Δήμος Καλαμάτας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΒΑΑ) ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2021-2027
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ

Ελληνόγλωσσο

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΑΠ: Άξονας Προτεραιότητας

ΑΠΑ: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία

ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΑΣ: Άξονας Στρατηγικής

ΒΙΠΕ: Βιομηχανική Περιοχή

ΒΙΟΠΑ: Βιοτεχνικό Πάρκο

ΓΕΜΗ: Γενικό Εμπορικό Μητρώο

ΓΠΣ: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

ΔΔ: Δημοτικό Διαμέρισμα

ΔΕ: Δημοτική Ενότητα

ΔΕΠΑΚ: Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας

ΔΕΤΑΚ: Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας

ΔΕΥΑΚ: Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Καλαμάτας

ΔΗΠΕΘΕΚ: Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας

ΔΚ: Δημοτική Κοινότητα

ΕΑΣ: Εθνική Αρχή Συντονισμού

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΕ: Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα

ΕΕΕΕΚ: Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

ΕΚΕΧΧΑΚ: Εθνικό Κέντρο Χαρτών & Χαρτογραφικής Κληρονομιάς

ΕΚΤ+: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΚΕΘΕ: Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών

ΕΠ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΕΠΧΣΑΑ: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

ΕΣΕΕ: Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

ΕΣΕΕ: Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας

ΕΣΕΚ: Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΥΣΣΑ: Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης

ΙΚ: Ιστορικό Κέντρο

ΙΝΕΜΥ: Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών

ΚΑΝΕ: Κοινωνική Ανάπτυξη Νέων

ΚΑΠΗ: Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων

ΚΔΑΠ: Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

ΚΔΗΦ: Κέντρο Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας

ΚΕΑ: Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

ΚΕΚ: Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΚΕΣΥ: Κέντρο Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού

ΚΕΦΙΑΠ: Κέντρο Φυσικής Ιατρικής Αποκατάστασης Μεσσηνίας

ΚΗΦΗ: Κέντρο Ημερήσιας Φύλαξης Ηλικιωμένων

ΚοινΣΕπ: Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση

ΚΠ: Κέντρο Πόλης

ΚΤΚ: Κέντρο Τέχνης Καλαμάτας

ΜΕΑ: Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων

ΜΕΘ: Μεσσηνιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο

ΜμΕ: Μικρομεσαία Επιχείρηση

ΟΧΕ: Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση

ΠΑΘΕ: Πάτρα- Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Εύζωνες

ΠΑΠ: Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας

ΠΑΥ: Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών

ΠΓΕ: Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη

ΠΔΑΜ: Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

ΠΔΕ: Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

ΠεΠ: Περιφερειακό Πρόγραμμα

ΠΕΔ: Περιφερειακή Ένωση Δήμων

ΠΕ: Περιφερειακή Ενότητα

ΠΕ: Πολεοδομική Ενότητα

ΠΕΚΑ: Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»

ΠΕΣΔΑ: Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων

ΠΕΧΠ: Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων

ΠΖ: Παραλιακή Ζώνη

ΠΟΠ: Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης

ΠΠ: Προγραμματική Περίοδος

ΠΠΑ: Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

ΠΠΧΣΑΑ: Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

ΠΣΕΕ: Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

ΠΧΠ: Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο

ΣΒΑΑ: Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης

ΣΔΚΠ: Σχέδιο Διαχείρισης των Κινδύνων Πλημμύρας

ΣΠ: Στόχος Πολιτικής

ΣΣ: Στρατηγικός Στόχος

ΣΧΟΟΑΠ: Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης

ΤΕΒΑ: Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους

ΤΕΙ: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΤΠΣ: Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο

ΥΠΕΝ: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΥΠΕΧΩΔΕ: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων της Ελλάδας

ΥΠΠΟ: Υπουργείο Πολιτισμού

ΥΠΠΟΑ: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΦΟΚΑΛ: Φωτογραφική Ομάδα Καλαμάτας

<u>Ξενόγλωσσο</u>

NEB: New European Bauhaus

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ 4

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ 7

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 9

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ 10

1.ΑΙΤΗΣΗ 12

1.1. ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ 12

1.2. ΧΩΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ 12

1.3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 12

1.4. ΝΟΜΙΚΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΧΩΡΙΚΗΣ/ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ 12

1.5. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΒΑΑ 12

1.6. ΔΗΛΩΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ 13

2.ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 14

2.1.ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 14

2.1.1. Ακριβή όρια της Περιοχής Παρέμβασης 14

2.1.2. Χαρτογραφική Απεικόνιση της Περιοχής Παρέμβασης 18

2.1.3. Υφιστάμενη Κατάσταση Περιοχής Παρέμβασης 20

2.2.ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΣΧΕΔΙΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ 155

2.2.1. Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης 155

2.2.2. Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Πελοποννήσου 156

2.2.3. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Δήμου Καλαμάτα 160

2.2.4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτα 161

2.2.5. Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Δήμου Καλαμάτας 162

2.2.6. Άλλο Κείμενο Πολιτικής / Μελέτη 163

2.3.ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020 166

2.3.1. Παράγοντες δυσλειτουργίας και καθυστέρησης διαδικασιών κατά την υλοποίηση της ΟΧΕ/ΒΑΑ την ΠΠ 2014-2020 και ανάγκες που αναδείχθηκαν κατά την υλοποίηση της ΟΧΕ/ΒΑΑ κατά την ΠΠ 2014-2020 166

2.3.2.Προτάσεις βελτίωσης ως προς την εφαρμογή της ΣΒΑΑ την ΠΠ 2021-2027 167

3.ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 169

3.1.ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 169

3.1.1.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις 170

3.1.1.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις 171

3.1.2.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις 175

3.1.2.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις 176

3.1.3.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Περιβαλλοντικές Ανάγκες και Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής 177

3.1.3.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Περιβαλλοντικές Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής 179

3.1.4.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και τις Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος 181

3.1.4.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος 182

3.1.5.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και τις Προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών 184

3.1.5.β.Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών. 185

3.1.6.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και τις Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης 187

3.1.6.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης 188

3.1.7. Συνολική Σκοπιμότητα 189

4.ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 191

4.1.ΟΡΑΜΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ 191

4.1.1. Διατύπωση Οράματος και Στρατηγικών Στόχων 191

4.1.2. Αποτύπωση και Αιτιολόγηση των Στρατηγικών Στόχων 193

4.2.ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 197
4.2.1. Άξονες Στρατηγικής 197
4.2.2. Συγκρότηση των Αξόνων Στρατηγικής σε Ειδικούς Στόχους 198
4.2.3. Αντιστοίχιση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και σε λοιπά Προγράμματα – Πηγές Χρηματοδότησης 201
4.3.ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΆΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 203
4.3.1. Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 203
4.3.2. Στρατηγικές και Πολιτικές 207
4.3.3. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 223
5.ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ 227
5.1.ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΒΑΑ 227
5.1.1.Άξονας Στρατηγικής 1 240
5.1.2.Άξονας Στρατηγικής 2 281
5.1.3.Άξονας Στρατηγικής 3 294
5.1.4.Άξονας Στρατηγικής 4 298
5.2.ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ 313
6.ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 318
7.ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ 325
7.1.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ/ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ 325
7.2.ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ 338
7.2.1. Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης σε Επίπεδο Χωρικής/ Αστικής Αρχής 338
7.2.2. Εκοπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης 340
7.2.3. Παρακολούθηση Υλοποίησης Πράξεων 341
7.2.4. Διαδικασίες Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Αξιολόγησης και Ανασχεδιασμού της Στρατηγικής 342
7.3.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ 344
8.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ 350
9.ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ 398

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1:Οι Δημοτικές Ενότητες, Δημοτικές Κοινότητες και Κοινότητες του Δήμου Καλαμάτας βάσει του Προγράμματος Καλλικράτη. 15

Πίνακας 2:Η έκταση των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Καλαμάτας. 16

Πίνακας 3:Μεταβολή και εκτίμηση μόνιμου πληθυσμού για τους Δήμου της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. 22

Πίνακας 4:Ο μόνιμος πληθυσμός των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας για το έτος 2011, 2021 και 2031. 23

Πίνακας 5:Η πληθυσμιακή πυκνότητα στο Δήμο Καλαμάτας για το έτος 2021. 25

Πίνακας 6: Οι δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης του Δήμου Καλαμάτας και της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας για το έτος 2011. 27

Πίνακας 7:Οι απασχολούμενοι ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 28

Πίνακας 8:Το μέσο δηλωθέν εισόδημα για το Δήμο Καλαμάτας. 31

Πίνακας 9:Το πλήθος των επιχειρήσεων της ΠΕ Μεσσηνίας ανά Δήμο το έτος 2010. 35

Πίνακας 10:Ο αριθμός των επιχειρήσεων ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Καλαμάτας για το έτος 2010. 35

Πίνακας 11:Αριθμός Επιχειρήσεων κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας στην Καλαμάτα για το έτος 2017. 37

Πίνακας 12:Τα ξενοδοχειακά καταλύματα ανά κατηγορία στο Δήμο Καλαμάτας. 45

Πίνακας 13: Η χωρική κατανομή των καταλυμάτων της ΔΕ Καλαμάτας. 46

Πίνακας 14:Οι απασχολούμενοι ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 50

Πίνακας 15:Ο οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 51

Πίνακας 16: Η απασχόληση και η ανεργία στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με τις απογραφές του 2001 και του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 51

Πίνακας 17:Οι ωφελούμενοι Δήμου Καλαμάτας, ΠΕ Μεσσηνίας, Περιφέρειας Πελοποννήσου και Ελλάδας για το έτος 2020. 54

Πίνακας 18:Το ποσοστά ωφελούμενων στο συνολικό μόνιμο πληθυσμό του Δήμου Καλαμάτας, της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Επικράτειας για το έτος 2020. 54

Πίνακας 19:Οι υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης στο Δήμο Καλαμάτας. 61

Πίνακας 20:Προστατευόμενες περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 στο Δήμο Καλαμάτας.... 63

Πίνακας 21:Προστατευόμενες περιοχές από οδηγίες της ΕΕ στο Δήμο Καλαμάτας. 63

Πίνακας 22:Οι παραλιακές ακτές του Δήμου Καλαμάτας. 66

Πίνακας 23:Η κατανομή πολιτιστικών πόρων ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου Καλαμάτας βάσει του καθεστώτος προστασίας. 80

Πίνακας 24:Η κατανομή πολιτιστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας ανά είδος μνημείου. 81

Πίνακας 25:Οι οδικοί άξονες που διέρχονται από το Δήμο Καλαμάτας. 113

Πίνακας 26:Οι γραμμές αστικής συγκοινωνίας στην πόλη της Καλαμάτας. 117

Πίνακας 27: Οι θαλάσσιες μεταφορικές υποδομές της ΠΕ Μεσσηνίας. 121

Πίνακας 28:Τα σημεία φόρτισης Η/Ο σύμφωνα με το οριστικό σενάριο του ΣΦΗΟ Δήμου Καλαμάτας. 164

Πίνακας 29:Ο προγραμματισμός της χωροθέτησης των φορτιστών Η/Ο στο Δήμο Καλαμάτας. 164

Πίνακας 30:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες..... 171

Πίνακας 31:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες..... 176

Πίνακας 32:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Περιβάλλοντος και της Κλιματικής Αλλαγής. 179

Πίνακας 33:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος. 182

Πίνακας 34:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Δομημένου Περιβάλλοντος. 185

Πίνακας 35:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης. 188

Πίνακας 36:Οι άξονες Στρατηγικής, Ειδικοί Στόχοι και Συνέργειες. 198

Πίνακας 37: Ένταξη Στρατηγικής στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και σε Λοιπά Προγράμματα. 201

Πίνακας 38:Η εξειδίκευση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων σε Παρεμβάσεις – Δράσεις και Πράξεις (Έργα). 227

Πίνακας 39:Ο χρονοπρογραμματισμός των Δράσεων & Πράξεων της Στρατηγικής. 313

Πίνακας 40:Ο χρηματοδοτικός Πίνακας της Στρατηγικής. 318

Πίνακας 41:Η αναγνώριση και ιεράρχηση κινδύνων. 344

Πίνακας 42:Η διαχείριση κινδύνων. 347

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1:Η ποσοστιαία αποτύπωση της έκτασης των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Καλαμάτας. 17

Διάγραμμα 2:Η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών 2011-2021 σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων για την Περιφέρεια Πελοποννήσου. 20

Διάγραμμα 3:Η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών 2011-2021 σε επίπεδο Δήμων για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας. 21

Διάγραμμα 4:Η ποσοστιαία κατανομή του μόνιμου πληθυσμού ανά φύλο 2021 στο Δήμο Καλαμάτας και τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται βάσει της απογραφής του 2021. 21

Διάγραμμα 5:Η ποσοστιαία μεταβολή ανά φύλο του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών 2011-2021 στο Δήμο Καλαμάτας και τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται. 22

Διάγραμμα 6:Ποσοστιαία αποτύπωση του μόνιμου πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας σύμφωνα με την απογραφή του 2021. 24

Διάγραμμα 7:Ποσοστιαία αποτύπωση του εκτιμώμενου μόνιμου πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας για το έτος 2031. 24

Διάγραμμα 8:Η εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας και η εκτίμησή του για το έτος 2031. . 24

Διάγραμμα 9:Ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή μόνιμου πληθυσμού για το έτος 2011. 26

Διάγραμμα 10:Η ποσοστιαία αποτύπωση των απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 28

Διάγραμμα 11:Η ποσοστιαία αποτύπωση των απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 29

Διάγραμμα 12:Η κατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 30

Διάγραμμα 13: Η κατανομή επαγγελμάτων στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 30

Διάγραμμα 14:Το μέσο δηλωθέν εισόδημα για το Δήμο Καλαμάτας. 31

Διάγραμμα 15: Το πλήθος των επιχειρήσεων της ΠΕ Μεσσηνίας ανά Δήμο το έτος 2010. 35

Διάγραμμα 16: Η ποσοστιαία αποτύπωση των επιχειρήσεων ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Καλαμάτας για το έτος 2010. 36

Διάγραμμα 17:Η ποσοστιαία κατανομή της ποιοτικής διαβάθμισης των ξενοδοχειακών μονάδων του Δήμου Καλαμάτας. 45

Διάγραμμα 18: Η ποσοστιαία κατανομή της ποιοτικής διαβάθμισης των ξενοδοχειακών δωματίων του Δήμου Καλαμάτας. 46

Διάγραμμα 19:Η ποσοστιαία κατανομή της ποιοτικής διαβάθμισης των ξενοδοχειακών κλινών του Δήμου Καλαμάτας. 46

Διάγραμμα 20: Η ποσοστιαία αποτύπωση της δομής του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011. 50

Διάγραμμα 21:Η ποσοστιαία αποτύπωση της δομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011. 50

Διάγραμμα 22: Η κλαδική διαφοροποίηση ανεργίας στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 53

Διάγραμμα 23: Η ποσοστιαία κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων του Δήμου Καλαμάτας που εντάσσονται στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 ανά ταμείο χρηματοδότησης. 153

Διάγραμμα 24: Η ποσοστιαία κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων του Δήμου Καλαμάτας που εντάσσονται στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 ανά θεματικό στόχο. 154

Διάγραμμα 25:Η δομή του δείγματος που έλαβε μέρος στην ηλεκτρονική Διαβούλευση. 390

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1:Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαμάτας. 16

Χάρτης 2:Η περιοχή παρέμβασης της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας της ΠΠ 2014-2020. 18

Χάρτης 3:Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης της επικαιροποιημένης ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας της ΠΠ 2021-2027. 19

Χάρτης 4:Χωρική Κατανομή Επιχειρήσεων Κατηγορίας Κ01. 39

Χάρτης 5:Χωρική Κατανομή Επιχειρήσεων Κατηγορίας Κ09. 40

Χάρτης 6:Χωρική Κατανομή Επιχειρήσεων Κατηγορίας Κ03. 41

Χάρτης 7:Περιοχή Υψηλής Επιχειρηματικής Συγκέντρωσης Καλαμάτας. 42

Χάρτης 8:Οι απασχολούμενοι το έτος 2011 στη γεωργία – κτηνοτροφία (Α), βιομηχανία τροφίμων (Β), ξενοδοχεία (Γ) και εστίαση (Δ). 43

Χάρτης 9:Προστατευόμενες περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας. 64

Χάρτης 10:Μεταβολή του μέσου δείκτη κινδύνου δασικής πυρκαγιάς (FWI) αντιπυρικής περιόδου (Μάιος-Οκτώβριος) στο εγγύς και το απώτερο μέλλον στο Δήμο Καλαμάτας. 76

Χάρτης 11:Μεταβολή του αριθμού των ημερών με ακραίο κίνδυνο εκδήλωσης δασικής πυρκαγιάς (FWI>50) ανά έτος στο εγγύς και το απώτερο μέλλον στο Δήμο Καλαμάτας. 76

Χάρτης 12:Το ιστορικό κέντρο της πόλης της Καλαμάτας. 78

Χάρτης 13:Η θέση των μνημείων του Δήμου Καλαμάτας..... 81

Χάρτης 14:Τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της πόλης της Καλαμάτας. 87

Χάρτης 15:Οι χρήσεις γης της πόλης της Καλαμάτας. 136

Χάρτης 16:Τα κτίρια με χρήση «γραφείο-κατάστημα» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ..... 137

Χάρτης 17:Τα κτίρια με χρήση «ξενοδοχείο» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. 138

Χάρτης 18:Τα κτίρια με χρήση «εργοστάσιο-εργαστήριο» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ..... 139

Χάρτης 19:Τα κτίρια με «άλλη χρήση» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. 140

Χάρτης 20:Τα κτίρια με χρήση «κατοικία» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. 141

1.ΑΙΤΗΣΗ

1.1. ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

«Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Καλαμάτας 2021-2027»

1.2. ΧΩΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

Δήμος Καλαμάτας

1.3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η Περιοχή Παρέμβασης της επικαιροποιημένης ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας περιλαμβάνει το σύνολο του Δήμου Καλαμάτας.

1.4. ΝΟΜΙΚΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΧΩΡΙΚΗΣ/ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Ονοματεπώνυμο	Αθανάσιος Βασιλόπουλος
Τίτλος/θέση στο Χωρικό Φορέα	Δήμαρχος
Τηλέφωνο Επικοινωνίας	2721360777
Email Επικοινωνίας	dhmarxos@kalamata.gr

1.5. ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΒΑΑ

Ονοματεπώνυμο	Αθανάσιος Βασιλόπουλος
Τίτλος/θέση στο Χωρικό Φορέα	Δήμαρχος
Τηλέφωνο Επικοινωνίας	2721360777
Email Επικοινωνίας	dhmarxos@kalamata.gr

1.6. ΔΗΛΩΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Σας υποβάλλουμε τη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) με τίτλο: «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Καλαμάτας 2021-2027» για την περιοχή του Δήμου Καλαμάτας του Χωρικού Φορέα «Δήμος Καλαμάτας» στο πλαίσιο της πρόσκλησης με Α.Π. 36419 (ΑΔΑ: Ψ6ΙΑ7Λ1-2ΝΡ) της ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027 και βεβαιώνουμε για την ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στην παρούσα.

21.02.2024

Για το Δήμο Καλαμάτας

Ο Δήμαρχος Καλαμάτας

Αθανάσιος Π. Βασιλόπουλος

2.ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

2.1.ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η περιοχή παρέμβασης. Πραγματοποιείται ο προσδιορισμός της και αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάστασή της. Ιδιαίτερη βάση δίνεται στα πληθυσμιακά και κοινωνικά στοιχεία των κατοίκων και χρηστών της, σε χωρικά, περιβαλλοντικά, οικονομικά και πολιτιστικά δεδομένα που διαθέτει, καθώς και στα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της σε σχέση με το ευρύτερο χωρικό και μακροοικονομικό περιβάλλον.

2.1.1. Ακριβή όρια της Περιοχής Παρέμβασης

Ως περιοχή παρέμβασης εξακολουθεί να είναι η εστίαση στην ΠΖ και στο ΙΚ της ΟΧΕ-ΒΑΑ της ΠΠ 2014-2020 με επιλογή, στη νέα περίοδο, επέκτασης της αναφοράς σε όλη την περιοχή του Δήμου. Επιλέγεται η επέκταση της περιοχής αναφοράς, αφενός διότι στη Στρατηγική περιλαμβάνονται δράσεις (κοινωνικές, στήριξης επιχειρηματικότητας) που οφείλουν να αφορούν στο σύνολο του Δήμου, αφετέρου λαμβάνοντας υπόψη της κατευθύνσεις της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 και ειδικότερα του Εγχειριδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (JRC, EU, 2020) για την ενίσχυση της διασύνδεσης αστικού πυρήνα και περιαστικών περιοχών στις ΒΑΑ.

Ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει 72.906 κατοίκους ως μόνιμο πληθυσμό, βάσει της απογραφής του 2021, έκταση 440,3 τ.χλμ. και πυκνότητα πληθυσμού 165,58 κατ./τ.χλμ. Ο εν λόγω Δήμος υπάγεται διοικητικά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) Μεσσηνίας, από την οποία καλύπτει το 14,7% της συνολικής της έκταση.

Η περιοχή του Δήμου εντάσσεται χωρικά στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα του Μεσσηνιακού Κόλπου. Είναι όμορος με το Δήμο Μεσσήνης (ΠΕ Μεσσηνίας) στα δυτικά, βορειοδυτικά με το Δήμο Οιχαλίας (ΠΕ Μεσσηνίας), με το Δήμο Μεγαλόπολης (ΠΕ Αρκαδίας) στα βόρεια, ανατολικά με το Δήμο Σπάρτης (ΠΕ Λακωνίας) και νοτιοανατολικά με το Δήμο Δυτικής Μάνης (ΠΕ Μεσσηνίας).

Ο παρούσα σύσταση του Δήμου Καλαμάτας προέκυψε με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης[1]» την 1η Ιανουαρίου του 2011. Ο παρόν Δήμος δημιουργήθηκε από τη συνένωση των προγενέστερων Δήμων

[1] Πρόκειται για το νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». Με τον συγκεκριμένο νόμο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας το 2011 και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή το Μάιο του 2010 και η πλήρη μορφή του τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου του 2011. Η δομή της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, βάσει του Προγράμματος Καλλικράτη είναι: Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρεια, Περιφερειακή Ενότητα, Δήμος, Δημοτική Ενότητα, Δημοτική Κοινότητα, Τοπική Κοινότητα (www.ypes.gr).

Καλαμάτας, Θουρίας, Άριος και Αρφαρών. Διοικητικά ο Δήμος Καλαμάτας υποδιαιρείται σε 4 Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ), 2 Δημοτικές Κοινότητες (ΔΚ) και 32 Κοινότητες[2], οι οποίες φαίνονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1:Οι Δημοτικές Ενότητες, Δημοτικές Κοινότητες και Κοινότητες του Δήμου Καλαμάτας βάσει του Προγράμματος Καλλικράτη.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΆΡΙΟΣ	-	Αλωνίων, Άμμου, Ανεμόμυλου, Άριος, Αριοχωρίου, Ασπροπουλιάς
ΑΡΦΑΡΩΝ	-	Αγίου Φλώρου, Αγρίλου, Αρφαρών, Βελανιδιάς, Βρομόβρυσης, Πηδήματος, Πλατέος, Σταματινού
ΘΟΥΡΙΑΣ	-	Αιθαίας, Άμφειας, Άνθειας, Θουρίας, Μικρομάνης, Πολιανής
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΒΕΡΓΑΣ	Αλαγονίας, Αντικαλάμου, Αρτεμισίας, Ασπροχώματος, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου, Λαδά, Λαιίκων, Μικρής Μαντίνειας, Νέδουσας, Πηγών, Σπερχογείας
	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & www.kalamata.gr, 2023.

Εκτός από τη ΔΚ Καλαμάτας, οι υπόλοιπες κοινότητες εκτείνονται από τις πεδινές περιοχές δυτικά της πόλης έως ανατολικά τον κεντρικό όγκο του Ταϋγέτου και τα ανατολικά παράλια του Μεσσηνιακού κόλπου. Ο Χάρτης 1 παρουσιάζει τα όρια των ΔΕ του Δήμου Καλαμάτας, ενώ ο Πίνακας 2 και το Διάγραμμα 1 την έκτασή τους.

[2] Ο όρος «Δημοτική Κοινότητα» και «Τοπική Κοινότητα» δημιουργήθηκαν με το νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». Καταργήθηκαν την 1η Σεπτεμβρίου 2019, που τέθηκε σε πλήρης ισχύ ο Νόμος 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. - Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι» και αντικαταστάθηκαν με τον όρο «Κοινότητα». Με τον Νόμο 4804/2021, ο όρος «Δημοτική Κοινότητα» επανήλθε με λιγότερη αυτονομία.

Χάρτης 1:Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαμάτας.

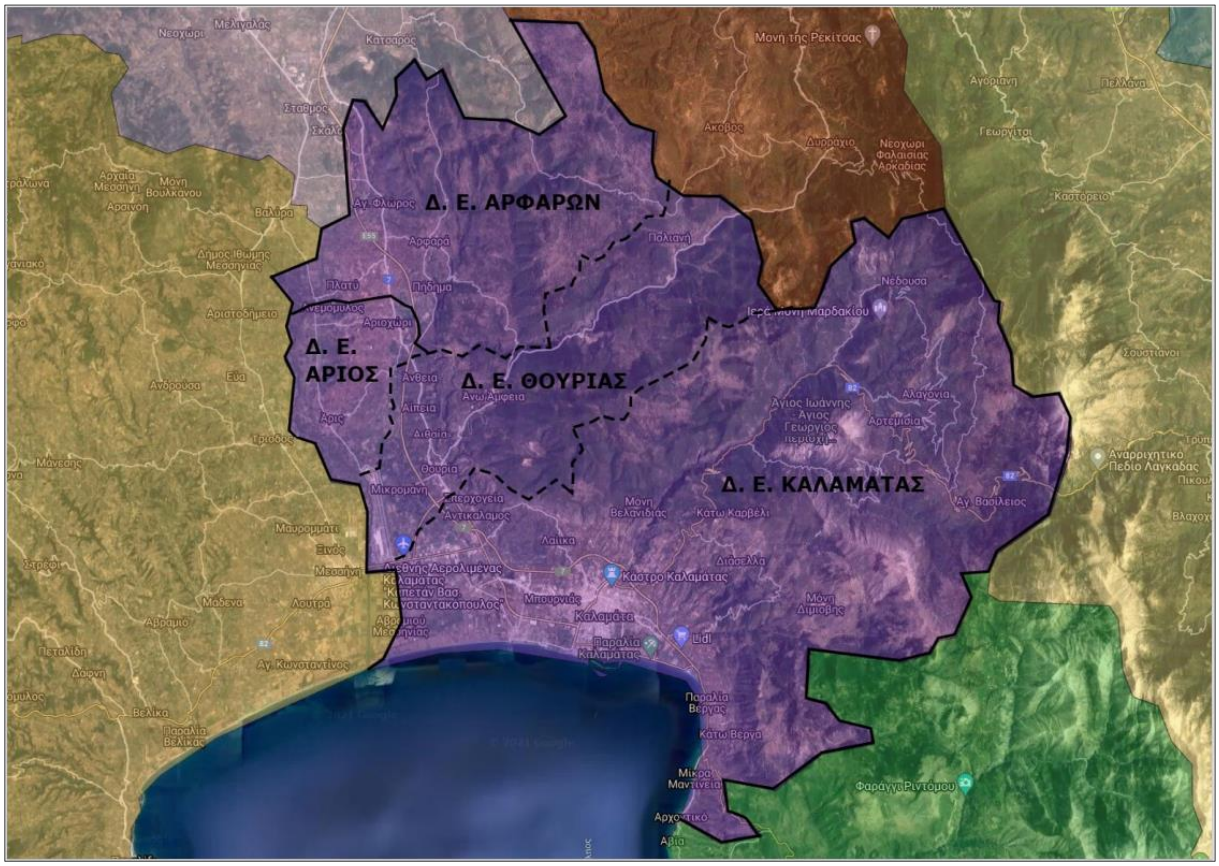

Πηγή: Masterplan Δήμου Καλαμάτας, 2022.

Ο Πίνακας 2 και το Διάγραμμα 1 παρουσιάζουν την έκταση των ΔΕ του Δήμου Καλαμάτας.

Πίνακας 2:Η έκταση των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Καλαμάτας.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)
ΆΡΙΟΣ	22,49
ΑΡΦΑΡΩΝ	87,62
ΘΟΥΡΙΑΣ	76,99
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	253,20
ΣΥΝΟΛΟ	440,30

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & www.kalamata.gr*, 2023.*

Διάγραμμα 1:Η ποσοστιαία αποτύπωση της έκτασης των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Καλαμάτας.

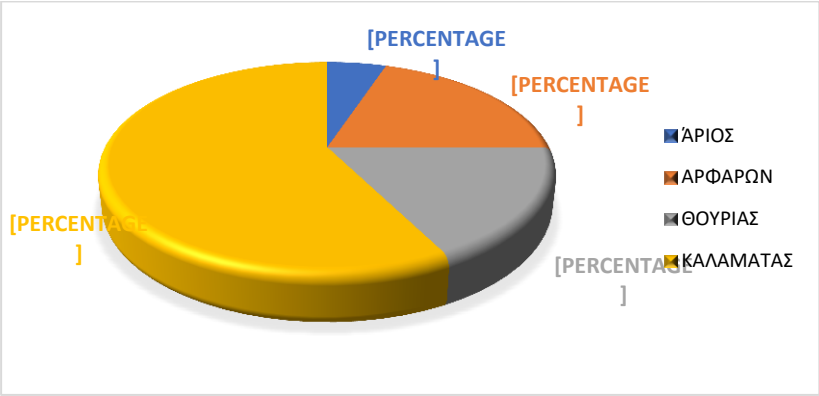

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ως έδρα του νέου Δήμου Καλαμάτας ορίστηκε η πόλη της Καλαμάτας, που αποτελεί τη δεύτερη πληθυσμιακά μεγαλύτερη πόλη της Πελοποννήσου (μετά την Πάτρα) και σημαντικό αστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της Περιφέρειας. Απέχει 239 χλμ. από την Αθήνα, 215 χλμ. από την Πάτρα και 728 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη. Οδικώς η Καλαμάτα συνδέεται με την Τρίπολη και την Αθήνα μέσω του Αυτοκινητόδρομου Α7 «Καλαμάτα - Τρίπολη - Αθήνα» (Ανατολική Οδός Πελοποννήσου). Δυτικά η Καλαμάτα συνδέεται οδικώς με τον Πύργο και την Πάτρα, ενώ είναι υπό μελέτη και η επέκταση της Ιονίας Οδού προς τα νότια, έτσι ώστε να συνδέει την Καλαμάτα με όλη τη Δυτική Ελλάδα μέχρι την Κακαβιά αποτελώντας ένα νέο οδικό άξονα συνολικού μήκους 460 χλμ. Παράλληλα, η Καλαμάτα αποτελεί το σημαντικότερο λιμάνι της Πελοποννήσου μετά την Πάτρα, αφού λόγω της αξιόλογης βιομηχανικής και εμπορικής δραστηριότητας που έχει αναπτύξει είναι το κύριο εισαγωγικό και εξαγωγικό λιμάνι της νοτιοανατολικής Πελοποννήσου.

2.1.2. Χαρτογραφική Απεικόνιση της Περιοχής Παρέμβασης

Στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιείται χαρτογραφική απεικόνιση της περιοχής παρέμβασης. Ο Χάρτης 2, που επισυνάπτεται ακολούθως, παρουσιάζει τις δύο υποπεριοχές παρέμβασης της ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας: το ΙΚ και την ΠΖ, την περίοδο 2014-2020. Ο επόμενος Χάρτης (Χάρτης 3) αποτυπώνει την πρόταση διεύρυνσης της περιοχής παρέμβασης για την επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ της περιόδου 2021-2027 που αφορά στη χωρική ενότητα όλου του Δήμου.

Χάρτης 2:Η περιοχή παρέμβασης της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας της ΠΠ 2014-2020.

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Χάρτης 3:Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης της επικαιροποιημένης ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας της ΠΠ 2021-2027.

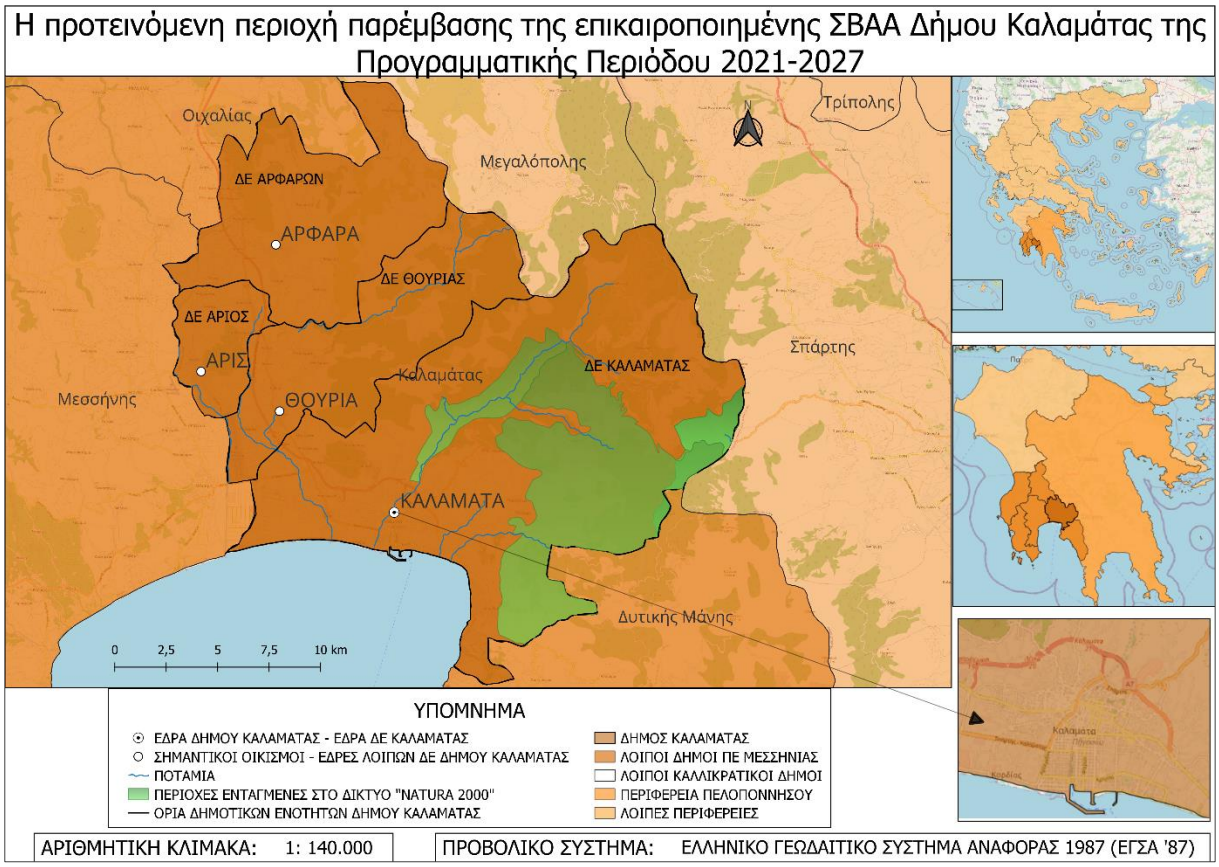

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

2.1.3. Υφιστάμενη Κατάσταση Περιοχής Παρέμβασης

Η εν λόγω ενότητα παρουσιάζει την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής παρέμβασης. Παρατίθενται ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο Δήμος Καλαμάτας. Η ενότητα διακρίνεται σε επιμέρους τμήματα, που σχετίζονται με δημογραφικά, οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά, πολιτιστικά και χωροταξικά/πολεοδομικά χαρακτηριστικά του υπό μελέτη Δήμου.

Α. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Στην παρούσα υποενότητα παρουσιάζονται τα δημογραφικά στοιχεία του Δήμου Καλαμάτας. Η συγκεκριμένη ανάλυση πραγματοποιήθηκε βάσει του μόνιμου πληθυσμού. Ως μόνιμος πληθυσμός κάποιας χωρικής ενότητας ορίζεται το σύνολο των ατόμων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε αυτήν. Στα κατωτέρω διαγράμματα η αρνητική μεταβολή του πληθυσμού καταδεικνύεται με κόκκινο περίγραμμα και η θετική με πράσινο.

Το Διάγραμμα 2 απεικονίζει τη μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού των ΠΕ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για το διάστημα 2011-2021. Η ΠΕ Μεσσηνίας κατέχει τη δεύτερη μεγαλύτερη αρνητική μεταβολή πληθυσμού (8,67%) εντός της Περιφέρειας. Η παρούσα πληθυσμιακή μείωση είναι μεγαλύτερη από τις αντίστοιχες σε επίπεδο Περιφέρειας (6,64%) και Επικράτειας (3,09%).

Διάγραμμα 2:Η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών 2011-2021 σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων για την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

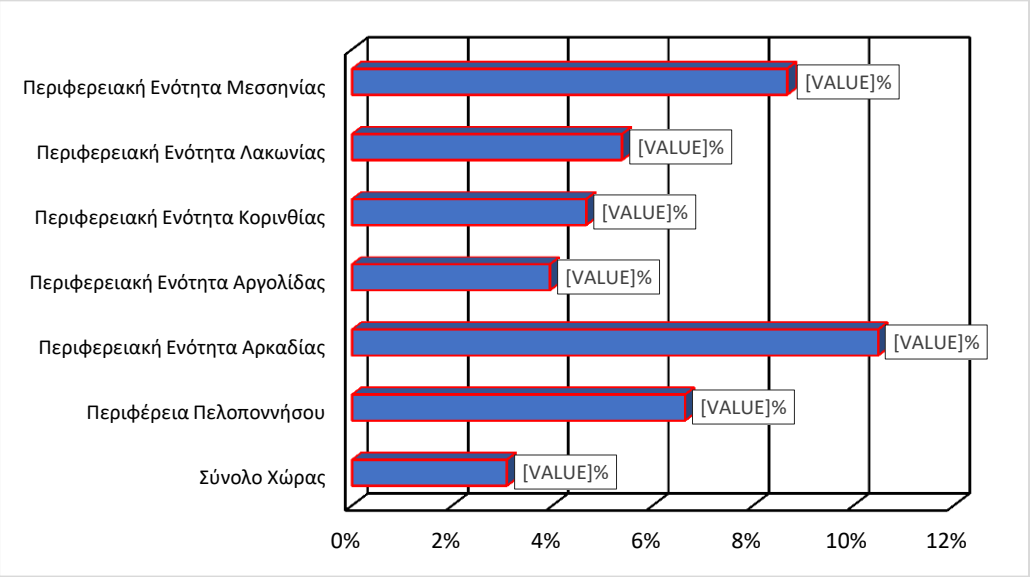

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011, 2021.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ 2011-2021 σε επίπεδο Δήμων για την ΠΕ Μεσσηνίας (Διάγραμμα 3). Ο Δήμος Καλαμάτας είναι ο μόνος, εντός της παρούσας ΠΕ, που παρουσιάζει πληθυσμιακή αύξηση της τάξης του 4,38%.

Διάγραμμα 3:Η ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών 2011-2021 σε επίπεδο Δήμων για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας.

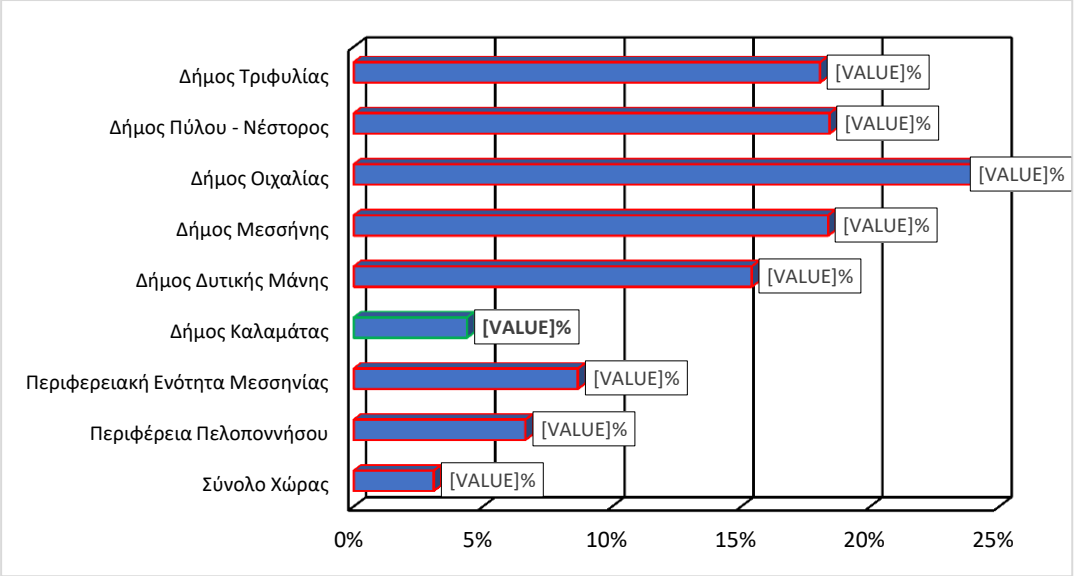

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011, 2021.

Στο Διαγράμματα 4 απεικονίζεται η κατανομή του μόνιμου πληθυσμού ανά φύλο στο Δήμο Καλαμάτας συγκριτικά με τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται. Ο πληθυσμός των γυναικών (51,57%) είναι μεγαλύτερος σε σχέση με των ανδρών (48,43%). Ο Δήμος Καλαμάτας ακολουθεί την τάση που καταγράφεται στην ΠΕ Μεσσηνίας (50,22% ο πληθυσμός των γυναικών έναντι 49,87% των ανδρών) και στην Επικράτεια (48,9% ο ανδρικός πληθυσμός και 51,1% ο γυναικείος). Ωστόσο σε επίπεδο Περιφέρειας παρατηρείται υψηλότερος ο πληθυσμός των ανδρών κατά ποσοστό της τάξεως του 0,26% από των γυναικών.

Διάγραμμα 4:Η ποσοστιαία κατανομή του μόνιμου πληθυσμού ανά φύλο 2021 στο Δήμο Καλαμάτας και τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται βάσει της απογραφής του 2021.

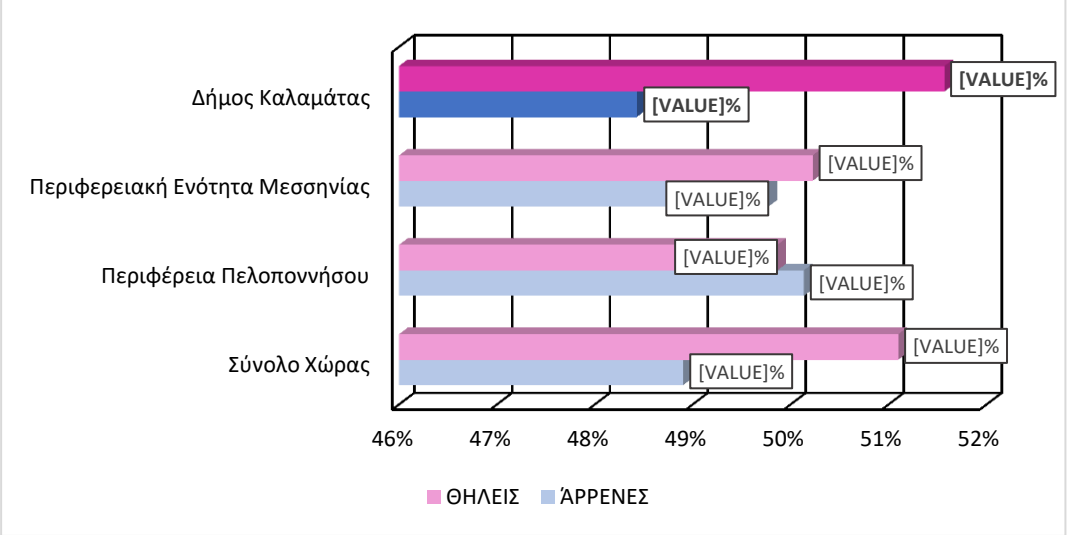

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2021.

Στο Διάγραμμα 5 παρουσιάζεται ο πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας βάσει φύλου σε σύγκριση με τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται. Από την κατά φύλο ποσοστιαία μεταβολή του μόνιμου πληθυσμού, μεταξύ των ετών 2011-2021, για το Δήμο Καλαμάτα διαπιστώνεται πως ο πληθυσμός των γυναικών έναντι των ανδρών εμφανίζεται αυξημένος. Το ίδιο ισχύει σε επίπεδο ΠΕ, Περιφέρειας και Επικράτειας.

Διάγραμμα 5:Η ποσοστιαία μεταβολή ανά φύλο του μόνιμου πληθυσμού μεταξύ των ετών 2011-2021 στο Δήμο Καλαμάτας και τις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται.

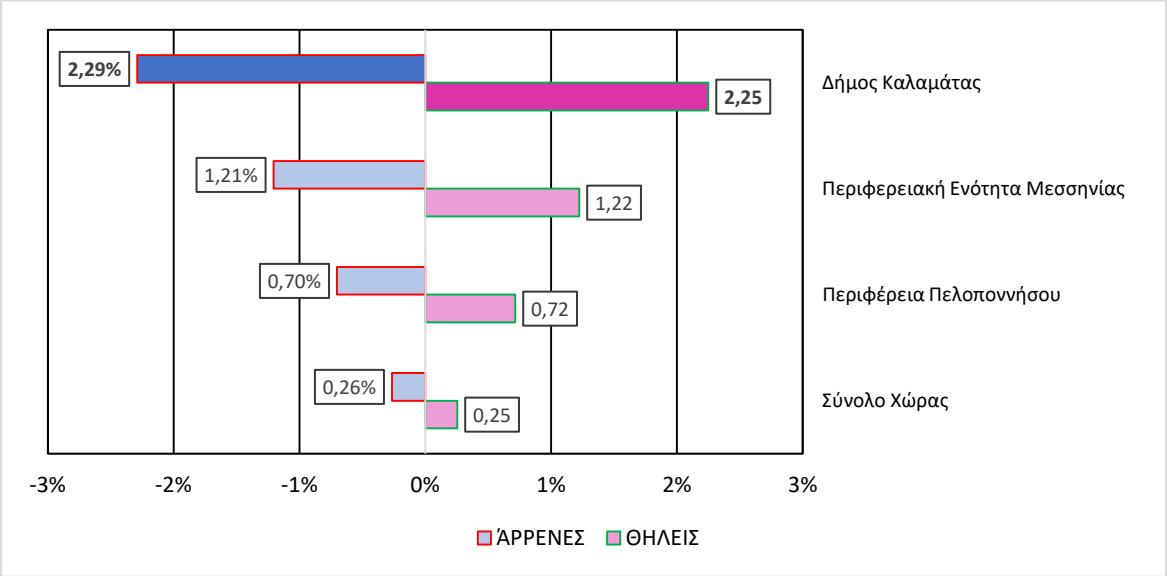

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011, 2021.

Ο Πίνακας 3 παρουσιάζει τη μεταβολή του πληθυσμού μεταξύ 2011-2021 και την εκτίμησή του για το έτος 2031 «ceteris paribus[3]», σε επίπεδο Δήμων για την ΠΕ Μεσσηνίας. Τα ανωτέρω έχουν υπολογιστεί βάσει των απογραφών μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ και του Μέσου Ετήσιου Ρυθμού Μεταβολής (ΜΕΡΜ[4]) του πληθυσμού κατά την περίοδο 2011-2021. Βάσει των δεδομένων που διατίθενται στον πίνακα, παρατηρείται πως ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας κατά την περίοδο 2011-2021 δεν ακολουθεί την πτωτική πληθυσμιακή τάση που υφίσταται στις ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες υπάγεται. Αναφορικά με την πρόβλεψη του μόνιμου πληθυσμού το 2031 ανέρχεται σε 76.097 άτομα και το ΜΕΡΜ του Δήμου (ανά 100 κατοίκους) σε 0,43%. Το συγκεκριμένο ποσοστό αποτελεί μεγαλύτερο από αυτά του Συνόλου της Χώρας (-0,31%) και της Περιφέρειας Πελοποννήσου (-0,68%) και της ΠΕ Μεσσηνίας (-0,90%).

Πίνακας 3:Μεταβολή και εκτίμηση μόνιμου πληθυσμού για τους Δήμου της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας.

[3] Πρόκειται για τη λατινική έκφραση που στα ελληνικά θα μπορούσε να αποδοθεί με «υπό την προϋπόθεση ότι οι λοιποί όροι θα παραμείνουν αμετάβλητοι». Μία δήλωση σχετικά με μία αιτιώδη, εμπειρική ή λογική σχέση μεταξύ δύο υποθέσεων είναι «ceteris paribus» αν αναγνωρίζεται ότι είναι συνήθως ακριβής σε αναμενόμενες συνθήκες, όμως μπορεί να μεταβληθεί από παρεμβαίνοντες παράγοντες. Υφίστανται ορισμένοι περιορισμοί για την παρούσα συνθήκη, διότι στην πραγματικότητα δεν είναι εφικτό να διατηρούν σταθεροί όλοι οι παράγοντες που δύναται να συμβάλλουν στη διαμόρφωση υποθέσεων (Schlicht,1985 & Vaidya,χ.χ).

[4] Πρόκειται για τη Μέση Ετήσια Μεταβολή του πληθυσμού μιας χωρικής ενότητας κατά τη διάρκεια μιας περιόδου (θετική ή και αρνητική). Υπολογίζεται βάσει του τύπου του ανατοκισμού. Εάν P_x ο πληθυσμός στο έτος εκκίνησης και P_y ο πληθυσμός στο έτος κατάληξης, η μέση ετήσια μεταβολή του πληθυσμού μας μεταξύ των ετών x και y υπολογίζεται βάσει του τύπου $P_y = P_x * (1+r)^{x-y}$ (www.demography-lab.prd.uth.gr).

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ, (ΜΕΡΜ) r (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΜΟΝΙΜΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%)
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ		ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ
	2011	2021	2031	2011-2021	2011-2021
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	10.482.487	10.158.989	-0,31	-3,09
Περιφέρεια Πελοποννήσου	577.903	539.535	503.714	-0,68	-6,64
Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας	159.954	146.080	133.409	-0,90	-8,67
Δήμος Καλαμάτας	**69.849**	**72.906**	**76.097**	**0,43**	**4,38**
Δήμος Δυτικής Μάνης	6.945	5.875	4.970	-1,66	-15,41
Δήμος Μεσσήνης	23.482	19.170	15.650	-2,01	-18,36
Δήμος Οιχαλίας	11.228	8.504	6.441	-2,74	-24,26
Δήμος Πύλου - Νέστορος	21.077	17.194	14.026	-2,02	-18,42
Δήμος Τριφυλίας	27.373	22.431	18.381	-1,97	-18,05

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011, 2021 & ιδία επεξεργασία.

Στον Πίνακας 4 αποτυπώνεται ο μόνιμος πληθυσμός των Δήμων της ΠΕ Μεσσηνίας για τα έτη 2011 και 2021 και την εκτίμηση για το έτος 2031. Βάσει των δεδομένων του, παρατηρείται πως ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας κατά την περίοδο 2011-2021 ακολουθεί αυξητική τάση, όπως παρουσιάζεται ανωτέρω. Το Διάγραμμα 6 αποτυπώνει ποσοστιαία το μόνιμο πληθυσμό των Δήμων για το έτος 2021 και το Διάγραμμα 7 απεικονίζει τον εκτιμώμενο πληθυσμό υπό τη μορφή ποσοστού για το 2031. Από αυτά καταδεικνύεται πως περίπου ο μισός πληθυσμός της ΠΕ Μεσσηνίας συγκεντρώνεται στον υπό μελέτη Δήμο. Επιπλέον, στο Διάγραμμα 8 απεικονίζεται η ανωδική τάση που εκτιμάται πως θα ακολουθήσει ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2031 «ceteris paribus».

Πίνακας 4:Ο μόνιμος πληθυσμός των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας για το έτος 2011, 2021 και 2031.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (%)		
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ		ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ		ΕΚΤΙΜΗΣΗ
	2011	2021	2031	2011	2021	2031
Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας	159.954	146.080	133.409			
Δήμος Καλαμάτας	**69.849**	**72.906**	**76.097**	**43,67**	**49,91**	**57,04**
Δήμος Δυτικής Μάνης	6.945	5.875	4.970	4,34	4,02	3,73
Δήμος Μεσσήνης	23.482	19.170	15.650	14,68	13,12	11,73
Δήμος Οιχαλίας	11.228	8.504	6.441	7,02	5,82	4,83
Δήμος Πύλου - Νέστορος	21.077	17.194	14.026	13,18	11,77	10,51

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (%)		
	ΑΠΟΓΡΑΦΗ		ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ		ΕΚΤΙΜΗΣΗ
	2011	2021	2031	2011	2021	2031
Δήμος Τριφυλίας	27.373	22.431	18.381	17,11	15,36	13,78

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011, 2021.

Διάγραμμα 6:Ποσοστιαία αποτύπωση του μόνιμου πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας σύμφωνα με την απογραφή του 2021.

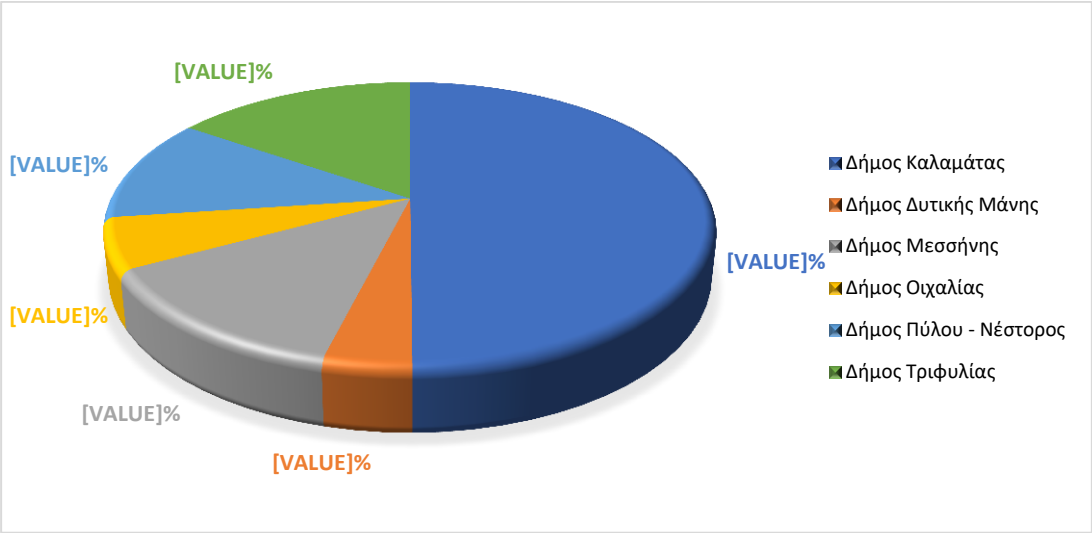

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2021.

Διάγραμμα 7:Ποσοστιαία αποτύπωση του εκτιμώμενου μόνιμου πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας για το έτος 2031.

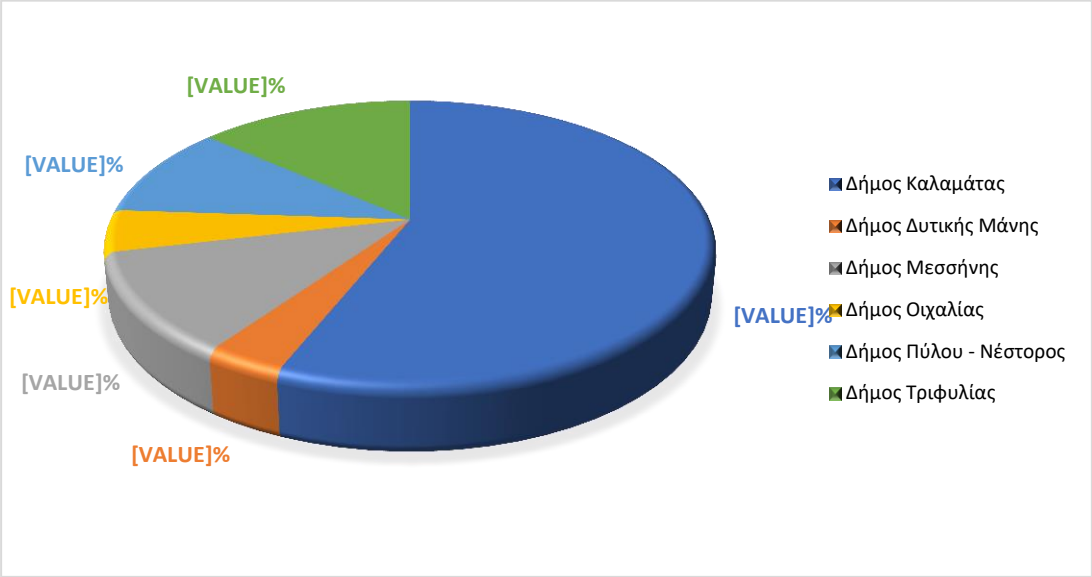

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 8:Η εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας και η εκτίμησή του για το έτος 2031.

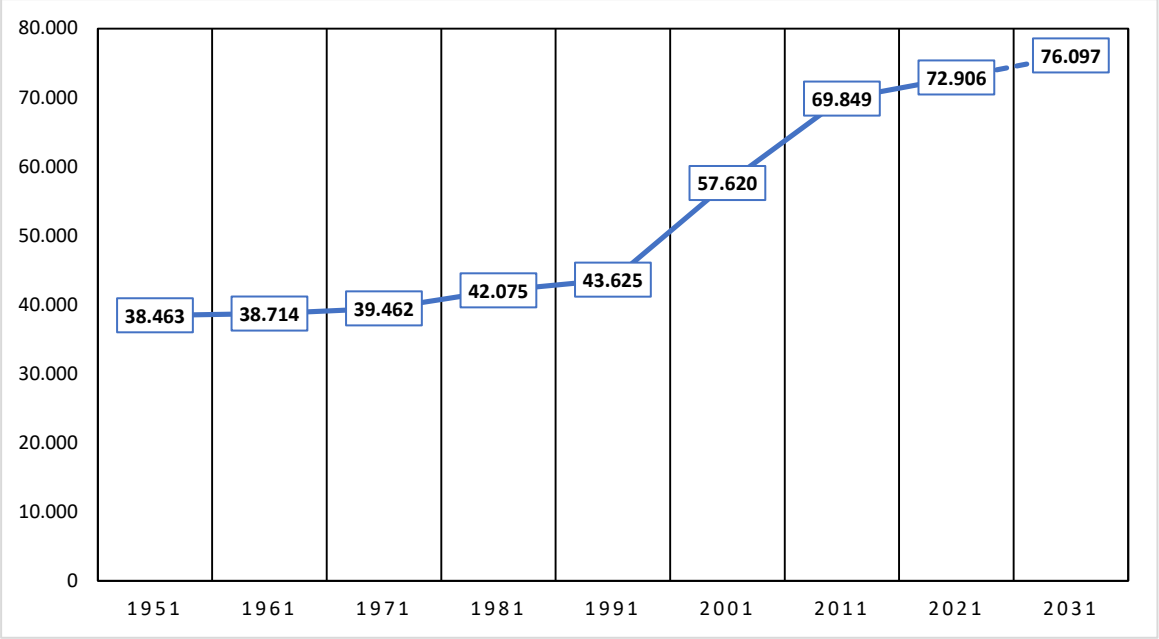

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ο Πίνακας 5 παρουσιάζει την πληθυσμιακή πυκνότητα σε επίπεδο ΔΕ για το Δήμο Καλαμάτας, βάσει της απογραφής του 2021. Η ΔΕ Καλαμάτας διαθέτει τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή πυκνότητα, της τάξης του 261,20%. Αντιθέτως το εν λόγω ποσοστό στις υπόλοιπες ΔΕ του υπό μελέτη Δήμου απέχει κατά πάρα πολύ από αυτό της προαναφερθείσας.

Πίνακας 5:Η πληθυσμιακή πυκνότητα στο Δήμο Καλαμάτας για το έτος 2021.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2021	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κατ./τ.χλμ)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΆΡΙΟΣ	1.719	22,49	76,43
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΦΑΡΩΝ	2.364	87,62	26,98
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΟΥΡΙΑΣ	2.688	76,99	34,91
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	66.135	253,20	261,20
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	72.906	440,30	165,58

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2021.

Το Διάγραμμα 9 απεικονίζει την ηλικιακή κατανομή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Οι περισσότεροι κάτοικοι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 25-39 και 40-54 (21,3% και 22,9% αντίστοιχα). Ωστόσο στην ηλικιακή ομάδα 80^{+} συγκεντρώνεται η μικρότερη μερίδα πληθυσμού με ποσοστό 4,9%.

Διάγραμμα 9:Ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή μόνιμου πληθυσμού για το έτος 2011.

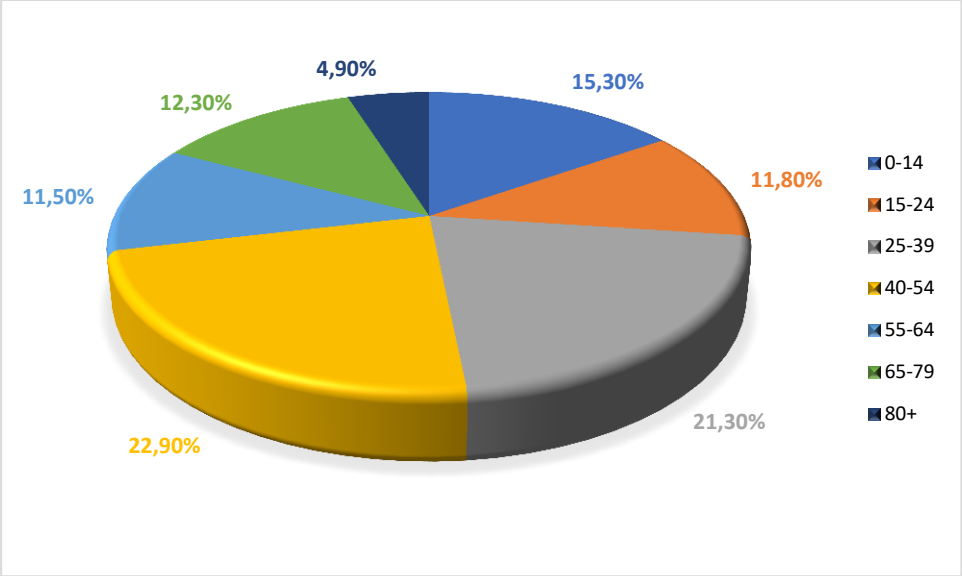

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011.

Στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται οι δημογραφικοί δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης του πληθυσμού για την ΠΕ Μεσσηνίας και το Δήμο Καλαμάτας το έτος 2011. Πιο αναλυτικά:

- Ο δείκτης γήρανσης είναι ο λόγος των ατόμων ηλικίας 65 και άνω προς τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών. Σκοπός του δείκτη αποτελεί ο προσδιορισμός της αναλογίας «ηλικιωμένοι» προς «νέοι», δηλαδή πόσα άτομα της ηλικιακής ομάδας 65^{+} αντιστοιχούν σε άτομα ηλικίας 0-14 ετών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο πιο «γηρασμένος» είναι ο πληθυσμός. Για το σύνολο της ΠΕ Μεσσηνίας ο δείκτης γήρανσης είναι 1,47 δηλαδή σε 1 άτομο ηλικίας 0-14 αντιστοιχεί 1,74 άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω. Ο ίδιος δείκτης για το Δήμο Καλαμάτας είναι 1,13. Από την σύγκριση των στοιχείων προκύπτει ότι ο Δήμος σε σχέση με την ΠΕ είναι λιγότερο «γηρασμένος».
- Ο δείκτης εξάρτησης είναι ο λόγος του αθροίσματος ατόμων ηλικίας 0-14 ετών και 65^{+} (δηλαδή των μη παραγωγικών ηλικιών), προς τα άτομα ηλικίας 15-65 (παραγωγικές ηλικίες). Σκοπός του δείκτη είναι να βρεθεί η αναλογία μεταξύ εξαρτώμενων ατόμων, δηλαδή αυτών που δεν μπορούν να συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία προς τα άτομα που θεωρείται ότι συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Ο μέσος όρος της ΠΕ είναι 0,58 δηλαδή σε 1 άτομο 15-65 ετών αντιστοιχούν 0,58 άτομα ηλικίας είναι 65 και άνω ετών και 0-15, ενώ για το σύνολο του Δήμου ο δείκτης εξάρτησης είναι 0,48.
- Ο δείκτης αντικατάστασης αποτελεί δομικό δείκτη. Δηλαδή εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται ως ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15-24 προς τα άτομα ηλικίας 55-64. Δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην παραγωγική διαδικασία και αυτών που αναμένονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία.

Πίνακας 6: Οι δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης του Δήμου Καλαμάτας και της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας για το έτος 2011.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
Δείκτης Γήρανσης	1,13	1,47
Δείκτης Εξάρτησης	0,48	0,58
Δείκτης Αντικατάστασης	1,02	0,82

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Β. Οικονομικά Χαρακτηριστικά και Οικονομικές Δραστηριότητες

Η συγκεκριμένη υποενότητα παρουσιάζει τα οικονομικά χαρακτηριστικά και τις οικονομικές δραστηριότητες του Δήμου Καλαμάτας. Πιο ειδικά αποτελεί συνοπτική περιγραφή της οικονομικής διάρθρωσης και των οικονομικών δραστηριοτήτων του. Παράλληλα πραγματοποιεί σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία σε ευρύτερες χωρικές ενότητες (π.χ. Περιφέρεια Πελοποννήσου). Ακόμη, αναφέρει τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις οικονομικές δραστηριότητές της, τις οικονομικές προκλήσεις και τις χωρικές ιδιαιτερότητες και περιορισμούς της περιοχής αναφοράς.

Η Καλαμάτα αποτελεί το εμπορικό, βιομηχανικό και διοικητικό κέντρο της ΠΕ Μεσσηνίας, καθώς και σημαντικό λιμάνι. Σε επίπεδο ΠΕ τον τριτογενή τομέα ακολουθεί ο πρωτογενής τομέας, με κύρια αγροτικά προϊόντα το ελαιόλαδο, τις ελιές, τα σύκα, τα σταφύλια, το κρασί και τα πορτοκάλια. Στο Δήμο Καλαμάτας καλλιεργούνται 1.235.033 ελαιόδεντρα, ενώ στην ΠΕ Μεσσηνίας παράγονται κατά μέσο όρο 42.000 τόνοι ελαιόλαδου, γεγονός που την κατατάσσει στη 2η θέση ελαιοπαραγωγής μετά την ΠΕ Ηρακλείου. Στο Δήμο απαντώνται αρκετές βιομηχανίες μεταποίησης και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, με σημαντικότερη την καπνοβιομηχανία Καρέλια[5].

Ο τριτογενής παραγωγικός τομέας έχει έντονη παρουσία, η οποία διαχρονικά έχει γίνει εντονότερη. Το ποσοστό συμμετοχής του στο σύνολο της απασχόλησης του Δήμου είναι 60,3%, έναντι του 57,87% σε επίπεδο ΠΕ. Ο τριτογενής τομέας κυριαρχεί τόσο στην απογραφή του 2011, όσο και στην απογραφή του 2001, καθώς παρουσιάζει αυξητικές τάσεις συγκεντρώνοντας το 74,86% επί του συνόλου των απασχολούμενων το 2011.

Αναφορικά με τη δραστηριότητα της μεταποίησης και το δευτερογενή τομέα γενικότερα εμφανίζουν κάποια δυναμική, που αντικατοπτρίζεται και στα στοιχεία της απασχόλησης. Οι απασχολούμενοι στον τομέα αντιπροσωπεύουν το 17,86% περίπου του συνόλου των απασχολουμένων, έχοντας όμως σημειώσει μείωση σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και του 2000. Ωστόσο η παρουσία του δευτερογενή είναι εντονότερη στο Δήμο Καλαμάτας συγκριτικά με την ΠΕ Μεσσηνίας.

[5] Βλαχοπούλου Ε. (2020) «Πολιτιστική πολιτική και αδελφοποίηση πόλεων. Μια διασυγκριτική περίπτωση μελέτης Η αδελφοποίηση της πόλης της Καλαμάτας με το Δήμο Αγλαντζιάς της Κύπρου», Σχολη Κοινωνικών Επιστημών, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Αθήνα: https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/49760/1/110803_%ce%92%ce%9b%ce%91%ce%a7%ce%9f%ce%a0%ce%9f%ce%a5%ce%9b%ce%9f%ce%a5_%ce%95%ce%99%ce%a1%ce%97%ce%9d%ce%97.pdf

Ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει έντονες τάσεις αποδυνάμωσης. Ο Δήμος ακολουθεί την τάση που επικρατεί γενικότερα, τόσο στην ΠΕ Μεσσηνίας, όσο και στο σύνολο της Χώρας, της συρρίκνωσης του πρωτογενή τομέα, ο οποίος γίνεται όλο και περισσότερο συμπληρωματική δραστηριότητα, έναντι του τριτογενή. Οι θέσεις απασχόλησης στο συγκεκριμένο τομέα, αντιπροσωπεύουν το 7,29% περίπου της συνολικής απασχόλησης του Δήμου, κατά το 2011. Οι απασχολούμενοι, ως απόλυτος αριθμός, παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το 2001. Επίσης η συμμετοχή τους στη συνολική απασχόληση χαρακτηρίζεται μειωμένη, αιτιολογώντας την ενδυνάμωση του τριτογενή τομέα. Συνεπώς η απασχόληση στον τομέα της παροχής υπηρεσιών δεν είναι συμπληρωματική, αλλά απορροφά εξ ολοκλήρου το δυναμικό του αγροτικού τομέα.

Ο επόμενος Πίνακας και τα Διαγράμματα παρουσιάζουν στοιχεία σχετικά με τους απασχολούμενους ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Καλαμάτας βάσει των απογραφών του 2001 και 2011.

Πίνακας 7:Οι απασχολούμενοι ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΕΤΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ
	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	
2001	2.588	5.124	15.913	24.691
2011	1.746	4.280	17.941	23.967

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011.

Διάγραμμα 10:Η ποσοστιαία αποτύπωση των απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

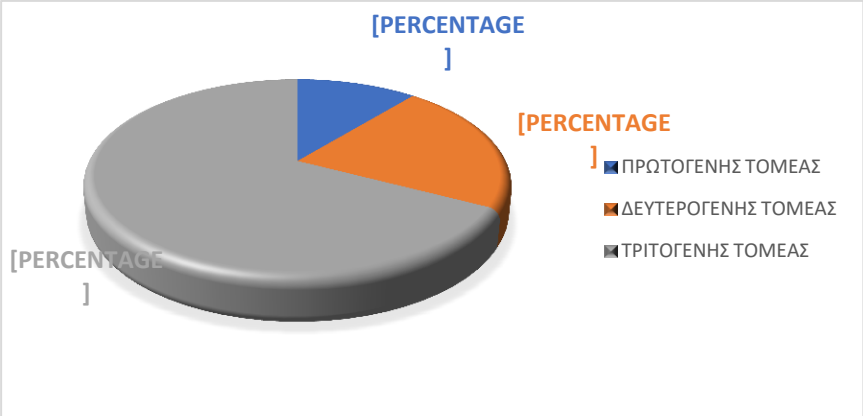

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 11:Η ποσοστιαία αποτύπωση των απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

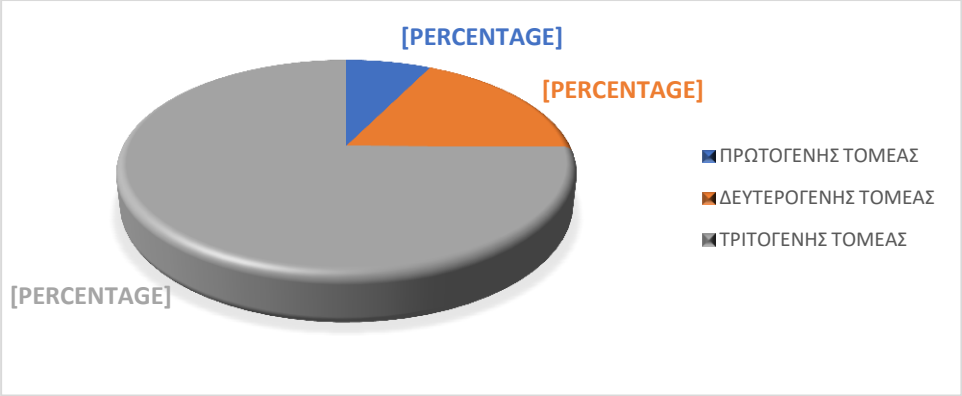

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΑΤ. για το 2011, ο βασικότερος οικονομικός κλάδος στο Δήμο Καλαμάτας είναι αυτός του εμπορίου και της επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών με ποσοστό της τάξης του 18%. Ο συγκεκριμένος κλάδος περιλαμβάνει εμπορικές δραστηριότητες παντός τύπου, όπως το εμπόριο και η συντήρηση οχημάτων, η πώληση καυσίμων, το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο. Ακολουθούν ο κλάδος της δημόσιας διοίκησης και κοινωνικής ασφάλισης, ο κλάδος της εκπαίδευσης και οι υπηρεσίες που σχετίζονται με την παροχή καταλυμάτων και την εστίαση, με ποσοστά 12%, 10% και 8% αντίστοιχα. Στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα συμπεριλαμβάνονται η γεωργία και η δασοκομία (π.χ. παραγωγή αγροτικών προϊόντων όπως ελιές, σταφίδες, σύκα κ.ά.), που απασχολεί περίπου το 7% του πληθυσμού, ενώ ένα ποσοστό 9% απασχολείται στον κλάδο των κατασκευών (κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, όπως τα κουφώματα, προϊόντων από σίδηρο από επιχειρήσεις επεξεργασίας αλουμινίου, σιδήρου και συναφών δραστηριοτήτων και κατασκευή επίπλων). Με δεδομένο ότι η πόλη της Καλαμάτας αποτελεί διοικητικό και οικονομικό κέντρο ολόκληρης της ΠΕ Μεσσηνίας το 75%, περίπου, των επιχειρήσεων του Δήμου εντάσσονται στον τριτογενή τομέα. Σε επίπεδο επαγγελμάτων, το 25% των κατοίκων απασχολούνται στους τομείς των υπηρεσιών, των καταλυμάτων, της εστίασης (εστιατόρια, ταβέρνες, καφετέριες) και του εμπορίου. Ο κλάδος του τουρισμού περιλαμβάνει κυρίως επιχειρήσεις ενοικίασης δωματίων. Το 7% είναι υπάλληλοι γραφείου, ενώ μεγάλο ποσοστό της τάξης του 20% καταλαμβάνουν οι επαγγελματίες.

Διάγραμμα 12:Η κατανομή των οικονομικών δραστηριοτήτων στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

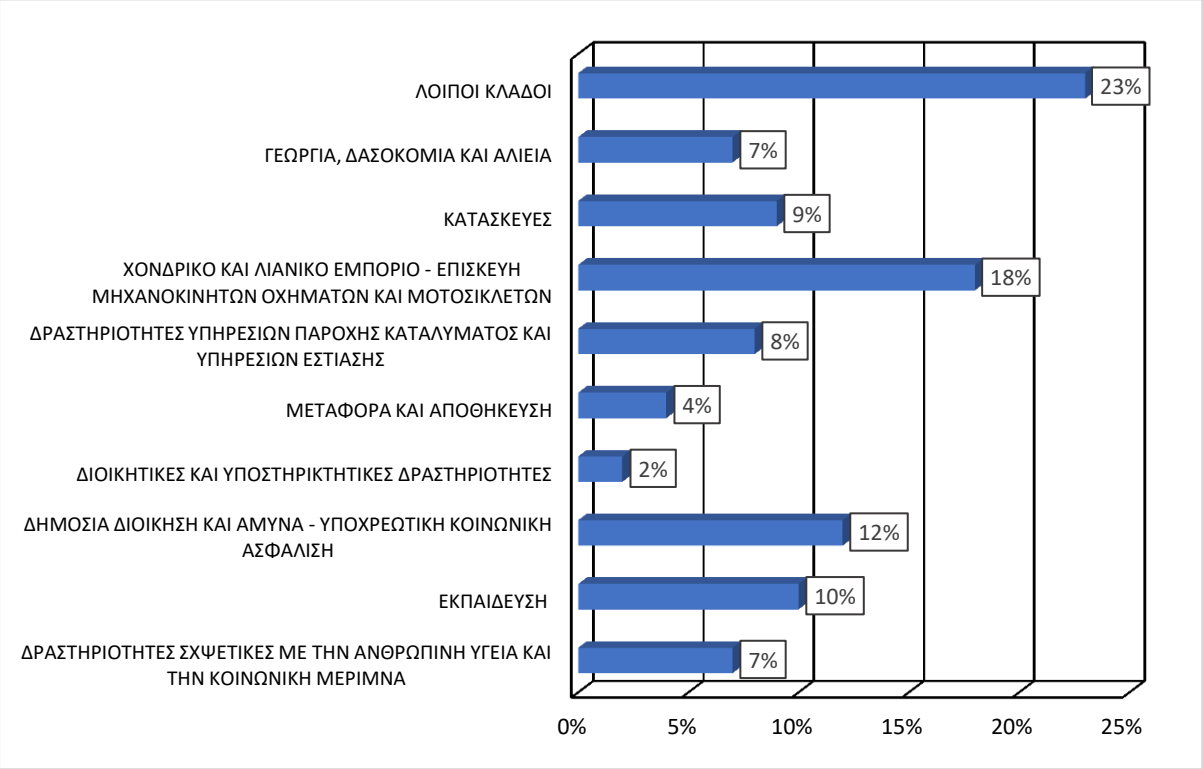

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011.

Διάγραμμα 13: Η κατανομή επαγγελμάτων στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

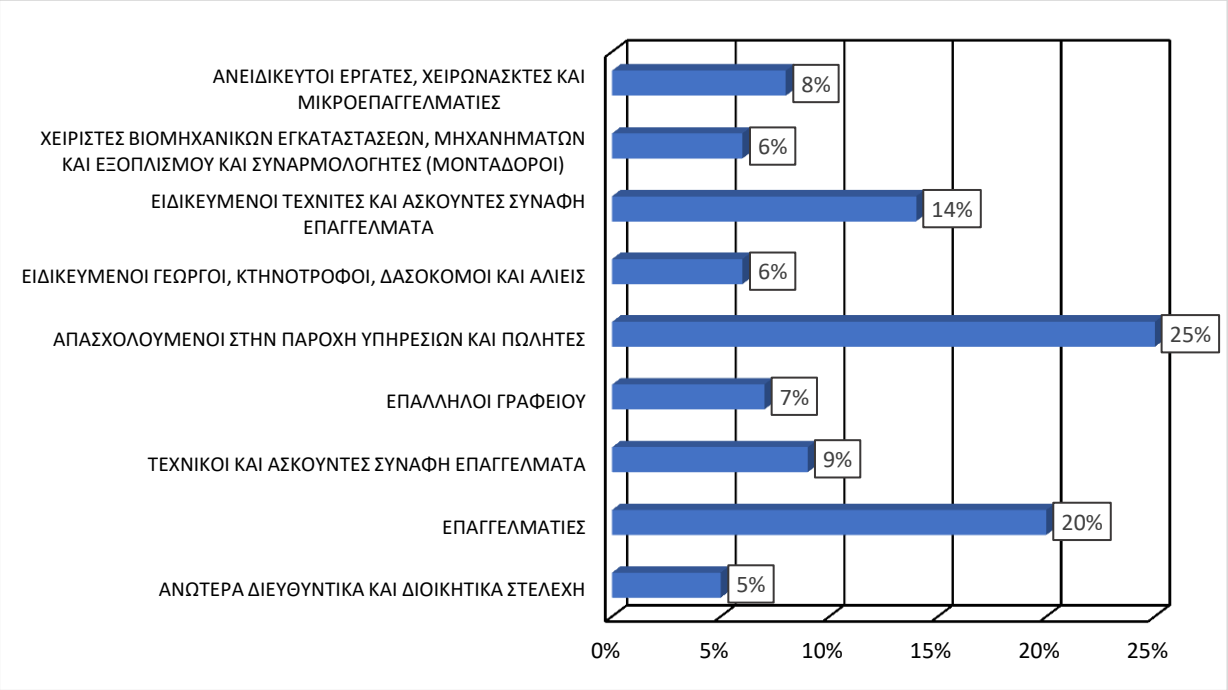

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Ο Πίνακας 8 και το Διάγραμμα 14 παρουσιάζουν το μέσο δηλωθέν εισόδημα στο Δήμο Καλαμάτας μεταξύ του διαστήματος 2013-2016. Παρατηρείται μεγάλη μείωση το 2014 ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και σημειώθηκε μείωση κατά 14% ενώ τα επόμενα δύο έτη δεν υφίστανται σημαντικές αυξομειώσεις.

Πίνακας 8:Το μέσο δηλωθέν εισόδημα για το Δήμο Καλαμάτας.

ΕΤΟΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ	2013	2014	2015	2016
Δήμος Καλαμάτας	8.963	7.778	8.117	7.961

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ

Διάγραμμα 14:Το μέσο δηλωθέν εισόδημα για το Δήμο Καλαμάτας.

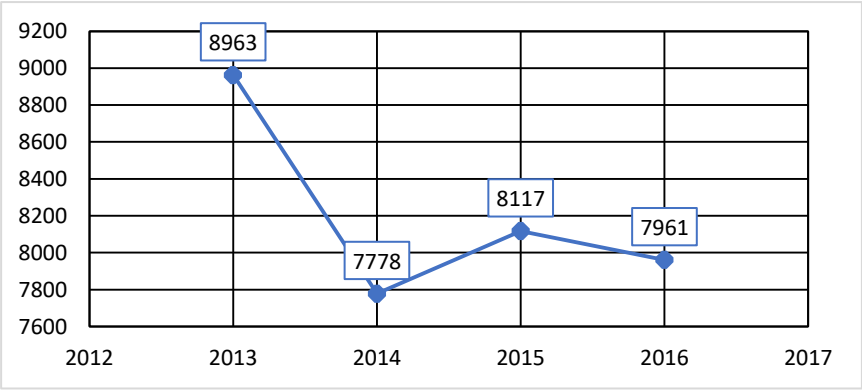

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ο Δήμος Καλαμάτας, παρά το γεγονός πως έχει κυρίως αστικό χαρακτήρα και στηρίζεται κυρίως στον τριτογενή τομέα, προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης και στο γεωργικό τομέα. Ο υπό μελέτη Δήμος συγκεντρώνει όλα τα απαραίτητα πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων εντατικής καλλιέργειας (ορεινές εκτάσεις Ταϋγέτου, πεδινά τμήματα, εγγειοβελτιωτικά έργα στους ποταμούς Πάμισο και Άρι, κατάλληλες εδαφοκλιματικές συνθήκες για την καλλιέργεια κηπευτικών προϊόντων και το χειμώνα), ενώ ο συσχετισμός δραστηριοτήτων αναψυχής με παραδοσιακούς τρόπους καλλιέργειας μπορεί να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού.

Στο Δήμο Καλαμάτας απαντώνται ελαιώνες μεγάλης έκτασης, που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργήσιμης έκτασής του. Η καλλιεργούμενη έκταση του Δήμου είναι 95.754 στρέμματα. Κύρια καλλιέργεια στο Δήμο και σε όλες τις ΔΕ είναι η ελαιοκαλλιέργεια, που καλύπτει μία έκταση 75.754 στρεμμάτων. Τα εγγειοβελτιωτικά έργα καλύπτουν έκταση, που ανήκει στον Δήμο Καλαμάτας, 32.000 στρεμμάτων και αποτελούν μια σημαντική δυνατότητα οικονομικής ανάπτυξης του Δήμου. Η τοποθεσία «βάλτος» της ΤΚ Σπερχογείας μπορεί να καλλιεργηθεί με κτηνοτροφικά φυτά για παραγωγή ζωοτροφών που θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Ο ορεινός όγκος του Ταϋγέτου ευνοεί και την ανάπτυξη της ποιμενικής κτηνοτροφίας, με δεδομένη την έλλειψη ζωοκομικών προϊόντων και την ανεργία που παρατηρείται στον αστικό χώρο.

Οι ελαιώνες, εκτός του ότι συμβάλλουν στη διατήρηση του τοπικού οικοσυστήματος που αναπτύσσεται γύρω από αυτούς, αποτελούν σημαντικό στοιχείο της οικονομίας και της απασχόλησης των κατοίκων της περιοχής. Η παραγωγή ελιάς και ελαιόλαδου, αλλά και η μεταποίηση και τυποποίηση της βρώσιμης ελιάς αποτελούν τους άξονες του πρωτογενή και αντίστοιχα του δευτερογενή τομέα. Το ελαιόλαδο που παράγεται στην περιοχή, το οποίο αποτελεί τη βασική καλλιέργεια του Δήμου, είναι Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), κάτι που σημαίνει ότι δε χρειάζεται διαφήμιση γιατί το προϊόν έχει σχηματίσει ένα «όνομα» στην αγορά, ενώ στο σύνολό του ανήκει στην κατηγορία του έξτρα παρθένου. Η ιδιότητα αυτή είναι σημαντική (κανονισμός ΕΕ σχετικά με τα πρότυπα εμπορίας του ελαιόλαδου) κατά την εφαρμογή ενός συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης ή βιολογικής γεωργίας από τις οργανώσεις των παραγωγών ή κατά τη διαδικασία πιστοποίησης. Το ίδιο ισχύει και για την επιτραπέζια «Ελιά Καλαμών». Η καλλιέργεια ρυζιού (σε έκταση 650 στρ.) γίνεται από τρείς παραγωγούς και φυσικά υφίσταται τον ανταγωνισμό από το φθηνό κινέζικο και ινδικό ρύζι. Η παραγωγή εσπεριδοειδών τείνει να εκλείψει λόγω της οικοπεδοποίησης της περιοχής καλλιέργειάς τους, αλλά και επειδή οι προσφερόμενες τιμές δεν καλύπτουν το κόστος παραγωγής, οπότε δε γίνονται εργασίες και υποβαθμίζεται η ποιότητα, με αποτέλεσμα την έλλειψη ενδιαφέροντος των φορέων εμπορίας ή μεταποίησης. Η ζωική παραγωγή περιλαμβάνει 21.961 αιγοπρόβατα, 556 βοοειδή, 94 χοιρινά και 195.00 μελισσοσμήνη.

Ωστόσο, παρά την ισχυρή παρουσία της αγροτικής παραγωγής, η οικονομία του Δήμου όπως έχει προαναφερθεί προσανατολίζεται τα τελευταία χρόνια προς τις δραστηριότητες του τριτογενή τομέα.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της απασχόλησης, αλλά και από τον αριθμό καταστημάτων και επιχειρήσεων που καταγράφονται στο Δήμο Καλαμάτας, ο δευτερογενής τομέας κατέχει σημαντική θέση στον παραγωγικό και κοινωνικοοικονομικό ιστό της περιοχής. Ο δευτερογενής τομέας παραγωγής του Δήμου, όπως φαίνεται και από τα διαθέσιμα στοιχεία, εστιάζεται κατά κύριο λόγο στη μεταποιητική και δευτερευόντως στην κατασκευαστική δραστηριότητα. Η εξορυκτική δραστηριότητα είναι πολύ μικρή, ενώ υπάρχουν επίσης σε μικρό ποσοστό επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (φωτοβολταϊκών συστημάτων) και ανακύκλωσης

Βάσει των στοιχείων του Εμπορικού - Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου διαπιστώνεται ότι το 21% των συνολικά εγγεγραμμένων στο Επιμελητήριο επιχειρήσεων του Δήμου, είναι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα. Μεταξύ αυτών κυριαρχούν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση σε ποσοστό 66% (επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιόλαδου, ελιών, βιοτεχνίες παρασκευής αλλαντικών, τυροκομεία, βιοτεχνίες αποφλοίωσης/ συσκευασίας ξηρών καρπών, εργαστήρια παρασκευής άρτου και ζαχαροπλαστικής, οινοποιεία και ποτοποιεία), ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των υπόλοιπων επιχειρήσεων αφορά στις κατασκευές (επιχειρήσεις επεξεργασίας αλουμινίου και σιδήρου, κατασκευής κουφωμάτων, κατασκευής προϊόντων από σίδηρο και επιχειρήσεις συναφών δραστηριοτήτων, βιομηχανίες ξύλου και προϊόντων από ξύλο και φελλό, ξυλουργικά εργαστήρια και εργαστήρια κατασκευής ξύλινων κουφωμάτων, εκδόσεις, εκτυπώσεις κατασκευή επίπλων, κοσμημάτων, παιχνιδιών). Στην κατασκευαστική δραστηριότητα δραστηριοποιείται το 32,1% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα του Δήμου, με τις περισσότερες

επιχειρήσεις να σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την οικοδομική δραστηριότητα[6]. Υπογραμμίζεται πως έχει καταγραφεί μία μόνο επιχείρηση εξόρυξης. Οι υπόλοιπες μικρού πλήθους μεταποιητικές επιχειρήσεις του Δήμου δραστηριοποιούνται στην παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, στην κατασκευή ειδών ένδυσης, στην κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες, στην κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά υλικά, στην κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού και κάποιους ακόμα κλάδους, με πολύ μικρό αριθμό επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα σημαντική για τη συνολική οικονομική ανάπτυξη του Δήμου, καθώς προσφέρει απασχόληση σε περίπου 500 εργαζόμενους είναι η λειτουργία της καπνοβιομηχανίας «ΚΑΡΕΛΙΑ» στην περιοχή της Καλαμάτας. Τέλος, οι κοινωφελείς δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα αφορούν στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά (εταιρείες που αναπτύχθηκαν κυρίως τα έτη 2009 – 2013) και εταιρίες ανακύκλωσης.

Αναφορικά με τη χωρική κατανομή των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα διαπιστώνεται πως η κύρια συγκέντρωση (της τάξης του97%) παρατηρείται στην Καλαμάτα και στα όμορα ΔΔ Ασπρόχωματος, Σπερχογείας, Θουρίας και Βέργας. Συνεπώς υφίσταται ένας πόλος συγκέντρωσης οικονομικών δραστηριοτήτων στη δυτική πλευρά του Δήμου Καλαμάτας, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές του υπάρχουν ελάχιστες ή και καθόλου επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα.

Εντός του Δήμου Καλαμάτας, στην περιοχή της Σπερχογείας, είναι χωροθετημένα μια Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.) και ένα Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟ.ΠΑ.). Εντός της ΒΙ.ΠΕ. λειτουργούν 10 από τις υπάρχουσες 22 μονάδες, οι οποίες εξειδικεύονται στον κλάδο των τροφίμων και ποτών, του χονδρικού εμπορίου τροφίμων και ποτών, στην κατασκευή ψυκτικών θαλάμων, στις εκδόσεις / εκτυπώσεις, στην κατασκευή προϊόντων από ξύλο, στις σιδηροκατασκευές, στις δραστηριότητες μηχανουργείου και στις μεταφορές. Το ΒΙΟ.ΠΑ. διαθέτει έκταση 52.000 τ.μ., φιλοξενεί 62 επιχειρήσεις, φθάνοντας το 100% της πληρότητάς του και φορέας διαχείρισής του είναι η Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.».

Ο τριτογενής παραγωγικός τομέας του Δήμου Καλαμάτας καλύπτει τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων, παρέχοντας ταυτόχρονα εξειδικευμένες εξυπηρετήσεις με εμβέλεια που ξεπερνάει τα όρια της ΠΕ. Η πόλης της Καλαμάτας εκτός από διοικητικό και εμπορικό κέντρο, αποτελεί και τουριστικό προορισμό, τόσο πολιτιστικής όσο και επαγγελματικής κατεύθυνσης. Η θέση του τριτογενή τομέα έχει ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2001-2011, περισσότερο από ότι έχει συμβεί, αντίστοιχα, στην ΠΕ Μεσσηνίας, γεγονός που συνεπάγεται την ενίσχυση του ρόλου του Δήμου ως κέντρου παροχής υπηρεσιών.

Η Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου κάνει αναφορά στο δίπολο «Καλαμάτα - Βέργα» που έχει δημιουργηθεί, το οποίο συγκεντρώνει περίπου το 40% της τουριστικής κίνησης της ΠΕ. Η μεν πόλη της Καλαμάτας αποτελεί προορισμό πολιτιστικού και επαγγελματικού τουρισμού[7] και η δε Βέργα λειτουργεί ως πόλος ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας. Παράλληλα, η

[6] Η οικοδομική δραστηριότητα στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας, αλλά και στην ΠΕ Μεσσηνίας γενικότερα, με βάση τα στοιχεία της ΕΛ. ΣΤΑΤ. για τα έτη 2005 έως 2014, παρατηρείται μια συνεχής φθίνουσα πορεία, ως επακόλουθο της οικονομικής κρίσης.

[7] Σε αυτό έχουν συμβάλλει και οι εκτεταμένες αναπλάσεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στην πόλη, ο νέος αυτοκινητόδρομος Κορίνθου – Τρίπολης – Καλαμάτας που έχει μειώσει το χρόνο ταξιδιού από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, η

Καλαμάτα αποτελεί δίοδο πρόσβασης σε τουριστικούς πόλους της ΠΕ Μεσσηνίας, (Καρδαμύλη - Στούπα, Πεταλίδι – Κορώνη, Πύλος – Μεθώνη – Φοινικούντα) περιοχές οι οποίες αποτελούν κατεξοχήν προορισμούς διακοπών.

Τα χαρακτηριστικά που συγκεντρώνει ο Δήμος Καλαμάτας συμβάλλουν στην παροχή υπηρεσιών και τουρισμού. Παρουσιάζονται διοικητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, μεταφορών κλπ., αλλά και τουριστικές εξυπηρετήσεις, λόγω της τουριστικής κίνησης, τόσο στην πόλη της Καλαμάτας όσο και στην ευρύτερη περιοχή, η οποία συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Παράλληλα, η πολιτιστική φυσιογνωμία του Δήμου και η δράση που αναπτύσσεται στον τομέα αυτό, συμβάλλουν στην ενίσχυση του ρόλου του ως κέντρου παροχής υπηρεσιών υπερτοπικής σημασίας.

Στον κλάδο της παροχής υπηρεσιών αξιοσημείωτη παρουσία διαθέτουν η εκπαίδευση, οι τηλεπικοινωνίες, η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, η ενοικίαση μηχανημάτων – εξοπλισμού, η υγεία, οι νομικές λογιστικές υπηρεσίες, η παροχή προστασίας και έρευνας, τα τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα, η διαφήμιση, οι επιστημονικές δραστηριότητες, οι χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, η πληροφορική κλπ. Ο εμπορικός κλάδος περιλαμβάνει τις πάσης φύσεως εμπορικές δραστηριότητες (εμπόριο-συντήρηση οχημάτων και πώληση καυσίμων και επιχειρήσεις χονδρικού και λιανικού εμπορίου που χρειάζονται πιστοποίηση ISO 9000 για την ποιότητα και ISO 22000 για την υγιεινή και ασφάλεια τροφίμων για τον κλάδο τροφίμων για την ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους). Στον κλάδο των ξενοδοχείων – εστιατορίων περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις εστίασης (εστιατόρια, ταβέρνες, καφετέριες), αλλά και αριθμός επιχειρήσεων ενοικίασης δωματίων οι οποίες χρειάζονται πιστοποίηση ISO 9000 για την ποιότητα και ISO 22000 για την υγιεινή και την ασφάλεια τροφίμων προκειμένου να ενισχυθεί η εξωστρέφειά τους. Στον κλάδο των μεταφορών εντάσσονται όλες οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες στις χερσαίες και πλωτές μεταφορές και οι συναφείς δραστηριότητες, που χρειάζονται πιστοποίηση ISO 9000 για την ποιότητα για την ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους.

Αναφορικά με τη χωρική οργάνωση των επιχειρήσεων, η μεγαλύτερη συγκέντρωση παρατηρείται στη ΔΕ Καλαμάτας. Στις υπόλοιπες περιοχές εμφανίζονται ελάχιστες ή και καθόλου επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα. Σε παρούσες περιοχές η κάλυψη των άμεσων/καθημερινών αναγκών γίνεται από τις γειτονικές ΤΚ, ενώ οι υπόλοιπες ανάγκες των κατοίκων, τόσο καταναλωτικές, όσο και περισσότερο εξειδικευμένες, καλύπτονται από το αστικό κέντρο της Καλαμάτας.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί η δυσκολία πρόσβασης από τις περισσότερο απομακρυσμένες ΤΚ, τόσο στην έδρα του Δήμου, όσο και στις υπόλοιπες ΤΚ, καθώς η έλλειψη ή η μικρή συχνότητα μεταφορικών συνδέσεων, είναι μία από τις πλέον σημαντικές αδυναμίες της περιοχής. Οι μετακινήσεις εντός του Δήμου, στις περισσότερες περιπτώσεις, γίνονται με ιδιωτικά μέσα μεταφοράς, ενώ αν ληφθεί υπόψη ο υψηλός δείκτης γήρανσης των κατοίκων του Δήμου, είναι προφανές ότι οι μετακινήσεις δυσχεραίνονται ακόμα περισσότερο.

Οι Πίνακες και τα Διαγράμματα που ακολουθούν απεικονίζουν τον αριθμό των επιχειρήσεων σε επίπεδο Δήμου στην ΠΕ Μεσσηνίας και των επιχειρήσεων ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Καλαμάτας. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2010 σχετικά με την

κατασκευή της ξενοδοχειακής μονάδας Costa Navarino, καθώς και η κατασκευή σημαντικών έργων υποδομής μέσω του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Καλαμάτας (Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου, 2003).

επιχειρηματική δραστηριότητα, ο Δήμος Καλαμάτας κατέχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο σύνολο της επιχειρηματικότητας (6.365 επιχειρήσεις) της ΠΕ Μεσσηνίας με ποσοστό 48,70%. Η κυριαρχία του τριτογενή τομέα είναι εμφανής και από την τοπική επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς το 90,59% των επιχειρήσεων του υπό μελέτη Δήμου υπάγονται στον τριτογενή παραγωγικό τομέα. Συγκεκριμένα ο κλάδος του εμπορίου στο Δήμο Καλαμάτας αριθμούσε το 2010 1.990 επιχειρήσεις, καταλαμβάνοντας μερίδιο 31,26% στη συνολική επιχειρηματικότητα της περιοχής (ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017).

Πίνακας 9:Το πλήθος των επιχειρήσεων της ΠΕ Μεσσηνίας ανά Δήμο το έτος 2010.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΟΣ
Δήμος Δυτικής Μάνης	591
Δήμος Οιχαλίας	704
Δήμος Μεσσήνης	1.588
Δήμος Πύλου - Νέστορος	1.715
Δήμος Τριφυλλίας	2.107
Δήμος Καλαμάτας	**6.365**
ΣΥΝΟΛΟ	13.070

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Διάγραμμα 15: Το πλήθος των επιχειρήσεων της ΠΕ Μεσσηνίας ανά Δήμο το έτος 2010.

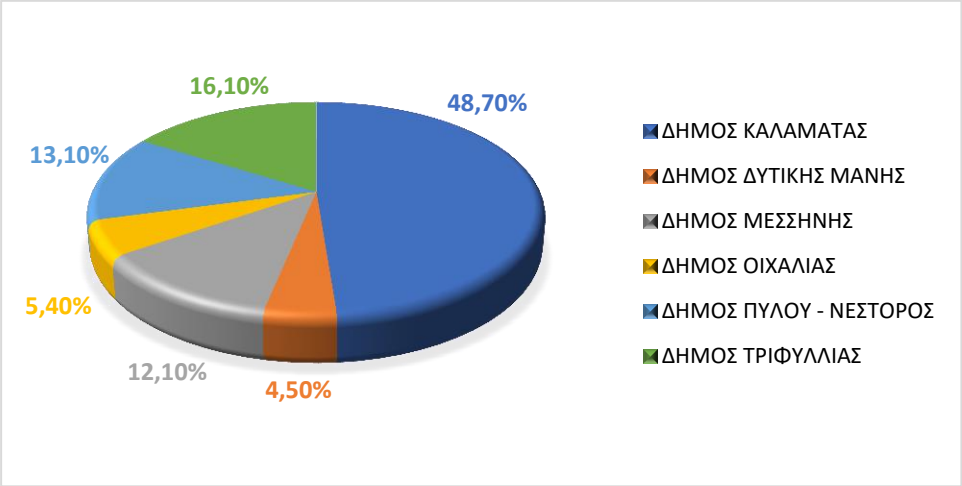

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 10:Ο αριθμός των επιχειρήσεων ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Καλαμάτας για το έτος 2010.

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Πρωτογενής Τομέας	49
Δευτερογενής Τομέας	550
Τριτογενής Τομέας	5.766
Σύνολο	6.365

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Διάγραμμα 16: Η ποσοστιαία αποτύπωση των επιχειρήσεων ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Καλαμάτας για το έτος 2010.

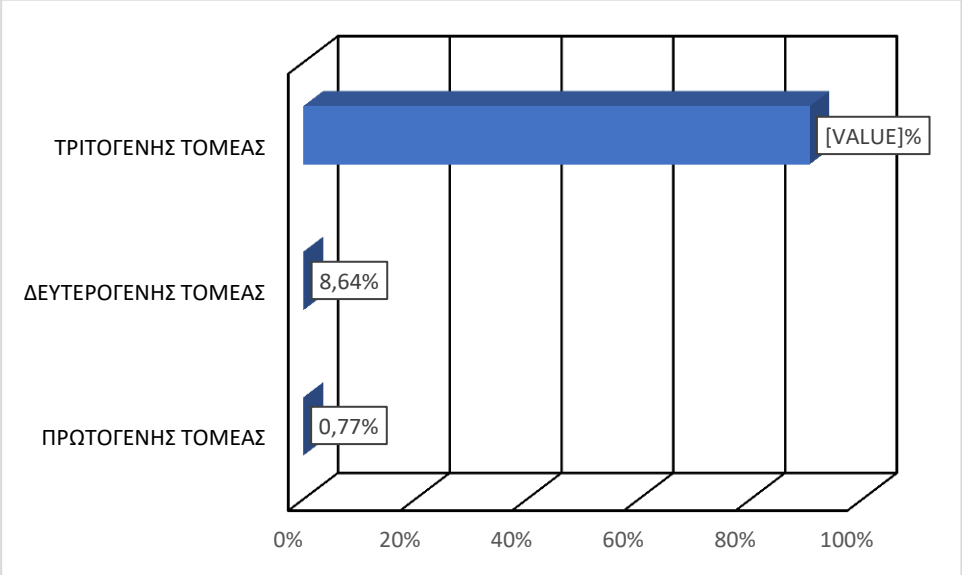

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ακολούθως παρουσιάζεται η χωρική κατανομή των επιχειρήσεων στην πόλη της Καλαμάτας βάσει στοιχείων του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) για το 2015.

Εικόνα 1:Επιχειρηματική Δραστηριότητα Δήμου Καλαμάτας – Κατάσταση Επιχειρήσεων.

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Στην πόλη της Καλαμάτας συγκεντρώνεται μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων από όλους τους κλάδους της οικονομίας. Η σημαντικότερη, ωστόσο, συγκέντρωση αφορά στις δραστηριότητες εμπορίου και παροχής υπηρεσιών. Στη Μελέτη του ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ (2017) απογράφηκαν 126 διακριτοί κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας, που στη συνέχεια συνενώθηκαν σε μεγαλύτερες ομοιογενείς κατηγορίες, όπως φαίνεται στον Πίνακα 11.

Πίνακας 11:Αριθμός Επιχειρήσεων κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας στην Καλαμάτα για το έτος 2017.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ (%)
k01	Εστίαση και συναφείς δραστηριότητες	288	12,85%
k04	Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών	240	10,71%
k02	Λιανικό εμπόριο ειδών ένδυσης, υπόδησης και αθλητικού εξοπλισμού	237	10,58%
k09	Λιανικό εμπόριο τροφίμων	173	7,72%
k11	Καλλωπισμός-Φυσική ευεξία	144	6,43%
k03	Άλλο λιανικό εμπόριο	97	4,33%
k12	Εκπαιδευτικές δραστηριότητες	91	4,06%
k14	Φαρμακεία, Ιατρικά είδη και καλλυντικά	84	3,75%
k17	Λιανικό εμπόριο ειδών σπιτιού	80	3,57%
k15	Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών	80	3,57%
k06	Κοινωφελείς Εξυπηρετήσεις (ΔΥ, Προνοιακές υποδομές κλπ.)	73	3,26%
k21	Λιανικό εμπόριο σιδηρικών, εργαλείων, χρωμάτων υλικών οικοδομής	71	3,17%
k16	Επισκευή ειδών οικιακής χρήσης	69	3,08%
k10	Ιατρικές και παραϊατρικές υπηρεσίες	61	2,72%
k08	Super Markets, Mini Markets κλπ	59	2,63%
k13	Λιανικό εμπόριο ειδών δώρων, βιβλίων, παιχνιδιών	50	2,23%
k19	Πώληση και συντήρηση μηχανοκίνητων οχημάτων	49	2,19%
k28	Οικοδομικές και συναφείς τεχνικές εργασίες	46	2,05%
k05	Δραστηριότητες συναφείς με τον τουρισμό ή συμπληρωματικές προς αυτόν	35	1,56%
k25	Τυχερά παιχνίδια	35	1,56%
k07	Λιανικό εμπόριο κοσμημάτων	32	1,43%

k22	Μεταφορές	29	1,29%
k18	Προσωπικές Υπηρεσίες	27	1,20%
k24	Μεταποίηση	26	1,16%
k23	Υπηρεσίες σχετικές με την πληροφορική και τις τηλεπικοινωνίες	20	0,89%
k29	Λιανικό εμπόριο καυσίμων	17	0,76%
k26	Χονδρεμπόριο	15	0,67%
k20	Τράπεζες	13	0,58%

Πηγή: ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει πως η σημαντικότερη ομάδα κλάδων που εμφανίζεται στη πόλη της Καλαμάτας περιλαμβάνει δραστηριότητες της κατηγορίας «k01: Εστίαση και συναφείς με αυτή δραστηριότητες». Ιδιαίτερα έντονες συγκεντρώσεις παρατηρούνται περιμετρικά της Πλατείας 23ης Μαρτίου (8 επιχειρήσεις), κατά μήκος των οδών Ναυαρίνου (22 επιχειρήσεις), Φαρών (20 επιχειρήσεις), Αθηνών (13 επιχειρήσεις) και Αριστομένους (12 επιχειρήσεις). Το συνολικό πλήθος των επιχειρήσεων της συγκεκριμένης κατηγορίας κατά μήκος των παραπάνω αξόνων είναι 75 και αντιστοιχούν στο 26,04% των ομοειδών επιχειρήσεων. Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης κατηγορίας είναι η σχετική διασπορά που παρουσιάζεται στην περιοχή που αποτελεί την «καρδιά» της επιχειρηματικής δραστηριότητας της πόλης της Καλαμάτας η οποία οριοθετείται από το νοητό τετράγωνο που σχηματίζεται από τις οδούς: Πλάτωνος, Ακρίτα-Παλαιολόγου, Τζανέ, Μπουλούκου και Αρτέμιδος. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι 1 στις 8 επιχειρήσεις της Καλαμάτας δραστηριοποιείται στο χώρο της εστίασης (ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017). Στον Χάρτη 4 παρουσιάζεται η χωρική κατανομή της κατηγορίας k01.

Χάρτης 4:Χωρική Κατανομή Επιχειρήσεων Κατηγορίας Κ01.

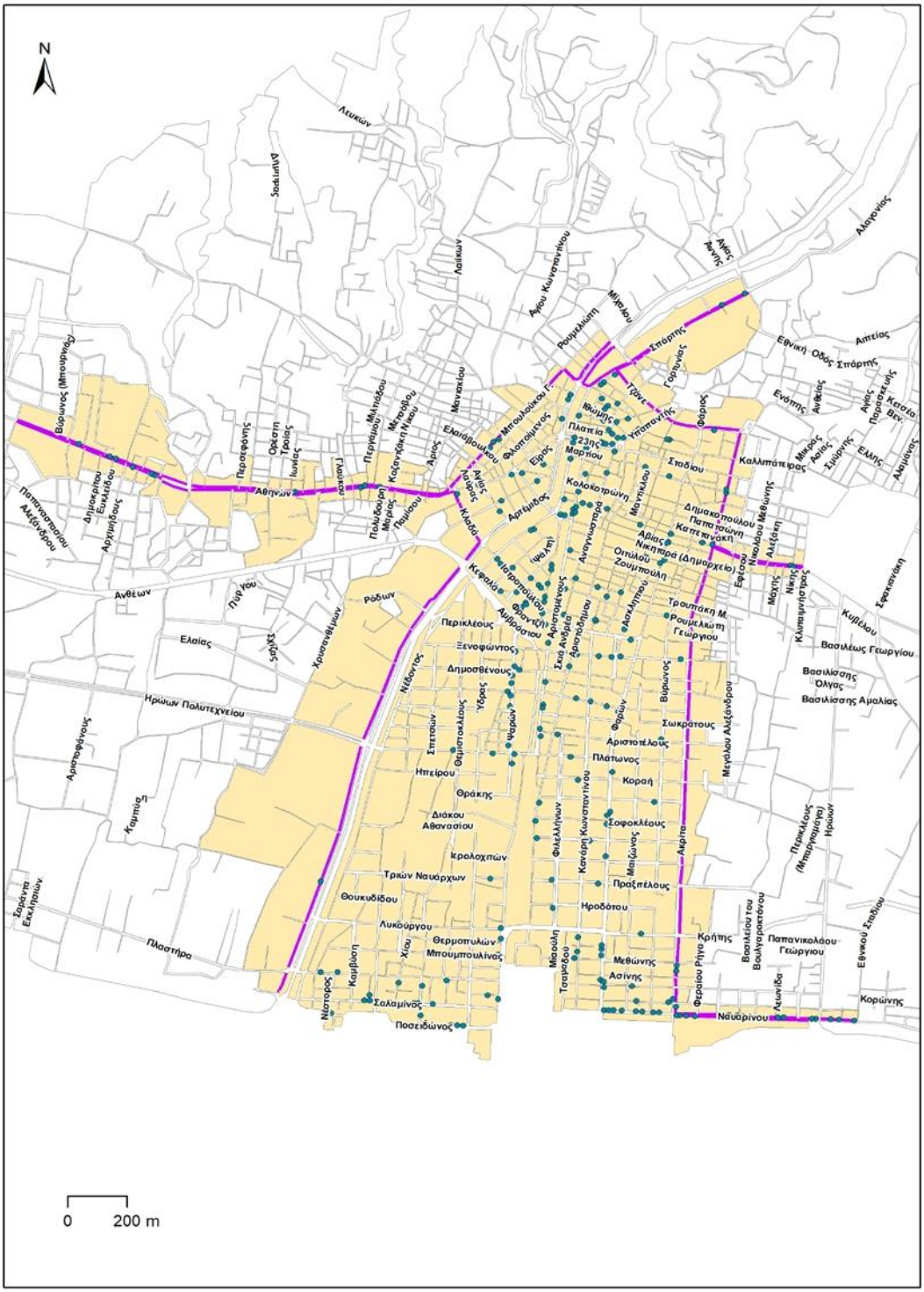

Πηγή: ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Η κατηγορία «k09: Λιανικό εμπόριο τροφίμων», η οποία περιλαμβάνει αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία, κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία, οπωροπωλεία, κάβες ποτών κλπ), που απεικονίζεται στο Χάρτη 5, καταλαμβάνει σημαντικό ποσοστό στο σύνολο των επιχειρήσεων. Η χωροθέτηση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων απεικονίζεται στον επόμενο χάρτη. Οι σημαντικότερες συγκεντρώσεις παρατηρούνται

κατά μήκος των οδών Αθηνών και Φαρών. Η παρούσα κατηγορία, σε γενικές γραμμές, λειτουργεί με έντονα στοιχεία «τοπικής εμβέλειας», καθώς τα ομοειδή καταστήματα τείνουν να μην εγκαθίστανται το ένα πλησίον του άλλου, επιλέγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο να μεγιστοποιήσουν τη ζώνη επιρροής τους. Οι συνυπάρξεις που παρατηρούνται είναι αντίστοιχες με αυτές μιας υποτυπώδους τοπικής αγοράς (ένα αρτοποιείο, ένα οπωροπωλείο, ένα κρεοπωλείο κλπ.).

Χάρτης 5:Χωρική Κατανομή Επιχειρήσεων Κατηγορίας Κ09.

Πηγή: ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Στην κατηγορία «k03: Άλλου Λιανικού Εμπορίου», περιλαμβάνονται εκτός των άλλων και οι κατηγορίες λιανικού εμπορίου που αφορούν στην πώληση εποχικών και τουριστικών ειδών. Έντονη συγκέντρωση ομοειδών επιχειρήσεων αποτυπώνεται στην περιοχή που περικλείεται από τις οδούς Αριστόδημου, Τζανέ, Αρτέμιδος και Δημοσθένους, όπως φαίνεται στο Χάρτη 6.

Χάρτης 6:Χωρική Κατανομή Επιχειρήσεων Κατηγορίας K03.

Πηγή: ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Η κατηγορία «k05: Δραστηριότητες συναφείς με τον τουρισμό ή συμπληρωματικές προς αυτόν» εντάσσεται στις κατηγορίες που δεν παρουσιάζουν κάποιο συγκεκριμένο χωροθετικό πρότυπο (είτε γραμμικό, είτε σε μια συγκεκριμένη περιοχή), οπότε δεν πραγματοποιήθηκε η χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεών της.

Στο κέντρο της Καλαμάτας και κατά μήκος των κεντρικών αξόνων που τη διατρέχουν συγκεντρώνεται σημαντικό πλήθος διαφορετικών δραστηριότητων, που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος τόσο των καθημερινών αναγκών, όσο και των καταναλωτικών αναγκών για αγορά διαρκών αγαθών. Η παραδοσιακή αγορά της Καλαμάτας φαίνεται να έχει εδραιωθεί περιμετρικά της οδού Αριστομένους, σε μια περιοχή όπου συνυπάρχει το μεγαλύτερο πλήθος επιχειρηματικών στεγών, αλλά και κλειστών καταστημάτων. Επίσης, η περιοχή γύρω από την Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου αποτελεί περιοχή όπου παρατηρείται έντονη εμπορική δραστηριότητα. Ο Χάρτης 7 παρουσιάζει την περιοχή με την υψηλότερη συγκέντρωση επιχειρήσεων στην πόλη της Καλαμάτας.

Χάρτης 7:Περιοχή Υψηλής Επιχειρηματικής Συγκέντρωσης Καλαμάτας.

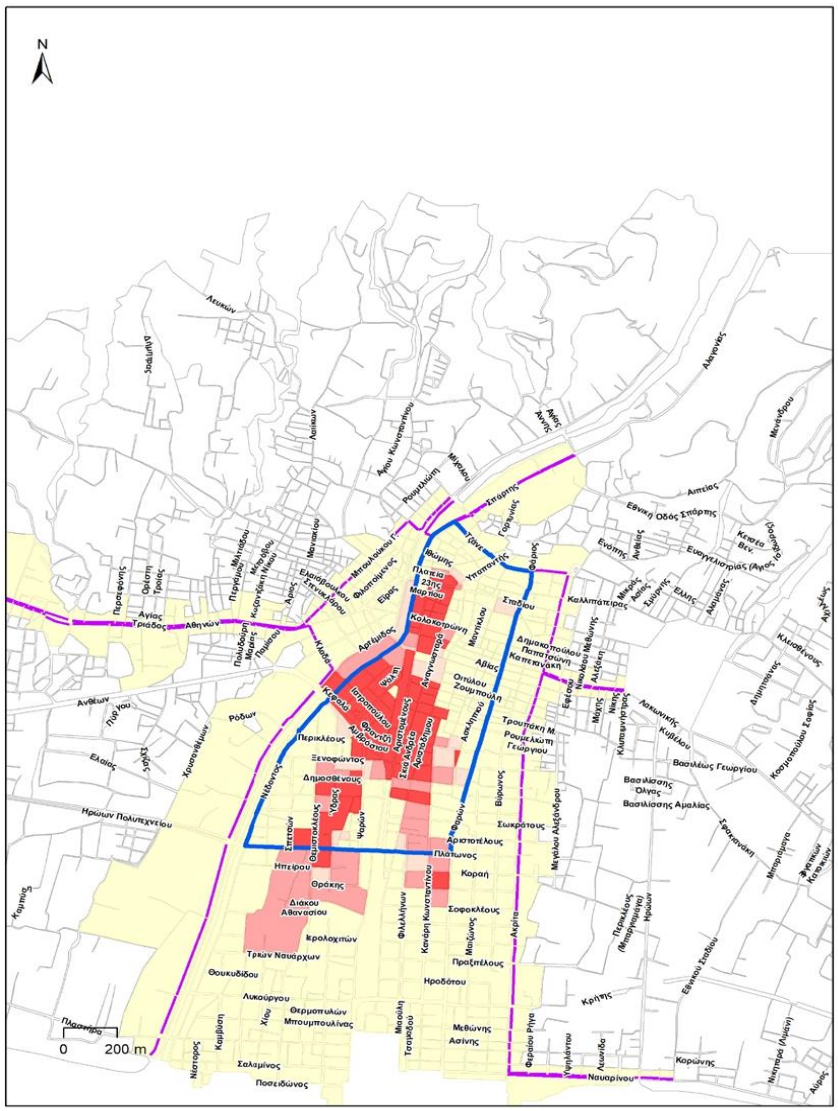

Πηγή: ΙΝ.ΕΜ.Υ. – ΕΣΕΕ, 2017

Η εφαρμογή «Πανόραμα» της ΕΛ.ΣΤΑΤ. δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας χαρτών συγκέντρωσης των απασχολούμενων στο Δήμο Καλαμάτας το 2001 και το 2011. Στο Χάρτης 8 φαίνονται ενδεικτικά οι απασχολούμενοι το 2011 στους τομείς: γεωργία και κτηνοτροφία, βιομηχανία τροφίμων, ξενοδοχεία και εστίαση.

Χάρτης 8:Οι απασχολούμενοι το έτος 2011 στη γεωργία – κτηνοτροφία (Α), βιομηχανία τροφίμων (Β), ξενοδοχεία (Γ) και εστίαση (Δ).

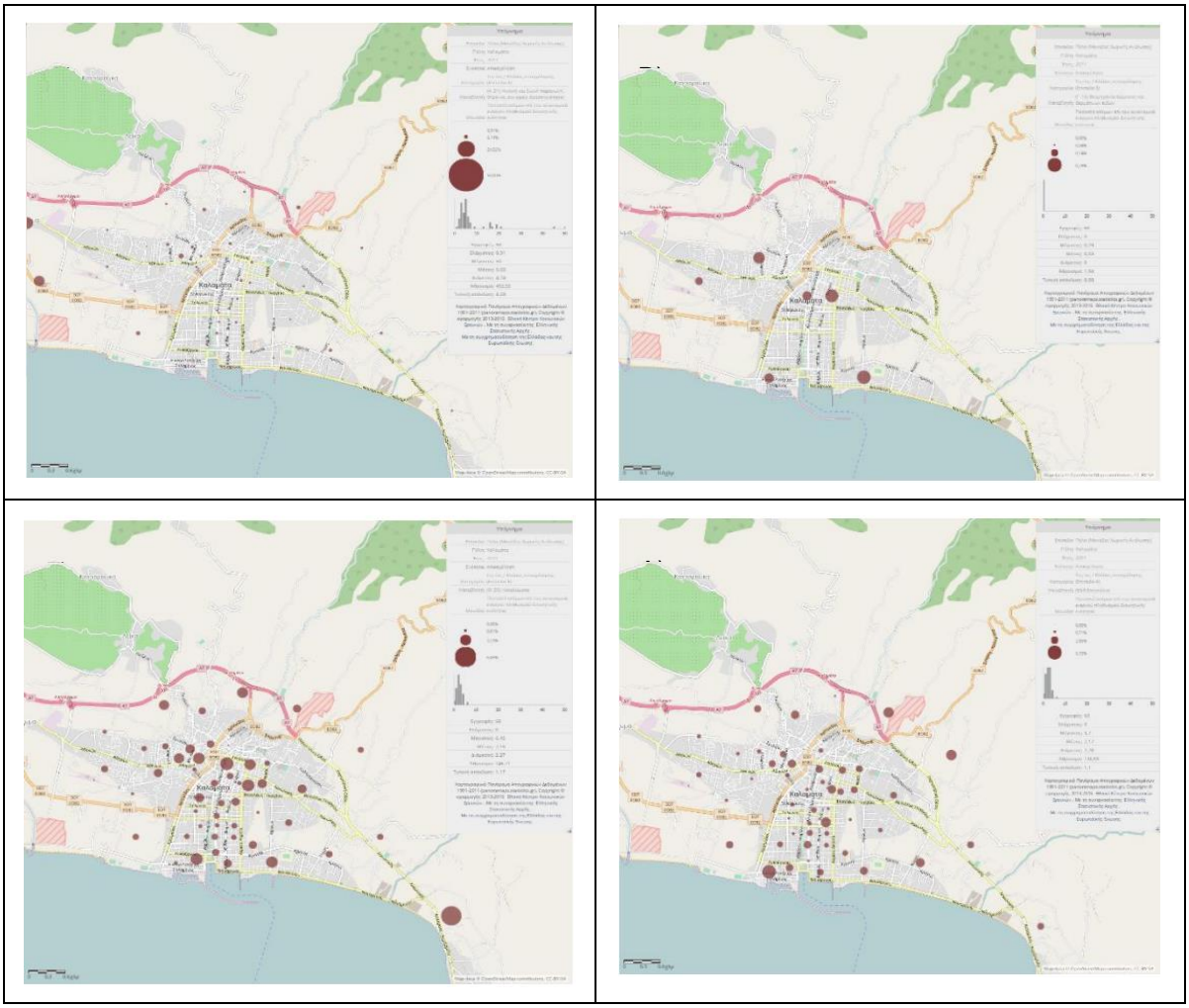

Πηγή: https://panorama.statistics.gr/

Η ανάδειξη και καθιέρωση της πόλης της Καλαμάτας, καθώς και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου, σε σημαντικό τουριστικό προορισμό σε εθνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια κλίμακα αποτελεί κεντρικό άξονα για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό του Δήμου Καλαμάτας. Η επίτευξη του παραπάνω στόχου μπορεί να επιτευχθεί με την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και τη διευκόλυνση της πρόσβασης από χώρες και τουριστικές αγορές που ενδιαφέρονται για την περιοχή. Σε αυτό το πλαίσιο ο συγκεκριμένος Δήμος προωθεί εναλλακτικές και ειδικές μορφές τουρισμού, όπως φυσιολατρικός, θρησκευτικός, αρχαιολογικός, πολιτιστικός, συνεδριακός, αθλητικός, τουρισμός Σαββατοκύριακου - city break, τουρισμός κρουαζιέρας, διοργάνωση διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ο στόχος είναι να προσελκύσει τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα και να δώσει διέξοδο σε προβλήματα τουριστικής εποχικότητας.

Ακόμη, ο Δήμος Καλαμάτας εστιάζει τις προσπάθειές του στη βελτίωση και την ολοκλήρωση υποδομών που θα διευκολύνουν την προσβασιμότητα μέσω οδικών, αεροπορικών και θαλάσσιων οδών. Ήδη, με την ολοκλήρωση του εθνικού οδικού δικτύου, οι αποστάσεις από τα μεγάλα αστικά κέντρα μειώθηκαν αισθητά και ο αυτοκινητόδρομος κλειστού τύπου κάνει την οδήγηση πιο ασφαλή, με αποτέλεσμα την αύξηση των επισκεπτών του Σαββατοκύριακου. Ο Δήμος διαθέτει πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα, σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας, με πλούσια φυσική ομορφιά, αυθεντικά στοιχεία και μακραίωνη ιστορία (φυσικό κάλλος, ξεχωριστές παραλίες, αρχαιολογικοί χώροι, κάστρα, ορεινός όγκος Ταϋγέτου, παράδοση και προϊόντα με ονομασία προέλευσης). Παράλληλα, η πόλη της Καλαμάτας προσελκύει επισκέπτες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου για λόγους επαγγελματικούς, πολιτιστικούς, ψυχαγωγικούς κ.ά., ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως κέντρο εξυπηρέτησης της τουριστικής δραστηριότητας για την ευρύτερη περιοχή της ΠΕ Μεσσηνίας. Ο σύνθετος αυτός χαρακτήρας αποτυπώνεται και στα χαρακτηριστικά της υποδομής υποδοχής επισκεπτών. Ο Δήμος Καλαμάτας στηρίζει τον τουρισμό με τη δημιουργία γραφείου τουριστικής υποστήριξης στο Ιστορικό Κέντρο της Καλαμάτας, τη δημιουργία γραφείου υποδοχής και τουριστικής υποστήριξης στον Κρατικό Αερολιμένα της πόλης, αλλά και στο λιμάνι για την εξυπηρέτηση των κρουαζιερόπλοιων που όλο και πιο συχνά επιλέγουν την πόλη της Καλαμάτας σαν προορισμό.

Ένας σημαντικός τομέας του τουρισμού που αναμένεται ότι θα συμβάλει στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας είναι ο τουρισμός κρουαζιέρας. Σύμφωνα με μελέτη της Εθνικής Τράπεζας, η κρουαζιέρα αποτελεί ένα δυναμικό και ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα στον τουρισμό, με τους επιβάτες να διπλασιάζονται τα τελευταία χρόνια. Η Ελλάδα ελκύει κάθε χρόνο 2 έως 2,5 εκατομμύρια τουρίστες κρουαζιέρας, κάτι που αντιστοιχεί στο 11% του συνολικού αριθμού τουριστών εξωτερικού που επισκέπτονται την Ελλάδα. Ο Δήμος Καλαμάτας μέσα από την επικαιροποίηση του Master Plan του Λιμένα της Καλαμάτας στοχεύει στην καθιέρωση του λιμανιού της Καλαμάτας σε σημαντικό προορισμό κρουαζιέρας, προσφέροντας ποιοτικές υπηρεσίες για την περαιτέρω ανάδειξη των τουριστικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Παράλληλα, στην περιοχή του λιμένα πρόκειται να χωροθετηθεί υδατοδρόμιο. Η ελκυστικότητα της περιοχής έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη σημαντικού αριθμού τουριστικών επιχειρήσεων, ενώ υπάρχουν οι προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση νέων τουριστικών υποδομών, τόσο λόγω της αύξησης της ζήτησης που παρουσιάζεται από τους εν δυνάμει επισκέπτες της περιοχής, όσο και από την επιδιωκόμενη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, κάτι που αποτελεί επιτελικό στόχο του Δήμου Καλαμάτας.

Η υπάρχουσα κατάσταση και η χωρική κατανομή των τουριστικών καταλυμάτων του Δήμου, παρουσιάζεται και αναλύεται στους ακόλουθους Πίνακες και Διαγράμματα. Η χωρική κατανομή των ξενοδοχειακών μονάδων δείχνει συγκέντρωση κυρίως κατά μήκος της ανατολικής παραλιακής ζώνης στην πόλη της Καλαμάτας, ενώ μια μικρότερη συγκέντρωση παρουσιάζεται στο εμπορικό κέντρο της πόλης. Στο ανατολικό παραλιακό μέτωπο (περιοχή Αλμυρού και Βέργας), βρίσκονται μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, ενώ στη Μικρή Μαντίνεια, που αποτελεί το όριο του ανατολικού παραλιακού μετώπου, κυριαρχούν οι διάφοροι τύποι ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων που παραπέμπουν σε μετακινήσεις οικογενειακού χαρακτήρα. Στον ορεινό όγκο του Ταϋγέτου, στην περιοχή της Αλαγονίας και της Αρτεμισίας, υπάρχει μικρός αριθμός καταλυμάτων σε σχέση με το παραλιακό μέτωπο. Συγκεντρωτικά, ο Δήμος Καλαμάτας έχει να επιδείξει 59 τουριστικές μονάδες, με σύνολο δωματίων

1.301 και αριθμό κλινών 2.592. Τα ανωτέρω παρουσιάζονται πιο αναλυτικά στα ακόλουθα Διαγράμματα και Πίνακες.

Πίνακας 12:Τα ξενοδοχειακά καταλύματα ανά κατηγορία στο Δήμο Καλαμάτας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ		
	ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ
5*	0	0	0
4*	7	547	1.106
3*	4	145	289
2*	8	290	553
1*	5	62	120
ΣΥΝΟΛΟ	24	1.044	2.068

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού,

Διάγραμμα 17:Η ποσοστιαία κατανομή της ποιοτικής διαβάθμισης των ξενοδοχειακών μονάδων του Δήμου Καλαμάτας.

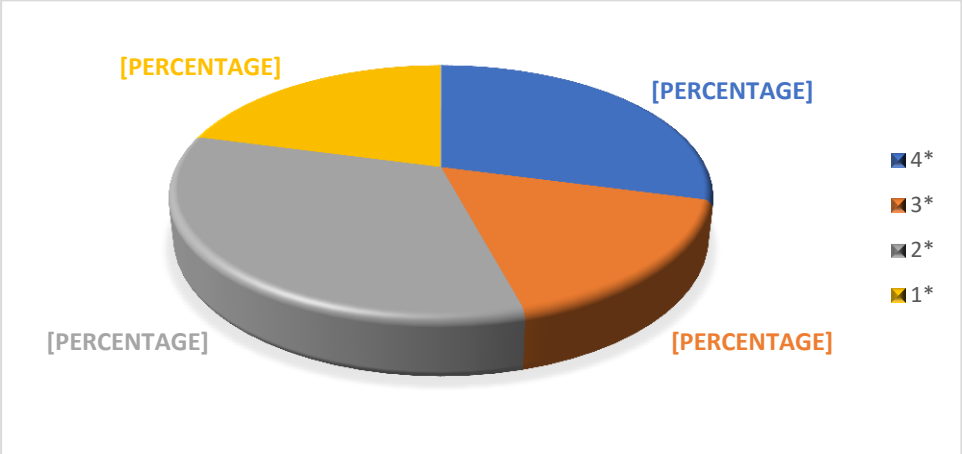

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 18: Η ποσοστιαία κατανομή της ποιοτικής διαβάθμισης των ξενοδοχειακών δωματίων του Δήμου Καλαμάτας.

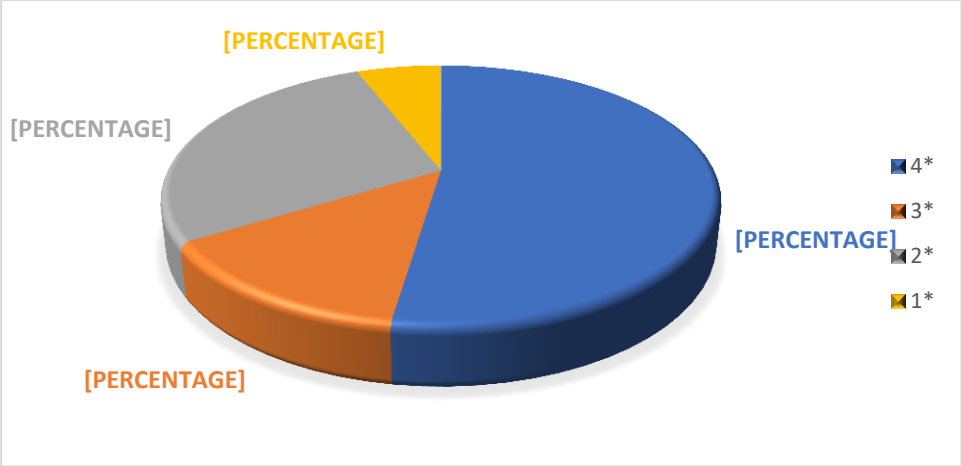

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 19:Η ποσοστιαία κατανομή της ποιοτικής διαβάθμισης των ξενοδοχειακών κλινών του Δήμου Καλαμάτας.

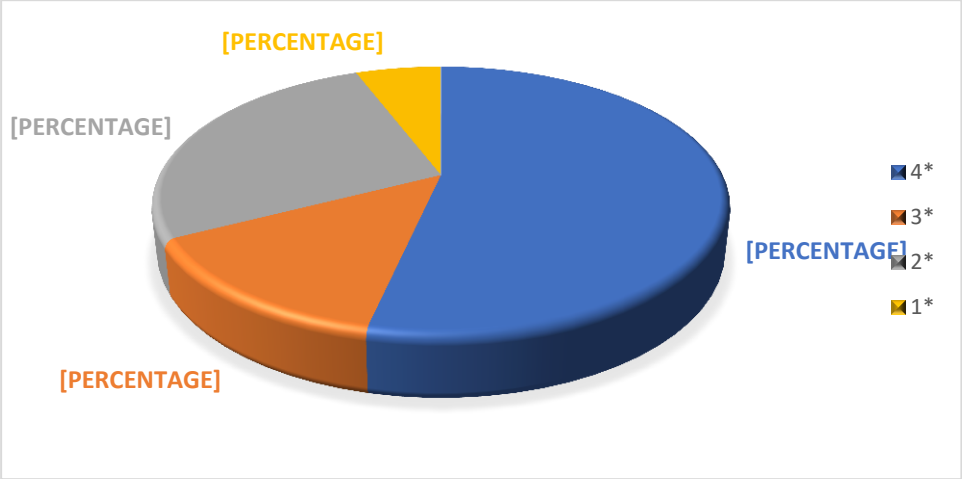

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 13: Η χωρική κατανομή των καταλυμάτων της ΔΕ Καλαμάτας.

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ		
	ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ
ΑΛΑΓΟΝΙΑ	2	20	39
ΑΛΜΥΡΟΣ	2	69	142
ΒΕΡΓΑ	12	96	210

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ		
	ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	24	950	1.808
ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ	15	152	353
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ	4	14	40
ΣΥΝΟΛΟ	59	1.301	2.592

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού,

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο τουριστικό συγκρότημα υπερτοπικού πλέον χαρακτήρα «Costa Navarino», με το οποίο η Μεσσηνία απέκτησε μια νέα «πρωτεύουσα». Πρόκειται για τον πρώτο ολοκληρωμένο με κριτήρια βιωσιμότητας υψηλών προδιαγραφών προορισμό στην Ελλάδα, με κέντρο φιλοσοφίας το σεβασμό στο περιβάλλον, στις ελληνικές παραδόσεις και στην τοπική κοινωνία. Η τεράστια επένδυση της Costa Navarino στη Μεσσηνία διακρίνεται διεθνώς όχι μόνο σε επίπεδο φιλοξενίας, αλλά και για την αειφόρο τουριστική της ανάπτυξη. Οι υψηλού επιπέδου ξενοδοχειακές υποδομές έχουν λάβει διακρίσεις από διεθνώς αναγνωρισμένους θεσμούς. Επιπλέον, παρουσιάζει εγγύτητα με τον Διεθνή Αερολιμένα της Καλαμάτας «Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος»[8], κάτι που συμβάλλει στην προσέλκυση επισκεπτών στο Δήμο της Καλαμάτας.

Σε γενικές γραμμές, τα μεγέθη του τουρισμού στην περιοχή του Δήμου μπορούν να αναπτυχθούν περαιτέρω μέσω της αύξησης των επισκέψεων και των διανυκτερεύσεων, χωρίς αυτό να έχει ως συνέπεια προβλήματα που προκύπτουν από τον υπερτουρισμό. Ωστόσο, η στήριξη και μεγέθυνση του τουριστικού τομέα έχει ως προϋπόθεση τη διενέργεια επενδύσεων μεγάλης κλίμακας με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, τόσο στις μεταφορικές υποδομές, όσο και σε ξενοδοχειακές υποδομές περιφερειακού επιπέδου. Επίσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η κρίση που έχει προκαλέσει η πανδημία του COVID-19 είναι πιθανόν να επιβραδύνει ή να αναστείλει τις ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού[9].

Βασικοί παράγοντες περαιτέρω ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή τόσο του Δήμου Καλαμάτας, όσο και της Περιφέρειας είναι[9]:

- Ο Αερολιμένας «Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος», που συνδέεται με 17 κράτη και 28 πόλεις
- Το έργο «Μελέτη, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία και Συντήρηση του Οδικού Άξονα Νοτιοδυτικής Πελοποννήσου (Τμήμα Καλαμάτα – Ριζόμυλος - Πύλος – Μεθώνη), με ΣΔΙΤ», που αναμένεται να αναβαθμίσει αισθητά το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της ΝΔ Πελοποννήσου

[8] Πολιτιστική Διαδρομή «Μορέας», 2019

[9] Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Πελοποννήσου, Στάδιον Α.Ε. (2020) «Εμπειρογνωμοσύνη για τον Προσδιορισμό Χωρικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την Πολιτιστική Διαδρομή στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Διαμόρφωση Ολοκληρωμένης Στρατηγικής και Σχέδιο Δράσης».

- Νέα οδικά έργα (Προγραμματική Περίοδος 2021- 2027) αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των μεταφορικών υποδομών της περιοχής
- Ο ρόλος των πέντε λιμανιών της Περιφέρειας (Ναύπλιο, Καλαμάτα, Μονεμβασία, Γύθειο, Πύλος) ως κόμβων λιμενικής κρουαζιέρας, αν και τα συγκεκριμένα λιμάνια δέχονται μόνο μικρά κρουαζιερόπλοια και το εσωτερικό δίκτυο που τα συνδέει με πολιτιστικούς πόρους χρήζει βελτίωσης.

Γ. Κοινωνικά Χαρακτηριστικά και Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες

Η εν λόγω υποενότητα διακρίνεται σε δύο τμήματα, το πρώτο αναλύει τον κοινωνικό εξοπλισμό και το δεύτερο τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του Δήμου Καλαμάτας. Αναφορικά με το πρώτο, πραγματοποιείται μία συνοπτική περιγραφή των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών που υφίστανται εντός της περιοχής αναφοράς. Όσον αφορά το ακόλουθο τμήμα παρουσιάζεται το μορφωτικό επίπεδο, η διαχρονική εξέλιξη της απασχόλησης και της ανεργίας, καθώς και οι ευπαθείς ομάδες του μόνιμου πληθυσμού του υπό μελέτη Δήμου.

Βάσει της Απογραφής του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ, στην ΠΕ Μεσσηνίας κατοικούν 19.555 αλλοδαποί εκ των οποίων 8.688 είναι υπήκοοι χωρών της Ε.Ε και 10.867 υπήκοοι τρίτων χωρών. Στο Δήμο Καλαμάτας συγκεκριμένα κατοικούν 4.667 αλλοδαποί, 1.327 είναι υπήκοοι χωρών της Ε.Ε. και 3.340 τρίτων χωρών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του γραφείου «Αλλοδαπών και Μετανάστευσης» της Αποκεντρωμένης Διοίκησης «Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου» το Νοέμβριο του 2016, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαθέτουν άδεια διαμονής ανέρχονταν σε 8.363 άτομα.

Με βάση απογραφή που διενήργησε η ΠΕ Μεσσηνίας το 2013, σε αυτήν κατοικούν 998 Ρομά έναντι των 3.174 που διαμένουν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (ποσοστό που αγγίζει το 31%). Από αυτούς στην πόλη της Καλαμάτας κατοικούν 309. Από το «Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη των Ρομά της Περιφέρειας Πελοποννήσου»[10], ωστόσο, προκύπτει πως ο πληθυσμός των Ρομά στην Πελοπόννησο υπερέβαινε τα 4.500 άτομα. Στην ΠΕ Μεσσηνίας συγκεντρώνονται περισσότερο από 1.500 άτομα στους Δήμους Καλαμάτας, Μεσσήνης, Οιχαλίας και Τριφυλίας[11].

Το 44,52% των ερωτηθέντων Ρομά απασχολούνται, ενώ το 98,4% αναφέρει ότι δεν υπάρχουν ευκαιρίες για εργασία. Η εικόνα που προκύπτει είναι η αποκοπή από την τυπική αγορά εργασίας και ο εγκλωβισμός της πλειονότητας των Ρομά σε μια άτυπη «παρά- αγορά», χωρίς βιώσιμες οικονομικά προοπτικές. Πολλά νοικοκυριά στηρίζονται στην εποχιακή απασχόληση ενός μέλους και στα επιδόματα πρόνοιας που δικαιούνται ως πολύτεκνοι και άποροι. Τα βασικά ζητήματα που απασχολούν και επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα ζωής των Ρομά, καθιστώντας τους περισσότερο ευάλωτους στο ζήτημα της φτώχειας, συνοψίζονται σε τέσσερις θεματικές που αναδεικνύονται στην «Εθνικής

[10] https://www.eydpelop.gr/2014-2020/wp-content/uploads/2017/10/epixeirhsiako-sxedio-roma-perifereias-peloponnhsou_FEB-2015.pdf

[11] Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού Πελοποννήσου (ΠΕΣΚΕ) 2014-2020 αναφέρεται ότι οι διαφορές στον πληθυσμό των Ρομά μπορεί να οφείλονται στον τρόπο μέτρησης τους ή στη νομαδική φύση του πληθυσμού αυτού. Το χαρακτηριστικό της μετανάστευσης και μετεγκατάστασης παρατηρείται συνολικά στον πληθυσμό των Ρομά εσωτερικά της Ελλάδας και της Ευρώπης, ανάλογα με την εποχιακή εργασία στον πρωτογενή τομέα.

Στρατηγικής Ένταξης των Ρομά»[12] και είναι: 1) στέγαση – υποδομές, 2) απασχόληση, 3) εκπαίδευση και 4) υγεία.

Όσον αφορά τις άλλες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, στο Δήμο Καλαμάτας εντοπίζονται 1.430 άτομα, τα οποία ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες[13]:

- οροθετικοί,
- φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι,
- ανήλικοι παραβάτες,
- ειδικές ομάδες πληθυσμού,
- μονογονεϊκές οικογένειες,
- γυναίκες ως θύματα κακοποίησης
- και περιθωριοποιημένες κοινότητες ΡΟΜΑ

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας, το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (41,31%), ενώ το ποσοστό των κατόχων τίτλου σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχεται στο 30,1%. Τα ποσοστά για τις ίδιες κατηγορίες στην ΠΕ Μεσσηνίας είναι 37,63% και 21,43% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, οι απασχολούμενοι στο Δήμο Καλαμάτας, ανέρχονται σε 29.749 άτομα, συμμετέχοντας κατά 46,23% στις συνολικές θέσεις απασχόλησης της ΠΕ Μεσσηνίας, όταν η πληθυσμιακή συμμετοχή του Δήμου στο αντίστοιχο μέγεθος της ΠΕ ανέρχεται στο 43,67%. Παρατηρείται επομένως μια ισομερής αναλογία θέσεων απασχόλησης στο Δήμο Καλαμάτας, σε σχέση με τον αναλογούντα πληθυσμό, που οφείλεται κυρίως στη φυσιογνωμία της πόλης, η οποία αποτελεί διοικητικό - οικονομικό κέντρο, με εμβέλεια που υπερβαίνει τα όρια της ΠΕ Μεσσηνίας.

Οι Πίνακες και τα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζουν στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό[14] και μη ενεργό[15] πληθυσμό στο Δήμο Καλαμάτας βάσει της απογραφής του 2011. Για τη δεδομένη χρονική στιγμή στο Δήμο Καλαμάτας ποσοστό 42,6% του πληθυσμού είναι οικονομικά ενεργός, ενώ από τους συνολικούς απασχολούμενους το 7,28% δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 17,85% στο δευτερογενή και το 74,85% στον τριτογενή τομέα. Το ποσοστό ανεργίας σε επίπεδο Δήμου φτάνει το 19,4%. Την ίδια χρονιά, από το συνολικό οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό του Δήμου Καλαμάτας (40.100 άτομα) 11.835 άτομα είναι μαθητές ή σπουδαστές, ενώ οι συνταξιούχοι αριθμούνται σε 14.883. Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, το 25,63% των απασχολούμενων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα, το 17,14% στο δευτερογενή και το 57,22% στον τριτογενή τομέα.

---

[12] «Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά «Κοινωνική Ένταξη προς όφελος όλων 2017-2021» https://egroma.gov.gr/wp-content/uploads/2019/06/LOW-%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%97%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%9F_SXEDIO_DRASHS_ROMA.pdf

[13] Περιφερειακή Στρατηγική για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού Πελοποννήσου (ΠΕΣΚΕ) 2014-2020

[14] Ως οικονομικά ενεργός πληθυσμός ορίζεται το εργατικό δυναμικό μίας χωρικής ενότητας και περιλαμβάνει τα άτομα εκείνα τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν, δηλ. τους απασχολούμενους και τους ανέργους (ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2020).

[15] Ως μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός ορίζεται η μερίδα του πληθυσμού που δε μπορεί να εργαστεί (π.χ. μικρά παιδιά, ηλικιωμένοι, ασθενείς) ή δεν το επιθυμεί για διάφορους λόγους (ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2020).

Παρατηρείται, δηλαδή, μία ενισχυμένη τάση στον τριτογενή τομέα με δεδομένο ότι 3 στους 4 εργαζόμενους απασχολούνται σε αυτό τον τομέα.

Διάγραμμα 20: Η ποσοστιαία αποτύπωση της δομής του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011.

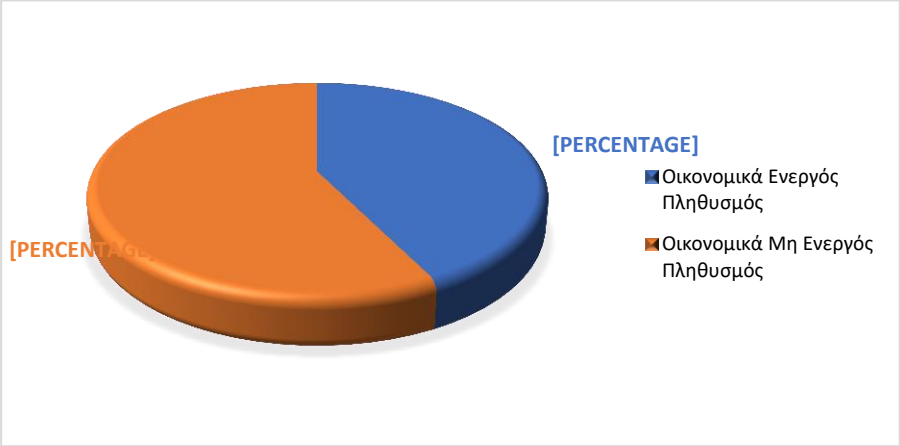

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 21:Η ποσοστιαία αποτύπωση της δομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011.

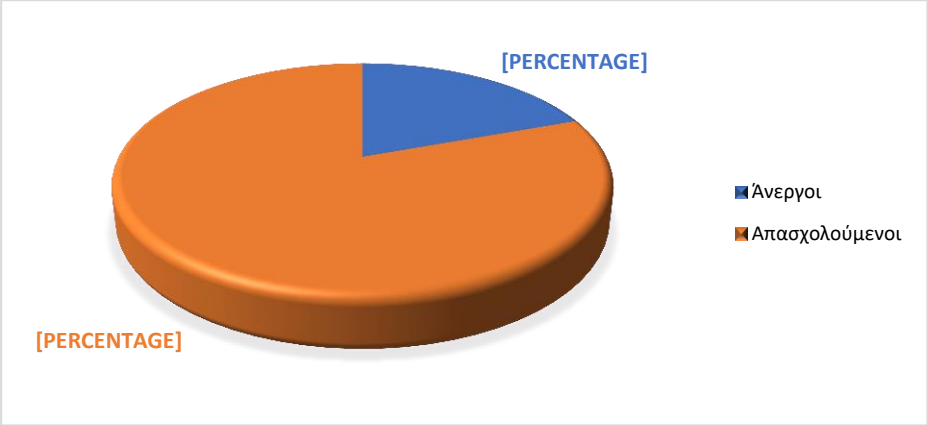

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 14:Οι απασχολούμενοι ανά τομέα παραγωγής στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΠΕ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Πρωτογενής Τομέας	1.746	14.536	50.439
Δευτερογενής Τομέας	4.280	8.355	33.740
Τριτογενής Τομέας	17.941	31.001	112.582
Απασχολούμενοι	23.967	53.892	196.761
Άνεργοι	5.782	10.455	37.225
Οικονομικά Ενεργοί	29.749	64.347	233.986

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011.

Πίνακας 15:Ο οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Οικονομικά Ενεργοί	Απασχολούμενοι	23.967	34,31%
	Άνεργοι	5.782	8,28%
	Σύνολο	**29.749**	**42,59%**
Οικονομικά Μη Ενεργοί	Μαθητές - Σπουδαστές	11.835	16,94%
	Συνταξιούχοι	14.883	21,31%
	Λοιποί	13.382	19,16%
	Σύνολο	**40.100**	**57,41%**

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011.

Στον Πίνακα 16 παρουσιάζονται δεδομένα σχετικά με την απασχόληση και την ανεργία στο Δήμο Καλαμάτας βάσει των απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τα έτη 2001 και 2011. Οι θέσεις απασχόλησης στο Δήμο παρουσίασαν αυξητικές τάσεις κατά τη δεκαετία 2001-2011 ενώ η εξέλιξη στον αριθμό των απασχολουμένων σχεδόν συμβαδίζει με την αντίστοιχη πληθυσμιακή εξέλιξη κατά την ίδια περίοδο. Ωστόσο, η ανεργία παρουσιάζει αύξηση, με τους ανέργους να αυξάνονται κατά 79% το 2011.

Πίνακας 16: Η απασχόληση και η ανεργία στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με τις απογραφές του 2001 και του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2001	2011
Μόνιμος Πληθυσμός	57.620	69.849
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	26.642	29.749
Απασχολούμενοι	24.691	23.967
Άνεργοι	3.230	5.782
Ποσοστό ανεργίας	12,1%	19,4%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία & ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Στο Διάγραμμα 22 παρουσιάζεται η κλαδική διαφοροποίηση του ποσοστού της ανεργίας το 2011. Στους κλάδους με ιδιαίτερα υψηλή ανεργία συμπεριλαμβάνονται και οι τουριστικοί (διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες και δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης). Το γεγονός ότι στον τομέα του τουρισμού παρατηρείται τέτοιο πρόβλημα, το οποίο επεκτείνεται και σε άλλους συναφείς κλάδους εκτός από τα ξενοδοχεία καθιστά απαραίτητη τη στήριξή

του με δεδομένη τη σημασία του για την ανάπτυξη της περιοχής[16]. Τονίζεται πως στο συνολικό ποσοστό των ανέργων δεν περιλαμβάνονται οι νέοι άνεργοι

[16] ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Διάγραμμα 22: Η κλαδική διαφοροποίηση ανεργίας στο Δήμο Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

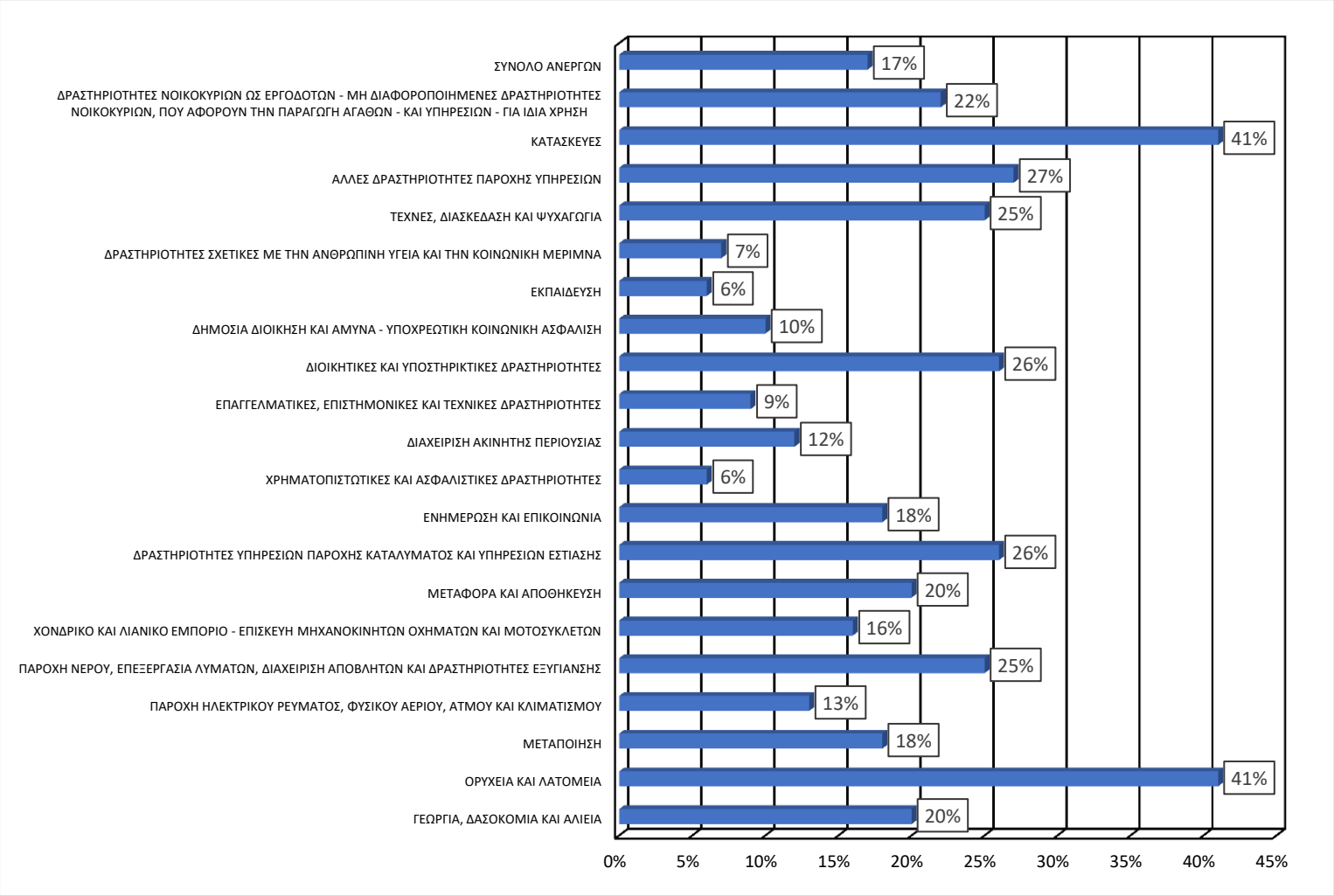

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ο Πίνακας 17 απεικονίζει τους ωφελούμενους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ).

Πίνακας 17:Οι ωφελούμενοι Δήμου Καλαμάτας, ΠΕ Μεσσηνίας, Περιφέρειας Πελοποννήσου και Ελλάδας για το έτος 2020.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΕΕ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΛΟΙ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΕΒΑ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΑΣΤΕΓΑ ΜΕΛΟΙ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
Σύνολο Χώρας	477.527	382.830	11.323	257.827	18.652
Περιφέρεια Πελοποννήσου	32.085	27.048	2.902	13.912	1.679
ΠΕ Μεσσηνίας	14.296	13.362	2.158	5.966	887
Δήμος Καλαμάτας	**7.018**	**6.408**	**1.560**	**3.396**	**486**

Πηγή: : Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Ο Πίνακας 18 παρουσιάζει το ποσοστό των ωφελούμενων στο συνολικό μόνιμο πληθυσμό Δήμου Καλαμάτας, ΠΕ Μεσσηνίας, Περιφέρειας Πελοποννήσου και Χώρας για το έτος 2020. Το συγκεκριμένο ποσοστό έχει προκύψει από τη διαίρεση των ωφελούμενων κάθε κατηγορίας με το μόνιμο πληθυσμό για κάθε χωρική ενότητα. Παρατηρείται πως για το Δήμο Καλαμάτας το ποσοστό υπερβαίνει τα αντίστοιχα σε επίπεδο ΠΕ, Περιφέρειας και Επικράτειας.

Πίνακας 18:Το ποσοστά ωφελούμενων στο συνολικό μόνιμο πληθυσμό του Δήμου Καλαμάτας, της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Επικράτειας για το έτος 2020.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΕΕ/ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΛΟΙ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΕΒΑ/ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΑΣΤΕΓΑ ΜΕΛΟΙ/ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ/ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ/ ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Σύνολο Χώρας	4,67	3,74	0,11	2,52	0,18
Περιφέρεια Πελοποννήσου	5,55	4,68	0,50	2,41	0,29
ΠΕ Μεσσηνίας	8,94	8,35	1,35	3,73	0,55
Δήμος Καλαμάτας	**10,05**	**9,17**	**2,23**	**4,86**	**0,70**

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Ο Δήμος Καλαμάτας παρέχει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών υπηρεσιών, συχνά με ίδιους πόρους, ενώ ο αριθμός των ευπαθών ομάδων διαφόρων κατηγοριών είναι σημαντικός και οι σχετικές ανάγκες με τάση αύξησης. Οι κοινωνικές δομές που λειτουργούν στην πόλη της Καλαμάτας υπό την εποπτεία ή μη του Δήμου είναι οι κάτωθι[17]:

[17]www.kalamata.gr

1. *Δημοτικό Παντοπωλείο:* Αποτελεί κοινωνική δομή, που ιδρύθηκε το 2008, σε μια προσπάθεια του Δήμου για την κάλυψη πρωτογενών αναγκών επιβίωσης αναξιοπαθούντων δημοτών και μέχρι σήμερα εξυπηρετεί εκατοντάδες οικογένειες. Η λειτουργία του παντοπωλείου στηρίζεται σε εθελοντική προσφορά από μια ενδεκαμελή ομάδα, που έχει συγκροτηθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο. Κύρια πηγή χρηματοδότησής του είναι ο Δήμος Καλαμάτας, ενώ συχνά ενισχύεται και από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας και άλλους φορείς ή ιδιώτες, δωρητές - χορηγούς.
2. *Δημοτικό Συσσίτιο:* Έχει ως στόχο την παροχή φαγητού σε άπορους και άστεγους κατοίκους της Καλαμάτας και εξυπηρετεί 56 ωφελούμενους. Η παρασκευή πραγματοποιείται στις εγκαταστάσεις της 120 Πτέρυγας Εκπαίδευσης Αέρος (ΠΕΑ) και το φαγητό μεταφέρεται με τη φροντίδα του Δήμου στο Α' ΚΑΠΗ Καλαμάτας για τη διανομή του.
3. *Δημοτικό Ιατρείο*: Έχει ως σκοπό την παροχή υπηρεσιών υγείας σε ανασφάλιστους και ασφαλισμένους δημότες στον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ). Λειτουργεί ως συμβουλευτικό κέντρο προληπτικής ιατρικής και πρωτοβάθμιας περίθαλψης, στο πλαίσιο κοινωνικών παροχών για την αναβάθμιση της υγείας και της ποιότητας ζωής των πολιτών. Καθημερινά οι δικαιούχοι δημότες μπορούν να κάνουν μέτρηση αρτηριακής πίεσης, μετρήσεις σακχάρου, οποιαδήποτε αλλαγή και περιποίηση τραυμάτων, πρώτες βοήθειες, γενική εξέταση ασθενούς και συμβουλές περίθαλψης και θεραπείας.
4. *Κοινωνικό Φαρμακείο:* Βρίσκεται στην Παραλία, δίπλα στο Δημοτικό Ιατρείο και λειτουργεί με την ευθύνη του Φαρμακευτικού Συλλόγου Μεσσηνίας και την υποστήριξη του Δήμου. Σκοπός του είναι η κάλυψη απόρων, ανασφάλιστων και αναξιοπαθούντων συμπολιτών.
5. *Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών Θυμάτων Βίας:* Ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Αύγουστο του 2013 και στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών όπως:
    - Συμβουλευτική και Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη των γυναικών.
    - Υπηρεσίες παραπομπής όπου και όποτε απαιτείται.
    - Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής και πληροφόρησης.
    - Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.

    Το Κέντρο Συμβουλευτικής του Δήμου Καλαμάτας στελεχώνεται από Κοινωνικό Λειτουργό και Κοινωνιολόγο και μέχρι σήμερα ο αριθμός των ωφελούμενων γυναικών είναι 116.

6. *Δημοτικοί Λαχανόκηποι:* Ο Δήμος Καλαμάτας αφού ανέλαβε τις δαπάνες διαμόρφωσης (εκσκαφές και βελτίωση κηποχώματος, περίφραξη χώρου, αρδευτικά δίκτυα άρδευσης, χωροθέτηση τεμαχίων γης), λειτουργεί δημοτικούς λαχανόκηπους έκτασης 2,5 στρ. στο πάρκο Ανατολικού Κέντρου, 3,5 στρ. στο πάρκο Δυτικού Κέντρου, και 0,5 στρ. στην περιοχή του Ασύλου. Έχουν παραχωρηθεί 50 τ.μ. σε κάθε έναν από τους 101 ωφελούμενους, στα οποία καλλιεργούν λαχανικά βιολογικής γεωργίας. Ο Δήμος παρέχει και την αναγκαία τεχνογνωσία με ειδικά σεμινάρια σε όσους επιχειρούν για πρώτη φορά να καλλιεργήσουν λαχανικά.
7. *Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Καλαμάτας:* Στο Δήμο Καλαμάτας λειτουργούν 2 ΚΑΠΗ, το ένα σε κτίριο επί της οδού Μπούτση 1 και το άλλο σε νέο κτίριο στην περιοχή Κουφού Ελιές, τα οποία εξυπηρετούν 1.500 ηλικιωμένους. Το Α' ΚΑΠΗ λειτουργεί από

τις 16 Ιουνίου 1983. Το σημαντικότερο σημείο στην έννοια της ανοιχτής προστασίας των ηλικιωμένων είναι η παραμονή τους στην κοινότητα και σε ό,τι συμπεριλαμβάνεται μέσα σε αυτήν: στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονιάς, του φιλικού περίγυρου. Φαινόμενα όπως η «ασυλοποίηση» και ο «ιδρυματισμός» και πολλές φορές η «κατάθλιψη», έκαναν επιτακτική την ανάγκη προστασίας και παραμονής της τρίτης ηλικίας στο φυσικό της χώρο μακριά από τον απρόσωπο χαρακτήρα των Ιδρυμάτων κλειστής περίθαλψης και άλλης μορφής ασύλων.

8. *Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»:*Πρόκειται για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον σε ηλικιωμένα άτομα, σε άτομα με αναπηρίες και σε μη επαρκώς εξυπηρετούμενα, που διαβιούν κυρίως μοναχικά και το εισόδημά τους είναι χαμηλό, με απώτερους στόχους την παραμονή τους στο οικείο, φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους και την αποφυγή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού. Λειτουργούν δύο προγράμματα: 1) Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» στην πόλη της Καλαμάτας, που χρηματοδοτείται από το Δήμο Καλαμάτας και 2) Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» στις Τοπικές Κοινότητες, που χρηματοδοτείται από το Ε.Κ.Τ. (75%) και εθνικούς πόρους (25%) και αφορά στις ΤΚ του Ταϋγέτου και των ΔΕ Αρφαρών και Θουρίας. Το πρόγραμμα αντιμετωπίζει κρίσιμες ανάγκες και επιβάλλεται η συνέχισή του.
9. *Παιδικοί Σταθμοί:* Για την εκπλήρωση των αναγκών των ευπαθών ομάδων στο Δήμο Καλαμάτας, λειτουργούν 7 Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί, με τους τελικούς αποδέκτες των υπηρεσιών να ανέρχονται σε 374 άτομα (209 μέσω της Δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» και 165 με τροφεία), αλλά και 10 ιδιωτικοί.
10. *Κέντρο Φυσικής Ιατρικής Αποκατάστασης Μεσσηνίας (ΚΕΦΙΑΠ):* Αποτελεί μονάδα του Γενικού Νοσοκομείου Μεσσηνίας και βρίσκεται στο Ανατολικό Κέντρο της πόλης, στην Πύλη του Παλαιού Στρατοπέδου. Προσφέρει υπηρεσίες Φυσικής Αποκατάστασης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης σε ένα καλαίσθητο και προσβάσιμο κτίριο με σύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Απευθύνεται σε: 1)Άτομα με αναπηρία όλων των ηλικιών με νοητικά και κινητικά προβλήματα και στις οικογένειές τους, 2)Ασθενείς γενικότερα που πάσχουν από παθήσεις του μυϊκού, νευρικού, κυκλοφορικού, ερειστικού και αναπνευστικού συστήματος και 3)Σε όλους τους φορείς και πολίτες της περιοχής ως εν δυνάμει εθελοντές. Οι γενικοί στόχοι του είναι:
    - Η έγκαιρη εκτίμηση και αξιολόγηση των αναγκών και των δυνατοτήτων των εξυπηρετούμενων σε επίπεδο αποκατάστασης.
    - Η πρώιμη και στοχευμένη παρέμβαση στις παραπάνω ανάγκες τους.
    - Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων για την ημιαυτόνομη και αυτόνομη διαβίωση των ΑμεΑ.
    - Η δικτύωση και η συνεργασία με την κοινότητα και τους φορείς της.
    - Η κοινωνική ευαισθητοποίηση και η άμβλυνση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το ΚΕΦΙΑΠ παρέχει υπηρεσίες και προγράμματα σχετικά με τη φυσική και λειτουργική αποκατάσταση, την ψυχοκοινωνική στήριξη, τη δημιουργική απασχόληση ΑμεΑ, την αγωγή υγείας, τη μετακίνηση, την κοινωνική ευαισθητοποίηση και τον εθελοντισμό.

Η διασύνδεση με την κοινότητα αποτελεί στόχο σε κάθε δράση και προϋπόθεση για την κοινωνική ενσωμάτωση των μελών του Κέντρου. Σε αυτό το πλαίσιο, αναπτύσσει συνεργασίες με τοπικούς, εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς υλοποιώντας προγράμματα προς όφελος των εξυπηρετούμενων.

11. *Άσυλο Ανιάτων:* Το Άσυλο Ανιάτων «Η Στέγη της Εκκλησίας» βρίσκεται στην οδό Λακωνικής 333 στην Καλαμάτα. Ιδρυτής του ιδρύματος είναι ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος Δασκαλάκης. Ιδρύθηκε με Πράξη της 10ης Μαρτίου 1957. Η στέγαση του Ιδρύματος έγινε κατ' αρχήν στα κελιά της διαλυμένης Ιεράς Μονής Γενεθλίου του Προδρόμου (Γαρδικίου) της κοινότητας Άμφειας. Η Ιερά Μητρόπολη αγόρασε, κατά το έτος 1970, οικόπεδο 32 στρ., και ανεγέρθηκε μεγάλο κτιριακό συγκρότημα στην περιοχή Γιαννιτσάνικα της Καλαμάτας, από το Μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσόστομο (Θέμελη). Ήδη ετοιμάζεται επέκταση αυτού, εκπονήθηκε μελέτη και έχει προχωρήσει η ανέγερση νέας πτέρυγας (η οποία όμως δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη). Νοτιοανατολικά του ιδρύματος, το έτος 1982, ανεγέρθη Ναός προς τιμήν του Γενεθλίου του Τιμίου Προδρόμου. Σήμερα φιλοξενεί 75 άτομα.
12. *Κέντρο Ψυχικής Υγείας Καλαμάτας:* Πρόκειται για μια αποκεντρωμένη μονάδα παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας, που λειτουργεί από το Μάρτιο του 2007 ως ανοιχτή κοινοτική υπηρεσία ψυχικής υγείας στο πλαίσιο του ΕΣΥ. Διοικητικά υπάγεται στο Γενικό Νοσοκομείο Μεσσηνίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες αφορούν σε ψυχιατρική παρακολούθηση, ψυχολογική υποστήριξη, συμβουλευτική, ατομική και οικογενειακή ψυχοθεραπεία, ομάδες υποστήριξης ειδικού πληθυσμού (π.χ. ομάδες γονέων), λογοθεραπεία, προληπτική αγωγή ψυχικής υγείας, ψυχοκοινωνική παρέμβαση, κατ' οίκον επισκέψεις, δικτύωση – συνεργασία με άλλους φορείς της κοινότητας και εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης του πληθυσμού σε θέματα ψυχικής υγείας. Το προσωπικό του Κέντρου Ψυχικής Υγείας αποτελείται από μία ψυχίατρο, μία ψυχολόγο, μία λογοθεραπεύτρια, δύο νοσηλεύτριες, μία επισκέπτρια υγείας, μία κοινωνική λειτουργό και δύο διοικητικούς υπαλλήλους.
13. *Πρόγραμμα «Ψυχαργώς»:*Το Πρόγραμμα Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης με την ονομασία «Ψυχαργώς» είναι ένα εθνικό σχέδιο για την αλλαγή του τρόπου παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας, με μετάθεση του κέντρου βάρους από την παρεχόμενη ασυλικού τύπου περίθαλψη, όπως συνέβαινε μέχρι σήμερα, στην κοινοτική φροντίδα. Στόχος είναι να δημιουργηθούν αποτελεσματικά δίκτυα κοινοτικών δομών και υπηρεσιών ψυχικής υγείας, ώστε κάθε άτομο με προβλήματα ψυχικής υγείας να βρίσκει απαντήσεις στα προβλήματά του, στον τόπο που ζει και εργάζεται, μέσα στην κοινότητα και όχι στο ασυλικού τύπου, αναποτελεσματικό Ψυχιατρικό Νοσοκομείο, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στιγματισμού, περιθωριοποίησης και αποκλεισμού. Με βάση αυτούς τους στόχους το Πρόγραμμα «Ψυχαργώς» δημιουργεί δομές αποκατάστασης (Ξενώνες, Οικοτροφεία, Διαμερίσματα) για τον αποϊδρυματισμό των χρόνιων ασυλικών ασθενών που ζούσαν στα Ψυχιατρεία και ταυτόχρονα κοινοτικές δομές παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας (Ψυχιατρικά Τμήματα στα Γενικά Νοσοκομεία, Κέντρα Ημέρας,

Κινητές Μονάδες, Κέντρα Ψυχικής Υγείας κ.ά.) Για τα παιδιά και τους έφηβους έχουν σχεδιαστεί αρκετές δομές κοινοτικής φροντίδας και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και βεβαίως αφορούν τα άτομα με προβλήματα ψυχικών διαταραχών και όχι εν γένει τα άτομα με αναπηρίες, εκτός αν αυτά αναπτύσσουν παράλληλα και δευτερογενώς και ψυχικές διαταραχές. Το ως άνω πρόγραμμα φιλοξενείται σε ένα βαρέως τύπου λυόμενο, στον περίβολο του παλιού νοσοκομείου Καλαμάτας.

14. *Β' Οικοτροφείο Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (ΘΑΛΠΟΣ Ι):* Είναι Οικοτροφείο Μακράς Παραμονής και Υψηλού Βαθμού Προστασίας για ασθενείς με νοητική υστέρηση, δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές και οργανικά ψυχοσύνδρομα. Οι ένοικοι (15 άτομα), φιλοξενούνται για θεραπεία και υποστήριξη με σκοπό να διασφαλιστεί η παραμονή τους στην κοινότητα και η συνέχιση των σχέσεών τους με τη ζωή και τη δράση της τοπικής κοινωνίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους ενοίκους είναι: ψυχιατρική και νοσηλευτική φροντίδα και φαρμακευτική αγωγή, εκπαίδευση σε δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης και κοινωνικοποίησης, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη των ενοίκων και των οικογενειών τους, δημιουργική απασχόληση ανάλογα με την ηλικία και τις δυνατότητές τους. Επιπλέον η διεπιστημονική ομάδα του Οικοτροφείου διοργανώνει και υλοποιεί προγράμματα στην τοπική κοινότητα με στόχο την εμψύχωση, συμβουλευτική υποστήριξη και ψυχοεκπαίδευση οικογενειών ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας για την καταπολέμηση του κοινωνικού στίγματος και των προκαταλήψεων που σχετίζονται με την ψυχική νόσο και την ενίσχυση της τοπική οικονομίας.
15. *Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων «ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ»:* Το ΚΕΘΕΑ είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπηρεσιών απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης στη χώρα μας. Βρίσκεται δίπλα στους χρήστες ουσιών και τις οικογένειές τους από την ίδρυση της ΙΘΑΚΗΣ, της πρώτης ελληνικής Θεραπευτικής Κοινότητας, το 1983. Όλες οι υπηρεσίες του παρέχονται δωρεάν και χωρίς λίστες αναμονής: στο δρόμο, στα σωφρονιστικά καταστήματα, σε μονάδες σε όλη την Ελλάδα. Το ΚΕΘΕΑ απευθύνεται επίσης σε όσους αντιμετωπίζουν πρόβλημα με άλλες μορφές εξάρτησης, όπως το αλκοόλ, ο τζόγος και το διαδίκτυο. Το ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ, με έδρα την Καλαμάτα, λειτουργεί από το 2009 με στόχο να καλύψει τις ανάγκες των εξαρτημένων χρηστών ναρκωτικών και των οικογενειών τους στη νότια Πελοπόννησο. Είναι θεραπευτικό πρόγραμμα διαμονής και απευθύνεται σε ενήλικες. Η πρώτη επαφή με το πρόγραμμα γίνεται στα Συμβουλευτικά του Κέντρα, στην Καλαμάτα και το Ναύπλιο, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες ενημέρωσης, συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης στους χρήστες ναρκωτικών και τις οικογένειές τους, αλλά και ενημέρωση σε όποιον ενδιαφέρεται για τα θέματα της εξάρτησης από ναρκωτικά και της απεξάρτησης. Παράλληλα προετοιμάζουν όποιον το επιθυμεί για ένταξη στη Θεραπευτική Κοινότητα ΚΥΤΤΑΡΟ. Η Θεραπευτική Κοινότητα ΚΥΤΤΑΡΟ, όπου γίνεται η κύρια φάση θεραπείας, βρίσκεται λίγο πιο έξω από την πόλη της Καλαμάτας και είναι δυναμικότητας 35 θέσεων. Η λειτουργία της στηρίζεται στην ενεργητική συμμετοχή των μελών της. Μέσα σε κλίμα συναισθηματικής ασφάλειας και αλληλοβοήθειας τα μέλη αναπτύσσουν τις ικανότητές τους και μαθαίνουν νέους τρόπους διαχείρισης των δυσκολιών. Συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες (καλλιτεχνικές, αθλητικές, περιβαλλοντικές κ.ά.), καλλιεργούν προσωπικά ενδιαφέροντα, έχουν την ευκαιρία

να καλύψουν εκπαιδευτικά κενά, έρχονται σε επαφή με την τοπική κοινότητα και προετοιμάζονται για την κοινωνική τους επανένταξη.

16. *Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης:* Διαθέτει ξενώνα, στον οποίο μπορούν να διαμείνουν όσοι ολοκληρώνουν τη Θεραπευτική Κοινότητα έως ότου να βρουν δουλειά. Στη φάση αυτή στόχος είναι η ομαλή ένταξη του ατόμου στην κοινωνία. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση, καθώς και στην πρόληψη της υποτροπής. Οι οικογένειες των χρηστών ναρκωτικών μπορούν να απευθύνονται στο Πρόγραμμα Οικογενειακής Υποστήριξης, ακόμα και αν το εξαρτημένο μέλος τους δεν είναι ενταγμένο σε θεραπεία. Στο πρόγραμμα πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους γονείς, συγγενείς και φίλους, καθώς και ατομικές και ομαδικές συναντήσεις συμβουλευτικής και υποστήριξης.
17. *Πολυδύναμο Ψυχοδιαγνωστικό Κέντρο:* Παρέχει υπηρεσίες σε άτομα που είναι εξαρτημένα από παράνομες ουσίες και αλκοόλ και συγχρόνως αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας (διπλή διάγνωση). Επίσης, απευθύνεται σε εξαρτημένους από τα τυχερά παιχνίδια και το Διαδίκτυο.
18. *Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ):* Ως στόχος του ορίζεται η παροχή φροντίδας και φιλοξενίας ετών με δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης, σε παιδιά ηλικία 5-12. Αποτέλεσμα αυτού είναι η αύξηση της απασχολησιμότητας και της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην εργασία και η ουσιαστική διευκόλυνσή τους, ώστε να εναρμονίζουν τους απαιτητικούς ρόλους μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Υφίστανται συνολικά οκτώ ΚΔΑΠ στην επικράτεια του Δήμου που έχουν απασχολήσει περισσότερα από 300 παιδιά ως σήμερα. Ειδικότερα υφίστανται 12 ΚΔΑΠ, τα οποία στεγάζονται στις κτιριακές εγκαταστάσεις υποδομών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
19. *Κέντρο Ημέρας Παιδιών & Εφήβων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας:* Το Κέντρο λειτουργεί στις Εργατικές Κατοικίες Ασύλου. Σκοπός της λειτουργίας του είναι η διασφάλιση της συνέχειας της θεραπευτικής φροντίδας παιδιών και εφήβων στη κοινότητα, η αντιμετώπιση των παθολογικών συμπεριφορών και των προβλημάτων της λειτουργικότητάς τους και η ενίσχυση της σταδιακής ψυχοκοινωνικής τους αποκατάστασης και της κοινωνικής προσαρμογής και ένταξής τους ή επανένταξης σε σχολικό ή άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο, καθώς και η στήριξη των οικογενειών τους. Το κέντρο ημέρας συμβάλλει στη μέριμνα για την πρόληψη της υποτροπής και παρέχει θεραπεία και εκπαίδευση σε παιδιά και έφηβους με αυτισμό καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη σε αυτά και τις οικογένειες τους. Απευθύνεται σε:

    - παιδιά και εφήβους, άτομα που είναι ενταγμένα σε σχολικό πλαίσιο και χρειάζονται παράλληλες θεραπευτικές παρεμβάσεις τις οποίες δεν παρέχει το σχολείο καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη των οικογενειών τους.
    - παιδιά και εφήβους οι οποίοι έχουν δυσκολίες ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα και για το λόγο αυτό παρακολουθούν ειδικό θεραπευτικό – εκπαιδευτικό πρόγραμμα προκειμένου να επιτευχθεί η ένταξη – επανένταξή τους και παράλληλα υποστηρίζονται συμβουλευτικά οι οικογένειές τους.

    Το θεραπευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει ατομικές και ομαδικές θεραπευτικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις: παιδοψυχιατρική παρακολούθηση, ψυχολογική υποστήριξη,

ατομική και ομαδική ψυχοθεραπεία, εργοθεραπεία, ψυχοπαιδαγωγικές παρεμβάσεις, υποβοήθηση της επικοινωνίας, λογοθεραπεία, αγωγή του λόγου, ψυχοκινητική, θεραπεία συμπεριφοράς, ειδική αγωγή – ψυχοπαιδαγωγική, ψυχαγωγικά προγράμματα και δραστηριότητες στην κοινότητα. Παράλληλα, το κέντρο προσφέρει συμβουλευτική υποστήριξη στις οικογένειες των ατόμων με αυτισμό όχι μονό αυτών που παρακολουθούν το πρόγραμμα του κέντρου ημέρας και λειτουργεί και ως κέντρο πρακτικής άσκησης και εκπαίδευσης επαγγελματιών και προσωπικού ψυχικής υγείας οι οποίοι εργάζονται η θα εργαστούν στους τομείς ψυχικής υγείας και εκπαίδευσης. Το κέντρο προάγει τη μελέτη του αυτισμού και υλοποιεί προγράμματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, αγωγής κοινότητας και καταπολέμησης του στίγματος.

Οι Υπηρεσίες που προσφέρει είναι ειδικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας, ψυχοκοινωνικής φροντίδας, εκπαίδευσης σε ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες και υποστήριξης για τα παιδιά, τους εφήβους με αυτισμό και τις οικογένειές τους, συμβουλευτική υποστήριξη και καθοδήγηση οικογενειών σε κρίση, λειτουργική διασύνδεση με οικογένειες που έχουν αυξημένες ανάγκες και εκπαίδευση των μελών της οικογένειας, κέντρο πρακτικής άσκησης και εκπαίδευσης επαγγελματιών, μελέτες, προγράμματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, αγωγής κοινότητας, ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, παρέμβαση στα σχολεία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, παρεμβάσεις στην κοινότητα με στόχο την ευαισθητοποίηση, οργάνωση ενός δικτύου συνεργαζόμενων φορέων και φυσικών προσώπων, λειτουργική διασύνδεση με άλλους φορείς των Τομέων Υγείας, Παιδείας, Ειδικής Αγωγής και Επαγγελματικής Αποκατάστασης και φροντίδα σε άτομα με αναπτυξιακές διαταραχές.

Στελεχώνεται από Ψυχολόγο, Κοινωνικό Λειτουργό, Εργοθεραπευτή, Λογοθεραπευτή, Ειδικό Εκπαιδευτή / Γυμναστή.

20. *Ξενώνας «Η ΚΙΒΩΤΟΣ»:* Ο ξενώνας βρίσκεται στο Παλαιό Νοσοκομείο και σύμφωνα με το ΦΕΚ σύστασής του με αρ.1887/Β΄/14.09.2007 είναι χώρος μακράς διάρκειας παραμονής και υψηλού βαθμού υποστήριξης. Η δυναμικότητά του δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15 άτομα. Παρέχει φιλοξενία σε ενήλικα άτομα με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα που δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον. Σκοπός της δομής είναι η πλήρης κοινωνική επανένταξη των φιλοξενούμενων. Υπεύθυνος φορέας είναι το Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας.

Άλλες υφιστάμενες κοινωνικές δομές που καλύπτουν (και) την Καλαμάτα είναι οι εξής:

1. Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Καλαμάτας (σε νέες κτιριολογικές εγκαταστάσεις και με νέο ιατρικό, τεχνολογικό και ξενοδοχειακό εξοπλισμό)
2. Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και προαγωγής της ψυχικής υγείας (ΚΕΠΕΨΟ)
3. Αλεξανδράκειο πτωχοκομείο – γηροκομείο
4. Ίδρυμα Απόρων Ανιάτων «Η Στέγη της Εκκλησίας»
5. Κέντρο Κοινότητας Ν.Μεσσηνίας

Σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις στο Δήμο Καλαμάτας υπάρχει η ΚοινΣΕπ. «ΡΗΑΟS». Η επιχείρηση δημιουργήθηκε μέσα από την ανάγκη του τοπικού οικοσυστήματος καινοτομίας, νέας και

κοινωνικής επιχειρηματικότητας της Καλαμάτας και συνολικά της Μεσσηνίας για δικτύωση, υποστήριξη και συνεργασία. Ο στόχος της ομάδας της «PHAOS» ΚοινΣΕπ είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων προϋποθέσεων για την εκκόλαψη νέων ιδεών και επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, μέσα από τις υπηρεσίες της και του πολυχώρου επιχειρηματικότητας και πολιτισμού «HOUSE by PHAOS» που έχει δημιουργήσει στο κέντρο της Καλαμάτας. Η PHAOS ΚοινΣΕπ συνδέει νέους και υφιστάμενους επιχειρηματίες, με startup ομάδες και Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και θέτει τις βάσεις για μία δημιουργική κοινότητα με επίκεντρο την πόλη της Καλαμάτας. Το όραμα της, συμπυκνώνεται στο τρίπτυχο «Connect – Create – Collaborate», το οποίο εκφράζει την επιδίωξη για διεύρυνση της πρόσβασης στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα ανεξαρτήτως ηλικίας ή εμπειρίας.

Οι υποδομές εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης στο Δήμο Καλαμάτας απεικονίζονται στον Πίνακα 19. Από τα στοιχεία του πίνακα φαίνεται ότι το 88% των υποδομών απαντάται στην πόλη της Καλαμάτας.

Πίνακας 19:Οι υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης στο Δήμο Καλαμάτας.

Υποδομές	Σύνολο	ΔΕ Καλαμάτας	ΔΕ Άριος	ΔΕ Αρφαρών	ΔΕ Θουρίας
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	69	61	2	3	3
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	32	28		2	2
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	2	2			
ΣΥΝΟΛΟ	**103**	**91**	**2**	**5**	**5**

Πηγή: Masterplan Δήμου Καλαμάτας, 2022.

Δ. Φυσικό Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή

Η συγκεκριμένη υποενότητα περιγράφει το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας. Ειδικότερα αποτελεί μία συνοπτική αποτύπωση των περιβαλλοντικών και κλιματολογικών χαρακτηριστικών του. Ακόμη αναλύει τα περιβαλλοντικά προβλήματα και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε αυτόν.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το αξιόλογο φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας λειτουργεί ως σημαντικός αναπτυξιακός παράγοντας, ο οποίος σε συνδυασμό με τους πολιτιστικούς πόρους, που συνδέονται στενά με την ιστορία του ελληνισμού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, συμβάλλει στην τουριστική ελκυστικότητα της περιοχής αποτελώντας συγκριτικό της πλεονέκτημα.

Η ΔΕ Καλαμάτας έχει έκταση 253,2 τ.χλμ. και πληθυσμό 66.135 μόνιμους κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2021 (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Το ανάγλυφό της διαμορφώνεται από παραθαλάσσιες, πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις με κυρίαρχο χαρακτηριστικό τη μεγάλη έκταση που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του του Ταϋγέτου. Από τη συνολική έκταση της ΔΕ Καλαμάτας το 4,4% καταλαμβάνεται από τις πεδινές ΤΚ Αντικαλάμου, Ασπροχώματος και Σπερχογείας, το 18,3% από τις ημιορεινές ΤΚ Καλαμάτας και Μικρής Μαντίνειας, και το 77,3% από τις ορεινές ΤΚ Αλαγονίας, Αρτεμισίας, Βέργας, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου, Λαδά, Λαιίκων, Νέδουσας και Πηγών. Βασικό γνώρισμα του Δήμου είναι ότι

ένα ποσοστό της τάξης του 70% της συνολικής του έκτασης καλύπτεται από βοσκότοπους και δασικές εκτάσεις.

Στα όρια των ΠΕ Μεσσηνίας και Λακωνίας, ανατολικά της πόλης της Καλαμάτας, υψώνεται ο Ταΰγετος, μια οροσειρά με μακριά ράχη μήκους 115 χλμ., μέγιστου πλάτους 30 χλμ. και συνολικής έκτασης 2.500 τ.χλμ. Από τον Ταΰγετο πηγάζει ο ποταμός Νέδων, που μέσα από μια βαθιά στενή χαράδρα μήκους 9 χλμ. διασχίζει την πόλη της Καλαμάτας και εκβάλει δυτικά του λιμανιού και της μαρίνας. Ο Δήμος Καλαμάτας διασχίζεται, επίσης, από τους ποταμούς Πάμισο και τον Άρι, οι οποίοι μαζί με το Νέδοντα πέρα από τη φυσική ομορφιά που προσδίδουν στην περιοχή τροφοδοτούν και τα αρδευτικά έργα του Δήμου.

Η γεωμορφολογία του Δήμου χαρακτηρίζεται από πεδινές εκτάσεις κατά κύριο λόγο, στο μεγαλύτερο μέρος των οποίων βρίσκονται ελαιώνες, καθώς και ημιορεινά και ορεινά τμήματα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι αποτελείται από παραθαλάσσια περιοχή με ακτογραμμή 10,3χλμ., συνοδευόμενη στο μεγαλύτερο τμήμα της από εκτεταμένη παραλία, η οποία μετά από πολύ μικρή απόσταση καταλήγει στις κορυφές του Ταϋγέτου με υψόμετρο 2407 μ., που κυριαρχούν δασικές εκτάσεις. Τα νερά και οι ακτές της Καλαμάτας έχουν βραβευτεί με «Γαλάζια Σημαία» (περιοχές Ανάσταση, «Filoxenia» και Μικρή Μαντίνεια).

Το κλίμα του Δήμου Καλαμάτας είναι ήπιο και εύκρατο, αφού το ετήσιο θερμομετρικό εύρος κυμαίνεται περίπου μεταξύ 13°C και 19°C, με εξαίρεση στις ορεινές περιοχές όπου είναι πιο τραχύ. Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου χαρακτηρίζεται από ένα τυπικό μεσογειακό κλίμα, με θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες με βροχοπτώσεις. Οι βροχές είναι αρκετές κυρίως κατά το χειμώνα και τα καλοκαίρια ζεστά και υγρά. Το κλίμα καθορίζεται τόσο από το Μεσσηνιακό Κόλπο και την επίδραση της θάλασσας, όσο και από τον Ταΰγετο, που ρυθμίζουν τα επίπεδα υγρασίας στην περιοχή. Η πόλη της Καλαμάτας έχει υγρασία, αλλά τις κρίσιμες βραδινές ώρες κυριαρχεί η απόγειος αύρα. Η συγκεκριμένη αύρα συνιστά ένα βορειοανατολικό άνεμο που κατέρχεται μέσω της κοιλάδας του ποταμού Νέδοντα και μετριάζει την υγρασία καθιστώντας το κλίμα πιο υγιεινό και βιώσιμο. Η «ψυχρή περίοδος» διαρκεί από το Νοέμβριο έως τον Απρίλιο και η «θερμή» από το Μάιο έως τον Οκτώβριο[18]. Βάσει του κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕνΑΚ), ο Δήμος Καλαμάτας ανήκει στη Ζώνη Α, που χαρακτηρίζεται από το πιο θερμό κλίμα (ήπιοι χειμώνες, αυξημένες βροχοπτώσεις, θερμά καλοκαίρια με ελάχιστες βροχοπτώσεις)[19].

Συνεπώς λόγω της ιδιαίτερης μορφολογίας και του εύκρατου κλίματος που επικρατεί στην περιοχή, το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας είναι πλούσιο και ποικιλόμορφο. Αποτελείται από μία σύνθεση πεδινών, ημιορεινών και ορεινών εκτάσεων με ιδιαίτερο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του Ταϋγέτου. Επακολούθως παρουσιάζονται τα φυσικά χαρακτηριστικά του υπό μελέτη Δήμου.

[18] Κόκκαλη Τ., Κοντοπούλου Β. (2013) 'Ο Πολεοδομικός Σχεδιασμός ως Εργαλείο για την Ανάπτυξη της Πόλης. Η περίπτωση της Καλαμάτας.', Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών http://www.benos.gr/0020-Stuff-Speeches/Seismoi-002-003_DialexiKontopoulou.pdf

[19] Δήμος Καλαμάτας, Data Grid, Δίκτυο Πόλεων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κυκλική Οικονομία, Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών & Υπολογιστών (2021) «Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) του Δήμου Καλαμάτας».

Προστατευόμενες περιοχές δικτύου Natura 2000

Εντός των ορίων του Δήμου Καλαμάτας υπάρχουν συνολικά έξι προστατευόμενες περιοχές, που παρουσιάζονται στους Πίνακες 20 και 21. Στη συνέχεια παρουσιάζονται στο Χάρτη 9 οι περιοχές που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 και εντάσσονται ή γειτνιάζουν στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας.

Πίνακας 20:Προστατευόμενες περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 στο Δήμο Καλαμάτας.

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΕΚΤΑΡΙΑ)	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΠΙΣΗΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
GR2550001	Φαράγγι Νέδωνα (Πέταλου - Χάνι)	1.241,86	SCI[20]	FARANGI NEDONA (PETALON - CHANI)
GR2550006	Όρος Ταΰγετος	53.367,45	SCI	OROS TAYGETOS
GR2550002	Πηγές και εκβολές Πάμισου	-	-	-
GR2550009	Όρος Ταΰγετος - Λαγκάδα Τρύπης	48.786	SPA[21]	OROS TAYGETOS - LAGKADA TRYPIS

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλαμάτας 2015-2019 (Α΄ Φάση)

Πίνακας 21:Προστατευόμενες περιοχές από οδηγίες της ΕΕ στο Δήμο Καλαμάτας.

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΟΔΗΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
Παραποτάμιο δάσος τύπου «Στοάς», Δάσος Μαυροζούμαινας	92/43 ΕΕ
Προστατευόμενα είδη πανίδας στο φράγμα Παμίσου στον οικισμό Άρις	79/409 ΕΟΚ

Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλαμάτας 2015-2019 (Α΄ Φάση)

[20] Sites of Community Importance, Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Για τον προσδιορισμό των ΤΚΣ λαμβάνονται υπόψη οι τύποι οικοτόπων και τα είδη των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

[21] Special Protection Areas, Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ «για τη διατήρηση των άγριων πτηνών»

Χάρτης 9:Προστατευόμενες περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας.

Πηγή: Δήμος Καλαμάτας

Ορεινός όγκος Ταϋγέτου

Ο ορεινός όγκος του Ταϋγέτου κατέχει μία κυρίαρχη θέση στο φυσικό τοπίο του Δήμου Καλαμάτας. Ο Ταϋγέτος, που πρόκειται για μία οροσειρά με μακριά ράχη μήκους 115 χλμ. μεγίστου πλάτους 30 χλμ. και συνολικής έκτασης 2.500 τ.χλμ., αποτελεί ένα σπάνιο οικοσύστημα, με πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Σε όλη του την έκταση καλύπτεται από πυκνό δάσος, με κυρίαρχα δέντρα τα έλατα και τα πεύκα. Το δάσος του Ταϋγέτου αναμφισβήτητα αποτελεί το μεγαλύτερο πνεύμονα πρασίνου τόσο για την πόλη της Καλαμάτας, καθώς ξεκινάει από τις παρυφές της πόλης, όσο και για την ευρύτερη περιοχή. Μαζί με τα ορεινά χωριά του συντελούν ένα οικοσύστημα ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους που χρήζει προστασίας και ανάδειξης.

Η οροσειρά του Ταϋγέτου σχηματίζει σχεδόν μια ευθεία γραμμή από Βορρά προς Νότο και συγκροτείται από τέσσερα κύρια τμήματα: το Βόρειο (προς τη Μεγαλόπολη), το Μέσο Ανατολικό (προς της Σπάρτη), το Δυτικό (προς την Καλαμάτα) και το Νότιο, που σχηματίζει τη χερσόνησο της Μάνης, η οποία καταλήγει στο Ακρωτήριο Ταίναρο. Ο Ταϋγετος χαρακτηρίζεται από 4 κλιματικές ζώνες: τη χαμηλή πλάγια (μέχρι 700μ.) με χειμώνα που διαρκεί από το Δεκέμβριο μέχρι το Μάρτιο, στην υποαλπική ζώνη (1.650 – 2.000μ.) με το καλοκαίρι να εμφανίζεται μόλις στο τέλος του Ιουνίου και την αλπική ζώνη (2.000+τ.μ.) με ένα στρώμα χιονιού να κυριαρχεί τους περισσότερους μήνες του χρόνου. Το μοναδικό τοπίο και η ομορφιά της οροσειράς του Ταϋγέτου οφείλεται στη σχισμώδη μορφολογία του λόγω των αναρίθμητων φαραγγιών και ορθοπλαγιών, με πιο γνωστά τις χαράδρες του Ριντόμου, της Κοσκάρακας, του Βυρού και της Λαγκάδας (Κουτραφούρης, 2011).

Όσον αφορά τη χλωρίδα και την πανίδα του Ταϋγέτου, συναντώνται πάνω από 700 είδη φυτών, τα οποία συνθέτουν τη σπάνια χλωρίδα του, από τα οποία 120 είναι ελληνικά ενδημικά φυτά που υπάρχουν στα ελληνικά βουνά, ενώ 32 βρίσκονται αποκλειστικά στον Ταΰγετο. Η χλωρίδα του Ταϋγέτου προσδιορίζεται από τις κλιματικές ζώνες στις οποίες χωρίζεται το βουνό. Επίσης, αποτελεί ταυτόχρονα καταφύγιο σημαντικού αριθμού άγριων ζώων και πουλιών. Έχουν παρατηρηθεί 85 είδη πουλιών, 19 θηλαστικών ζώων και 33 ερπετών, ενώ αποτελεί και ένα από τα δυο σημαντικότερα ενδιαιτήματα στην περιοχή της Πελοποννήσου για τις πεταλούδες και τα έντομα. Οι ορεινοί σχηματισμοί του Ταϋγέτου συνθέτουν την άγρια ομορφιά του και αποτελούν πρόκληση για τους περιπατητές και τους ορειβάτες. Οι περιοχές Φαράγγι Νέδοντα και Όρος Ταΰγετος έχουν ενταχθεί στο διεθνές δίκτυο Natura 2000 ως προστατευόμενες.

Ακτές

Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος χαρακτηρίζεται η μεγάλου μήκους ακτογραμμή που φτάνει τα 10,3 χλμ. καθώς και η εκτεταμένη παραλία. Χαρακτηριστικό της παραλίας είναι τα καθαρά νερά και οι οργανωμένες πλαζ της που αποτελούν πόλο έλξης πολλών επισκεπτών. Ο ακόλουθος Πίνακας παρουσιάζει τις παραλιακές ακτές του Δήμου Καλαμάτας.

Πίνακας 22:Οι παραλιακές ακτές του Δήμου Καλαμάτας.

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (χλμ.)
Ανατολική Καλαμάτα – Βέργα	2,60
Αγριλιά (Βέργα – Αλμυρός)	0,66
Μικρή Μαντίνεια	0,79
Δυτική Καλαμάτα	0,26
Ανάληψη – Αεροπορία	6,00

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Τα νερά και οι ακτές του Μεσσηνιακού Κόλπου έχουν βραβευτεί και διαθέτουν σήμα Γαλάζιας Σημαίας στις περιοχές Ανάσταση (από όπου ξεκινάει η παραλία της Καλαμάτας) και Μικρή Μαντίνεια (7χλμ. από την πόλη της Καλαμάτας στρωμένη με βότσαλο). Μερικές ακόμη παραλίες είναι η παραλία της Καλαμάτας, που εκτείνεται σε απόσταση 2,5 χλμ. και στην οποία μπορεί να πάει κανείς περπατώντας σε λίγα λεπτά από το κέντρο της πόλης, η παραλία Αλμυρού, μια από τις πιο δημοφιλείς και πολυσύχναστες παραλίες της Καλαμάτας και η παραλία Σάντοβας Αβίας, 12χλμ. από την πόλη της Καλαμάτας.

Ποτάμια

Ο ποταμός Νέδοντας αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό της πόλης της Καλαμάτας, ως υδάτινο στοιχείο της φύσης μέσα στο αστικό περιβάλλον. Η εκβολή του βρίσκεται δυτικά του λιμανιού της Καλαμάτας και η λεκάνη απορροής του στη δυτική πλευρά του βόρειου τμήματος του Ταϋγέτου. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής περιοχής είναι η βαθιά στενή χαράδρα, μήκους 9 χλμ., που βρίσκεται μεταξύ της περιοχής Χάνι Λαγού και του στρατιωτικού πεδίου βολής, ακριβώς βόρεια της Καλαμάτας. Το αντιπροσωπευτικό τοπίο αυτής της περιοχής διαμορφώθηκε από ασβεστόλιθους με βαθιές διαβρώσεις, που απαντούν κατά μήκος της χαράδρας και των παραπόταμων. Το γραμμικό ανάπτυγμά του και οι παραποτάμιες ζώνες του, εφ' όσον προστατευθούν μπορούν να αποτελέσουν έναν ιδιαίτερο φυσικό πόλο αναφοράς της πόλης. Με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Καλαμάτας, ο ποταμός Νέδοντας χαρακτηρίζεται ως περιβαλλοντικό πάρκο με αυστηρούς περιορισμούς στις επιτρεπόμενες χρήσεις του παραποτάμιου χώρου.

Ο ποταμός Πάμισος πηγάζει από τις πηγές Αγίου Φλώρου ενώ οι πηγές παρέχουν μεγάλες ποσότητες καθαρού νερού, που κυμαίνεται από 6.000 έως 20.000 κυβικά μέτρα την ώρα. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μεγάλων πλατάνων και άλλων ειδών παρόχθιας βλάστησης, που αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Η περιοχή των πηγών χαρακτηρίζεται από υδρόβιες φυτοκοινωνίες όπου κυριαρχούν είδη όπως: Nymphaea alba, Typha

domingensis, Equisetum telmateia, Zantedeschia aethiopica και διάφορα είδη Juncus, Carex κτλ. Η περιοχή «Πηγές και εκβολές Παμίσου» έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000.

Σημαντικό σημείο αναφοράς φυσικού πλούτου αποτελεί η περιοχή του φράγματος του ποταμού Παμίσου, πλάι στον οικισμό «Άρι». Το συγκεκριμένο φράγμα έχει δημιουργήσει μια περιοχή με ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά, τόσο λιμναία, όσο και παραποτάμια. Φιλοξενεί σημαντικά είδη άγριας ζωής, πολλά από τα οποία προστατεύονται από την οδηγία 79/409 ΕΟΚ.

Όσον αφορά τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής του φράγματος Παμίσου, έχουν εντοπιστεί 9 είδη ψαριών γλυκού νερού, 2 από αυτά ενδημικά της Περιφέρειας Πελοποννήσου, 125 είδη πουλιών και το σπάνιο θηλαστικό «βίδρα» που αναφέρεται από τους ντόπιους με το αρχαιοελληνικό όνομα «Κυνοπόταμος». Επίσης, έχουν εντοπιστεί ενδημικά υδροχαρή φυτά της Ν. Πελοποννήσου, παραποτάμια δάση πλατάνου, πεδινής φτελιάς, ιτιάς και ασημόλευκας καθώς και υδρόβια και υδροχαρή χλωρίδα με χαρακτηριστικά την Ίριδα των βάλτων, τα νούφαρα, το μυριόφυλλο και τον ποταμογείτονα.

Ο ποταμός Άρις, που πηγάζει από την περιοχή του Πηδήματος με μέση παροχή 900 κυβικά μέτρα ανά ώρα, τροφοδοτεί τα αρδευτικά έργα της περιοχής του Άρι, Αιθαίας, Άμφειας και χύνεται στη θαλάσσια περιοχή των Ακοβίτικων.

Ελαιώνες

Η μεγάλη έκταση των ελαιώνων συμπληρώνει το πλούσιο φυσικό τοπίο της Καλαμάτας, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργήσιμης γης του Δήμου Καλαμάτας και του Νομού Μεσσηνίας γενικότερα. Οι ελαιώνες εκτός του ότι συμβάλλουν στην οικονομία και την απασχόληση, αποτελούν επίσης σημαντικό στοιχείο της φύσης, καθώς έχει αναδειχθεί η σπουδαιότητά τους και η ανάγκη προστασίας τους. Σημαντικός αριθμός ζώων και αυτοφυών φυτών συμβιώνουν αρμονικά με την ελιά, έχοντας αναπτύξει μια σχέση αμοιβαίας ωφέλειας. Η «συνεργασία» της ελιάς με τη λοιπή χλωρίδα και πανίδα συμβάλλει, επίσης, και στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας, αφού βοηθά στη συγκράτηση και ανανέωση πολύτιμων φυσικών πόρων, όπως το έδαφος και το νερό. Η ελιά πρέπει να αναφερθεί ότι με την ανθεκτικότητα που τη χαρακτηρίζει παραμένει ζωντανή και αποδοτική για αιώνες χωρίς ιδιαίτερη ανθρώπινη φροντίδα. Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι η ελιά που βρίσκεται στο Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ – Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών Καλαμάτας) έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο μνημείο της φύσης, με την απόφαση 200995/7950 του Υφυπουργού Γεωργίας, ΦΕΚ 121/Δ΄/21.02.80 ως αιωνόβιο δέντρο και αντιπροσωπευτικό της ποικιλίας «Ελαιών Καλαμάτας».

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στη ΔΚ Καλαμάτας λειτουργεί η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης - Αποχέτευσης Καλαμάτας (ΔΕΥΑΚ) η οποία ιδρύθηκε το 1982, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών στους τομείς Ύδρευσης και Αποχέτευσης Όμβριων και Ακαθάρτων στα όρια του Δήμου. Η ΔΕΥΑΚ διαθέτει Εργαστήριο Ελέγχου

Ποιότητας Νερού και Λυμάτων από το 1983, το οποίο διενεργεί επαρκείς ελέγχους σε ολόκληρη την επικράτεια του Δήμου.

Ύδρευση

Οι πελάτες της ύδρευσης ανέρχονται σε 80.000 (48.850 υδρόμετρα) ενώ το μήκος των αγωγών ύδρευσης φθάνει τα 534.000 μέτρα. Το νερό του δικτύου της ΔΕΥΑΚ προέρχεται κυρίως από τις πηγές του ποταμού Άρι που βρίσκονται στην ΤΚ Πηδήματος της ΔΕ Αρφαρών, 17 χλμ. βορειοδυτικά της Καλαμάτας. Την εκμετάλλευση του νερού αυτού έχει ο Σύνδεσμος Ύδρευσης Δήμων Καλαμάτας – Μεσσήνης και Κοινοτήτων Περιοχής Καλαμάτας, ο οποίος προμηθεύει και τη ΔΕΥΑΚ. Σε περιόδους αιχμής το σύστημα ενισχύεται από 14 γεωτρήσεις. Εκτός του κεντρικού δικτύου της ΔΕΥΑΚ βρίσκονται η ΤΚ Λεΐκων, που υδροδοτείται από τοπική γεώτρηση και οι ορεινές τοπικές κοινότητες που υδροδοτούνται από τοπικές πηγές. Στις τοπικές κοινότητες υπάρχει πρόβλημα ποιότητας του νερού επειδή οι πηγές είναι επιφανειακές. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος γίνονται έργα προστασίας των πηγών (περιφράξεις και εγκαταστάσεις απολύμανσης). Η φυσικοχημική και μικροβιολογική ποιότητα του νερού των πηγών του ποταμού Άρι είναι εξαιρετικά καλή. Πρόκειται για νερό μέτριας σκληρότητας, με μικρές συγκεντρώσεις ανεπιθύμητων ουσιών, όπως π.χ. νιτρικά, νιτρώδη, αμμωνία και βαρέα μέταλλα, πολύ χαμηλότερες από τα επιθυμητά επίπεδα και με πολύ καλή μικροβιολογική ποιότητα. Η απολύμανση του νερού για προληπτικούς και μόνο λόγους, γίνεται συνεχώς με αέριο χλώριο στις εγκαταστάσεις του Πηδήματος και το νερό στο δίκτυο δεν παρουσιάζει καμία μικροβιολογική επιβάρυνση. Καθημερινά σχεδόν γίνεται έλεγχος του υπολειμματικού χλωρίου στο δίκτυο, ενώ ο τακτικός μικροβιολογικός έλεγχος δείχνει μηδενική παρουσία στο νερό του δικτύου ανεπιθύμητων μικροβιακών δεικτών, όπως ολικών και κοπρανωδών κολοβακτηριοειδών, E. coli και εντερόκοκκων.

Οι οικισμοί του ΤΚ Αλαγονίας υδρεύονται από πηγή κοντά στα Φραγκέικα και δεξαμενή στον Αγ. Παντελεήμονα. Το νερό επαρκεί για τις ανάγκες κατά τη διάρκεια του θέρους. Δίπλα από τα Φραγκέικα υπάρχει άλλη δημοτική πηγή που χρησιμοποιείται για άρδευση. Στο δίκτυο υπάρχουν προβλήματα λόγω των μικρών διαμέτρων των σωλήνων. Ένα μικρό τμήμα, περίπου 300 μ. είναι κατασκευασμένο από σωλήνες αμιαντοτσιμέντου, αλλά το υπόλοιπο δίκτυο αποτελείται από σωλήνες PVC. Η ποιότητα νερού θεωρείται καλή, γίνονται δε αναλύσεις από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Καλαμάτας (ΔΕΥΑΚ) και χλωρίωση μια φορά το χρόνο. Δεν υπάρχουν υδρομετρητές.

Στην ΤΚ Αρτεμισίας το μεγάλο πρόβλημα της λειψυδρίας λύθηκε με υδρευτική γεώτρηση βάθους 90 μ. στη θέση «Καμίνια», κοντά στην ιστορική θέση «Μελές». Η ύδρευση γίνεται με ανεξάρτητο δίκτυο, έχει δε κατασκευαστεί νέα δεξαμενή κοντά στις πηγές που τροφοδοτούσαν το δίκτυο και η οποία βρίσκεται επίσης σχετικά κοντά στην καινούρια υδρευτική γεώτρηση.

Η κατάσταση της ύδρευσης στο ΤΚ Ελαιοχωρίου κρίνεται επίσης ανεπαρκής. Πολλά σπίτια δεν τροφοδοτούνται από το δίκτυο και οι ποσότητες δεν επαρκούν για την ικανοποίηση των αναγκών. Το δίκτυο του οικισμού Ελαιοχωρίου αποτελείται από αμιαντοτσιμεντοσωλήνες, στα Περιβολάκια οι σωλήνες είναι από PVC, αλλά μικρής διαμέτρου και στα Κοτσιριάνικα δεν υπάρχει δίκτυο. Η υπάρχουσα δεξαμενή στα Περιβολάκια είναι ανεπαρκής. Η ποιότητα νερού, ωστόσο, θεωρείται καλή

και γίνονται αναλύσεις ανά τακτά διαστήματα από τη ΔΕΥΑΚ, ενώ το δίκτυο περιλαμβάνει και υδρομετρητές. Στην περιοχή της Αράχοβας υπάρχουν ακόμα 2-3 πηγές με ικανή παροχή, αλλά υπάρχουν ενστάσεις από την τοπική κοινωνία για χρήση τους προς ύδρευση.

Η υδροδότηση των οικισμών γίνεται από τις πηγές πάνω από την Αγία Τριάδα με φυσική ροή, ενώ υπάρχει και υποτυπώδης υδρομάστευση στη θέση Βαθιά Λαγκάδα για τους Εμιαλούς, όπου η μεταφορά γίνεται με πλαστικούς σωλήνες σε μικρή δεξαμενή με χαμηλή στάθμη. Για το Καρβέλι χρησιμοποιείται το κεφαλάρι του Αγίου Ιωάννη, όπου υπάρχει υδρομάστευση και παλαιός (1963) αγωγός από αμιαντοτσιμεντοσωλήνες για μεταφορά σε δεξαμενή. Στους οικισμούς Καρβέλι, Αγία Τριάδα και Εμιαλοί το δίκτυο είναι παλαιό (κατασκευάστηκε το 1967) και αποτελείται από αμιαντοτσιμεντοσωλήνες. Γενικά, η επάρκεια θεωρείται ικανοποιητική, αλλά τις περιόδους αιχμής το νερό δεν φτάνει στα σπίτια που είναι πιο ψηλά λόγω μικρής πίεσης. Η ποιότητα του νερού στους οικισμούς θεωρείται καλή και γίνονται περιοδικά αναλύσεις από τη ΔΕΥΑΚ. Κάποια προβλήματα έχουν διαπιστωθεί στην Αγία Τριάδα, λόγω τεχνικού σφάλματος του δικτύου ή προβλήματος στην υδρομάστευση. Στο Κάτω Καρβέλι υπάρχει δίκτυο της ΔΕΥΑΚ με δεξαμενή. Το νερό έρχεται με βυτία από την Καλαμάτα. Δυστυχώς, έργα που έχουν γίνει για να εξασφαλιστεί νερό δεν έχουν ακόμα αποδώσει.

Στο ΤΚ Νεδούσης το δίκτυο ύδρευσης καλύπτει όλο τον οικισμό και το νερό επαρκεί χειμώνα - καλοκαίρι. Η υδροδότηση γίνεται από πηγή και γειτονική δεξαμενή, ενώ υπάρχουν και άλλες πηγές στην περιοχή. Το δίκτυο είναι παλαιό, κατασκευής 1956, αποτελείται από σιδηρούς σωλήνες και δεν παρουσιάζει προβλήματα. Η ποιότητα του νερού είναι καλή και γίνονται αναλύσεις περιοδικά από τη ΔΕΥΑΚ, ενώ η δεξαμενή καθαρίζεται 2-3 φορές το χρόνο. Στο δίκτυο δεν υπάρχουν υδρομετρητές.

Στο ΤΚ Πηγών υπάρχει κεντρική δεξαμενή που τροφοδοτείται από πηγή και δεν υπάρχει πρόβλημα επάρκειας. Η ποιότητα του νερού είναι καλή και γίνονται αναλύσεις από τη ΔΕΥΑΚ. Στο δίκτυο δεν υπάρχουν υδρομετρητές.

Στη ΔΚ Βέργας η κάλυψη από το δίκτυο ύδρευσης είναι πλήρης, η τροφοδοσία του δικτύου γίνεται από τις πηγές του «Πηδήματος» και υπάρχει επάρκεια νερού και το καλοκαίρι. Η ποιότητα του νερού είναι καλή, πράγμα που επιβεβαιώνεται από τις αναλύσεις της ΔΕΥΑΚ. Το δίκτυο είναι παλαιό και πολύ μεγάλο ποσοστό του μήκους του (περίπου το 85%) αποτελείται από αμιαντοτσιμεντοσωλήνες. Το δίκτυο διαθέτει υδρομετρητές.

Η κάλυψη των οικισμών το ΤΚ Λαδά σχετικά με το δίκτυο ύδρευσης είναι πλήρης. Η τροφοδοσία του δικτύου γίνεται από πηγή σε απόσταση 1 χλμ. από το Λαδά. Υπάρχουν άλλες τρεις πηγές σε απόσταση 6 χλμ. από το χωριό. Η επάρκεια είναι ικανοποιητική και τους θερινούς μήνες. Η ποιότητα του νερού είναι καλή και γίνονται αναλύσεις από τη ΔΕΥΑΚ. Το δίκτυο είναι σχετικά καινούργιο, κατασκευάστηκε προ 15 ετών, είναι σε καλή κατάσταση και αποτελείται από αγωγούς πολυαιθυλενίου. Στο δίκτυο δεν υπάρχουν υδρομετρητές.

Αποχέτευση Ακαθάρτων – Εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων

Η πόλη της Καλαμάτας διαθέτει σήμερα αξιόλογο δίκτυο ακαθάρτων, το οποίο καλύπτει σχεδόν το σύνολο της πόλης. Το μήκος του δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων ανέρχεται σε 280.000 μ., ενώ η μονάδα επεξεργασίας λυμάτων μπορεί να εξυπηρετήσει 90.000 κατοίκους. Το δίκτυο αποτελείται από κεντρικό συλλεκτήρα για την αποχέτευση της πάνω πόλης, μήκους 1,50 χλμ., παραλιακό συλλεκτήρα, μήκους 2,5 χλμ., συλλεκτήρα που εκτείνεται έως τα όρια του Δήμου Θουρίας, μήκους 4,50 χλμ., κεντρικό αποχετευτικό αγωγό, μήκους 4,50 χλμ. μέσω του οποίου τα λύματα μεταφέρονται στην εγκατάσταση επεξεργασίας της πόλης, και εσωτερικό δίκτυο. Οι δευτερεύοντες αγωγοί, μήκους 11,50 χλμ. αφορούν την πόλη της Καλαμάτας και τις ΤΚ Λεΐκων, Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας. Ολοκληρώθηκε πρόσφατα η κατασκευή κεντρικού συλλεκτήρα μήκους 20,30 χλμ. με 9 αντλιοστάσια για την αποχέτευση όλης της παραλιακής ζώνης από τη Βέργα έως τις Κιτριές. Στο δίκτυο έχει συνδεθεί το μεγαλύτερο μέρος της πόλης της Καλαμάτας και σημαντικό τμήμα των πεδινών Τοπικών Κοινοτήτων Ασπρόχωματος, Σπερχογείας, Αντικάλαμου και Λεΐκων, ενώ μετά την ολοκλήρωση του παραλιακού δικτύου ανατολικά της Καλαμάτας, έχουν αρχίσει και οι συνδέσεις στην ΤΚ Μικρής Μαντίνειας. Στο δίκτυο, επίσης, έχουν συνδεθεί και εξυπηρετούνται η πόλη της Μεσσήνης, η ΒΙΠΕ Σπερχογείας και τα Βιομηχανικά Σφαγεία Καλαμάτας. Στην εγκατάσταση επεξεργασίας οδηγείται με βυτιοφόρα και ποσότητα βοθρολυμάτων από τις περιοχές του Δήμου που δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων. Η εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων (Βιολογικός Καλαμάτας) βρίσκεται στην ΤΚ Ασπροχώματος του Δήμου Καλαμάτας. Ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιούνιο του 1986 και περιλαμβάνει όλα τα στάδια. Συγκεκριμένα, στη γραμμή επεξεργασίας λυμάτων γίνεται προ επεξεργασία, δευτεροβάθμια επεξεργασία, απολύμανση και χλωρίωση. Στη γραμμή επεξεργασίας ιλύος γίνεται πάχυνση και αφυδάτωση. Η επιτυγχανόμενη απόδοση καθαρισμού των λυμάτων είναι πολύ μεγάλη. Η διάθεση της επεξεργασμένης εκροής γίνεται στο Μεσσηνιακό Κόλπο. Το Εργαστήριο Ελέγχου Ποιότητας Νερού και Λυμάτων πραγματοποιεί ελέγχους και των νερών της θάλασσας και των ακτών στην περιοχή εκβολής του αγωγού διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων, καθώς και των ακτών κολύμβησης στα όρια του Δήμου Καλαμάτας και σε ολόκληρη την ΠΕ Μεσσηνίας. Συναντάμε, επίσης, το μεγάλο περιβαλλοντικό έργο αναβάθμισης και επέκτασης του βιολογικού καθαρισμού της Καλαμάτας, που χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων 2007-2013» με το ποσό των 5.245.950 ευρώ. Το έργο αφορούσε την αύξηση της δυναμικότητας του βιολογικού καθαρισμού στο επίπεδο των 120.000 κατοίκων, την αναβάθμιση των μονάδων που είναι λειτουργικά ανεπαρκείς, ώστε μετά από αυτή να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις επεξεργασίας της επόμενης 20ετίας και την εγκατάσταση νέου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού.

Άρδευση

Η άρδευση των χώρων πρασίνου της πόλης της Καλαμάτας είναι αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών. Υπάρχουν 5 γεωτρήσεις, των οποίων το νερό χρησιμοποιείται για άρδευση, πρωτεύοντες αγωγοί άρδευσης 20 χλμ. και δευτερεύοντες και τριτεύοντες αγωγοί άρδευσης 50 χλμ.. Ένα μέρος των αρδευτικών δικτύων είναι αυτοματοποιημένο (υπάρχουν προγραμματιστές και ηλεκτροβάνες). Τα προβλήματα που υπάρχουν στα αρδευτικά δίκτυα των χώρων πρασίνου οφείλονται

σε φθορές από βανδαλισμούς, κυρίως στα τριτεύοντα δίκτυα και στα διάφορα εξαρτήματα άρδευσης (μπεκ, σταλάκτες κλπ.), αλλά και σε φθορές λόγω της παλαιότητας. Τόσο οι γεωτρήσεις, όσο και τα δίκτυα, είναι παλιά και παρουσιάζουν συχνά ζημιές. Η παλαιότητα των δικτύων και η έλλειψη αυτοματισμού δημιουργεί μεγάλη ανάγκη σε ανθρωποώρες εργασίας και πολλές και συχνές διαρροές νερού κατά τους θερινούς μήνες.

Οι υποδομές των αρδευτικών δικτύων των Δημοτικών Ενοτήτων είναι υποτυπώδεις. Πρέπει να αντικατασταθούν τα αρδευτικά δίκτυα που είναι παλιά και να γίνει αυτοματοποίηση της άρδευσης. Με αυτό τον τρόπο θα επιτευχθεί αφενός η εξοικονόμηση νερού και αφετέρου η μείωση των απαραίτητων ωρών εργασίας. Γίνονται έρευνες και εκπονούνται μελέτες για τη χρηματοδότηση αρδευτικών έργων βελτίωσης του δικτύου.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ

Ο Δήμος Καλαμάτας δε διαθέτει Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), αλλά χρησιμοποιεί άλλους ΧΥΤΑ εντός των ορίων της Περιφέρειας Πελοποννήσου[22]. Η αποκομιδή των απορριμμάτων στο Δήμο γίνεται από πράσινους και μπλε κάδους (κάδοι ανακύκλωσης). Η ανακύκλωση γίνεται με το σύστημα «Διαλογή στην Πηγή» από τους δημότες κι έπειτα με διαχωρισμό συσκευασιών σε ένα ρεύμα σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ), που έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) για τη συλλογή των ανακυκλώσιμων συσκευασιών[23]. Επιπλέον, ο Δήμος από το 2014 έχει αναπτύξει συνοικιακό δίκτυο κομποστοποίησης, τοποθετώντας 24 κάδους κομποστοποίησης σε διάφορα σημεία της πόλης και επεκτείνοντάς το με 36 επιπλέον κάδους, στοχεύει στη μείωση των σύμμεικτων απορριμμάτων και τη διάθεση του παραγόμενου κομπόστ στους δημότες[24].

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Για τα Φωτοβολταϊκά Πεδία (ΦΠ) η χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας θεωρείται ενδεικτικά ότι προσιδιάζει με τις γυμνές και άγονες περιοχές σε χαμηλό υψόμετρο και κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους που διαθέτουν δυνατότητες διασύνδεσης με το σύστημα – δίκτυο διανομής της ενέργειας (Προκοπίου 2018). Στο Δήμο Καλαμάτας λειτουργεί ένας σημαντικός αριθμός φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων που βρίσκονταν σε λειτουργία κατά το 2012 με τη

---

[22] Από το «Τοπικό Σχέδιο Αποκεντρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων του Δήμου Καλαμάτας» τα απορρίμματα από την Καλαμάτα μεταφέρονται στη Μαραθόλακκα του Δήμου Καλαμάτας, όπου αρχικά πραγματοποιείται δεματοποιήση των αστικών στερεών αποβλήτων και απόθεση των δεμάτων και στη συνέχεια γίνεται η επεξεργασία τους. Ο Μαραθόλακας βρίσκεται στο Ανατολικό άκρο μιας απομονωμένης κοιλάδας στη Δυτική μεριά του Ταϋγέτου και έχει έκταση 31 στρ., ενώ έχει παραχωρηθεί στο Δήμο καλαμάτας με την υπ' αριθ. 2451/03.11.08 απόφαση του γενικού γραμματέα της περιφέρειας για την εγκατάσταση και δεματοποίηση (Βαμβακάς, Διαμαντής, 2017).

[23] Είναι ήδη ενεργά 9 ρεύματα ανακύκλωσης: ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, μπαταρίες φορητές, ελαστικά οχημάτων, μπαταρίες αυτοκινήτων και υλικά συσκευασίας, λιπαντικά έλαια και συσκευασίες λιπαντικών ελαίων, αυτοκίνητα, αναλώσιμα εκτυπωτών και τηγανέλαια (Βαμβακάς, Διαμαντής, 2017). Αξίζει να αναφερθεί ότι ο Δήμος Καλαμάτας το 2013 βραβεύτηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για την πρωτοπορία του στην ανακύκλωση.

[24] Δήμος Καλαμάτας, Data Grid, Δίκτυο Πόλεων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κυκλική Οικονομία, Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών & Υπολογιστών (2021) «Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) του Δήμου Καλαμάτας».

συνολική ισχύ τους να φτάνει τα 2,15 MWp. Εκτός από φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις, ένα σημαντικό ποσοστό των κατοικιών αξιοποιεί ηλιοθερμικές εγκαταστάσεις (ηλιακούς συλλέκτες) για την παροχή ζεστού νερού στα νοικοκυριά. Βάσει στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ, η χρήση ηλιακών συλλεκτών για Ζεστό Νερό Χρήσης ανέρχεται στο 51,17%[18].

Η Δημοτική Ενεργειακή Κοινότητα Καλαμάτας (ΔΕΚΚ) είναι ένας αστικός συνεταιρισμός αποκλειστικού σκοπού (Δήμος Καλαμάτας, ΔΕΥΑΚ, Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευση, Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Καλαμάτας, ΔΙΟΚΛΗΣ ΑΕ, ΚΑΚ ΑΕ) με στόχο:

- την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας
- την προαγωγή της αειφορίας και της καινοτομίας στην παραγωγή ενέργειας.
- την εξοικονόμηση ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος
- την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και την προώθηση της ενεργειακής δημοκρατίας
- την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας,
- την ενεργειακή απόδοση στον τομέα των μεταφορών.

Το Σύμφωνο των Δημάρχων αποτελεί μία Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία η οποία αναπτύχθηκε το 2008 με σκοπό την εκπόνηση σχεδίων αειφόρων ενεργειακών πολιτικών προκειμένου να μετριαστούν οι εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η προσχώρηση του Δήμου Καλαμάτας στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία του Συμφώνου των Δημάρχων αναδεικνύει τη δέσμευσή του προς την κατεύθυνση του βιώσιμου ενεργειακού σχεδιασμού, καθώς υιοθετεί τις δεσμεύσεις του συμφώνου για το μετριασμό των επιπτώσεων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Ο Δήμος Καλαμάτας αποσκοπεί στη μείωση των ανθρακικών του εκπομπών κατά τουλάχιστον 40% μέχρι το 2030, με βασικούς πυλώνες την ενεργειακή αποδοτικότητα, τη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) καθώς και η συμμετοχή και εμπλοκή των πολιτών σε δράσεις ενεργειακού σχεδιασμού.

Κατά το 2012, η καταναλισκόμενη ενέργεια του Δήμου σχεδόν άγγιξε τις 793 GWh. Το 55,38% αυτών προήλθε από τις Ιδιωτικές και Εμπορικές Μεταφορές, το 24,30% από τον Οικιακό Τομέα και το 14,30% από τον Τριτογενή Τομέα. Το υπόλοιπο 6,02% κατανέμεται στους υπόλοιπους τομείς. Δεδομένου ότι οι Ιδιωτικές και Εμπορικές Μεταφορές αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι της ενεργειακής κατανάλωσης είναι αναμενόμενο ότι και η χρήση των ορυκτών καυσίμων θα έχει κυρίαρχο ρόλο στο ενεργειακό μείγμα του Δήμου. Συγκεκριμένα, τα πετρελαιοειδή κατά το έτος 2012 αποτέλεσαν το 70,49% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης (33,84% βενζίνη, 24,79% πετρέλαιο κίνησης και 11,86% πετρέλαιο θέρμανσης). Μία άλλη σημαντική μορφή ενέργειας είναι ο ηλεκτρισμός που αποτελεί το

26,45% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας. Το υπόλοιπο 3,06% αφορά μορφές ενέργειας όπως η βιομάζα κλπ.[25].

Ο Δήμος Καλαμάτας έθεσε για το 2030 στόχο για μείωση του CO2 στην ατμόσφαιρα κατά 40,9%. Προκειμένου να επιλεχθεί η καταλληλότερη στρατηγική για την πραγματοποίηση αυτού του στόχου, παρουσιάζεται ο αποδοτικότερος συνδυασμός μέτρων με βασικό κριτήριο τις οικονομικές δυνατότητες του Δήμου. Σχετικά με το εκτιμώμενο κόστος υπολογίστηκε πως ο Δήμος προκειμένου να υλοποιήσει τις προτεινόμενες δράσεις καλείται να διαθέσει περίπου 16 εκατομμύρια ευρώ ενώ οι ιδιώτες 657 εκατομμύρια. Συγχρόνως, ο Δήμος καθώς και οι ιδιώτες δύνανται να αναζητήσουν χρηματοδοτική υποστήριξη για αρκετές από τις προτεινόμενες δράσεις. Ο Δήμος Καλαμάτας, λοιπόν, δεσμεύεται για μία σειρά δράσεων σε όλους τους τομείς του Δήμου, με έμφαση στις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και στην ένταξη δράσεων σχετικά με την τοπική ηλεκτροπαραγωγή[19].Σκοπός του ΣΔΑΕΚ είναι η οργάνωση μιας συνολικής στρατηγικής με γνώμονα την αειφόρο και βιώσιμη ανάπτυξη.

Με το πρόγραμμα «Αναβάθμισης του συστήματος οδοφωτισμού του Δήμου Καλαμάτας», που καλύπτει όλη την έκταση του Δήμου, πρόκειται να αντικατασταθούν 14.737 σημεία φωτισμού από φωτιστικά και λαμπτήρες LED, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα μια μείωση στην κατανάλωση ενέργειας της τάξης του 81,34%.

Ο Δήμος Καλαμάτας συμμετέχει, επίσης, στο Πρόγραμμα BEACON – Bridging European and Local Climate Action μαζί με 34 ακόμη Δήμους από τη Βουλγαρία, την Τσέχικη Δημοκρατία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Πολωνία, την Πορτογαλία και τη Ρουμανία, με στόχο την ενίσχυση των τοπικών δράσεων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής.

Η Καλαμάτα, μαζί με το Ηράκλειο, τα Ιωάννινα, την Κοζάνη, τα Τρίκαλα θέτουν υποψηφιότητα συμμετοχής στο εγχείρημα καινοτομίας της ΕΕ με στόχο το μετασχηματισμό 100 ευρωπαϊκών πόλεων προς την ουδετερότητα του κλίματος έως το 2030. Η Ευρωπαϊκή Αποστολή με το όνομα Mission Board «100 climate neutral cities by 2030» αποτελεί ένα ολιστικό σύστημα διακυβέρνησης, χρηματοδότησης και υποστήριξης των 100 πόλεων που τελικά θα επιλεγούν. Η Ευρωπαϊκή Αποστολή θα καλύψει τις ανάγκες επανασχεδιασμού και αναζωογόνησης των αστικών περιοχών με αναμενόμενα αποτελέσματα τη βελτίωση:

- της ποιότητας και της αισθητικής του αστικού περιβάλλοντος,
- της ενεργειακής απόδοσης και της ποιότητας των κτιρίων,
- του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του υπαίθριου δημόσιου χώρου,
- τη μείωση παραγωγής ρύπων από τις καθημερινές μετακινήσεις,
- την εξοικονόμηση φυσικών πόρων καθώς και
- τον ψηφιακό μετασχηματισμό των αστικών περιοχών.

[25] Δήμος Καλαμάτας, Data Grid, Δίκτυο Πόλεων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κυκλική Οικονομία, Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών & Υπολογιστών (2021) «Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) του Δήμου Καλαμάτας».

Η υλοποίηση όλων των δράσεων θα συνδέσει τις υφιστάμενες με τις νέες πρωτοβουλίες και πολιτικές της ΕΕ με συνολικό παρονομαστή την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Οι επιλεχθείσες πόλεις θα συμμετάσχουν σε ένα ολοκληρωμένο πλάνο ολιστικών παρεμβάσεων με καθορισμένο προϋπολογισμό και χρονοδιάγραμμα τα 10 χρόνια. Θα τους δοθεί η δυνατότητα επαναπροσδιορισμού της ταυτότητάς τους (city re-branding), ενώ μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ θα υλοποιήσουν επενδύσεις μεγάλης κλίμακας, που θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Η Ευρωπαϊκή αυτή Αποστολή έχει ως τελικό στόχο τη συνεργασία των 100 επιλεγμένων πόλεων και τη λειτουργία τους ως πρότυπων κόμβων καινοτομίας για όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις, αναπτύσσοντας ένα αποθετήριο καλών πρακτικών από επιτυχημένα έργα και επενδύσεις πλήρους κλίμακας[26].

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Υποβάθμιση των υδάτων

Ο Δήμος Καλαμάτας αντιμετωπίζει πρόβλημα υποβάθμισης των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων του. Οι κύριοι παράγοντες ρύπανσης των υδάτινων πόρων του είναι η αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, καθώς και η διάθεση αποβλήτων (κυρίως στερεών, αστικών και βιομηχανικών) σε αυτά. Ακόμη η έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και δικτύου όμβριων υδάτων σε ορισμένους ορεινούς οικισμούς συμβάλλει στη ρύπανση των υδάτων.

Αστικά λύματα

Η διαχείριση απορριμμάτων του Δήμου Καλαμάτας δημιουργεί επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα στην περιοχή «Μαραθόλακκα» Ταϋγέτου τα στραγγίσματα των απορριμμάτων καταλήγουν στο φαράγγι του Νέδοντα. Επιπλέον ο ποταμός «Άρις», η αποστραγγιστική τάφρο «Μουτελάκη» και κατά επέκταση η Δυτική παραλία της Καλαμάτας είναι ιδιαίτερα επιβαρυμένα. Αιτία της παρούσας επιβάρυνσης αποτελούν ο Βιολογικός καθαρισμός, η βιομηχανική δραστηριότητα και η μεγάλη ποσότητα λυματολάσπης.

Υποβάθμιση του αέρα

Η Δ.Ε. Καλαμάτας δεν παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, προερχόμενα από την κυκλοφορία των οχημάτων. Κατά διαστήματα δέχεται τους ρύπους από γειτονικές βιομηχανίες και ελαιοτριβεία, καθώς και από την καύση υπολειμμάτων κλαδέματος στους γειτονικούς αγρούς. Οι οικισμοί των υπόλοιπων Δ.Ε. παρουσιάζουν παρόμοια εικόνα.

Συγκεκριμένα στον οικισμό του του Ασπροχώματος λόγω του βιολογικού καθαρισμού, της βιομηχανικής δραστηριότητας και της μεγάλης ποσότητας λυματολάσπης είναι πιο ευαίσθητη στους αέριους ρύπους.

[26] https://ypen.gov.gr/pente-ellinikoi-dimoi-ypopsifioi-gia-tis-100-klimatika-oudeteres-poleis-mechri-to-2030/

Έργα αποχέτευσης και όμβριων υδάτων

Τα υφιστάμενα έργα αποχέτευσης και όμβριων του Δήμου Καλαμάτας αξιολογούνται ως ελλιπή, καθώς αποχετεύονται επιφανειακά στις περισσότερες περιπτώσεις, μέχρι το πλησιέστερο φυσικό ή τεχνητό αποδέκτη. Επίσης υφίστανται οικισμοί που δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης και όμβριων υδάτων. Επομένως για την αποφυγή και την επίλυση του προβλήματος χρειάζεται επέκταση, εκσυγχρονισμός και αντικατάσταση των συγκεκριμένων δικτύων.

Πυρκαγιές

Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν έναν από τους μεγαλύτερους εχθρούς της διατήρησης και της παραγωγικότητας των δασών, καθώς προκαλούν εκτεταμένη, ριζική και ταχεία καταστροφή στο εκάστοτε φυσικό οικοσύστημα. Τα μεσογειακά δάση είναι ιδιαίτερα επιρρεπή στις πυρκαγιές, ενώ ιδιαίτερα η Ελλάδα εμφανίζει τις πιο καταστροφικές δασικές πυρκαγιές από όλες τις χώρες της ΕΕ. Παρά το γεγονός πως η εν λόγω κατηγορία πυρκαγιών αποτελεί φυσικό φαινόμενο, σύμφωνα με πολυάριθμες μελέτες έχει αποδειχθεί ότι αρκετές φορές δασικές πυρκαγιές έχουν προκληθεί από ανθρωπογενή παράγοντα (εμπρησμό, αμέλεια ή ατύχημα).

Στο Χάρτη 10 απεικονίζεται η μεταβολή του μέσου δείκτη κινδύνου δασικής πυρκαγιάς (FWI) αντιπυρικής περιόδου (Μάιος-Οκτώβριος) στο εγγύς και το απώτερο μέλλον στο Δήμο Καλαμάτας και ο Χάρτης 11 παρουσιάζει τη μεταβολή του αριθμού των ημερών με ακραίο κίνδυνο εκδήλωσης δασικής πυρκαγιάς (FWI>50) ανά έτος στο εγγύς και το απώτερο μέλλον στην ίδια χωρική ενότητα. Όπως παρουσιάζεται ο κίνδυνος δασικών πυρκαγιών εντός της περιοχής παρέμβασης είναι υψηλός. Αιτία αυτού αποτελεί το γεγονός πως διαθέτει αμιγώς δασικές εκτάσεις και ποικιλία ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Η ύπαρξη αυτών σε συνδυασμό με τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν κατά τους θερινούς μήνες δημιουργεί ένα άκρως πυριγενές περιβάλλον.

Χάρτης 10:Μεταβολή του μέσου δείκτη κινδύνου δασικής πυρκαγιάς (FWI) αντιπυρικής περιόδου (Μάιος-Οκτώβριος) στο εγγύς και το απώτερο μέλλον στο Δήμο Καλαμάτας.

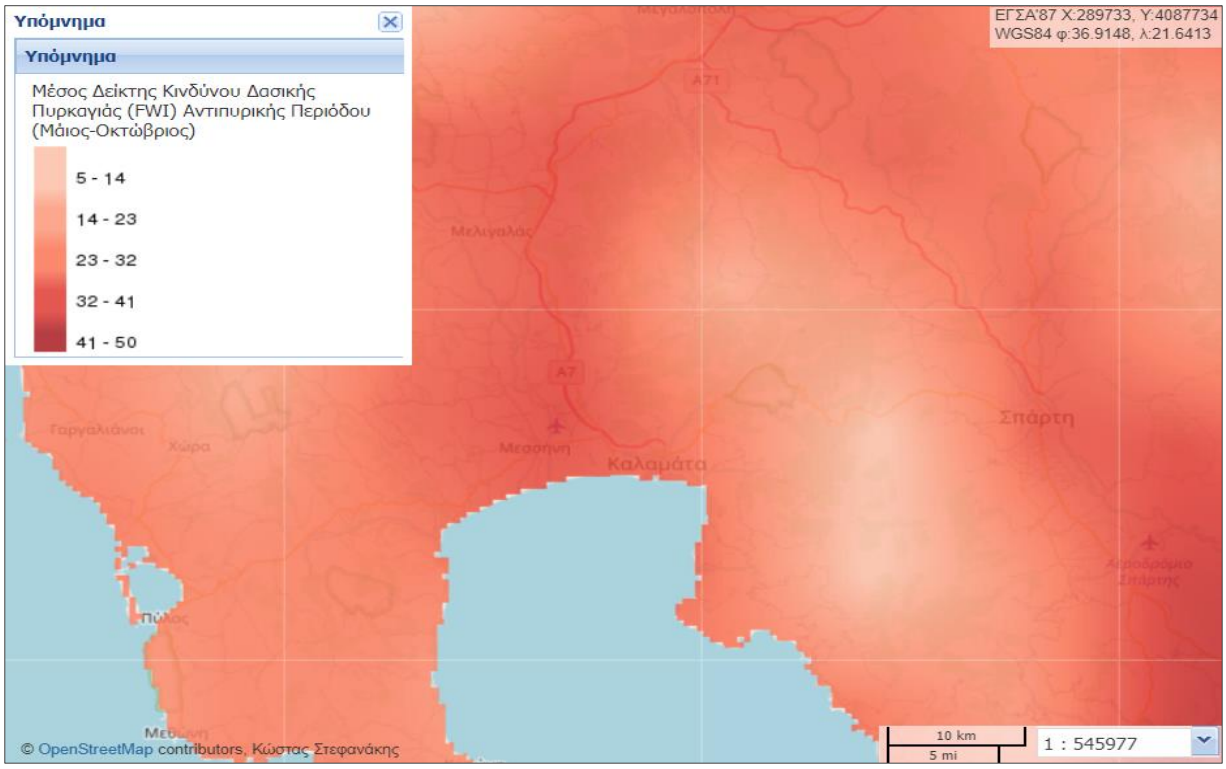

Πηγή: https://mapsportal.ypen.gr/

Χάρτης 11:Μεταβολή του αριθμού των ημερών με ακραίο κίνδυνο εκδήλωσης δασικής πυρκαγιάς (FWI>50) ανά έτος στο εγγύς και το απώτερο μέλλον στο Δήμο Καλαμάτας.

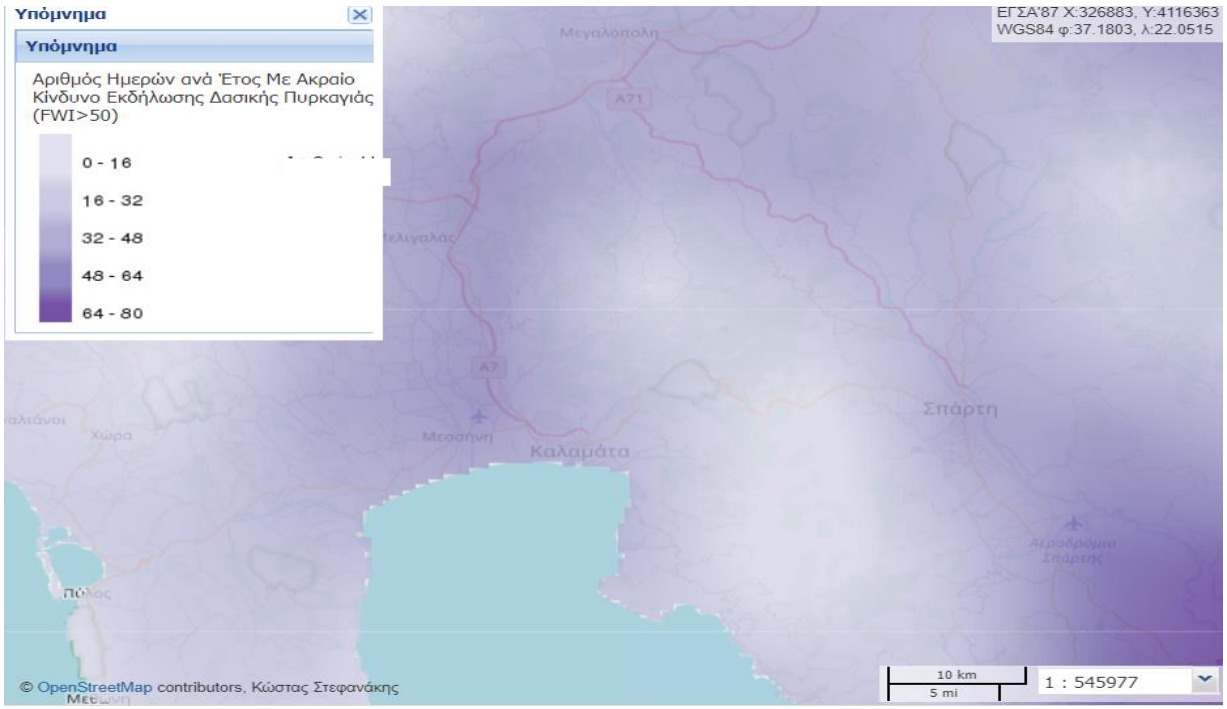

Πηγή: https://mapsportal.ypen.gr/

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Μία Αυτοτελής Υπηρεσία που λειτουργεί και υπάγεται στο Δήμο Καλαμάτας είναι το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας. Το παρόν κατέχει τις αρμοδιότητες της διατύπωσης εισηγήσεων σχεδιασμού και του συντονισμού δράσεων για την πρόσληψη, αντιμετώπιση, αποκατάσταση των καταστροφών εντός των ορίων του υπό μελέτη Δήμου. Ουσιαστικά το Τμήμα διατυπώνει εισηγήσεις για το σχεδιασμό της πολιτικής προστασίας της περιοχής παρέμβασης, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και μεριμνά για την εφαρμογή των σχετικών προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού. Ακόμη ενεργεί υπέρ της πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης των καταστροφών που συμβαίνουν στην περιοχή. Επιπλέον επεξεργάζεται ειδικότερες προτάσεις προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για την προστασία των δασικών περιοχών του Δήμου Καλαμάτας συμμετέχει στην οργάνωση της πυροπροστασίας τους και διατυπώνει προτάσεις για την αποκατάσταση αυτών[27].

Ε. Πολιτιστικό Περιβάλλον

Η παρούσα υποενότητα παρουσιάζει το πολιτιστικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας. Ουσιαστικά αποτελεί μία σύντομη περιγραφή των πολιτιστικών υποδομών (λ.χ. αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, διατηρητέων κτιρίων, οικιστικών συνόλων και τοπόσημων). Ακόμη αναλύονται συνοπτικά τα στοιχεία και οι πληροφορίες που τεκμηριώνουν την ανάγκη προστασίας και ανάδειξής τους.

Η πολιτιστική ταυτότητα ενός τόπου διαμορφώνεται τόσο από υλικές, όσο και από άυλες συνισταμένες. Αυτές φέρουν τα ίχνη του παρελθόντος, συμβάλλουν στη διαμόρφωση του παρόντος και οραματίζονται το μέλλον. Η πόλη της Καλαμάτας έχει σεβαστεί και διαφυλάξει το αρχιτεκτονικό της απόθεμα, σε μια πολύ κρίσιμη καμπή της ιστορίας της: τον σεισμό του ’86. Παράλληλα, επενδύει εδώ και χρόνια στον σύγχρονο πολιτισμό, ιδρύοντας την πρώτη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης τη δεκαετία του ‘80, θεσπίζοντας Πολιτιστικό Τέλος για την χρηματοδότηση του πολιτισμού και διοργανώνοντας διεθνή φεστιβάλ, με κυρίαρχο το «Διεθνές Φεστιβάλ Χορού». Επιπλέον τα προϊόντα της μεσσηνιακής γης χαρακτηρίζονται από κορυφαία ποιότητα και γεύση, με κορωνίδα το ελαιόλαδο Καλαμάτας, δίνοντας στην γαστρονομία της εξέχουσα θέση στους καλύτερους γευστικούς προορισμούς της Ελλάδας.

Οι κάτοικοι του Δήμου Καλαμάτας συμμετέχουν με ιδιαίτερη ζέση σε δράσεις πολιτισμού, δημοτικές ή ιδιωτικές. Μάρτυρας της νοοτροπίας αυτής, η προσπάθεια του Δήμου να διεκδικήσει τον τίτλο της *«Πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης 2021»,* μαζί με την Ρόδο και την Ελευσίνα από ελληνικής πλευράς. Τελικώς επιλέχθηκε η Ελευσίνα, ωστόσο, η όλη διαδικασία κατάρτισης του φακέλου υποψηφιότητας, η συμμετοχή εκατοντάδων εθελοντών και η γενικότερη συσπείρωση όλων των πολιτιστικών φορέων, μικρών και μεγάλων, απέδειξε τη μεγάλη σημασία του πολιτισμού για τους δημότες.

[27] https://www.kalamata.gr/el/dimos/ypiresies-dimou/14725-aytoteles-grafeio-politikis-prostasias

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

Η πόλη της Καλαμάτας έχει χαρακτηρισμένο το σημαντικότερο τμήμα της, το ΙΚ της, ως παραδοσιακό[28]. Εντός αυτού, υπάρχουν 22 κηρυγμένα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία, μεταξύ των οποίων και το Κάστρο της, γύρω από τα οποία υπάρχει ζώνη προστασίας[29]. Αυτές οι δύο κηρύξεις μετασεισμικά εκ μέρους του Δήμου, το εμπνευσμένο ΓΠΣ του Γρηγόρη Διαμαντόπουλου, η αναθεώρηση του ρυμοτομικού σχεδίου[30] και οι κηρύξεις δεκάδων νεότερων κτιρίων που ακολούθησαν[31], διασφάλισαν την προστασία του ιστορικού κέντρου και την διατήρηση της φυσιογνωμίας του αυθεντικού αστικού ιστού. Ο Χάρτης 12 απεικονίζει το ΙΚ της πόλης της Καλαμάτας.

Χάρτης 12:Το ιστορικό κέντρο της πόλης της Καλαμάτας.

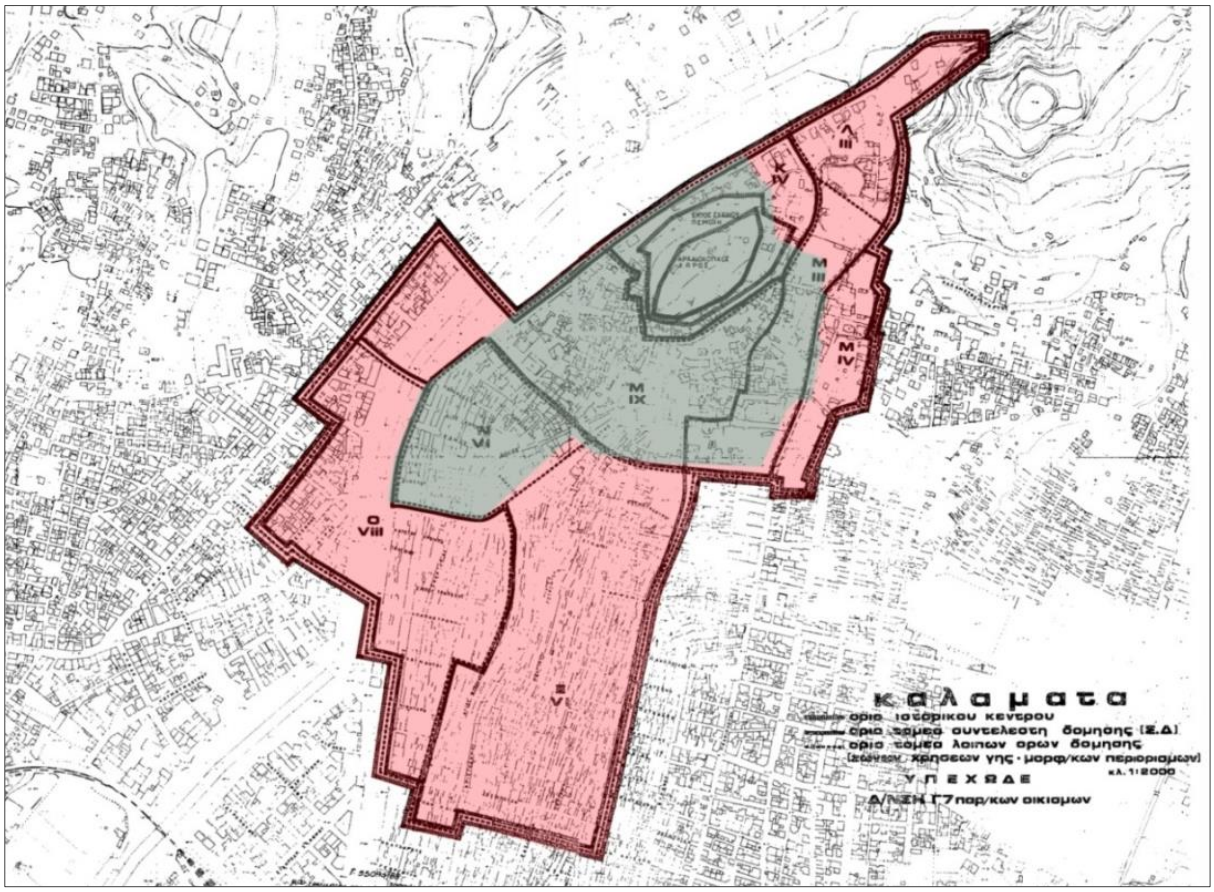

Πηγή: ΦΕΚ 821/Δ/16-11-1988.

Ταυτόχρονα ο Δήμος ενήργησε οργανωμένα και συστηματικά προκειμένου να διαχειριστεί ορθά την πολιτιστική κληρονομιά. Η αγορά πολλών διατηρητέων κτιρίων από τον Δήμο, η αποκατάσταση τους και η στέγαση σε αυτά των δημοτικών πολιτιστικών φορέων της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής

[28]ΦΕΚ 821/Δ/16-11-1988.

[29] ΦΕΚ 471/Β/28-8-1987.

[30]Το ΓΠΣ ολοκληρώθηκε ελάχιστους μήνες πριν τον σεισμό του Σεπτεμβρίου του 1986 (ΦΕΚ 281/Δ/10-4-1986) και η πολεοδομική αναθεώρηση του ρυμοτομικού σχεδίου έγινε το 1989 (ΦΕΚ 634/Δ/9-10-89).

[31] ΦΕΚ 467/8/28-8-1987, για την κήρυξη κτιρίων από το ΥΠΠΟ και ΦΕΚ 229/ Δ/14-3-1988 για την κήρυξη κτιρίων από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΠΑΚ) (Δημοτικό Ωδείο, Δημοτική Σχολή Χορού, κ.α.) συνέβαλλαν ενεργά στην ένταξη του πολιτιστικού αποθέματος στη σύγχρονη, καθημερινή ζωή των πολιτών. Με την πάροδο των ετών δημιουργήθηκε στην πόλη μία κουλτούρα αγάπης και καλλιεργήθηκε έντονα το αίσθημα του σεβασμού προς τον πολιτισμό, σε όλες τις μορφές του (αρχιτεκτονική, μνημεία, σύγχρονες εικαστικές τέχνες), με πρόταγμα «τα μνημεία στο κέντρο της σύγχρονης ζωής».

Οι ανωτέρω λόγοι οδήγησαν την πόλη της Καλαμάτας να τιμηθεί τον Ιούνιο του 1996 με το σημαντικό ευρωπαϊκό βραβείο «Europa Nostra[32]», λόγω της «μεγάλης κλίμακας αποκατάστασης, μετά τον καταστροφικό σεισμό, της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των ιστορικών κτιρίων και της ομαδική εργασία και τις ικανότητες όσων ενεπλάκησαν». Επίσης είχε ήδη τιμηθεί με το «Ευρωπαϊκό Βραβείο Αστικού και Περιφερειακού Σχεδιασμού», της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πολεοδόμων, το 1991.

Το ιστορικό κέντρο της Καλαμάτας κατοικείται διαχρονικά, καθώς εκεί αναπτύχθηκε ο οικισμός της αρχαίας, βυζαντινής, φραγκικής και οθωμανικής εποχής, καθώς και τμήμα του οικισμού του τέλους του 19ου αι.[33] Ο μεγάλος αριθμός βυζαντινών μνημείων και διατηρητέων κτιρίων, σε συνδυασμό με πολλά αξιόλογα κτίσματα μη κηρυγμένα[34], αλλά και αρκετά μετασεισμικά κτίρια, που κατασκευάστηκαν όμως με χαμηλό ύψος και μορφολογικούς περιορισμούς, δίνουν στην πόλη τον σημερινό της χαρακτήρα.

Πιο αναλυτικά, στην πόλη εντοπίζονται λίγα προεπαναστατικά αστικά κτίσματα - που ανήκουν δηλαδή στην μεταβυζαντινή περίοδο - ενώ τα περισσότερα είναι μετά το 1830.[35] Αρχιτεκτονικά, τα κτίρια αυτά περιλαμβάνουν ρυθμούς από την εποχή της Τουρκοκρατίας έως και τον Μεσοπόλεμο. Συγκεκριμένα, εντοπίζονται δείγματα ρυθμού οθωμανικού-βαλκανικού, νεοκλασικού (προκλασικιστικού, ώριμου και όψιμου νεοκλασικισμού[36]), εκλεκτικιστικού[37], art nouveau και εποχής Μεσοπολέμου.

Το παραλιακό τμήμα της πόλης, ανατολικά του λιμανιού, αποτελεί μια δεύτερη ενότητα που παρουσιάζει κάποιο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, παρά τον μεγάλο αριθμό πολυκατοικιών. Εκεί εντοπίζονται αρκετά διατηρητέα κτίσματα και άλλα, μη κηρυγμένα, περισσότερο λαϊκού χαρακτήρα, που δίνουν μια ιδιαίτερη φυσιογνωμία, κατά τόπους, στην περιοχή. Ειδικά το παραλιακό μέτωπο της οδού Ναυαρίνου, χαρακτηρίζεται από πολυκατοικίες της δεκαετίας του ’70, ανάμεσα στις οποίες επιβιώνουν κάποια νεοκλασικά κτίσματα πολύ καλής ποιότητας.

Στα ΒΑ της Δ.Ε. Καλαμάτας βρίσκονται τα έξι ορεινά χωριά του τέως Δ. Αλαγονίας, τα επονομαζόμενα «χωριά του βορειοδυτικού Ταϋγέτου της Καλαμάτας». Τα συγκεκριμένα χωριά διατηρούν την συνοχή τους και αποτελούν κατά κάποιο τρόπο μια ενότητα. Πρόκειται για ομάδα οικισμών σε τοπίο ιδιαίτερου

---

[32] Τα βραβεία «Europa Nostra» θεσπίστηκαν το 1978 για να αναγνωρίσουν εξαιρετικές πρωτοβουλίες διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς: https://www.europanostra.org/our-work/awards/

[33] Σπηλιοπούλου, σ. 3.

[34] Πρόκειται κυρίως για κτίσματα του Μεσοπολέμου - της δεκαετίας του ’30 - αξιόλογης αρχιτεκτονικής, που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των Νεώτερων Μνημείων, στην οποία ανήκουν κτίρια που κατασκευάστηκαν στα τελευταία 100 χρόνια.

[35] Τα πρώτα κτίσματα, προ του 1830, θεωρούνται «αρχαία μνημεία» και εποπτεύονται από την ΕΦΑ Μεσσηνίας, ενώ τα δεύτερα αποτελούν νεώτερα μνημεία και ανήκουν στην αρμοδιότητα της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Νοτίου Ιονίου.

[36] Φιλιππίδης, σ. 98 – 99. Ως προκλασικιστικά θεωρούνται τα κτίρια στα οποία γίνεται η μετάβαση από την παραδοσιακή αρχιτεκτονική στον πρώιμο νεοκλασικό ρυθμό.

[37] Ως εκλεκτικιστικά θεωρούνται τα κτίρια που συνδυάζουν διαφορετικούς ρυθμούς, όπως αναγεννησιακό, μανιερισμό, μπαρόκ, γοτθικό, ρουστίκ, κ.α.

φυσικού κάλλους, με πλούσια βλάστηση και τρεχούμενα νερά, τα οποία διατηρούν σε μεγάλο βαθμό την φυσιογνωμία τους. Περιλαμβάνουν λίθινα, ξυλοσκεπή κτίρια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, εκκλησίες, μοναστήρια, νερόμυλους, καλντερίμια και βρύσες, ενώ μεταξύ των οικισμών εντοπίζονται αλώνια και γεφύρια. Πολλές από αυτές τις κατασκευές είναι χαρακτηρισμένες ως νεώτερα μνημεία, ως δείγματα της τοπικής λαϊκής παράδοσης που χρήζει προστασίας[38]. Η περιοχή, δυστυχώς, έχει πληγεί κατά το παρελθόν από δασικές πυρκαγιές.

Ιδιαίτερης πολιτιστικής σημασίας είναι και η περιαστική περιοχή της Μικρής Μαντινείας. Όπως αναφέρει και το ΓΠΣ του 2011, η συγκεκριμένη περιοχή αποτελεί την είσοδο στη Μάνη, με το εξωαστικό περιβάλλον της περιοχής να χαρακτηρίζεται ως «τυπικό Μανιάτικο τοπίο». Εκεί βρίσκονται ο πύργος Παναγιώταρου και ο εγκαταλελειμμένος οικισμός Παλιάς Μικρής Μαντινείας (Παλιό Χωριό), που διατηρεί τον παραδοσιακό του χαρακτήρα. Για όλους αυτούς τους λόγους, το ΓΠΣ προτείνει αναπλάσεις τμημάτων των οικισμών με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον (εξέταση κατά περίπτωση).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ

Τόσο η πόλη, όσο και ολόκληρος ο Δήμος Καλαμάτας περιλαμβάνει πληθώρα μνημείων και αρχαιολογικών χώρων. Αυτά καλύπτουν όλο το εύρος της ιστορίας και των τύπων (οικιστικά κατάλοιπα, Ιερά, χριστιανικοί ναοί, κάστρα, νεότερα μνημεία).

Στους Πίνακες 23 και 24 αποτυπώνεται η κατανομή ανά Δημοτική Ενότητα του είδους, σύμφωνα με το καθεστώς προστασίας, ενώ στον επόμενο πίνακα η αντίστοιχη κατανομή ανά είδος μνημείου[39]. Σημειώνεται πως τα μνημεία δεν αναγράφονται ξεχωριστά, καθώς βρίσκονται εντός των αρχαιολογικών χώρων, οι οποίοι ενίοτε περιλαμβάνουν και βυζαντινά/μεταβυζαντινά ή/και νεότερα μνημεία. Στα βυζαντινά/μεταβυζαντινά μνημεία εντάσσονται και αυτά που φέρουν νεότερες προσθήκες. Ακόμη, ο Χάρτης 13 παρουσιάζει τη θέση των μνημείων στο Δήμο Καλαμάτας.

Πίνακας 23:Η κατανομή πολιτιστικών πόρων ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου Καλαμάτας βάσει του καθεστώτος προστασίας.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	ΖΩΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΜΝΗΜΕΙΑ	ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ
Δ.Ε. Καλαμάτας	1	1	3	307	1
Δ.Ε. Θουρίας			2	26	
Δ.Ε. Άριος				1	
Δ.Ε. Αρφαρών				10	

[38] Βλ. Παράρτημα, Αναλυτικούς Πίνακες Μνημείων, Δ.Ε. Καλαμάτας.

[39] Τα αρχαία μνημεία δεν αναγράφονται ξεχωριστά, καθώς βρίσκονται εντός των αρχαιολογικών χώρων, οι οποίοι ενίοτε περιλαμβάνουν και βυζαντινά/μεταβυζαντινά ή/και νεώτερα μνημεία. Επίσης, στα βυζαντινά/μεταβυζαντινά μνημεία εντάσσονται και αυτά που φέρουν νεώτερες προσθήκες.

ΣΥΝΟΛΟ	1	1	5	344	1

Πηγή: Masterplan Δήμου Καλαμάτας, 2022.

Πίνακας 24:Η κατανομή πολιτιστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας ανά είδος μνημείου.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ/ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	ΝΕΟΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Δ.Κ. Καλαμάτας		31	184	215
Υπόλοιπο Δ.Ε. Καλαμάτας	3	46	46	95
Δ.Ε. Θουρίας	2	12	14	28
Δ.Ε. Άριος			1	1
Δ.Ε. Αρφαρών		7	3	10
ΣΥΝΟΛΟ	5	96	248	349

Πηγή: Masterplan Δήμου Καλαμάτας, 2022.

Χάρτης 13:Η θέση των μνημείων του Δήμου Καλαμάτας.

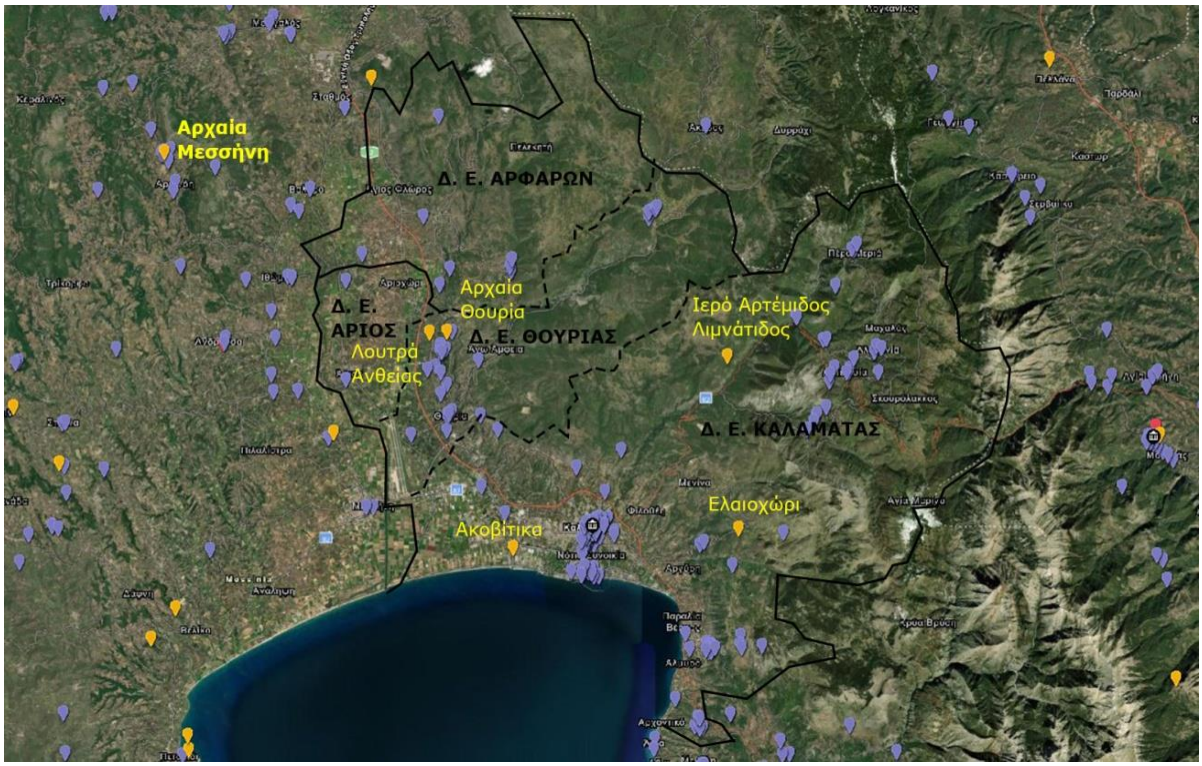

Πηγή: Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο

Παρατηρείται μια συγκέντρωση των περισσότερων νεότερων μνημείων στην πόλη της Καλαμάτας, που οφείλεται αφ' ενός στο μέγεθος της πόλης, αφ' ετέρου στον μεγάλο αριθμό των διατηρητέων κτιρίων της. Επίσης, παρουσιάζει και μεγάλο αριθμό βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων, εντοπισμένα κατά κύριο λόγο στο ιστορικό της κέντρο. Αντιστοίχως, στο υπόλοιπο της Δ.Ε. Καλαμάτας, βρίσκονται τρεις αρχαιολογικοί χώροι και πληθώρα βυζαντινών/μεταβυζαντινών μνημείων, που περιλαμβάνουν κυρίως εκκλησίες, αλλά και μοναστήρια, γεφύρια και κτίσματα της προεπαναστατικής περιόδου.

Τα παραπάνω αποτυπώνονται χαρακτηριστικά και στον χάρτη του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου. Παρατηρείται μεγάλη πυκνότητα μνημείων στην πόλη της Καλαμάτας, στην περιοχή της Βέργας, στα χωριά του Δυτικού Ταϋγέτου και στην Αρχαία Θουρία. Οι περιοχές αυτές μπορεί να λειτουργήσουν ως πόλοι πολιτιστικού ενδιαφέροντος και να διερευνηθεί η μεταξύ τους σύνδεση σε μορφή πολιτιστικών περιπάτων ή διαδρομών.

Αρχαιολογικός Χώρος Ακοβίτικα[40]

Στην Τ.Κ. Ασπροχώματος, στις παρυφές του αστικού συγκροτήματος δυτικά της πόλης της Καλαμάτας, στην ανατολική πλευρά του ποταμού Άρι, βρίσκονται δύο σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις. Στην πρώτη, κατά τη διάρκεια αντιπλημμυρικών έργων στον ποταμό Άρι, το 1968, ήρθαν στο φως κατάλοιπα αρχαίου οικοδομήματος. Η ανασκαφική έρευνα που ακολούθησε αποκάλυψε το βόρειο τμήμα ορθογώνιου οικοδομήματος με κεντρικό αίθριο και περιμετρικές στοές, ενώ τα ευρήματα επιβεβαιώνουν τη χρήση του χώρου ως Ιερού του Ποσειδώνα κατά την Αρχαϊκή (700-480 π.Χ.) και Κλασική εποχή (480-323 π.Χ.). Στην δεύτερη θέση, την ίδια εποχή, αποκαλύφθηκαν τα οικοδομικά λείψανα δύο μεγαρόσχημων κτιρίων της Πρωτοελλαδικής περιόδου (2650-2200 π.Χ.), κατασκευασμένα από ποτάμιους λίθους και πλίνθους. Το επιβλητικό κτηριακό συγκρότημα του Μεγάρου Α (μήκους 35μ. τουλάχιστον) πιθανότατα αποτελούσε το κέντρο ενός ανθηρού προϊστορικού οικισμού, ενώ πρόκειται για ένα από τα λιγοστά Πρωτοελλαδικά κτίρια αυτού του τύπου, στον ελλαδικό και ευρύτερο αιγαιακό χώρο.

Για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου οι περιφραγμένοι χώροι στους οποίους βρίσκονται τα μνημεία που έχουν ανασκαφεί, ορίζονται από το ΓΠΣ Καλαμάτας ως αδόμητες ζώνες (ΠΑΧΑ). Γύρω από αυτή τη ζώνη, προβλέπεται ειδική ζώνη ΠΑΧΒ ελεγχόμενης δόμησης, με χρήσεις αγροτικού χαρακτήρα και κατ' εξαίρεση κατοικίες και αγροτικές αποθήκες, κατόπιν έγκρισης του Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ).

Αρχαιολογικός Χώρος Ελαιοχωρίου[41]

Στην Τ.Κ. Ελαιοχωρίου, της Δ.Ε. Καλαμάτας, σώζονται τα κατάλοιπα μνημειώδους πολυγωνικού τείχους, τμήματος αρχαίας οχύρωσης, πιθανόν του 4ου αιώνα π.Χ. Η θέση, που βρίσκεται στην κορυφή

[40] Κήρυξης: ΦΕΚ 669/Β/25-9-1970

[41] Κήρυξης: ΦΕΚ 592/Β/16-6-1998

ενός υψηλού και απόκρημνου λόφου, σε απόσταση περίπου 10 χλμ. βόρεια της Καλαμάτας, έχει ταυτιστεί με την αρχαία πόλη «Καλάμαι», η οποία φαίνεται πως οχυρώθηκε μετά την ίδρυση της ανεξάρτητης Μεσσήνης (369 μ.Χ.). Η προστασία του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου απαιτεί μια σύνθετη αντιμετώπιση καθ' όσον περιλαμβάνει τον κατοικούμενο οικισμό αλλά και τον χώρο πέριξ αυτού. Οι ειδικοί όροι δόμησης που δεν έχουν ακόμα θεσπιστεί είναι ένα θέμα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σε προτεραιότητα μαζί με την οριοθέτηση του οικισμού.

Αρχαίο Ιερό της Λιμνάτιδος Αρτέμιδος στο Βόλιμ(ν)ο Αρτεμισίας[42]

Σε δύσβατη ορεινή περιοχή στις πλαγιές του Ταϋγέτου, στην Τ.Κ. Αρτεμισίας, βρίσκεται το αρχαίο ιερό της Λιμνάτιδος Αρτέμιδος. Το συγκεκριμένο Ιερό εντοπίστηκε αρχικά στο πλαίσιο επιφανειακής έρευνας κατά τη δεκαετία του '60.Ο τόπος, λόγω της μεγάλης στρατιωτικής του σημασίας αποτέλεσε αντικείμενο διεκδικήσεων μεταξύ Μεσσηνίων και Λακεδαιμονίων. Στο εξωκκλήσι της Παναγίας Καψοχεροβολούσας, που βρίσκεται στον χώρο, υπάρχει εντοιχισμένο άφθονο επιγραφικό υλικό από το Ιερό, σε δεύτερη χρήση, ενώ πολλά από τα αρχαία ευρήματα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσσηνίας στην Καλαμάτα. Σύμφωνα με το ΓΠΣ, ο εν λόγω αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται εξ' ολοκλήρου μέσα στη ζώνη προστασίας Π0 και ως εκ τούτου δεν προτείνονται πρόσθετοι όροι προστασίας.

Αρχαιολογικός Χώρος Αρχαίας Θουρίας[43]

Ο συγκεκριμένος αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται στην Τ.Κ. Θουρίας, στη θέση «Ελληνικά» ή «Παλιόκαστρο», πάνω από τον οικισμό της σημερινής Άνθειας και σε απόσταση δύο χιλιομέτρων από τη σημερινή Θουρία. Περιλαμβάνει τα οικιστικά και ταφικά κατάλοιπα των πόλεων αρχαίας Άνθειας και Θουρίας, με χρονολογική διάρκεια 3.000 έτη π.Χ. έως τη ρωμαιοκρατία και τους μεταγενέστερους χρόνους, καθώς και επτά βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς ναούς, που βρίσκονται εντός του αρχαιολογικού χώρου.

Ήταν η σημαντικότερη πόλη της δυτικής Μεσσηνίας έως την ίδρυση της Μεσσήνης (369 π.Χ.), ενώ φαίνεται πως κατοικήθηκε από την 3^{η}χιλιετία π.Χ. Στους μυκηναϊκούς χρόνους η πόλη, γνωστή με το όνομα Άνθεια, γνώρισε μεγάλη ακμή, όπως μαρτυρεί το εκτεταμένο νεκροταφείο των επιβλητικών θαλαμωτών τάφων στα Ελληνικά, καθώς και ο ηγεμονικός θολωτός τάφος με το πλήθος πολύτιμων ευρημάτων στη θέση Ράχη. Στο τέλος του Α' Μεσσηνιακού πολέμου (8^{ος} αι. πχ.) οι κατακτητές Λακεδαιμόνιοι εγκαταστάθηκαν στον τόπο και σταδιακά το μυκηναϊκό τοπωνύμιο Άνθεια εκτοπίζεται, δίνοντας τη θέση του στο νέο όνομα Θουρία. Από τα ευρήματα προκύπτει ότι η αρχαία πόλη ήταν πυκνοκατοικημένη κατά τους κλασικούς χρόνους, με τειχισμένη ακρόπολη και λαμπρούς ναούς. Πολλά από τα ευρήματα αυτά εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας.

Η ανασκαφή της Αρχαίας Θουρίας, ξεκίνησε το 2007 υπό τη διεύθυνση της τότε ΛΗ' Ε.Π.Κ.Α. Μεσσηνίας και συνεχίζεται μέχρι σήμερα, ενώ από το 2009 η ανασκαφή έχει γίνει συστηματική, υπό την αιγίδα της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας. Το 2016, κατά τη διάρκεια των ανασκαφών, αποκαλύφθηκαν σαφή κατάλοιπα αρχαίου θεάτρου, ενισχύοντας την ήδη διαφαινόμενη μοναδικότητα

[42] Κήρυξης: ΦΕΚ 863/Β/6-7-2001

[43] Κήρυξης: ΦΕΚ 963/Β/1994-12-23 & ΦΕΚ 222/ΑΑΠ/2012-06-15

της αρχαίας πόλης. Η επιστημονική σημασία της ανασκαφής του αρχαιολογικού χώρου της Θουρίας αποτυπώνεται στην ύπαρξη σχετικής ιστοσελίδας, με πλήρη παρακολούθηση και καταγραφή της ανασκαφικής διαδικασίας[44], καθώς και στην ύπαρξη του Σωματείου «Εταιρεία των Φίλων της Αρχαίας Θουρίας», μιας πρωτοβουλίας της ανασκαφέως του χώρου, Δρος Ξένης Αραπογιάννη[45].

Πρόσθετα, η Αρχαία Θουρία έχει ενταχθεί στην πιλοτική εφαρμογή του σχεδίου δράσης *Λεωφόροι Φύσης και Πολιτισμού,* ενταγμένου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0.[46] Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, θα υλοποιηθούν μελέτες πρόσβασης και σήμανσης προς τον αρχαιολογικό χώρο από τον αυτοκινητόδρομο ΜΟΡΕΑΣ, ο οποίος θα έχει και την φροντίδα των έργων αυτών μετά την υλοποίησή τους.

Αρχαιολογικός Χώρος Ρωμαϊκού Βαλανείου – Λουτρά Ανθείας[47]

Στα δυτικά του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Θουρίας, στη θέση «Λουτρά» Ανθείας, διατηρείται σε άριστη κατάσταση μεγάλο τμήμα ρωμαϊκού λουτρού, σε δύο τμήματα, μέχρι ύψους 10μ. Πρόκειται για ρωμαϊκό βαλανείο (θέρμες), οικοδομημένο με οπτόπλινθους και κονίαμα, το οποίο σώζει ακέραιους καμαροσκέπαστους χώρους με τοξωτά ανοίγματα και κόγχες στους τοίχους. Αποτελεί κι αυτό μέρος των μνημειακών καταλοίπων της Αρχαίας Θουρίας.

Ο Δήμος Καλαμάτας, στο πλαίσιο του προγράμματος ΟΧΕ της Περιφέρειας Πελοποννήσου «Πολιτιστική διαδρομή Πελοποννήσου», υπέβαλε τον Μάρτιο του 2021 προς ένταξη στο χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης» το έργο **«**Πολιτιστική διαδρομή Καλαμάτα – Αρχαία Θουρία». Το έργο σκοπό έχει να συνδέσει, με την κατασκευή πεζόδρομου και ποδηλατόδρομου, το ιστορικό κέντρο της Καλαμάτας με τον αρχαιολογικό χώρο στα Ακοβίτικα, τον αρχαιολογικό χώρο των Ρωμαϊκών Λουτρών και στη συνέχεια με την Αρχαία Θουρία.

ΚΑΣΤΡΑ– ΟΧΥΡΩΣΕΙΣ – ΠΥΡΓΟΣΠΙΤΑ

Κάστρο Καλαμών

Βρίσκεται σε χαμηλό λόφο στο ΒΔ τμήμα της σύγχρονης Καλαμάτας. Η ίδρυσή του ανάγεται στους βυζαντινούς χρόνους, ωστόσο η σημερινή του μορφή οφείλεται στην μεγάλη ανακατασκευή του από τον Φράγκο πρίγκιπα και ιδρυτή του Πριγκιπάτου της Αχαΐας, Γοδεφρείδο Α΄ Βιλλεαρδουίνο, στις αρχές του 13^{ου} αι. Έχει την τυπική μορφή ενός βυζαντινού κάστρου: στο πιο απόκρημνο σημείο του, στην κορυφή του λόφου, υψώνεται ένας πύργος – καταφύγιο. Ένας εσωτερικός οχυρωματικός περίβολος προστάτευε την κορυφή του λόφου, ενώ μια δεύτερη ζώνη οχύρωσης περιέβαλλε την πιο ευάλωτη

[44] ancientthouriaexcavation.gr

[45] efath.gr

[46] Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που ξεκινάει, μετά από πρόταση του Σωματείου ΔΙΑΖΩΜΑ, το οποίο αφορά στην αναβάθμιση των προσβάσεων και της σήμανσης προς μνημεία φύσης και πολιτισμού, που βρίσκονται κατά μήκος των μεγάλων αυτοκινητοδρόμων της χώρας. Δηλαδή, οι αυτοκινητόδρομοι που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον πιλοτικά - ΟΛΥΜΠΙΑ ΟΔΟΣ, ΜΟΡΕΑΣ και ΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ - θα «υιοθετήσουν» ο καθένας αρχικά από δέκα μνημεία που βρίσκονται πέριξ αυτών, χρηματοδοτώντας και υλοποιώντας μελέτες και εργασίες πρόσβασης σε αυτά και θα αναλάβουν την διαρκή φροντίδα των προσβάσεων αυτών (diazoma.gr).

[47] Κήρυξης: ΦΕΚ 145/Β/5-4-1983

ανατολική πλευρά. Τα τείχη ακολουθούν την φυσική διαμόρφωση του εδάφους και δεν σώζονται οι επάλξεις τους. Μετατροπές στο κάστρο έγιναν και από τους Ενετούς, που κατέλαβαν την πόλη (1685-1715). Στη φάση αυτή ανάγεται η ανατολική πύλη, όπως μαρτυράει ο εντοιχισμένος Λέων της Γαληνοτάτης. Στα 1825, το κάστρο υφίσταται μεγάλες καταστροφές από τον στρατό του Ιμπραήμ. Στο μνημείο έχουν υλοποιηθεί εργασίες στερέωσης και αποκατάστασης των τειχών, καθώς και εργασίες ανάδειξης, διαμόρφωσης και φωτισμού της κεντρικής εισόδου[48].

Κάστρο Πηδήματος

Βρίσκεται στην κορυφή εξαιρετικά απόκρημνου λόφου, σε θέση ιδιαίτερα οχυρή που ελέγχει μεγάλο μέρος του μεσσηνιακού κάμπου και περάσματα που συνδέουν τη Μεσσηνία με τη Λακωνία. Η ίδρυσή του αποδίδεται στους βυζαντινούς, γύρω στο 1300. Το σχήμα του κάστρου ακολουθεί τη φυσική διαμόρφωση της κορυφής του λόφου. Το τείχος είναι κατασκευασμένο από αδρούς ασβεστόλιθους, με χρήση πλίνθων. Στο εσωτερικό του κάστρου υπάρχουν λείψανα διάφορων κτιρίων (donjon, δύο κινστέρνες). Σε μικρή απόσταση βόρεια της νότιας πυλίδας διακρίνονται τα λείψανα μονόχωρου ναού, πιθανόν αφιερωμένου στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο, ενώ νοτιότερα σώζεται ημιερειπωμένος ανώνυμος σταυρεπίστεγος ναός του 14^{ου}αιώνα.

Τείχος Βέργας

Τείχος που κατασκεύασαν οι Μανιάτες σε στρατηγικό σημείο - στην σημερινή παραλιακή Βέργα - την μοναδική είσοδο προς την Δυτική Μάνη, για να απωθήσουν τα στρατεύματα του Ιμπραήμ. Η Μάχη της Βέργας (Ιούνιος 1826) που έληξε με νίκη των Ελλήνων, διατήρησε την Μάνη αδούλωτη. Το τείχος, κηρυγμένο νεώτερο μνημείο, διατηρείται σε αρκετά καλή κατάσταση.

Πύργος Παναγιώτατου (Καπετανάκη)

Στον παραθαλάσσιο οικισμό της Μικρής Μαντίνειας βρίσκεται ο πύργος Καπετανάκη, που διατηρείται σχεδόν ακέραιος, αλλά χρήζει άμεσα μελέτης αποκατάστασης.

Οικία Πουλουπάτη

Εντυπωσιακό τριώροφο πυργόσπιτο του 18ου αι, στην Αρτεμισία με τρίρριχτη στέγη.

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ & ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

Άγιοι Απόστολοι

Βρίσκεται στην καρδιά του ιστορικού κέντρου και η πλατεία που τον περιβάλλει αποτελεί ισχυρό τοπόσημο της πόλης. Στον χώρο του ναού διαδραματίστηκαν σημαντικότατα γεγονότα της νεώτερης ελληνικής ιστορίας. Ο ναός αποτελείται από δύο μέρη: το παλαιότερο ανατολικό, σε σχήμα ελεύθερου σταυρού με οκταγωνικό τρούλο, κτισμένο κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα (τέλη 11^{ου} - αρχές 12^{ου}αι.) και το δυτικό, που είναι μεταγενέστερο (Β' Ενετοκρατία). Στο εσωτερικό διασώζονται κάποιες τοιχογραφίες του 14^{ου}αι. Στον σεισμό του 1986 ο κυρίως ναός και το κωδωνοστάσιο κατέρρευσαν.

[48] Ενημερωτικό φυλλάδιο ΕΦΑ Μεσσηνίας.

Ακολούθησαν μεγάλης κλίμακας εργασίες αποκατάστασης, συντήρησης των τοιχογραφιών και διαμορφώσεις του περιβάλλοντος χώρου από το Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ)[49].

Άγιος Χαράλαμπος

Πρόκειται για προέχον βυζαντινό μνημείο του 11ου-12ου (πιθανόν 13ου) αι., με πλούσιο κεραμοπλαστικό διάκοσμο, εντός του νεκροταφείου της Καλαμάτας. Ο ναός είναι διώροφος, το ισόγειο είναι σχεδόν τετράγωνο στην κάτοψη, ενώ ο επάνω όροφος είναι σταυροειδής δικιόνιος με τρούλο. Στα τέλη του 19ουαι. προστέθηκε στα δυτικά μία τρίκλιτη βασιλική. Σημαντικές ζημιές προκλήθηκαν από τους σεισμούς του 1986.

Άγιος Κωνσταντίνος Μονής Καλογραίων

Η Μονή βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και ιδρύθηκε το 1796.Το καθολικό της είναι μονόκλιτος ναός, που διασώζει οικοδομικές φάσεις διαφόρων εποχών, με την αρχική του να χρονολογείται στον 12ο αι. Από την πρώτη αυτή οικοδομική φάση διατηρείται η τρίπλευρη κόγχη του ιερού με χαρακτηριστικό κεραμοπλαστικό διάκοσμο.

Ναός Υπαπαντής – Μητροπολιτικός Ναός Καλαμάτας

Στο ιστορικό κέντρο της πόλης της Καλαμάτας, στην ομώνυμη πλατεία βρίσκεται ο Μητροπολιτικός ναός Υπαπαντής του Χριστού. Κτίριο του 19ου αι., αποτελεί ισχυρό τοπόσημο της πόλης.

Άγιος Νικόλαος ο Παλαιός (Φραγκόλιμνας) & Άγιος Αθανάσιος Τζάνε

Δίδυμος μονόκλιτος ναός. Ο Άγιος Νικόλαος είναι ο παλαιότερος ναός, στον οποίο προσαρτήθηκε στις αρχές του 20ου αι., στη νότια πλευρά του, ο Άγιος Αθανάσιος.

Άγιος Γεώργιος

Υπήρξε η πρώτη έδρα της Μητρόπολης Καλαμάτας, πριν από την ανέγερση του Ναού της Υπαπαντής (19ος αι.). Πρόκειται για μονόκλιτο ξυλοσκεπή ναό και τρίπλευρη αψίδα, με διαφορετικές οικοδομικές φάσεις. Η αρχική ανάγεται στην Β' Ενετοκρατία (1685-1715).

Μικρός Ταξιάρχης (Ταξιαρχάκι)

Ανήκει στην οικογένεια Μπενάκη και πιθανολογείται ότι ανεγέρθηκε το 18οαι. Είναι ναός μονόχωρος με δίρριχτη ξύλινη στέγη και στο εσωτερικό του υπάρχουν δυτικότροπες αγιογραφίες. Στον σεισμό του '86 ο ναός έπαθε σοβαρές ζημιές, οι οποίες αποκαταστάθηκαν τα επόμενα χρόνια από την Αρχαιολογική Υπηρεσία.

Άγιος Νικόλαος Εφεσίου (παλαιά Μητρόπολη)

Μονόχωρος, ξυλόστεγος ναός, με ανοίγματα νεοκλασικίζουσας μορφής (α' μισό 19ου αι.). Ανήκε στην ιδιοκτησία της προυχοντικής οικογένειας των Εφεσίων.

[49] Τέως «Υπουργείο Πολιτισμού - ΥΠΠΟ», νυν «Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού - ΥΠΠΟΑ»

Χάρτης 14:Τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της πόλης της Καλαμάτας.

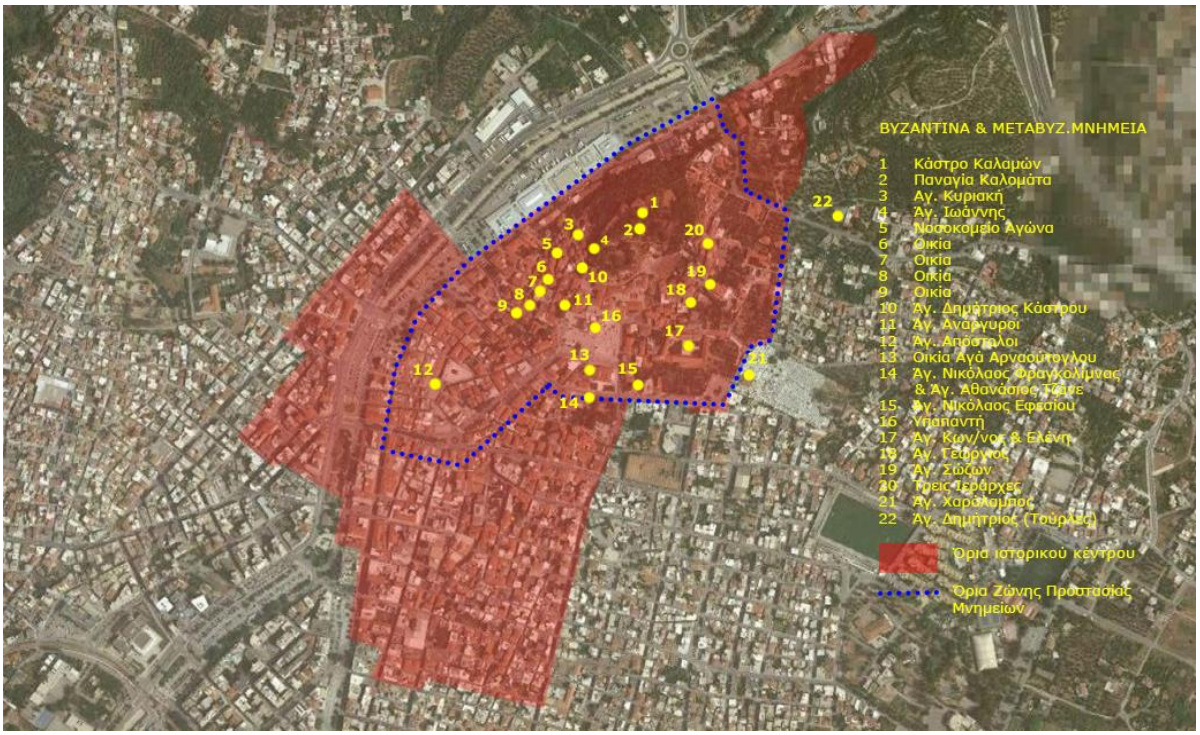

Πηγή: Masterplan Δήμου Καλαμάτας, 2022.

Μονή Κοίμησης Θεοτόκου (Μονή Δήμιοβας)

Βρίσκεται στις δυτικές παρυφές του Ταΰγετου, πάνω από το χωριό Ελαιοχώρι, μέσα σε ένα τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με πεύκα και έλατα και χρονολογείται στις αρχές του 17^{ου} αι. Το καθολικό της μονής, αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του δίστυλου σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού με τρούλο και είναι κατάγραφο με τοιχογραφίες του ιερομόναχου Δαμασκηνού (1663).

Μονή Μελέ

Βρίσκεται νοτιοδυτικά της Αρτεμισίας. Σήμερα σώζεται σημαντικό τμήμα του οχυρού περιβόλου της καθώς και το καθολικό προς τιμήν του Αγίου Ιωάννη Προδρόμου (17^{ος} αι.).Μετά τη διάλυση της μονής το 1833, στεγάζονταν εκεί τα Δημάκεια Εκπαιδευτήρια, ένα αλληλοδιδακτικό και ένα ελληνικό σχολείο (1854 - 1902). Το καθολικό ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του ελεύθερου σταυρού με τρούλο και νάρθηκα. Ο ναός είναι κατάγραφος με τοιχογραφίες που χρονολογούνται σε δύο φάσεις (17^{ος} αι. – 18^{ος} αι.).

Μονή Μαρδακίου

Στην κορυφή ενός μικρού λόφου με θέα μέχρι τον Μεσσηνιακό κόλπο, νότια της Νέδουσας, στην περιοχή της Αλαγονίας, βρίσκεται η ερειπωμένη βυζαντινή Μονή Μαρδακίου (1504), αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Από το συγκρότημα σήμερα σώζεται μόνο το καθολικό, ενώ τα κελιά και τα υπόλοιπα κτίσματα είναι σε ερειπιώδη κατάσταση. Ο ναός ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του ελεύθερου σταυρού με οκτάπλευρο τρούλο. Στο εσωτερικό του σώζονται αξιόλογες τοιχογραφίες του

Δημητρίου Κακαβά (1635), ενός από τους πιο σπουδαίους ζωγράφους της εποχής στην Πελοπόννησο.

Μονή Γαρδικίου

Νοτιοδυτικά του οικισμού της Άνω Άμφειας, βρίσκεται το καθολικό της Μονής Γαρδικίου είναι αφιερωμένο στο Γενέσιο του Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Πρόκειται για μεγάλο δικιόνιο σταυροειδή εγγεγραμμένο ναό, που τα μορφολογικά του χαρακτηριστικά τον εντάσσουν στα μνημεία που ανεγέρθηκαν κατά την περίοδο της Β΄ Ενετοκρατίας (1685-1715). Κοίμηση Θεοτόκου (Παναγίτσα), δίπλα στην Ι. Μονή Προδρόμου (13^{ος} -14^{ος} με νεώτερες μετασκευές).

Μονή Ελληνικών

Βρίσκεται μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Θουρίας 13^{ος}–14^{ος} αι. Το καθολικό της μονής, αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, συνιστά σημαντικό μνημείο του 13^{ου}αι. Πρόκειται για ναό τετράστυλο σταυροειδή εγγεγραμμένο, κτισμένο με μεγάλες ορθογωνισμένες λιθοπλίνθους σε δεύτερη χρήση, από κτίσματα της Αρχαίας Θουρίας. Νεώτερα κελιά (1899), γυναικεία Μονή. Το μνημείο έχει υποστεί μικρής κλίμακας επισκευές και αλλοιώσεις από μεταγενέστερες επεμβάσεις.

Μονή Βελανιδιάς

Βορειοανατολικά της Καλαμάτας, σε απόσταση 7 χλμ. βρίσκεται η ιστορική αυτή μονή, που συνδέθηκε στενά με τους αγώνες του υπόδουλου ελληνισμού. Το μοναστήρι καταστράφηκε ολοσχερώς από τον Ιμπραήμ (1825) και μολονότι ανακατασκευάστηκε (1847), δεν επανήλθε στην πρότερη αίγλη του. Υπέστη εκτεταμένες καταστροφές κατά τον σεισμό του ’86.

Μονή Νικόλαος

Βρίσκεται στην Μεσόρουγα της Αλαγονίας. Ανήκει στον τύπο του ελεύθερου σταυρού με τρούλο και ανάγεται στον 14^{ο} αι., με αρκετές νεώτερες μετασκευές. Έχει τοιχογραφίες του 17^{ου}-18^{ου}αι. Ο αξιόλογος κεραμοπλαστικός του διάκοσμος και άλλα μορφολογικά στοιχεία επιβεβαιώνουν σχέσεις των μαστόρων με την αρχιτεκτονική παράδοση του Δεσποτάτου του Μορέως.

Υπαπαντή - Παναγίτσα

Υστεροβυζαντινός, ξυλόστεγος ναΐσκος, στα ανατολικά του οικισμού της Αίπειας, στο σημείο όπου τα τελευταία χρόνια έχει αποκαλυφθεί ανασκαφικά το Ασκληπιείο της Αρχαίας Θουρίας. Ανάγεται στον 13^{ο}-14^{ο}αι., με μεταγενέστερες φάσεις. Ο ναός σήμερα βρίσκεται σε κακή κατάσταση διατήρησης, με νεώτερες επεμβάσεις, που έχουν αλλοιώσει τη μορφή και την αυθεντικότητά του.

Αγία Κυριακή

Βρίσκεται στο Πήδημα Αρφαρών. Ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του σταυρεπίστεγου ναού και η αρχική φάση κατασκευής του ανάγεται στον 14^{ο}αι. Στο εσωτερικό είναι κατάγραφος με τοιχογραφίες του τέλους του14^{ου}αι. Τα σημαντικότερα στατικά του προβλήματα εντοπίζονται στα δυτικά και έχουν σχέση με την σεισμική δραστηριότητα και την προσθήκη του νεότερου προσκτίσματος.

Κοίμηση Θεοτόκου

Αποτελεί μετόχι της Ι.Μ. Μεγίστης Λαύρας και βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Μικρομάνης. Αρχιτεκτονικά ανήκει στον αθωνίτικο τύπο και χρονολογείται στα μεταβυζαντινά χρόνια.

Ταξιάρχης

Βρίσκεται στο Ασπρόχωμα. Πρόκειται για μονόχωρο ναό με καμαροσκεπή δίρριχτη στέγη, σύγχρονο κωδωνοστάσιο, αξιόλογο δείγμα της επίδρασης του νεοκλασικισμού στην ευρύτερη περιοχή.

Άγιος Χαράλαμπος

Σταυρεπίστεγος της κατηγορίας Α1(τέλος 14^{ου} αι.), επίσης στον Άγριλο. Σώζεται σε καλή κατάσταση.

Παναγία – Άγιος Σπυρίδων

Είναι ο δεύτερος σταυρεπίστεγος ναός κατηγορίας Α1(τέλος 14ου αι.), στον Άγριλο. Σώζεται και αυτός σε καλή κατάσταση.

ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΤΗΡΙΑ

Νοσοκομείο του Αγώνα: *Πάροδος Αγ. Ιωάννη, προεπαναστατικό, 1742.*

Οικοδόμημα του τέλους του 18^{ου} αι., που σύμφωνα με την παράδοση χρησιμοποιήθηκε ως νοσοκομείο κατά τους πρώτους χρόνους μετά την κήρυξη της επανάστασης του 1821.

Οικίες 3 και 4: *Πάροδος Αγ. Ιωάννη, προεπαναστατικά.*

Διώροφα κτίσματα των χρόνων της Τουρκοκρατίας. Η πρώτη είναι το μοναδική ίσως κτίσμα με σαχνισιά που διασώθηκε στην Καλαμάτα, ενώ η δεύτερη φέρει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως πολεμίστρες και στρεπτοκίονες. Εσωτερικά, διασώζει την μοναδική περίτεχνη ξύλινη οροφή που υπάρχει στην πόλη.

Μπενάκειο Μουσείο (Οικία Μπενάκη): *Παπάζογλου & Μπενάκη, προκλασικιστικό, 1742.*

Χαρακτηριστικό δείγμα προκλασικιστικής οικίας του 18^{ου} αι., ιδιοκτησία της οικογένειας Μπενάκη, που συνδυάζει στοιχεία της λαϊκής αρχιτεκτονικής με πρώιμα κλασικιστικά στοιχεία (συμμετρία, γείσα, κ.α.). Ενδιαφέρουσα είναι η συμμετρική διάρθρωση των όψεων και η διαφοροποίηση στην μορφολογία των ανοιγμάτων ανά όροφο. Δωρήθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία από τον Αντώνιο Μπενάκη και στέγαζε το *Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο* από το 1971. Υπέστη μεγάλες ζημιές από το σεισμό του 1986 και επαναλειτούργησε το 1998 μέχρι το 2009 που το μουσείο μεταφέρθηκε. Σήμερα στεγάζει γραφεία της ΕΦΑ Μεσσηνίας.

Οικία Νικηταρά

Βρίσκεται στη Νέδουσα, την γενέτειρα του ήρωα της Επανάστασης. Με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Νεδουσαίων, το κτίριο αποκαταστάθηκε πρόσφατα και αποδόθηκε στο κοινό.

ΝΕΟΤΕΡΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

Η πόλη της Καλαμάτας έχει δείξει έμπρακτα πόσο σέβεται το νεώτερο αρχιτεκτονικό της απόθεμα. Αυτό διαμορφώνεται από διατηρητέα αστικά κτίρια, χαρακτηρισμένα δηλαδή ως «νεώτερα μνημεία», από βιομηχανικά κτίρια – χαρακτηρισμένα ή μη – αλλά και από πληθώρα κτισμάτων του Μεσοπολέμου, αξιόλογης αρχιτεκτονικής και καλής μορφολογίας, μη χαρακτηρισμένα τα περισσότερα. Στην τελευταία κατηγορία ανήκουν συνήθως κατοικίες πιο ταπεινής, λαϊκής αρχιτεκτονικής, με νεοκλασικά, art nouveau στοιχεία και στοιχεία μοντερνισμού, που ενίοτε χαρακτηρίζουν ολόκληρους δρόμους, κυρίως στο παραλιακό κομμάτι της πόλης. Υπάρχουν όμως και αρκετά κτίρια, πιο επιβλητικής αρχιτεκτονικής, πολύ χαρακτηριστικά της εποχής τους, κατασκευασμένα από οπλισμένο σκυρόδεμα ή μικτής κατασκευής (οπλισμένο σκυρόδεμα - λιθοδομή). Σημαντικά είναι και τα δείγματα του Μοντερνισμού στην πόλη, έργα κυρίως του γνωστού αρχιτέκτονα – με καταγωγή από την Καλαμάτα – Ηλία Σκρουμπέλου, όπως το νέο εργοστάσιο Καρέλια, καθώς και οι κατοικίες Καρέλια και Αδαμοπούλου στην οδό Ναυαρίνου.

Από τα 209 κηρυγμένα νεώτερα αστικά κτίρια του ΥΠΠΟ[50] και του ΥΠΕΧΩΔΕ[51], 16 βρίσκονται στην κυριότητα του Δήμου Καλαμάτας. Έως σήμερα έχουν αποκατασταθεί περίπου 170 κτίρια, ενώ 15 από τα υπόλοιπα κτίσματα παρουσιάζουν μεγάλα προβλήματα ετοιμορροπίας. Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιήθηκε το 2005 από τον Δήμο Καλαμάτας, σε συνεργασία με το τότε ΕΚΕΧΧΑΚ[52] καταγραφή 21 κτισμάτων εξ αυτών που κινδυνεύουν, των οποίων οι όψεις αποτυπώθηκαν φωτογραμμετρικά.

Όσον αφορά στην βιομηχανική κληρονομιά, δυστυχώς τα περισσότερα από τα εργοστάσια-εργαστήρια που λειτουργούσαν στην πόλη έχουν κατεδαφιστεί. Σήμερα σώζονται το παλαιό εργοστάσιο Καρέλια και οι δύο Κυλινδρόμυλοι, ο «Φεραδούρος – Αποστολάκης» - που στεγάζει το εμπορικό ΕΝΑ - και η «Ευαγγελίστρια». Ορισμένα από τα μικρότερα προβιομηχανικά κτίρια αναστηλώθηκαν και απέκτησαν νέες χρήσεις, όπως το ποτοποιείο του Καλλικούνη στο κέντρο της πόλης και το κτίριο του ΑΣΟ στο Λιμάνι.[53]

Πολύ σημαντικό εργαλείο για την προστασία και την διαφύλαξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς είναι η καταγραφή - τεκμηρίωση των αξιόλογων κτισμάτων. Μια πολύ σημαντική προσπάθεια, στην κατεύθυνση αυτή, ξεκίνησε το 2018 από την μη κερδοσκοπική εταιρεία Monumenta και το εργαστήρι επιχειρηματικού πολιτισμού Mataroa, με τίτλο «Καταγραφή και Ανάδειξη Κτιρίων 19ου και 20ου αι. στην Καλαμάτα». Το εγχείρημα δυστυχώς σταμάτησε, λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων, οι εμπλεκόμενοι φορείς όμως είναι σε αναζήτηση χρηματοδότησης. Η ολοκλήρωση μιας τόσο ενδελεχούς τεκμηρίωσης, θα αποτελέσει ισχυρό όπλο στην φαρέτρα του Δήμου για την διάσωση της φυσιογνωμίας της πόλης και συνάμα θα ευαισθητοποιήσει τους πολίτες για τα πιο «ταπεινά κτίσματα του 20ου αι[54].

---

[50] Τέως «Υπουργείο Πολιτισμού - ΥΠΠΟ», νυν «Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού - ΥΠΠΟΑ»

[51] Πρώην «Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων της Ελλάδας - ΥΠΕΧΩΔΕ», νυν «Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΥΠΕΝ»

[52] Εθνικό Κέντρο Χαρτών & Χαρτογραφικής Κληρονομιάς, σήμερα Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς (ΑΧΑΚ).

[53] Ζαρκιά, σ. 40.

[54] Αντίστοιχες καταγραφές από την Monumenta βρίσκονται σε εξέλιξη στην Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, την Σκιάθο και την Νάξο.

Στο ίδιο σκεπτικό ήταν και το πρόγραμμα *«Οι φωνές μέσα από τα κτίρια»*, βασισμένο στην διπλωματική εργασία του Πολ. Μηχανικού Βασίλη Παπαευσταθίου (2018), το οποίο κατέγραψε πλήθος σημαντικών κτιρίων της πόλης, νεώτερων αλλά και σύγχρονων, μέσα από γραπτές και προφορικές μαρτυρίες[55].

Στην νεώτερη αρχιτεκτονική κληρονομιά του Δήμου Καλαμάτας, συγκαταλέγονται και παραδοσιακές - προβιομηχανικές κατασκευές του 19ου αι. - αρχών 20ου αι., που βρίσκονται εκτός της πόλης, στους γύρω οικισμούς και στην ύπαιθρό τους. Πρόκειται για γεφύρια, νερόμυλους, πηγάδια, βρύσες, καλντερίμια και αλώνια, πολλά από αυτά κηρυγμένα ως νεώτερα μνημεία, χαρακτηριστικά παραδείγματα αρχιτεκτονημάτων και κατασκευών της υπαίθρου και του αγροτικού τρόπου ζωής μετά το 1830.Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι, μεταξύ των νεώτερων μνημείων δεν συγκαταλέγεται ούτε ένα λιοτρίβι, παρά την σύνδεση του τόπου με την παραγωγή λαδιού.

ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΤΗΡΙΑ

Οικία Κυριακού: *Αγ. Ιωάννου 20 και Κυριακού, προκλασικιστικό, 1900, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Στεγάζει το Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας. Δόθηκε ως δωρεά από τον οικογένεια Κυριακού στο Δήμο της πόλης. Το κτίσμα στέγασε διαδοχικά τον «Σύλλογο προς Διάδοση των Γραμμάτων», Σχολή Αλφαβητισμού και Μουσείο. Πρόκειται για διώροφο αρχοντικό με ακανόνιστη κάτοψη λόγω γωνιακής θέσης. Στη στενή του πλευρά έχει εξώστη με περίτεχνα σιδερένια φουρούσια και κιγκλιδώματα, ενώ οι γωνίες της τονίζονται με ψευδοπαραστάδες. Μετά τους σεισμούς του 1986, το μουσείο έμεινε για αρκετά χρόνια κλειστό και άνοιξε πάλι τον Ιούλιο του 2002, μετά τις εργασίες αποκατάστασης.

Τέως Γυμνάσιο Παραλίας: *Ναυαρίνου 8 και Ρ. Φεραίου, προκλασικιστικό, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Στεγάζει το Εικαστικό Εργαστήρι της ΔΕΠΑΚ. Κτίριο με λίθινη εμφανή ζώνη στη βάση του, απλής συμμετρικής πρόσοψης, με μαρμάρινα μπαλκόνια και φουρούσια.

Δημοτικό Ωδείο: *Βιλλεαρδουίνου & Αλεξανδράκη (πλατεία Υπαπαντής), πρώιμος νεοκλασικισμός, 1860, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Πρόκειται για κτίριο κάτοψης Π, κατά το ήμισυ ισόγειο και κατά το υπόλοιπο διώροφο, με στοά και τοξοστοιχία στην πρόσοψη. Φιλοξένησε το πρώτο Γυμνάσιο της πόλης και στη συνέχεια και άλλα σχολεία. Κατά τους σεισμούς του 1986 υπέστη πολύ σοβαρές ζημιές, λίγο καιρό αφού είχαν ολοκληρωθεί εργασίες αποκατάστασής του. Το κτίριο αποκαταστάθηκε εκ νέου.

Κτίριο Τσίγκου: *Αριστοδήμου 22, πρώιμος νεοκλασικισμός, 1890, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Στεγάζει εδώ και λίγα χρόνια τα Γενικά Αρχεία του Κράτους. Χρησιμοποιήθηκε διαδοχικά ως κατοικία των οικογενειών Πανταζόπουλου, Ψάλτη και Τσίγκου, ενώ στη συνέχεια στέγασε, μεταξύ άλλων, την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου και το Ληξιαρχείο. Πρόκειται για μία διαμπερή έπαυλη, με συμμετρική διάταξη των όγκων, λιτό προστώο στο ισόγειο, αετωματική απόληξη της στέγης, μαρμάρινα μπαλκόνια

[55]Παπαευσταθίου.

και σκάλες και περίτεχνα κιγκλιδώματα. Αγοράστηκε από τον Δήμο Καλαμάτας το 1988 και αποκαταστάθηκε πλήρως τη δεκαετία του 1990.

Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή: *Αριστομένους και Πανταζοπούλου, όψιμος νεοκλασικισμός, 1910, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Στεγάζει το Πνευματικό Κέντρο της πόλης. Πρώην ιδιοκτησία της οικογένειας Πανταζοπούλου, που ίδρυσε εκεί το 1911 την «Λαϊκή και Απόρων Παίδων Σχολή Νικολάου και Ρεγγίνας Πανταζοπούλου». Πρόκειται για ένα διώροφο νεοκλασικό, στο οποίο το 1990 προστέθηκε και νέα πτέρυγα, μια σύγχρονη κατασκευή, έργο των Ιωάννη και Αναστασίας Λιακατά. Το νεοκλασικό είναι μνημειώδους πρόσοψης, με κεντρική, υψηλή τοξοστοιχία και αγάλματα στην επίστεψη.

Παλαιό Δημαρχείο (Οικία Ψάλτη): *Αριστομένους 18 και Νέδοντος, εκλεκτικισμός, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Στέγασε το Δημαρχείο της πόλης (1968-1914) ενώ σήμερα φιλοξενεί το Γραφείο Τουριστικής Υποστήριξης του Δήμου. Οι όψεις χαρακτηρίζονται από συμμετρία και μεγάλη πλαστικότητα, χάρη στην κυφωτή διάπλαση του ισογείου. Ιδιαίτερα είναι τα επιμέρους μορφολογικά στοιχεία του, όπως τα τοξωτά ανώφλια πλαισιωμένα με παραστάδες, οι μαρμάρινοι εξώστες με φουρούσια και περίτεχνα κιγκλιδώματα, η οδοντωτή ταινία και οι γεισίποδες κάτω από το γείσο της στέγης. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι οροφογραφίες στο εσωτερικό του κτιρίου.

Ζουμπούλειο Μέγαρο: *Καίσαρη και Αναγνωσταρά, εκλεκτικισμός, 1905.*

Στεγάζει την Δημοτική Σχολή Χορού Καλαμάτας. Χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη πλαστικότητα στις όψεις, με επιχρίσματα που μιμούνται λιθοδομή, σοφίτα που στέφεται αετωματικά, περίτεχνα πλαίσια στα ανοίγματα και μαρμάρινους εξώστες με φουρούσια. Υπέστη μεγάλες ζημιές στον σεισμό του ’86, που αποκαταστάθηκαν.

Οικία Αναγνωστόπουλου: *Φαρών 227 και Ασίνης, εκλεκτικισμός με στοιχεία ρουστίκ, 1900, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Αμέσως μετά τους σεισμούς σε αυτό το κτίριο στεγάσθηκε το Γραφείο Τέχνης και Λόγου του Δήμου Καλαμάτας, ενώ μέχρι πρότινος στέγαζε για μεγάλο χρονικό διάστημα τα κεντρικά γραφεία της ΔΕΠΑΚ. Έχουν γίνει επανειλημμένες προσπάθειες να παραχωρηθεί σε ιδιώτη για ξενοδοχειακή χρήση, οι οποίες όμως δεν ευοδώθηκαν.

Οικία Εφεσίου: *Μαυρομιχάλη 4, εκλεκτικισμός με στοιχεία ρουστίκ, 1860, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Φιλοξενεί το Γαλλικό Ινστιτούτο Καλαμάτας. Είναι έργο Ιταλού αρχιτέκτονα, με περίτεχνες τοιχογραφίες και οροφογραφίες, στις όψεις του οποίου διαχωρίζεται το ισόγειο από τον όροφο, με διαχωριστικό γείσο και επίχρισμα με απομίμηση ισόδομης τοιχοποιίας. Μετά τους σεισμούς του 1986 πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης του ζωγραφικού διακόσμου και γενικότερες εργασίες αποκατάστασης του κτιρίου (1996-98).

Οικία Τσίλλερ (Οίκος Εφεσίου): *Ναυαρίνου και Βύρωνος, εκλεκτικισμός, 1889, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Διώροφο κτίριο, πολύ αξιόλογης αρχιτεκτονικής, έργο του αρχιτέκτονα Τσίλλερ. Μια επιγραφή πάνω από την πόρτα μας δίνει το όνομα του πρώτου ιδιοκτήτη και τη χρονολογία ανέγερσης: Οίκος Εφεσίου, 1899. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι τοξοστοιχίες των δυο κλειστών εξωστών, τα διακοσμητικά τόξα των ανοιγμάτων των όψεων που καταλήγουν σε ασυνήθιστα κοσμήματα, οι art nouveau σιδεριές των μπαλκονιών και της πόρτας εισόδου, καθώς και τα ξυλόγλυπτα κοσμήματά της.

Οικία Αναγνώστου: *Ναυαρίνου 42, εκλεκτικισμός, 19ος αι., κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Πρόκειται για νεοκλασικό υπερυψωμένο ισόγειο κτίριο με ημιυπόγειο, με κλασικιστική σύνθεση αλλά και με εκλεκτικιστικά στοιχεία, όπως η εμφανής λιθοδομή στη βάση, η απομίμηση της λιθοδομής στις γωνιακές παραστάδες. Τα ανοίγματα πλαισιώνονται με ψευδοπαραστάδες που στηρίζουν επιστύλιο και αετωματική στέψη. Το κεντρικό τμήμα προβάλλεται με παραστάδες, επιστύλιο και αέτωμα. Σήμερα φιλοξενεί χώρο εστίασης.

Κτηριακό Συγκρότημα Λιμεναρχείου – Τελωνείου: *Αναλήψεως, εκλεκτικισμός με στοιχεία ρουστίκ, 1910, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

Πρόκειται για συγκρότημα ισόγειων και διώροφων κτιρίων σε κάτοψη Π, που δεσπόζει στην βόρεια προβλήτα του λιμανιού. Διώροφες είναι οι ακραίες πτέρυγες, ενώ το ενδιάμεσο τμήμα της κάτοψης είναι ισόγειο με αετωματική στέψη στο κέντρο. Τα κτίρια στο ισόγειο παρουσιάζουν εκλεκτικιστικά στοιχεία, όπως τα ελαφρά καμπύλα υπέρθυρα και οι ρουστίκ γωνίες, ενώ στον όροφο υπάρχουν νεοκλασικά στοιχεία, όπως οι παραστάδες με το επιστύλιο και το γείσο που πλαισιώνουν τα ανοίγματα, οι εξώστες με τα γλυπτά μαρμάρινα φουρούσια και τα περίτεχνα κιγκλιδώματα. Σήμερα στεγάζει στην ανατολική πτέρυγα το Λιμεναρχείο, στην κεντρική τα Ελληνικά Ταχυδρομεία και στην δυτική το Τελωνείο. Το κτίριο του Λιμεναρχείου ανακαινίστηκε πρόσφατα, με πρόβλεψη φωτισμού ανάδειξης[56].

Παλιά Αγορά: *Ιθώμης, Αγ. Ιωάννου και Διός Ιθωμάτα, 1910, νεοκλασικισμός, κηρυγμένο νεότερο μνημείο*

Βρίσκεται στην βόρεια πλευρά της πλατείας των Αγ. Αποστόλων. Κτίριο μεγάλων διαστάσεων (22x60 μ.), καταλαμβάνει ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο. Φέρει αετωματικές απολήξεις, γείσα, διακοσμητικές ταινίες με πλούσια κυμάτια και παραστάδες με κιονόκρανα. Φιλοξενεί πλήθος παραδοσιακών εμπορικών καταστημάτων.

ΚΤΗΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Κτίρια Σιδηροδρομικών Σταθμών

Πέντε κτηριακά συγκροτήματα σιδηροδρομικών σταθμών του Δήμου Καλαμάτας, ανήκουν στην λίστα με τα 36 κηρυγμένα ως μνημεία κτίρια σταθμών της γραμμής Αθηνών – Τριπόλεως - Καλαμάτας[57]. Πρόκειται για τους σταθμούς στην Καλαμάτα, την Παραλία Καλαμάτας, το Ασπρόχωμα, την Θουρία και

[56] Η μελέτη φωτισμού και η εγκατάστασή του υλοποιήθηκε από την εταιρία που είχε αναλάβει το έργο αναβάθμισης οδοφωτισμού στον Δήμο, καθώς είχε δεσμευτεί για την εκπόνηση 10 μελετών φωτισμού και την προμήθεια και εγκατάσταση του απαραίτητου εξοπλισμού για τρία σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

[57] ΦΕΚ 391/Β/25-6-1985. Εξετάζεται και το ενδεχόμενο κήρυξης ολόκληρου του τμήματος της γραμμής Ναύπλιο – Τρίπολη – Καλαμάτα με τις διακλαδώσεις του ως μνημείου.

το Πλατύ. Κατασκευασμένα γύρω στο 1890, από τα πρώτα δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής στον ελλαδικό χώρο, είναι ισόγεια ή διώροφα στο κεντρικό τους τμήμα. Η λιθοδομή τους, επιχρισμένη στους ορόφους και εμφανής στο ισόγειο, είναι δομημένη κατά το πολυγωνικό ή σπανιότερα ένα αμελές ψευδοϊσόδομο σύστημα, με ογκώδεις rustic γωνιόλιθους *(bugnato)*. Τα ανοίγματα φέρουν χαμηλωμένο τόξο και περιβάλλονται από οπτοπλίνθινα πλαίσια με κόκκινο επιχρωματισμό. Οι στέγες είναι κατά κανόνα ξύλινες, δίρριχτες και κεραμοσκεπείς. Πάντα υπάρχει ένα μεταλλικό στέγαστρο που αντιστηρίζεται στην όψη προς τις γραμμές ενώ στις πλάγιες όψεις μία εντοιχισμένη πινακίδα φέρει το όνομα του σταθμού ή της στάσης. Τα κουφώματα είναι ξύλινα ταμπλαδωτά και σπανιότερα καρφωτά[58].Κάποια από αυτά τα κτίρια διατηρούνται σε καλή κατάσταση και έχουν αναδειχθεί, όπως το συγκρότημα της Καλαμάτας, γύρω από το οποίο διαμορφώθηκε το 1986 το Σιδηροδρομικό Πάρκο Καλαμάτας. Άλλα δυστυχώς βρίσκονται σε πλήρη εγκατάλειψη, όπως αυτό του Ασπροχώματος.

Καπνεργοστάσιο Καρέλια: *Σταδίου, Παλαιολόγου και Καλλιπάτειρας, γύρω στο 1930.*

Το αρχικό εργοστάσιο της καπνοβιομηχανία Καρέλια, η οποία αποτελεί, μέχρι και σήμερα, το βιομηχανικό σύμβολο της πόλης της Καλαμάτας. Πρόκειται για πολυώροφο βιομηχανικό κτίριο, που καταλαμβάνει σχεδόν ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο. Χαρακτηρίζεται από κάνναβο και στέγη, με συνδυασμό στοιχείων του μοντερνισμό και της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Σήμερα η παραγωγή έχει μεταφερθεί σε κτηριακές εγκαταστάσεις εκτός της πόλης και το κτίριο παραμένει εγκαταλελειμμένο, με ικριώματα υποστήριξης. Εντούτοις, στο ΓΠΣ του 2011 για το κτίριο έχει προβλεφθεί η χρήση «Πολιτιστικές Λειτουργίες».

Κυλινδρόμυλοι Μεσσηνίας «Ευαγγελίστρια»: *Αναλήψεως, Ψαρών και Ευαγγελιστρίας, 1926, κηρυγμένο νεώτερο μνημείο (τμηματικά).*

Φιλοξενούσε από το 1926 τους Κυλινδρόμυλους Μεσσηνίας «Ευαγγελίστρια», μια από τις σημαντικότερες βιομηχανικές μονάδες της πόλης για πολλά χρόνια. Το τεράστιο εγκαταλελειμμένο βιομηχανικό κτίριο δεσπόζει στο λιμάνι της Καλαμάτας. Πρόκειται για πενταώροφο κτηριακό συγκρότημα, που με τις προσθήκες φτάνει τους επτά ορόφους, από οπλισμένο σκυρόδεμα, τμήματα του οποίου έχουν χαρακτηρισθεί ως νεώτερα μνημεία. Στην περιοχή διαδραματίστηκε και μια από τις χαρακτηριστικότερες στιγμές στην πορεία του εργατικού κινήματος της Ελλάδας, στις 9 Μαΐου 1934, όταν λιμενεργάτες έπεσαν νεκροί από τις σφαίρες όπλων στρατιωτών και αστυνομικών.

Κυλινδρόμυλοι Φεραδούρου – Αποστολάκη: *Ψαρών 106 και Τριών Ναυάρχων, 1928.*

Πενταόροφο κτίριο με κάναβο ανοιγμάτων, τα οποία φέρουν χαμηλή νεοκλασικίζουσα αετωματική απόληξη. Πρόκειται για το δεύτερο εργοστάσιο της εταιρείας των Φεραδούρου – Αποστολάκη, που ήταν από τους μεγαλύτερους αλευρόμυλους της πόλης. Σήμερα στεγάζει το εμπορικό κατάστημα ΕΝΑ – Cash&Carry και είναι ανακαινισμένο.

Κτίριο ΑΣΟ – Ανεξάρτητου Σταφιδικού Οργανισμού: *Ψαρών 148, 1928, κηρυγμένο νεότερο μνημείο.*

[58] Κύρκος, σ. 4.

Πρόκειται για διώροφο κεραμοσκεπές κτίριο, βορειότερα της κεντρικής προβλήτας του λιμανιού. Το κτίριο αποτελείται από δύο όγκους διαφορετικού μεγέθους αλλά ίδιας μορφολογίας και φέρει μεταλλικό στέγαστρο και καμπύλα υπέρθυρα, χαρακτηριστικά στοιχεία από τη γαλλική αρχιτεκτονική του 20ου αι.

Ποτοποιία Καλλικούνη: *Αριστομένους 63 και Βασ. Γεωργίου, 1928, κηρυγμένο νεώτερο μνημείο.*

Πρόκειται για διώροφο νεοκλασικό κεραμοσκεπές κτίριο, ιδιοκτησίας Ν. Καλλικούνη. Η είσοδος του κτιρίου τονίζεται με αετωματικό υπέρθυρο, πάνω από το οποίο ο χώρος διαμορφώνεται σε βεράντα με μπαλούστρα. Ο σοβάς μιμείται την λιθοδομή και στους δύο ορόφους. Τα ανοίγματα πλαισιώνονται με ψευδοπαραστάδες που φέρουν μικρό θριγκό. Αξιόλογα είναι επίσης τα μαρμάρινα γλυπτά φουρούσια στους εξώστες και τα περίτεχνα μεταλλικά κιγκλιδώματα. Σήμερα στεγάζει εμπορικό κατάστημα.

Εργοστάσιο Ηλεκτρικής Εταιρείας: *Δημοσθένους 2, 1901.*

Οι εγκαταστάσεις του παλιού εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας καταλάμβαναν σχεδόν ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο. Το 1984 ο Δήμος Καλαμάτας αποφάσισε να επισκευάσει το ισόγειο κεραμοσκεπές κτίριο του εργοστασίου στο ανατολικό τμήμα του οικοπέδου, που είχε περιέλθει στην ιδιοκτησία του, για να στεγάσει την κεντρική σκηνή του νεοϊδρυθέντος Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας (ΔΗΠΕΘΕΚ). Προ λίγων μηνών, εγκρίθηκε και η αξιοποίηση του εγκαταλελειμμένου γωνιακού, διώροφου κτιρίου (κατοικία του διευθυντή του εργοστασίου), με σκοπό να στεγάσει συμπληρωματικές λειτουργίες του ΔΗΠΕΘΕΚ (βεστιάριο, γραφεία, κ.λπ.). Πρόκειται για κτίσμα λαϊκής αρχιτεκτονικής με νεοκλασικά στοιχεία απλής μορφής.

Νερόμυλοι

Στην Νέδουσα βρίσκονται δύο νερόμυλοι και στην Αρτεμισία, ένας, ο νερόμυλος – νεροτριβή του Ρεντίφη, χαρακτηρισμένα και οι τρεις ως νεότερα μνημεία.

ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΚΥΡΗΓΜΕΝΑ ΚΤΗΡΙΑ

Πρόκειται, όπως προαναφέρθηκε, για κτίρια είτε ανακατασκευασμένα μετά τον σεισμό, είτε για μετασεισμικά κτίρια που κατασκευάστηκαν με μορφολογικούς περιορισμούς, είτε τέλος για κτίρια μη κηρυγμένα, πιο ταπεινής αρχιτεκτονικής που παρουσιάζουν κάποιο ενδιαφέρον. Τα τελευταία, δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση «έργα τέχνης», εντούτοις παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον καθώς διατηρούν την κλίμακα των παλαιών μετώπων (ισόγεια ή διώροφα) αλλά και γιατί φέρουν μορφολογικά στοιχεία (νεοκλασικής, παραδοσιακής αρχιτεκτονικής ή άλλου ρυθμού), στην πιο απλή και «λαϊκή» εκδοχή τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν συστάδες τέτοιων κτιρίων που διαμορφώνουν συνεχή μέτωπα σε κάποιους δρόμους, συχνά ανάμεσα σε πολυκατοικίες ή και κοντά σε διατηρητέα.

Παλιά Δημοτική Αγορά:

Παπάζογλου και Μπενάκη, αρχιτεκτονική μεσοπολέμου με νεοκλασικά στοιχεία, 1927-1929 (πλήρως ανακατασκευασμένο).

Στεγάζει το Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας από το 2009. Είναι ένα από τα σημαντικότερα δείγματα της εποχής του Μεσοπολέμου, στην Πλατεία Αγίων Αποστόλων. Ανοικοδομήθηκε στον χώρο που παλαιότερα λάμβανε χώρα η υπαίθρια Λαχαναγορά.

Πρόκειται για ισόγειο, περίκεντρο κτίριο, με σκεπασμένο κεντρικό αίθριο, μεγάλα τοξωτά ανοίγματα και περιμετρικό στέγαστρο. Υπέστη σοβαρές ζημιές στον σεισμό του ΄86 και αποφασίστηκε η κατεδάφισή του, όμως το 1988 άρχισαν από το ΥΠΠΟ οι εργασίες ανακατασκευής του, που ολοκληρώθηκαν το 2004, προκειμένου να στεγάσει το μουσείο.

ΓΕΦΥΡΙΑ – ΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙΑ – ΑΛΩΝΙΑ – ΒΡΥΣΕΣ - ΠΗΓΑΔΙΑ

Τα καλντερίμια, η πάνω βρύση και τα αλώνια που διατηρούνται στη Βέργα είναι κηρυγμένα ως νεότερα μνημεία. Στην Αρτεμισία, πολλά είναι τα λίθινα γεφύρια του Νέδοντα, χαρακτηρισμένα ως νεότερα μνημεία, με παλαιότερο αυτό στη θέση Ματζίνια και πιο εντυπωσιακό το εξάτοξο γεφύρι του Αγίου Πολυκάρπου, στη θέση Λαγού Χάνι. Το συγκεκριμένο γεφύρι ανεγέρθηκε το 1901, σύμφωνα με μαρμαρόπλακα στη δυτική πλευρά του, ενώ χαρακτηριστικό του είναι το μεγάλο μήκος της (40,30 μ.), που διαμορφώνεται με έξι ομοιόμορφα ημικυκλικά τόξα ίδιου μεγέθους. Τέλος, στην Πολιανή, είναι χαρακτηρισμένα ως νεότερα μνημεία τρία πηγάδια.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με τον Ορειβατικό Σύλλογο Καλαμάτας στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας υπάρχουν τα εξής πεζοπορικά μονοπάτια:

1. Λαγού Χάνι – Αλαγονία
2. Νέδοντας
3. Άγριλος – Πολιανή
4. Κάτω Βέργα - Άνω Βέργα - Προφ. Ηλίας
5. Ι.Μ. Βελανιδιάς - Λαγού Χάνι
6. Κάτω Καρβέλι - Καρβέλι

Όσον αφορά τις αθλητικές υποδομές και εκδηλώσεις βορειοδυτικά του οικισμού της Άνω Βέργας υφίσταται πίστα ανεμοπτέρων για αλεξίπτωτο πλαγιάς. Στην Αρτεμισία, στα κάθετα βράχια της περιοχής Λαγού Χάνι, έχει δημιουργηθεί αναρριχητικό πάρκο. Σπουδαίες αθλητικές εκδηλώσεις με πανελλήνια και διεθνή εμβέλεια που διοργανώνονται κάθε χρόνο στο Δήμο Καλαμάτας είναι τα «Παπαφλέσσεια» στο στίβο και το «Κύπελλο Καλαμάτας» στη ρυθμική γυμναστική.

ΜΟΥΣΕΙΑ – ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας

Στεγάζεται στο κτίριο της παλιάς Δημοτικής Αγοράς της πόλης, στην καρδιά του ιστορικού κέντρου, στην πλατεία Αγ. Αποστόλων. Μετά τον σεισμό του ’86, το κτίριο, κατασκευασμένο το 1929,

κατεδαφίστηκε, λόγω των σοβαρών ζημιών που είχε υποστεί. Το νέο οικοδόμημα που κατέλαβε τη θέση της παλαιάς Αγοράς, παραχωρήθηκε από το Δήμο Καλαμάτας στο ΥΠΠΟ[59], προκειμένου να λειτουργήσει ως Αρχαιολογικό Μουσείο, το οποίο εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2009. Στόχος της έκθεσης είναι η παρουσίαση των αρχαιοτήτων της Μεσσηνίας διαχρονικά, δηλαδή από τους Προϊστορικούς χρόνους έως και τη Βυζαντινή εποχή, προκειμένου ο επισκέπτης κατά την περιήγησή του στις επιμέρους εκθεσιακές ενότητες, να αποκτά σφαιρική αντίληψη της πολιτισμικής εξέλιξης κάθε περιοχής δια μέσου των αιώνων.

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας

Στεγάζεται από το 1973 στην Οικία Κυριακού. Η λειτουργία του διακόπηκε μεταξύ 1986-2002, καθώς είχε υποστεί σημαντικές βλάβες από τον σεισμό του '86.Ιδρύθηκε από τον τοπικό «Σύλλογο προς Διάδοσιν των Γραμμάτων», με σκοπό τη συγκέντρωση αρχειακού υλικού και αντικειμένων που αφορούν την Επανάσταση του 1821, καθώς και τη διάσωση και προβολή αντικειμένων του νεότερου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής.

Συλλογή Ελληνικών Ενδυμασιών «Βικτωρία Καρέλια»

Η συλλογή ελληνικών ενδυμασιών "Βικτωρία Γ. Καρέλια" δημιουργήθηκε από το ιδρυτικό μέλος και την επί σειρά ετών Πρόεδρο του Λυκείου των Ελληνίδων Καλαμάτας, Β. Καρέλια, αρχικά ως προσωπική συλλογή. Καρπός της συλλεκτικής προσπάθειας 50 χρόνων, παραχωρήθηκε στο Λ.Ε.Κ. προκειμένου να ενσωματωθεί σε έναν καταξιωμένο φορέα προστασίας και προβολής της ελληνικής παράδοσης. Στεγάστηκε σε διατηρητέο κτίριο, το αρχοντικό Πλεματιά-Βογοπούλου, μετά από την υποδειγματική αποκατάστασή του και εγκαινιάστηκε το 2016. Περιλαμβάνει έναν μεγάλο αριθμό πλήρων ενδυματολογικών συνόλων, γυναικείων και ανδρικών, από όλες τις περιοχές της Ελλάδας, καθώς και έναν αριθμό μεμονωμένων ενδυματολογικών εξαρτημάτων. Ανάμεσα στα τελευταία ξεχωρίζουν οι ομάδες των χρυσοκέντητων επενδυτών, των χρυσοΰφαντων ανατολίτικων καβαδιών και των κοσμημάτων, που δεν καλύπτουν απλώς τις ανάγκες συμπλήρωσης και στολισμού των ενδυμασιών, αλλά αποτελούν αυτόνομα και σημαντικά σύνολα της συλλογής.

Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης

Η Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης ιδρύθηκε το 1962, με πρωτοβουλία της Λαϊκής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας και του ζωγράφου Κώστα Γιαννακόπουλου (C.Yannako). Στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου, όπου εκτίθενται περισσότερα από 100 έργα. Η συλλογή, η οποία αριθμεί περισσότερα από 430 έργα, αποτελείται από πίνακες ζωγραφικής, σχέδια, χαρακτικά, κατασκευές και γλυπτά σημαντικότατων Ελλήνων ζωγράφων του 20ου αι., καθώς και από έργα ντόπιων καλλιτεχνών.

Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων

Ένα υπαίθριο μουσείο αφιερωμένο στον σιδηρόδρομο, στο πρώτο θεματικό πάρκο που ιδρύθηκε στη χώρα μας το 1986. Το Δημοτικό «Πάρκο των Τραίνων» καλύπτει έκταση 54 στρεμμάτων και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων παλαιά βαγόνια και μηχανές, που αποτελούν «μνημεία» μηχανολογικού

[59] Τέως «Υπουργείο Πολιτισμού - ΥΠΠΟ», νυν «Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού - ΥΠΠΟΑ».

σχεδιασμού. Στον χώρο έχουν συντηρηθεί επίσης το παλαιό διώροφο κτίριο του σταθμαρχείου, οι τέσσερις πλατφόρμες επιβίβασης, ο υδατόπυργος και η μεταλλική γέφυρα πεζών μήκους 28 μ. Στα βαγόνια των συρμών φιλοξενούνται και δραστηριότητες των πολιτιστικών φορέων της πόλης. Στον ελεύθερο χώρο του πάρκου υπάρχουν γήπεδα, παιδική χαρά, αναψυκτήριο και ένας αμφιθεατρικός χώρος όπου διοργανώνονται ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Δυστυχώς, ο χώρος έχει υποστεί επανειλημμένως βανδαλισμό, με αποτέλεσμα η Δημοτική Αρχή να προβεί σε περίφραξη του πάρκου. Πρόκειται για μια αναγκαία ίσως ενέργεια, που όμως καταργεί τον ανοιχτό χαρακτήρα του πάρκου και την ενοποίησή του με τους πλευρικούς πεζοδρόμους και ποδηλατοδρόμους.

Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας

Το μουσείο λειτουργεί από τον Ιούνιο του 2006 σε κτίριο που παραχωρήθηκε για το σκοπό αυτό από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας. Στόχος του είναι η παρουσίαση της νεότερης ελληνικής ιστορίας από την Επανάσταση του 1821 ως τις μέρες μας, μέσα από κείμενα, φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό.

Μουσείο Εκκλησιαστικής Τέχνης Ιεράς Μητρόπολης Μεσσηνίας (υπό ανέγερση)

Βρίσκεται εδώ και αρκετά χρόνια υπό ανέγερση, στη θέση το αρχοντικού της οικογένειας Κορφιωτάκη, στην νότια πλευρά της πλατείας Υπαπαντής. Το αρχοντικό, που μετέπειτα λειτούργησε ως κατοικία του Αγά Αρναούτογλου, ήταν το σημαντικότερο επώνυμο κτίριο της εποχής της Τουρκοκρατίας στην Καλαμάτα, ωστόσο παρά τον χαρακτηρισμό του ως μνημείου, το 1994 κατεδαφίστηκε.

ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Ανοιχτό Θέατρο Καλαμάτας

Θα κατασκευαστεί στην ιδιαίτερου φυσικού κάλλους περιοχής του ποταμού Νέδοντα, με χωρητικότητα 2.000 ατόμων περίπου, ώστε να υποδεχθεί επισκέπτες με σκοπό την αναψυχή και την πολιτιστική ψυχαγωγία.

Αμφιθέατρο Κάστρου

Στο νότιο άκρο του Κάστρου της Καλαμάτας έχει κατασκευαστεί μικρό θέατρο, 700 περίπου θέσεων, στον χώρο του οποίου φιλοξενούνται κάθε καλοκαίρι, θεατρικές παραστάσεις, μουσικές συναυλίες, χορευτικές εκδηλώσεις, παραστάσεις του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, κ.ά.

Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας

Στεγάζεται, όπως αναφέρθηκε, στο κτίριο της Πανταζοπουλείου Σχολής, στο κέντρο της πόλης. Περιλαμβάνει την Λαϊκή Βιβλιοθήκη, τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη, την Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης, την Ένωση Μεσσηνίων Συγγραφέων και το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ). Διαθέτει αμφιθέατρο, που χρησιμοποιείται ως αίθουσα θεάτρου και κινηματογράφου πολυλειτουργικού χαρακτήρα 450 θέσεων, το οποίο, συνδυαζόμενο με αίθουσα διαλέξεων, αυξάνει την χωρητικότητά του στις 565 θέσεις.

Κινηματογράφος «ΗΛΕΚΤΡΑ»

Ο κινηματογράφος Ηλέκτρα, στην οδό Αναγνωσταρά 41, ιδιοκτησίας Σείριου Στασινόπουλου, κατασκευάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του ’60, σε μελέτη του αρχιτέκτονα Αλέξανδρου Τομπάζη. Ο κινηματογράφος λειτούργησε από το 1962 έως το1992. Επρόκειτο για πρωτοποριακό τεχνικό έργο της εποχής του, η πρώτη κατασκευή με προένταση (εξώστης) στην πόλη και αξιόλογο αρχιτεκτονικό δείγμα ύστερου μοντερνισμού. Χαρακτηριστικά του στοιχεία είναι το εμφανές σκυρόδεμα στα υποστυλώματα και τα κλιμακοστάσια, η εμφανής οπτοπλινθοδομή στην κεντρική είσοδο, οι σιδερένιες κουπαστές, το αδρό πεταχτό επίχρισμα στην τοιχοποιία, οι αρχιτεκτονικές πρισματικές προεξοχές για λόγους ακουστικής, η κλιμακωτή ψευδοροφή με τα πήλινα σωληνωτά φωτιστικά και το κομψό φουαγιέ.

Κινηματογράφος «CINE CENTER»

Λειτουργεί από το 2003. Βρίσκεται στην οδό Καλλιπατείρας 16, στη θέση του παλαιού κινηματογράφου «ΟΑΣΙΣ» και διαθέτει 3 υπερσύγχρονες αίθουσες. Το καλοκαίρι, λειτουργεί ως θερινό σινεμά εντός του Σιδηροδρομικού Πάρκου.

Αμφιθεατρική αίθουσα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Αίθουσα 230 τμ. εντός του χώρου του Πανεπιστημίου, δυναμικότητας 120 ατόμων, κατάλληλη για συνεδριάσεις.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Λειτουργεί εντός του Πνευματικού Κέντρου από το 2004, έχοντας μορφωτικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και πληροφοριακούς σκοπούς. Διαθέτει περίπου 7.400 τίτλους βιβλίων, που καλύπτουν θέματα ιατρικής, ψυχολογίας, παιδικής λογοτεχνίας, κοινωνικών επιστημών, πληροφορικής κ.λπ. Διαθέτει επίσης εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, βιβλία τέχνης, εκπαιδευτικά και θρησκευτικά. Η βιβλιοθήκη έχει προμηθευτεί μια κινητή μονάδα που πραγματοποιεί επισκέψεις στα σχολεία κυρίως των απομακρυσμένων από την Καλαμάτα περιοχών, επιδιώκοντας να εξυπηρετήσει τη σχολική κοινότητα με δανεισμό βιβλίων, οπτικοακουστικού υλικού κ.ά.

Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Λειτουργεί επίσης εντός του Πνευματικού Κέντρου. Ιδρύθηκε το 1933 από 46 διανοούμενους της πόλης και είναι μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της ελληνικής περιφέρειας. Έχει πολύπλευρη πολιτιστική δραστηριότητα κι έχει τιμηθεί με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Διαθέτει αναγνωστήριο 50 ατόμων, καθώς και υπαίθριο αναγνωστήριο. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, έχει εκδώσει τρεις τόμους των Μεσσηνιακών Γραμμάτων. Η βιβλιοθήκη διαθέτει περισσότερους από 85.000 τόμους βιβλίων, 2.500 τίτλους περιοδικών, 200 τίτλους μεσσηνιακών εφημερίδων, εκ των οποίων οι 42 χρονολογούνται στο 19^{ο}αι. Τα τελευταία χρόνια, επίσης, δόθηκε βάρος στον εκσυγχρονισμό και τη μηχανοργάνωση της βιβλιοθήκης, καθώς και στη δημιουργία ιστοσελίδας στο διαδίκτυο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»

Η Καλαμάτα είναι η πρώτη πόλη στην Ελλάδα που ίδρυσε το 1985 Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης, τη ΔΕΠΑΚ. Η τότε Δημοτική Αρχή, με δήμαρχο τον Σταύρο Μπένο και Δ.Σ. που χαρακτηριζόταν από όραμα και συνοχή, κάλεσε τους κορυφαίους στο είδος τους καλλιτέχνες για να την στελεχώσουν: τον συνθέτη Γιώργο Κουρουπό, τον σκηνοθέτη Κώστα Μπάκα, τον χορογράφο Χάρη Μανταφούνη, τον χορογράφο – ενδυματολόγο Λεωνίδα ΝτεΠιάν κ.α.[60] Μια από τις πρώτες διοργανώσεις της, το καλοκαίρι του 1991, ήταν οι «Πρώτοι Αγώνες Ελληνικού Τραγουδιού Καλαμάτας» με κριτική επιτροπή τον Μάνο Χατζιδάκι, τον Μίκη Θεοδωράκη, τον Παντελή Βούλγαρη, τον Διονύση Σαββόπουλο, τον Γιώργο Κουρουπό, τον Νίκο Κυπουργό και άλλους επιφανείς καλλιτέχνες.

Το 2008 η ΔΕΠΑΚ συγχωνεύτηκε με άλλους φορείς, όπως το ΔΗΠΕΘΕΚ, την Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΤΑΚ), το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) κ.α. και ιδρύθηκε η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας με την επωνυμία «ΦΑΡΙΣ»[61]. Στα πλαίσια αυτής λειτουργούν τα κατωτέρω:

1. *Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗΠΕΘΕΚ):* Από την ίδρυση του (1984) το ΔΗΠΕΘΕΚ, διατηρούσε τις δυο σκηνές παρουσιάζοντας θεατρικά έργα από την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία, καθώς και παραστάσεις για παιδιά. Η ίδρυση του ΔΗΠΕΘΕΚ συντέλεσε καθοριστικά στην ανάπτυξη και την αναβάθμιση τόσο του θεατρικού, όσο και του πολιτιστικού επιπέδου της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. Η Κεντρική Σκηνή στεγάζεται στο διαμορφωμένο παλιό εργοστάσιο της Ηλεκτρικής Εταιρείας, ενώ η Νέα Σκηνή στο αμφιθέατρο του κτιρίου της Δημοτικής Φιλαρμονικής. Μετά το πέρας της αποκατάστασης του παρακείμενου κτιρίου, όπως ήδη αναφέρθηκε, το θέατρο θα αποκτήσει νέους χώρους, απαραίτητους για την εύρυθμη λειτουργία του.

2. *Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας:* Λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σε παραδοσιακό κτίριο του 19ου αιώνα, νότια του Κάστρου. Είναι ειδικά διαμορφωμένο και πλήρως εξοπλισμένο για τις ανάγκες ενός σύγχρονου ωδείου. Διαθέτει 18 αίθουσες για πιάνο, βιολί, πνευστά, κρουστά, κιθάρα, τραγούδι λυρικής και δραματικής τέχνης, αίθουσα συναυλιών και εξυπηρετεί πάνω από 500 μαθητές κάθε χρόνο. Το Δημοτικό Ωδείο δραστηριοποιείται στο χώρο της επιμόρφωσης με σεμινάρια, διαλέξεις, συναυλίες και εργαστήρια, που απευθύνονται τόσο στο ευρύτερο κοινό, όσο και στους μαθητές του, ενώ παράλληλα δίνει έμφαση σε διάφορα είδη μουσικής. Στην αίθουσα συναυλιών του λειτουργεί το «Καλλιτεχνικό Καφενείο», όπου γνωστοί καλλιτέχνες από όλη τη χώρα και το εξωτερικό παρουσιάζουν τις δημιουργίες τους σε έναν «ζεστό» χώρο, χωρίς την επισημότητα που απαιτούν οι μεγάλοι χώροι κλασσικών συναυλιών. Επίσης, κάθε χρόνο διοργανώνει μαθητικές παραστάσεις και ποικίλες μουσικές εκδηλώσεις σε όλη την πόλη.

---

[60] Άρθρο του Μπάμπη Κάρβελη, 28-8-2021, στο eleftheriaonline.gr.

[61] Η συγχώνευση δημιούργησε τότε αρκετές αντιδράσεις και εκφράστηκαν φόβοι για την συνύπαρξη του τομέα του Πολιτισμού με αυτόν της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εις βάρος του πρώτου (βλ. τους σκοπούς της ΦΑΡΙΣ αναλυτικά στην ιστοσελίδα της kalamatafaris.gr.) Τη αντίδρασή τους εξέφρασαν, μεταξύ άλλων οι πρώην πρόεδροι της ΔΕΠΑΚ Στ. Μπένος, Γ. Κουτσούλης και Δ. Γιαννημάρας (βλ. στην ιστοσελίδα benos.gr).

3. *Δημοτική Σχολή Χορού Καλαμάτας:* Στεγάζεται στο Ζουμπούλειο Μέγαρο, όπως ήδη αναφέρθηκε. Η σχολή είναι εξοπλισμένη με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και με διδακτικό προσωπικό σημαντικούς καλλιτέχνες του χορού. Διαθέτει το ερασιτεχνικό τμήμα, όπου μπορούν να φοιτήσουν όλα τα παιδιά και οι ενήλικες και το προεπαγγελματικό τμήμα, όπου φοιτούν τα παιδιά που θέλουν να σπουδάσουν χορό και να ενταχθούν σε Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές της Ελλάδας και του εξωτερικού. Από το 1992 η Σχολή συνεργάζεται με την Βασιλική Ακαδημία Χορού του Λονδίνου. Θεωρείται πρότυπη Σχολή στο είδος της, αφού οι μαθητές της αποσπούν υψηλές βαθμολογίες στις εξετάσεις τόσο της Βασιλικής Ακαδημίας Χορού του Λονδίνου, όσο και άλλων επαγγελματικών σχολών χορού, ενώ στην συνέχεια εργάζονται ως επιτυχημένοι επαγγελματίες.

4. *Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας (Μέγαρο Χορού):* Το 1995 η πόλη της Καλαμάτας εντάχθηκε στο Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων με αντικείμενο την προώθηση του χορού. Η ένταξη αυτή είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία του Διεθνούς Κέντρου Χορού που δραστηριοποιείται στους τομείς της έρευνας, της επικοινωνίας και της καλλιτεχνικής έκφρασης. Η κατασκευή του κτιρίου χρηματοδοτήθηκε από το Β' και Γ΄ ΚΠΣ, με συνολικό κόστος 12.700.000€. Το κτίριο έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει παραστάσεις πρόζας και λυρικού θεάτρου, μεγάλου μεγέθους παραγωγές και να λειτουργήσει ως συνεδριακό κέντρο. Στις καλλιτεχνικές του δραστηριότητες περιλαμβάνονται χορευτικές εκδηλώσεις, η ενίσχυση και η προβολή της σύγχρονης ελληνικής χορευτικής παραγωγής, η διάσωση και η καταγραφή της ελληνικής χορευτικής δημιουργίας. Κορυφαία δραστηριότητα του είναι το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας που διεξάγεται κάθε Ιούλιο.

5. *Εικαστικό Εργαστήρι - Κέντρο Τέχνης Καλαμάτας (ΚΤΚ):* Λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σε νεοκλασικό κτίριο στην οδό Ναυαρίνου. Λειτουργούν τμήματα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής, κεραμικής, με σκοπό την καλλιτεχνική έκφραση παιδιών και ενηλίκων. Διοργανώνει επίσης διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις (παραστάσεις δρόμου, λαϊκά δρώμενα, κατασκευές σε δημόσιους χώρους) και εκθέσεις, που φέρνουν το κοινό της πόλης σε επαφή με την εικαστική δημιουργία.

6. *Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α. Τάσσος»:* Στεγάζεται από το 2002 σε ανακαινισμένο νεοκλασικό κτίριο στο ιστορικό κέντρο της πόλης, ενώ από το 2007 φέρει το όνομα του χαράκτη Α. Τάσσου. Εκτός από έργα του σημαντικού Μεσσήνιου χαράκτη, φιλοξενεί έργα που αντανακλούν τα εικαστικά δρώμενα της δεκαετίας του '80 στη ζωγραφική, τη γλυπτική, την κεραμική και τη χαρακτική, όπως των Χρ. Μπότσογλου, Π. Τέτση, Τ. Κατσουλίδη, Γ. Ψυχοπαίδη, Β. Κατράκη, Κ. Βαρώτσου, Μ. Κατζουράκη, Γ. Βαλαβανίδη, Ό. Ζούνη κ.ά.

Φιλαρμονική Δήμου Καλαμάτας

Ιδρύθηκε το 1890 με την επωνυμία «Φιλαρμονική Εταιρεία Καλαμών» και το 1939 μετεξελίχθηκε σε Ν.Π.Δ.Δ., κάτω από την άμεση εποπτεία του Δήμου Καλαμάτας και με τη σημερινή της ονομασία. Οι δραστηριότητες στις οποίες λαμβάνει μέρος είναι παρελάσεις, θρησκευτικές εκδηλώσεις και τελετές στις εκκλησίες της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής και κάθε μορφής εθιμοτυπικές εκδηλώσεις. Διοργανώνει, επίσης, συναυλίες και έχει τιμηθεί πολλές φορές για το έργο και την προσφορά της. Έχει

συμπράξει με σημαντικούς σολίστ, έχει συμμετάσχει σε πολλά Φεστιβάλ Φιλαρμονικών και έχει δώσει συναυλίες σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος και του εξωτερικού.

Μεσσηνιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο (ΜΕΘ)

Το ΜΕΘ ιδρύθηκε το 1977 στην Καλαμάτα και είναι ένας από τους παλαιότερους πολιτιστικούς συλλόγους της Ελλάδας, με αδιάκοπη πορεία όλα αυτά τα χρόνια στον πολιτισμό και την παραγωγή θεατρικών παραστάσεων.

Θεατρική Διαδρομή

Η «Θεατρική Διαδρομή» είναι μια ερασιτεχνική θεατρική ομάδα που ιδρύθηκε το 1994 από μια μικρή ομάδα ανθρώπων και έκτοτε ανεβάζει ένα θεατρικό έργο την χρονιά. Έχει συμμετάσχει σε πανελλήνια φεστιβάλ θεάτρου (Ιθάκης, Καρδίτσας, Βέροιας), αποσπώντας σημαντικά βραβεία.

Θεατρικό Σχήμα Συν.1 «Μιχάλης Τούμπουρος»

Πρόκειται για θεατρικό σχήμα, που ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 2008, από παλιούς ερασιτέχνες ηθοποιούς και συντελεστές παλαιών θεατρικών σχημάτων της Καλαμάτας, με τη συμμετοχή πολλών καλλιτεχνών που δραστηριοποιούνται στο χώρο της μουσικής, του χορού και του θεάτρου.

Πειραματική Σκηνή Καλαμάτας

Ερασιτεχνικό θεατρικό και πολιτιστικό σωματείο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, αποκλειστικά για παιδιά και νέους, από το 1991. Διοργανώνει θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, παραστάσεις θεάτρου κούκλας, λογοτεχνικές βραδιές, θεατρικά και εικαστικά σεμινάρια και εργαστήρια θεατρικού παιχνιδιού για παιδιά.

Κοινωνική Ανάπτυξη Νέων (ΚΑΝΕ)

Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ασχολείται με το youthwork, δηλαδή την διοργάνωση κοινωνικό-μορφωτικών δραστηριοτήτων για νέους ηλικίας 15 έως 35, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στόχος της είναι να προσφέρει ευκαιρίες προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης στους νέους της τοπικής κοινωνίας, μέσα από κοινωνικό-μορφωτικές δραστηριότητες και μη τυπική μάθηση, ωθώντας τους να γίνουν πιο ενεργοί πολίτες.

Κέντρο Νέων

Πρόκειται για μια εθελοντική δομή, έναν ανοικτό κοινωνικό χώρο, που στοχεύει να προσφέρει ευκαιρίες μάθησης αλλά και πολιτισμικής και κοινωνικής ενδυνάμωσης, χωρίς τη διαμεσολάβηση της οικονομικής συναλλαγής. Ξεκίνησε ως πρωτοβουλία του οργανισμού νεολαίας Κ.Α.ΝΕ., ωστόσο πλέον είναι αυτοδιοικούμενος εθελοντικός φορέας.

Λύκειο των Ελληνίδων

Πρόκειται για το παράρτημα του Λυκείου των Ελληνίδων στην Καλαμάτα. Είναι γυναικείο Σωματείο που αποβλέπει στην διατήρηση της παράδοσης μέσω της έρευνας και της μελέτης των παραδοσιακών ενδυμασιών, της έρευνας και της πιστής εκτέλεσης των παραδοσιακών χορών και της καταγραφής της γνήσιας λαϊκής παραδοσιακής μουσικής. Ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1915, αργότερα ωστόσο ατόνησε και καταργήθηκε, για να επαναλειτουργήσει το 1967, συνεχίζοντας έκτοτε αδιάκοπα την πολυσχιδή δράση του.

Μορφωτικός Σύλλογος Μεσσηνίας

Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1976 από το μεράκι και την πνευματική αναζήτηση ανθρώπων που αγαπούσαν την παράδοση και τον πολιτισμό. Στόχοι του είναι η ανάπτυξη κάθε μορφής πνευματικών, μορφωτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην πόλη της Καλαμάτας και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσσηνίας.

Φωτογραφική Λέσχη Καλαμάτας

Ιδρύθηκε το 1988 από ομάδα ανθρώπων με ιδιαίτερη ευαισθησία για τη φωτογραφία και τηντέχνη της. Στόχοι της είναι η διάδοση της φωτογραφικής τέχνης, η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, καθώς και η επικοινωνία δια του μέσου της φωτογραφίας.Η ΦΛΚ πραγματοποιεί κάθε χρόνο μαθήματα φωτογραφίας, οργανώνει και φιλοξενεί εκθέσεις, ενώ διαθέτει σκοτεινό θάλαμο σε βαγόνι του Πάρκου Σιδηροδρόμων για την πρακτική εξάσκηση.

Φωτογραφική Ομάδα Καλαμάτας (ΦΟΚΑΛ)

Ιδρύθηκε το 2017 και στοχεύει στην δημιουργική ενασχόληση, άσκηση και καλλιτεχνική έκφραση των μελών της μέσα από την φωτογραφία. Πραγματοποιεί μαθήματα φωτογραφίας και δημιουργικά projects, διοργανώνει φωτογραφικές εκθέσεις, εκδηλώσεις, σεμινάρια και εξορμήσεις.

Νέα Κινηματογραφική Λέσχη Καλαμάτας «Filmhouse»

Μη κερδοσκοπικός πολιτιστικός φορέας, βασικός σκοπός του οποίου είναι η ανάληψη κάθε πρωτοβουλίας σχετικής με την προώθηση του κινηματογράφου και την ενθάρρυνση της τοπικής κινηματογραφίας. Για τον σκοπό αυτό, προγραμματίζει προβολές ταινιών που αντιπροσωπεύουν όλα τα ρεύματα, τους σκηνοθέτες και δημιουργούς του κινηματογράφου, ενώ στα σχέδιά της είναι και η οργάνωση εκδηλώσεων ανάδειξης του Ελληνικού κινηματογράφου και διάδοσής του ως μορφής τέχνης, όπως με την οργάνωση ταινιοθήκης, διαλέξεων, συνεδρίων και εργαστηρίων. Αποτελεί μέλος της Ομοσπονδίας Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας και συνεργάζεται στενά με τον Δήμο Καλαμάτας και «Φάρις», ενώ παράλληλα επιδιώκει τη συνεργασία και με άλλους πολιτιστικούς φορείς.

Ίδρυμα Γεωργίου και Βικτωρίας Καρέλια

Ιδρύθηκε το 1993 από το ζεύγος Καρέλια, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης, φυσικών και νομικών προσώπων, σχετικά με θέματα οικονομίας, βιομηχανίας, προβολής του πολιτισμού, των γραμμάτων και των τεχνών της χώρας μας, διαφύλαξης και ανάδειξης της λαϊκής παράδοσης και κληρονομιάς και φιλανθρωπικών σκοπών. Η έδρα του είναι στην Αθήνα, παρ' όλα αυτά υλοποιεί σε μόνιμη βάση δράσεις και χορηγίες σε φορείς της Καλαμάτας και της Μεσσηνίας, όπως η ΦΑΡΙΣ, το Λύκειο Ελληνίδων, ο Σύλλογος προς Διάδοσιν των Γραμμάτων, η Εταιρεία Φίλων Αρχαίας Θουρίας, σχολεία της πόλης, εκκλησίες, κ.ά.

Mataroa

Είναι μη κερδοσκοπικό εργαστήρι επιχειρηματικού πολιτισμού με βασική αρχή λειτουργίας του την διασφάλιση της ελεύθερης πρόσβασης, συμμετοχής και υποστήριξης κάθε ατόμου, ανεξάρτητα από ηλικιακά, πολιτισμικά, κοινωνικά ή άλλης μορφής κριτήρια. Η επιχειρηματικότητα και η καινοτομία αποτελούν τους βασικούς πυλώνες δράσης του, με άμεση εφαρμογή στους τομείς εκπαίδευσης, αγροτικής οικονομίας, τουρισμού, ναυτιλίας, αστικής ανάπτυξης και πολιτισμού. Οι δράσεις του ταξιδεύουν πλέον και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, με πιο γνωστή το *Codegirls*, ένα διαδραστικό πρόγραμμα εκμάθησης νέων τεχνολογιών και προγραμματισμού για κορίτσια 10-16 ετών, ενώ συνεργάζεται με τη Monumenta, όπως προαναφέρθηκε, στο πρόγραμμα «Καταγραφή και Ανάδειξη κτιρίων 19^{ου} και 20^{ου} αι. στην Καλαμάτα».

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ – ΕΘΙΜΑ

Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας[62]

Διοργανωτές: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δήμος Καλαμάτας, Περιφέρεια Πελοποννήσου, ΦΑΡΙΣ, Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας.

Αποτελεί την σημαντικότερη διοργάνωση της πόλης, κάθε καλοκαίρι από το 1995, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Οι εκδηλώσεις του είναι υψηλής ποιότητας και avant-garde αισθητικής, με ευρεία γκάμα εκπροσώπων της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας στον τομέα του χορού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην καινοτομία και την πρωτοπορία, με πολλές διεθνείς παραστάσεις να κάνουν πρεμιέρα εδώ. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα περιλαμβάνει, εκτός των παραστάσεων και παράλληλες εκδηλώσεις, καλλιτεχνικά δρώμενα μέσα στην πόλη και εκπαιδευτικά προγράμματα με σεμινάρια και masterclasses και διαφόρων άλλων εκδηλώσεων που σχετίζονται με το χορό. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του «Το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας είναι συνώνυμο με την άνθιση του σύγχρονου χορού στην Ελλάδα. Από το 1995 μέχρι σήμερα τροφοδοτεί το κοινό με έργα αφιερωμένα στην ποιητικότητα του ανθρώπινου σώματος, φιλοξενώντας δημιουργούς που γράφουν την ίδια την ιστορία του σύγχρονου χορό».

Ανάλογης πρωτοπόρας αισθητικής είναι και η εικαστική του ταυτότητα από το 2018[63], που έχει συμβάλλει στην αναγνωρισιμότητά του από τους κατοίκους της πόλης. Τέλος, πρόσφατα το φεστιβάλ έλαβε την ευρωπαϊκή διάκριση EFFE Label, που απονέμεται σε διακεκριμένα φεστιβάλ Τέχνης στην Ευρώπη.

Διεθνές Διαγωνισμός και Φεστιβάλ Χορωδιών Καλαμάτας[64]

Διοργανωτές: Δήμος Καλαμάτας, ΦΑΡΙΣ,INTERKULTUR Management.

Διοργανώνεται από το 2015,κάθε δύο χρόνια, το φθινόπωρο και παρουσιάζει μέχρι στιγμής μεγάλη επιτυχία, με πλήθος συμμετεχόντων. Περιλαμβάνει, στο διαγωνιστικό κομμάτι του διαγωνιζόμενες χορωδίες διαφόρων επιπέδων δυσκολίας, παιδικές και νεανικές χορωδίες, θρησκευτικής μουσικής acapella και χορωδίες παραδοσιακής μουσικής. Απονέμονται βραβεία σε όλες τις κατηγορίες, ένα μεγάλο βραβείο και ένα Ειδικό Βραβείο Καλαμάτας, για την χορωδία με την υψηλότερη βαθμολογία σε τραγούδι Έλληνα συνθέτη.

Διεθνείς Μουσικές Ημέρες Καλαμάτας[65]:

Διοργανωτές: Δήμος Καλαμάτας, ΦΑΡΙΣ, Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας.

Το ετήσιο αυτό φεστιβάλ κλασικής μουσικής διοργανώθηκε πρώτη φορά το 2017, ως εξέλιξη του masterclass της βιολοντσελίστα Indira Rhamatulla το 2016, με πρωτοβουλία της ιδίας, του

[62] Επίσημη ιστοσελίδα: https://kalamatadancefestival.gr/

[63] Έργο του Έλληνα graphic designer Mark Rafail

[64] Επίσημη ιστοσελίδα: https://www.interkultur.com/

[65] Επίσημη ιστοσελίδα: https://kalamatamusicdays.com/

καλλιτεχνικού διευθυντή του Δημοτικού Ωδείου Καλαμάτας, Στάθη Γυφτάκη και του βιολοντσελίστα Δημήτρη Λάμπου. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του «δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα της αξιοσημείωτης μουσικής ανάπτυξης των περασμένων δεκαετιών στην περιοχή».

Περιλαμβάνει πλήθος συναυλιών, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό και παράλληλες εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, όπως σεμινάρια και masterclasses. Ιδιαίτερα εμπνευσμένο είναι το λογότυπο του θεσμού, με δυο φύλλα ελιάς στο σύμβολο της νότας.

Festival Κιθάρας Καλαμάτας[66]

Διοργανωτές: Δήμος Καλαμάτας, ΦΑΡΙΣ, Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας, Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων των Μαθητών και Φίλων των Δημοτικών Καλλιτεχνικών Σχολών Καλαμάτας «ΤΕΡΨΙΣ».

Διοργανώνεται κάθε χρόνο και περιλαμβάνει συναυλίες, σεμινάρια, παρουσιάσεις και διαγωνισμούς κιθάρας στο όνομα του μεγάλου σολίστ, συνθέτη και παιδαγωγού της κιθάρας, με διεθνή αναγνώριση, του Γεράσιμου Μηλιαρέση, μαθητή του θρυλικού Andres Segovia.

Festival Μηδέν[67]

Διοργανωτές: Μηδέν

Το Festival μηδέν είναι ένα ετήσιο καλλιτεχνικό γεγονός για τη βιντεοτέχνη (videoart) και τα νέα μέσα που πραγματοποιείται σε ανοιχτούς, δημόσιους χώρους. Υπήρξε ένα από τα πρώτα εξειδικευμένα διεθνή φεστιβάλ βιντεοτέχνης στην Ελλάδα για τα πρώτα δέκα έτη λειτουργίας του. Από το 2015 και μετά συνεχίζει το έργο του με ένα πιο ευέλικτο και διευρυμένο πρόγραμμα προβολών και εκδηλώσεων, με σκοπό να υποκινήσει τη δημιουργία πρωτότυπης βιντεοτέχνης, να βοηθήσει στη διάδοσή της και να αναπτύξει την έρευνά της. Το φεστιβάλ οργανώνει και διαχειρίζεται η ομάδα *Μηδέν*, μια ομάδα εικαστικών καλλιτεχνών, με κοινό πεδίο δράσης τη βιντεοτέχνη και κοινό τόπο καταγωγής την Καλαμάτα.

Festival Δρόμου Καλαμάτας[68]

Διοργανωτές: ΚΑΝΕ

Πρόκειται για ετήσιο εναλλακτικό φεστιβάλ δρόμου, σκοπός του οποίου είναι η χρήση των δημόσιων χώρων της πόλης με δραστηριότητες που ενδυναμώνουν την κοινωνική συνοχή και η ανάδειξη της Καλαμάτας, ως μιας ζωντανής, πολυπολιτισμικής και χωρίς αποκλεισμούς πόλης. Διοργανώνονται δράσεις Graffiti, Skates, Ζογκλερικών, Θεάτρου Δρόμου, Χορού, Συναυλιών, Φωτογραφίας, Χαριστικού Παζαριού, κ.ά.

Εκδηλώσεις 23ης Μαρτίου για την Απελευθέρωση της Καλαμάτας

Η 23ηΜαρτίου είναι η επέτειος της Απελευθέρωσης της Καλαμάτας. Κάθε χρόνο πραγματοποιείται αναπαράσταση της κατάληψης και της απελευθέρωσης της πόλης, στην πλατεία 23ηςΜαρτίου στο

[66] Επίσημη ιστοσελίδα: https://kalamatafaris.gr/

[67] Επίσημη ιστοσελίδα: https://www.festivalmiden.gr/

[68] Επίσημη ιστοσελίδα: https://streetfestival.gr/

ιστορικό κέντρο, μαθητική και στρατιωτική παρέλαση, ενώ διοργανώνονται και άλλες παράλληλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Αποκριάτικες Εκδηλώσεις:

- *Το Γαϊτανάκι:* Το έθιμο αναβιώνει στην κεντρική πλατεία της πόλης την Κυριακή της Αποκριάς, μετά την παρέλαση της Φιλαρμονικής. Πρόκειται για έθιμο προσφύγων του Πόντου και της Μικράς Ασίας. Ένας κρατάει τον στύλο και 12 χορευτές σχηματίζουν έξι ζευγάρια και χορεύουν αντικριστά, περνώντας μία φορά από κάτω από τον συν-χορευτή τους και μια από πάνω. Τραγουδώντας ένα παραδοσιακό τραγούδι, οι κορδέλες μπλέκονται και σχηματίζουν ωραίο σχέδιο, ενώ στη συνέχεια χορεύουν από την αντίθετη φορά, το γαϊτανάκι ξεμπλέκεται και ο χορός τελειώνει.
    - *Το Καρναβάλι:* Με σύνθημα «Της αποκριάς η στράτα… πάει Καλαμάτα!» διεξάγεται κάθε χρόνο το καρναβάλι, με τη συμμετοχή χιλιάδων καρναβαλιστών. Τα πληρώματα ξεπερνούν τα 40 και συνήθως παρελαύνει πλήθος καρναβαλιστών από την Καλαμάτα, αλλά και τα γύρω χωριά.
    - *Τα Αερόστατα:* Το έθιμο αναβιώνει την Καθαρά Δευτέρα στην Πλατεία Όθωνος, στο ιστορικό κέντρο. Αερόστατα, κατασκευασμένα με πολύχρωμες κόλλες χαρτιών αφήνονται να πετάξουν στον ουρανό, ενώ ακολουθεί το κυνήγι τους από ομάδες παιδιών προκειμένου να τα πιάσουν και να τα φέρουν πίσω.
    - *Το Καρναβάλι της Νέδουσας:* Πραγματοποιείται κάθε χρόνο την Καθαρά Δευτέρα στο ομώνυμο χωριό του Ταϋγέτου. Πρόκειται για *δρώμενο ευετηρίας*, ένα αγροτικό καρναβάλι δηλαδή διονυσιακής προέλευσης, που διατηρεί την αυθεντική του μορφή. Οι καρναβαλιστές, έχοντας μεταμφιεστεί σε τράγους και ζωστεί βαριά ποιμενικά κουδούνια, επισκέπτονται τα σπίτια και μαζεύουν όσα τους προσφέρουν οι κάτοικοι. Το μεσημέρι στην πλατεία γίνεται αναπαράσταση της ζωής του ανθρώπου: όργωμα και σπορά της γης, θερισμός, γάμος, θάνατος, ανάσταση.

Πασχαλινές Εκδηλώσεις:

- *Χορωδιακή συνάντηση θρησκευτικής μουσικής:* Το Σάββατο του Λαζάρου, στο Ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών πραγματοποιείται βραδιά θρησκευτικής μουσικής, που εντάσσεται στις θρησκευτικές εκδηλώσεις που γίνονται τις ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδας και του Πάσχα.
- *Ξαμόνια:* Έθιμο που αναβιώνουν την Μεγάλη Πέμπτη. Πρόκειται για λαϊκό προσκύνημα στα ξωκλήσια της βόρειας Καλαμάτας. Οι πιστοί πραγματοποιούν μια ολονύκτια περιήγηση στα ξωκλήσια, η οποία περιλαμβάνει επίσκεψη, άναμμα καντηλιών και σύντομες ψαλμωδίες. Το δρομολόγιο είναι: Ευαγγελίστρια, Αγ. Θεόδωροι, Αγ. Νικόλαος, Εισόδια Παναγίας, Αγία Αικατερίνη, Προφήτης Ηλίας Σανατορίου, Αγία Σωτήρα, Άγιος Νεκτάριο, Άγιοι Ανάργυροι, Άγιος Χαράλαμπος, Άγιος Αθανάσιος και Βελανιδιά. Η επιστροφή στην Καλαμάτα γίνεται τις πρώτες πρωινές ώρες της Μ. Παρασκευής από τον δρόμο του Πετάλου.
- *Το κάψιμο του Ιούδα:* Πραγματοποιείται την Μεγάλη Παρασκευή, μετά την περιφορά του Επιταφίου, στη δυτική παραλία της πόλης και σε πολλά χωριά. Το ίδιο βράδυ οι γυναίκες στα χωριά

δημιουργούν φαναράκια με πορτοκάλια και νεράντζια, τα οποία και τοποθετούν στα παράθυρα των σπιτιών τους.

- *Σαϊτοπόλεμος:* Έθιμο της Κυριακής του Πάσχα, αναβιώνει κάθε χρόνο στην πόλη, στο βόρειο πάρκο του Νέδοντα, απέναντι από την πλατεία Όθωνος. Το έθιμο έχει τις ρίζες του στους απελευθερωτικούς αγώνες του 1821, για αυτό και αρκετοί συμμετέχοντες είναι ντυμένοι με παραδοσιακές φορεσιές. Συμμετέχουν *μπουλούκια Σαϊτολόγων,* οπλισμένα με σαΐτες που έχουν κατασκευάσει μόνοι τους από χαρτονένιους σωλήνες γεμισμένους με μπαρούτι, που αφού παρελάσουν ξεκινούν τον σαϊτοπόλεμο, χορεύοντας το «Ζεϊμπέκικο της Φωτιάς». Το έθιμο πραγματοποιείται και σε κάποια χωριά, όπως η Αιθαία.

Ανθεστήρια

Τον Μάιο, η Καλαμάτα υποδέχεται την άνοιξη με τη γιορτή των Ανθεστηρίων, από το 1960. Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν την παρέλαση ανθοστολισμένων αρμάτων στο κέντρο της πόλης, καθώς και μεγάλη ανθοκομική έκθεση στο Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων. Στο πλαίσιο της έκθεσης, διοργανώνονται καλλιτεχνικές δραστηριότητες, καθώς και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης πάνω σε περιβαλλοντικά ζητήματα.

Ιπποδρομίες στο Πλατύ

Σημαντικό τοπικό έθιμο, χρονολογείται στα τελευταία χρόνια του Βυζαντίου και γίνεται κάθε χρόνο στη μνήμη του Αγίου Γεωργίου, προστάτη των ιππέων, στο ιπποδρόμιο του χωριού, με αφετηρία το εξωκκλήσι του Αγίου.

Εκδηλώσεις για τη Μάχη της Βέργας

Πραγματοποιούνται κάθε χρόνο, στις 22 Ιουνίου, τιμώντας την ιστορική Μάχη της Βέργας και περιλαμβάνουν τέλεση δοξολογίας και λιτανεία, ομιλίες, παραδοσιακούς χορούς και παραδοσιακά εδέσματα. Η διοργάνωσή τους γίνεται από τον τοπικό «Πολιτιστικό-Αναπτυξιακό Σύλλογο Βέργας».

ΑΥΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Ως άυλα πολιτιστικά αγαθά νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού[69].

«Ο πολιτισμός της ελιάς και του ελαιόλαδου»: Η Μεσσηνία είναι ταυτόσημη με το λάδι και την ελιά. Ο *πολιτισμός της ελιάς και του ελαιόλαδου* είναι εγγεγραμμένος στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς από το 2019[70].

Ο «Καλαματιανός» χορός: Ίσως ο πιο δημοφιλής ελληνικός χορός που χορεύεται σε όλη την Ελλάδα από άνδρες και γυναίκες, χάριν στον ευχάριστο, μελωδικό ρυθμό του (7/8) και τα απλά βήματά του.

[69] Ν. 3028/2002 «Περί Προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α'/28.6.2002).

[70] Ο «Πολιτισμός της ελιάς και του ελαιόλαδου», Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, 2019, http://ayla.culture.gr/politismos-elias-kai-elaioladou/

Λέγεται και *ίσος* ή συρτός και φαίνεται να έχει αρχαία λατρευτική καταγωγή, ενώ συνδέεται με την τελετή και το βαθύτερο νόημα του γάμου.

ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ; ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Στην Ελλάδα βρίσκονται 69 Διατηρητέα Μνημεία[71] της Φύσης. Δύο εξ αυτών, το αιωνόβιο ελαιόδεντρο η «Ελιά της Καλαμάτας» και «Πλάτανος του Αγ. Φλώρου Μεσσηνίας» βρίσκονται στο Δήμο Καλαμάτας. Το πρώτο αποτελεί το μητρικό φυτό της ποικιλίας Καλαμών, γνωστό και ως «Μάνα Ελιά», με ύψος 14μ. και βρίσκεται σε οικόπεδο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, επί της οδού Λακωνικής 85. Το δεύτερο πρόκειται για ιστορικό γέρικο πλάτανο, εντυπωσιακού μεγέθους και σημαντικής αισθητικής αξίας, που συνδέεται με σοβαρά ιστορικά γεγονότα της περιοχής κατά τον 17^{ο} και 18^{ο} αιώνα και βρίσκεται στο χωριό Άγιος Φλώρος στη Δ.Ε. Αρφαρών.

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ – ΤΟΠΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Πολυάριθμα είναι τα εργοστάσια παραγωγής ελαιολάδου, οινοποιεία, εργαστήρια αλλαντικών και τυροκομεία του Δήμου Καλαμάτας που είναι γνωστά σε πανελλήνιο αλλά και διεθνές επίπεδο. Τα λαλάγγια, η σφέλα, ο καγιανάς, η γουρνοπούλα, η μεσσηνιακή σαλάτα, είναι μερικά από τα παραδοσιακά εδέσματα της περιοχής. Στο πλαίσιο αναγνώρισης της Καλαμάτας ως πρωτεύουσας της μεσσηνιακής γαστρονομίας, ο Δήμος συμμετέχει στο «Δίκτυο Δήμων των Εκλεκτών Γεύσεων», ενώ έχει δημιουργήσει την ιστοσελίδα Kalamata Gastronomy[72], με σκοπό να αναδείξει τα τοπικά προϊόντα της πόλης, δίνοντας ταυτόχρονα ώθηση στον γαστρονομικό τουρισμό της περιοχής. Τέλος, το Κέντρο Αγροδιατροφικής Επιχειρηματικότητας Μεσσηνίας, μια πρωτοβουλία του Ιδρύματος «Καπετάν Βασίλη & Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου» και της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής, αποσκοπεί στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον αγροδιατροφικό τομέα της Μεσσηνίας, μέσω της βιωματικής εκπαίδευσης ενηλίκων.

Ελαιόλαδο ΠΟΠ Καλαμάτας

Το ελαιόλαδο της Καλαμάτας, παράγεται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό του από την «Κορωνέικη» ποικιλία, ανήκει στην κατηγορία του έξτρα παρθένου και είναι προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).Η ελαιοκαλλιέργεια, που είναι η κύρια καλλιέργεια του Δήμου και η παραγωγή του ελαιόλαδου, καθώς και η μεταποίηση και τυποποίηση της βρώσιμης ελιάς Καλαμών, αποτελούν τους άξονες του πρωτογενούς και αντίστοιχα του δευτερογενούς τομέα.

Το Ελαιόλαδο Καλαμάτας δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις στην διεθνή αγορά, αποτελώντας διεθνές brand. Ωστόσο, τα σημερινά δεδομένα και οι απαιτήσεις του marketing έχουν κινητοποιήσει αρκετούς

[71] Ως Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης κηρύσσονται εκτάσεις, δημόσιες ή μη, που παρουσιάζουν παλαιοντολογικό, γεωμορφολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον, καθώς και συστάδες δένδρων ή δένδρα ή και σπάνια είδη φυτών που έχουν ιδιαίτερη βοτανική, φυτογεωγραφική, αισθητική και ιστορική σημασία. Στις περιοχές αυτές ισχύουν οι ίδιες απαγορεύσεις όπως και στους πυρήνες Εθνικών Δρυμών (ΦΕΚ 121/Δ/1980 και 589/Β/1985 αντιστοίχως για τα δύο μνημεία της Καλαμάτας).

[72] https://kalamatagastronomy.gr/

ελαιοπαραγωγούς όλης της Μεσσηνίας στην διάθεση τυποποιημένου ελαιόλαδου ανώτερης ποιότητας, με συσκευασίες ιδιαίτερης αισθητικής και οπτικής ταυτότητας, που αποσπούν διαρκώς διεθνή βραβεία.

Επίσης, κάθε χρόνο από το 2015 διοργανώνεται το «Φεστιβάλ Ελαιόλαδου και Επιτραπέζιας Ελιάς»[73], από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Καλαμάτας και άλλους φορείς. Στις επιμέρους εκδηλώσεις του περιλαμβάνονται Διαγωνισμός Ποιότητας Ελαιόλαδου, σεμινάρια, εκδρομές, γευσιγνωσία, κ.α.

Σχετικοί με τον πολιτισμό της ελιάς, είναι και «οι Δρόμοι της Ελιάς»[74], ένα δίκτυο με 180 μέλη από την ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου που στόχο έχει την καταγραφή και την προώθηση αυτής της διαχρονικής πολιτιστικής παρακαταθήκης.

Ελιές Καλαμών ΠΟΠ

Χυμώδεις, με το χαρακτηριστικό καστανόμαυρο χρώμα τους και την ελαφριά φρουτώδη γεύση τους, αποτελούν θησαυρό της καλαματιανής γης. Είναι προϊόν ΠΟΠ της Μεσσηνίας.

Σφέλα ΠΟΠ

Η σφέλα (από τη λέξη σφελίδα = λωρίδα) είναι προϊόν ΠΟΠ. Πρόκειται για ένα ημίσκληρο τυρί από πρόβειο ή αιγοπρόβειο γάλα που συναντάται στους Νομούς Μεσσηνίας και Λακωνίας. Έχει πλούσια, πικάντικη, αλμυρή και υπόξινη γεύση και τρώγεται ωμή και ψητό ή τηγανιτή.

Ροβίτσα/ Ψιλοφάσουλο

Όσπριο, με μέγεθος μικρότερο από τη φακή και πράσινο χρώμα, γνωστό και ως Καλαματιανό ψιλοφάσουλο. Θρεπτικότατη επιλογή για χορτοφάγους, αφού περιέχει υψηλά ποσοστά πρωτεΐνης, αντίστοιχα με αυτά του κρέατος (28%).

Πατάτα Αλαγονίας

Η Μεσσηνία είναι γνωστή για την καλής ποιότητας πατάτα της και στον Δήμο Καλαμάτας η πατάτα Αλαγονίας, που παράγεται στα πατατοχώραφα του Ταϋγέτου, είναι η πιο φημισμένη. Έχει στρογγυλό σχήμα, χονδρή φλούδα, με αποτέλεσμα να διατηρείται για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Κάθε χρόνο, το πρώτο Σάββατο μετά τον Δεκαπενταύγουστο στην Αλαγονία γίνεται η «Γιορτή της Πατάτας».

Άγρια αγκινάρα Μικρομάνης

Η παραγωγή αυτού του τύπου άγριας αγκινάρας έχει ιστορία άνω των 100 ετών και αποτελεί την κύρια πηγή εισοδήματος των κατοίκων της. Χαρακτηρίζεται ως άγρια λόγω των αγκαθωτών πετάλων της.

Αλλαντικά Καλαμάτας

Η περιοχή, όπως και γενικά η Μεσσηνία, φημίζεται για το παστό χοιρινό και τα καπνιστά λουκάνικα με το πορτοκάλι. Γενικά, ο συνδυασμός των αλλαντικών με πορτοκάλι συνηθίζεται σε πολλά πιάτα, όπως λ.χ. στην σαλάτα με παστό και πορτοκάλι.

Βαλσαμικό Ξύδι Καλαμάτας

[73] http://www.kalamata-olivefestival.gr/

[74] https://olivetreeroute.gr/

Η Καλαμάτα φημίζεται για το βαλσαμικό ξίδι με τη φινετσάτη γεύση, το σκούρο καραμελέ χρώμα του και την παχύρρευστη υφή του. Από τις πιο γνωστές μάρκες βαλσαμικού πανελληνίως, αλλά και με εξαγωγές, είναι οι εταιρείες Kalamata Papadimitriou και Vrionis.

Κρασί

Στους αμπελώνες της περιοχής καλλιεργούνται οι ποικιλίες Ροδίτης, Φιλέρι, Φωκιανό, Ασσύρτικο, Μοσχοφίλερο, Αγιωργίτικο, Μανδηλαριά, καθώς και οι Cabernet Sauvignon, Cabernet Frenc, Grenade Rouge, Merlot και Carignen. Ο λευκός ξηρός και ο ερυθρός οίνος Μεσσηνίας έχουν διασφαλιστεί ως προϊόντα Προστατευμένης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ).

Καλαματιανό Μαντήλι

Το Καλαματιανό Μαντήλι είναι είδος μεταξωτού μαντηλιού, που χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο στους παραδοσιακούς χορούς από τον πρώτο χορευτή. Το μετάξι, επί αιώνες σημαντικό εξαγώγιμο προϊόν της περιοχής, συνέβαλε στην ευμάρεια της Καλαμάτας και στην ανάπτυξή της και συνδέθηκε από πολύ νωρίς με την νεώτερη ιστορία της. Πολυάριθμες ήταν οι φάμπρικες μεταξιού που λειτουργούσαν στην πόλη τον 19^{ο}αι., με σημαντικότερο κέντρο την Μονή Καλογραίων. Η εκτροφή του μεταξοσκώληκα και η ύφανση των μεταξωτών ξεκίνησαν στο μοναστήρι το 1796 από τον γέροντα Γεράσιμο Παπαδόπουλο, που έφερε την τέχνη από την Μονή Φιλοσόφου στη Δημητσάνα. Επί δημαρχίας Σταύρου Μπένου είχε γίνει απόπειρα να ιδρυθεί η δημοτική επιχείρηση *Καλαματιανό Μαντήλι*, η οποία δυστυχώς δεν λειτούργησε ποτέ. Σήμερα, η παραγωγή μαντηλιού είναι σαφώς μικρότερη και συνεχίζεται στην Μονή Καλογραίων και την επιχείρηση Γκόνου, με μετάξι που έρχεται από το Σουφλί.

ΣΤ. Δομημένο Περιβάλλον και Βασικές Υποδομές

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οδικές Μεταφορές

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Καλαμάτας είναι εκτενές και απαρτίζεται κυρίως από τοπικές οδούς. Ο Δήμος συνδέεται οδικώς με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη μέσω των αυτοκινητόδρομων «Ανατολική Οδός Πελοποννήσου», «Ολυμπία Οδός» και «Αυτοκινητόδρομος Αιγαίου».

Ο κυριότερος οδικός άξονας που διαπερνά την Περιφέρεια Πελοποννήσου ενώνοντας τα κυριότερα αστικά κέντρα μεταξύ τους είναι ο αυτοκινητόδρομος «Καλαμάτα - Τρίπολη - Κόρινθος – Αθήνα», ο οποίος θα καταλήξει στον Περιφερειακό της Καλαμάτας που ήδη κατασκευάζεται και πρόκειται να ολοκληρωθεί και να παραδοθεί σύντομα. Εντάσσεται στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο και αναμένεται να αποτελέσει έναν από τους κύριους παράγοντες περιφερειακής ανάπτυξης των περιοχών της Κεντρικής και Νότιας Πελοποννήσου και ειδικότερα των Νομών Μεσσηνίας, Αρκαδίας και Αργολίδας.

Ο δεύτερος σημαντικός άξονας για την ΠΕ Μεσσηνίας και το Δήμο Καλαμάτας είναι ο δρόμος «Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα – Καλαμάτα». Προβλεπόταν η κατασκευή 164 χλμ. στα τμήματα Πατρών - Πύργου και Αλφειού - Τσακώνας, με δύο λωρίδες κυκλοφορίας και λωρίδα έκτακτης ανάγκης ανά κατεύθυνση και διαχωριστικό διάζωμα για το πρώτο τμήμα, και δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση με διαχωριστικό διάζωμα για το δεύτερο τμήμα. Στην παρούσα χρονική στιγμή τα έργα δεν

έχουν ολοκληρωθεί και είναι στάσιμα. Με την ολοκλήρωση των παραπάνω αξόνων, αναμένεται να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στην πόλη της Καλαμάτας και θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής.

Οι υπόλοιποι σημαντικοί οδικοί άξονες που διέρχονται από το Δήμο της Καλαμάτας είναι οι εξής:

- Η Εθνική Οδός Καλαμάτας - Σπάρτης, που συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με την ΠΕ Λακωνίας και τη Σπάρτη, αλλά και με τους ορεινούς οικισμούς του Ταϋγέτου. Επισημαίνεται ότι τόσο λόγω φθορών όσο και λόγω συχνών καταπτώσεων βράχων επί της οδού, χρήζει επιτακτικής ανάγκης συντήρησης και βελτίωσης.
- Η Εθνική Οδός Καλαμάτα – Μεσσήνη -Βελίκα – Πύλος - Μεθώνη
- Η Επαρχιακή Οδός Καλαμάτα – Καρδαμύλη – Αρεόπολη, η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τη Μεσσηνιακή και τη Λακωνική Μάνη, καθώς και με τις Τοπικές Κοινότητες Βέργας και Μαντίνειας
- Η Επαρχιακή Οδός Θουρία – Μικρομάνη – Άρις – Τρίοδος – Αριστομένης - Χώρα
- Το συνολικό Εθνικό Οδικό Δίκτυο που διέρχεται από την ΠΕ Μεσσηνίας και η κατηγοριοποίηση του σε πρωτεύον και δευτερεύον, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 25:Οι οδικοί άξονες που διέρχονται από το Δήμο Καλαμάτας.

ΠΡΩΤΕΥΟΥΝ ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Ο αυτοκινητόδρομος «Κόρινθος – Τρίπολη - Μεγαλόπολη – Καλαμάτα» (νέα χάραξη)
ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Η ΕΟ 7 «Κόρινθος – Νεμέα - Άργος - Τρίπολη - Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»
Η ΕΟ 9 στο τμήμα της «Καλό Νερό - Πύλος – Μεθώνη»
Η ΕΟ 82 «Σπάρτη - Καλαμάτα - Μεσσήνη - Βελίκα - Χατζή – Πύλος»
Η ΕΟ 9 «Πύργος - Καλό Νερό - Τσακώνα (Ενωτική των ΕΟ9 και ΕΟ7) συνάντηση με νέο άξονα Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»

Πηγή: Αποφ-ΔΜΕΟ/Ε/ο/779/95 (ΦΕΚ-800/Β/14-4-95)

Η συντήρηση του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού δικτύου από διαφορετικές υπηρεσίες, δημιουργεί προβλήματα τόσο στον προγραμματισμό – χρηματοδότηση των αναγκαίων έργων συντήρησης (ειδικά στις περιπτώσεις επειγόντων αποκαταστάσεων καθιζήσεων, κατολισθήσεων κτλ.), όσο και στην υλοποίησή τους. Το βασικό οδικό δίκτυο συμπληρώνεται από ένα εκτεταμένο δημοτικό και αγροτικό δίκτυο το οποίο χρήζει εκτεταμένων συντηρήσεων και βελτιώσεων. Ιστορικά, αναπτύχθηκαν τρεις

βασικοί οδικοί άξονες υπερτοπικής σημασίας που συνδέουν την πόλη της Καλαμάτας με την ευρύτερη περιοχή, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- Η παλαιά Εθνική Οδός, στο Τμήμα «Τσακώνας – Καλαμάτας», η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τις με τις Τοπικές Κοινότητες των Δημοτικών Ενοτήτων Αρφαρών, Άριος και Θουρίας, με τις Τοπικές Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας. Επίσης εξυπηρετεί ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών μετακινήσεων, προς Αεροδρόμιο, Μεσσήνη κτλ. Ο άξονας αυτός παρουσιάζει σημαντικό κυκλοφοριακό φόρτο, ενώ διασπάται σε δύο επί μέρους δυτικούς ακτινικούς άξονες:
- Ο πρώτος δυτικός άξονας είναι η «Νέα Είσοδος Καλαμάτας», που εξυπηρετεί εκτός από τις καθαρά υπεραστικές μετακινήσεις και ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών μετακινήσεων (ανατολική παραλία, βιοτεχνική δραστηριότητα κτλ.)
- Ο δεύτερος δυτικός άξονας είναι η οδός Αθηνών η οποία έχει πολλαπλό ρόλο στο σημερινό κυκλοφοριακό σύστημα. Συγκεκριμένα, εκτός από την εξυπηρέτηση καθαρά υπεραστικών μετακινήσεων από και προς το πολεοδομικό συγκρότημα, παίζει το ρόλο πρωτεύουσας αστικής αρτηρίας, η οποία συνδέει ένα σημαντικό τμήμα της δυτικής οικιστικής περιοχής (συνοικισμοί Ακοβίτικα, Πλεύνα, Αγία Τριάδα, Ράχη) με το κέντρο της πόλης.

Η Εθνική Οδός (ΕΟ) «Καλαμάτας – Σπάρτης» συνδέει την Καλαμάτα με την ΠΕ Λακωνίας και με τους ορεινούς οικισμούς του Ταϋγέτου αποτελώντας «προέκταση» της οδού Αρτέμιδος. Έχει «πτωχά» γεωμετρικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν επιτρέπουν υψηλές ταχύτητες και συνεπώς δεν έλκουν υψηλούς κυκλοφοριακούς φόρτους. Ωστόσο, εξακολουθεί να παραμένει ένας νευραλγικός άξονας του υπεραστικού δικτύου της περιοχής, διατηρώντας κυρίως χαρακτήρα εξυπηρέτησης υπεραστικών μετακινήσεων, λόγω της ανυπαρξίας σημαντικών οικισμών στη ζώνη διέλευσής του, πλην ενός μικρού τμήματος (Παναγίτσα) που ανήκει στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Καλαμάτας.

Η Επαρχιακή Οδός «Καλαμάτα-Καρδαμύλη-Αρεόπολη» (ΕπΟ 1) διασταυρώνεται με την οδό Λακωνικής και την παραλιακή οδό Ναυαρίνου στα όρια του Πολεοδομικού Συγκροτήματος και συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τη Μεσσηνιακή και Λακωνική Μάνη, καθώς και με τις Τοπικές Κοινότητες Βέργας και Μαντίνειας. Επίσης, συνδέει την αστική περιοχή της Καλαμάτας με την ανατολική παραλία του Μεσσηνιακού κόλπου σε συνδυασμό με τις αρτηρίες Ακρίτα, Φαρών και Κρήτης. Παρουσιάζει, δηλαδή, έναν τουριστικό χαρακτήρα και για το λόγο αυτό η ένταση χρήσης του και οι υψηλοί κυκλοφοριακοί φόρτοι εμφανίζονται κυρίως κατά τους θερινούς μήνες.

Επιπροσθέτως, τέσσερις ακόμη οδικοί άξονες μπορούν να χαρακτηριστούν σαν δευτερεύοντες άξονες υπερτοπικής σημασίας είναι οι ακόλουθοι:

- Οδός Αρτέμιδος,
- Οδός Λακωνικής,
- Οδός Κρήτης,
- Οδός Στ. Κωστόπουλου (Διασποράς)

Επίσης, βασικές κυκλοφοριακές αρτηρίες αποτελούν οι οδοί: Αρτέμιδος, Βασ. Γεωργίου, Λυκούργου, Κρήτης, Καρακούση, Ναυαρίνου, Μεσσήνης, Είρας, Δακτύλιος (Ύδρας, Ξενοφώντος, Βασ. Όλγας, Ακρίτα, Παλαιολόγου), Σταδίου, 23ης Μαρτίου, Αναγνωσταρά, Μαυρομιχάλη, Φαρών και Φραντζή.

Στην πόλη της Καλαμάτας λειτουργεί ήδη ένα αρτηριακό κύκλωμα δακτυλίου γύρω από τον κεντρικό πυρήνα της πόλης, με βάση την οργάνωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου σε ζεύγη μονοδρομημένων παράλληλων αξόνων, στους οποίους δίνεται απόλυτη προτεραιότητα ως προς όλες τις εγκάρσιες κινήσεις.

Η εφαρμογή του συστήματος των δύο δακτυλίων οδήγησε σε εκτροπή των διαμετρικών ως προς το κέντρο μετακινήσεων σε διαδρομές περιφερειακές και έξω από τον κεντρικό πυρήνα, καθώς και στον ανακαταμερισμό του κυκλοφοριακού φόρτου πάνω στο αρτηριακό δίκτυο, με αποτέλεσμα τη μείωση της υπερβολικής φόρτισης σε ορισμένους κρίσιμους συνδέσμους. Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΓΠΣ Καλαμάτας[75] και τις προβλεπόμενες δράσεις για την αναβάθμιση του κέντρου της πόλης (ΚΠ), καταγράφεται ως αναγκαία η επέκταση των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων σε ευρύτερη περιοχή, σε συνδυασμό με τις ανακατατάξεις των λειτουργιών της πόλης. Στο ΓΠΣ προβλεπόταν η δημιουργία περιφερειακού άξονα, ο οποίος σήμερα βρίσκεται σε στάδιο κατασκευής και έχει ως βασικό στόχο την εξασφάλιση μιας κυκλοφοριακής αυτοτέλειας του ανατολικού, του δυτικού και του κεντρικού τομέα της πόλης, αναφορικά με τις υπερτοπικές μετακινήσεις εθνικής και περιφερειακής κλίμακας.

Η εικόνα και η κατάσταση του οδικού δικτύου διαφοροποιείται εντός της πόλης. Με εξαίρεση την Παλιά Πόλη και την ανατολική περικεντρική περιοχή, το οδικό δίκτυο σε όλο σχεδόν το παλαιό εγκεκριμένο σχέδιο πόλης (1905) παρουσιάζεται πληθωρικό, με σημαντικό ποσοστό καλυπτόμενης από δρόμους επιφάνειας.

Εντελώς αντίθετη εικόνα παρουσιάζεται στις νέες επεκτάσεις και ιδιαίτερα στις βορειοδυτικές και βορειοανατολικές περιοχές (Φραγκοπήγαδο, Αβραμιού, Καλύβια, Πέταλο, Αγία Άννα, Γουλιμίδες, Αγία Παρασκευή, Άγιος Κωνσταντίνος, Άγιος Ισίδωρος κ.λπ.), όπου η πυκνότητα δόμησης αντιστοιχεί σε συνεχή οικιστικό ιστό με εντελώς υποτυπώδες και ανεπαρκές οδικό δίκτυο. Παρουσιάζονται, επομένως, αυξημένες ανάγκες για τη διάνοιξη νέων οδών που προβλέπονται από σχέδιο πόλης.

Ένα οδικό έργο στρατηγικής σημασίας είναι η «Μελέτη, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία και Συντήρηση του Οδικού Άξονα Νοτιοδυτικής Πελοποννήσου, Τμήμα Καλαμάτα – Ριζόμυλος - Πύλος – Μεθώνη, μέσω ΣΔΙΤ». Πρόκειται για τον οδικό άξονα της Νοτιοδυτικής Πελοποννήσου, το δρόμο δηλαδή που θα συνδέσει την Καλαμάτα και το αεροδρόμιό της με την ταχέως αναπτυσσόμενη τουριστικά περιοχή της Δυτικής Μεσσηνίας. Ο συγκεκριμένος άξονας συγχρόνως θα ενώνει τους δύο διευρωπαϊκούς άξονες της Πελοποννήσου, τον Μορέα και την Ολυμπία Οδό.

Όσον αφορά το οδικό δίκτυο των ΤΚ και των οικισμών του Ταϋγέτου, η πρόσβαση στους οικισμούς Αλαγονίας και Μαχαλά γίνεται κυρίως από τα νότια (σύνδεση με εθνικό δίκτυο με στενές ασφαλτοστρωμένες οδούς που ακολουθούν τις ισοϋψείς), ενώ από τα βόρεια υπάρχει σύνδεση μόνο με τη Νέδουσα και το δασικό δίκτυο του Ταΰγετου με χωματόδρομους σχετικά καλής βατότητας. Καθώς οι οικισμοί αναπτύσσονται σε σειρά (μαζί με τις Πηγές και την Αρτεμισία) οι δρόμοι που

[75] ΦΕΚ 77/2011

οδηγούν σε αυτούς δημιουργούν ένα σύνθετο κύκλωμα με τρεις συνδέσεις με το εθνικό οδικό δίκτυο και με πολλαπλές προσβάσεις σε κάθε έναν από αυτούς (άνω/κάτω τμήμα οικισμού). Το οδικό δίκτυο της περιοχής συντηρείται τακτικά και είναι γενικά σε καλή κατάσταση, εκτός από μικροκαθιζήσεις που παρουσιάζονται σε κάποια σημεία κατά περιόδους. Στο εσωτερικό των οικισμών αναπτύσσονται δαιδαλώδη δίκτυα οδών και καλντεριμιών με μεγάλες κλίσεις, τα οποία οριακά επαρκούν σε πλάτος για την κίνηση ενός οχήματος. Η στάθμευση δε γίνεται σε οργανωμένους χώρους, αλλά όπου είναι εφικτό κάθε φορά, κάτι που δημιουργεί προβλήματα κατά τις αιχμές του καλοκαιριού.

Η Αρτεμισία, όπως και η Θεοτόκος, βρίσκονται επί του Εθνικού Οδικού Δικτύου (ΕΟΔ) Καλαμάτας – Σπάρτης και μάλιστα επί της διασταύρωσης με το επαρχιακό οδικό δίκτυο που συνδέει την Εθνική οδό με τα χωριά Λαδάς, Εμιαλοί, Αγία Τριάδα και Καρβέλι προς νότο και με τα χωριά Πηγές, Αλαγονία και Μαχαλάς προς βορρά. Συνεπώς, η πρόσβαση στους οικισμούς είναι εξαιρετικά εύκολη, όχι όμως και η κίνηση τροχοφόρων στο εσωτερικό της Αρτεμισίας, λόγω της παραδοσιακής δομής του οικισμού και των πεζοδρομήσεων που έγιναν πρόσφατα.

Οι οικισμοί του ΤΚ Ελαιοχωρίου βρίσκονται όλοι στον επαρχιακό άξονα που ξεκινά από το ΕΟΔ και καταλήγει στην Αράχοβα. Ενδιάμεσα, στον οικισμό Ελαιοχώρι υπάρχει διακλάδωση που οδηγεί στην πόλη της Καλαμάτας από τα ανατολικά. Ο άξονας αυτός περνά μέσα από τους οικισμούς, εκτός από τα Διάσελλα που συνδέονται με τσιμεντένιο δρόμο περιορισμένης διατομής με αυτόν. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα αρκετές δυσλειτουργίες σε περιόδους αιχμής, λόγω του μικρού πλάτους των δρόμων στο εσωτερικό των οικισμών και της έλλειψης χώρων στάθμευσης. Οι λοιποί δρόμοι στο εσωτερικό των οικισμών αναπτύσσονται συνήθως με μεγάλες κλίσεις και διαδοχικές στροφές. Το αγροτικό δίκτυο της περιοχής έχει μήκος περίπου 50 χλμ., εκ των οποίων το 5% μόνο είναι τσιμεντοστρωμένο και το υπόλοιπο είναι χωματόδρομοι σε κακή κατάσταση, με πολλά σημεία καθιζήσεων και κατολισθήσεων. Τέτοια φαινόμενα παρουσιάζονται ακόμα και στο εσωτερικό δίκτυο των οικισμών, όπως π.χ. στην πλατεία στα Περιβολάκια.

Οι οικισμοί Καρβέλι, Αγία Τριάδα και Εμιαλοί, αν και βρίσκονται στα κατάντη του Εθνικού Οδικού Δικτύου είναι εξίσου απομακρυσμένοι από τους οικισμούς του ΤΚ Αλαγονίας. Το οδικό δίκτυο που τους εξυπηρετεί είναι ίσως πιο περιορισμένο και δύσβατο διότι η πρόσβαση στα χωριά γίνεται είτε από έναν επιμήκη άξονα δίπλα στο φαράγγι του Καρβελιώτικου χειμάρρου (που παρουσιάζει κατολισθήσεις και είναι αφύλακτος στα κατάντη), είτε από τα βόρεια με μια εξίσου ορεινή και δύσβατη σύνδεση μέσω του δάσους και του οικισμού του Λαδά. Στο εσωτερικό των οικισμών οι δρόμοι είναι στην καλύτερη περίπτωση στενοί τσιμεντόδρομοι, ενώ πολλές φορές καταλήγουν σε αδιέξοδα στα όρια των ιδιοκτησιών. Συγχρόνως υπάρχουν κατοικίες που δεν προσεγγίζονται με ΙΧ. Επίσης, το δίκτυο των αγροτικών οδών συχνά κλείνει το χειμώνα από το νερό και το χιόνι. Το Κάτω Καρβέλι συνδέεται άμεσα με το ΕΟΔ με άσφαλτο ευρείας διατομής και δεν αντιμετωπίζει προβλήματα στο εσωτερικό του δίκτυο, εξαιτίας της μικρής του έκτασης και των ήπιων κλίσεων.

Η Νέδουσα είναι ο πιο απομακρυσμένος οικισμός του Δήμου και η πρόσβαση σε αυτόν γίνεται, κυρίως, από ασφάλτινο δρόμο που συνδέει τον οικισμό με το ΕΟΔ Καλαμάτας – Σπάρτης. Ωστόσο, ο οικισμός συνδέεται και με τον Μαχαλά μέσω ενός μεικτού και κακοσυντηρημένου άξονα ασφάλτου-χώματος και κλείνει έτσι ένα κύκλωμα στον ορεινό χώρο του Ταΰγετου. Το εσωτερικό δίκτυο του οικισμού έχει ενδιαφέρον καθώς διαπλέκεται με μια σειρά ρεμάτων και εντούτοις καταφέρνει με μικρά

γεφύρια και ευέλικτες οδεύσεις γύρω από έναν δακτύλιο να εξυπηρετεί το μεγαλύτερο μέρος του οικισμού ικανοποιητικά, σε συνδυασμό πάντα με πεζή μετακίνηση. Προβλήματα στάθμευσης παρουσιάζονται μόνο το καλοκαίρι. Κυριότερο πρόβλημα του οδικού δικτύου του οικισμού είναι ο δρόμος πρόσβασης σε αυτόν, ο οποίος χρειάζεται διαπλάτυνση.

Οι Πηγές, από πλευράς συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης, κλίνουν περισσότερο στον οικισμό της Αλαγονίας. Πρόσβαση στον οικισμό υπάρχει τόσο από το άνω όσο και από το κάτω τμήμα του οικισμού, ενώ στο εσωτερικό το περιορισμένο δίκτυο δημιουργεί έναν δακτύλιο που καταφέρνει να εξυπηρετεί τις σχετικά λίγες κατοικίες του οικισμού. Το αγροτικό δίκτυο βρίσκεται σε χειρότερη κατάσταση, καθώς υπάρχουν σημεία που το χειμώνα πλημμυρίζουν.

Το οδικό δίκτυο στην περιοχή της ΔΚ Βέργας κυριαρχείται από την παράλληλη όδευση του άξονα Καλαμάτα – Καρδαμύλη πλησίον του αιγιαλού και την οφιοειδή χάραξη του δρόμου προς Κάτω Βέργα. Τους δύο αυτούς άξονες συνδέει πλήθος άλλων, ασφαλτοστρωμένων ή μη, οδών, ενώ κάποιοι από αυτούς εκτείνονται μέχρι την παραλία. Το δίκτυο έχει αδυναμίες περισσότερο στη λειτουργία και συναρμογή του τοπικού με το υπερτοπικό δίκτυο, αλλά και στις αιχμές του κυκλοφοριακού φόρτου, ειδικά στα σημεία με μεγάλες κλίσεις και περιορισμένο πλάτος διατομής. Χώροι στάθμευσης υπάρχουν αρκετοί ιδιωτικοί, ενώ από το νέο ρυμοτομικό σχέδιο προβλέπονται και κάποιοι δημόσιοι. Σήμερα, δημιουργούνται αρκετά προβλήματα κατά τους θερινούς μήνες.

Οι οικισμοί του ΤΚ Λαδά αν και βρίσκονται στα κατάντη του ΕΟΔ είναι απομακρυσμένοι από τους υπόλοιπους ορεινούς οικισμούς των Δημοτικών Διαμερισμάτων της περιοχής. Το οδικό δίκτυο που εξυπηρετεί τον οικισμό του Λαδά είναι περιορισμένο, δύσβατο, παρουσιάζει κατολισθήσεις και είναι αφύλακτο. Στο εσωτερικό του οικισμού οι δρόμοι είναι στην καλύτερη περίπτωση στενοί τσιμεντόδρομοι, ενώ πολλές φορές καταλήγουν σε αδιέξοδα στα όρια των ιδιοκτησιών. Συγχρόνως υπάρχουν κατοικίες που δεν προσεγγίζονται με ΙΧ , ενώ το δίκτυο των αγροτικών οδών συχνά κλείνει το χειμώνα από το νερό και το χιόνι. Όσον αφορά τη συγκοινωνιακή υποδομή του Λαδά, λόγω του ότι πρόκειται για ένα συνεκτικό οικισμό, η κίνηση τροχοφόρων είναι σχεδόν αδύνατη στο εσωτερικό του. Ωστόσο, οι κάτοικοι κινούνται και σταθμεύουν εντός του οικισμού, πράγμα που δημιουργεί προβλήματα κατά τις περιόδους αιχμής. Ο οικισμός Άγιος Βασίλειος βρίσκεται επί του ΕΟΔ για Σπάρτη και δε διαθέτει ιδιαίτερο εσωτερικό οδικό δίκτυο λόγω της μικρής του έκτασης και της χαλαρής δομής που τον χαρακτηρίζει.

Η μετακίνηση εντός της πόλης εξυπηρετείται και από το Αστικό ΚΤΕΛ Καλαμάτας. Η αστική συγκοινωνία εκτελείται από το ΚΤΕΛ, μετά από προγραμματική συμφωνία με το Δήμο Καλαμάτας. Σύμφωνα με το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) του Δήμου Καλαμάτας, στην αστική συγκοινωνία της Καλαμάτας προβλέπεται η λειτουργία 7 αστικών γραμμών, οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 26:Οι γραμμές αστικής συγκοινωνίας στην πόλη της Καλαμάτας.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΓΡΑΜΜΗΣ
1	ΚΑΛΑΜΑΤΑ – FILOXENIA

2	FILOXENIA – ΤΕΙ – ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
3	ΟΣΕ – ΛΕΪΚΑ
4	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ – ΚΟΡΔΙΑΣ
5	ΠΑΡΑΛΙΑ – ΤΕΙ
6	ΟΣΕ – ΤΕΙ
7	FILOXENIA – ΜΙΚΡΑ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ

Πηγή: Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλαμάτας (Α΄ Φάση), 2020

Ωστόσο, τακτικά δρομολόγια πραγματοποιούνται μόνο για τις γραμμές 1,2,3,4 και 7. Αντίθετα, οι γραμμές 5 και 6 πραγματοποιούνται μόνο μέσω έκτακτων δρομολογίων, εάν προκύψει αυξημένη επιβατική ζήτηση για το ΤΕΙ Καλαμάτας. Για την εκτέλεση των δρομολογίων της αστικής συγκοινωνίας, το Αστικό ΚΤΕΛ Καλαμάτας διαθέτει στόλο 14 οχημάτων. Από το σύνολο του στόλου, τα 13 ανήκουν στην κατηγορία Α100, μήκους 12 μ. και χωρητικότητας περίπου 100 επιβατών (40 καθήμενοι και 60 όρθιοι), ενώ μόλις ένα λεωφορείο είναι τύπου mini-bus, έχοντας μήκος 8 μ. και δυνατότητα εξυπηρέτησης έως 50 επιβάτες (25 καθήμενοι και 25 όρθιοι). Το τελευταίο χρησιμοποιείται για την κάλυψη των αναγκών της γραμμής 7, η οποία παρουσιάζει σχετικά χαμηλή επιβατική ζήτηση συγκριτικά με τις υπόλοιπες.

Από τις 5 λειτουργικές γραμμές, οι γραμμές 1 και 2[76] συνιστούν το βασικό κορμό της αστικής συγκοινωνίας, εξυπηρετώντας καθημερινά το μεγαλύτερο όγκο μετακινούμενων, αφού καλύπτουν την ανάγκη για μετακίνηση τόσο εντός του αστικού ιστού της πόλης, όσο και την ανάγκη για μετακίνηση από/προς το ΤΕΙ και το Νοσοκομείο που αποτελούν βασικούς πόλους έλξης και παραγωγής μετακινήσεων.

Το Υπεραστικό ΚΤΕΛ Μεσσηνίας ΑΕ έχει την έδρα του στην πόλη της Καλαμάτας, στην οδό Νέδοντος, κοντά στη Νέα Αγορά, στο βόρειο τμήμα της πόλης και πραγματοποιεί υπερτοπικές και υπεραστικές μετακινήσεις. Ο στόλος του ανέρχεται στα 108 λεωφορεία εκ των οποίων 9 είναι ιδιοκτησίας του ΚΤΕΛ, 3 είναι τουριστικά και 2 μίνι Bus. Συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με όλες τις κοινότητες της ΠΕ Μεσσηνίας με καθημερινά δρομολόγια. Ο αριθμός των ημερήσιων δρομολογίων προς τις μεγάλες ΔΕ (Κυπαρισσία, Γαργαλιάνοι, Φιλιατρά, Πύλος, Χώρα, Κορώνη κλπ.) είναι μεγάλος (φτάνει ή ξεπερνά τα 6 ανά ημέρα). Ειδικά προς τη Μεσσήνη τα δρομολόγια ξεκινούν στις 05:00 και σταματούν στις 22:10 με συχνότητα μισής ώρας έως τις 15:00 και μίας ώρας από τις 15:00 και ως το τέλος τους. Εκτός από την εξυπηρέτηση των πολιτών με δρομολόγια εντός της ΠΕ Μεσσηνίας, το ΚΤΕΛ Μεσσηνίας πραγματοποιεί και διανομαρχιακά δρομολόγια συνδέοντας με την Καλαμάτα πόλεις όπως η Αθήνα, η

[76] Στο Νοσοκομείο μπορούν να έχουν πρόσβαση και οι πολίτες που χρησιμοποιούν τις γραμμές Νο1 (από Filoxenia) και Νο4 (γραμμή Λεΐκων) με μετεπιβίβαση στο Νο2 στη στάση του Αστικού ΚΤΕΛ που βρίσκεται έναντι του Σιδηροδρομικού Σταθμού, με ενιαίο εισιτήριο. Κατά την επιστροφή του Νο2, υπάρχει ανταπόκριση με το Νο1, στην πλατεία δυτικά του Δημαρχείου.

Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, τα Ιωάννινα και η Σπάρτη. Ειδικότερα, υπάρχει καθημερινά 1 δρομολόγιο (πλην Σαββάτου και Κυριακής) προς τη Σπάρτη, 2 δρομολόγια την ημέρα προς Πάτρα (με στάσεις και στην Κυπαρισσία, τη Ζαχάρω και τον Πύργο), 4 δρομολόγια την εβδομάδα προς τα Ιωάννινα (με στάσεις και σε Αγρίνιο, Μεσολόγγι), 3 δρομολόγια την εβδομάδα προς Θεσσαλονίκη (με στάσεις σε Λαμία, Λάρισα, Κατερίνη) και 12 δρομολόγια 12 ανά ημέρα για Αθήνα.

Η στάθμευση στο κέντρο της πόλης της Καλαμάτας καλύπτεται κυρίως από τους υπαίθριους χώρους στάθμευσης που έχουν διαμορφωθεί στην περιοχή Νέδοντος (από την οδό Περικλέους έως την οδό Λεΐκων), στην περιοχή του Μεγάρου Χορού και στη Δημοτική Αγορά. Επιπλέον, θέσεις ελεγχόμενης στάθμευσης υπάρχουν στις οδούς Υπαπαντής, Σταδίου, Νέδοντος, Αριστομένους, Σιδηροδρομικού Σταθμού, Ναυαρίνου (έμπροσθεν του Ναυτικού Ομίλου), καθώς και στο σκεπασμένο κεντρικό και βόρειο τμήμα του ποταμού Νέδοντα.

Σε ό,τι αφορά το ισχύον καθεστώς στάθμευσης, σύμφωνα με το ΣΒΑΚ Καλαμάτας η στάθμευση παρά την οδό είναι γενικά ελεύθερη, εκτός από την κεντρική περιοχή της πόλης, εντός της οποίας εφαρμόζεται καθεστώς ελεγχόμενης στάθμευσης με χρέωση. Στη ζώνη εφαρμογής του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης περιλαμβάνονται τμήματα από τις οδούς: Υπαπαντής, 23ης Μαρτίου, Νέδοντος, Αριστομένους, Βασ. Γεωργίου και Φραντζή. Το σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης έχει κόμιστρο 0,5€/ώρα, εφαρμόζεται από Δευτέρα έως Παρασκευή (08:00 – 14:00 και 17:00 – 21:00) και τίθεται εκτός λειτουργίας το Σάββατο μετά τις 14:00, την Κυριακή και κατά τις αργίες.

Ένα μέρος των υπαίθριων χώρων στάθμευσης (εκτός οδού) δημόσιας χρήσης λειτουργεί χωρίς χρέωση, ενώ ορισμένοι λειτουργούν ως οργανωμένοι χώροι στάθμευσης με καθεστώς ελεγχόμενης στάθμευσης. Αυτοί είναι τρεις και είναι τα ΟΤ τετράγωνα που περιβάλλονται από τις οδούς Νέδοντος – Κλαδά -Αρτέμιδος - Κιλκίς, Νέδοντος – Σταδίου – Αρτέμιδος – Λεΐκων, Σπάρτης – Αρτέμιδος – Σπάρτης. Όσον αφορά το πλαίσιο λειτουργίας τους, αυτό είναι κοινό με το αντίστοιχο της ελεγχόμενης στάθμευσης παρά την οδό, με εξαίρεση τον τρίτο χώρο, στον οποίο ισχύει ελεγχόμενη στάθμευση χωρίς χρέωση με μέγιστη διάρκεια στάθμευσης 1 ώρα, για τις ημέρες Τετάρτη και Σάββατο, κατά τις οποίες και λειτουργεί η παρακείμενη λαϊκή αγορά.

Σιδηροδρομικές Μεταφορές

Το Σιδηροδρομικό δίκτυο της ΠΕ Μεσσηνίας, όπως και το υπόλοιπο δίκτυο της Περιφέρειας Πελοποννήσου δεν είναι συμβατό με το υπόλοιπο εθνικό δίκτυο, λόγω της διαφοροποίησης στο πλάτος γραμμής μεταξύ δικτύων Πελοποννήσου (μετρικό δίκτυο) και Κεντρικής – Βόρειας Ελλάδας (κανονικό δίκτυο εύρους 1,44μ).

Οι δυο βασικοί κλάδοι που φτάνουν μέχρι την Καλαμάτα είναι οι εξής:

- Κόρινθος – Πάτρα – Πύργος - Καλό Νερό – Ζευγολατιό – Ασπρόχωμα - Καλαμάτα
- Κόρινθος – Άργος – Τρίπολη – Ζευγολατιό – Ασπρόχωμα – Καλαμάτα

Οι δύο κλάδοι συναντώνται στο Ζευγολατιό και από εκεί, μέσω μονής γραμμής, το δίκτυο καταλήγει στην Καλαμάτα. Στο σιδηροδρομικό δίκτυο υπάρχει μια βασική διακλάδωση από Καλό Νερό για

Κυπαρισσία, ενώ μία ακόμη, από Ασπρόχωμα για Μεσσήνη. Το έτος 2003 η γραμμή Κόρινθος-Τρίπολη-Καλαμάτα, κλείνει για ανακαίνιση. Το 2009 τελικά επαναλειτουργούν τα δρομολόγια Κόρινθος – Άργος – Ναύπλιο και Κόρινθος – Άργος – Τρίπολη με πολύ αραιή συχνότητα και σταματούν οριστικά το 2011. Το 2011 διακόπτονται και τα δρομολόγια στις γραμμές Καλαμάτα - Πύργος – Πάτρα και Καλαμάτα - Μεσσήνη - ΤΕΙ – Καλαμάτα. Η γραμμή Καλαμάτας – Ζευγολατιού και Καλαμάτας – Μεσσήνης είχε χαρακτηριστικά Προαστιακού σιδηρόδρομου, ενώ εξυπηρετούσε και το ΤΕΙ. Αξιόλογη είναι η μελέτη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου σχετικά με την επαναλειτουργία του σιδηροδρόμου της Πελοποννήσου[77].

Το αίτημα της πόλης είναι οι γραμμές αυτές να ενεργοποιηθούν εκ νέου προκειμένου η πόλη της Καλαμάτας να συνδέεται και με το σιδηροδρομικό δίκτυο με την Αθήνα, αλλά και με την υπόλοιπη Ελλάδα. Η σύνδεση αυτή είναι αναγκαία δεδομένου ότι σε συνδυασμό και με την αεροπορική σύνδεση και το λιμάνι της Καλαμάτας θα προωθήσει και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών τόσο των εμπορευμάτων, όσο και των επιβατών. Ιδιαίτερα τη σημερινή εποχή με την αύξηση του κόστους του πετρελαίου κίνησης καθώς και των διοδίων είναι επιβεβλημένη η επαναλειτουργία των γραμμών του ΟΣΕ που έχει χαμηλότερο κόστος και συγχρόνως είναι φιλική προς το περιβάλλον.

Πρόσφατα δημοσιοποιήθηκε πρόσκληση από την Περιφέρεια Πελοποννήσου για ένταξη στο ΕΣΠΑ του έργου επαναλειτουργίας της σιδηροδρομικής γραμμής Κόρινθος – Άργος – Ναύπλιο. Το έργο αφορά στην αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των τμημάτων της σιδηροδρομικής γραμμής Κόρινθος – Άργος – Ναύπλιο, που θα συνδέει ξανά τις πόλεις αυτές με το εθνικό και διευρωπαϊκό δίκτυο. Το έργο πρόκειται να ενταχθεί στο ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014 – 2020, η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 12.000.000 ευρώ, ενώ δυνητικός δικαιούχος είναι ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας (ΟΣΕ) ΑΕ, που θα είναι και η αναθέτουσα αρχή υλοποίησης[78].

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην πόλη της Καλαμάτας το 1898 είχε υπογραφεί σύμβαση για την κατασκευή ηλεκτρικού Τραμ, η οποία τελικά δεν υλοποιήθηκε. Το 1910 ξεκίνησαν την λειτουργία τους δύο γραμμές για τη σύνδεση της πόλης με την παραλία, οι οποίες επεκτάθηκαν πέντε χρόνια αργότερα[79], ενώ το 1940 διακόπηκε οριστικά η λειτουργία τους και η αφαίρεση τους ολοκληρώθηκε το 1962. Σύμφωνα με το Σύλλογο Φίλων του Σιδηροδρόμου, το 1996 εγκρίθηκε αίτημα για κατασκευή νέου τροχιοδρομικού δικτύου, το οποίο όμως δεν έχει υλοποιηθεί (Πατεράκη, 2016). Η λειτουργία του τραμ για 30 χρόνια σε μια πόλη μεσαίου μεγέθους όπως η Καλαμάτα κάλυψε

[77] http://users.ntua.gr/dtert/trena/arthra/peloponnese/, http://users.ntua.gr/dtert/trena/routes/

[78] https://www.ppel.gov.gr/ektetameni-anafora-se-mme-gia-tin-epanalitourgia-tou-sidirodromou-stin-periferia-peloponnisou/

[79] Αρχικά λειτούργησαν δύο γραμμές, μία από την Κάτω Πλατεία μέσω της σημερινής οδού Αριστομένους και της παραλίας μέχρι τα «θαλάσσια λουτρά» και μία από την πλατεία Φραγκόλιμνας μέσω της σημερινής οδού Φαρών μέχρι την παραλία. Το 1915, με την κατεδάφιση της εκκλησίας του Αγίου Αθανασίου στην πάνω πόλη, ενώθηκαν οι δύο γραμμές. Τελικά, το τραμ, μετά την ολοκλήρωση του δικτύου του κινείτο κυκλικά και διερχόταν από τις σημερινές οδούς Ναυαρίνου – Φαρών – Πλατείας – Φραγκόλιμνας -Μητροπολίτου Μελετίου – Υπαπαντής - Πλατείας και 23ης Μαρτίου - Αριστομένους και από τις οδούς του λιμανιού κοντά στο Τελωνείο, για να καταλήξει και πάλι στην οδό Ναυαρίνου, όπου ήταν η αφετηρία του, στο ύψος περίπου των τότε «θαλασσίων λουτρών», κοντά στη σημερινή ψαροταβέρνα «Κοιλάκου» (https://tramvageris.blogspot.com/search?q=%CE%A4%CF%81%CE%B1%CE%BC+%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%84%CE%B1%CF%82).

σημαντικές ανάγκες μετακίνησης των κατοίκων, αφού συνέδεσε τη σχετικά αποκομμένη περιοχή της παραλίας με το κέντρο της πόλης[80].

Θαλάσσιες Μεταφορές

Η υποδομή των θαλάσσιων συγκοινωνιών και μεταφορών της ΠΕ Μεσσηνίας σήμερα αποτελείται από 5 λιμάνια και 5 αλιευτικά καταφύγια. Ο Πίνακας 27 παρουσιάζει τις θαλάσσιες μεταφορές της ΠΕ.

Πίνακας 27: Οι θαλάσσιες μεταφορικές υποδομές της ΠΕ Μεσσηνίας.

ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΛΙΜΑΝΙ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ
	ΚΟΡΩΝΗ
	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ
	ΜΕΘΩΝΗ
	ΠΥΛΟΣ
ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ	ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ
	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ
	ΜΑΡΑΘΟΥΠΟΛΗ
	ΠΕΤΑΛΙΔΙ
	ΦΟΙΝΙΚΟΥΝΤΑ

Πηγή: Masterplan Δήμου Καλαμάτας, 2022

Η Καλαμάτα αποτελεί το νοτιότερο άκρο της ηπειρωτικής Ελλάδας και της ΕΕ, καθώς και απόληξη των Διευρωπαϊκών χερσαίων οδικών αξόνων. Συνεπώς η γεωπολιτική θέση του λιμένα της Καλαμάτας είναι μείζονος σημασίας. Οι βασικές υποδομές που συνδέονται άμεσα με τον τουρισμό, την εξαγωγική δυνατότητα αγροτικών προϊόντων, την οργάνωση του παραγωγικού ιστού στο πλαίσιο ευρύτερων συνεργασιών σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, είναι το Λιμάνι και ο Κρατικός Αερολιμένας της Καλαμάτας.

Η επιβατική και εμπορική κίνηση του είναι περιορισμένη σήμερα, αφού ο υφιστάμενος λιμένας δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στο ρόλο ενός σύγχρονου εμπορικού λιμένα. Ο εναγκαλισμός με την πόλη, η

[80] https://tramvageris.blogspot.com/search?q=%CE%A4%CF%81%CE%B1%CE%BC+%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%84%CE%B1%CF%82

πολύ περιορισμένη διαθέσιμη χερσαία ζώνη, η αδυναμία συνδυασμένων μεταφορών καθιστούν αναγκαία στο μέλλον την ανάπτυξη ενός νέου λιμένα αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση της εμπορικής κίνησης, όταν βέβαια αυτή φθάσει στα κατάλληλα επίπεδα ή όταν διαμορφωθούν οι προβλεπόμενες νέες συνθήκες. Σήμερα υφίσταται μόνο μια γραμμή Καλαμάτα – Κύθηρα – Αντικύθηρα – Κίσσαμος τους καλοκαιρινούς μήνες, η οποία έχει μέση ετήσια κίνηση 7.400 επιβάτες. Γι' αυτό το λόγο, ο Δήμος στοχεύει στη βελτίωση των υποδομών και την αναδιοργάνωση της λειτουργίας τόσο του εμπορικού όσο και του επιβατικού τμήματος, προκειμένου να εξυπηρετούνται και σκάφη μεγαλύτερων διαστάσεων όπως κρουαζιερόπλοια, θαλαμηγοί κλπ.

Η κατασκευή του του νέου οδικού δικτύου της Πελοποννήσου μπορεί να συμβάλλει στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του ως λιμάνι περιφερειακής σημασίας, του οποίου η σημαντική λιμενική υποδομή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από μεγαλύτερα τουριστικά σκάφη (κρουαζιερόπλοια, θαλαμηγούς, κ.α.). Επίσης δεδομένου ότι ο «Τουρισμός Κρουαζιέρας» έχει έρθει στο αναπτυξιακό προσκήνιο τα τελευταία χρόνια με τη συνεχή ανάπτυξή του, (αύξηση 13% για το 2014 σύμφωνα με τον ΕΟΤ), επιβάλλεται να πραγματοποιηθούν οι επιλεγμένες δράσεις δημοσίων σχέσεων και παραγωγή προωθητικού υλικού. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος σχεδιάζει τη δημιουργία ενός «οδηγού κρουαζιέρας», ο οποίος θα αποτελέσει το πληροφοριακό υλικό στις διεθνείς εκθέσεις κρουαζιέρας και θα προωθηθεί και σε σχετικά τουριστικά πρακτορεία.

Η προοπτική για την ένταξη του λιμένα στο δίκτυο ακτοπλοΐας του νότιου Αιγαίου και της Κρήτης τους καλοκαιρινούς μήνες σχετίζεται άμεσα με την ανάδειξη της ΠΕ ως τουριστικού προορισμού. Με την προώθηση κατάλληλων μέτρων και σε συνδυασμό με τη σύγχρονη μαρίνα, μπορεί να αναδειχθεί σε σημαντικό πόλο έλξης μεγάλων τουριστικών σκαφών από τη νοτιοανατολική Μεσόγειο με προορισμό τα Ιόνια νησιά και την Ιταλία. Δυτικά του λιμανιού βρίσκεται η μαρίνα της Καλαμάτας, η οποία διαθέτει 250 θέσεις για ελλιμενισμό σκαφών μήκους μέχρι 25 μέτρων και 3μ. βύθισμα. Όλες οι θέσεις είναι εξοπλισμένες με τις απαραίτητες παροχές ηλεκτρικού ρεύματος και νερού. Ο χερσαίος χώρος περιλαμβάνει 150 θέσεις εναπόθεσης σκαφών, τα οποία ανελκύονται και καθελκύονται με σύγχρονο travel lift 60 τόνων. Η μαρίνα, σε συνεργασία με εξωτερικά συνεργεία και τεχνικούς, προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες για την επισκευή και τη συντήρηση των σκαφών. Οι χερσαίες εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν ακόμη 860 τ.μ. κτιριακών εγκαταστάσεων στα οποία στεγάζονται καταστήματα, γραφεία, αναψυκτήρια, εστιατόριο, γραφεία ενοικίασης σκαφών και αυτοκινήτων, σταθμός ανεφοδιασμού καυσίμων, WC και ντους. Η μαρίνα λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Πρέπει να αναφερθεί πως έχει προταθεί η δημιουργία νέου εμπορευματικού λιμένα στη Δυτική Παραλία. Σκοπός είναι η εξυπηρέτηση της κίνησης και μεταφοράς εμπορευμάτων, αλλά και η σταδιακή μετατροπή του κυρίως λιμένα σε αμιγώς επιβατικού.

Η διαδικασία εκπόνησης του Master Plan ξεκίνησε το 2008 και ολοκληρώθηκε το 2012, με την έκδοση του ΦΕΚ 386/ΑΑΠ/10.12.2012. Στο Master Plan του Λιμένα Καλαμάτας επιδιώχθηκε η βελτίωση των υποδομών και η αναδιοργάνωση της λειτουργίας τόσο του εμπορικού όσο και του επιβατικού τμήματος. Επίσης, προβλέφθηκε η δημιουργία επιβατικού σταθμού για τα κρουαζιερόπλοια, στον οποίο θα στεγαστούν όλοι οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία αποβίβασης / επιβίβασης των επισκεπτών. Προτάθηκε, επίσης, η αναδιαρρύθμιση της αποθήκης του Λιμενικού Ταμείου, ώστε να περιλαμβάνει

σταθμό εξυπηρέτησης των επιβατών των κρουαζιερόπλοιων, περίπτερα εκθέσεων, εμπορικά καταστήματα και τις υπηρεσίες Λιμεναρχείου και Τελωνείου.

Το 2016 προκηρύχθηκε από τη Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, η μελέτη επικαιροποίησης. Η διαδικασία επικαιροποίησης του Master Plan προβλέπεται από το Ν. 4150/2013 (ΦΕΚ102/Α΄/29.03.2013), για λιμάνια που χαρακτηρίζονται ως διεθνούς ενδιαφέροντος ή εθνικής σημασίας. Το λιμάνι της Καλαμάτας χαρακτηρίζεται ως εθνικής σημασίας. Το 2018 ο Δήμος Καλαμάτας απηύθυνε πρόσκληση για δημόσια διαβούλευση της επικαιροποίησης σε φορείς και συλλόγους (Λιμεναρχείο Καλαμάτας, ΤΕΕ – Περιφερειακό Τμήμα Πελοποννήσου και Ν.Ε. Μεσσηνίας, Νομαρχιακό Τμήμα ΕΕΤΕΜ, Επιμελητήριο Μεσσηνίας, Ομοσπονδία Επαγγελματικών, Βιοτεχνικών και Εμπορικών Σωματείων Ν. Μεσσηνίας, Ένωση Ξενοδόχων Μεσσηνίας, Σύλλογος Ιδιοκτητών Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος Δήμου Καλαμάτας, ΝΟΚ, Αίολος, Ιστιοπλοϊκός Όμιλος Νοτίου Ελλάδος, Αθλητικός Σύλλογος Ερασιτεχνών Αλιέων Καλαμάτας «Αρίων», ναυτικοί πράκτορες, Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο). Κατά τη συζήτηση επικαιροποίησης του Master Plan, ο συντελεστής δόμησης που προτάθηκε από τους μελετητές κρίθηκε ιδιαίτερα υψηλός, οπότε μετά από παρεμβάσεις αποφασίστηκε η μείωσή του, καθώς και η απαγόρευση κάθε είδους δόμησης στο τμήμα του πάρκου του Λιμενικού και στο τμήμα εκατέρωθεν του προλιμένα.

Το Master Plan του λιμένα Καλαμάτας στοχεύει αφενός στην οργάνωση της περιοχής του λιμένα με βάση τις επιτρεπόμενες χρήσεις (ναυταθλητισμός, τουρισμός, αλιεία, ελλιμενισμός mega yachts και κρουαζιερόπλοιων) και αφετέρου στη δημιουργία ενός χώρου ανεμπόδιστης κίνησης των επισκεπτών και των κατοίκων της περιοχής με θέα το Μεσσηνιακό Κόλπο. Μερικά από τα οφέλη του αναβαθμισμένου λιμένα είναι η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας από τη διοργάνωση μεγάλων αθλητικών γεγονότων στις σύγχρονες ναυταθλητικές του εγκαταστάσεις, που αναμένεται να προσελκύσουν επισκέπτες και αθλητές από όλο τον κόσμο και τα έσοδα για το Δήμο από τον ελλιμενισμό των mega yachts, κάτι που θα επιτευχθεί μέσα από μια κατάλληλη οικονομική πολιτική[81].

Το επικαιροποιημένο Master Plan του λιμένα Καλαμάτας δίνει έμφαση στον τουρισμό κρουαζιέρας, στα πολυτελή σκάφη αναψυχής και προτείνει την κατεδάφιση της υπάρχουσας αποθήκης, τη διατήρηση του υποσταθμού ηλεκτρικού ρεύματος και την ανέγερση στη θέση της νέου κτιρίου έκτασης 300τ.μ. για την εξυπηρέτηση των mega yachts. Στο νέο λιμάνι προβλέπονται 25 θέσεις στην κεντρική προκυμαία για πολυτελή σκάφη (mega yachts), αλλά και εγκαταστάσεις για υδροπλάνα[82]. Οι εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της κρουαζιέρας, της επιβατικής ναυτιλίας και των υδροπλάνων χωροθετούνται στη βάση του κυματοθραύστη (χιλιόμετρο). Επίσης, στη νοτιοδυτική πλευρά της χερσαίας ζώνης του λιμένα πρόκειται να ανεγερθεί αποθήκη για τις ανάγκες της τελωνειακής λειτουργίας του λιμένα. Στον

[81] https://www.messinialive.gr/kanakis-ofeli-apo-tin-ylopoiisi-tou-master-plan-tou-limaniou-einai-polyarithma/

[82] Τον Αύγουστο ολοκληρώθηκε η Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για τη «Δημιουργία υδατοδρομίου Λιμένα Καλαμάτας». Βάση του πλάνου που αφορά το έργο, το υδατοδρόμιο της Καλαμάτας προβλέπεται να περιλαμβάνει χερσαίες εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης επιβατών και αποσκευών συνολικής επιφανείας 120 τ.μ. καθώς και πλωτές εγκαταστάσεις για τον ελλιμενισμό των υδροπλάνων. Τα υδροπλάνα που θ' αναλάβουν το πτητικό έργο είναι τα Viking Twin Otter Series 400, τα οποία μπορούν να μεταφέρουν 19 επιβάτες το καθένα και να αναπτύσσουν ταχύτητα έως 320 χλμ. την ώρα. Με την ολοκλήρωση της αδειοδότησης του υδατοδρομίου, η Hellenic Seaplanes θα εντάξει στο σχέδιο πτήσεων της δρομολόγια από την Καλαμάτα προς άλλους προορισμούς της Πελοποννήσου, όπου μεταξύ άλλων θα είναι και η διασύνδεση της Μεσσηνίας με την Αρκαδία και συγκεκριμένα με τη Λίμνη Τάκα καθώς και η Ύδρα, οι Σπέτσες, τα Κύθηρα, η Μονεμβάσια, η Ελαφόνησος, κ.λπ. (https://www.messinialive.gr/ydatodromio-stin-kalamata-katatethike-sto-ypourgeio-epikairopoiimenos-technikos-fakelos/).

προλιμένα θα φιλοξενηθούν μόνο οι δραστηριότητες των ναυτικών ομίλων, για τους οποίους προβλέπονται νέες ναυταθλητικές εγκαταστάσεις (μία για τον καθένα), σε συνδυασμό με ένα κρηπίδωμα, που θα επιτρέπει την καθέλκυση των σκαφών στη θάλασσα. Η αμμουδιά στον προλιμένα παραμένει και στον υπήνεμο μόλο δεν προβλέπεται κάποια παρέμβαση[83].

Αεροπορικές Μεταφορές

Ο Κρατικός Αερολιμένας Καλαμάτας «Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος» βρίσκεται περίπου 9 χλμ. δυτικά από την πόλη της Καλαμάτας ανάμεσα στην Καλαμάτα και τη Μεσσήνη επί της Εθνικής Οδού Καλαμάτας- Πύλου (82) (Πύλος - Καλαμάτα - Σπάρτη) και δυτικά των σιδηροδρομικών γραμμών, δίπλα στον ποταμό Πάμισο. Είναι το μοναδικό πολιτικό αεροδρόμιο στην περιφέρεια Πελοποννήσου, ενώ παράλληλα χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικές πτήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών, από τη γειτνιάζουσα σε αυτό πολεμική βάση της Αεροπορίας (120 ΠΕΑ). Κατά τις ώρες αφίξεως των πτήσεων από το εξωτερικό λειτουργεί Γραφείο Τουριστικής Υποστήριξης του Δήμου Καλαμάτας, όπου δημοτικοί υπάλληλοι δίνουν χάρτες της Καλαμάτας και οδηγίες περιήγησης, απαντώντας στις ερωτήσεις των επισκεπτών. Σήμερα εκτελούνται τόσο προγραμματισμένες πτήσεις, όσο και ένας αριθμός ναυλωμένων πτήσεων (charters) που διασυνδέουν την πόλη με ευρωπαϊκές και άλλες πόλεις του εξωτερικού, κυρίως κατά την τουριστική περίοδο.

Ο Αερολιμένας είναι Διεθνής, δηλαδή μπορεί να παρέχει ευκολίες ελευθεροκοινωνίας (Τελωνεία – Διαβατήρια –Συνάλλαγμα) και τηρεί τα standards της Διεθνούς Υ.Π.Α (International Civil Aviation Organization I.C.A.O) στις υποδομές του, μπορεί να λειτουργεί ημέρα και νύχτα και διαθέτει σύγχρονα ραδιοβοηθήματα για ενόργανη προσέγγιση ILS, T/VOR-DME, με αποτέλεσμα πτήσεις εκτός Ευρώπης να μπορούν να κάνουν είσοδο και έξοδο από την Καλαμάτα. Οι υποδομές προβλέπεται να αναπτυχθούν με την επέκταση της αίθουσας αναμονής, την υλοποίηση απαλλοτριώσεων 49 στρ. για τη σταδιακή υλοποίηση του master plan και την κατασκευή πίστας 4 θέσεων αεροσκαφών business class. Επίσης κατασκευάστηκε κόμβος εισόδου για την ασφαλή είσοδο έξοδο οχημάτων και σύντομα θα υποστηριχθεί η νότια τάφρος και θα γίνει μικρή κάλυψη - επέκταση της εσωτερικής περιμετρικής οδού και των χώρων στάθμευσης επιγείων μέσων εξυπηρέτησης αεροσκαφών.

Ο αερολιμένας Καλαμάτας σήμερα φιλοξενεί ετησίως ποικίλες εσωτερικές και εξωτερικές πτήσεις, θέτοντας σε άμεση σύνδεση τους επιβάτες με πόλεις του εξωτερικού μεταξύ των οποίων είναι η Βιέννη, η Γενεύη, το Όσλο και η Αγία Πετρούπολη. Με δεδομένο ότι από το 2019 το αεροδρόμιο της Καλαμάτας συνδέεται με 17 κράτη και 28 πόλεις, η εξέλιξη του αερολιμένα της Καλαμάτας ενισχύει συνεχώς την αναπτυξιακή δυναμική της νότιας Πελοποννήσου, αλλά και ολόκληρης της Περιφέρειας.

Ποδηλατοδρόμοι

Σύμφωνα με το ΣΒΑΚ Καλαμάτας, η πόλη της Καλαμάτας διαθέτει διαμορφωμένους ποδηλατοδρόμους, συνολικού μήκους 7 χλμ. Στην κατεύθυνση «Βορρά – Νότου», ο ποδηλατικός

[83] https://www.messinialive.gr/etsi-tha-ginei-limani-kalamatas-ti-provlepei-neo-master-plan/

άξονας αναπτύσσεται παράλληλα με την οδό Σπάρτης (τμήμα μεταξύ των οδών Τζάνε και Σταδίου), συνεχίζει παράλληλα με την οδό Νέδοντος έως τη συμβολή της με την οδό Νικηταρά, όπου και διακλαδώνεται σε δύο άξονες. Ο πρώτος ποδηλατοδρόμος ακολουθεί την οδό Νέδοντος, από τη συμβολή της με την οδό Νικηταρά και απολήγει επί της οδού Σαλαμίνος. Αντίθετα, ο δεύτερος ποδηλατοδρόμος διατρέχει παράλληλα την οδό Αριστομένους, στο τμήμα μεταξύ των οδών Νικηταρά και Κρήτης, ενώ τελικά καταλήγει στην οδό Ναυαρίνου, μέσω των ενδιάμεσων ποδηλατοδρόμων που αναπτύσσονται παράλληλα με τις οδούς Μιαούλη και Τσαμαδού.

Στην κατεύθυνση «Δύσης – Ανατολής», ο ποδηλατοδρόμος εκτείνεται παράλληλα με το παραλιακό μέτωπο της πόλης, και πιο συγκεκριμένα με την οδό Ναυαρίνου, στο τμήμα μεταξύ των οδών Τσαμαδού και Ελύτη. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται πως κατά μήκος του ποδηλατικού δικτύου, σε περιοχές όπου διακόπτεται η συνέχεια του ποδηλατικού άξονα (τομή με οδικό άξονα), υπάρχει κατακόρυφη σήμανση, η οποία εφιστά την προσοχή των οδηγών της μηχανοκίνητης κυκλοφορίας, σχετικά με την ύπαρξη ποδηλατικής υποδομής και πιθανών χρηστών επί αυτής. Επιπλέον, στις περιοχές ασυνέχειας του ποδηλατοδρόμου (διασταυρώσεις), υπάρχει κατάλληλη διαμόρφωση του οδοστρώματος, η οποία εξασφαλίζει την ομαλή κύλιση των ποδηλάτων.

Στην πόλη της Καλαμάτας το ποδήλατο χρησιμοποιείται από άτομα όλων των ηλικιακών ομάδων και ειδικότερα από ηλικιωμένους. Όσον αφορά τη χρήση των υφιστάμενων ποδηλατικών υποδομών, σημαντικές ροές ποδηλατών παρατηρούνται κατά μήκος της οδού Αριστομένους (τμήμα μεταξύ των οδών Νικηταρά και Πλάτωνος), μέτριας κλίμακας ροές σημειώνονται στην ποδηλατική διαδρομή παρά την οδό Ναυαρίνου, ενώ ο ποδηλατικός άξονας παράλληλα με την οδό Νέδοντος χρησιμοποιείται σε μικρό βαθμό. Παρατηρήθηκε, επίσης, ότι οι ποδηλατιστές δεν αρκούνται απλά στη χρήση του υφιστάμενου δικτύου ποδηλατικών διαδρομών, αλλά αρκετά συχνά κυκλοφορούν και κατά μήκος βασικών οδικών αξόνων (π.χ. Βασιλέως Γεωργίου), στο ίδιο επίπεδο με τη μηχανοκίνητη κυκλοφορία, κάτι που αφενός μειώνει το παρεχόμενο επίπεδο οδικής ασφάλειας προς τους ίδιους τους χρήστες ποδηλάτου και αφετέρου καταδεικνύει την ανάγκη για επέκταση του ποδηλατικού δικτύου στην πόλη. Βάσει του υφιστάμενου δικτύου ποδηλατικών διαδρομών στην πόλη, της λειτουργίας του και του βαθμού που αυτό καλύπτει τις ανάγκες των μετακινούμενων, κρίθηκε από το ΣΒΑΚ ότι παρέχεται μέτρια στάθμη εξυπηρέτησης προς τους ποδηλάτες.

Εξυπηρέτηση Πεζών – Πεζόδρομοι

Αναφορικά με τις μετακινήσεις των πεζών στην πόλη της Καλαμάτας, σύμφωνα με το ΣΒΑΚ πρόκειται για μία πόλη που γενικά εξυπηρετεί σε ικανοποιητικό βαθμό τη βαδισιμότητα, μέσω των διαμορφωμένων πεζοδρόμων και πεζοδρομίων που διαθέτει, ιδίως στο κέντρο και στην οδό Ναυαρίνου, πέραν της μορφολογίας του εδάφους της περιοχής. Ο βασικός κορμός του δικτύου πεζοδρόμων διατρέχει τον άξονα κεντρικών λειτουργιών της πόλης σε κατεύθυνση «Βορρά- Νότου» και συνδέει το ΙΚ (το οποίο διαθέτει δίκτυο πεζόδρομων) και την παραλιακή οδό Ναυαρίνου, μέσω του πάρκου του ΟΣΕ. Σε αυτόν συμβάλλουν μικρότεροι πεζόδρομοι και όπου δεν υπάρχουν, η εξυπηρέτηση των πεζών γίνεται από πεζοδρόμια. Πιο συγκεκριμένα, οι πεζόδρομοι της πόλης έχουν κατασκευαστεί επί των οδών: Αριστομένους, Κουτουμάνου, Κουμάντου, Πανταζοπούλου, Βαλαωρίτου,

Ιατροπούλου, Δαγρέ, Ανδρέου Σκιά, Αντωνοπούλου, Μητροπέτροβα, Στρατή Μυριβήλη, Ποσειδώνος, καθώς επίσης και στη περιοχή του ΙΚ.

Το επίπεδο εξυπηρέτησης των μετακινήσεων των πεζών ποικίλλει μεταξύ των διαφόρων υποπεριοχών και οδικών τμημάτων της πόλης, ανάλογα με το βαθμό ύπαρξης των κατάλληλων υποδομών, καθώς και άλλων εμποδίων που μπορεί να λειτουργήσουν ανασταλτικά προς τις ροές τους (π.χ. δέντρα). Σε περιοχές στις οποίες προκρίνεται η κίνηση των πεζών, των ποδηλάτων και των ΜΜΜ η οδική κυκλοφορία δυσχεραίνεται. Αντιθέτως, διευκολύνεται η κίνηση των οχημάτων προς οργανωμένους χώρους στάθμευσης, από όπου μπορούν οι μετακινούμενοι να συνεχίσουν στον προορισμό τους με άλλο μέσο μεταφοράς (π.χ. πεζοί, ηλεκτρικό πατίνι, κ.ά.). Επίσης, σύμφωνα με το ΣΒΑΚ τροποποιείται η υποδομή για την πιο ορθολογική χρήση της από την κυκλοφορία. Ο αποκλεισμός της κυκλοφορίας στο κέντρο της πόλης, σε συνδυασμό με τις εκτεταμένες επεμβάσεις στην υποδομή για τη διευκόλυνση της πεζής κίνησης, καθώς και της κίνησης με ποδήλατα και ηλεκτρικά πατίνια, αναμένεται να μειώσει σημαντικά τις διαθέσιμες θέσεις στάθμευσης επί της οδού. Επίσης, για την επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων στάθμευσης που εντοπίστηκαν στην περιοχή μελέτης, όσο και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που απορρέουν από τη στάθμευση και έχουν αντίκτυπο στην οδική κυκλοφορία (απομείωση κυκλοφοριακής ικανότητας οδικών τμημάτων, καθυστερήσεις, άσκοπη χρήση του οδικού δικτύου), προβλέπονται τα παρακάτω μέτρα:

1. Τροποποίηση προγραμμάτων φωτεινής σηματοδότησης

2. Θέσπιση σταθερού ωραρίου τροφοδοσίας των εμπορικών καταστημάτων

3. Επέκταση του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης

4. Ηλεκτρονική παρακολούθηση ελεγχόμενης στάθμευσης

5. Αναδιαμόρφωση τιμολογιακής πολιτικής ελεγχόμενης στάθμευσης

6. Ζώνες ελεγχόμενης στάθμευσης

7. Ανάπτυξη και εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος πληρωμής

8. Αναζήτηση αδόμητων οικοπέδων στην περιοχή της παραλίας

9. Κατασκευή οργανωμένων χώρων στάθμευσης

Σε ό,τι αφορά τη μετακίνηση ΑμεΑ στην πόλη της Καλαμάτας, ο Δήμος σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και την «Ανάπλαση ΑΕ» εκπονεί ερευνητικό πρόγραμμα με τίτλο «Ποσοτικές μέθοδοι και Δράσεις για την Εκτίμηση και Ενίσχυση της Ελκυστικότητας και της Προσβασιμότητας του Δημοσίου Χώρου του Δήμου Καλαμάτας», συνολικού προϋπολογισμού 93.000,00€, με στόχο τη δημιουργία ενός φιλικού περιβάλλοντος για το τμήμα του πληθυσμού που αντιμετωπίζει προβλήματα μετακίνησης (π.χ. άτομα με μειωμένη κινητικότητα, ηλικιωμένοι, άτομα με οποιασδήποτε μορφής αναπηρία, άτομα με νοητική υστέρηση κλπ.). Στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη μιας μεθοδολογικής προσέγγισης για την καταγραφή και ποσοτικοποίηση του βαθμού ελκυστικότητας των ήπιων μορφών μετακίνησης και ενός ολοκληρωμένου σχεδίου βελτίωσης της προσβασιμότητας στην πόλη της Καλαμάτας με έμφαση σε μετακινήσεις με αναπηρικό αμαξίδιο. Μέσα από ποσοτικές εκτιμήσεις και μοντέλα θα διερευνηθούν και αναλυθούν οι ανάγκες για ενίσχυση της προσβασιμότητας σε επίπεδο

ΟΤ, αλλά και συνολικά στην πόλη και θα γίνουν προτάσεις με ιεραρχημένες δράσεις προς υλοποίηση, που θα συμβάλουν στη βιώσιμη κινητικότητα και την ανθρώπινη και δίκαιη καθημερινότητα για κατοίκους και επισκέπτες που πάσχουν από κάθε είδους αναπηρία, κινητική ή άλλη. Παράλληλα, το σχέδιο αυτό θα συμβάλει ώστε η ευρύτερη περιοχή να εισέλθει δυναμικά στο χάρτη του ιατρικού τουρισμού, δίνοντας νέες προοπτικές στην πόλη[84].

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ & ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Οι σημαντικότεροι χώροι πρασίνου και κοινόχρηστοι χώροι στο Δήμο Καλαμάτας είναι οι ακόλουθοι:

1. Η Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων ποταμού Νέδοντα – Κάστρου: Συνιστά μια ισχυρή ραχοκοκαλιά ελεύθερων χώρων, πρασίνου και πλατειών παρά τον ποταμό Νέδοντα, η οποία ξεκινώντας από το Κάστρο διέρχεται από τον εν μέρει καλυμμένο ποταμό Νέδοντα που χρησιμοποιείται ως πλατεία, την πλατεία Δημαρχείου και καταλήγει στις εκβολές του ποταμού. Η συνολική έκταση της ζώνης υπολογίζεται σε 415 στρ. και απλώνεται σε μήκος 5 χλμ. Σε αυτή, εκτός από τη ζώνη πρασίνου με δενδροστοιχίες υπάρχουν και κοινωνικές υποδομές και συγκεκριμένα 3 γήπεδα μπάσκετ, 3 γήπεδα τένις, χώρος πάρκινγκ και παιδική χαρά.
2. Η Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων Αριστομένους: Η ζώνη αυτή αναπτύσσεται παρά την κεντρική οδό Αριστομένους και περιλαμβάνει την πλατεία Βασιλέως Γεωργίου, την πλατεία Δικαστηρίων Διοικητηρίου, το Πάρκο Σιδηροδρόμων και το Πάρκο του Λιμενικού Ταμείου στην παραλία και η συνολική του έκταση ανέρχεται περίπου στα 100 στρ. Το Δημοτικό πάρκο Σιδηροδρόμων αποτελεί το πρώτο «θεματικό πάρκο αναψυχής» εκτάσεως 54 στρ., με τα παλιά βαγόνια, τις ατμομηχανές και τις αυτοκινητάμαξες, το οποίο αποτελεί ένα κέντρο κοινωνικών λειτουργιών (αναψυχής, άθλησης, περιπάτου, εκδηλώσεων, ψυχαγωγίας).
3. Η Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων παρακτίου μετώπου: Περιλαμβάνει την περιοχή της μαρίνας (33 στρ.) στη Δυτική Παραλία, τη ζώνη ελευθέρων χώρων νότια της οδού Ναυαρίνου στην Ανατολική Παραλία (121 στρ.), με λειτουργίες αναψυχής και πράσινο και τέλος στην ΠΕ Δυτικής Παραλίας και δυτικά της μαρίνας τον ελεύθερο παράκτιο χώρο (99 στρ.), στον οποίο υλοποιήθηκαν έργα διαμορφώσεων κοινοχρήστου χώρου και χωροθετήθηκαν αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδο ποδοσφαίρου - Σφαγείων, γήπεδα καλαθοσφαίρισης, τένις.
4. Το Αλσύλλιο Αλμυρού: Καταλαμβάνει έκταση 16,5 στρ. και βρίσκεται σε απόσταση 7 χλμ. από το κέντρο της Καλαμάτας, στην ανατολική πλευρά της πόλης, επάνω στον οδικό άξονα Καλαμάτας – Καρδαμύλης. Ιδιοκτησιακά ανήκει στο Δασαρχείο Καλαμάτας, ενώ από το 1999 έχει παραχωρηθεί η χρήση στο Δήμο Καλαμάτας. Διαθέτει διαμορφωμένες αθλητικές υποδομές (ένα γήπεδο μπάσκετ και ένα γήπεδο ποδοσφαίρου 5Χ5) αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για τους δημότες.
5. Η Πλατεία 23ης Μαρτίου – Αγίων Αποστόλων: Η ενότητα αυτή ελεύθερου χώρου – πλατείας ανήκει στο ΙΚ και συγκροτείται κυρίως από την Πλατεία 23ης Μαρτίου – Αγίων Αποστόλων από κοινού με τον ελεύθερο χώρο που δημιουργείται από την επιβολή ύπαρξης στοών μέχρι

[84] https://best-tv.gr/programmatiki-gia-tin-enischysi-tis-prosvasimotitas-metaxy-dimoy-kalamatas-emp-anaplasis-athinas-a-e/

και την οδό Αριστομένους. Η έκταση της ζώνης αυτής ελεύθερου χώρου είναι της τάξης των 6 στρ.

Μερικοί ακόμη χώροι είναι το Δυτικό Κέντρο Κοινωνικής Ζωής (65 στρ.), το Ανατολικό Κέντρο Κοινωνικής Ζωής, πρώην Στρατόπεδο (110 στρ.), το Δημοτικό Κέντρο Ελεύθερου Αθλητισμού (40 στρ.) και η ελεύθερη έκταση του Βιοτεχνικού Πάρκου (53 στρ.)[85].

ΔΙΚΤΥΟ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» εντάχθηκε το 2005 πράξη στο μέτρο 4.2. με τίτλο «Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Καλαμάτας» και τελικό δικαιούχο το Δήμο Καλαμάτας, ένα έργο που αφορούσε την υλοποίηση ευρυζωνικών υποδομών τοπικής πρόσβασης στο Δήμο Καλαμάτας με βασικό στόχο τα ευρυζωνικά δίκτυα, ως μητροπολιτικά δίκτυα, να διασυνδέουν τα κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος του Δήμου Καλαμάτας. Οι φορείς δημόσιου ενδιαφέροντος που προβλεπόταν ότι θα συνδεθούν ήταν δημόσιες, νομαρχιακές και δημοτικές υπηρεσίες, σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα γενικώς, αθλητικές εγκαταστάσεις, πολιτιστικοί φορείς, κτίρια υγείας, επιμελητήρια κ.ά.[86].

Η Καλαμάτα έκανε ένα βήμα προς την ψηφιακή εποχή με τη λειτουργία ασύρματου δικτύου σε όλες τις περιοχές (Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Καλαμάτας – MAN Καλαμάτας) με οικονομική δραστηριότητα και επισκεψιμότητα. Το δίκτυο εμφανίζεται στις φορητές συσκευές ως «DIMOS KALAMATAS- WiFi» και καλύπτει τις εξής περιοχές: 1) Κεντρική Αγορά Καλαμάτας – ΚΤΕΛ, 2) Ιστορικό κέντρο, 3) Πολυκλαδικό – Τσώλη – Αγία Τριάδα, 4) κεντρική πλατεία, 5) Αριστομένους, 6) Νότιο Parking Νέδοντα, 7) Μαρίνα, 8) Πανελλήνιο, 9) Υπαπαντή, 10) Φαρών και 11) Παλαιολόγου[87]. Το ασύρματο δίκτυο, εκτός από τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν την Καλαμάτα και την ιστορία της, να μετακινηθούν μέσα στην πόλη και να ενημερωθούν για τις εκδηλώσεις και τις δραστηριότητες των φορέων. Επιπλέον, σε συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση λειτουργεί εφαρμογή προσαρμοσμένη για λειτουργία σε έξυπνες φορητές συσκευές, κινητό ή Laptop, μέσα στην οποία ο επισκέπτης λαμβάνει δεδομένα και χρήσιμες πληροφορίες για την ιστορία και το πολιτισμό, για τα αξιοθέατα της πόλης και των περιχώρων, για ό,τι συμβαίνει εκείνη τη χρονική περίοδο, καθώς και για την κίνησή του στη πόλη μέσω ψηφιακού χάρτη.

---

[85] Βιδάλη, Τζουβελέκη (2008) «Παραλιακό Μέτωπο Καλαμάτας. Προτάσεις Αναβάθμισης της Δυτικής Παραλιακής Ζώνης και Πιθανής Λειτουργικής Ενοποίησης με το πλέον Αναπτυγμένο Ανατολικό Τμήμα.», Διπλωματική Εργασία, ΑΤΕΙ Πειραιά, Τμήμα Πολιτικών Δομικών Έργων

http://okeanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/477/pol_00878.pdf?sequence=1&isAllowed=y

[86] Κουτραφούρης Β. (2011) 'Ιστορική και Πολεοδομική Εξέλιξη της Πόλης της Καλαμάτας', Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, Τομέας Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών & Δικαίου, Καλαμάτα https://dspace.lib.ntua.gr/xmlui/handle/123456789/5538

[87] Το Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών του Δήμου Καλαμάτας (MAN Καλαμάτας) διέρχεται από τις οδούς Αριστομένους, Λυκούργου, Ευαγγελιστρίας, Ναυαρίνου, Ηρώων, Σφακιανάκη, Καλλιπατείρας, την περιοχή του Ιστορικού Κέντρου και καταλήγει μέσω του ΤΕΙ Καλαμάτας στο Νοσοκομείο. Το συνολικό του μήκος είναι 17 χλμ. Συγκεκριμένα, κατασκευάστηκαν 1 κύριος κόμβος, 3 κόμβοι διανομής και 8 κόμβοι πρόσβασης, για τη σύνδεση 71 σημείων δημοσίου ενδιαφέροντος, όπως Υπηρεσίες - κτίρια του Δήμου, το Διοικητήριο, το Πανεπιστήμιο, το Νοσοκομείο, το ΤΕΙ, τα σχολεία της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, η ΔΟΥ, το ΙΚΑ, το Τελωνείο, η Πυροσβεστική κλπ. Το δίκτυο οπτικών ινών αξιοποιήθηκε και για τη δικτυακή διασύνδεση δεδομένων μεταξύ των κτιρίων του Δήμου Καλαμάτας, τη διασύνδεση των σχολείων του Δήμου με το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και τη διασύνδεση των κόμβων του ασύρματου δικτύου Καλαμάτας (Βουτσάς, 2014).

Σκοπός είναι η ανάδειξη του ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου, η προώθηση της τουριστικής κίνησης και η βελτίωση της λειτουργικότητας της πόλης. Με τη λειτουργία του ασύρματου δικτύου, το ποσοστό χρήσης των Νέων Τεχνολογιών από τους πολίτες αυξάνεται και η Ευρυζωνικότητα γίνεται μέρος της καθημερινότητας των πολιτών, κάτι που αποτελεί στόχο της Δημοτικής Αρχής, ώστε τελικά η Καλαμάτα να μετατραπεί σε «ψηφιακή και έξυπνη πόλη»[88].

Από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» χρηματοδοτήθηκε η επέκταση του MAN σε περιοχές με μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα και οικονομική δραστηριότητα, ώστε μελλοντικά κάθε νοικοκυριό να αποκτήσει ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων. Κατασκευάστηκαν επιπλέον 12 χλμ. δικτύου, που κάλυψαν τις περιοχές της Φυτειάς, της Κηπούπολης, των Γιαννιτσανίκων, της παραλιακής ζώνης της Ναυαρίνου, το συνοικισμό Νικηταρά και το Νησάκι, με διόδευση: από την Κεντρική πλατεία στο Ξενοδοχείο Φωτεινή, μέσω της Βασ. Γεωργίου, της Λακωνικής, της Αύρας και της Ναυαρίνου, από το 1ο Δημοτικό Σχολείο έως τον οικισμό Νικηταρά μέσω των οδών Παλαιολόγου, Ακρίτας, Κρήτης, Ηρώων και Ναυαρίνου και από το Διοικητήριο μέχρι την Εφορία, μέσω των οδών Ξενοφώντος, Θεμιστοκλέους και Ευαγγελιστρίας[89].

Ωστόσο, το δίκτυο παρουσιάζει και ορισμένα προβλήματα, όπως το ότι κατά τους χειμερινούς μήνες λόγω αυξημένης κίνησης στο κέντρο της Καλαμάτας είναι πολύ επιβαρυμένο με αποτέλεσμα η ταχύτητές του να είναι μικρές, η μικρή του εμβέλεια και το γεγονός ότι πολλές φορές είναι εκτός λειτουργίας[90].

Στην Καλαμάτα λειτουργεί πιλοτικά σε συνεργασία με τη Wind νέο δίκτυο υπερυψηλών ταχυτήτων σταθερής τηλεφωνίας και internet, μέσω οπτικών ινών. Σε συνεργασία με τη Wind ο Δήμος Καλαμάτας προχώρησε το 2017 στην εγκατάσταση αυτής της νέας υποδομής σε ξενοδοχείο της Καλαμάτας, πετυχαίνοντας έτσι τους στόχους της ευρωπαϊκής πολιτικής για τα ψηφιακά ζητήματα, όπως έχουν τεθεί για το έτος 2020. Επίσης, το 2018 ο Δήμος Καλαμάτας επιλέχθηκε μαζί με τους Δήμους Τρικάλων και Ζωγράφου για την πιλοτική εφαρμογή προγράμματος προώθησης των δικτύων ασυρμάτων τηλεπικοινωνιών 5G[91].

Το 2019 η Wind προχώρησε στο έργο «οπτική ίνα ως το σκάφος», υλοποιώντας την πρώτη σύνδεση σκάφους με υπηρεσίες Fiber στην μαρίνα Καλαμάτας. Το τεχνικό τμήμα της Wind κάλυψε τις ανάγκες

---

[88] Σπανογιάννη Α. (2012) 'Η εξέλιξη της πόλης της Καλαμάτας με επίκεντρο το ιστορικό της κέντρο', Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αγρονόμων & Τοπογράφων Μηχανικών, Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού https://dspace.lib.ntua.gr/xmlui/handle/123456789/6072

[89] Βουτσάς Β. (2014) 'Βιώσιμη Οικονομική Τουριστική Ανάπτυξη της Καλαμάτας. Μελέτη Περίπτωσης: Τουρισμός', Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βιώσιμη Ανάπτυξη» http://estia.hua.gr/dl/object/hua.gr:16402

[90] Βαμβακάς Η., Διαμαντής Α. (2017) 'Αναπτυξιακές Δυνατότητες των Δήμων Άργους Μυκηνών και Καλαμάτας', Πτυχιακή Εργασία, ΑΤΕΙ Καλαμάτας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Καλαμάτα.

http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/18363/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%20%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%BF.pdf?sequence=1

[91] https://www.messinialive.gr/kalamata-stis-poleis-pou-optiki-ina-tha-ftanei-mechri-spiti/

των ιδιοκτητών σκαφών να έχουν γρήγορο Internet, επεκτείνοντας το ιδιόκτητο δίκτυο οπτικών ινών στην μαρίνα, όπου και κατασκευάστηκε καμπίνα Fiber[92].

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Στο πλαίσιο της απομακρυσμένης εξυπηρέτησης των δημοτών η ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας προσφέρει τα ακόλουθα:

1. 37 ολοκληρωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες έκδοσης ψηφιακών πιστοποιητικών και εγγράφων με ταυτοποίηση μέσω των κωδικών TaxisNet
2. Αιτήσεις και οδηγίες προς ιδιώτες, επιχειρήσεις και φορείς,
3. Πλατφόρμα διαβούλευσης και υποβολής προτάσεων για το Δημόσιο Χώρο
4. Πλατφόρμα Αιτημάτων καθημερινότητας και προτάσεων βελτίωσης
5. Πολεοδομικά δεδομένα
6. Συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων μέσω τηλεδιάσκεψης
7. Παρακολούθηση των Δημοτικών Συμβουλίων από τους πολίτες μέσω live streaming
8. Ένταξη του Δήμου στο πρόγραμμα MyKepLive

Επίσης, με γνώμονα την ψηφιακή μετεξέλιξη του Δήμου, έχουν προβλεφθεί τα παρακάτω:

1. Εγκατάσταση του Πληροφοριακού Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων – Σύστημα ΙΡΙΔΑ, ώστε όλες οι διοικητικές διαδικασίες με έγγραφα να γίνονται απομακρυσμένα και με ασφάλεια
2. Εγκατάσταση νέου λογισμικού με στόχο την άμεση και ταχύτατη αλληλεπίδραση των δημοτών με το Δήμο, παρέχοντας αυξημένες δυνατότητες ενημέρωσης οφειλών και πληρωμών.
3. Ολοκλήρωση της δράσης Wifi4EU, μέσω της οποίας εγκαταστάθηκαν 31 σημεία δωρεάν ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο σε ολόκληρο το Δήμο Καλαμάτας και κυρίως σε αθλητικούς, πολιτιστικούς χώρους, στην Κεντρική Αγορά Καλαμάτας αλλά και σε κοινότητες όλης της περιφέρειας του Δήμου.
4. Δημιουργία Ψηφιακού Χάρτη Πολεοδομίας μέσω συστήματος GIS, με σκοπό τη δημιουργία βάσης πληροφοριών για τις χρήσεις Γης και την εφαρμογή της ηλεκτρονικής ταυτότητας των κτιρίων.
5. Συνεχής αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Δήμου, με διαρκή ενσωμάτωση νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και χρήσιμων πληροφοριών για την πληρέστερη και απομακρυσμένη εξυπηρέτηση των δημοτών.

Μερικά καινοτόμα έργα και δράσεις που έχουν υλοποιηθεί στο Δήμο Καλαμάτας είναι τα εξής:

[92] https://www.euro2day.gr/news/enterprises/article/1687741/optikes-ines-sthn-marina-kalamatas-apo-thn-wind.html

1. Το κτίριο του Νέου Δημαρχείου στο οποίο χρησιμοποιείται σύστημα Γεωθερμίας.
2. Η εγκατάσταση φωτιστικών τύπου LED, καθώς και αυτόνομων φωτιστικών δημοτικού φωτισμού, που λειτουργούν με ΑΠΕ (φωτοβολταϊκά πάνελ) για εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας.
3. Οι Σταθμοί Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων, κ.ά.
4. Η σύσταση της Ενεργειακής Κοινότητας Καλαμάτας, με στόχο την εκμετάλλευση των ΑΠΕ, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κυρίως για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας.
5. Η συμμετοχή του Δήμου στο Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ), που αποσκοπεί στη βασική απογραφή εκπομπών ρύπων, καθώς και στην υποβολή προτάσεων για την ανάληψη Δράσεων με στόχο, το μετριασμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2030.
6. Η εγκατάσταση συστήματος ενημέρωσης πολιτών και επισκεπτών (infopoint), με πληροφορίες πολιτιστικών και τουριστικών δεδομένων.

Πρόσθετα, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης έχουν κατατεθεί οι ακόλουθες προτάσεις:

1. Παροχή άμεσης βοήθειας σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και απομακρυσμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, με την εγκατάσταση καινοτόμων συστημάτων και εφαρμογών
2. Εγκατάσταση συστημάτων Έγκαιρης Ενημέρωσης - Προειδοποίησης για τον Αγροτικό Τομέα, την Πολιτική Προστασία, καθώς και το κοινωνικό σύνολο
3. Δημιουργία Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης, ενός πλάνου επιχειρησιακής συνέχειας και διαδικασιών ανθεκτικότητας του Δήμου σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης
4. Αύξηση των ολοκληρωμένων προσωποποιημένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών
5. Επέκταση του πλήθους των θέσεων φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων
6. Ενίσχυση της ηλεκτροκίνησης με την προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων
7. Ενίσχυση του πλήθους των Πάρκων Τσέπης
8. Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ για ιδιοκατανάλωση, αλλά κυρίως για παροχή της σε συνδημότες που έχουν πραγματικά ανάγκη
9. Ώθηση των μαθητών στις νέες τεχνολογίες και τα ευφυή συστήματα, μέσω στοχευμένων δράσεων και διαγωνισμών
10. Δημιουργία Κόμβου (HUB) Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας και διασύνδεσή του με τον παγκόσμιο ιστό, με στόχο την ανάδειξη νέων καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών, μέσα από τη χρήση νέων τεχνολογιών και ευφυών συστημάτων, που δίνουν λύσεις στις προκλήσεις και στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες πόλεις.

Ζ. Χωροταξική – Πολεοδομική Οργάνωση και Χρήσεις Γης

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η δομή του ανάγλυφου και του συστήματος απορροής έχει καθορίσει τις δυνατότητες και τους περιορισμούς για το Δήμο Καλαμάτας. Παράλληλα ερμηνεύει και την οικιστική και διοικητική οργάνωση στο ιστορικό πλαίσιο. Διακρίνονται τέσσερις ζώνες με υψομετρικά και χωρικά κριτήρια:

1. Παραλιακή ζώνη
2. Πεδινή ζώνη
3. Ζώνη λοφώδους ενδοχώρας
4. Ορεινή ζώνη

Η χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση του υπό μελέτη Δήμου βασίζεται στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο και στις υφιστάμενες εγκεκριμένες μελέτες. Συγκεκριμένα[93]:

- ΓΠΣ Καλαμάτας (ΦΕΚ 77/ΑΑΠ/2011): Καλύπτει τη ΔΕ Καλαμάτας και δίνει τις χωροταξικές κατευθύνσεις και τους περιορισμούς τόσο για τον εξωαστικό χώρο, όσο και για τους οικισμούς της ΔΕ Καλαμάτας, με πολεοδομικές μελέτες για τις 8 πολεοδομικές ενότητες της περιοχής.
- Το νομοθετικό πλαίσιο οργάνωσης οικισμών (ΦΕΚ 138/Δ΄1981) διέπει τους οικισμούς προ του 1923, στους οποίους δεν έχει προχωρήσει η διαδικασία οριοθέτησης με τους όρους του ΦΕΚ 181/Δ΄/1985[94].
- Το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) της ΔΕ Θουρίας, που δίνει κατευθύνσεις και περιορισμούς για τη χωροταξική οργάνωση της περιοχής, αλλά δεν έχει ακόμη θεσμοθετηθεί.
- Για τις ΔΕ Αρφαρών και Άριος δεν έχουν ανατεθεί σχετικές μελέτες ΣΧΟΟΑΠ.

Σύμφωνα με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του 2011 οι βασικές Ενότητες Οικιστικής Οργάνωσης του Χώρου είναι:

- Το πολεοδομικό συγκρότημα του αστικού κέντρου: Περιλαμβάνει εκτός της πόλης της Καλαμάτας, τους αναπτυσσόμενους, κατά μήκος και περί τους κύριους οδικούς άξονες (παλαιάς και νέας) εισόδου και οδικής σύνδεσης Καλαμάτας - Μεσσήνης, οικισμούς στο δυτικό τμήμα της πόλης (Ασπρόχωμα, Αντικάλαμος, Σπερχογεία), που ενσωματώνουν την ανάπτυξη υπερτοπικών λειτουργιών δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

---

[93] Καρνούσκος Π. (2015) «Στρατηγικός Σχεδιασμός για τη Διαχείριση του Πολιτιστικού Τουρισμού στο Δήμο Καλαμάτας», Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Επιστημών Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Υπηρεσιών, Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων»

https://amitos.library.uop.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2328/karnouskos_%20metaptixiaki_2015_uop.pdf?sequence=1&isAllowed=y

[94] Το νομοθετικό πλαίσιο οργάνωσης των οικισμών (ΦΕΚ 181/Δ΄/1985) διέπει τους ήδη οριοθετημένους οικισμούς, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 289/ΑΑΠ/2011.

- Η Οικιστική ενότητα των οικισμών Λαίικα – Σπιτάκια – Ξεροκάμπι – Κατσαραίικα- Κουταλά: Πρόκειται για οικισμούς προαστιακού χαρακτήρα, αναπτυγμένους στην αστική και αγροτική περιοχή δυτικά και βορειο-δυτικά του αστικού κέντρου.
- Η Οικιστική Ενότητα των οικισμών Βέργα - Παραλία Βέργας – Άνω Βέργα και Μικρή Μαντίνεια: Αποτελούν οικισμούς με χαρακτήρα, προαστιακού – τουριστικού / παραθεριστικού τύπου, αναπτυγμένοι στη νοτιοανατολική παράκτια περιοχή του Δήμου με κεντρικό πυρήνα / τοπικό κέντρο τον οικισμό της Παραλίας Βέργας[95].
- Η Οικιστική Ενότητα των οικισμών Ελαιοχώρι – Αράχοβα – Δενδρά – Μ. Διμιόβης – Περιβολάκια – Μενινά, Διάσελα – Κάτω Καρβέλι: Είναι οικισμοί με μικτό χαρακτήρα «αγροτικού – περιαστικού» και «αγροτικού – ημιορεινού/ορεινού τύπου, αναπτυγμένοι στα βόρειο - ανατολικά της πόλης με κεντρικό πυρήνα / τοπικό κέντρο τον οικισμό των Περιβολακίων.
- Η Οικιστική Ενότητα των οικισμών Καρβέλι – Εμιαλοί – Αγ. Τριάς, Λαδάς – Αγ. Μαρίνα, Αρτεμισία – Θεοτόκος, Πηγές – Αγ. Βασίλειος, Αλαγονία – Μαχαλάς, Νέδουσα: Οι ορεινοί αγροτικοί οικισμοί στις δυτικές υπώρειες του Ταϋγέτου με κεντρικό πυρήνα / τοπικό κέντρο τον οικισμό της Αρτεμισίας.

Οι οικισμοί του Δήμου Καλαμάτας, βάσει του καθεστώτος με το οποίο κτίζονται μπορούν να υποδιαιρεθούν σε 3 κατηγορίες[96] (Βαμβακάς, Διαμαντής, 2017):

- Αυτοί που έχουν ήδη ενταχθεί στο Σχέδιο Πόλης Καλαμάτας και για τους οποίους σύμφωνα με το Ν. 1337/83 υπήρξαν πολεοδομικές ρυθμίσεις.
- Οι οικισμοί Ασπρόχωμα, Βέργα και Μ. Μαντίνεια, στους οποίους είχαν ξεκινήσει πολεοδομικές μελέτες μετά την οριστικοποίηση των ορίων τους με το ΠΔ του ’85 Περί οικισμών μικρότερων των 2.000 κατοίκων.
- Οι οικισμοί κάτω των 3.000 κατοίκων (Λέικα - Σπερχογεία - Αντικάλαμος - Ελαιοχώρι - Αρτεμίσια κ.ά.).

Για την οργάνωση των χρήσεων γης και την προστασία του περιβάλλοντος το ΓΠΣ του 2011 ορίζει:

- Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ):
  - Π0: Περιοχή Προστασίας Ορεινών Όγκων και Δασικών Περιοχών
  - Π1: Ημιορεινή Ζώνη
  - Π. ΝΕΔ.: Περιβαλλοντικό Πάρκο Νέδοντα

[95] Καθοριστικό ρόλο στην οργάνωση των χρήσεων γης αυτών των οικισμών αναμένεται να έχει η ολοκλήρωση της Πολεοδομικής Μελέτης της Κοινότητας Βέργας, καθώς και της Πολεοδομικής Μελέτης και της Μελέτης Πράξης Εφαρμογής της Μικρής Μαντίνειας.

[96] Βαμβακάς Η., Διαμαντής Α. (2017) «Αναπτυξιακές Δυνατότητες των Δήμων Άργους Μυκηνών και Καλαμάτας», Πτυχιακή Εργασία, ΑΤΕΙ Καλαμάτας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Καλαμάτα.

http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/18363/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%20%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%BF.pdf?sequence=1

- ΠΑΧΑ, ΠΑΧΒ: Περιοχές Αρχαιολογικών χώρων
- ΠΑΓΡ: Περιοχή Κάμπου – Περιοχή Μπουρνιά

- Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης (ΠΕΠΔ):
  - ΑΤ: Περιοχή Ανάπτυξης Αγροτικού Ορεινού Χώρου και Αγροτουρισμού
  - ΠΕΠΔ Περιαστικών περιοχών (ΠΠ1, ΠΠ2, ΠΠ3, ΠΠ4)

    1.ΠΠ1: Περιοχή Κόμβου Νέας Περιμετρικής προς Μεσσήνη

    2.ΠΠ2: Δυτική Περιαστική Περιοχή (Σπερχογεία, Αντικάλαμος, Λαίικα)

    3.ΠΠ3: Ανατολική Περιαστική Περιοχή

    4.ΠΠ4: Περιαστική Περιοχή (Δ.Δ. Μικρής Μαντίνειας)

- Περιοχές Παραγωγικών Δραστηριοτήτων:
  - **Ε1:** Περιοχή Παραγωγικών Δραστηριοτήτων Επαγγελματικών Εγκαταστάσεων Χαμηλής και Μέσης Όχλησης
  - **Ε2:** Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.) (ΦΕΚ 962/Δ/31.12.1991)
  - **Ε3:** Περιοχή Κεντρικών Τεχνικών Υποδομών πόλεως
  - **ΤΑ:** Περιοχή Τουρισμού Αναψυχής

Οι προτεινόμενες επεκτάσεις χωροθετούνται:

Στο ανατολικό τμήμα:

- η περιοχή μεταξύ Λακωνικής και Ανατολικής Παραλίας μέχρι τα όρια της Πολεοδομικής Μελέτης Βέργας
- βόρεια της Λακωνικής και βόρεια του Περιμετρικού Δακτυλίου, από την Παναγίτσα μέχρι την Αγ. Σιών, σε περιοχές που έχουν ήδη καταληφθεί από εκτός σχεδίου οικιστική χρήση

Στο δυτικό τμήμα:

- η περιοχή Γουλιμίδες, δυτικά της Αρτέμιδος, από την Ν. Είσοδο μέχρι το παράκτιο μέτωπο
- η περιοχή βόρεια της Ν. Εισόδου μέχρι τα όρια της Δυτικής συνοικίας
- η περιοχή νότια του Περιμετρικού Δακτυλίου μεταξύ του Αθλητικού Κέντρου και της Βόρειας συνοικίας.

Στο βορειοδυτικό άκρο του αστικού κέντρου (Δ.Δ. Αντικαλάμου και Σπερχογείας) προκειμένου να παραληφθεί η οικιστική πίεση που συνδέεται με τη χωροθέτηση υπεροπικών χρήσεων στην περιοχή.

Με την παραδοχή ότι το βιώσιμο μέγεθος για το υπερτοπικό πράσινο και τους ελεύθερους χώρους επιπέδου πόλης σύμφωνα με τα σταθερότυπα υπολογίζεται σε 5,5 τ.μ. ανά κάτοικο, διαπιστώνεται ότι οι συνολικές τρέχουσες ανάγκες ανέρχονται σε 358 στρ. περίπου. Ως εκ τούτου, η διατιθέμενη έκταση των 774 στρ. για ελεύθερους χώρους, πράσινο και πλατείες υπερτοπικής εμβέλειας υπερκαλύπτει τις

ανάγκες σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας (ακόμα και αν αφαιρεθεί η έκταση της κοίτης του Νέδωνα, η οποία έχει συνυπολογιστεί). Σύμφωνα με το ΓΠΣ προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Κοινόχρηστοι χώροι και πράσινο: απαιτούνται 87 στρ., υπάρχουν ήδη 34 στρ., δηλαδή το ποσοστό κάλυψης των αναγκών ανέρχεται σε 39%.
- Πλατείες: απαιτούνται 29 στρ., υπάρχουν δε 37, οπότε η εξυπηρέτηση κρίνεται επαρκής για το σημερινό πληθυσμό.
- Παιδικές χαρές: απαιτούνται 14, 5 στρ., υπάρχουν ήδη 13,6, οπότε οι σημερινές ανάγκες καλύπτονται σε ποσοστό 93,15.

Από τα παραπάνω δεδομένα διαπιστώνεται ότι σε τοπικό επίπεδο και για τις ανάγκες του πληθυσμού, αναφορικά με τις πλατείες και τις παιδικές χαρές διαπιστώνεται επάρκεια εξυπηρέτησης. Ωστόσο παρουσιάζονται προβλήματα ανισοκατανομής των λειτουργιών στις Πολεοδομικές Ενότητες. Σχετικά με το τοπικό πράσινο υπάρχει μια σχετική ανεπάρκεια και ανισοκατανομή, χωρίς όμως να προκαλεί ανησυχία, καθώς η εξασφαλισμένη γη που έχει ήδη αποκτηθεί ή και θεσμοθετηθεί για τοπικό πράσινο κρίνεται ως υπερεπαρκής για τις ανάγκες του Δήμου. Εξάλλου, στο πλαίσιο της συνεκτικότητας, μπορούν να συμπεριληφθούν πολλοί νέοι χώροι πρασίνου. Στην Καλαμάτα το θέμα των ελευθέρων χώρων έχει απασχολήσει σοβαρότατα το Δήμο και τους μελετητές των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων, κάτι που έχει συντελέσει σε ένα σχετικά ικανοποιητικό αποτέλεσμα, χωρίς απαλλοτριώσεις ή εξαγορές για δημόσια γη[97].

Οι σημαντικότεροι κοινόχρηστοι, πράσινοι και ελεύθεροι χώροι (για τους οποίους έχει πραγματοποιηθεί εκτενής αναφορά στο κεφάλαιο «ΣΤ. Δομημένο Περιβάλλον & Βασικές Υποδομές») είναι οι εξής[98,99]:

- Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων ποταμού Νέδοντα – Κάστρου
- Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων Αριστομένους
- Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων παρακτίου μετώπου
- Πλατεία 23ης Μαρτίου – Αγίων Αποστόλων:
- Αλσύλλιο Αλμυρού

---

[97] Βιδάλη, Τζουβελέκη (2008) «Παραλιακό Μέτωπο Καλαμάτας. Προτάσεις Αναβάθμισης της Δυτικής Παραλιακής Ζώνης και Πιθανής Λειτουργικής Ενοποίησης με το πλέον Αναπτυγμένο Ανατολικό Τμήμα.», Διπλωματική Εργασία, ΑΤΕΙ Πειραιά, Τμήμα Πολιτικών Δομικών Έργων

http://okeanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/477/pol_00878.pdf?sequence=1&isAllowed=y

[98] Βαμβακάς Η., Διαμαντής Α. (2017) «Αναπτυξιακές Δυνατότητες των Δήμων Άργους Μυκηνών και Καλαμάτας», Πτυχιακή Εργασία, ΑΤΕΙ Καλαμάτας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Καλαμάτα.

http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/18363/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%20%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%BF.pdf?sequence=1

[99] Βιδάλη, Τζουβελέκη (2008) «Παραλιακό Μέτωπο Καλαμάτας. Προτάσεις Αναβάθμισης της Δυτικής Παραλιακής Ζώνης και Πιθανής Λειτουργικής Ενοποίησης με το πλέον Αναπτυγμένο Ανατολικό Τμήμα.», Διπλωματική Εργασία, ΑΤΕΙ Πειραιά, Τμήμα Πολιτικών Δομικών Έργων

http://okeanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/477/pol_00878.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Δυτικό Κέντρο Κοινωνικής Ζωής
- Ανατολικό Κέντρο Κοινωνικής Ζωής (πρώην Στρατόπεδο)
- Δημοτικό Κέντρο Ελεύθερου Αθλητισμού
- Ελεύθερη έκταση του Βιοτεχνικού Πάρκου (53 στρ.).

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ – ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ - ΠΙΕΣΕΙΣ

Ο Χάρτης 15 παρουσιάζει τις χρήσεις γης της πόλης της Καλαμάτας, όπως έχουν οριστεί βάσει του Γ.Π.Σ. Καλαμάτας[100], το οποίο αφορά τον τέως Καποδιστριακό Δήμο Καλαμάτας.

Χάρτης 15:Οι χρήσεις γης της πόλης της Καλαμάτας.

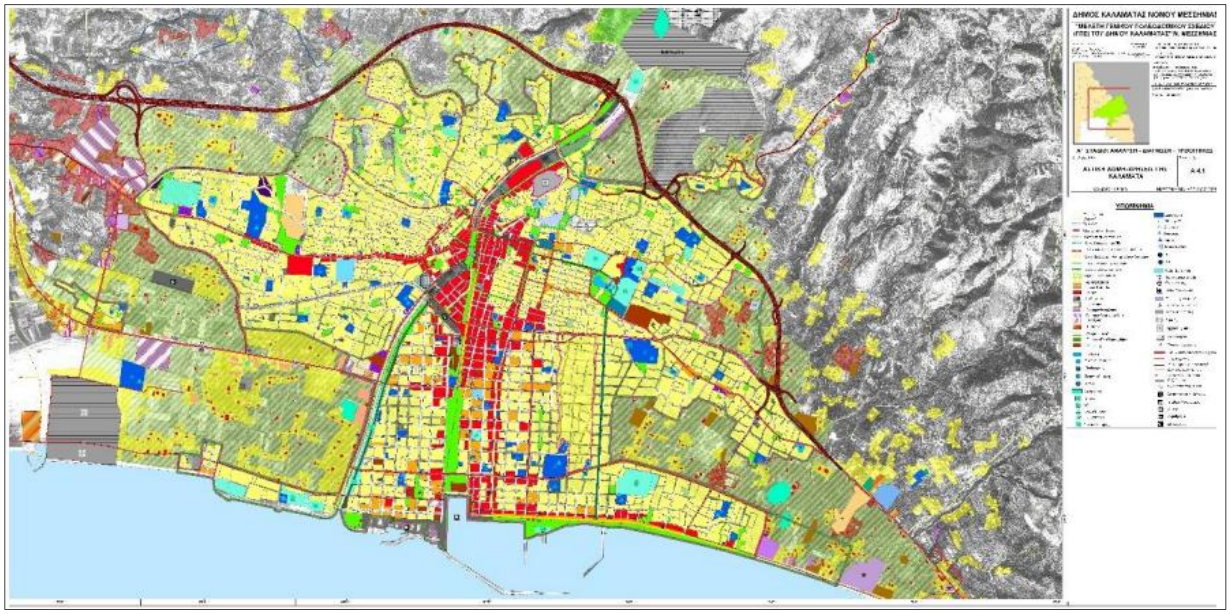

Πηγή: ΦΕΚ 77/ΑΑΠ/3-5-2011 περί «Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Δήμου Καλαμάτας Νομού Μεσσηνίας».

Στη συνέχεια ακολουθεί ανάλυση επιλεγμένων χρήσεων γης στον αστικό χώρο. Η παρούσα ανάλυση εστιάζει στις χρήσεις που αντιστοιχούν σε δραστηριότητες που αξιολογούνται ως ιδιαιτέρως σημαντικές τόσο για τη ΣΒΑΑ Καλαμάτας, όσο για την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΣΕΕ) Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Ο επόμενος Χάρτης παρουσιάζει την κατανομή (αριθμός) των κτιρίων με χρήση «γραφείο-καταστήματα» στον αστικό χώρο. Όπως απεικονίζεται οι τυπικές οικονομικές κεντρικές λειτουργίες συγκεντρώνονται κατά κύριο λόγο στο ΙΚ της πόλης, που αποτελεί και υποπεριοχή παρέμβασης και στο νεότερο κέντρο. Ωστόσο φαίνεται και η ανάδυση ενός νέου πόλου στην ΠΖ, δηλ. στην άλλη υποπεριοχή παρέμβασης. Σημειώνεται πως τα ακόλουθα στοιχεία δεν είναι σταθμισμένα με το μέγεθος

[100] ΦΕΚ 77/ΑΑΠ/3-5-2011

του κτιρίου και σε κάποιο βαθμό η μεγάλη συγκέντρωση στο ΙΚ αντανακλά τον κατακερματισμό των παλαιότερων κτιρίων και οικοπέδων.

Χάρτης 16:Τα κτίρια με χρήση «γραφείο-κατάστημα» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

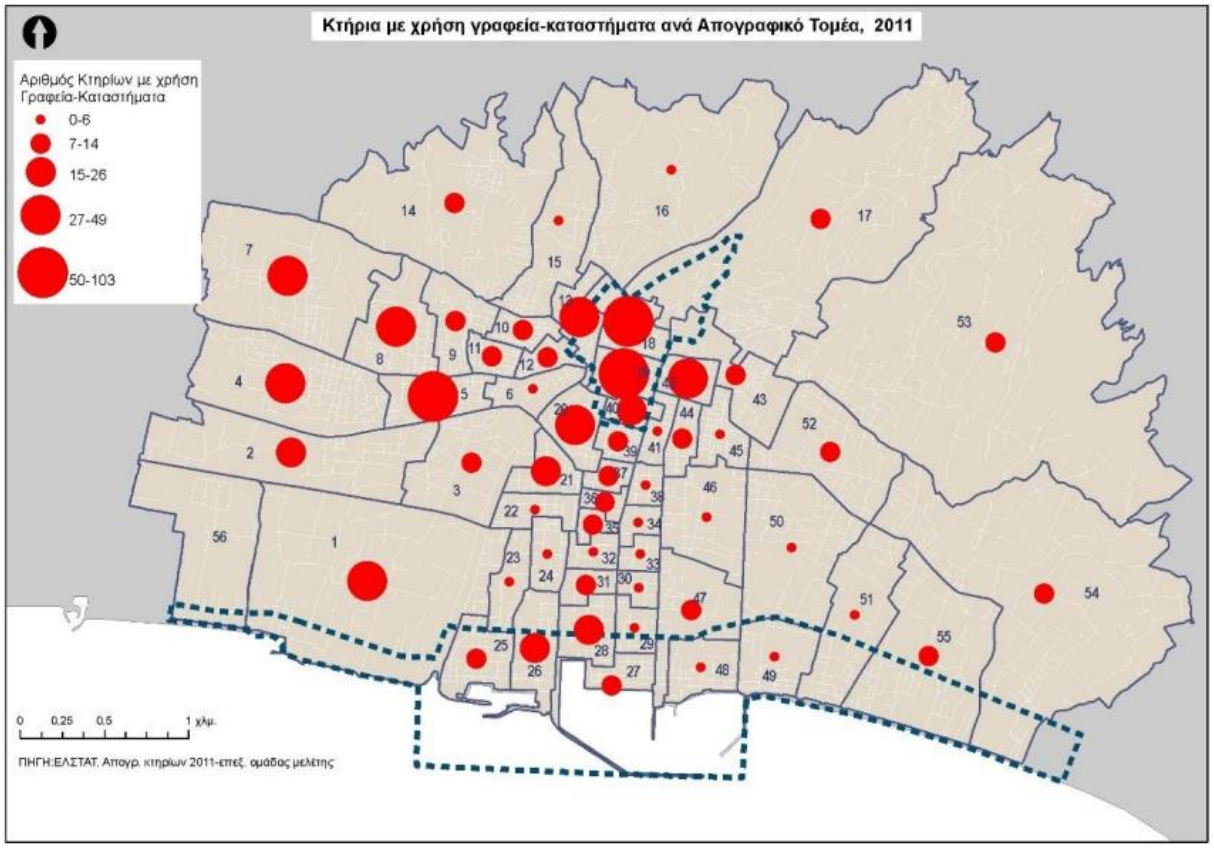

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Η χρήση γης «ξενοδοχείο» χαρακτηρίζεται ως κρίσιμης σημασίας για το ευρύτερο τουριστικό κλάδο και απεικονίζεται στο Χάρτη 17. Ο συγκεκριμένος κλάδος περιλαμβάνει και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες όμως έλκονται από τα ξενοδοχεία. Παρατηρείται συγκέντρωση της προαναφερθείσας χρήσης σε τρείς ζώνες: ΠΖ, ΙΚ και στο βορειο-ανατολικό τμήμα της Καλαμάτας, στην έξοδο προς Σπάρτη.

Χάρτης 17:Τα κτίρια με χρήση «ξενοδοχείο» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

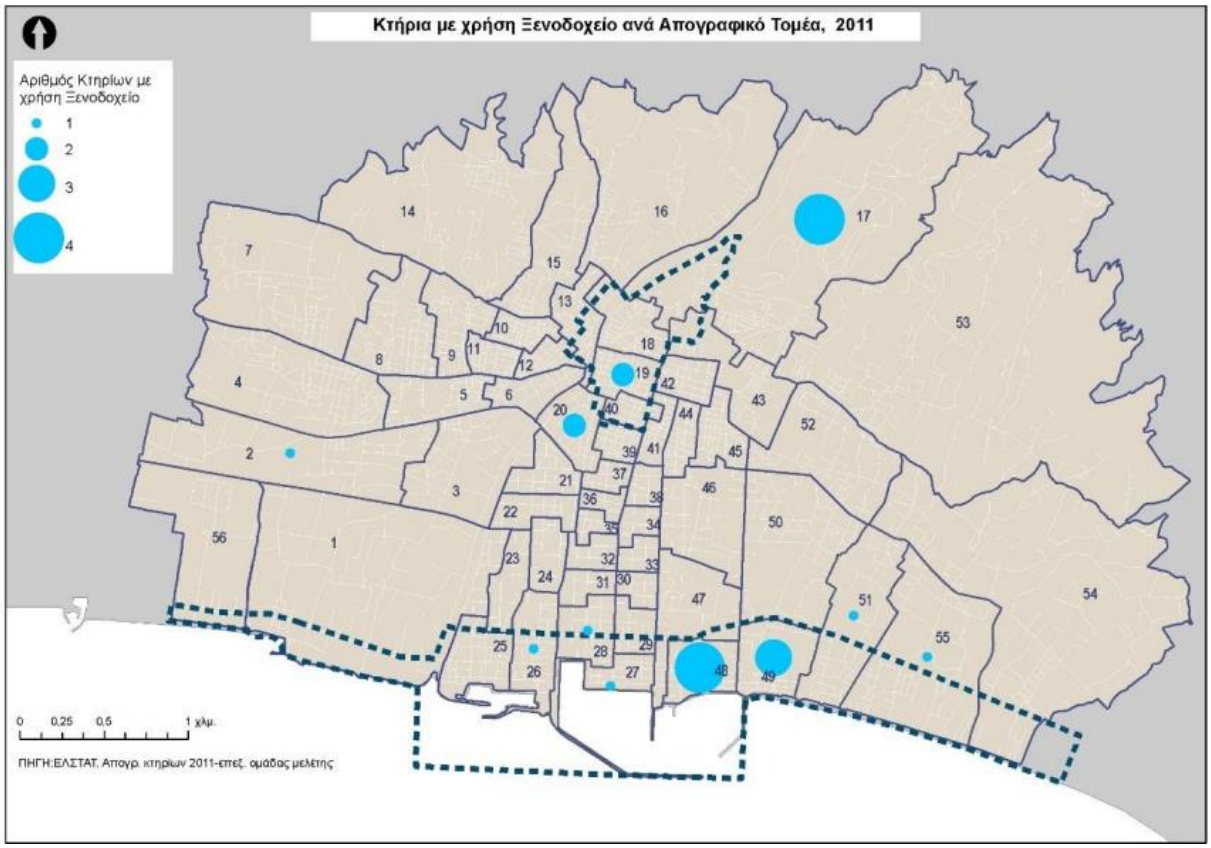

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Οι χρήσεις «εργοστάσιο - εργαστήριο» που σχετίζονται με τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία παρουσιάζουν μία τάση αποκέντρωσης, αλλά με διατήρηση ισχυρού πόλου στο ΙΚ. Ωστόσο η ΠΖ δε συγκεντρώνει τέτοιες χρήσεις και το στοιχείο αυτό υποδηλώνει διαφορετική αλλά συμπληρωματική φυσιογνωμία των δύο περιοχών που συγκροτούν την περιοχή παρέμβασης. Η χαρτογραφική απεικόνιση παρουσιάζεται στο Χάρτη 18.

Χάρτης 18:Τα κτίρια με χρήση «εργοστάσιο-εργαστήριο» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

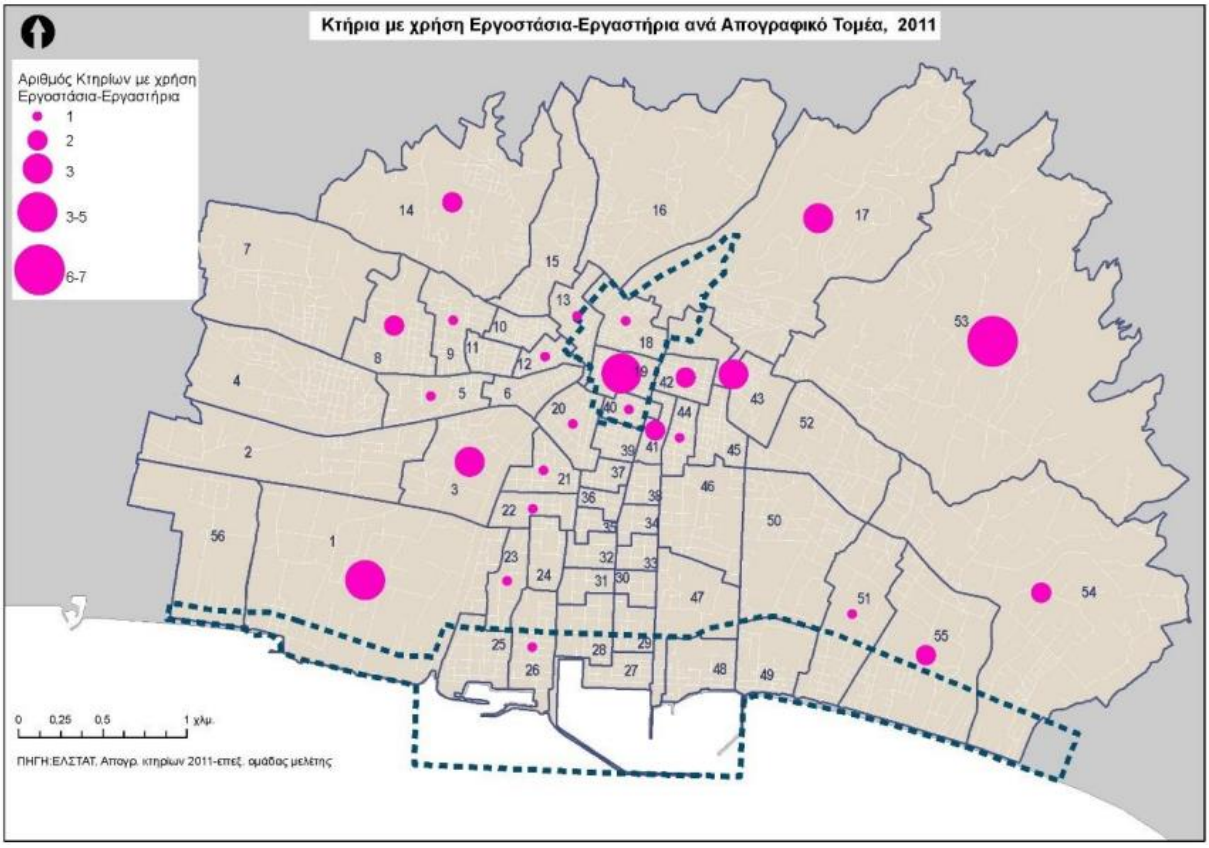

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Ο κατωτέρω Χάρτης απεικονίζει άλλες χρήσης γης, πλην των προαναφερθεισών και της κατοικίας, όπως είναι οι συμβατικές χρήσεις οικονομικού (ιδιωτικού) ή μη (κυρίως δημόσιου) χαρακτήρα. Στο ΙΚ υφίσταται συγκέντρωση σημαντικού αριθμού χρήσεων τέτοιου είδους, ενώ υπάρχει μικρή παρουσία τους και στην ΠΖ. Υπογραμμίζεται πως οι αντίστοιχες δραστηριότητες δεν έχουν δυναμισμό από μόνες τους γενικά, ωστόσο όταν συνδυάζονται χωρικά με δυναμικές οικονομικές χρήσεις λειτουργούν συμπληρωματικά προς αυτές. Παράλληλα αποτελούν μία σχετικά σταθερή πηγή απασχόλησης, δίχως υψηλή εξειδίκευση συνήθως.

Χάρτης 19:Τα κτίρια με «άλλη χρήση» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

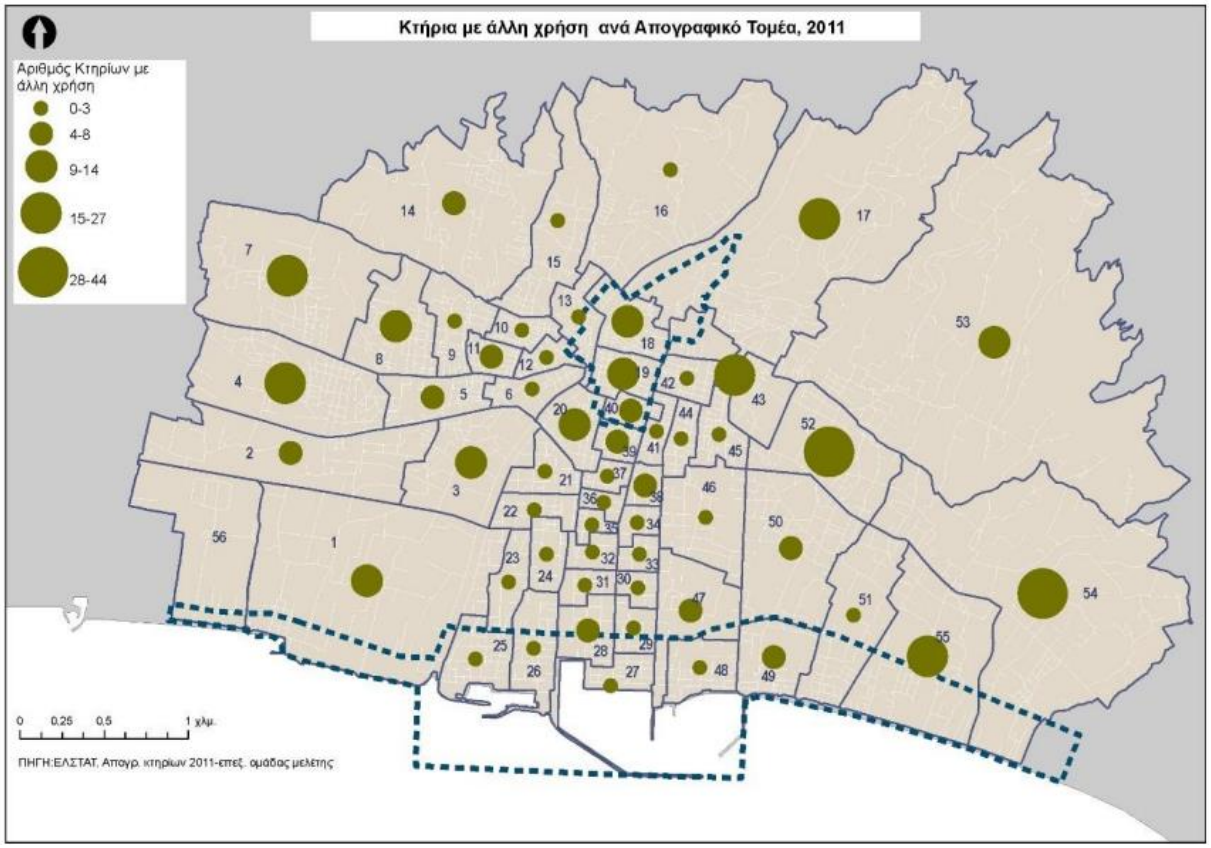

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Ο παρακάτω Χάρτης διαπιστώνει την τάση αποκέντρωσης της κατοικίας, η οποία έχει ήδη εντοπιστεί και από τα ανωτέρω στοιχεία. Το ΙΚ διατηρεί σημαντικό αριθμό κατοικιών, σε αντίθεση με την ΠΖ που λειτουργεί ως μια συνιστώσας ενός «προαστιακού δακτυλίου» που τείνει να διαμορφωθεί γύρω από την κεντρική ζώνη της Καλαμάτας.

Χάρτης 20:Τα κτίρια με χρήση «κατοικία» ανά απογραφικό τομέα για το έτος 2011 σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

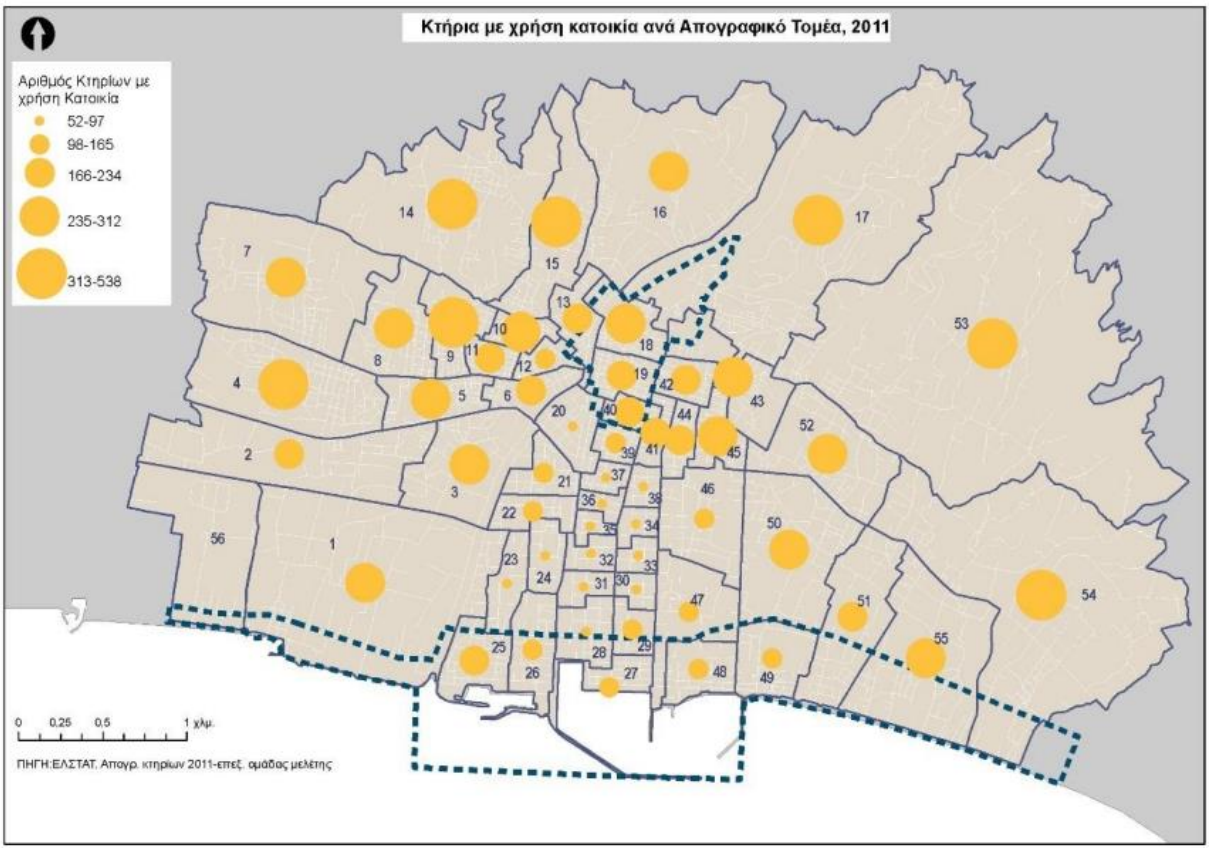

Πηγή: ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

Ωστόσο στο Δήμο Καλαμάτας υφίστανται προβλήματα πιέσεων και συγκρούσεων χρήσεων γης. Τα λειτουργικά προβλήματα των οικισμών του συνδέονται κατά κύριο λόγο με το βαθμό εξάρτησής τους από την Καλαμάτα. Η έλλειψη λειτουργικής αυτοτέλειας ή/ και η κακή ποιότητα των υποδομών δεν τους επιτρέπει να αποκτήσουν έναν πιο ισχυρό αποκεντρωτικό ρόλο. Βάσει του τελευταίου ΓΠΣ, τα σημαντικότερα προβλήματα σχετίζονταν με τις συγκρούσεις των χρήσεων γης στο δυτικό τμήμα, καθώς και με την άναρχη οικιστική ανάπτυξη. Οι ορεινοί οικισμοί, λόγω της απόλυτης εξάρτησής τους από την πόλη της Καλαμάτας οδηγούνται στην απομόνωση και τελικά συρρικνώνονται πληθυσμιακά, ενώ η έλλειψη υποδομών αποτρέπει και την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων β' κατοικίας, τουριστικών κλπ.. Το εν λόγω γεγονός έρχεται σε έντονη αντίθεση με τις δυνατότητες που προσφέρει το φυσικό τοπίο και οι πολιτιστικοί πόροι της περιοχής.

Στην ευρύτερη περιοχή του ΚΠ, καθώς και του ΙΚ, παρατηρούνται φαινόμενα κυκλοφοριακής συμφόρησης λόγω της μεγέθυνσης των δραστηριοτήτων κεντρικού χαρακτήρα σε συνδυασμό και με την έλλειψη χώρων στάθμευσης, με αποτέλεσμα να είναι αναγκαία η λήψη μέτρων για εξασφάλιση χώρων στάθμευσης και για λεπτομερέστερη ρύθμιση της κυκλοφορίας των οχημάτων ή και για επιβολή απαγορεύσεων, ωραρίων τροφοδοσίας, κλπ.

Ιδίως στο ΙΚ η πύκνωση των δραστηριοτήτων αναψυχής, εστίασης, τουρισμού κλπ. έχει προκαλέσει μια τάση εκδίωξης των παραδοσιακών χρήσεων του κέντρου, κάτι που αλλοιώνει την ιστορική του

μνήμη και στερεί την πόλη από ένα πλεονέκτημα ταυτότητας. Επίσης διαπιστώνονται προβλήματα ηχορύπανσης και συσσώρευσης απορριμμάτων.

Το ΓΠΣ καταδεικνύει την αναγκαιότητα λήψης μέτρων και ρυθμίσεων για τη διαφύλαξη και τη διατήρηση του χαρακτήρα, της πολιτιστικής και ιστορικής εικόνας και μνήμης του ΚΠ, ΙΣ της ΠΖ. Η πίεση των χρήσεων γης προκύπτει από την υπερβολική πύκνωση των καταστημάτων και των κέντρων αναψυχής στις προαναφερθείσες περιοχές. Συνεπώς προβλέπεται στο ΓΠΣ η υιοθέτηση μέτρων ελέγχου χρήσεων και ρύθμισης όρων και περιορισμών λειτουργίας των καταστημάτων και δραστηριοτήτων, μετά από ειδική μελέτη και διαπιστώνει την ανάγκη για αναπλάσεις ανάδειξης και προβολής του δημόσιου χώρου, διατήρησης νεοκλασικών κτιρίων, πεζοδρομήσεων κ.λπ..

Ακόμη ένα σοβαρό πρόβλημα είναι η άναρχη ανάπτυξη κεντρικών λειτουργιών επιπέδου πόλης στις εκτός σχεδίου περιοχές παρά της «Νέας Είσοδού» και δυτικά της οδού Αρτέμιδος, με τις διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης γραμμικών επιχειρησιακών συγκεντρώσεων μεγάλων οικονομικών μονάδων του τριτογενή τομέα. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της αισθητικής και πολεοδομικής υποβάθμισης κρίνεται αναγκαία από το ΓΠΣ η πολεοδομική οργάνωση των λειτουργιών, είτε με ζώνες παραγωγής, είτε με ζώνες κεντρικών λειτουργιών με εξειδικευμένο χαρακτήρα.

Παρά το γεγονός πως η ζώνη της Δυτικής Παραλίας έχει αρχίσει να αναβαθμίζεται λόγω της λειτουργίας της μαρίνας, εμφανίζει ακόμα χαρακτηριστικά της παλαιότερης έντονης υποβάθμισης στο τμήμα μετά το Νέδωνα μέχρι τον Κορδία. Πρόσθετα, σοβαρό κενό στον αστικό ιστό συνεχίζει να αποτελεί η περιοχή Μπαργιάμαγα, της οποίας η Πολεοδομική Μελέτη βρίσκεται σε εξέλιξη. Κενά στον αστικό ιστό υπάρχουν, επίσης, σε τμήμα της Ανατολικής Συνοικίας μέχρι το «Filoxenia», αλλά και σε τμήμα της Δυτικής Συνοικίας από το Νέδωνα μέχρι τον Κορδία.

Επιπρόσθετα από το ΓΠΣ του 2011 παρατηρείται, ως προς τις χρήσεις γης, πως λόγω ελλείψεων στον κοινωνικό εξοπλισμό και το πράσινο διατηρούνται οι ανισότητες στις περιοχές κατοικίας που εντοπίζονται κυρίως στις παλιές περιοχές αυθαιρέτων. Σε ό,τι αφορά τους αθλητικούς χώρους της πόλης, διαπιστώθηκε ότι οι βασικότερες υφιστάμενες αθλητικές υποδομές (Γήπεδο Μεσσηνιακού, Εθνικό Στάδιο, Γήπεδο Ανατολικού Κέντρου) περιορίζονταν από την περιοχή κατοικίας που είχε αναπτυχθεί γύρω από αυτούς, καθώς δε διέθεταν τους αναγκαίους χώρους εξυπηρέτησης (π.χ. χώροι στάθμευσης κ.ά.).

Σχετικά με τις ανάγκες ανακατανομής χρήσεων και λειτουργιών, καθώς και επίλυσης ορισμένων συγκρούσεων, παρατηρήθηκαν προβλήματα από την περιορισμένη διασπορά χρήσεων ασύμβατων με την κατοικία (π.χ. μάντρες υλικών, αποθήκες χονδρεμπορίου ή και συνεργεία αυτοκινήτων, βαφεία, φανοποιεία κλπ.), ενώ ήταν και διάσπαρτη η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που θα έπρεπε να είναι χωροθετημένες μέσα σε ζώνες ΒΙΟ.ΠΑ., κάτι που καθιστούσε αναγκαία την επέκταση του ΒΙΟΠΑ Καλαμάτας, ώστε ε να επαρκεί ως υποδοχέας δραστηριοτήτων.

Η. Παρεμβάσεις – Προγράμματα που υλοποιήθηκαν στην Περιοχή Παρέμβασης

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι παρεμβάσεις και τα προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη στο Δήμο Καλαμάτας. Χρηματοδοτήθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020,

στα πλαίσια της τρέχουσας ΟΧΕ-ΒΑΑ και άλλων πηγών χρηματοδότησης. Ο παρόν Δήμος αριθμεί 12 παρεμβάσεις/ προγράμματα. Πιο αναλυτικά:

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1	
Τίτλος	Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου διαρροών (τηλεέλεγχος/ τηλεχερισμός) σε υφιστάμενα δίκτυα μεταφοράς και διανομής νερού της ΔΕΥΑ Καλαμάτας.
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Το έργο αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος ελέγχου διαρροών σε υφιστάμενα δίκτυα μεταφοράς και διανομής νερού της ΔΕΥΑΚ για την εξασφάλιση της επάρκειας και της ποιότητας του πόσιμου νερού σε περιοχές ευθύνης της. Με τη σημερινή λειτουργία των δικτύων, το υδρευτικό σύστημα λειτουργεί χωρίς ενιαίο σχεδιασμό, μεθοδολογική επάρκεια και τεχνογνωσία, καθώς δεν υπάρχει εγκατεστημένο ενιαίο σύστημα ελέγχου των υποδομών του εξωτερικού δικτύου και σταθμοί παρακολούθησης κρίσιμων παραμέτρων και διαρροών στο εσωτερικό δίκτυο. Φυσική απόρροια είναι οι υδάτινοι πόροι να μην διαχειρίζονται ορθολογικά και να κατασπαταλούνται λόγω υπερχειλίσεων και θραύσεων που οφείλονται σε υπερπιέσεις και απουσία συστήματος παρακολούθησης του δικτύου και των διαρροών. Αποτέλεσμα είναι να παρατηρούνται σημαντικά αυξημένοι δείκτες απωλειών που καθιστούν τη λειτουργία του δικτύου ασύμφορη και δεν εξασφαλίζουν την ομαλή τροφοδοσία των καταναλωτών. Το γεγονός αυτό κάνει επιτακτική την υλοποίηση του παρόντος έργου, έτσι ώστε, με την εγκατάσταση που προβλεπόμενου εξοπλισμού εντοπισμού διαρροών, το δίκτυο να παρακολουθείται και να διαχειρίζεται σε ενιαία βάση, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Το παραδοτέο του έργου θα είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα τηελεελέγχου - τηλεχειρισμού, μείωσης των διαρροών μέσω ελέγχου και εξασφάλισης επάρκειας της ποσότητας και της ποιότητας του παρεχόμενου νερού στο οποίο θα παρακολουθούνται, από την έδρα της ΔΕΥΑΚ, οι λειτουργικές καταστάσεις των υποδομών (παροχές, πιέσεις, στάθμες, καταναλώσεις αντλιών, ποιότητα παρεχόμενου νερού, διαρροές κλπ) και θα γίνεται εξελιγμένη διαχείριση πίεσης σε επιλεγμένες ζώνες του δικτύου υδροδότησης και ενεργός έλεγχος των διαρροών, με δυνατότητα άμεσης ενημέρωσης σε περίπτωση θραύσεων οι οποίες θα εντοπίζονται σημειακά με τη χρήση του φορητού εξοπλισμού. Με την υλοποίηση του έργου προβλέπεται να αναπτυχθεί κατάλληλο μοντέλο για την αποδοτικότερη λειτουργία του δικτύου, η οποία θα δώσει τέλος στο σημερινό πρόβλημα ποσοτικής και

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1	
	ποιοτικής επάρκειας. Η ΔΕΥΑΚ έχει εγκαταστήσει σε 22 θέσεις του δικτύου (δεξαμενές, αντλιοστάσια και γεωτρήσεις) σύστημα τοπικού αυτοματισμού, μέσω του οποίου γίνεται ο έλεγχος της πλήρωσης των δεξαμενών. Το προτεινόμενο σύστημα δεν θα επέμβει στις εν λόγω υποδομές αλλά τα λογισμικά του Κεντρικού Σταθμού Ελέγχου (ΚΣΕ) που θα δημιουργηθεί θα είναι σε θέση να ενσωματώσουν τις πληροφορίες από αυτούς τους σταθμούς, με σκοπό την παροχή πληροφοριών και δεδομένων για το σύνολο των υποδομών, μέσω των οποίων θα καλύπτεται πλέον το 95% του δικτύου.
Ταμείο	Ταμείο Συνοχής
Προϋπολογισμός	1.858.140 €
Έναρξη	03/07/2018
Λήξη	30/06/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2	
Τίτλος	Κατασκευή Ανοιχτού Θεάτρου Καλαμάτας
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Το έργο αφορά στην κατασκευή ανοικτού θεάτρου χωρητικότητας 2.100 ατόμων περίπου, στην πόλη της Καλαμάτας. Σύμφωνα με τον προγραμματικό σχεδιασμό του Δήμου Καλαμάτας, το ανοικτό θέατρο θα αποτελέσει ένα σημαντικό σημείο αναφοράς, καθότι η πόλη σήμερα αναπτύσσεται σαν πολιτιστικός πόλος της ευρύτερης περιοχής και το υφιστάμενο ανοικτό θέατρο, χωρητικότητας 600 ατόμων, που βρίσκεται στο Κάστρο της πόλης αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες της. Το νέο ανοικτό θέατρο θα παρέχει τη δυνατότητα στους τοπικούς φορείς (πολιτιστικούς κλπ.) να οργανώνουν και να φιλοξενούν θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, πολιτιστικά δρώμενα, εκθέσεις κλπ, ενώ παράλληλα προβλέπεται η χρησιμοποίηση του για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Η ευρύτερη περιοχή υλοποίησης του έργου σήμερα είναι αρκετά υποβαθμισμένη, καθώς στο βόρειο τμήμα της υφίστανται οι χώροι αποθηκών και εγκαταστάσεων των συνεργείων του Δήμου, στο κεντρικό τμήμα της βρίσκεται ο χώρος εναπόθεσης και μεταφόρτωσης οικοδομικών υλικών του Δήμου και στο νοτιότερο λειτουργούν οι εγκαταστάσεις των φυτώριων του

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2	
	Δήμου (στο οποίο προβλέπεται η κατασκευή του ανοικτού θεάτρου). Η δημιουργία του ανοικτού θεάτρου δύναται να αποτελέσει την αρχή εξυγίανσης, αναβάθμισης, αξιοποίησης και ανάδειξης του περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής, η οποία αποτελεί την φυσική συνέχεια της εξόδου της χαράδρας του Νέδοντα και την είσοδο του ποταμού στο χώρο του αστικού συγκροτήματος. Επιπλέον, θα συμβάλει στην αύξηση των χώρων ήπιας αναψυχής της πόλης, καθότι θα προστεθεί στον νέο δακτύλιο περιπάτου και δραστηριοτήτων που δημιουργείται με κέντρο την δραστηριότητα της Κεντρικής Αγοράς. Ο δακτύλιος αυτός θα συνδέει το ιστορικό κέντρο και το κάστρο της πόλης με την παραποτάμια ζώνη.
Ταμείο	Ταμείο Συνοχής
Προϋπολογισμός	1.616.633 €
Έναρξη	28/02/2017
Λήξη	31/12/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3	
Τίτλος	Ανάπλαση Οδού Πλαστήρα
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Μία από τις δύο περιοχές εστίασης της εγκεκριμένης ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας είναι η παραλιακή ζώνη, στην οποία τα τελευταία χρόνια επεκτείνεται ο αστικός ιστός της πόλης. Ο μετασχηματισμός της παραλιακής ζώνης σε μια μείζονα υπερτοπική πύλη αποτελεί βασικό στοιχείο του οράματος της ΣΒΑΑ. Βασικός οδικός άξονας (προς τη δύση) της παραλιακής ζώνης είναι και η οδός Ν. Πλαστήρα. Σκοπός του έργου είναι η βελτίωση και η αρτιότερη κυκλοφοριακή οργάνωσή της προκειμένου να εξαλειφθούν τα υπάρχοντα προβλήματα, τα οποία ενδεικτικά είναι η επικινδυνότητα του υπάρχοντα τετρασκελή ισόπεδου κόμβου, ο ανεπαρκής εξοπλισμός, η οδική υποδομή και ο φωτισμός της οδού, η έλλειψη οργανωμένου χώρου στάθμευσης και σήμανσης (κατακόρυφη και οριζόντια) - ασφάλειας και η αύξηση του κυκλοφοριακού φόρτου της οδού.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3	
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Χωρική Ανάπτυξη	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας: «Καλαμάτα 2020:Βιώσιμη και Έξυπνη Πόλη»
Προϋπολογισμός	1.067.929 €
Έναρξη	04/11/2019
Λήξη	31/10/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4	
Τίτλος	Ενεργειακή αναβάθμιση Δημοτικού Κολυμβητηρίου Καλαμάτας με την αξιοποίηση ΑΠΕ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Θεματικοί Στόχοι	Οικονομία Χαμηλών Ρύπων
Περιγραφή	Το έργο αφορά στην ενεργειακή αναβάθμιση του Δημοτικού Κολυμβητηρίου Καλαμάτας με την αξιοποίηση ΑΠΕ. Η εν λόγω κολυμβητική εγκατάσταση βρίσκεται στον αστικό ιστό της πόλης μεταξύ του κέντρου και της παραλίας της Καλαμάτας, λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και κατασκευάστηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Η σημασία της στο αθλητικό προφίλ της πόλης είναι μεγάλη, καθώς εξυπηρετεί πλήθος κόσμου και ομάδων υδατοσφαίρισης της πόλης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου προβλέπεται να υλοποιηθούν τα κάτωθι ανά πηγή ΑΠΕ: 1) Χρήση Γεωθερμίας. Προτείνεται η εκμετάλλευση συστήματος της υπεδαφικής ομαλής γεωθερμικής ενέργειας μέσω ανοικτών κάθετων γεωθερμικών εναλλακτών, προκειμένου να εξοικονομηθεί ενέργεια από την κατανάλωση πετρελαίου του συμβατικού συστήματος, που σήμερα απαιτείται για τη θέρμανση της μεγάλης πισίνας, τη θέρμανση της μικρής πισίνας, τη θέρμανση των κλειστών χώρων (αποδυτήρια κλπ.) και τημ παραγωγή ζεστού νερού χρήσης (ΖΝΧ). 2) Χρήση Ηλιοθερμίας. Προτείνεται η χρήση συστήματος ηλιοθερμίας, προκειμένου να εξοικονομηθεί ενέργεια από την κατανάλωση πετρελαίου που σήμερα απαιτείται για την παραγωγή ΖΝΧ, καθώς και για την υποβοήθηση για την θέρμανση της μικρής πισίνας. 3) Χρήση προβολέων τεχνολογίας LED, προκειμένου να εξοικονομηθεί ηλεκτρική ενέργεια που σήμερα απαιτείται για τον

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4	
	ηλεκτροφωτισμό της μεγάλης πισίνας. Προβλέπεται η αντικατάσταση των συνολικά 27 προβολείς HQI των 400W, συνολικής ισχύος 10.80 KW, με 8 προβολείς LED των 900W, συνολικής ισχύος 7.20 KW.
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Προϋπολογισμός	918.895 €
Έναρξη	15/05/2018
Λήξη	31/12/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5	
Τίτλος	Αξιοποίηση διώροφου κτιρίου πρώην Ηλεκτρικής Εταιρείας
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Στην πρώτη στάθμη ισογείου, προτείνεται η δημιουργία ενός χώρου που θα στεγάσει το αξιόλογο βεστιάριο του Δημοτικού Θεάτρου. Κουστούμια σχεδιασμένα και κατασκευασμένα για τις ανάγκες των θεατρικών παραστάσεων από καταξιωμένους Έλληνες και ξένους σχεδιαστές θεατρικών κουστουμιών, (Ζιακας – Χαρατσίδης - Μεντζικώφ - Ουβε Χαουζ – Βέττας – Παντελιδακης – Κλαιρ Μπρέισγουελ, κ.λ.π). Στον όροφο του κτιρίου προτείνονται οι παρακάτω λειτουργίες: 1. Γραφείο για τον εκάστοτε Καλλιτεχνικό Διευθυντή 2. Δημιουργία χώρου για το αρχείο του Δημοτικού Θεάτρου: Πρωτότυπα κείμενα θεατρικών έργων, μεταφράσεις, σημειώσεις - οδηγίες καλλιτεχνικών συντελεστών κατά την διάρκεια των προβών, προγράμματα και αφίσες περασμένων θεατρικών παραστάσεων. 3. Στον Ά όροφο θα εγκατασταθεί το Φροντιστήριο του Θεάτρου, δηλαδή χώρος φύλαξης και συντήρησης αντικειμένων που χρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνται στις θεατρικές παραστάσεις όπως, γυάλινα σερβίτσια, μικρά έπιπλα, ζωγραφικοί πίνακες και δεκάδες άλλα μικροαντικείμενα.
Ταμείο	Ταμείο Συνοχής
Προϋπολογισμός	813.000 €

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5	
Έναρξη	30/05/2021
Λήξη	31/12/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6	
Τίτλος	Δίκτυο υδροδότησης Τ.Κ. ΠΟΛΙΑΝΗΣ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Το έργο αφορά στην επέκταση του υπάρχοντος υδρευτικού δικτύου που σήμερα εξυπηρετεί τους οικισμούς Σταματινού, Πεύκου, και Πελεκητού, προκειμένου να τροφοδοτήσει τους οικισμούς Άνω Αρφαρά και Πολιανή του Δήμου Καλαμάτας. Ο οικισμός Άνω Αρφαρά δεν διαθέτει δίκτυο ύδρευσης. Η ΤΚ Πολιανής έχει υδροδοτικό δίκτυο, το οποίο τροφοδοτείται από γεώτρηση πολύ μικρής παροχής (2-3 $μ^3$/ώρα), η οποία δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών.
Ταμείο	Ταμείο Συνοχής
Προϋπολογισμός	642.400 €
Έναρξη	04/05/2020
Λήξη	31/12/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7	
Τίτλος	Επέκταση δημοτικού σχολείου και νηπιαγωγείου στην Τ.Κ. Άριος
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
Περιγραφή	Το έργο αφορά στην κατασκευή προσθήκης κατ' επέκταση και καθ' ύψος διώροφης οικοδομής με υπόγειο, για χρήση τόσο Νηπιαγωγείου όσο και Δημοτικού Σχολείου στην Τοπική Κοινότητα Άριος. Σκοπός του έργου είναι να

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7	
	καλυφθεί η ανάγκη στέγασης του υπάρχοντος Νηπιαγωγείου, το οποίο σήμερα συστεγάζεται στο ίδιο κτίριο με το αντίστοιχο Δημοτικό Σχολείο και παράλληλα να καλυφθούν οι ελλείψεις που παρουσιάζονται σε επίπεδο αιθουσών και χώρων υγιεινής.
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Προϋπολογισμός	595.650 €
Έναρξη	15/04/2020
Λήξη	31/12/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8	
Τίτλος	Λειτουργία κέντρου συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό επίπεδο στο Δήμο Καλαμάτας
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Κοινωνική Ένταξη
Περιγραφή	Το έργο αφορά στη συνέχιση της λειτουργίας αλλά και αναβάθμιση των Συμβουλευτικών Κέντρων τοπικής εμβέλειας, και ειδικότερα του Συμβουλευτικού Κέντρου Δήμου Καλαμάτας, από 1/12/2015 έως 30/11/2020. Στόχο του έργου αποτελεί η πρόληψη και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών. Το Συμβουλευτικό Κέντρο εντάσσεται στο πανελλαδικό δίκτυο υποστηρικτικών δομών (Συμβουλευτικά Κέντρα, Ξενώνες φιλοξενίας και Τηλεφωνική Γραμμή SOS 15900), και λειτουργεί συμπληρωματικά με το Έργο: «Οριζόντιες παρεμβάσεις εθνικής εμβέλειας» για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Αντικείμενο του έργου είναι η παροχή δράσεων ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης σε γυναίκες-θύματα βίας. Παράλληλα, θα υλοποιείται ανάπτυξη δράσεων που θα αφορούν: - την προώθηση στην απασχόληση, - τη δημιουργία δικτύωσης με την τοπική κοινωνία, - την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών
Ταμείο	ΕΚΤ
Προϋπολογισμός	575.818 €

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8	
Έναρξη	01/12/2015
Λήξη	30/11/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9	
Τίτλος	Αντικατάσταση Αγωγών Ύδρευσης στις Τοπικές & Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Καλαμάτας
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Το έργο αφορά την αντικατάσταση τμημάτων υπαρχόντων αγωγών ύδρευσης στις Δημοτικές Κοινότητες Βέργας, Μικρής Μαντίνειας, Σπερχογείας και Ασπροχώματος της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι διαρροές σε υφιστάμενα δίκτυα μεταφοράς και διανομής νερού της ΔΕΥΑΚ και να αποτραπούν οι βλάβες των δικτύων για την εξασφάλιση της επάρκειας και της ποιότητας του πόσιμου νερού σε περιοχές ευθύνης της. Ειδικότερα, το έργο περιλαμβάνει: -Την αντικατάσταση 13.605 μέτρων αγωγών του δικτύου ύδρευσης της ΔΕΥΑΚ -Επίσης πρόκειται να τοποθετηθούν Δικλίδες χυτοσιδηρές συρταρωτές. Με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm. Ονομαστικής διαμέτρου DN 80 mm τεμ. 70 -Δικλίδες χυτοσιδηρές συρταρωτές. Με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm. Ονομαστικής διαμέτρου DN 100 mm τεμ 10 -Δικλίδες χυτοσιδηρές συρταρωτές. Με ωτίδες, ονομαστικής πίεσης 16 atm. Ονομαστικής διαμέτρου DN 125 mm τεμ 20 -Τοποθέτηση Πυροσβεστικών κρουνών τεμ. 12
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Προϋπολογισμός	466.829 €
Έναρξη	31/05/2018
Λήξη	30/11/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 10	
Τίτλος	Δημιουργία σύγχρονων μέσων προβολής των πολιτιστικών και των τουριστικών πόρων της Καλαμάτας.
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Στην Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) του Δήμου Καλαμάτας επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, η αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών και της καινοτομίας και η ανάπτυξη και χρήση μέσων και εφαρμογών «έξυπνης πόλης», με σκοπό την προώθηση και υποστήριξη της τοπικής τουριστικής ανάπτυξης και του πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό, με το παρόν έργο θα δημιουργηθούν 2 καινοτόμα τουριστικά καταστήματα πληροφόρησης (info points) στην πόλη της Καλαμάτας, τα οποία θα είναι ηλεκτρονικά συνδεδεμένα μεταξύ τους. Αυτά θα εγκατασταθούν στις δύο υποπεριοχές παρέμβασης της ΣΒΑΑ: Το πρώτο θα στεγαστεί στο κτίριο του Ιστορικού Δημαρχείου στο Ιστορικό Κέντρο της πόλης και θα διαθέτει 10 διαδραστικά συστήματα πληροφόρησης. Το δεύτερο, που θα διαθέτει 3 διαδραστικά συστήματα πληροφόρησης, θα εγκατασταθεί στην παραλιακή ζώνη, σε επισκέψιμο χώρο μεγέθους περιπτέρου που θα κατασκευαστεί εκ νέου και θα τοποθετηθεί σε πολυσύχναστο σημείο, πολύ κοντά και στον χώρο άφιξης των κρουαζιερόπλοιων. Τα τουριστικά καταστήματα θα αξιοποιούν τεχνολογίες αιχμής και θα παρέχουν ολοκληρωμένη ενημέρωση στους επισκέπτες και στους κατοίκους για τουριστικά και πολιτιστικά θέματα της πόλης, μέσα από σύγχρονους διαδραστικούς και βιωματικούς τρόπους πληροφόρησης.
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Χωρική Ανάπτυξη	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας: «Καλαμάτα 2020:Βιώσιμη και Έξυπνη Πόλη»
Προϋπολογισμός	277.388 €
Έναρξη	21/02/2020
Λήξη	31/12/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 11	
Τίτλος	Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων – Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Οικονομία Χαμηλών Ρύπων
Περιγραφή	Το έργο στοχεύει στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του δημοτικού κτιρίου της Φιλαρμονικής Καλαμάτας και στη μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου.
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Χωρική Ανάπτυξη	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας: «Καλαμάτα 2020:Βιώσιμη και Έξυπνη Πόλη»
Προϋπολογισμός	192.783 €
Έναρξη	27/03/2020
Λήξη	31/10/2023

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 12	
Τίτλος	Αποκατάσταση Ι.Ν. Παναγίτσας ΑΙΠΕΙΑΣ Π.Ε. Μεσσηνίας
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Πελοπόννησος
Θεματικοί Στόχοι	Προστασία Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Ο μικρός μονόχωρος ναός της Παναγίτσας με την τρίπλευρη εξωτερικά κόγχη του ιερού βήματος βρίσκεται στα ανατολικά του οικισμού της Αίπειας, στο σημείο όπου τα τελευταία χρόνια έχει αποκαλυφθεί ανασκαφικά το Ασκληπιείο της Αρχαίας Θουρίας. Η αρχική οικοδομική φάση χρονολογείται στο 13ο -14ο αι., ενώ αναγνωρίζονται τουλάχιστον άλλες δυο οικοδομικές φάσεις. Το δυτικότερο τμήμα, η κατασκευή της ξύλινης στέγης, και η διαμόρφωση του εσωτερικού χώρου (δάπεδο, οροφή, τέμπλο) αποτελούν επεμβάσεις του 20ο αιώνα. Ο ναός σήμερα βρίσκεται σε μέτρια έως κακή κατάσταση διατήρησης. Πέρα από την φθορά και τις βλάβες των δομικών στοιχείων, το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει σχετίζεται με τις νεότερες επεμβάσεις, οι οποίες

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 12	
	έχουν αλλοιώσει τη μορφή και την αυθεντικότητα του μνημείου και, πιο συγκεκριμένα, με την επέκταση προς τα δυτικά με πρόχειρη κατασκευή από τσιμεντόλιθους Η προτεινόμενη πράξη θα συμβάλει τόσο στην αποκατάσταση της αρχικής μορφής ενός σημαντικού υστεροβυζαντινού ναού της περιοχής, όσο και στην αναβάθμιση του αρχαιολογικού χώρου του Ασκληπιείου στο σύνολό του. Με την ολοκλήρωση του συνόλου των εργασιών ο υστεροβυζαντινός ναός της Παναγίτσας , η ελληνιστική στοά του αρχαίου ιερού, ο ναός του Ασκληπιού με τους βωμούς του, και τμήμα ενός παλαιοχριστιανικού ελαιοτριβείου, θα συνιστούν ένα μοναδικής σπουδαιότητας αρχαιολογικό σύνολο αυξάνοντας την επισκεψιμότητά του και ενισχύοντας την τουριστική ελκυστικότητα της περιοχής.
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Προϋπολογισμός	185.000 €
Έναρξη	01/06/2021
Λήξη	31/12/2023

Στο Διάγραμμα 23 απεικονίζεται η ποσοστιαία κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων που εντάσσονται στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 ανά ταμείο χρηματοδότησης για το Δήμο Καλαμάτας. Η χρηματοδότηση αυτών πραγματοποιείται κυρίως από το ΕΤΠΑ. Ωστόσο το Ταμείο Συνοχής και ΕΚΤ αποτελεί, επίσης, σημαντικές χρηματοδοτικές πηγές.

Διάγραμμα 23: Η ποσοστιαία κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων του Δήμου Καλαμάτας που εντάσσονται στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 ανά ταμείο χρηματοδότησης.

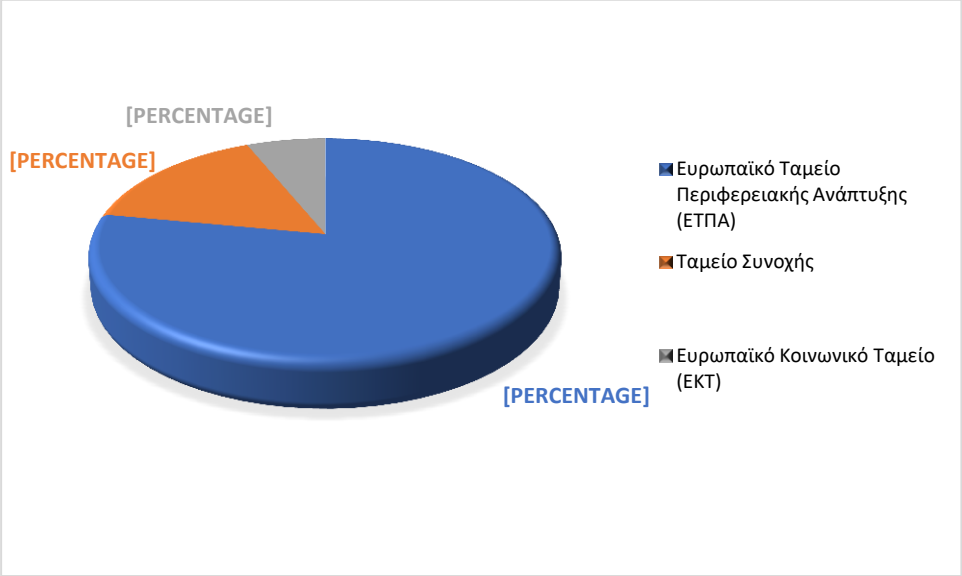

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Το Διάγραμμα 24 παρουσιάζει την ποσοστιαία κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων στο Δήμο Καλαμάτας, ανά θεματικό στόχο, που εντάσσονται στην προγραμματική περίοδο 2014-2020. Το υψηλότερο ποσοστό χρηματοδοτικών πόρων (75%) αξιοποιείται για δράσεις που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Ακολουθούν οι θεματικοί στόχοι της οικονομίας χαμηλών ρύπων, εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και κοινωνικής ένταξης, με ποσοστά 12%, 7% και 6% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 24: Η ποσοστιαία κατανομή του συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων του Δήμου Καλαμάτας που εντάσσονται στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 ανά θεματικό στόχο.

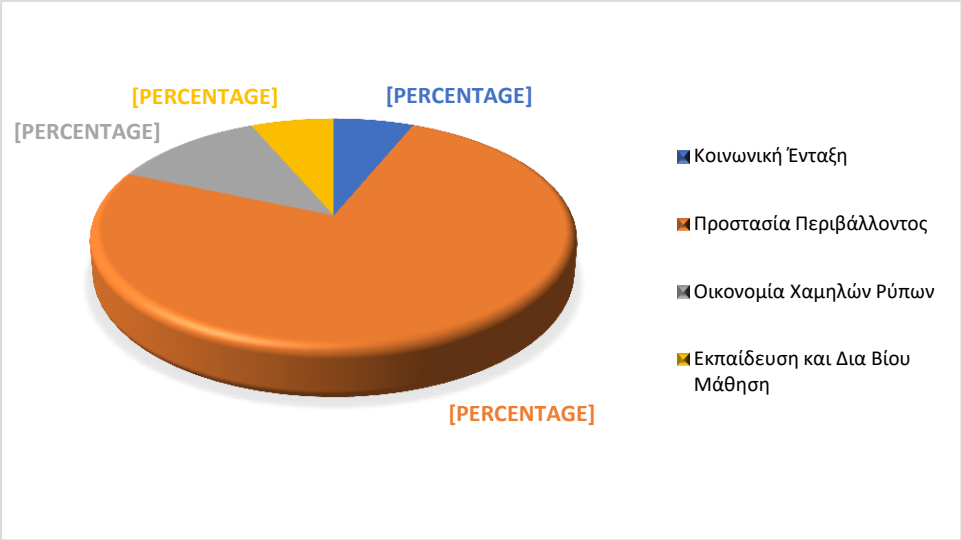

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

2.2.ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΣΧΕΔΙΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ

Η παρούσα ενότητα αποτελεί μία συνοπτική παρουσίαση των πορισμάτων και των προτάσεων που έχουν προκύψει από επίσημα κείμενα πολιτικής, προγράμματα και μελέτες για το Δήμο Καλαμάτας.

2.2.1. Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Η χωροταξική πολιτική επιχειρεί την επίτευξη της χωρικής συνοχής και το συντονισμό της εθνικής και περιφερειακής οικονομίας, εξασφαλίζοντας δεσμούς αλληλεξάρτησης και εξισορρόπησης εθνικών και τοπικών αναπτυξιακών στόχων. Στην Εθνική Χωροταξική Πολιτική εντάσσονται τα τέσσερα θεσμοθετημένα Ειδικά Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ). Οι κατευθύνσεις τους για το Δήμο Καλαμάτας είναι οι ακόλουθες.

1. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες[101]:

   Το συγκεκριμένο ΕΠΧΣΑΑ ρυθμίζει θέματα χωρικής οργάνωσης της καλλιέργειας υδρόβιων οργανισμών όλων των κατηγοριών και σε όλες τις κατηγορίες υδάτων κατά την έννοια του ν. 3199/2003 «περί προστασίας και διαχείρισης των υδάτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60 ΕΚ». Ο Δήμος Καλαμάτας, και γενικότερα ο Μεσσηνιακός Κόλπος δεν περιλαμβάνει περιοχές ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών. Επίσης στις δύο προαναφερθείσες χωρικές ενότητες δεν εντοπίζονται λιβάδια Ποσειδωνίας.

2. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ[102]:

   Το ΕΠΧΣΑΑ των ΑΠΕ έχει τρεις σημαντικούς σκοπούς. Αρχικά επιδιώκει τη διαμόρφωση πολιτικών χωροθέτησης έργων ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε., ανά κατηγορία δραστηριότητας και κατηγορία χώρου. Επιπλέον στοχεύει στη καθιέρωση κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης που θα επιτρέπουν αφενός την δημιουργία βιώσιμων εγκαταστάσεων ΑΠΕ. και αφετέρου την αρμονική ένταξή τους στο περιβάλλον (φυσικό και ανθρωπογενές). Ακόμη η δημιουργία ενός αποτελεσματικού μηχανισμού χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ., ώστε να επιτευχθεί ανταπόκριση στους στόχους των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών αξιολογείται ως ιδιαιτέρως σημαντική.

   Προκειμένου να επιτευχθούν τα ανωτέρω το ΕΠΧΣΑΑ διακρίνει την επικράτεια σε κατηγορίες, βάσει του το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμου αιολικού δυναμικού και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της. Οι καθορισμένες κατηγορίες είναι οι Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) και οι Περιοχές Αιολικής Καταλληλόλητας (ΠΑΚ). Τόσο ο Δήμος Καλαμάτας, όσο και η ΠΕ Μεσσηνίας εντάσσονται στην κατηγορία «ΠΑΚ» και δεν τους αποδίδεται κάποιος άλλος ιδιαίτερος ρόλος. Ωστόσο, τα χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής της Καλαμάτας ανταποκρίνονται στα κριτήρια των προνομιακών περιοχών εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της

[101] ΦΕΚ 2505/Β/04.11.2011

[102] ΦΕΚ 2464/Β/03.12.2008

ενέργειας από βιομάζα (αγροτική παραγωγή). Συνεπώς για αυτή τη μορφή η Καλαμάτα έχει θετική χωροταξική κατεύθυνση.

3. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία[103]:

   Το παρόν ΕΠΧΣΑΑ αποσκοπεί στο μετασχηματισμό της χωρικής διάρθρωση του τομέα της βιομηχανίας προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης. Η Καλαμάτα και η ευρύτερη περιοχή της χαρακτηρίζεται ως «περιοχή επέκτασης βιομηχανίας» σε συνδυασμό με τον υπό ανάδυση «δυτικό άξονα ανάπτυξης» της χώρας. Στις περιοχές αυτές δίνεται κατεύθυνση για στήριξη της προοπτικής ανάπτυξης της βιομηχανίας. Επίσης σε ολόκληρη την ΠΕ Μεσσηνίας προσδιορίζεται ως κλαδική προτεραιότητα η μεταποίηση-τυποποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων.

4. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τα Καταστήματα Κράτησης[104]:

   Το εν λόγω ΕΠΧΣΑΑ αποσκοπεί στη διαμόρφωση κατευθύνσεων σε εθνικό επίπεδο για τη χωροθέτηση των καταστημάτων κράτησης. Αναφέρει τα κριτήρια χωροθέτησης και το πρόγραμμα δράσης των συγκεκριμένων καταστημάτων. Δε γίνεται κάποια αναφορά στο Δήμο Καλαμάτας, ούτε στην ΠΕ Μεσσηνίας.

2.2.2. Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Πελοποννήσου

Το ΠΠΧΣΑΑ για την Περιφέρεια Πελοποννήσου[105] είναι θεσμοθετημένο από το 2003 και σε αυτό προσδιορίζονται οι αρχές και οι στόχοι που τίθενται για τη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας, καθώς και οι στρατηγικές κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό.

Οι γενικοί στόχοι του Πλαισίου αναφέρονται στα εξής:

> Ισχυροποίηση του περιφερειακού ρόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου και δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ενίσχυση εξωστρέφειας.

> Δημιουργία προϋποθέσεων για μελλοντική ανάδειξη της σε ισχυρό εναλλακτικό συγκοινωνιακό κόμβο στο Μεσογειακό χώρο.

> Ενίσχυση εξωστρέφειας.

> Εξορθολογισμός των σχέσεων αλληλεξάρτησης από το οικονομικό σύμπλεγμα Αθήνας - Πειραιά και ενίσχυση της διασύνδεσής της με τις Περιφέρειες Δυτ. Ελλάδας και Κρήτης.

> Ενίσχυση διαπεριφερειακής συνοχής.

Οι αναφορές του ΠΠΧΣΑΑ στην πόλη της Καλαμάτας και στην ευρύτερη περιοχή της είναι:

---

[103] ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009

[104] ΦΕΚ 1575/Β/28.11.2001

[105] ΦΕΚ 1485/Β'/10.10.2003

> Ολοκλήρωση του μεγάλου οδικού άξονα ΠΑΘΕ (Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη-Εύζωνοι), σε συνδυασμό με την εθνική οδό «Καλαμάτα-Τρίπολη-Κόρινθος». Αναμένεται να ισχυροποιήσει την τάση για λειτουργική και χωρική ενσωμάτωση της πόλης στο βασικό αναπτυξιακό άξονα της χώρας. Η παρούσα προοπτική έχει υλοποιηθεί σήμερα.

> Υπαγωγή της Καλαμάτας στην κατηγορία: 1) «Κύριος Πόλος Ανάπτυξης» της Περιφέρειας Πελοποννήσου και 2) Οικιστικό Κέντρο «2^{ου} επιπέδου».

> Κύρια στοιχεία του ρόλου της Καλαμάτας είναι: 1) Πόλος Ευρύτερης Εμβέλειας πολιτιστικών και τουριστικών δραστηριοτήτων και 2) Δορυφορικό Αστικό Κέντρο υποστήριξης αγροτικών, βιομηχανικών και τουριστικών δραστηριοτήτων της ευρύτερης περιοχής.

> Δημιουργία χρηματοοικονομικού κέντρου στην Καλαμάτα για την προώθηση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ).

> Προσδιορισμός της παράκτιας περιοχής της Καλαμάτας και του βορειότερου Μεσσηνιακού Κόλπου ως «παράκτια ζώνη τουριστικής ανάπτυξης».

> Χαρακτηρισμός της Καλαμάτας ως «Εστία Ζώνης Αστικών Δραστηριοτήτων».

Επιπλέον, στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν.2742/99, περιγράφεται ότι σε εφαρμογή κατευθύνσεων εγκεκριμένων Ειδικών ή Περιφερειακών Πλαισίων, μπορούν να χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) περιοχές εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών υφιστάμενων προ του 1923 ή εντός ορίων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως:

α) περιοχές που υφίστανται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα ή παρεμβάσεις, όπως δημιουργία νέων εδαφών από προσχώσεις, δημιουργία υδάτινων επιφανειών,

β) περιοχές με μειονεκτικό χαρακτηριστικό, λόγω γεωγραφικής απομόνωσης ή δυσμενούς προσπελασιμότητας, όπως ορεινές, νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές,

γ) περιοχές σε παραμεθόριες ζώνες που παρουσιάζουν κρίσιμα προβλήματα από γεωπολιτική άποψη,

δ) περιοχές που παρουσιάζουν έκτακτες και απρόβλεπτες ανάγκες λόγω φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών και κινδύνων, όπως σεισμών, πλημμυρών, κατολισθήσεων, δυσμενών κλιματικών συνθηκών.

Σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των περιοχών που μπορούν να καταταγούν στην κατηγορία του εν λόγω άρθρου στην Περιφέρεια προτείνονται από το εγκεκριμένο Χωροταξικό Πλαίσιο κατά προτεραιότητα οι ορεινές και εσωτερικές μειονεκτικές περιοχές με συνεχή πληθυσμιακή μείωση και στις δύο ή τρεις 10ετίες των απογραφών, απομονωμένες ή δυσπρόσιτες με χαμηλές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις στην έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας και με εξυπηρετούμενο συνολικά πληθυσμό του συνόλου του ΟΤΑ μικρότερο των 5000 κατοίκων. Μεταξύ των προτεινόμενων περιοχών αυτών αναφέρονται στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο και οι ορεινές περιοχές του Ταϋγέτου, οι οποίες περιλαμβάνουν ορεινά τμήματα του Δήμου Καλαμάτας.

Από το 2016 ισχύει ο ν. 4447/2016 «Χωρικός σχεδιασμός, βιώσιμη ανάπτυξη»[106], μέσω του οποίου εφαρμόζεται νέα διάρθρωση Συστήματος Χωρικού Σχεδιασμού. Ο συγκεκριμένος νόμος μετονομάζει τα ΠΧΠΑΑ σε Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (ΠΧΠ) και επιδιώκει την ενίσχυση του ρόλου αυτών, ώστε να αποτελέσουν τον πυλώνα του συστήματος χωρικού σχεδιασμού ως εργαλείων συντονισμού/ σύνθεσης επιμέρους τομεακών χωροταξικών κατευθύνσεων, όπως αυτές προβλέπονται από τα ΕΠΧΣΑΑ, καθώς και συντονισμού με την αναπτυξιακή πολιτική και χρηματοδοτικά εργαλεία.

Σύμφωνα με την μελέτη «Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου», δίνονται οι κατευθύνσεις που αφορούν κυρίως την οργάνωση των ορεινών περιοχών ως πεδίων παρεμβάσεων μέσα από τις νέες πολιτικές για την ανάπτυξη, με κατεύθυνση κυρίως προς τις ήπιες δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού και αναψυχής, με ένταξη και ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών, τη δημιουργία κέντρων βιοτεχνικών – οικοτεχνικών δραστηριοτήτων, συνδεδεμένων με τη δασική διαχείριση, ειδικές καλλιέργειες, βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία και εν γένει την ενίσχυση της πολυδραστηριότητας. Επιπλέον προτείνεται η αναδιάρθρωση - ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου σε επίπεδα λειτουργικής, διοικητικής και οικονομικής αλληλεξάρτησης.

Οι Στρατηγικές Κατευθύνσεις του ΠΧΠ που αφορούν την ΠΕ Μεσσηνίας και το Δήμο Καλαμάτας είναι οι κατωτέρω:

> <u>Χωρική Ανάπτυξη:</u>

- Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών Ταϋγέτου με βάση δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού
- Ενίσχυση υποδομών κρουαζιέρας και θαλάσσιου τουρισμού
- Προβολή / ανάδειξη / δικτύωση σημαντικών αρχαιολογικών πόρων
- Ενίσχυση κέντρων Καλλικρατικών Δήμων
- Αναβάθμιση υποδομών προσπελασιμότητας
- Ενίσχυση Καλαμάτας
- Αναβάθμιση Αερολιμένα Καλαμάτας

> <u>Τουρισμός:</u>

- Αξιοποίηση κατευθύνσεων και εργαλείων του νέου ΕΠ-Τουρισμού (Οργανωμένος Υποδοχέας Τουριστικών Δραστηριοτήτων, Σύνθετο τουριστικό κατάλυμα, κ.λπ.)
- Ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων συνέργειας με τον πρωτογενή τομέα
- Θαλάσσιος τουρισμός
- Υποδομές κρουαζιέρας σε Καλαμάτα
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Ενίσχυση επισκεψιμότητας αρχαιολογικού χώρου Αρχαίας Μεσσήνης
- Προώθηση λοιπών μορφών εναλλακτικού τουρισμού
- Προωθείται ο οικοτουρισμός στον Ταΰγετο

[106] ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016

- Περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης για εγκαταστάσεις τουρισμού-αναψυχής και για παραθεριστική κατοικία και η ανάπτυξή τους κυρίως σε ειδικές ζώνες που να επιτρέπουν τις χρήσεις αυτές ή/και σε οργανωμένους υποδοχείς.
- Οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑΤ εξειδικεύονται σε επίπεδο Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων.

> Μεταφορικές Υποδομές:

- Υλοποίηση εμπορικού λιμένα Καλαμάτας, με δυνατότητα εξυπηρέτησης τουριστικής κίνησης που δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί στον υφιστάμενο λιμένα, σε νέα θέση δυτικά της Καλαμάτας, σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΓΠΣ Καλαμάτας, μετά από ειδική μελέτη.
- Προαστιακή σύνδεση Καλαμάτας - Μεσσήνης.
- Αναβάθμιση υποδομών σε Αερολιμένα Καλαμάτας (επέκταση του δαπέδου στάθμευσης, αύξηση των θέσεων εξυπηρέτησης αεροσκαφών, κ.λπ.).
- Περαιτέρω επέκταση του Αερολιμένα Καλαμάτας προκειμένου να μπορεί να δεχθεί διαστημικά οχήματα (εξυπηρέτηση ειδικών τουριστικών πτήσεων σε διαστημική τροχιά), εφόσον η Καλαμάτα επιλεγεί για ανάπτυξη της συγκεκριμένης δραστηριότητας.
- Υλοποίηση υδατοδρομίων σε περιοχές με επενδυτικό ενδιαφέρον (Καλαμάτα).

> Τεχνικές Υποδομές:

- Επέκταση του αγωγού φυσικού αερίου Αγ. Θεόδωροι - Μεγαλόπολη και τροφοδοσία της ευρύτερης οικιστικής περιοχής Καλαμάτας.

> Πολιτιστικό Περιβάλλον - Αρχιτεκτονική Κληρονομιά:

- Δικτύωση των σημαντικών αρχαιολογικών χώρων.
- Διερεύνηση καινοτόμων τρόπων ενσωμάτωσης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς στη σύγχρονη ζωή (π.χ. ιστορική συνέχεια σε καλλιεργήσιμα είδη, διατροφικές συνήθειες, τρόπος ζωής: ύπαιθρος, αθλητισμός).
- Βελτίωση / Προστασία από οχλούσες δραστηριότητες των οδικών αξόνων πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους. Ένταξη της Αρχαίας Μεσσήνης στα Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

> Τοπίο:

- Δραστικός περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης και εφαρμογή της αρχής της συνεκτικής πόλης.
- Υλοποίηση νέων δραστηριοτήτων α', β' γ' τομέα κατά προτεραιότητα σε οργανωμένους υποδοχείς. Προστασία οδικών προσβάσεων προς τους αρχαιολογικούς χώρους διεθνούς σημασίας από οχλούσες δραστηριότητες.
- Λειτουργική/αισθητική αναβάθμιση των οδικών προσβάσεων προς Καλαμάτα.

> Φυσικό Περιβάλλον:

- Υλοποίηση των έργων του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα για την περιοχή προβλέπεται η κατασκευή 1 ΣΜΑ στο Δήμο Καλαμάτας, καθώς και η μέγιστη αξιοποίηση του ΚΔΑΥ Καλαμάτας και αποκατάσταση των 18 ΧΑΔΑ.
- Προστασία του θαλάσσιου μετώπου του κόλπου της Καλαμάτας.

2.2.3. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Δήμου Καλαμάτα

Το ΓΠΣ Δήμου Καλαμάτας εγκρίθηκε το Μάιος 2011 με την υπ΄αριθμ. οικ. 1015/29-3-2011 απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης[107] και αφορά την περιοχή του τέως Καποδιστριακού Δήμου Καλαμάτας. Ωστόσο η αλλά η σχετική μελέτη είναι αρκετά παλαιότερη, δεδομένου πως η πρώτη φάση, που περιλαμβάνει την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης παραλήφθηκε το 2006[108]. Επί της ουσίας το ΓΠΣ του Δήμου Καλαμάτας έχει βασιστεί σε αρκετά παλαιά στοιχεία (λ.χ. απογραφή 2001 της ΕΛ.ΣΤΑΤ) και σε συνθήκες προ οικονομικής και ενεργειακής κρίσης. Επιπλέον τα ΓΠΣ έχουν αντικατασταθεί από τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ)[109]. Επομένως τίθενται ζήτημα επιτακτικής επικαιροποίησης.

Το προγραμματικό μέγεθος του μόνιμου πληθυσμού για το έτος 2024 εκτιμάται σε 79.378 κατοίκους, καταγράφοντας μέση αύξηση δεκαετίας 12% σε σχέση με τον πληθυσμό της απογραφής 2001. Η εκτίμηση για τον παραθεριστικό πληθυσμό, για το ίδιο έτος, είναι πως θα ανέλθει σε 16.038 άτομα περίπου, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 60%, σε σχέση με το 2005. Η προβλεπόμενη δυναμικότητα των ξενοδοχειακών μονάδων υπολογίζεται σε 4.558 περίπου κλίνες για το 2024. Στις βασικές κατευθύνσεις σχεδιασμού περιλαμβάνεται η προστασία και αξιοποίηση της ΠΖ, μιας εκ των δύο περιοχών εστίασης της ΣΒΑΑ, «ως του κυριότερου ανοιχτού χώρου της πόλης».

Οι Στρατηγικές Επιλογές (Σ.Ε.) του ΓΠΣ είναι:

- Η διαμόρφωση ελκυστικού αστικού περιβάλλοντος, με πρόβλεψη και παροχή καλής ποιότητας υπηρεσιών
- Η πολυκεντρική αστική ανάπτυξη και ενίσχυση των τάσεων δικτύωσης και βελτίωση της ανάπτυξης των υποδομών με μέτρα περιορισμού της αστικής διάχυσης.
- Η αειφόρος ανάπτυξη (αύξηση πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων, ολοκληρωμένες υποδομές αστικών εξυπηρετήσεων, αστικές αναπλάσεις, δίκτυο πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, μείωση των οικιακών αποβλήτων).
- Η πρόβλεψη περιοχών ανάπτυξης σημαντικών, για την ολοκλήρωση της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας της πόλης, δραστηριοτήτων (τουρισμός, μεταποίηση ποιοτικών τοπικών αγροτικών προϊόντων, άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες του τριτογενή τομέα, κ.τ.λ.)
- Ο καθορισμός παρεμβάσεων και μηχανισμών για την πολεοδομική οργάνωση και εύρυθμη λειτουργία του αστικού κέντρου.
- Η πρόβλεψη και οι τρόποι ανάπτυξης οικιστικών περιοχών, περιοχών ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων και ο προσδιορισμός των απαιτούμενων παρεμβάσεων για την αναβάθμιση, εξυγίανση και ανάπλαση του αστικού κέντρου.
- Ο προσδιορισμός των ειδικών χρήσεων όπως προ− κύπτουν από τις ανάγκες της πόλης.
- Η αναβάθμιση και εξυγίανση οικιστικών περιοχών υποβαθμισμένου πολεοδομικού περιβάλλοντος μέσα στον οικιστικό ιστό της πόλης της Καλαμάτας.

---

[107] ΦΕΚ 77/ΑΑΠ/3-5-2011

[108] Υπ' αριθμ. 551/2006 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας, με την οποία εγκρίνεται η παραλαβή της Α' φάσης της μελέτης ΓΠΣ Δήμου Καλαμάτας.

[109] ΦΕΚ Β 3545/3-8-2021

- Η ένταξη των προγραμματιζόμενων και προτεινό− μενων μεταφορικών έργων (περιμετρικός δακτύλιος, λιμενικές εγκαταστάσεις, σιδηροδρομική σύνδεση) στο πολεοδομικό περιβάλλον και στην επίτευξη εύρυθμης λειτουργίας του.
- Η βελτίωση των δικτύων, των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών του αστικού συγκροτήματος και των οικισμών.
- Η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του παράκτιου μετώπου.

2.2.4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτα

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας αποτελεί το βασικό εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης της αναπτυξιακής στρατηγικής του. Στις προτεραιότητες που θέτει αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής για τη χρονική περίοδο 2015-2019. Κύριος στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι ο προσδιορισμός των κύριων αξόνων οι οποίοι θα αποτελέσουν τη βάση για την διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου την περίοδο 2015- 2019 και η βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο.

Το όραμα που θέτει ο Δήμος Καλαμάτας για την περίοδο 2015-201 είναι:

«Ένας σύγχρονος και λειτουργικός Δήμος, με προσήλωση στην εξυπηρέτηση του πολίτη και τη βελτίωση της καθημερινότητας και του επιπέδου ζωής του. Με στήριξη μίας τοπικής κοινωνίας που να χαρακτηρίζεται από συνεχή αλληλεγγύη και σεβασμό στα δικαιώματα και τις ανάγκες κάθε μέλους της. Με συνεχή ανάπτυξη του πολιτισμού, του αθλητισμού και με διαρκή φροντίδα για την προβολή του τουριστικού προϊόντος, μέσω της ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Με συστηματική πορεία προς την κοινωνία της γνώσης μέσω της ενίσχυσης των υποδομών παιδείας και της συνεχούς στήριξης της νεολαίας. Με σεβασμό στο περιβάλλον και με επίκεντρο τον άνθρωπο.»

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου Καλαμάτας στηρίζεται και υπηρετεί τα ακόλουθα:

«Αρχή της συμβατότητας και της άμεσης συσχέτισης με το αναπτυξιακό όραμα»: Η αναπτυξιακή στρατηγική θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους εκείνους τους γενικούς στόχους, η υλοποίηση των οποίων θα οδηγήσει το Δήμο στην κοινωνικά επιθυμητή κατάσταση. Στην ουσία πρόκειται για τη στρατηγική εξειδίκευση του οράματος μέσω της διατύπωσης εδειδικευμένων στόχων.

«Αρχή της εσωτερικής συνοχής»: Σημαίνει ότι οι επιμέρους στόχοι θα πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά, χωρίς επικαλύψεις ή συγκρούσεις και αλληλοαναιρέσεις.

«Αρχή της θεματικής εξειδίκευσης»: Ουσιαστικά αφορά το συγκεκριμένο προσανατολισμό και το διακριτό περιεχόμενο κάθε στόχου και της προώθησης ενός συγκεκριμένου τομέα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

«Αρχή της εφικτότητας»: Η διατύπωση στόχων που είναι ρεαλιστικοί και υλοποιήσιμοι.

«Αρχή της κοινωνικής αποδοχής»: Οι στρατηγικοί στόχοι θα πρέπει να είναι αποδεκτοί και να τυγχάνουν της κοινωνικής συναίνεσης από τους κατοίκους του Δήμου.

«Αρχή της συνάφειας με τις περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές προτεραιότητες»: Προκειμένου να έχουν μεγάλη πιθανότητα χρηματοδότησης και να συνεργούν με αυτές, ώστε να υπάρχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

2.2.5. Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Δήμου Καλαμάτας

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) της Καλαμάτας είναι ένα στρατηγικό σχέδιο το οποίο βασιζόμενο στις υφιστάμενες πρακτικές σχεδιασμού, στις αρχές του ενιαίου σχεδιασμού, της συμμετοχής και της αξιολόγησης, αποσκοπεί στην κάλυψη των αναγκών της κινητικότητας των ανθρώπων υφιστάμενες και μελλοντικές, για μια καλύτερη ποιότητα ζωής στην πόλη και στην περίμετρο της.

Το Σχέδιο βασίζεται σε ένα ενιαία αποδεκτό μακροπρόθεσμο όραμα για τις μεταφορές και την κινητικότητα στο σύνολο της περιοχής μελέτης, το οποίο καλύπτει όλους τους τρόπους και τα μέσα μεταφοράς (δημόσιες και ιδιωτικές, επιβατικές και εμπορευματικές, μηχανοκίνητες και μη), καθώς και τα πρότυπα συμπεριφοράς στις μετακινήσεις και τη στάθμευση. Το στρατηγικό όραμα που μορφώθηκε για την πόλη, παρέχει μια ποιοτική περιγραφή του επιθυμητού μέλλοντος και κατευθύνει την ανάπτυξη του κατάλληλου πλαισίου μέτρων σχεδιασμού. Το όραμα αναλύεται περαιτέρω σε συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι δείχνουν τον τύπο της επιθυμητής αλλαγής. Οι αλλαγές και οι επιπτώσεις είναι μετρήσιμες και συσχετίζονται με την ιεράρχιση των στόχων, εστιάζοντας σε κατάλληλα επιλεγμένους δείκτες επιδόσεων.

Σύμφωνα με τις αρχές που απορρέουν από τη διατύπωση του οράματος για την πόλη, σε συνεργασία με την Υπηρεσία, καθορίζονται οι στρατηγικές προτεραιότητες του ΣΒΑΚ Καλαμάτας, οι οποίες αποτελούν τον οδηγό για τον προσδιορισμό των προς επίτευξη στόχων. Είναι γενική δήλωση προθέσεων και δεν αναφέρονται στα αναμενόμενα αποτελέσματα. Οι προτεραιότητες είναι οι κατωτέρω και είναι όλες σημαντικές:

- Η αρμονική συνύπαρξη όλων των μέσων μεταφοράς στο δρόμο, μέσω της δημιουργίας συνθηκών ήπιας κυκλοφορίας.
- Η ανάπτυξη και προώθηση των ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών μορφών μετακίνησης, όπως το περπάτημα και το ποδήλατο.
- Η βελτίωση της οδικής ασφάλειας και ειδικότερα των ευάλωτων χρηστών (ΑμεΑ, πεζών και ποδηλατιστών).
- Η επίτευξη ισότιμης προσβασιμότητας για όλους στο δημόσιο χώρο, με ιδιαίτερη μνεία για την ανάπτυξη των υποδομών ΑμεΑ.
- Η βέλτιστη οργάνωση και ρύθμιση της στάθμευσης παρά την οδό και σε δημόσιους χώρους, διασφαλίζοντας θέσεις μόνιμων κατοίκων.
- Η αύξηση της περιβαλλοντικής και οικονομικής αποδοτικότητας του οδικού δικτύου, μέσω της μείωσης της κυκλοφοριακής συμφόρησης.
- Η επανεπένδυση εσόδων από ήδη εφαρμοζόμενα ή προτεινόμενα μέτρα (π.χ. πρόστιμα τροχαίων παραβάσεων) σε άλλα μέτρα του Σ.Β.Α.Κ.
- Η δυνατότητα πραγματοποίησης των μετακινήσεων με εναλλακτικά μέσα/μορφές μετακίνησης.

- Η δυνατότητα επίτευξης του σκοπού μετακίνησης χωρίς την πραγματοποίηση της μετακίνησης.

Οι Στόχοι του Σ.Β.Α.Κ. Καλαμάτας είναι οι ακόλουθοι:

1. Ευνόηση των μετακινήσεων πεζή,
2. Αύξηση των μετακινήσεων με ποδήλατο,
3. Αύξηση των μετακινήσεων με τη Δημόσια Συγκοινωνία,
4. Ευνόηση των συνθηκών μετακίνησης για ευάλωτες κατηγορίες μετακινούμενων (ΑμεΑ),
5. Μείωση των συγκρούσεων με παθόντες,
6. Αποτροπή της παράνομης στάθμευσης,
7. Αύξηση της εναλλαγής στάθμευσης στις εμπορικές περιοχές,
8. Μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης

2.2.6. Άλλο Κείμενο Πολιτικής / Μελέτη

ΣΧΕΔΙΟ ΦΟΡΤΙΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΣΦΗΟ) ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Τα Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ) του Δήμου Καλαμάτας στοχεύει στη χωροθέτηση δημόσιων προσβάσιμων φορτιστών ηλεκτρικών οχημάτων. Σκοπός είναι παρέχονται οι απαραίτητες υποδομές για την ενθάρρυνση αγοράς περισσότερων ηλεκτρικών οχημάτων, τα οποία θα συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα εντός του Δήμου.

Το ΣΦΗΟ Δήμου Καλαμάτας εκπονήθηκε σε 3 ΣΤΑΔΙΑ, τα οποία είναι τα παρακάτω:

Στάδιο 1: «Ανάλυση της Υφιστάμενης Κατάστασης και Χαρτογράφηση της Περιοχής Παρέμβασης». Κατά το παρόν στάδιο δημιουργήθηκαν τα δυο σενάρια για τη Χωροθέτηση των σημείων επαναφόρτισης, καθώς και των θέσεων στάθμευσης Η/Ο:

> *-Σενάριο Α: Χωροθέτηση των σταθμών με βάση πληθυσμιακά και γεωγραφικά κριτήρια:* Εστιάζει στη δίκαιη κατανομή των σταθμών φόρτισης εντός των ορίων του Δήμου Καλαμάτας με κριτήριο την ισότιμη εξυπηρέτηση με βάση πληθυσμιακά και γεωγραφικά κριτήρια.
>
> *-Σενάριο Β: Έμφαση στις Εμπορικές Χρήσεις, στους Πόλους Έλξης και τον Τουρισμό:* Δίνει έμφαση στους πόλους έλξης του Δήμου Καλαμάτας. Οι χώροι αυτοί περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις δημόσιες υπηρεσίες, τα εμπορικά καταστήματα, τους χώρους άθλησης και αναψυχής, εγκαταστάσεις υγείας, τουριστικές εγκαταστάσεις κλπ.

Στάδιο 2: «Διαβούλευση επί των επικρατέστερων σεναρίων χωροθέτησης». Μεταξύ των δύο σεναρίων επικράτησε το «Β», το οποίο εστιάζει στους πόλους έλξης, τις εμπορικές δραστηριότητες και τον τουρισμό. Σημαντικός παράγοντας για την επιλογή του σεναρίου Β αποτέλεσε η χαμηλή διείσδυση Η/Ο το έτος βάσης (2021).

Στάδιο 3: «Ανάλυση διαδικασιών υλοποίησης και εφαρμογής του σχεδίου». Πραγματοποιήθηκε ανάλυση κόστους – οφέλους και χρηματοοικονομική ανάλυση των δύο σεναρίων εγκατάστασης σταθμών φόρτισης:

α) από το Δήμο και πλήρης εκμετάλλευση των σταθμών από το Δήμο,

β) από ιδιώτη και αξιοποίηση των σταθμών (λειτουργία & συντήρηση) από ιδιώτη (με παροχή χαμηλού μισθώματος προς το Δήμο).

Τα σημεία φόρτισης του οριστικού σεναρίου (Σενάριο Β) παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 28:Τα σημεία φόρτισης Η/Ο σύμφωνα με το οριστικό σενάριο του ΣΦΗΟ Δήμου Καλαμάτας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΣΗΜΕΙΟ	ΘΕΣΕΙΣ ΦΟΡΤΙΣΗΣ
ΙΧ & ΑΜΕΑ	40	80 (71 ΙΧ & 9 ΑΜΕΑ)
ΤΑΞΙ	1	1
ΜΙΚΡΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	11	55
ΦΟΡΤΗΓΑ	1	2
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	1	1

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Όλες οι θέσεις ΑμεΑ, μικροκινητικότητας, ταξί, φορτηγών και τουριστικών λεωφορείων υλοποιούνται στο 1ο έτος. Η χωροθέτηση των φορτιστών υλοποιείται ως εξής (Πίνακας 29):

Πίνακας 29:Ο προγραμματισμός της χωροθέτησης των φορτιστών Η/Ο στο Δήμο Καλαμάτας.

ΕΤΟΣ	ΘΕΣΕΙΣ ΦΟΡΤΙΣΗΣ
1^{ο} έτος	30 φορτιστές (51 θέσεις ΙΧ & 9 θέσεις ΑΜΕΑ)
2^{ο} έτος	7 φορτιστές (14 θέσεις φόρτισης)
3^{ο} έτος	3 φορτιστές (6 θέσεις)

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Η εφαρμογή ενός Σχεδίου Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων, από ένα Δήμο είναι το πρώτο βήμα για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Βήμα με αντίκτυπο:

- Στο περιβάλλον, μιας και στα οχήματα εσωτερικής καύσης οφείλεται το 55% των εκπεμπόμενων ρύπων του CO2, στην πόλη

- Στην οικονομία, αφού η απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, μειώνει το κόστος παραγωγής και διαβίωσης

Ο Δήμος Καλαμάτας με τη συμμετοχή του στην Αποστολή του Δικτύου των «100 ευρωπαϊκών πόλεων για την κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2030», προωθεί έργα και δράσεις για τη μείωση της εκπομπής ρύπων. Επίσης δίνει έμφαση στις δράσεις παραγωγής καθαρής ενέργειας από ΑΠΕ, με στόχο τον περιορισμό της χρήσης των ορυκτών καυσίμων.

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ (ΣΔΑΕΚ) ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο Δήμος Καλαμάτας με την προσχώρησή του στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία του Συμφώνου των Δημάρχων αναδεικνύει την ισχυρή πολιτική βούληση και δέσμευση του προς την κατεύθυνση του βιώσιμου ενεργειακού σχεδιασμού. Ακολούθως, ο Δήμος Καλαμάτας, σε συνεργασία με την DATAGRID, την υποστήριξη του Εργαστηρίου Συστημάτων Αποφάσεων & Διοίκησης της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, και το συντονισμό της ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΟΛΗΣ, ανέπτυξε το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ).

Σκοπός του ΣΔΑΕΚ είναι η οργάνωση μιας συνολικής στρατηγικής με γνώμονα την αειφόρο και βιώσιμη ανάπτυξη. Η επίτευξη του απαιτεί την θέσπιση των παρακάτω στόχων:

- Καταγραφή και παρακολούθηση όλων των καταναλώσεων ενέργειας εντός των ορίων του Δήμου ανεξαρτήτως αν οφείλονται σε λειτουργίες του Δήμου ή σε άλλες δημόσιες και ιδιωτικές δραστηριότητες. Ειδικά για τις δημοτικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι η κατανάλωση ενέργειας σε κάθε κτίριο και υπηρεσία του Δήμου μπορεί να καταγραφεί λεπτομερώς, υπάρχει δυνατότητα ακριβή σχεδιασμού και προγραμματισμού των απαιτούμενων μέτρων και δράσεων.
- Μείωση της καταναλισκόμενης ενέργειας η οποία συνεπάγεται μειωμένα λειτουργικά κόστη καθώς και μειωμένες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στα γεωγραφικά όρια του Δήμου.
- Μειωμένη εξάρτηση από τους υδρογονάνθρακες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το πετρέλαιο.
- Ανάδειξη του Δήμου σε πρότυπο αειφόρου ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό αλλά και εθνικό επίπεδο.
- Εξεύρεση μέτρων για εξοικονόμηση ενέργειας και αύξηση της αξιοποίησης των ΑΠΕ.
- Εξεύρεση χρηματοδοτικών προγραμμάτων για δράσεις που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη.
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και κατ' επέκταση συμβολή στην τοπική ανάπτυξη.
- Δημιουργία ενός υγιέστερου περιβάλλοντος διαβίωσης και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής.
- Ανάδειξη του Δήμου σε διεθνές επίπεδο μέσω της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και εμπειριών με δήμους από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες.

2.3. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Η συγκεκριμένη ενότητα αποτελεί μία σύντομη περιγραφή της εμπειρίας και των διδαγμάτων από την υλοποίηση της ΟΧΕ-ΒΑΑ της προγραμματικής περιόδου (ΠΠ) 2014-2020. Επίσης περιλαμβάνει προτάσεις βελτίωσης ως προς την εφαρμογή της επικαιροποιημένης ΣΒΑΑ κατά την ΠΠ 2021-2027.

2.3.1. Παράγοντες δυσλειτουργίας και καθυστέρησης διαδικασιών κατά την υλοποίηση της ΟΧΕ/ΒΑΑ την ΠΠ 2014-2020 και ανάγκες που αναδείχθηκαν κατά την υλοποίηση της ΟΧΕ/ΒΑΑ κατά την ΠΠ 2014-2020

Ο θεσμός των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε. για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 αποτέλεσε μια καινοτομική προσέγγιση, η οποία άμεσα αφορούσε και την ανάγκη προσαρμογής των υπηρεσιών των Περιφερειακών αρχών, όπως και των τοπικών Αστικών αρχών.

Οι σχετικές διαδικασίες προσαρμογής επέφεραν και σημαντικές καθυστερήσεις στην κατάρτιση και στην τελική έγκριση της Στρατηγικής ΟΧΕ-ΒΑΑ. Απαιτήθηκε επιπλέον χρόνος από την Αστική Αρχή ώστε να ενεργοποιήσει το απαραίτητο δυναμικό για να διαμορφώσει και να εγκρίνει την Στρατηγική της, κυρίως λόγω έλλειψης πρότερης αντίστοιχης εμπειρίας. Η έγκριση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας με τίτλο «ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020 – ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ» έλαβε χώρα στις 17/11/2017, ενώ η Απόφαση ορισμού του Δήμου Καλαμάτας ως Ενδιάμεσου Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2014-2020 ακολούθησε στις 18.12.2017.

Υπήρξε διαρκής επικοινωνία και συνεργασία με την ΕΥΔ του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 και αρμόδιους Φορείς για την άμεση έγκριση και την έναρξη υλοποίησης της Στρατηγικής ΟΧΕ-ΒΑΑ.

Ωστόσο, η καινοτομία του εργαλείου των ΟΧΕ επέφερε και χαμηλό βαθμό συμμετοχής κατά τη φάση της διαβούλευσης που προβλέφθηκε να εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια σχεδιασμού και υλοποίησης της Στρατηγικής.

Επιπρόσθετα, καθυστερήσεις επέφεραν οι αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και πιο συγκεκριμένα στα παρακάτω πεδία:

(α) Ν.4412/2016 για τις Δημόσιες συμβάσεις και πλήθος ερμηνευτικών εγκυκλίων με αποτέλεσμα αλλαγές αναδόχων και συμπληρωματικών συμβάσεων
(β) Νέος ΚΕΝΑΚ (προσαρμογή έργων ενεργειακών αναβαθμίσεων)
(γ) Εφαρμογή/αξιοποίηση Εθνικής Στρατηγικής Κ.ΑΛ.Ο σε πράξεις ΕΚΤ+.

Συγκεκριμένα, ο νέος νόμος Ν.4412/2016 για τις Δημόσιες συμβάσεις και το πλήθος ερμηνευτικών εγκυκλίων που τον συνόδεψαν, είχαν ως αποτέλεσμα αλλαγές και εκπτώσεις αναδόχων και δημιουργία πολλαπλών συμπληρωματικών συμβάσεων ανά έργο. Επιπλέον, η ανάγκη

αναπροσαρμογής των έργων ενεργειακών αναβαθμίσεων που είχαν υπαχθεί με τον παλιό ΚΕΝΑΚ στα δεδομένα του νέου ΚΕΝΑΚ, συνέβαλε στην καθυστέρηση. Τέλος, η Εθνική στρατηγική Κ.ΑΛ.Ο., που αναπτύχθηκε στα μέσα της Περιόδου Παρέμβασης, έδωσε νέες δυνατότητες στα έργα κοινωνικής συνοχής, με σημαντική, όμως, καθυστέρηση στην ενεργοποίησή τους.

Η πανδημία του Covid-19 προκάλεσε καθυστέρηση σε όλα τα στάδια υλοποίησης των έργων (από την ωρίμανση μέχρι και την ολοκλήρωση) καθώς δεν υπήρχε η απαραίτητη υποδομή από τους Δικαιούχους των έργων για την άμεση αντιμετώπιση αντίστοιχων καταστάσεων (π.χ. με εξ' αποστάσεως εργασία) και επιπλέον περιορίστηκε σημαντικά η φυσική παρουσία των εργαζομένων ακόμη και σε ανοιχτούς χώρους, προκαλώντας σημαντικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των τεχνικών έργων.

Σημαντικός παράγοντας δυσλειτουργίας για την ομαλή εξέλιξη των πράξεων αναδείχθηκε ακόμα η χαμηλή ωριμότητα ορισμένων έργων και οι χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες. Επίσης, παράγοντας χρονικής επιβάρυνσης στην εξέλιξη υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης της ΟΧΕ-ΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, αποτέλεσε και η έλλειψη εξιδεικευμένου στελεχιακού δυναμικού σε θέματα διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και τήρησης διαδικασιών ΣΔΕ στην Αστική αρχή. Καθυστερήσεις υπήρξαν παράλληλα και στην ενεργοποίηση και αξιοποίηση των δράσεων Κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο προώθησης των Ολοκληρωμένων Χωρικών Παρεμβάσεων στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας.

Διαπιστώθηκε η ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση της υλοποίησης της Στρατηγικής στο σύνολο της και όχι μόνο σε επίπεδο πράξεων. Είναι απαραίτητος ένας μηχανισμός για την έγκαιρη διάγνωση των συστημικών προβλημάτων, ώστε να διευκολυνθεί η αποτελεσματική αντιμετώπιση τους εντός των εγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των πράξεων.

2.3.2.Προτάσεις βελτίωσης ως προς την εφαρμογή της ΣΒΑΑ την ΠΠ 2021-2027

Κατά πρώτο λόγο, είναι απαραίτητη η έγκαιρη κατάρτιση και έγκριση της επικαιροποιημένης Στρατηγικής ΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας, ώστε να υπάρξει ικανός χρόνος σχεδιασμού, ωρίμανσης και υλοποίησης των παρεμβάσεων μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, ταυτόχρονα με την άμεση ένταξη των ώριμων μεταφερόμενων έργων και δράσεων της περιόδου 2014-2020.

Έπειτα, η πρόβλεψη για τη σύσταση μιας Συνεκτικής Ομάδας σε επίπεδο αστικής/χωρικής αρχής αποτελεί μια σοβαρή βελτίωση στο πλαίσιο της διακυβέρνησης των Στρατηγικών σε Περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο Χωρικού Φορέα.

Η Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικού Φορέα (ΣΟΧΦ) επιτελεί τις ακόλουθες λειτουργίες:

- Τον συντονισμό του σχεδιασμού της Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και τοπική κοινωνία
- Τη διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης για την ωρίμανση των έργων και υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Την παρακολούθηση της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης των Πράξεων της Στρατηγικής.
- Την επίλυση προβλημάτων κατά την πορεία υλοποίησης της ΟΧΕ/ΒΑΑ

Σημαντική βελτίωση αποτελεί επίσης η ευελιξία που παρέχεται και μέσα από την ΕΥΔ στις διαδικασίες εξειδίκευσης των Δράσεων της Π.Π. 2021-2027.

Προτείνεται η υποστήριξη της Αστικής/Χωρικής αρχής για τη δυνατότητα πρόβλεψης Υποέργων ωρίμανσης, ιδίως σε έργα με υψηλό διοικητικό φόρτο αδειοδοτήσεων και ανάγκης εκπόνησης εξειδικευμένων Μελετών και Τευχών Δημοπράτησης.

Για τις καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση των Κρατικών Ενισχύσεων, όλα τα επιμέρους τα θέματα έχουν επιλυθεί και δεν αναμένονται περαιτέρω προβλήματα, ενώ επιπρόσθετα το νέο ΠΣΚΕ αναμένεται να αντιμετωπίσει συντονισμένα τις ανάγκες της νέας ΠΠ.

Για τις καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση συγκεκριμένων δράσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+), αξιοποιούνται καταλλήλως:

- η ύπαρξη μελετών αξιολόγησης (περιφερειακό και εθνικό επίπεδο),
- η εκπόνηση ειδικών ερευνών αναδεικνύει ποιοτικά στοιχεία σχεδιασμού και υλοποίησης.

Επίσης, το ΣΔΕ κρίνεται σκόπιμο να βελτιωθεί με κατάλληλες τροποποιήσεις ή/και απλουστεύσεις (π.χ. διαχείριση μέσω ΟΠΣ, διασύνδεση με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου και επέκταση της διεπαφής του για την ενδεχόμενη μείωση των εγγράφων που διαβιβάζονται από τους δυνητικούς δικαιούχους).

Σχετικά με την ικανότητα των Δικαιούχων, προβλέπεται και αναμένεται η ενίσχυση μέσω του Προγράμματος «ΤΒ και Υποστήριξη Δικαιούχων» καθώς και η συνδρομή της ΜΟΔ και άλλων φορέων (Jaspers, PASSA). Συμπληρωματικές παρεμβάσεις υποστήριξης δικαιούχων θα σχεδιαστούν και αναμένονται μέσω της ΤΒ του ΠεΠ Πελοποννήσου 2021-2027, σε συνεργασία με την ΕΑΣ, ώστε να αποφευχθούν οι επικαλύψεις.

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την διαμόρφωση, την υλοποίηση και την επιτυχία της ΟΧΕ. Για το λόγο αυτό, κρίσιμη παράμετρος βελτίωσης και διασφάλισης της επιτυχίας υλοποίησης της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας αποτελεί η οργάνωση ευρύτατου πλαισίου διαβούλευσης, με την αξιοποίηση των κατάλληλων εργαλείων, για την ενεργοποίηση το δυνατόν περισσότερων παραγωγικών και κοινωνικών ομάδων και την ισχυροποίηση της εταιρικής σχέσης. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναγκαία η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης και σε συνδυασμό με την συνεχή αξιολόγηση της πορείας των έργων και δράσεων, να επιτελείται έγκαιρη αναπροσαρμογή της Στρατηγικής της ΒΑΑ.

Η πανδημία του COVID-19 ανέδειξε την ανάγκη για ευελιξία και τη δημιουργία μηχανισμών προσαρμογής σε νέα δεδομένα, δηλαδή τον εκσυγχρονισμό και επέκταση των ψηφιακών υποδομών.

Κρίνεται ακόμα απαραίτητη η ενίσχυση του στελεχιακού δυναμικού του Δήμου με εξειδίκευση στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης, αλλά και στη συνεργασία με τις Συνεκτικές Ομάδες διοίκησης σε περιφερειακό και αστικό/χωρικό επίπεδο.

3.ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα ενότητα τεκμηριώνει συνοψίζει τα πορίσματα των κεφαλαίων που συγκροτούν την ενότητα «Ταυτότητα της Περιοχής Παρέμβασης», προκειμένου να αναδειχθεί η σκοπιμότητα της συνεχιζόμενης ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας. Επίσης, παρουσιάζει τις προκλήσεις και τις ανάγκες παρέμβασης που αναδεικνύονται στην περιοχή παρέμβασης.

3.1.ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Οι ανάγκες που υφίστανται και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή παρέμβασης προκύπτουν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, τη μελέτη του Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2020-2023 του Δήμου Καλαμάτας και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της ΣΒΑΑ / ΟΧΕ της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου. Παράλληλα οι προτεραιότητες του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης Πελοποννήσου 2021-2025, του ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου 2021-2027 λαμβάνονται υπόψιν.

Ως περιοχή παρέμβασης εξακολουθεί να είναι η εστίαση στην ΠΖ και στο ΙΚ της ΟΧΕ-ΒΑΑ της ΠΠ 2014-2020 με επιλογή, στη νέα περίοδο, επέκτασης της αναφοράς σε όλη την περιοχή του Δήμου. Επιλέγεται η επέκταση της περιοχής αναφοράς, αφενός διότι στη Στρατηγική περιλαμβάνονται δράσεις (κοινωνικές, στήριξης επιχειρηματικότητας) που οφείλουν να αφορούν στο σύνολο του Δήμου, αφετέρου λαμβάνοντας υπόψη της κατευθύνσεις της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 και ειδικότερα του Εγχειριδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (JRC, EU, 2020) για την ενίσχυση της διασύνδεσης αστικού πυρήνα και περιαστικών περιοχών στις ΒΑΑ.

Ο Δήμος Καλαμάτας βάσει της απογραφής του 2021 συγκεντρώνει πληθυσμό 72.906 κατοίκων. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο Δήμος Καλαμάτας καταλάμβανε την 42η θέση στη χώρα και την 1η στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με πληθυσμό 69.849 κατοίκων. Το 2011 η πόλη (οικισμός) της Καλαμάτας, με 54.100 κατοίκους καταλάμβανε την 38η θέση στη χώρα. Σε επίπεδο πολεοδομικών συγκροτημάτων καταλάμβανε την 15η θέση, ενώ αποτελούσε τη μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας Πελοποννήσου, κάτι που ισχύει και σήμερα. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν σαφή ένδειξη αστικότητας και καταλληλότητας για την εφαρμογή του χωρικού εργαλείου ΒΑΑ.

Αναλυτικότερα τα κριτήρια τα οποία πληρούνται, βάσει της Εγκυκλίου Χωρικών Εργαλείων 124143/21.12.2022 της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ) του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων - «Κατευθύνσεις για την Επιλογή και σχεδιασμό των Στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ», στο Δήμο Καλαμάτας είναι:

I. Πόλεις, που σε επίπεδο «οικισμού» κατά την ΕΛ.ΣΤΑΤ., εμφανίζουν πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων (με βάση την τελευταία κάθε φορά απογραφή).

II. Σημαντικό εύρος της ζώνης επιρροής και διασυνδέσεις με άλλα οικιστικά σύνολα ως προς την λειτουργία της πόλης και τον ρόλο της στο ευρύτερο χωρικό πλαίσιο αναφοράς.

III. Ύπαρξη εν εξελίξει ή προγραμματιζόμενων επενδύσεων (δημόσιων ή και ιδιωτικών) ή και υποδομών υπερτοπικού χαρακτήρα, που πρέπει να ενταχθούν στη λειτουργία της αστικής περιοχής με στόχο την διάχυση και ενίσχυση των αναπτυξιακών επιπτώσεων.

IV. Ύπαρξη σημαντικών στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, που παραμένουν αναξιοποίητα ή και μη ενταγμένα στη λειτουργία της πόλης.

V. Ύπαρξη ελεύθερων ή αναξιοποίητων ή και εγκαταλελειμμένων χώρων.

3.1.1.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας αποτελεί επιτακτική ανάγκη του Δήμου Καλαμάτας. Η ενθάρρυνση νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων και η ενδυνάμωση των υφιστάμενων πρόκειται να στηρίξει την επιχειρηματικότητα. Παράλληλα η προσαρμογή της επιχειρηματικότητας στις σύγχρονες απαιτήσεις και στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της παγκόσμιας οικονομίας μπορεί να ενδυναμώσει την εξωστρέφεια του Δήμου.

Ως προτεραιότητα τίθεται η τοπική οικονομική αναδιάρθρωση, καθώς παρατηρείται μη ισορροπημένη διάρθρωση των παραγωγικών τομέων. Εντός του Δήμου Καλαμάτας η διασύνδεση των κλάδων της οικονομίας και η καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκομένων επιχειρηματικών φορέων πρέπει να προωθηθούν και να ενισχυθούν. Ο δυναμικός και υψηλής παραγωγικότητας αγροδιατροφικός τομέας μέσω του εκσυγχρονισμού του πρόκειται να αναπτυχθεί με όρους αειφορίας και να ανταποκριθεί στις σύγχρονες μορφές ζήτησης που έχουν προκύψει. Η ενδυνάμωση της παραδοσιακής κτηνοτροφίας και γεωργίας, η προώθηση της δασικής γεωργίας, η ώθηση πιστοποίησης προϊόντων ΠΟΠ, ΠΓΕ και η διαμόρφωση συνθηκών παραγωγής βιολογικών προϊόντων θα προκύψουν ως αποτελέσματα της συνέργειας του πρωτογενούς με τους υπόλοιπους τομείς.

Επίσης ο εκσυγχρονισμός και η ενδυνάμωση του τουριστικού προϊόντος αποτελούν προτεραιότητα. Η ύπαρξη πολυάριθμων φυσικών και πολιτιστικών πόρων διεθνής, εθνικής και περιφερειακής αξίας προσφέρουν τη δυνατότητα ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. οικο-τουρισμού, θρησκευτικού, περιβαλλοντικά φιλικού, περιηγητικού, ιστορικού / αρχαιολογικού, εθνο-τουρισμού και πολιτισμικού). Πρόσθετα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης της Καλαμάτας σε συνδυασμό με την ύπαρξη των απαραίτητων υποδομών (μαρίνες και εστιατόρια) μπορούν να συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της ως προορισμός «τουρισμού αναψυχής». Οι αξιοποίηση των προαναφερθέντων σε συνδυασμό με την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των τουριστικών επιχειρήσεων και υπηρεσιών με βάση και τις σύγχρονες τεχνολογίες δύναται να εννοήσουν τη δημιουργία ενός πολύπλευρου και διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος, που θα συμβάλλει στη διάχυση της ανάπτυξης σε ολόκληρο το Δήμο Καλαμάτας. Επίσης πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ τοπικών, εθνικών και διεθνών τουριστικών φορέων, προκειμένου το «τουριστικό προϊόν» του Δήμου να διασυνδεθεί με αυτό άλλων χωρικών ενοτήτων δημιουργώντας ένα «τουριστικό δίκτυο».

Επιπλέον προτεραιότητα αποτελεί η ενεργητική διασύνδεση και συνέργεια «πολιτισμού – τουρισμού - οικονομίας». Η ροές επισκεψιμότητας στο Δήμο Καλαμάτας μεταφράζονται σε ενεργή ζήτηση για τοπικά προϊόντα από τους ταξιδιώτες όταν έχουν πλέον επιστρέψει στον τόπο προέλευσής τους. Ο

σχεδιασμός πρέπει να υλοποιηθεί βάσει δράσεων προσανατολισμένων κυρίως στην ενίσχυση νέων μορφών ζήτησης στους τομείς της γεωργίας και την προώθηση εγχώριων εμπορικών σημάτων στα σημεία κατανάλωσης, με περιορισμό της διάθεσης μη συσκευασμένων προϊόντων.

Η αύξηση του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού αποτελεί προτεραιότητα για το Δήμο Καλαμάτας. Η προαναφερθείσα ενδυνάμωση του τοπικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος συνδέεται άμεσα με την ποιότητα, την ικανότητα και τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού. Συνεπώς προωθείται η αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανθρώπινων πόρων και η ενίσχυση της ενσωμάτωσης του έμπειρου και ποιοτικά αναβαθμισμένου ανθρώπινου δυναμικού, καθώς συνδέονται με την ενίσχυση της απασχόλησης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Επιπλέον απόρροια της οικονομικής κρίσης των προηγούμενων ετών, αποτελούν τα δείγματα επιστροφής ανθρώπινου δυναμικού στις περιοχές καταγωγής του. Η εν λόγω μερίδα πληθυσμού πρέπει να ενταχθεί περαιτέρω στην τοπική οικονομία και να αξιοποιηθεί προς όφελος του Δήμου.

Επίσης ανάγκη αποτελεί η ενδυνάμωση της ταυτότητας και των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας προς μία πιο «ανθεκτική», «έξυπνη» και «ψηφιακή» πόλη. Η παράταση και επέκταση των οικονομικών προβλημάτων που αποτελούν απόρροια της οικονομικής κρίσης των προηγούμενων ετών, της πρόσφατης υγειονομικής κρίσης (covid-2019) και του πολέμου μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας επηρέασαν και επηρεάζουν σημαντικά το Δήμο Καλαμάτας. Η υλοποίηση δράσεων προκειμένου ο Δήμος να απορροφήσει μελλοντικούς κραδασμούς, να διατηρήσει την ταυτότητά του και να εξασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία των συστημάτων και των δομών του θα συμβάλλει στη μετατροπή του σε πιο ανθεκτικό. Παράλληλα η υιοθέτηση και εφαρμογή ψηφιακά ενεργοποιημένων υπηρεσιών θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα αναπτύξουν τις συνθήκες για επιχειρήσεις, επισκέπτες και οργανισμούς, μέσω της ενίσχυσης της ταυτότητάς της ως πιο «έξυπνης και ψηφιακής πόλης».

3.1.1.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Πίνακας 30:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Οικονομικές Ανάγκες.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Οικονομικές			
1	Η πόλη της Καλαμάτας αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφέρειας Πελοποννήσου με ισχυρή γεωγραφική θέση.	Παρουσία μεταποιητικών δραστηριοτήτων μικρής κλίμακας.	Αυξανόμενη ζήτηση για βιολογικά και ΠΟΠ προϊόντα του Δήμου, καθώς αναγνωρίζεται η διατροφική τους αξίας.	Εφαρμογή πρόσθετων δράσεων για τον εκσυγχρονισμό του αγροδιατροφικού τομέα (π.χ. βιολογική κτηνοτροφία, παραγωγή αγροτικής και δασικής βιομάζας, έμφαση στην ποιότητα, ασφάλεια και πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων)
2	Ύπαρξη δυναμικού και υψηλής παραγωγικότητας αγροδιατροφικού τομέα.	Ανισόρροπη διάρθρωση μεταξύ των παραγωγικών τομέων.	Αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων από τα νέα πλαίσια (Ταμείο Ανάκαμψης , ΕΣΠΑ	Περαιτέρω ενίσχυση νέων μορφών ζήτησης στους τομείς της γεωργίας (λ.χ.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Οικονομικές			
			2021-2027, ΕΠΑ 2021-2025, Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης, Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες κτλ.)	πιστοποιημένα ποιοτικά αγροτικά και παραδοσιακά προϊόντα).
3	Ποιοτική αγροτική παραγωγή.	Ανάγκη προώθησης και ενίσχυσης της συνέργειας των παραγωγικών τομέων.	Στροφή των διεθνών διατροφικών προτύπων προς τοπικά ποιοτικά προϊόντα.	Περαιτέρω διασύνδεση του τομέα του τουρισμού με το φυσικό περιβάλλον, την αγροτική παραγωγή και τις τοπικές παραδόσεις, μέσω της ανάπτυξης διαφορετικών μορφών εναλλακτικού και ειδικού τουρισμού (αγροτουρισμός, φυσιολατρικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός κ.ά.).
4	Παραγωγή δημοφιλών ΠΟΠ προϊόντων.	Ανάγκη για τοπική οικονομική αναδιάρθρωση.	Διεθνής τάση ανάπτυξης εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων στις ορεινές περιοχές.	Περαιτέρω προώθηση του Δήμου ως προορισμού «τουρισμού αναψυχής» (εστιατόρια, μαρίνες).
5	Το ποιοτικά αναβαθμισμένο ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί υψηλό ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού.	Ανάγκη διασύνδεσης επιχειρηματικότητας, έρευνας και καινοτομίας.	Ένταξη του Δήμου σε ολοκληρωμένα προγράμματα παραγωγής και προώθησης των τοπικών επώνυμων προϊόντων.	Περαιτέρω αξιοποίηση και ενίσχυση των πρώτων δειγμάτων επιστροφής ανθρώπινου δυναμικού στις περιοχές καταγωγής του λόγω της οικονομικής κρίσης.
6	Γειτνίαση της περιοχής παρέμβασης σε σημεία τουριστικού, περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.	Ανάγκη ενδυνάμωσης του τοπικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος.	Αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πολιτικών προώθησης των εναλλακτικών μορφών γεωργίας και παραγωγής διαφοροποιημένων και πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων.	Περαιτέρω ενίσχυση του πρωτογενή τομέα για αύξηση της παραγωγικότητάς του.
7	Επίδραση συγκροτήματος Costa Navarino στην προσέλκυση τουριστών στο Δήμο Καλαμάτας.	Ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.	Δημιουργία δομών για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, για την ενίσχυση του τοπικού κεφαλαίου για την ισχυροποίηση των σχέσεων έρευνας και παραγωγής, κ.ά.	Περαιτέρω ανάπτυξη αγροτικών δραστηριοτήτων και δασικής γεωργίας (forest agriculture).
8	Παρουσία τουριστικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου.	Ανάγκη ενσωμάτωσης προσεγγίσεων στην κατεύθυνση των αρχών της «ανθεκτικής», «έξυπνης» και «ψηφιακής» πόλης.	Ιδιαίτερη έμφαση των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας.	Περαιτέρω ενίσχυση των δράσεων που στοχεύουν στην ενδυνάμωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
9	Ύπαρξη βιολογικά πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας, προϊόντων ΠΟΠ, γαστρονομικού πλούτου και αγροτουριστικών υπηρεσιών.	Ανάγκη αύξησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.	Επενδυτικές ευκαιρίες από την ΕΕ που σχετίζονται με τη χρήση ΑΠΕ (κάλυψη των Δημόσιων Κτιρίων με φωτοβολταϊκά, του δημόσιου φωτισμού και των αθλητικών εγκαταστάσεων).	Περαιτέρω εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού στην εφαρμογή ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την ενημέρωση των επισκεπτών / τουριστών.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Οικονομικές			
10	Υψηλή τουριστική ζήτηση του Δήμου.	Ανάγκη εκσυγχρονισμού και περαιτέρω ενδυνάμωσης του τουρισμού.	Αξιοποίηση των παρεχόμενων αναπτυξιακών ευκαιριών περιφερειακού επιπέδου.	Λήψη πρόσθετων μέτρων για την ψηφιακή μετάβαση των επιχειρήσεων και στήριξή τους κατά την υλοποίηση της διαδικασίας.
11		Ανάγκη ενδυνάμωσης της τοπικής οικονομικής ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας.	Συμμετοχή του Δήμου σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων.	Περαιτέρω ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος και διασύνδεση έρευνας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας (λ.χ. υλοποίηση δράσεων μεταφοράς τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών).
12		Ανάγκη ενσωμάτωσης έξυπνων προσεγγίσεων στον τομέα του τουρισμού.	Αναπτυξιακή σύνδεση αστικών και ημι-αστικών περιοχών.	Σύνθεση και προβολή ενός πολύπλευρου «τουριστικού προϊόντος».
13		Ανάγκη προώθησης συνεργατικής επιχειρηματικής κουλτούρας μεταξύ των τοπικών επιχειρήσεων.	Εφαρμογή των προτάσεων και δράσεων του Προγράμματος Τουριστικής Προβολής του Δήμου Καλαμάτας.	Περαιτέρω στήριξη των μηχανισμών της πόλης για τη διεκδίκηση χρηματοδοτικών πόρων.
14		Μείωση των διαθέσιμων δημόσιων οικονομικών πόρων εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης (πανδημίας COVID-19).		Περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας του Δήμου με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, άλλους ερευνητικούς φορείς, επαγγελματικούς φορείς και τοπικές επιχειρήσεις για την ενσωμάτωση της καινοτομίας, έρευνας και τεχνολογίας στην επιχειρηματικότητα.
15		Οικονομικά προβλήματα που αποτελούν απόρροια της οικονομικής κρίσης των προηγούμενων ετών και του πολέμου μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας.		Περαιτέρω αξιοποίηση αναπτυξιακών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την πολυδιάστατη ανάπτυξη των ορεινών περιοχών και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.
16		Οικονομική εσωστρέφεια, περιφερειακότητα και δυσκολίες προσβασιμότητας κυρίως στις ορεινές περιοχές του Δήμου.		Περαιτέρω ενσωμάτωση του έμπειρου και ποιοτικά αναβαθμισμένου ανθρώπινου δυναμικού μέσω της υλοποίησης δράσεων συνεχούς εκπαίδευσης και της εισαγωγής σύγχρονων υποστηρικτικών εφαρμογών.
17		Περιορισμένη δυνατότητα ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας λόγω της έντονης χωρικής διασποράς των οικισμών.		Λήψη πρόσθετων μέτρων σχετικά με την προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας και της μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Οικονομικές			
				επιχειρήσεων.
18		Ανάγκη δημιουργίας υποδομών υποστήριξης του τουρισμού (υποδομές φιλοξενίας καταλυμάτων και ξενοδοχείων, προσβασιμότητα, οργάνωση λειτουργίας, περιβαλλοντικές υποδομές) κυρίως σε περιοχές εκτός της ΔΕ Καλαμάτας.		Ενίσχυση των παρεχόμενων κινήτρων σε νέους επιχειρηματίες και νέους επιστήμονες, προκειμένου να ενισχυθεί η νεοφυής επιχειρηματικότητα.
19		Ο πρωτογενής τομέας της τοπικής οικονομίας είναι ιδιαίτερα ευάλωτος (καιρικές συνθήκες, αγροτική πολιτική, ανταγωνισμός, κ.λπ.).		Ενίσχυση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας σε τομείς που ο Δήμος εμφανίζει "δυναμική" (λ.χ. «βιομηχανία πολιτισμού και τουρισμού»).
20		Ανάγκη εφαρμογής πρόσθετων δράσεων σχετικά με τη στήριξη της επιχειρηματικότητας.		Περαιτέρω ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας μέσω της δημιουργίας μηχανισμών και κέντρων θερμοκοίτισης που προάγουν την καινοτομία.
21				Αξιοποίηση της τριτογενοποίησης για την προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας και εξωστρέφειας (πόλοι πολιτισμού και δημιουργικής οικονομίας, ψηφιακής καινοτομίας και πράσινων δραστηριοτήτων).
22				Περαιτέρω διεύρυνση των οικονομικών δυνατοτήτων του πολιτισμού μέσα από την καθιέρωση σχέσεων συνεργασίας με τοπικές επιχειρήσεις και προώθηση επιχειρηματικών δράσεων κυρίως στον τομέα της Πολιτιστικής Βιομηχανίας (Cultural Industry).
23				Ενίσχυση της διασύνδεσης και συνέργειας μεταξύ «πολιτισμού – τουρισμού - οικονομίας».
24				Σύναψη δικτυώσεων (σε ποικίλες κλίμακες) μεταξύ τουριστικών δραστηριοτήτων.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.1.2.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Επιτακτική ανάγκη για το Δήμο Καλαμάτας αποτελεί η περαιτέρω κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων της απομόνωσης και του κοινωνικού διαχωρισμού δύναται να πραγματοποιηθεί με συνεκτικές αλλά στοχευμένες παρεμβάσεις σχετικές με την κοινωνική αλληλεγγύη, κοινωνική επιχειρηματικότητα, κοινωνικοποίηση, ισότιμη και δίκαιη πρόσβαση σε ολοκληρωμένες κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, κοινωνική καινοτομία, πολιτισμό, εκπαίδευση και ενίσχυση δεξιοτήτων αποτελεί εξέχουσας σημασίας. Ταυτόχρονα η ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με την ύπαρξη ευπαθών ομάδων πληθυσμού μπορεί να συμβάλλει στην άμβλυνση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

Ακόμη κρίνεται αναγκαία, εντός της περιοχής παρέμβασης, η περαιτέρω προώθηση πολιτικών για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μπορεί να συμβάλλει στην ενεργητική ένταξη, στην κοινωνική και εργασιακή συμπληρωματικότητα, στην προώθηση ίσων ευκαιριών και στην ενεργή συμμετοχή στην κοινωνική ζωή.

Βασική προτεραιότητα για τον υπό μελέτη Δήμο αποτελεί η μείωση της ανεργίας και η καταπολέμηση του φαινομένου της φτώχειας. Προωθείται η διευκόλυνση της πρόσβασης στα βασικά κοινόχρηστα αγαθά και τις κοινωνικές υπηρεσίες, η αντιμετώπιση της κοινωνικής αποδυνάμωσης των ευπαθών ομάδων και η συντονισμένη ενίσχυση της πρόσβασης του τοπικού πληθυσμού που ανήκει στις ευπαθείς ομάδες σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης. Επίσης η εκπόνηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ανέργων, η διερεύνηση των τοπικών επιχειρήσεων για τις ανάγκες δεξιοτήτων και κατάρτισης προσωπικού και η διοργάνωση σχετικών ενημερωτικών εκδηλώσεων δύναται να ενδυναμώσουν την απασχόληση. Η εν λόγω ενδυνάμωση μπορεί να συμβάλλει στην προώθηση της καταπολέμησης της ανεργίας και της φτώχειας.

Οι κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες εντός του Δήμου Καλαμάτας χρήζουν περαιτέρω ποιοτικής αναβάθμισης και επέκτασης. Το στεγαστικό πρόβλημα μονάδων εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δύναται να αντιμετωπιστεί με την αξιοποίηση διατηρητέων κτιρίων για τη στέγασή τους, συμβάλλοντας στην χωρική κάλυψη ολόκληρου του Δήμου από κοινωνικές υποδομές. Ο εκσυγχρονισμός των υποδομών και υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της οργάνωσης, της αποτελεσματικότητας, της προσβασιμότητας, της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητάς τους, διαμορφώνοντας ένα διευρυμένο και αναβαθμισμένο δίκτυο στήριξης της δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης και πρόληψης. Απαραίτητη θεωρείται επίσης και η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών της ψηφιακής μετάβασης στην αναβάθμιση της οργάνωσης και διαχείρισης των κοινωνικών υπηρεσιών, στην κατεύθυνση της βελτίωσης της πρόσβασης και της εξυπηρέτησης των πολιτών.

3.1.2.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες και Προκλήσεις

Πίνακας 31:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Κοινωνικές Ανάγκες.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Κοινωνικές			
1	Ύπαρξη δραστήριων τοπικών Κοινωνικών Φορέων, εθελοντικών δικτύων κ.α.	Ανάγκη καταπολέμησης των κοινωνικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού.	Μνημόνιο συνεργασίας Δήμου Καλαμάτας με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Περαιτέρω διασύνδεση των δράσεων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης με τις εκπαιδευτικές δομές.
2	Ικανοποιητικές υποδομές υγείας και πρόνοιας.	Ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης.	Συμμετοχή σε δίκτυα πόλεων που δρουν υπέρ της κοινωνικής ένταξης και συνοχής (λ.χ. το «Δίκτυο Πόλεων για την Ένταξη» της Ελλάδας, η «Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Ένταξης Μεταναστών για πόλεις και περιφέρειες» και ο «Διεθνής Συνασπισμός των Πόλεων κατά του Ρατσισμού» της UNESCO).	Μεγαλύτερη συμμετοχή του τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου στις πολιτιστικές δράσεις και τα αντίστοιχα προγράμματα.
3	Επάρκεια υποδομών εκπαίδευσης και αθλητικών εγκαταστάσεων.	Υψηλό ποσοστό ανεργίας, ιδιαίτερα στις γυναίκες και στις νεότερες πληθυσμιακές ομάδες.	Ενημέρωση και αξιοποίηση γενικότερων πληροφοριών σχετικών με την κοινωνική ένταξη (λ.χ. ευκαιρίες χρηματοδότησης, εκδηλώσεις, θετικές εμπειρίες και πρακτικές).	Υλοποίηση περαιτέρω προγραμμάτων για εξοικείωση με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες ατόμων που εντάσσονται σε ευάλωτες και ειδικές ομάδες πληθυσμού, για την προώθηση τους στην απασχόληση.
4	Λειτουργία τριτοβάθμιων μονάδων εκπαίδευσης στην περιοχή (Τμήματα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου).	Ανάγκη εκπόνησης ολοκληρωμένων προγραμμάτων απόκτησης δεξιοτήτων για άτομα που εντάσσονται σε ευπαθείς και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.	Αναθεώρηση και διασφάλιση της ποιότητας των προγραμμάτων κατάρτισης και δια βίου μάθησης, συνδεδεμένων με την αγορά εργασίας.	Υλοποίηση πιο συστηματικής συντήρησης των κοινωνικών υποδομών.
5	Ικανοποιητική λειτουργία δομών και απόκτηση εμπειρίας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών μέσα από κοινωνικά παντοπωλεία, κέντρα κοινότητας, κέντρα κοινωνικής στήριξης κ.α.	Ανάγκες συντήρησης και εκσυγχρονισμού εκπαιδευτικών υποδομών.	Διασύνδεση επιχειρήσεων με το σύστημα Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας.	Αξιοποίηση διατηρητέων κτιρίων για τη στέγαση κοινωνικών δομών και σχολικών μονάδων.
6	Ικανοποιητική εφαρμογή προγραμμάτων παιδικών σταθμών και ΚΔΑΠ.	Ανάγκη ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων.	Βελτίωση της λειτουργίας του συστήματος υγείας, ιδιαίτερα σε περιοχές με επιβαρυμένα χαρακτηριστικά (π.χ. υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού που ανήκει στις ευπαθείς ή/και ευάλωτες ομάδες).	Υλοποίηση περισσότερων δράσεων που εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα, ανθεκτικότητα και προσβασιμότητα σε υποδομές και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας.
7	Αξιοποίηση από τη ΦΑΡΙΣ κοινωνικών προγραμμάτων	Ανάγκες συντήρησης, αναβάθμισης και επέκτασης αθλητικών εγκαταστάσεων.	Ανάπτυξη, διεύρυνση και στόχευση των κοινωνικών δομών, με διαδημοτική	Περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και οργάνωσης των κοινωνικών

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Κοινωνικές			
	χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ.		προοπτική και συνεργασία.	υποδομών και υπηρεσιών.
8	Ικανοποιητική δραστηριοποίηση του Δήμου στην άσκηση τοπικών πολιτικών κοινωνικής φροντίδας, στήριξης φτωχών νοικοκυριών, γυναικών αλλά και δημιουργίας κοινωνικών δικτύων, αξιοποίησης εθελοντών κ.α.	Ανάγκη ενίσχυσης των υποδομών και υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και πρόνοιας.	Δημιουργία θερμοκοιτίδας κοινωνικής ένταξης, με έμφαση στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων πρόσβασης στην αγορά εργασίας και στην επιχειρηματικότητα.	Πραγματοποίηση περισσότερων δράσεων που στοχεύουν στην καταπολέμηση της ανεργίας.
9	Ύπαρξη σημαντικής εμπειρίας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.	Ανάγκη αναβάθμισης και επέκτασης των κοινωνικών δομών.		Πραγματοποίηση περισσότερων δράσεων που στοχεύουν στην καταπολέμηση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
10		Ανάγκη μείωσης της ανεργίας.		Περαιτέρω ενσωμάτωση προσεγγίσεων προς την κατεύθυνση των αρχών της «δίκαιης και συμπεριληπτικής» πόλης.
11		Ανάγκη καταπολέμησης του φαινομένου της φτώχειας.		Περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας μεταξύ εθελοντικών πρωτοβουλιών με τις δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης.
12		Διαρροή πληθυσμού προς τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα.		Περαιτέρω προαγωγή της δημόσιας υγείας και πρόληψης.
13				Περαιτέρω εφαρμογή συστημάτων και λειτουργιών στο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης που αξιοποιούν ΤΠΕ για εκσυγχρονισμό των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.1.3.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Περιβαλλοντικές Ανάγκες και Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής

Η διαφύλαξη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων μέσω της δημιουργίας, αναβάθμισης και επέκτασης του δικτύου ύδρευσης, αποχέτευσης και όμβριων υδάτων σε περιοχές επέκτασης του σχεδίου πόλης και στους περιαστικούς οικισμούς χαρακτηρίζεται ως προτεραιότητα για το Δήμο Καλαμάτας. Η υλοποίηση των προαναφερθέντων δικτύων θα επιτύχει την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε βασικές περιβαλλοντικές υποδομές και δίκτυα. Επίσης μπορεί να συμβάλλει στη

διατήρηση του υδάτινου ισοζυγίου και στην αντιμετώπιση του φαινομένου της υποβάθμισης των υδάτων.

Η αποτελεσματικότερη διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί συμπληρψματική ανάγκη του Δήμου Καλαμάτας, παράλληλα με την προώθηση τοπικών μονάδων για την κυκλική οικονομία. Η βέλτιστη διαχείριση υγρών αποβλήτων απαιτεί τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος συλλογής και επεξεργασίας, που θα απαρτίζεται από έργα αποχετευτικού δικτύου, μονάδας επεξεργασίας λυμάτων και διαχείρισης της λυματολάσπης που προκύπτει. Τα κατάλληλα επεξεργασμένα ύδατα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άρδευση στη γεωργία, αστική, περι-αστική και βιομηχανική χρήση, τροφοδότηση υπόγειων υδροφορέων και διάθεση σε υδατικό αποδέκτη. Η βέλτιστη διαχείριση στερεών αποβλήτων προωθείται μέσω της περαιτέρω ενσωμάτωσης της κυκλικής οικονομίας και της αντιμετώπισης των στερεών αποβλήτων ως υλικών/ πόρων.

Η ενίσχυση των μέτρων και δράσεων διατήρησης, προστασίας, προώθησης και ανάπτυξης των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων καταδεικνύεται ως ανάγκη για το Δήμο Καλαμάτας. Η παρουσία συγκρουσιακών σχέσεων σε χρήσεις γης και δραστηριότητες επιβαρύνει σημαντικά τους φυσικούς πόρους της τοπικής κλίμακας και ενισχύει τον ενδεχόμενο κίνδυνο υποβάθμισης των περιβαλλοντικών πόρων και οικοσυστημάτων του Δήμου. Η ύπαρξη φαινομένων ρύπανσης (αέρα, εδάφους και υδάτων), όχλησης και αισθητικής υποβάθμισης εντείνονται από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Αναφορικά με την πόλη της Καλαμάτας το φαινόμενο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορύπανσης χρήζει περαιτέρω αντιμετώπισης. Η εφαρμογή περαιτέρω δράσεων και μέτρων σχετικά με την αποσυμφόρηση υποδομών βασικών δικτύων πρόκειται να ευνοήσουν το αστικό περιβάλλον. Επίσης η αναβάθμιση των αστικών κοινόχρηστων χώρων συμβάλουν στη διατήρηση του μικροκλίματος, βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα, περιορίζουν τα ύδατα των πλημμυρών, μειώνουν την ηχορύπανση και υποστηρίζουν την αστική βιοποικιλότητα.

Αναγκαία είναι η υλοποίηση περισσότερων έργων πολιτικής προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας. Έργα όπως έλεγχοι υδραυλικής επάρκειας στις διατομές των ρεμάτων, εργασίες άρσης κατολισθητικής επικινδυνότητας, προγράμματα προσεισμικού ελέγχου υποδομών και έργα αντιπλημμυρικής προστασίας συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη θωράκιση του Δήμου από τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Επίσης τα έργα πολιτικής προστασίας δύναται να ελαχιστοποιήσουν τις επιπτώσεις από την εμφάνιση φυσικού φαινομένου μεγάλης έντασης.

Το ζήτημα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον αστικό χώρο αφορά και το Δήμο Καλαμάτας. Τα αποτελέσματα του προαναφερθέντος προβλήματος είναι εμφανή στην περιοχή παρέμβασης, καθώς παρατηρείται αύξηση της μέσης θερμοκρασίας και συχνότερη εμφάνιση καταιγίδων. Μεταβολές τέτοιου είδους επιφέρουν με τη σειρά τους σοβαρές αρνητικές συνέπειες στο οικοσύστημα, τους υδάτινους πόρους, τη δημόσια υγεία, την προσφορά τροφής, τη βιομηχανία, τη γεωργική καλλιέργεια, τις μεταφορές και τις υποδομές.

Η προσαρμογή του Δήμου Καλαμάτας στην κλιματική αλλαγή, μέσω δράσεων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων και μελλοντικών επιπτώσεων αποτελεί επιτακτική ανάγκη του. Μέσω της συμμετοχής του Δήμου Καλαμάτας στο δίκτυο των «100 Κλιματικά Ουδέτερων και Έξυπνων Πόλεων

της Ε.Ε. έως το 2030» και της εκπόνησης του ΣΔΑΕΚ ο Δήμος Καλαμάτας αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση των προσπαθειών για μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) στην ευρύτερη περιοχή του. Η εφαρμογή των κατευθύνσεων του ΣΔΑΕΚ, η αύξηση του αστικού πρασίνου, η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και απορριμμάτων, η προώθηση της ανακύκλωσης, η ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και η αξιοποίηση των ΑΠΕ για παραγωγή και εξοικονόμηση ενέργειας πρόκειται να συμβάλλουν στην υιοθέτηση περισσότερων προσεγγίσεων από το Δήμο Καλαμάτας προς την κατεύθυνση των αρχών της «πράσινης, έξυπνης και κλιματικά ουδέτερης» πόλης.

3.1.3.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Περιβαλλοντικές Προκλήσεις και τις Προκλήσεις της Κλιματικής Αλλαγής

Πίνακας 32:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Περιβάλλοντος και της Κλιματικής Αλλαγής.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Περιβαλλοντικές/ Κλιματικής Αλλαγής			
1	Παραθαλάσσια θέση και μεγάλο μήκος ακτογραμμής με εκτεταμένες παραλίες.	Ανάγκη αντιμετώπισης του επιβαρυμένου φυσικού περιβάλλοντος από ανθρωπογενείς δραστηριότητες.	Συμμετοχή της Καλαμάτας στις 100 Κλιματικά Ουδέτερες και Έξυπνες Πόλεις της Ε.Ε. έως το 2030.	Περαιτέρω προώθηση των υποδομών και λειτουργίας της πόλης στη λογική της κλιματικά ουδέτερης πόλης.
2	Ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες.	Περιορισμένη δυνατότητα αξιοποίησης ΑΠΕ λόγω της παρουσίας αξιόλογων φυσικών και πολιτιστικών πόρων (π.χ. περιοχές NATURA, παραδοσιακοί οικισμοί).	Αναπτυξιακές προοπτικές των υδάτινων εκτάσεων λόγω του ιδιαίτερου γεωμορφολογικού και περιβαλλοντικού ρόλου.	Περαιτέρω χρήση των ΑΠΕ.
3	Αξιόλογο φυσικό περιβάλλον ευρύτερης περιοχής.	Εξάρτηση περιοχής από συμβατικές πηγές ενέργειας.	Ένταξη των Δημόσιων Υποδομών και κτιρίων στη Στρατηγική Αστικής Αναζωογόνησης μέσω της αξιοποίησης της ενεργειακής αποδοτικότητας και της εξοικονόμησης ενέργειας.	Λήψη περαιτέρω μέτρων και εφαρμογή δράσεων σχετικά με τη βέλτιστη διαχείριση αποβλήτων.
4	Πλούσιοι φυσικοί πόροι (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, σπήλαια κ.λπ.).	Ανάγκη εφαρμογής των παρεμβάσεων που προβλέπει το ΣΔΑΕΚ.	Δυνατότητα ανάπτυξης της κυκλικής οικονομίας.	Υλοποίηση περισσότερων βασικών περιβαλλοντικών υποδομών (λ.χ. ΜΕΑ, ΧΥΤΥ, ΕΕΛ).
5	Πολυσύνθετο φυσικό τοπίο με ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά στο ανάγλυφο.	Ανάγκη λήψης και εφαρμογής πρόσθετων μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (λ.χ. δασικές πυρκαγιές, πλημμυρικά φαινόμενα, λειψυδρία).	Δυνατότητα ανάπτυξης και αξιοποίησης ΑΠΕ.	Περαιτέρω αναβάθμιση και επέκταση του υφιστάμενου δικτύου υδρευσης, αποχέτευσης και όμβριων υδάτων.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Περιβαλλοντικές/ Κλιματικής Αλλαγής			
6	Ορεινές διαδρομές, ορειβατικά μονοπάτια με σχετικά καλή σηματοδότηση.	Ανάγκη ενίσχυσης του συστήματος διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων.	Δυνατότητα υλοποίησης προγραμμάτων και δράσεων ευαισθητοποίησης πολιτών σχετικών με περιβαλλοντικά ζητήματα και κλιματική αλλαγή.	Περαιτέρω ενίσχυση της αντιπλημμυρικής προστασίας και διευθετήσεων που συμβάλλουν στην Αστική Αναζωογόνηση της Πόλης της Καλαμάτας.
7	Διαφύλαξη και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος μέσα από περιβαλλοντικές πολιτικές προστασίας των πολιτιστικών πόρων.	Ανάγκη διαφύλαξης και βέλτιστης διαχείρισης των υδάτινων πόρων.	Αξιοποίηση των πολλαπλών χρηματοδοτικών εργαλείων σε εθνική, περιφερειακή και ευρωπαϊκή κλίμακα για έργα σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.	Περαιτέρω ενδυνάμωση των δυνατοτήτων της πολιτικής προστασίας του Δήμου.
8	Ύπαρξη σημαντικών υδάτινων πόρων και εκτάσεων.	Ανάγκη επέκτασης και αναβάθμισης υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης απορριμμάτων.		Προώθηση μορφών τουρισμού φιλικών προς το φυσικό περιβάλλον (λ.χ. αγροτουρισμός, ιαματικός, φυσιολατρικός, περιηγητικός, περιπέτειας, παραθαλάσσιος).
9	Ύπαρξη οικοσυστημάτων ιδιαίτερης αξίας προστατευόμενων από την Εθνική και τη Διεθνή Νομοθεσία.	Ανάγκη ενίσχυσης των μέτρων και δράσεων διατήρησης, προστασίας, προώθησης και ανάπτυξης των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων.		Περαιτέρω προώθηση της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας.
10	Ύπαρξη σημαντικής χλωρίδας και πανίδας.	Ανάγκη υλοποίησης περισσότερων έργων πολιτικής προστασίας (π.χ. έλεγχοι υδραυλικής επάρκειας στις διατομές των ρεμάτων, εργασίες άρσης κατολισθητικής επικινδυνότητας, προγράμματα προσεισμικού ελέγχου υποδομών, έργα αντιπλημμυρικής προστασίας).		Πραγματοποίηση περαιτέρω έργων πολιτικής προστασίας και αντοχής στην κλιματική αλλαγή.
11	Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και πολιτικών φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής.	Ανάγκη υιοθέτησης προσεγγίσεων την κατεύθυνση των αρχών της «πράσινης» και «κλιματικά ουδέτερης» πόλης.		Λήψη μέτρων αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης που παρατάθηκε και επεκτάθηκε από την πανδημία και τον πόλεμο μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.1.4.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και τις Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

Στο Δήμο Καλαμάτας υφίσταται η ανάγκη ενίσχυσης των μέτρων διαφύλαξης, διατήρησης, διαχείρισης, ανάπτυξης και προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τα στοιχεία του υλικού πολιτιστικού περιβάλλοντος, κυρίως όσα βρίσκονται εκτεθειμένα σε κάθε καιρική συνθήκη. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (λ.χ. η συχνή και απότομη αλλαγή της θερμοκρασίας, η υγρασία, οι ρύποι, η όξινη βροχή, η ορατή και αόρατη ακτινοβολία) προκαλούν έντονες πιέσεις στην πολιτιστική κληρονομιά. Οι παρούσες πιέσεις μεγεθύνονται λόγω των συγκρουσιακών σχέσεων που προκαλούν οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες σε στοιχεία του πολιτιστικού αποθέματος.

Η προώθηση του τουρισμού κρουαζιέρας και η ενδυνάμωση της ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας ως «τουρισμός αναψυχής» αποτελεί προτεραιότητά. Η επικαιροποίηση του Master Plan του Λιμένα της Καλαμάτας στοχεύει στην καθιέρωση του λιμανιού της Καλαμάτας σε σημαντικό προορισμό κρουαζιέρας, προσφέροντας ποιοτικές υπηρεσίες για την περαιτέρω ανάδειξη των τουριστικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Παράλληλα, στην περιοχή του λιμένα πρόκειται να χωροθετηθεί υδατοδρόμιο. Η ελκυστικότητα της περιοχής έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη σημαντικού αριθμού τουριστικών επιχειρήσεων, ενώ υπάρχουν οι προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση νέων τουριστικών υποδομών. Το εν λόγω πρόκειται να ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, την αύξηση εσόδων, ενεργοποίηση περισσότερων τοπικών επαγγελματικών ομάδων και την προσέλκυση τουριστικών επενδύσεων.

Η ανάγκη αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος και η προώθηση εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού, σχετικών με τον πολιτισμό, αποτελούν προτεραιότητες για το Δήμο Καλαμάτας. Η προσέλκυση επισκεπτών που πραγματοποιούν ταξίδια μικρής διάρκειας, οργανώνοντας παράλληλα διαφοροποιημένα τουριστικά προϊόντα και διαδρομές μέσα στο Δήμο, που αφορούν όλες τις εποχές του χρόνου, ευνοούν την ανάπτυξη «city - break» τουρισμού. Η ύπαρξη ιστορικών μνημείων, αρχαιολογικών χώρων, παραδοσιακών τόπων προσκυνήματος, μοναστηριών, διατηρητέων κτιρίων και γενικότερων υποδομών που συνθέτουν το υλικό πολιτιστικό απόθεμα ευνοούν την ανάπτυξη ιστορικού / αρχαιολογικού, θρησκευτικού τουρισμού και εθνο-τουρισμού. Η διοργάνωση εκθέσεων, λαογραφικών εκδηλώσεων, φεστιβάλ και εορτασμών μπορούν να συμβάλλουν στην προώθηση του επαγγελματικού και πολιτισμικού/ πολιτιστικού τουρισμού. Η δυνατότητα διασύνδεσης εμβληματικών πολιτιστικών υποδομών και η δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών (λ.χ. πολιτιστική διαδρομή: Μεσσήνη – Αρχαία Μεσσήνη, Καλαμάτα, Αρχαίο Θέατρο Θουρίας) μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του περιηγητικού τουρισμού στην περιοχή. Επίσης η φιλοξενία και η διοργάνωση πανελλήνιας και διεθνούς εμβέλειας αθλητικών γεγονότων, όπως τα «Παπαφλέσσεια» στο στίβο και το «Κύπελλο Καλαμάτας» στη ρυθμική γυμναστική, ευνοεί την ύπαρξη αθλητικού τουρισμού στον υπό μελέτη Δήμο. Ουσιαστικά ο Δήμος Καλαμάτας στοχεύει στην προσέλκυση τουριστών με ειδικά ενδιαφέροντα, προκειμένου να αντιμετωπίσει την τουριστική εποχικότητα, να προωθήσει το πολιτιστικό περιβάλλον, να αναβαθμίσει το τουριστικό προϊόν, να διασυνδέσει τον πολιτισμό περιβάλλοντος με την επιχειρηματικότητα και να προωθήσει τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Η περαιτέρω ενδυνάμωση, οργάνωση και προβολή της ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης καταδεικνύεται ως ανάγκη. Η επίσκεψη και συμμετοχή του Δήμου Καλαμάτας σε εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς τουριστικές εκθέσεις πρόκειται να προσφέρει την ευκαιρία συνομιλίας και διερεύνησης των επισκεπτών της, οι οποίοι αποτελούν δυνητικούς τουρίστες. Μέσω της επίσκεψης του θα πληροφορηθεί σχετικά με τον ανταγωνισμό, τις νέες τάσεις και εξελίξεις. Η συμμετοχή του πρόκειται να του εξασφαλίσει διερεύνηση των τουριστικών αναγκών, προσαρμογή στο τουριστικό προϊόν και τις υπηρεσίες, παρουσίαση των πλεονεκτημάτων και ιδιαιτεροτήτων που τον καθιστούν μοναδικό και επαφή με πιθανούς συνεργάτες. Τα ανωτέρω ευνοούν την τόνωση της εξωστρέφειας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και γενικότερα την ισχυροποίηση της ταυτότητας του Δήμου σε πολλαπλές κλίμακες. Η αναβάθμιση της προσέγγισης στην προβολή του πολιτιστικού προϊόντος, ταυτόχρονα με την προβολή και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος δύναται να επιτευχθεί μέσω της εισαγωγής στο Δήμο συστημάτων και εργαλείων της ψηφιακής μετάβασης, όπως είναι ο Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού (DMO) και ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού Δήμου Καλαμάτας.

3.1.4.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

Πίνακας 33:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Πολιτιστικού Περιβάλλοντος.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Πολιτιστικού περιβάλλοντος			
1	Πλούσια ιστορική και λαογραφική κληρονομιά με ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία (άυλη πολιτιστική κληρονομιά).	Ανάγκη ενίσχυσης συντήρησης και αξιοποίησης και ανάδειξης των αρχαιολογικών χώρων και των χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και με αξιοποίηση ΤΠΕ.	Συνεργασία σε θέματα πολιτισμού με χώρες από όλο τον κόσμο, με στόχο την αξιοποίηση των καλών πρακτικών που αναπτύχθηκαν στις χώρες αυτές για την ανάδειξη του τομέα του πολιτισμού.	Διοργάνωση περισσότερων ευρύτερων πολιτιστικών γεγονότων και εκδηλώσεων στο Δήμο Καλαμάτας, και ένταξη τους στο συνολικό τουριστικό προϊόν στο πλαίσιο της ανανεωμένης ταυτότητας της πόλης.
2	Πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα με αξιόλογους αρχαιολογικούς χώρους στο Δήμο, μουσεία, μνημεία, υπαίθριους χώρους και παραδοσιακούς οικισμούς.	Ανάγκη ενίσχυσης συντήρησης και αξιοποίησης και ανάδειξης των μερικώς αναξιοποίητων ιστορικών και πολιτιστικών πόρων (πχ. Διατηρητέα νεότερα μνημεία).	Συμμετοχή του Δήμου σε ευρωπαϊκά και διεθνή πολιτιστικά δίκτυα (λ.χ. "Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων" της UNESCO).	Περαιτέρω στήριξη και ενίσχυση των δημιουργών με σκοπό την ανάπτυξη δράσεων σύγχρονου πολιτισμού.
3	Διαφύλαξη και ανάδειξη πολιτιστικού περιβάλλοντος μέσα από περιβαλλοντικές πολιτικές προστασίας των πολιτιστικών πόρων.	Ανάγκη δημιουργίας περισσότερων υποδομών υποδοχής, ενημέρωσης επισκεπτών και οργάνωσης των διαδρομών τους.	Αξιοποίηση εμπειρίας από τη διαδικασία υποψηφιότητας της πόλης της Καλαμάτας για την ανάδειξή της σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2021.	Οργάνωση περισσότερων επισκέψεων και ξεναγήσεων μαθητών σε ιστορικούς, αρχαιολογικούς και πολιτιστικούς χώρους του Δήμου Καλαμάτας

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Πολιτιστικού περιβάλλοντος			
4	Ύπαρξη σημαντικών πολιτιστικών υποδομών τοπικής και υπερτοπικής σημασίας (π.χ. Διεθνές Κέντρο Χορού, Μέγαρο Χορού, Πνευματικό Κέντρο, ΔΗΠΕΘΕΚ).	Ανάγκη ενίσχυσης οργανωμένης προβολής και διαφήμισης των πολιτιστικών δράσεων και του ολιστικού τουριστικού προϊόντος του Δήμου.	Στροφή προς την ποιότητα των προσφερόμενων εμπειριών και την επαφή με την τοπική ταυτότητα.	Περαιτέρω ενδυνάμωση της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου προκειμένου να αντιμετωπίσει τον ισχυρό ανταγωνισμό σε διεθνές και εθνικό επίπεδο στον τομέα του πολιτισμού.
5	Διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού, μιας πολιτιστικής εκδήλωσης σύγχρονου πολιτισμού διεθνώς αναγνωρισμένης.	Ανάγκη σε προσωπικό με τις απαιτούμενες γνώσεις σε θέματα πολιτιστικής διοίκησης και διαχείρισης, καθώς και υποστήριξης πολιτιστικών εκδηλώσεων.	Δημιουργία παραρτημάτων των σχολών της «ΦΑΡΙΣ» στους πρώην Καποδιστριακούς Δήμους που συγχωνεύθηκαν στον Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας για εξάπλωση της καλλιτεχνικής παιδείας.	Περαιτέρω αξιοποίηση του ενδογενούς τοπικού ανθρώπινου δυναμικού στην προώθηση του πολιτιστικού κεφαλαίου.
6	Πληθώρα πολιτιστικών εκδηλώσεων και δράσεων υπερτοπικής σημασίας και συνεχής ανάπτυξη νέων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και φεστιβάλ.	Ανάγκη διαμόρφωσης ενός στρατηγικού πολιτιστικού σχεδιασμού και στρατηγικών στόχων σε επίπεδο Δήμου, Πολιτιστικών Ιδρυμάτων, Φορέων κοκ.	Προώθηση του βιώσιμου τουρισμού.	Περαιτέρω αξιοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού και σχεδίου προβολής και προώθησης (marketing) της ανανεωμένης τουριστικής ταυτότητας της Καλαμάτας.
7	Ανάπτυξη πολιτιστικού τουρισμού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.	Ανάγκη εκσυγχρονισμού των αστικών υποδομών που συνδέονται με το τουριστικό προϊόν.	Επίσκεψη και συμμετοχή του Δήμου σε τουριστικές εκθέσεις.	
8	Διασφάλιση με τα απαιτούμενα μέτρα της ομαλής λειτουργίας, της συντήρησης και της ανάδειξης όλων των υπαρχουσών πολιτιστικών υποδομών.	Ανάγκη διασύνδεσης πολιτισμού και τουρισμού.	Δημιουργία συνεργειών του πολιτιστικού αποθέματος με την οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα της πόλης.	Περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας με πολιτιστικούς φορείς διαφορετικών χωρικών ενοτήτων.
9	Ενίσχυση πλήθος ερασιτεχνικών καλλιτεχνικών ομάδων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μουσικής, του χορού και του θεάτρου.			Περαιτέρω αξιοποίηση των μεγάλων επενδύσεων στον Πολιτισμό με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα (λ.χ. Μουσεία, Πινακοθήκες, Θέατρα).
10	Αποτελεσματική συνεργασία με τους τοπικούς πολιτιστικούς φορείς και συλλόγους.			Περαιτέρω ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών.
11	Υψηλό πολιτιστικό επίπεδο κατοίκων του Δήμου με μεγάλο ποσοστό συμμετοχής παιδιών και ενηλίκων στους πολιτιστικούς οργανισμούς.			

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Πολιτιστικού περιβάλλοντος			
12	Αξιοποίηση από τη «ΦΑΡΙΣ» πολιτιστικών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ.			
13	Πλήθος βραβεύσεων της πόλης της Καλαμάτας σε διάφορους τομείς.			

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.1.5.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και τις Προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών

Η προώθηση ενεργειών διασφάλισης ενός βιώσιμου δομημένου περιβάλλοντος και η υλοποίηση βιοκλιματικού σχεδιασμού αποτελεί προτεραιότητα για το Δήμο Καλαμάτας. Η δημιουργία περισσότερων χώρων κοινόχρηστων και πρασίνου, καθώς και η περαιτέρω αναβάθμιση των υφιστάμενων πρόκειται να συμβάλλει στη δημιουργία νέων χώρων για υπαίθριες δραστηριότητες ανθρώπων όλων των ηλικιών και ζώων συντροφιάς, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στον εξωραϊσμό του αστικού ιστού. Η ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων, η δημιουργική επανάχρηση της Δημοτικής Ακίνητης Περιουσίας, η αναβάθμιση και περαιτέρω ανάδειξη της φυσιογνωμίας των οικισμών και του αρχιτεκτονικού πλούτου δύναται να ευνοήσουν την βιωσιμότητα του Δήμου.

Η συντήρηση και αναβάθμιση του δημοτικού οδικού δικτύου αποτελεί ανάγκη του Δήμου Καλαμάτας, που θα οδηγήσει στην ενίσχυση της ενδοδημοτικής κινητικότητας και στη διασύνδεση με αστικά, ημιαστικά και αγροτικά κέντρα εκτός του Δήμου. Η εξυγίανση του οδοστρώματος αποκατάσταση ηλεκτροφωτισμού, ανοικοδόμηση στηθαίων ασφαλείας, εισαγωγή οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης και τοποθέτηση καλυμμάτων φρεατίων κρίνονται απαραίτητα. Συνολικά περαιτέρω παρεμβάσεις που προωθούν τη βιώσιμη αστική κινητικότητα αξιολογούνται ως βασικές επιλογές.

Ακόμη ο εκσυγχρονισμός του αερολιμένα και του λιμανιού του Δήμου Καλαμάτας χαρακτηρίζονται ως επιτακτικές ανάγκες. Η ολοκλήρωση του νέου οδικού δικτύου της Πελοποννήσου και η αναβάθμιση του δημοτικού οδικού δικτύου δύνανται να συμβάλλουν στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του λιμένα, ως λιμάνι περιφερειακής σημασίας του οποίου η σημαντική λιμενική υποδομή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από μεγαλύτερα τουριστικά σκάφη και του αερολιμένα, ως συνεχώς αναπτυσσόμενο αεροδρόμιο. Ο Δήμος Καλαμάτας προωθεί την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των θαλάσσιων και αέριων μεταφορικών υποδομών που διαθέτει, καθώς και τη διεύρυνση των συνδέσεών τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Επίσης η προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας αποτελεί κύρια προτεραιότητα για το Δήμο Καλαμάτας. Ανάγκη αποτελεί η αποσυμφόρηση του κέντρου της πόλης της Καλαμάτας, ενθαρρύνοντας τις βιώσιμες μετακινήσεις. Η συγκρότηση της κυκλοφορίας οχημάτων και της στάθμευσης περιμετρικά της πόλης μπορεί να επιτευχθεί μέσω της προώθησης της βιώσιμης και

ήπιας αστικής κινητικότητας. Η περαιτέρω ανάπτυξη υποδομών για καθαρές μεταφορές και η επέκταση δικτύου πεζοδιαδρομών και ποδηλατοδρόμων, δύνανται να ενισχύσουν τη βιώσιμη κινητικότητα με μέσα φιλικά προς το περιβάλλον.

Η εκπόνηση πρόσφατων στρατηγικών σχεδίων αναφορικά με τη βιώσιμη αστική κινητικότητα και την αστική ενεργειακή εξοικονόμηση, όπως το ΣΒΑΚ και το ΣΦΗΟ, αποσκοπούν στην ενίσχυση της βιωσιμότητας και στην ποιοτική αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος. Ακόμη δημιουργούν ένα πλαίσιο αναφοράς για την προώθηση σχετικών δράσεων.

3.1.5.β.Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις του Δομημένου Περιβάλλοντος και των Βασικών Υποδομών.

Πίνακας 34:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες του Δομημένου Περιβάλλοντος.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Δομημένου περιβάλλοντος / Βασικών υποδομών			
1	Προσβασιμότητα περιοχής με υπερτοπική οδική προσπελασιμότητα και πολύ καλή αεροπορική υποδομή και εξυπηρέτηση.	Ανάγκη ενίσχυσης της συνδεσιμότητας των ορεινών και ημιορεινών οικισμών, καθώς η χωρική διασπορά είναι έντονη.	Πολιτική βούληση για περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών μετακίνησης και της ποιότητας ζωής με επέκταση των υφιστάμενων βιώσιμης αστικής κινητικότητας.	Περαιτέρω εισαγωγή νέων τεχνολογιών για την αύξηση της αποδοτικότητας των δημόσιων υπηρεσιών, της ποιότητας ζωής και της προσβασιμότητας.
2	Ύπαρξη επικαιροποιημένου Master Plan λιμένα Καλαμάτας (ελλιμενισμός σκαφών, λειτουργία υδατοδρόμιου).	Ανάγκη ενίσχυσης των τηλεπικοινωνιακών υποδομών και της πρόσβασης σε δίκτυα γνώσης καινοτομίας.	Ολοκλήρωση των οδικών αξόνων που βρίσκονται σε εξέλιξη πρόκειται να βελτιώσουν την υπερτοπική οδική σύνδεση του Δήμου Καλαμάτας.	Περαιτέρω διασύνδεση με αστικά, ημιαστικά και αγροτικά κέντρα της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
3	Ανάπτυξη περιοχών του Δήμου ως προορισμών θερινής κατοικίας (Β΄ Κατοικία)	Ανάγκες συντήρησης και βελτίωσης κοινόχρηστων χώρων (πλατείες, πάρκα κλπ.)	Ολοκλήρωσης των έργων βασικών υποδομών εντός του δευτερογενούς οδικού δικτύου.	Περαιτέρω διεύρυνση των αεροπορικών και θαλάσσιων συνδέσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
4	Εμπειρία και τεχνογνωσία του Δήμου Καλαμάτας στη μελέτη και κατασκευή έργων.	Ανάγκη αποσυμφόρησης του κέντρου της Καλαμάτας.	Αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών ΕΣΠΑ 2021-2027 για τη δημιουργία και ενίσχυση των αστικών υποδομών.	Περαιτέρω αξιοποίηση δυνατοτήτων λιμένα Καλαμάτας.
5	Εκπόνηση σχεδίων σχετικών με την βιώσιμη αστική κινητικότητα και αστική ενεργειακή εξοικονόμηση, όπως το ΣΒΑΚ και το ΣΦΗΟ.	Ανάγκη συντήρηση και επέκτασης της δημοτικής οδοποιίας.		Περαιτέρω προώθηση νέων παρεμβάσεων για την στοχευμένη αναβάθμιση του αστικού ιστού.
6	Ικανοποιητική ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακού δικτύου.	Υψηλό κόστος συντήρησης των δημόσιων χώρων και των χώρων πρασίνου.		Περαιτέρω αξιοποίηση του ευνοϊκού κοινωνικού κλίματος για βιώσιμες μετακινήσεις (προοπτικές αλλαγής νοοτροπίας πολιτών και εργαζομένων με προτεραιότητα στον άνθρωπο και όχι στο

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Δομημένου περιβάλλοντος / Βασικών υποδομών			
				όχημα).
7	Ύπαρξη αξιόλογου αρχιτεκτονικού πλούτου.	Ανάγκη διεύρυνσης δικτύου ποδηλατοδρόμων στην πόλη της Καλαμάτας και γενικά μέσων ήπιας αστικής κινητικότητας.		Ανακαίνιση δημοτικών κτιρίων.
8	Σημαντικός αριθμός ενταγμένων έργων που αφορούν υποδομές (σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένων).	Ανάγκη ενίσχυσης υποδομών υποδοχής μεγάλων πλοίων νέας τεχνολογίας στο λιμένα της Καλαμάτας.		Δημιουργική επανάχρηση Δημοτικής Ακίνητης Περιουσίας.
9	Ανάπτυξη δικτύων βιώσιμης αστικής κινητικότητας.	Ανάγκη εφαρμογής καινοτομιών στο δομημένο περιβάλλον.		Αναβάθμιση και περαιτέρω ανάδειξη της φυσιογνωμίας των οικισμών και του αρχιτεκτονικού πλούτου.
10		Ανάγκη ενίσχυσης της ενδοδημοτικής κινητικότητας.		Περαιτέρω αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων και πράσινων υποδομών.
11		Ανάγκη ενσωμάτωσης βιοκλιματικών αρχών στο δομημένο περιβάλλον.		Δημιουργία περισσότερων χώρων πρασίνου στον αστικό ιστό.
12		Ύπαρξη παλαιωμένου και ενεργοβόρου δημοτικού κτιριακού αποθέματος.		Περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.
13		Ανάγκη αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του αερολιμένα και του λιμανιού, του Δήμου Καλαμάτας.		Περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση της ήπιας αστικής κινητικότητας.
14				Δημιουργία περισσότερων ανοιχτών χώρων, πράσινων διαδρομών και δικτύων πρασίνου.
15				Περαιτέρω ενεργειακή αναβάθμιση της Δημοτικής Ακίνητης Περιουσίας.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.1.6.α. Σκοπιμότητα ως προς τις Ανάγκες και τις Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης

Η ανάγκη επικαιροποίησης των υφιστάμενων πολεοδομικών σχεδίων και εκπόνησης στους οικισμούς που δε διαθέτουν είναι επιτακτική. Ο Δήμος Καλαμάτας θα μπορέσει να επιλύσει τις συγκρουσιακές σχέσεις δραστηριοτήτων και χρήσεων γης, να εξασφαλίσει περισσότερους κοινόχρηστους χώρους και χώρους πρασίνου, να συμβάλλει στη χωρική κάλυψη ολόκληρου του Δήμου από κοινωφελείς χώρους, να αποσυμφορήσει τον κυκλοφοριακό φόρτο από οδικές αρτηρίες και να ενισχύσει τη βιωσιμότητα ολόκληρης της περιοχής. Για την εκπόνηση ή/και επικαιροποίηση πολεοδομικών σχεδίων προσανατολισμένων στην ανάγκες, τάσεις και εξελίξεις του Δήμου Καλαμάτας, αλλά και για την εκπόνηση ολοκληρωμένων στρατηγικών μελετών και την υλοποίηση έργων πολεοδομικής αναβάθμισης είναι εφικτή η χρήση πολυάριθμων εργαλείων χρηματοδότησης.

Στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου της Καλαμάτας, συμπεριλαμβανομένου του Ιστορικού κέντρου, παρατηρούνται φαινόμενα έντονης κυκλοφοριακής συμφόρησης, λόγω της κυριαρχίας του ΙΧ και χωρικών πιέσεων, από τη λειτουργία πολυάριθμων καταστημάτων και δραστηριοτήτων. Η λεπτομερέστερη ρύθμιση της κυκλοφορίας των οχημάτων, οι πεζοδρομήσεις και η δημιουργία πράσινων διαδρομών αξιολογούνται ως επιτακτικές ανάγκες. Επίσης η λήψη και εφαρμογή περαιτέρω μέτρων χρήσεων και ρύθμισης όρων και περιορισμών λειτουργίας καταστημάτων και δραστηριοτήτων, μετά από ειδική μελέτη, δύναται να αντιμετωπίσει τις έντονες πιέσεις που προκαλούνται στο κέντρο.

Η βιώσιμη κινητικότητα πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω εντός της περιοχής παρέμβασης. Ο όρος «βιώσιμη κινητικότητα» εμπεριέχει το βασικό τρίπτυχο «μεταφορά-μετακίνηση-προσβασιμότητα» με βιώσιμους τρόπους μετακίνησης όπως το περπάτημα, το ποδήλατο και η δημόσια συγκοινωνία. Ο σχεδιασμός και η προώθησή της αποτελούν στρατηγικούς τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που σχετίζονται με τις μετακινήσεις και τις μεταφορές. Με την εφαρμογή των παρεμβάσεων που προβλέπει το ΣΒΑΚ στο Δήμο Καλαμάτας πρόκειται να προαχθεί η χρήση της δημόσιας συγκοινωνίας, του ποδηλάτου και το περπάτημα.

Επιπλέον η υλοποίηση των κατευθύνσεων του ΣΦΗΟ μπορεί να ευνοήσει τη χρήση «πράσινων» οχημάτων εντός της περιοχής παρέμβασης. Μέσω αυτών είναι εφικτή η αποσυμφόρηση του κυκλοφοριακού φόρτου του κέντρου της πόλης και κεντρικών οδικών αρτηριών, η διευκόλυνση της προσβασιμότητας, η παροχή υψηλής ποιότητας ολοκληρωμένων και συνδυασμένων λύσεων και υπηρεσιών μετακίνησης προσώπων και αγαθών και γενικότερη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

Προς αυτήν την κατεύθυνση πρόκειται να συμβάλλει σημαντικά η εφαρμογή των κατευθύνσεων του επικαιροποιημένου Master Plan του λιμένα της Καλαμάτας. Ακόμη το ΠΧΠ Πελοποννήσου βρίσκεται σε κατάσταση επικαιροποίησης, με την ολοκλήρωσή της να αναμένεται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων και τον προοπτικών του Δήμου Καλαμάτας, προκειμένου να εξειδικευτούν ή/ και να εφαρμοστούν οι κατευθύνσεις του ΠΧΠ στην περιοχή πρόκειται να ισχυροποιήσει το ρόλο του.

3.1.6.β. Δυνατότητες, Αδυναμίες και Προοπτικές ως προς τις Προκλήσεις της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης

Πίνακας 35:Ανάλυση προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών ως προς τις Ανάγκες της Χωροταξικής – Πολεοδομικής Οργάνωσης και των Χρήσεων Γης.

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Χωροταξικής-Πολεοδομικής Οργάνωσης και Χρήσεων Γης			
1	Σχετική εγγύτητα των μικρότερων οικισμών του Δήμου με την πόλη της Καλαμάτας.	Ανάγκη επικαιροποίησης πολεοδομικών σχεδίων.	Ολοκλήρωση της επικαιροποίησης του ΠΧΠ Πελοποννήσου	Λήψη και εφαρμογή περαιτέρω μέτρων χρήσεων και ρύθμισης όρων και περιορισμών λειτουργίας καταστημάτων και δραστηριοτήτων.
2	Ύπαρξη ιστορικού κέντρου εντός της πόλης της Καλαμάτας.	Ανάγκη εκπόνησης πολεοδομικών σχεδίων.	Εφαρμογή των κατευθύνσεων του επικαιροποιημένου ΠΧΠ για το Δήμο Καλαμάτας.	Περαιτέρω αντιμετώπιση των συγκρουσιακών σχέσεων μεταξύ δραστηριοτήτων και χρήσεων γης, στο πλαίσιο μίας συνολικής βελτίωσης της πολεοδομικής οργάνωσης του Δήμου Καλαμάτας.
3	Πολυάριθμα διατηρητέα κτίρια.	Ανάγκη εφαρμογής των παρεμβάσεων που προβλέπουν το ΣΒΑΚ και το ΣΦΗΟ.	Πολεοδόμηση νέων περιοχών με όρους βιοκλιματικού σχεδιασμού.	Δημιουργία περισσότερων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου.
4	Το ιστορικό κέντρο της Καλαμάτας έχει χαρακτηριστεί ως «παραδοσιακό» (ΦΕΚ 821/Δ/16-11-1988) και γύρω του έχει οριστεί ζώνη προστασίας (ΦΕΚ 471/Β/28-8-1987).	Ανάγκη δημιουργίας περισσότερων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου.		Αποσυμφόρησης του κυκλοφοριακού φόρτου από κεντρικές οδικές αρτηρίες.
5	Κυρίαρχη θεσμοθετημένη χρήση γης αποτελεί η «γενική κατοικία».	Ανάγκη αναβάθμισης του σχεδιασμού του δημοτικού δημόσιου χώρου.		Βελτίωση της ποιότητας ζωής και των κυκλοφοριακών ροών στο αστικό περιβάλλον μέσω εισαγωγής και εφαρμογής συνδυασμένων δράσεων αστικής κινητικότητας.
6		Ανάγκη σαφή καθορισμού των χρήσεων γης στις ημιορεινές και ορεινές περιοχές του Δήμου.		Αποκατάσταση, αναβάθμιση και αύξηση του δημόσιου χώρου του Δήμου Καλαμάτας.
7		Ανάγκη διεύρυνσης του αναπτυξιακού ρόλου της Καλαμάτας σε περιφερειακό, διαπεριφερειακό και διεθνές επίπεδο.		Αξιοποίηση των πολλαπλών εργαλείων χρηματοδότησης για την εκπόνηση ολοκληρωμένων στρατηγικών μελετών και υλοποίηση έργων πολεοδομικής αναβάθμισης.
8				Εφαρμογή κατευθύνσεων επικαιροποιημένου Master Plan λιμένα Καλαμάτας (ελλιμενισμός σκαφών,

Α/Α	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
	Χωροταξικής-Πολεοδομικής Οργάνωσης και Χρήσεων Γης			
				λειτουργία υδατοδρόμιου).

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

3.1.7. Συνολική Σκοπιμότητα

Η συνολική σκοπιμότητα της ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας συνδέεται με την ανάδειξή του σε έναν εκσυγχρονισμένο Δήμο που συμβαδίζει με τις ανάγκες των κατοίκων του, τις ιδιαιτερότητες και τις συνθήκες της εποχής σε ένα πλαίσιο βιωσιμότητας και χαρακτηρίζεται από μια διακριτή και αναγνωρισμένη πολιτιστική και τουριστική ταυτότητα. Έχει παρατηρηθεί πως στην υπό μελέτη περιοχή υφίστανται πολύπλευρες προκλήσεις. Το γεγονός πως η παρούσα Στρατηγική ΒΑΑ είναι συνεχιζόμενη στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 πρόκειται να συμβάλλει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών.

Σε οικονομικό επίπεδο ο Δήμος Καλαμάτας πρέπει να ενδυναμώσει την ταυτότητά και τις υπηρεσίες του προς μία πιο «ανθεκτική», «έξυπνη» και «ψηφιακή» πόλη, προκειμένου να μπορέσει να αντιμετωπίσει σύγχρονες και μελλοντικές κρίσεις. Στην αύξηση του ποσοστού του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και στην οικονομική αναδιάρθρωση πρέπει να δοθεί προτεραιότητα. Ακόμη ο κλάδος του τουρισμού χρήζει περαιτέρω ενδυνάμωσης, καθώς δύναται να λειτουργήσει ως κινητήριος δύναμη της οικονομίας της υπό μελέτης περιοχής. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, εξωστρέφειας, ανταγωνιστικότητας και η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων Ε&Κ αποτελούν επιτακτικές ανάγκες.

Αναφορικά με το κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής παρέμβασης καταδεικνύεται η ανάγκη τόνωσης της κοινωνικής, αλληλέγγυας και συμπεριληπτικής ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας. Η περαιτέρω ένταξη και ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και οι σχετικές με την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής πολιτικές πρέπει να προωθηθούν περαιτέρω. Πρόσθετα θα πρέπει να προωθηθούν περαιτέρω πολιτικές σχετικές με την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής. Ως βασική προτεραιότητα χαρακτηρίζεται η μείωση της ανεργίας και η καταπολέμηση του φαινομένου της φτώχειας εντός του υπό μελέτη Δήμου. Ακόμη, παρατηρείται πως οι κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες χρήζουν ποιοτικής αναβάθμισης και επέκτασης, ώστε να επέλθει η βέλτιστη δυνατή χωρική κάλυψη ολόκληρου του Δήμου Καλαμάτας.

Σχετικά με το φυσικό περιβάλλον προτεραιότητα για το Δήμο Καλαμάτας η διαφύλαξη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων μέσω της δημιουργίας, αναβάθμισης και επέκτασης του δικτύου ύδρευσης, αποχέτευσης και όμβριων υδάτων σε περιοχές επέκτασης του σχεδίου πόλης και στους περιαστικούς οικισμούς. Επίσης επιτακτική ανάγκη είναι η αποτελεσματικότερη διαχείριση των αποβλήτων. Η ενίσχυση των μέτρων και δράσεων διατήρησης, προστασίας, προώθησης και ανάπτυξης των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων καταδεικνύεται ως ανάγκη στον παρόν Δήμο. Ειδικότερα στην πόλη της Καλαμάτας χρήζουν περαιτέρω αντιμετώπισης τα φαινόμενα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορύπανσης. Ακόμη προωθείται η προσαρμογή του Δήμου Καλαμάτας στην κλιματική αλλαγή, μέσω της υιοθέτησης δράσεων στην κατεύθυνση των αρχών της

«έξυπνης, πράσινης και κλιματική ουδέτερης» πόλης, που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων και μελλοντικών επιπτώσεων. Ως ανάγκη μείζονος σημασίας χαρακτηρίζεται η δημιουργία περισσότερων έργων πολιτικής προστασίας στο Δήμο, προκειμένου να υλοποιηθεί η ολοκληρωμένη θωράκισή του.

Στον υπό μελέτη Δήμο παρατηρείται ανάγκη ενίσχυσης των μέτρων διαφύλαξης, διατήρησης, διαχείριση, ανάπτυξη και προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ακόμη η προώθηση του τουρισμού κρουαζιέρας και η ενδυνάμωση της ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας ως «τουρισμός αναψυχής» αποτελεί προτεραιότητά του. Επιπλέον αναγκαία είναι η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και η προώθηση εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού, σχετικών με τον πολιτισμό, στο Δήμο Καλαμάτας. Παράλληλα προτεραιότητα δίνεται στην περαιτέρω ενδυνάμωση της ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας.

Στο δομημένο περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας απαιτείται η προώθηση ενεργειών διασφάλισης ενός βιώσιμου δομημένου περιβάλλοντος και η υλοποίηση βιοκλιματικού σχεδιασμού. Ακόμη η συντήρηση του οδικού δικτύου πρέπει να υλοποιηθεί, διότι θα ευνοήσει την κινητικότητα και συνδεσιμότητα της περιοχής. Ως βασική προτεραιότητα θέτονται, επίσης, ο εκσυγχρονισμός του αερολιμένα και του λιμανιού του Δήμου. Η αποσυμφόρηση του κέντρου της πόλης της Καλαμάτας, ενθαρρύνοντας τις βιώσιμες μετακινήσεις, θεωρείται επιτακτική ανάγκη. Πρόσθετα προωθείται η βιώσιμη αστική κινητικότητα.

Η επικαιροποίηση των υφιστάμενων πολεοδομικών σχεδίων και εκπόνησης στους οικισμούς που δε διαθέτουν είναι επιτακτική ανάγκη. Πρόσθετα η βιώσιμη κινητικότητα πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω εντός της περιοχής παρέμβασης. Η δημιουργία περισσότερων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων πρόκειται να ευνοήσει τη χωρική κάλυψη ολόκληρου του Δήμου. Η προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και αποσυμφόρηση οδικών αρτηριών μέσω της υλοποίησης των παρεμβάσεων που προτείνονται στο ΣΒΑΚ και το ΣΦΗΟ θα ενισχύσει την «πράσινη» αστική μετακίνηση στο Δήμο Καλαμάτας.

4.ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

4.1.ΟΡΑΜΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι της ΣΒΑΑ διαμορφώθηκαν βάσει του εντοπισμού των αναγκών και της ανάλυσης των προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών, που υλοποιήθηκαν στην Ενότητα 2.

4.1.1. Διατύπωση Οράματος και Στρατηγικών Στόχων

Η αναγκαιότητα και η καταλληλότητα της εφαρμογής Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ), καθώς και η χρήση του εργαλείου της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) στο Δήμο Καλαμάτας τεκμηριώνονται βάσει των κατωτέρω:

- Η Καλαμάτα αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Πελοποννήσου.
- Η Καλαμάτα αποτελεί τη μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας Πελοποννήσου και κατέχει σημαίνοντα λειτουργικό και παραγωγικό ρόλο ως αστικό κέντρο και αναπτυξιακό πόλο για το σύνολο αυτής.
- Η πόλη εμφανίζει πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων σε επίπεδο «οικισμού», βάσει της απογραφής του 2021 της ΕΛΣΤΑΤ και αποτελεί το διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής ενότητας Μεσσηνίας.
- Σημαντικό εύρος της ζώνης επιρροής και διασυνδέσεις με άλλα οικιστικά σύνολα, ως προς την λειτουργία της πόλης και τον ρόλο της στο ευρύτερο χωρικό πλαίσιο αναφοράς
- Ύπαρξη, εν εξελίξει ή προγραμματιζόμενων, επενδύσεων (δημόσιων ή και ιδιωτικών) ή και υποδομών υπερτοπικού χαρακτήρα, που πρέπει να ενταχθούν στη λειτουργία της αστικής περιοχής με στόχο την διάχυση και ενίσχυση των αναπτυξιακών επιπτώσεων
- Ύπαρξη σημαντικών στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, που παραμένουν αναξιοποίητα ή και μη ενταγμένα στη λειτουργία της πόλης
- Ύπαρξη ελεύθερων ή αναξιοποίητων ή και εγκαταλελειμμένων χώρων

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 υλοποιήθηκε η ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας με πλήρη τίτλο «ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020 – ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ». Ουσιαστικά ο όρος «βιώσιμη» παραπέμπει και στους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας (οικονομικό, κοινωνικό, και περιβαλλοντικό) και ο όρος «έξυπνη» παραπέμπει στον προσανατολισμό της πόλης στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, στοιχείο που διατρέχει και τους τρεις πυλώνες. Συνεπώς, βασικό στοιχείο του οράματός της ΣΒΑΑ Καλαμάτας ήταν η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της με ολοκληρωμένο τρόπο, με την έννοια μιας προσπάθειας σε

πολλά αλληλοϋποστηριζόμενα πεδία. Οι Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας 2014-2020 ήταν[110]:

- ΑΠ 1 Βιωσιμότητα της οικονομίας και επιχειρηματικότητα
- ΑΠ 2 Κοινωνική βιωσιμότητα και δικαιοσύνη
- ΑΠ 3 Βιωσιμότητα στην πόλη και ποιότητα ζωής

Η πρόταση εφαρμογής ΟΧΕ-ΒΑΑ στο Δήμο Καλαμάτας για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2021-2027». Ουσιαστικά πρόκειται για τη συνέχεια της ΣΒΑΑ της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και την επικαιροποίησή της, βάσει των αναγκών που εντοπίστηκαν και της ανάλυσης των προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών στην προαναφερθείσα χωρική ενότητα. Η επικαιροποιημένη και συνεχιζόμενη στρατηγική είναι στοχευμένη προκειμένου να ανταποκρίνεται σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο τοπίο, γεμάτο προοπτικές και προκλήσεις.

Όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 αποτελεί το εξής:

«Η ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης της Καλαμάτας, μέσα από την ανάδειξη του πολιτιστικού και ιστορικού της κεφαλαίου και την ισόρροπή χωρική ανάπτυξή του Δήμου, διασφαλίζοντας ένα βιώσιμο και ανθεκτικό περιβάλλον, σε σύνδεση με τον τουρισμό, την τοπική οικονομία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στη βάση του τρίπτυχου Πράσινη – Ψηφιακή – Ολιστική Καλαμάτα.»

Ως κύρια περιοχή παρέμβασης εξακολουθεί να είναι η εστίαση στην ΠΖ και στο ΙΚ της ΟΧΕ-ΒΑΑ της ΠΠ 2014-2020 με δυνατότητα, στη νέα περίοδο, επέκτασης της αναφοράς σε όλη την περιοχή του Δήμου, στην κατεύθυνση ενίσχυσης της διασύνδεσης αστικού πυρήνα και περιαστικών περιοχών, σύμφωνα και με τις προτροπές της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 και του Εγχειριδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαικής Επιτροπής (JRC, EU, 2020)[111].

Η ΠΖ αποτελεί χώρο σταδιακής επέκτασης, τόσο από άποψη επέκτασης του ιστού όσο και από άποψη χρήσης από τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Η ολοκλήρωση του μετασχηματισμού της σε μία σημαντική υπερτοπική «πύλη» συνεχίζει να αποτελεί βασικό στοιχείο το όλου οράματος. Η περαιτέρω βελτίωση της εικόνας και της λειτουργίας της ζώνης θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων τουρισμού και αναψυχής, θα αυξήσει την απασχόληση και θα αμβλύνει τα κοινωνικά προβλήματα.

Το ΙΚ διαθέτει αστικότητα, ιστορία και αναγνωρισιμότητα και τουριστικούς πόρους. Ωστόσο η ύπαρξη κοινωνικών και χωρικών προβλημάτων είναι εμφανής. Η συνέχεια της ΣΒΑΑ πρόκειται να συμβάλλει στην προσέλκυση τουριστών, πολεοδομική βελτίωση και άμβλυνση των κοινωνικών προβλημάτων.

---

[110] ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, 2017

[111] https://urban.jrc.ec.europa.eu/urbanstrategies/static/data/pdf/EL_%CE%95%CE%93%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%99%CE%94%CE%99%CE%9F%20%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%97%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D%20%CE%92%CE%99%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%9C%CE%97%CE%A3%20%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97%CE%A3.pdf

Ως **Στρατηγικοί Στόχοι (Σ.Σ.)** της ΣΒΑΑ 2021-2027 του Δήμου Καλαμάτας τίθενται οι κατωτέρω:

Σ.Σ.1.: Αναβάθμιση των **αστικών υποδομών** και **λειτουργιών** στη βάση της **βιωσιμότητας**, της **ανθεκτικότητας** και της **ενσωμάτωσης έξυπνων** και **περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων**.

Σ.Σ.2.: Προστασία, ανάδειξη και **ολοκληρωμένη διαχείριση** του **πολιτιστικού κεφαλαίου** και **των τουριστικών πόρων** της Καλαμάτας, με **παράλληλη ενίσχυση** της **ταυτότητας** της πόλης.

Σ.Σ.3.: Στήριξη της **τοπικής οικονομίας**, της **απασχόλησης** και της **επιχειρηματικότητας** στη βάση **ενίσχυσης** της **πράσινης οικονομίας**.

Σ.Σ.4.: Στήριξη του **ανθρώπινου δυναμικού** και **ποιοτική αναβάθμιση** των **παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών** για την **ενίσχυση** της **συμπεριληπτικότητας**, της **κοινωνικής ένταξης** και **συνοχής**.

4.1.2. Αποτύπωση και Αιτιολόγηση των Στρατηγικών Στόχων

Ο Δήμος Καλαμάτας μέσα στο δυναμικά μεταβαλλόμενο, γεμάτο ευκαιρίες και προκλήσεις σύγχρονο περιβάλλον συνεχίζει την πορεία που χάραξε κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Για την επίτευξη του οράματος της ΣΒΑΑ 2021-2027 απαιτείται σαφής προσδιορισμός του ολοκληρωμένου χαρακτήρα της. Το όραμα κωδικοποιείται με σαφήνεια στους τέσσερις προαναφερθέντες Στρατηγικούς Στόχους που αναλύονται στη συνέχεια.

Σ.Σ.1.: Αναβάθμιση των **αστικών υποδομών** και **λειτουργιών** στη βάση της **βιωσιμότητας**, της **ανθεκτικότητας** και της **ενσωμάτωσης έξυπνων** και **περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων**:

Ο Σ.Σ.1 αποτελεί εξειδίκευση του οράματος του Δήμου Καλαμάτας για την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ζωής των κατοίκων του. Στον πυρήνα του βρίσκεται η αρχή της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητας, καθώς και η ενσωμάτωση έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων στις αστικές υποδομές και λειτουργίες.

Ο Δήμος Καλαμάτας προωθεί ενέργειες για τη διασφάλιση ενός πιο βιώσιμου και ανθεκτικού δομημένου περιβάλλοντος. Υλοποιούνται έργα για την περαιτέρω αναβάθμιση και επέκταση του «κοινοτικού χώρου», όπως είναι οι αναπλάσεις οδών, οι αναδιαμόρφωση πλατειών και η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας. Η ανάπτυξη των δημόσιων κοινόχρηστων χώρων ενθαρρύνει την ύπαρξη «κοινωνίας των πολιτών», το μοίρασμα κοινών εμπειριών, τη χαλάρωση και αναψυχή, την ανταλλαγή απόψεων και την ουσιαστική επικοινωνία εντός του αστικού ιστού. Επομένως το δημόσιο, αστικό περιβάλλον εκσυγχρονίζεται, μέσω της μετατροπής του σε θεμέλιο λίθο της κοινωνικής ζωής και της ενίσχυσης της εξωστρέφειάς του. Επίσης προωθείται η ολοκληρωμένη θωράκιση του Δήμου από τα ακραία φαινόμενα και τις υφιστάμενες απειλές λόγω της κλιματικής αλλαγής. Συνεπώς η υλοποίηση έργων Πολιτικής Προστασίας θεωρείται προτεραιότητα, ενώ ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην ολοκληρωμένη αντιπλημμυρική θωράκιση του παραλιακού μετώπου της πόλης της Καλαμάτας.

Η εκπόνηση του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας και η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας προσανατολίζει το Δήμο Καλαμάτας προς ένα πιο αποδοτικό και κλιματικά ουδέτερο μέλλον. Πολύτιμο για την κυκλοφορία πεζών και ποδηλατών αξιολογείται το δίκτυο πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων

που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια, ενώ βασική επιλογή αποτελεί η επέκτασή του. Σε όλες τις δράσεις ενσωματώνεται η αρχή του «καθολικού σχεδιασμού», εφαρμόζοντας έμπρακτα τη διασφάλιση της προσβασιμότητας για τα άτομα με κινητικές δυσκολίες και την ελεύθερη πρόσβαση.

Για την περαιτέρω βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη, ο Δήμος Καλαμάτας προωθεί την επέκταση και αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών μέσω της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων. Αναφορικά με τις δημόσιες υποδομές και τα κτίρια ενδεικτικά αναφέρεται η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η έξυπνη διαχείριση της ενέργειας και η προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Ακόμη σε όλη την έκταση του Δήμου ενθαρρύνεται η δημιουργία πράσινων υποδομών και ο εκσυγχρονισμών των υφιστάμενων, προκειμένου να διαφυλαχθεί, αναδειχθεί και αναπτυχθεί το περιβάλλον. Η χρήση των ανωτέρω σύγχρονων τεχνολογιών βελτιώνει το μικρο-κλίμα του Δήμου, ενισχύει την ανθεκτικότητα του αστικού οικοσυστήματος και εξασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, μέσω της μειωμένης ενεργειακής κατανάλωσης και της ελαχιστοποίησης του ενεργειακού αποτυπώματός του.

Σ.Σ.2.: Προστασία, ανάδειξη και **ολοκληρωμένη διαχείριση** του **πολιτιστικού κεφαλαίου** και **των τουριστικών πόρων** της Καλαμάτας, με **παράλληλη ενίσχυση** της **ταυτότητας** της πόλης:

Ο Σ.Σ.2 εξειδικεύει το όραμα του Δήμου Καλαμάτας στην προστασία, ανάδειξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου του. Παράλληλα επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης της Καλαμάτας.

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της ταυτότητας τόσο της πόλης της Καλαμάτας, όσο και ολόκληρου του Δήμου Καλαμάτας αποτελεί η πολιτιστική του κληρονομιά. Πλήθος αξιόλογων μνημείων, πολιτιστικών υποδομών, αρχαιολογικών χώρων, αρχιτεκτονικού αποθέματος, μουσείων, χώρων πολιτισμού, καθώς και πολλών θρησκευτικών μνημείων και μοναστηριών που στέκουν αγέρωχα ανά τους αιώνες αποτελούν πόλο έλξης και πύλη εισόδου στο Δήμο Καλαμάτας. Παράλληλα συμβάλλουν στη νοητή διασύνδεση των επισκεπτών με τον περιβάλλοντα χώρο. Το σπουδαίο πολιτιστικό απόθεμα και ο σημαντικός ιστορικός πλούτος συνυπάρχουν με το ξεχωριστό φυσικό περιβάλλον, που διαμορφώνει ο ορεινός όγκος του Ταϋγέτου, οι εκτεταμένες και αμμώδεις παραλίες, τα ποτάμια, οι ελαιώνες και πολλά άλλα στοιχεία του

Ο Δήμος Καλαμάτας προωθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο πολιτιστικής προστασίας, ανάδειξης και ολοκληρωμένης διαχείρισης στα πλαίσια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Το συγκεκριμένο σχέδιο λειτουργεί υπέρ της διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των τουριστικών πόρων και ενισχύει τη θέση της Καλαμάτας στον εγχώριο και διεθνή πολιτιστικό χάρτη. Ταυτόχρονα ο Δήμος Καλαμάτας αναβαθμίζεται σε Δήμο με ανοιχτούς ορίζοντες και σημαντική πολιτιστική δημιουργία, καθώς προωθείται ο εκσυγχρονισμός των πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων. Η ποιοτικής αναβάθμιση περιοχών ιστορικού ενδιαφέροντος, η αποκατάσταση τουριστικών πόρων και η κατάλληλη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου πέριξ πολιτιστικών χώρων προωθούνται.

Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην ενίσχυση του δίπολου «τουρισμός - πολιτισμός», προκειμένου να δρουν συνδυαστικά και παράλληλα. Ο τουρισμός δύναται να λειτουργήσει ως βασικός μοχλός ανάπτυξης για το Δήμο Καλαμάτας, λόγω του αξιόλογου πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματός του. Η περαιτέρω ανάδειξη της πόλης της Καλαμάτας και της υπόλοιπης ενδοχώρας του Δήμου, ως

προορισμού πολλαπλών δυνατότητων μέσω μίας στρατηγικής βιώσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης τουρισμού, μπορεί να επιδράσει ως κινητήρια δύναμη στην τοπική οικονομία του τουρισμού. Η προαναφερθείσα τουριστική στρατηγική στοχεύει στην ομαλή συνύπαρξη και συνέργεια του τουρισμού με τις υπόλοιπες οικονομικές, παραγωγικές και κοινωνικές τοπικές δραστηριότητας και με την καθημερινότητα εντός του Δήμου Καλαμάτας. Δράσεις τουριστικής προβολής, βιώσιμης διαχείρισης τουρισμού, διασύνδεσης των παρεχόμενων δραστηριοτήτων και υπηρεσιών με αυτές του πολιτισμού και προσέλκυσης ροών επισκεψιμότητας σχετίζονται με τον συγκεκριμένο στόχο στρατηγικής.

Ως βασική προϋπόθεση για την επιτυχημένη ενίσχυση της ταυτότητας της Καλαμάτας αξιολογείται ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός και η εφαρμογή του. Μέσω αυτών εξασφαλίζεται η δυνατότητα στην πόλη να μεταβάλλεται βάσει του σύγχρονου περιβάλλοντος, δίχως να χάσει την μοναδική και ιδιαίτερη ταυτότητάς της. Επίσης ο στοχευμένος σχεδιασμός συμβάλλει στην επίτευξη της ισορροπίας μεταξύ «πολιτισμού – φυσικού περιβάλλοντος - τουρισμού» και στην ανάδειξη της διαφορετικότητας της πόλης, συγκριτικά με ανταγωνιστικά προϊόντα.

Σ.Σ.3.: Στήριξη της **τοπικής οικονομίας**, της **απασχόλησης** και της **επιχειρηματικότητας** στη βάση **ενίσχυσης** της **πράσινης οικονομίας**:

Ο Σ.Σ.3 επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας, της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας. Για την επίτευξη των προαναφερθέντων τίθεται στο επίκεντρο η προώθηση της πράσινης οικονομίας στο εσωτερικό του Δήμου Καλαμάτας.

Βασική προτεραιότητα του Δήμου Καλαμάτας αποτελεί η βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας, η μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων και η ενίσχυση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Καθώς η πράσινη οικονομία αποτελεί μία ανταγωνιστική οικονομία, με αποδοτική χρήση πόρων και χαμηλές εκπομπές άνθρακα αξιολογείται ως το οικονομικό μοντέλο που θα πρέπει να δώσει βάση ο Δήμος. Η ενίσχυσή της μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία περισσότερων οικονομικών ευκαιριών, στην περαιτέρω αύξηση της απασχόλησης, στη βελτίωση της τοπικής παραγωγικότητας, στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας και τη μείωση του κόστους παραγωγής και λειτουργίας. Ουσιαστικά η ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, πρόκειται να ευνοήσει την τοπική ανάπτυξη του Δήμου Καλαμάτας.

Ακόμη, ο Δήμος Καλαμάτας συνεχίζει να θέτει ως προτεραιότητα τη στήριξη της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην αναβάθμιση των διεργασιών για την αειφορία των πόρων. Αιτία αυτού αποτελούν η επιλογή ενθάρρυνσης νέων εγχειρημάτων, η επιδίωξη ανάπτυξης των υφιστάμενων και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν οι σύγχρονες συνθήκες κρίσης του διεθνούς περιβάλλοντος. Εντός των ορίων του λειτουργούν τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ένα ιδιαίτερα αξιόλογο ακαδημαϊκό ίδρυμα, τα οποία δρουν ως ερευνητικοί θύλακες.

Η αξιοποίηση των τομέων προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ, RIS3) της Πελοποννήσου και σύγχρονων μέσων (λ.χ. συνεργατικοί σχηματισμοί και δικτυώσεις) προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες στο Δήμο Καλαμάτας για περαιτέρω ενσωμάτωση της γνώσης, της έρευνας και της καινοτομίας στην παραγωγική δραστηριότητα και την ένταξη καινοτομιών στα προϊόντα, τις υπηρεσίες, τις διαδικασίες και τις αλυσίδες αξίας. Πρόσθετα η εν δυνάμει στήριξη των επενδύσεων παραγωγής και ενσωμάτωσης καινοτομίας στην αγροδιατροφή, στην πράσινη καινοτομία, στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη βιομηχανία της εμπειρίας και στη βιώσιμη διαχείριση

των περιβαλλοντικών πόρων μπορούν να αποτελέσουν σημαντικές αναπτυξιακές ευκαιρίες για την τοπική οικονομία της Καλαμάτας, αλλά και για την εξυπηρέτηση μεταξύ άλλων των στόχων του Κλιματικού Συμβολαίου.

Παράλληλα επιδιώκεται η ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας. Ουσιαστικά προωθείται ένα μοντέλο στην περιοχή του Δήμου που συνδυάζει την αξιοποίηση των τοπικών πόρων, το σεβασμό προς το περιβάλλον. Ο συγκεκριμένος επιχειρηματικός τύπος παρέχει πολυάριθμα οφέλη για τις επιχειρήσεις και το περιβάλλον, όπως είναι η μείωση του λειτουργικού κόστους, η δημιουργία νέων εμπορικών ευκαιριών για τη διάθεση του παραγόμενου προϊόντος/ υπηρεσίας στην «πράσινη» αγορά και οι πολλές παρεχόμενες οικονομικές ευκαιρίες και κίνητρα από την ΕΕ και το Κράτος. Επίσης η προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας μπορεί να διαμορφώσει το κατάλληλο επιχειρηματικό περιβάλλον για «πράσινες» επενδυτικές ευκαιρίες.

Σ.Σ.4.: Στήριξη του **ανθρώπινου δυναμικού** και **ποιοτική αναβάθμιση** των **παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών** για την **ενίσχυση** της **συμπεριληπτικότητας**, της **κοινωνικής ένταξης** και **συνοχής**:

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο ο Δήμος Καλαμάτας βρέθηκε αντιμέτωπος με σοβαρές κοινωνικές προκλήσεις που ήταν απόρροια της οικονομικής, ενεργειακής και υγειονομικής κρίσης των περασμένων ετών. Είναι γεγονός πως ο Δήμος Καλαμάτας έχει υλοποιήσει πολυάριθμες ενέργειες για την αντιμετώπισή τους, ωστόσο οι κοινωνικές προκλήσεις παραμένουν επίκαιρες στο εσωτερικό του. Συνεπώς ως βασική αναγκαιότητα καθίσταται η συνέχεια της αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων εργαλείων πολιτικής και πόρων για την αντιμετώπισή τους. Ο Σ.Σ.4 σχετίζεται με την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του Δήμου.

Ο Δήμος Καλαμάτας επιδιώκει τη στήριξη της υγειονομικής περίθαλψης, που συμβάλλει ουσιαστικά στην προαγωγή της δημόσιας υγείας, μειώνοντας την επιβάρυνση των δομών και μονάδων. Εστιάζει, κυρίως, σε περιοχές με επιβαρυμένα χαρακτηριστικά και υψηλή συγκέντρωση ευπαθών και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων πληθυσμού.

Επιπλέον, η στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού χαρακτηρίζεται ως βασική προτεραιότητα του Δήμου Καλαμάτας. Η υλοποίηση δράσεων κοινωνικής συνοχής υποστηρίζει έμπρακτα το ανθρώπινο δυναμικό και συμβάλλει στην καλλιέργεια του αισθήματος συμπερίληψης στο εσωτερικό του Δήμου. Επίσης η εκπόνηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ανέργων, η διερεύνηση των τοπικών επιχειρήσεων για τις ανάγκες δεξιοτήτων και κατάρτισης προσωπικού και η διοργάνωση σχετικών ενημερωτικών εκδηλώσεων συμβάλλουν στην ενεργητική ένταξη και προωθούν ίσες ευκαιρίες ενεργής συμμετοχής στην κοινωνική ζωή όλων των πολιτών. Τα ανωτέρω σχετίζονται άμεσα με την άμβλυνση των φαινομένου κοινωνικού αποκλεισμού, την καταπολέμηση των ανισοτήτων και την εξάλειψη των διακρίσεων.

Το όραμα της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας ΠΠ 2021-2027 και οι Στρατηγικοί Στόχοι, στους οποίους εξειδικεύεται, λαμβάνει υπόψη τις αρχές της πρωτοβουλίας «New European Bauhaus (NEB)» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Στρατηγική θα επιδιώξει την υλοποίηση έργων. Το NEB αποτελεί ένα περιβαλλοντικό, οικονομικό και πολιτιστικό έργο, που στοχεύει στο συνδυασμό του σχεδιασμού, της βιωσιμότητας, της προσβασιμότητας και των επενδύσεων, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση

της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Επιπλέον μέσω αυτού επιδιώκεται η δημιουργία ενός χώρου συνάντησης για το σχεδιασμό μελλοντικών τρόπων ζωής, μέσω του συνδυασμού της τέχνης, του πολιτισμού, της κοινωνικής ένταξης, της επιστήμης και της τεχνολογίας. Ουσιαστική, το παρόν κίνημα υπογραμμίζει πως δημιουργικότητα συνιστά η εύρεση λύσεων προσιτών και ελκυστικών, δίχως αποκλεισμούς, για τις κλιματικές, κυρίως, προκλήσεις.

4.2.ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Σε συνέχεια των ανωτέρω, ακολουθεί η διαμόρφωση των Αξόνων Στρατηγικής, οι οποίοι εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους. Καθώς η Στρατηγική πρέπει να είναι ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ, κάθε Ειδικός Στόχος πρέπει να τεκμηριώνει τις συνέργειες με άλλους Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής.

Η Στρατηγική εντάσσεται κυρίως στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027, οπότε κάθε Ειδικός Στόχος της Στρατηγικής πρέπει να αντιστοιχίζεται στα Πεδία Παρέμβασης του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027, ενώ σε διαφορετική περίπτωση πρέπει να προσδιορίζεται το Πρόγραμμα από το οποίο προβλέπεται η χρηματοδότηση του Ειδικού Στόχου της Στρατηγικής.

4.2.1. Άξονες Στρατηγικής

Οι Στρατηγικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε Άξονες Στρατηγικής (Α.Σ.). Η επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας για την ΠΠ 2021-2027 διαρθρώνεται σε τέσσερις **Άξονες Στρατηγικής** που αναφέρονται κατωτέρω, οι οποίοι με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους (Ε.Σ.):

Α.Σ.1.: Μετάβαση σε βελτιωμένες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές στο Δήμο Καλαμάτας:

Ε.Σ.1.1.: Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.

Α.Σ.2.: Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος για την ενίσχυση της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας:

Ε.Σ.2.1.: Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.

Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.

Α.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας στο Δήμο Καλαμάτας:

Ε.Σ.3.1.: Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Α.Σ.4.: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας:

Ε.Σ.4.1.: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.

4.2.2. Συγκρότηση των Αξόνων Στρατηγικής σε Ειδικούς Στόχους

Στον Πίνακα 36 γίνεται μία συνοπτική αιτιολόγηση της αντιστοίχισης των **Αξόνων Στρατηγικής** με τους **Ειδικούς Στόχους** και παρουσιάζονται οι συνέργειές τους με άλλους **Ειδικούς Στόχους**.

Πίνακας 36:Οι άξονες Στρατηγικής, Ειδικοί Στόχοι και Συνέργειες.

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ (ως προς τις προκλήσεις)	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ (με άλλους Ειδικούς Στόχους)
Α.Σ.1.: Μετάβαση σε βελτιωμένες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές στο Δήμο Καλαμάτας.	**Ε.Σ.1.1.:** Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.	Υφίσταται η αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού αστικών υποδομών και λειτουργιών στο Δήμο Καλαμάτας, στα πλαίσια βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας. Στα πλαίσια του Ε.Σ.1.1. προωθούνται παρεμβάσεις σχετικές με τη βιώσιμη απόδοση των δημοτικών υποδομών, την κυκλική οικονομία, τη, προώθηση βιώσιμη αστική κινητικότητα και τη βελτίωση της προσβασιμότητας.	**Ε.Σ.2.1.** **Ε.Σ.2.2.** **Ε.Σ.3.1.** **Ε.Σ.4.1.**
Α.Σ.2.: Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος για την ενίσχυση της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας.	**Ε.Σ.2.1.:** Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.	Ο Ε.Σ.2.1. αιτιολογεί την ενίσχυση, περαιτέρω οργάνωση και προβολή της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας. Οι παρεμβάσεις που προωθεί σχετίζονται με τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα**.**	**Ε.Σ.1.1.** **Ε.Σ.2.2.** **Ε.Σ.3.1.**
	Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.	Υφίσταται αναγκαιότητας για την περαιτέρω προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και ιστορικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας. Μέσω του Ε.Σ.2.2. προωθούνται παρεμβάσεις σχετικές με την αναβάθμιση και ανάδειξη πολιτιστικών και τουριστικών πόρων.	**Ε.Σ.1.1.** **Ε.Σ.2.1.** **Ε.Σ.3.1.**
Α.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας στο Δήμο Καλαμάτας.	**Ε.Σ.3.1.:** Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των	Ο Ε.Σ.3.1. σχετίζεται με την αναγκαιότητα του Δήμου Καλαμάτας για ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί αειφορική διαχείριση των πόρων. Οι παρεμβάσεις που προωθούνται	**Ε.Σ.1.1.** **Ε.Σ.2.1.** **Ε.Σ.2.2.** **Ε.Σ.4.1.**

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ (ως προς τις προκλήσεις)	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ (με άλλους Ειδικούς Στόχους)
	πόρων.	σχετίζονται με την αξιοποίηση διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων.	
Α.Σ.4.: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας.	**Ε.Σ.4.1.:** Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.	Στο Δήμο Καλαμάτας υφίσταται η αναγκαιότητα για στήριξη όλων των πολιτών, κυρίως εκείνων που ανήκουν σε μειονεκτούσες ομάδες πληθυσμού, ώστε να ενισχυθεί η συμπεριληπτική ταυτότητά του, η κοινωνική ένταξη, οι ίσες ευκαιρίες και η ενεργός κοινωνική συμμετοχή. Προωθούνται παρεμβάσεις που συνδέονται με την ενίσχυση της απασχόλησης, την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των διακρίσεων.	**Ε.Σ.1.1.** **Ε.Σ.3.1.**

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

<u>Τεκμηρίωση των συνεργειών:</u>

Από την αξιολόγηση των ενδεχόμενων συνεργειών μεταξύ των **Ε.Σ.** προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Ο Ε.Σ.1.1. «Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας» δύναται να αλληλοεπιδράσει με όλους τους Ε.Σ. Οι συγκεκριμένες συνέργειες θα διαμορφώσουν αναγνωρίσιμη φυσιογνωμία της περιοχής παρέμβασης ως κοινωνική και σύγχρονη ταυτότητα των κατοίκων της με στόχο την τόνωση των πραγματοποιούμενων στην περιοχή δραστηριοτήτων και την προσέλκυση επισκεπτών. Έτσι, θα ενισχυθούν οι προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών του Δήμου Καλαμάτας. Παράλληλα θα ενισχυθεί η έννοια της ανθεκτικότητας, βελτιώνοντας το μικρο-κλίμα της περιοχής παρέμβασης.

2. Ο Ε.Σ.2.1. «Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα» δύναται να παρουσιάσει συνέργειες με τους Ε.Σ.1.1. «Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας», Ε.Σ.2.2. «Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας» και Ε.Σ.3.1. «Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων». Η ανάπτυξη των πολιτιστικών υποδομών και διοργανώσεων, σχετίζεται με την ενίσχυση της προσβασιμότητας, την αναβάθμιση της επισκεψιμότητας και τη βελτίωση των χώρων αναψυχής.

3. Ο Ε.Σ.2.2. «Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας» θα παρουσιάσει συνέργειες με τον Ε.Σ.1.1. «Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας», Ε.Σ.2.1. «Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα» και Ε.Σ.3.1. «Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων». Η περαιτέρω ενσωμάτωση λειτουργιών «Έξυπνης πόλης» στον τομέα του πολιτισμού και του τουρισμού μπορεί να συμβάλλει ενεργά στην ανάδειξη του Δήμου Καλαμάτας σε σημαντικό τουριστικό και πολιτιστικό προορισμό, θα βελτιώσει την εικόνα του ως τόπου προσέλκυσης δραστηριοτήτων αναψυχής, τουρισμού και πολιτισμού, θα προσδιορίσει και θα εφαρμόσει μέσα διασφάλισης των προϋποθέσεων για τη βελτίωση της ελκυστικότητας και της επισκεψιμότητας της περιοχής.

4. Ο Ε.Σ.3.1. «Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων» συνδέεται με τους Ε.Σ.1.1. «Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας», Ε.Σ.2.1. «Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα», Ε.Σ.2.2. «Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας» και Ε.Σ.4.1. «Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας». Οι συγκεκριμένες αλληλεπιδράσεις στοχεύουν στην μετατροπή του Δήμου Καλαμάτας σε πιο βιώσιμο Δήμο, μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος, της διαφύλαξης των φυσικών πόρων και της μέγιστης δυνατής κάλυψης των αναγκών των πολιτών.

5. Ο Ε.Σ.4.1. «Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας» δύνανται να αλληλεπιδράσει με τον Ε.Σ.1.1. «Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας» και τον Ε.Σ.3.1. «Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων». Επιδιώκεται η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής, η αντιμετώπιση της απειλή του κοινωνικού αποκλεισμού των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, η πρόσβαση στα βασικά κοινόχρηστα αγαθά και η ενίσχυση της απασχόλησης. Ακόμη προωθείται η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε αναβαθμισμένες και καινοτόμες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και προστασίας, μέσα από την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας και παροχής κοινωνικής κατοικίας.

4.2.3. Αντιστοίχιση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και σε λοιπά Προγράμματα – Πηγές Χρηματοδότησης

Πίνακας 37: Ένταξη Στρατηγικής στο Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 και σε Λοιπά Προγράμματα.

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
Α.Σ.1.: Μετάβαση σε βελτιωμένες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές στο Δήμο Καλαμάτας.	**Ε.Σ.1.1.:** Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.	**168:** Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων.	ΝΑΙ
		45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.	
		58: Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)	
		81: Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές	
		82: Τροχαίο υλικό καθαρών αστικών μεταφορών	
		79: Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές.	
Α.Σ.2.: Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος για την ενίσχυση της	**Ε.Σ.2.1.:** Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον	**165:** Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού.	ΝΑΙ

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
εικόνας του Δήμου Καλαμάτας.	εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.		
	Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.	**165:** Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού.	
		166: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών.	
Α.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας στο Δήμο Καλαμάτας.	**Ε.Σ.3.1.:** Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.	**75:** Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις ΜμΕ.	-
Α.Σ.4.: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας.	**Ε.Σ.4.1.:** Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.	**159:** Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών κοινοτήτων.	-
		160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών).	
		158: Μέτρα για την αναβάθμιση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και προσιτές υπηρεσίες.	

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

4.3.ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΆΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Η παρούσα υποενότητα περιγράφει τις συνέργειες με ειδικές Στρατηγικές, άλλα Προγράμματα και Πολιτικές στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

4.3.1. Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ» (ΠΕΚΑ) 2021-2027:

Το ΠΕΚΑ της ΠΠ 2021-2027, σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021-2027, αξιοποιώντας πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής). Διαθέτει ως βασική επιδίωξη την ανάπτυξη βιώσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών υποδομών και έξυπνων συστημάτων, με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, στην κυκλική οικονομία και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, που θα υπηρετούν τον πολίτη, ενώ θα συμβάλλουν στην επίτευξη μετρήσιμων στόχων σε επίπεδο Επικράτειας, περιφερειών και ΕΕ. Οι βασικές προτεραιότητες του ΠΕΚΑ 2021-2027 είναι οι ακόλουθες:

1. Ενεργειακή απόδοση, προώθηση ΑΠΕ και ενεργειακή υποδομή: Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης νοικοκυριών, δημόσιων κτιρίων και ΜΜΕ, δράσεις συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης για τηλεθέρμανση και τηλεψύξη, έργα ΑΠΕ κυρίως σε νησιά GR-eco, διασύνδεση νησιών με την ηπειρωτική χώρα, αγωγό φυσικού αερίου στη Δυτική Μακεδονία προς αντικατάσταση λιγνίτη και έργα αποθήκευσης ενέργειας.

2. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Μέσω του προγράμματος θα προωθηθούν επενδύσεις σε αντιπλημμυρικά έργα, προστασία από κατολισθήσεις, εφαρμογή σχεδίων πρόληψης και διαχείρισης δασικών κινδύνων και επενδύσεις σε πράσινες υποδομές και προσεγγίσεις με βάση το οικοσύστημα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ερημοποίησης και διάβρωσης ακτών και εδαφών λόγω της κλιματικής αλλαγής. Επίσης θα υποστηρίξει την ανάπτυξη του Μητροπολιτικού Πάρκου στον Φαληρικό όρμο στην Αθήνα, το οποίο θα σέβεται τις αρχές του νέου ευρωπαϊκού Bauhaus. Επιπλέον, θα υποστηριχθούν πράσινες και μπλε υποδομές, συμπεριλαμβανομένης της απορρύπανσης και αποκατάστασης μολυσμένων αστικών και περιαστικών περιοχών, καθώς και δράσεις παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα σε μεγάλες αστικές περιοχές και χαρτογράφηση θορύβου.

3. Αστική αναζωογόνηση: Το πρόγραμμα προωθεί δράσεις απορρύπανσης και αποκατάστασης μολυσμένων αστικών και περιαστικών περιοχών που έχουν περιέλθει στην κυριότητα του δημοσίου και δεν μπορεί να εφαρμοστεί η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Οι συγκεκριμένες δράσεις αφορούν σε περιβαλλοντική αποκατάσταση δημόσιου χώρου ή και υποδομών (πχ κτίρια, εγκαταστάσεις) που έχουν περιέλθει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου ή των ΟΤΑ. Τα έργα θα ιεραρχηθούν και προτεραιοποιηθούν στη βάση σχετικής μελέτης επικινδυνότητας που έχει εκπονηθεί από το ΥΠΕΝ και λαμβάνοντας υπόψη τυχόν καταγγελίες πολιτών και φορέων ή σχετικές εκθέσεις – αυτοψίες που έχουν διενεργηθεί από το Σώμα

Επιθεωρητών Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ. Παράλληλα θα γίνει αποκατάσταση σημαντικών ρυπασμένων χώρων, χαρακτηριστικό παράδειγμα των οποίων αποτελεί το δημόσιο ανενεργό μεταλλείο της Κίρκης στην Αλεξανδρούπολη και η απορρύπανση του Ασωπού ποταμού.

4. Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων – Μετάβαση στην κυκλική οικονομία: Το πρόγραμμα θα συμβάλλει στην ενίσχυση την ανάπτυξη Μονάδων Ανακύκλωσης και Ανάκτησης (RRF), που υποδέχονται κυρίως χωριστά συλλεγμένα απόβλητα και δευτερευόντως σύμμεικτα απόβλητα, εξοπλισμό διαλογής στην πηγή και υποστηρικτικές διαδημοτικές εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων. Οι δράσεις κυκλικής οικονομίας θα υποστηριχθούν στα GR-eco νησιά και έχει προγραμματιστεί 4% του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας να διατεθεί σε μέτρα υποστήριξης των δικαιούχων στον τομέα των αποβλήτων.

5. Διαχείριση αστικών λυμάτων και υδάτινων πόρων: Μέσα από το πρόγραμμα θα υποστηριχθεί η ολοκλήρωση υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων προς συμμόρφωση με την Οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός χρηματοδοτικού μέσου για τη διασφάλιση των ιδιωτικών συνδέσεων, τη δημιουργία μονάδων αφαλάτωσης με συστήματα ΑΠΕ, ενώ δράσεις διαχείρισης υδατικών πόρων. θα υποστηριχθούν σε GR-eco νησιά. Το 4% του προϋπολογισμού του άξονα προτεραιότητας θα διατεθεί σε μέτρα υποστήριξης των δικαιούχων στον τομέα των υδάτων.

6. Προστασία της βιοποικιλότητας: Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει τη θέσπιση στόχων διατήρησης για τις υπόλοιπες περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος και ένα εθνικό σύστημα παρακολούθησης οικοτόπων/ειδών, την ολοκλήρωση των σχεδίων δράσης για τα είδη και τους οικοτόπους και τα σχέδια διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Επίσης θα παρέχει υποστήριξη της νέας δομής διοίκησης και διαχείρισης περιοχών Natura και της δημιουργίας πράσινων υποδομών (π.χ. «Greenway»).

7. Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα: Το πρόγραμμα θα ενισχύσει τη δημιουργία ποδηλατοδρόμων στις μητροπολιτικές περιοχές της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και στα μεγάλα αστικά κέντρα με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων.

Ο Στρατηγικός Προσανατολισμός του Προγράμματος εξυπηρετεί τους επιμέρους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, και των περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών που συνδέονται με αυτή (όπως Ευρωπαϊκός Κλιματικός Νόμος, Νέα Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή, Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δάση, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία).

Στα πλαίσιο της στρατηγικής προβλέπονται έργα/ πράξεις αναπλάσεων, ενίσχυσης της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, προώθησης της κυκλικής οικονομίας, βιώσιμης αστικής κινητικότητας, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, προώθησης πράσινων υποδομών, μείωσης της ρύπανσης και ενίσχυσης της ταυτότητας και εικόνας του Δήμου Καλαμάτας. Οι Ειδικοί Στόχοι που έχουν αναπτυχθεί από τον Δήμο Καλαμάτας ενσωματώνουν το βασικό πυρήνα της στρατηγικής του ΠΕΚΑ και συγκεκριμένα σε ότι αφορά στις Προτεραιότητες 1 «Ενεργειακή απόδοση, προώθηση ΑΠΕ και ενεργειακή υποδομή», 2 «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή», 4 «Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων – Μετάβαση στην κυκλική οικονομία» και 7 «Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα».

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» 2021-2027:

Το πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 αποτελεί ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης, αποτυπώνοντας σε μεγάλο βαθμό τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Χώρας και σε εναρμόνιση με τις νέες προτεραιότητες της Επιτροπής. Το Πρόγραμμα εναρμονίζεται, επίσης, με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, προωθώντας παρεμβάσεις και επενδύσεις που συνεισφέρουν στους στόχους που έχουν τεθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η στρατηγική του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» οργανώνεται σε τέσσερις βασικούς άξονες επενδύσεων στο πλαίσιο των αντίστοιχων Ταμείων:

1. Ενίσχυση Έρευνας και Καινοτομίας.
2. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας.
3. Βελτίωση Πρόσβασης Επιχειρήσεων σε Χρηματοδότηση.
4. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Κεφαλαίου στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Μετασχηματισμού.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ» 2021-2027:

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει σε μία πιο κοινωνική και δίχως αποκλεισμούς Ελλάδα και ΕΕ, μέσω της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ). Σύμφωνα με το Σ.Π. 4 της ΠΠ 2021-2027 και τους αντίστοιχους Ειδικούς Στόχους που οριοθετούν τη θεματολογία του, καλύπτει το σύνολο των περιφερειών της χώρας. Επίσης εξυπηρετεί τις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική ένταξη και την επισιτιστική βοήθεια σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία. Το πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027 θέτει τους παρακάτω στόχους:

1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την ενίσχυση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους έως 29 ετών εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΑΕΚ).
2. Βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και στην ενίσχυση της ίσης πρόσβασης, χωρίς αποκλεισμούς, στην εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση.
3. Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης.
4. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ίσης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας.
5. Προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας.

Η σχεδιαζόμενη χωρική επένδυση, περιλαμβάνει δράσεις σχετικές με:

- Αναβάθμιση της πρόσβασης σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες,
- Καινοτόμες υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας για ευάλωτες & ειδικές ομάδες του πληθυσμού,
- Κοινωνικής κατοικίας.

Επομένως παρατηρείται συνάφεια μεταξύ του Α.Σ.4.: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας» της παρούσας ΣΒΑΑ και του εν λόγω προγράμματος.

4.3.2. Στρατηγικές και Πολιτικές

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΣΕΚ)[112]:

Με το ΕΣΕΚ, η χώρα υιοθέτησε φιλόδοξους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους για το 2030, που συνδέονται άμεσα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τη στρατηγική για μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα το 2050, και με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Οι στόχοι και προτεραιότητες του προγράμματος Πελοπόννησος 2021-2027 ευθυγραμμίζονται με τους στόχους και τις πολιτικές που περιλαμβάνονται στο ΕΣΕΚ, και οι παρεμβάσεις / δράσεις του ενισχύουν την υλοποίησή των πολιτικών και των παρεμβάσεων που προτείνει το ΕΣΕΚ, σε περιφερειακό επίπεδο.

ΒΙΒΛΟΣ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ 2020-2025[113]:

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 περιλαμβάνει τις αρχές, τους μηχανισμούς και τα έργα που θα υλοποιήσουν τους στόχους του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας. Σύμφωνα με αυτή τη στρατηγική, οι στόχοι, είναι επτά:

1.Η εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών άμεσα και αποτελεσματικά μέσω ενός ψηφιακού κράτους.

2.Η προαγωγή και η ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων για όλους τους πολίτες.

3.Ο μετασχηματισμός της χώρας ως το πιο πρόσφορο έδαφος ευδοκίμησης ψηφιακών επιχειρήσεων.

4.Η παροχή βοήθειας σε κάθε επιχείρηση ώστε να καταστεί ψηφιακή.

5.Η απελευθέρωση της παραγωγικής αξίας των δεδομένων του Δημοσίου.

6.Η ικανότητα του Έλληνα πολίτη να εργαστεί αξιόπιστα μέσω Διαδικτύου.

7.Η ένταξη σύγχρονων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Το σχέδιο που έχει καταρτίσει το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης στηρίζεται σε 18 βασικές αρχές, ορισμένες από τις οποίες περιλαμβάνονται και στο eGovernment Action Plan 2016-2020 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πρόκειται για αρχές που διαφοροποιούν τον μέχρι σήμερα σχεδιασμό στα έργα τεχνολογίας του δημοσίου, δεκάδες από τα οποία ολοκληρώθηκαν χωρίς να προσφέρουν τις αντίστοιχες υπηρεσίες στους πολίτες. Ειδικότερα οι 18 αρχές είναι οι ακόλουθες:

1.Ψηφιακή παροχή υπηρεσιών ως προεπιλογή (digital by default).

2.Διασυνοριακές υπηρεσίες ως προεπιλογή (cross-border by default).

3.Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών (inclusive by default).

4.Αρχή μόνο μίας φοράς (once-only principle) για την παροχή δεδομένων πολιτών και επιχειρήσεων προς το Δημόσιο.

---

[112] https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2020/11/%CE%A6%CE%95%CE%9A-%CE%92-4893.2019.pdf

[113] https://digitalstrategy.gov.gr/

5.Ιδιωτικότητα και προστασία δεδομένων, με ενσωμάτωση τους από τη φάση του σχεδιασμού (Personal Data Protection by design and by default).

6.Διαλειτουργικότητα ως προεπιλογή (interoperability by default), με πρόβλεψη κατά το σχεδιασμό δημοσίων υπηρεσιών για την απρόσκοπτη λειτουργία σε όλη την Ενιαία Αγορά και σε οργανωσιακά σιλό, στη βάση της ελεύθερης μετακίνησης δεδομένων και ψηφιακών υπηρεσιών στην ΕΕ.

7.Ανοιχτότητα και διαφάνεια (openness/transparency by default), με το σχεδιασμό των έργων με ανοιχτά πρότυπα και ανοιχτό λογισμικό και το διαμοιρασμό δεδομένων ανάμεσα σε δημόσιους φορείς, την παροχή δυνατότητας σε πολίτες και επιχειρήσεις για έλεγχο πρόσβασης των δεδομένων τους και διόρθωση τους, παρακολούθηση διοικητικών διαδικασιών που τους αφορούν, και εμπλοκή ενδιαφερομένων μερών στη σχεδίαση και την παροχή υπηρεσιών.

8.Έμφαση στην εξυπηρέτηση του πολίτη: σχεδιασμός των υπηρεσιών, συστημάτων και των διεπαφών τους με βάση τις ανάγκες του πολίτη (πολιτο-κεντρική προσέγγιση).

9.Έμφαση στην ευχρηστία των υπηρεσιών, διαθεσιμότητα τους σε βάση 24/7.

10.Θεσμοθέτηση και υλοποίηση δίγλωσσης πρόσβασης στις εξωστρεφείς διεπαφές πληροφοριακών συστημάτων (πιθανώς με τη χρήση συστημάτων και υποδομών αυτόματης μετάφρασης).

11.Συλλογή στοιχείων από τη βάση ή την πηγή, αντί για εκ των υστέρων καταχώρησή τους.

12.Μια μοναδική πηγή για κάθε στοιχείο (αρχή DRY—Don’t Repeat Yourself).

13.Συλλογή μόνο κωδικοποιημένων δεδομένων.

14.Μοναδικό σημείο εισόδου και πολυκαναλικές υπηρεσίες.

15.Υιοθέτηση ανοιχτών προτύπων.

16.Υλοποίηση πληροφοριακών συστημάτων αποκλειστικά πάνω σε νεφοϋπολογιστικές υποδομές υπηρεσίες.

17.Υιοθέτηση οριζόντιου σχεδίου αποτύπωσης, διαχείρισης, αξιοποίησης και διασύνδεσης των βασικών και άλλων μητρώων των φορέων του δημοσίου.

18.Συνεχής αξιολόγηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, από αρμόδια υπηρεσία του κάθε φορέα, όπως και από τους χρήστες των υπηρεσιών (πολίτες ή/ και άλλους φορείς).

Η επίτευξη των στόχων θα βασιστεί τόσο στα υφιστάμενα συνθετικά στοιχεία του ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως είναι η πύλη e.gov, τα ΚΕΠ, τα μητρώα δεδομένων, το κέντρο διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ), τα μεγάλα πληροφοριακά συστήματα (Taxis, ΟΠΣ ΕΦΚΑ, κτηματολόγιο κ.λπ.), όσο και σε μια σειρά νέων στοιχείων που θα προστεθούν. Τέτοια θα είναι τα κέντρα ειδοποιήσεων και ταυτοποιήσεων, ο νέος ψηφιακός χάρτης της χώρας, τα αποθετήρια δεδομένων, ο Atlas/eΕΦΚΑ κ.ά.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 2021-2027:

Το Πρόγραμμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την ΠΠ 2021-2027 σχεδιάζεται ως μια ολοκληρωμένη παρέμβαση, λαμβάνοντας υπόψη το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία

2020, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας («Ελλάδα 2.0»), το ΕΣΠΑ 2021- 2027, την μελέτη για την Περιφερειακή Πολιτική της Ελλάδας που εκπόνησε ο ΟΟΣΑ, τις Εθνικές και Περιφερειακές Στρατηγικές στους τομείς αναφοράς του Προγράμματος, τις ειδικές συστάσεις (CSRs) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τις προτεραιότητες οικονομικής πολιτικής που έχουν προσδιοριστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου καθώς και τα σχετικά Εθνικά και Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Περιφέρειας κατά την ΠΠ 2021 - 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών.

Βάσει του εγκεκριμένου Προγράμματος Πελοποννήσου 2021-2027, ο στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2027, προσδιορίζεται ως εξής: «Αειφόρος ενδογενής και εξωστρεφής ανάπτυξη, με βάση την καινοτομία και τη διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής».

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική του Περιφερειακού Προγράμματος Πελοπόννησος 2021-2027 καλείται να δώσει απαντήσεις στις προκλήσεις και ανάγκες που αναλύθηκαν παραπάνω υιοθετώντας τους παρακάτω Στρατηγικούς Στόχους:

1.Μετασχηματισμός της οικονομίας της Περιφέρειας, μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και του παραγωγικού δυναμικού.

2.Αποτελεσματική διαχείριση του περιβάλλοντος και των πόρων της Περιφέρειας.

3.Βελτίωση της περιφερειακής συνδεσιμότητας και ενίσχυση της κινητικότητας.

4.Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τόνωση της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας.

5.Ενδυνάμωση της χωρικής συνοχής και άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων της Περιφέρειας.

Ανά ΣΠ οι κύριες στρατηγικές επιλογές της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών της, την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και του αναπτυξιακού δυναμικού της και την επίτευξη των παραπάνω στρατηγικών στόχων είναι οι ακόλουθες:

Στον ΣΠ 1 αφορούν στη διεύρυνση των ερευνητικών υποδομών στην Περιφέρεια, με κατεύθυνση τη σύνδεση της έρευνας με τις παραγωγικές/οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, στην προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού, στην αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας, στη διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος και διεύρυνση, ενδυνάμωση και εκσυγχρονισμό του επιχειρηματικού και εν γένει παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας.

Στον ΣΠ 2 αφορούν στην μείωση των αερίων του θερμοκηπίου και των ενεργειακών καταναλώσεων στον οικιστικό τομέα, στην εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας και ποιότητας ύδατος και στη διασφάλιση της διατηρησιμότητας των φυσικών πόρων, καθώς και στη διασφάλιση της προστασίας του πληθυσμού και της περιουσίας του από φυσικές καταστροφές, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, προκειμένου να αναδειχθούν ως πόλοι έλξης για επίσκεψη, διαμονή και κατοίκιση και για ανάπτυξη παραγωγικών/οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Στον ΣΠ 3 αφορούν στη άρση της απομόνωσης των απομακρυσμένων εσωτερικών ορεινών και ημιορεινών ζωνών της Περιφέρειας, στην μείωση του κόστους και του χρόνου μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών/ εμπορευμάτων, μείωση των οδικών ατυχημάτων με την αύξηση της ασφάλειας των μετακινήσεων και στην αύξηση του επιπέδου ποιότητας των μεταφορικών υπηρεσιών και κατ' επέκταση αύξηση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας.

Στον ΣΠ 4 αφορούν στη βελτίωση των δεικτών της αγοράς εργασίας σε περιφερειακό, αλλά και σε τοπικό επίπεδο, στην αύξηση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού και στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Παράλληλα θα επιδιωχθεί ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής, μείωση της φτώχειας και εξάλειψη της περιθωριοποίησης ευπαθών κοινωνικών ομάδων, αύξηση της εξωστρέφειας του κοινωνικοοικονομικού ιστού της Περιφέρειας και βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας.

Στον ΣΠ 5 αφορούν στη ενδυνάμωση της Χωρικής Συνοχής, ως βασικό παράγοντα της κοινωνικής συνοχής και της προώθησης της ανάπτυξης, μέσω της εφαρμογής ολοκληρωμένων Στρατηγικών ΒΑΑ και ΟΧΕ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΠΠΑ) 2021-2025:

Με το Ν. 4635/2019 (Α΄167),θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά ένα ολοκληρωμένο σύστημα για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Για πρώτη φορά εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Το όραμα της στρατηγικής του ΠΠΑ Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2025, συνδέεται ισχυρά με τη διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων μέσω αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στους αναπτυξιακούς τομείς αιχμής, και την αποδοτική κάθετη διασύνδεση τους, στη βάση της ενίσχυσης της βιωσιμότητας των πόρων, της εξωστρέφειας και της ενσωμάτωσης καινοτομίας, με οριζόντιο γνώμονα την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, όπως και την άμβλυνση των ανισοτήτων μεταξύ περιοχών και κοινωνικών ομάδων.

Η στρατηγική της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2025 περιλαμβάνει τους ακόλουθους επιμέρους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους ανά Αναπτυξιακό Στόχο του ΠΠΑ:

Έξυπνη Ανάπτυξη

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Έξυπνης Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στον σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Προώθηση δεσμών έρευνας και καινοτομίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών:

Αφορά σε δράσεις και έργα ενίσχυσης της ώσμωσης, της συνεργασίας και της μεταφοράς καινοτομικής τεχνογνωσίας, μεταξύ των επιχειρήσεων και των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων, επιδιώκοντας τη διευκόλυνση της καθετοποίησης της σύνδεσης των αναπτυξιακών τομέων της αγροδιατροφής, της μεταποίησης, του τουρισμού του πολιτισμού και πράσινης

επιχειρηματικότητας. Κρίσιμο στοιχείο σε αυτό τον Στόχο, αποτελεί και η έμμεση και άμεση στήριξη των υφιστάμενων, αλλά και νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, με έμφαση στην στήριξη της συνδυαστικής δημιουργικότητας και την αξιοποίηση νέων καινοτομικών εργαλείων και τρόπων οργάνωσης.

II. Στήριξη των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας:

Αφορά σε δράσεις στήριξης των υφιστάμενων επιχειρήσεων και ενθάρρυνσης δημιουργίας νέων, πάνω στους αναπτυξιακούς τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος της Περιφέρειας, της αγροδιατροφής, της μεταποίησης, του τουρισμού, του πολιτισμού και πράσινης επιχειρηματικότητας.

III. Αξιοποίηση ΤΠΕ για τη βελτίωση της ποιότητας και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, των παρεχόμενων υπηρεσιών των επιχειρήσεων, της πρόσβασης των πολιτών σε υπηρεσίες και την ενίσχυση των λειτουργιών της υγείας και της εκπαίδευσης:

Αφορά σε δράσεις με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων με έμφαση στην εφαρμογή ΤΠΕ στην παραγωγή, στον τουρισμό και στον πολιτισμό και στις συναλλαγές στα αγαθά, στις υπηρεσίες και στις εξαγωγές. Επίσης, επιδιώκει την ολοκλήρωση της ψηφιακής διασύνδεσης των μονάδων της δημόσιας διοίκησης, τη δημιουργία ψηφιακών καναλιών αλληλεπίδρασης των πολιτών και των επιχειρήσεων με τη Δημόσια Διοίκηση, καθώς και τη διεύρυνση των δυνατοτήτων χρήσης καινοτόμων εργαλείων για την παροχή τηλε-υπηρεσιών.

<u>Πράσινη Ανάπτυξη</u>

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Πράσινης Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στον σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας:

Αφορά σε δράσεις και έργα για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, τόσο στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, όσο και για το ενεργοβόρο κτιριακό απόθεμα. Επίσης, στόχος είναι η ανάπτυξη εργαλείων και εφαρμογών για τη βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης και αποδοτικότητας στην παραγωγή προϊόντων και την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος σε συνδυασμό με μικρής κλίμακας δράσεις αξιοποίησης των ΑΠΕ, προωθώντας παράλληλα τις τεχνολογίες μείωσης της εκπομπής επιβλαβών αερίων.

II. Ολοκληρωμένη & βιώσιμη διαχείριση στερεών & υγρών αποβλήτων:

Αφορά σε έργα που συνδέονται με τους στόχους του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Πελοποννήσου για τη διαχείριση των αποβλήτων, για την επίτευξη των οποίων απαιτείται η ολοκλήρωση σειράς έργων χαρακτηριζόμενων ως έργα α' και β' χρηματοδοτικής προτεραιότητας. Η ολοκλήρωση των έργων α' χρηματοδοτικής προτεραιότητας αποτελεί βασικό πυλώνα του σχεδιασμού της Περιφέρειας.

III. Βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων για ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης:

Αφορά σε δράσεις και έργα για την αντιμετώπιση των έντονων προβλημάτων των υδάτινων πόρων της Περιφέρειας, με έργα αξιοποίησης των επιφανειακών υδάτων για χρήση και εμπλουτισμό του

υδροφόρου ορίζοντα. Επίσης, περιλαμβάνει υλοποίηση έργων ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης πόσιμου νερού σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, ενώ έμφαση θα δοθεί και στη βελτίωση και εκσυγχρονισμό του αρδευτικού δικτύου.

IV. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας:

Αφορά σε δράσεις και έργα επιδίωξης της αποτελεσματικής προστασίας, ορθολογικής διαχείρισης και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας του φυσικού τοπίου και της εν γένει φυσικής κληρονομιάς της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ώστε να διατηρηθεί η ποιότητα ζωής για τους κατοίκους αλλά και να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της περιοχής για τουριστική επισκεψιμότητα και επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

V. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη κινδύνων:

Αφορά σε δράσεις και μηχανισμούς αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και προετοιμασίας και διαχείρισης των κινδύνων, στην κατεύθυνση της προστασίας των ακτών από τη διάβρωση, της αξιοποίησης ΤΠΕ για έγκαιρη ειδοποίηση για πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές.

VI. Κυκλική οικονομία:

Η Περιφέρεια υστερεί σημαντικά στην ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας και απαιτείται περαιτέρω μελέτη για τον προσδιορισμό των αναγκαίων βημάτων για την προώθηση της. Η εξασφάλιση της κυκλικής διαχείρισης των πόρων στις περιοχές βιομηχανικής και μεταποιητικής συγκέντρωσης και η περαιτέρω προσέλκυση επενδύσεων απαιτεί πρωτοβουλίες οι οποίες θα περιορίσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της παραγωγικής δραστηριότητας με διεργασίες φιλικότερες προς το περιβάλλον.

Κοινωνική Ανάπτυξη

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Κοινωνικής Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στον σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού:

Αφορά σε δράσεις για την ανάσχεση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας, με τη διατήρηση ή/και αύξηση των θέσεων απασχόλησης στις επιχειρήσεις, με άμεση και διαρκή προσαρμογή των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντός τους. Ακόμα, θα δοθεί έμφαση στην ενδυνάμωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων/ προσόντων των εργαζομένων και επιχειρηματιών των πολύ μικρών/ μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Περιφέρειας σε εξειδικευμένα αντικείμενα προκειμένου να ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες ανάγκες των παραγωγικών τομέων αιχμής της Περιφέρειας.

II. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού:

Αφορά σε στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της πρόσφατης οικονομικής κρίσης αλλά και της τρέχουσας υγειονομικής κρίσης με τις διαφαινόμενες συνδεόμενες αρνητικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις. Έχει ήδη καταγραφεί άλλωστε η χαμηλή επίδοση της Πελοποννήσου στο μέσο εισόδημα. Επιπρόσθετα, στην καταπολέμηση των ανισοτήτων, της αστικής και αγροτικής φτώχειας και του αποκλεισμού και στην αντιστροφή της πολύπλευρης υποβάθμισης των περιοχών, μέσα από τη στοχευμένη αποκατάσταση του οικονομικού ιστού και την άμβλυνση των χωρικών και πληθυσμιακών θυλάκων φτώχειας που εντοπίζονται στην Περιφέρεια. Έμφαση θα δοθεί

παράλληλα, σε κοινωνικές ομάδες που πλήττονται διαχρονικά από τη φτώχεια, όπως οι μετανάστες/στριες και οι Ρομά, αλλά και στις υπόλοιπες ομάδες στόχου όπως οι άνεργοι/ες και τα νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας.

III. Αναβάθμιση των υποδομών και βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης, δια βίου μάθησης και αθλητισμού:

Τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά, σημαντικού μέρους του πληθυσμού της Περιφέρειας, ιδιαίτερα στις περιοχές της υπαίθρου και κυρίως στις εσωτερικές ορεινές και ημιορεινές περιοχές, σε συνδυασμό με την δημοσιονομική δυσπραγία και τις επιπτώσεις της στο σύστημα περίθαλψης, δημιουργούν συνθήκες εμφάνισης προβλημάτων στο επίπεδο υγειονομικής περίθαλψης και διατήρησης του επιπέδου υγείας σε χαμηλά επίπεδα. Η συνιστώσα αυτή συνδυάζεται και με το χαμηλό επίπεδο των υποδομών εκπαίδευσης, τα περιορισμένα προγράμματα δια βίου μάθησης, όπως και με έλλειψη ποιοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων. Προκύπτουν λοιπόν ανάγκες για την προώθηση δράσεων και έργων ενίσχυσης των υποδομών υγείας και πρόνοιας, κυρίως για τις περιοχές με έντονη περιφερειακότητα, αλλά και για την υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ηλικιωμένοι, παιδιά, άτομα με αναπηρία, μακροχρόνια άνεργους, τοξικομανείς), αξιοποιώντας και τις δυνατότητες των ΤΠΕ. Στο ίδιο πλαίσιο, σχεδιάζονται δράσεις για την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών, ιδίως σε ορεινές απομονωμένες περιοχές, παράλληλα με την μέριμνα απόδοσης ικανών αθλητικών εγκαταστάσεων για την ικανοποίηση των αναγκών άθλησης των τοπικών κοινωνιών.

<u>Ανάπτυξη υποδομών</u>

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Ανάπτυξης Υποδομών, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στον σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

VI. Ευρυζωνικότητα δικτύων:

Αφορά σε έργα επέκτασης και αναβάθμισης των ευρυζωνικών δικτύων. Η εν λόγω υποδομή διαπερνά οριζόντια, ως βασική προϋπόθεση, τη διευκόλυνση της προσέγγισης των στόχων και υλοποίησης δράσεων των επιμέρους Αναπτυξιακών στόχων της στρατηγικής του ΠΠΑ Πελοποννήσου.

VII. Μεταφορές:

Αφορά σε έργα συμπλήρωσης και αναβάθμισης των μεταφορικών υποδομών. Έμφαση θα δοθεί, στην ολοκλήρωση της διασύνδεσης των κεντρικών οδικών αξόνων με τα τοπικά οδικά δίκτυα για την εξυπηρέτηση των οικισμών αλλά και των πολιτιστικών τόπων, για την άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, και τη διευκόλυνση της διάχυσης των αναπτυξιακών οφελών.

VIII. Βιώσιμη αστική κινητικότητα:

Αφορά σε δράσεις και έργα προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, λαμβάνοντας υπόψη κατά προτεραιότητα τις κατευθύνσεις των ΣΒΑΚ των Δήμων. Οι παρεμβάσεις θα εστιάζουν στην αναβάθμιση του δικτύου μέσων μεταφοράς, στη βελτίωση της προσβασιμότητας στα αστικά κέντρα, στη διεύρυνση των χώρων στάθμευσης και σε σημειακές αναπλάσεις στις πόλεις, στη βάση της ενίσχυσης της αστικής καθημερινής λειτουργίας στην Περιφέρεια. Η λογική της προώθησης της

έννοιας ‘έξυπνη πόλη’ αποτελεί κρίσιμη παράμετρο, αξιοποιώντας εργαλεία και εφαρμογές που παρέχουν οι ΤΠΕ.

Ενίσχυση εξωστρέφειας

Υπό το πρίσμα προσέγγισης του περιεχομένου του στόχου της Ενίσχυσης Εξωστρέφειας, η Περιφέρεια Πελοποννήσου υιοθετεί στον σχεδιασμό της, τους παρακάτω Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους:

I. Προστασία, συντήρηση και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος:

Αφορά σε δράσεις και έργα ανάδειξης, διατήρησης της ταυτότητας και της αναγνωρισιμότητας μνημείων και τόπων ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, στην κατεύθυνση οργάνωσης και ενοποίησης του τουριστικού και πολιτιστικού προϊόντος, της λειτουργικής σύνδεσης των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς με τον περιβάλλοντα χώρο, της θεματικής σύνδεσης και προώθησης μέσα από προγράμματα branding και marketing, ώστε να αυξηθεί και να διευκολυνθεί η επισκεψιμότητα.

II. Προστασία, συντήρηση και ανάδειξη μουσείων, πολιτιστικών κέντρων:

Αφορά σε δράσεις και έργα ανάδειξης, συντήρησης αναβάθμισης μουσείων και πολιτιστικών κέντρων, για την προστασία και προώθηση της ευρείας πολιτιστικής κληρονομιάς της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για τη διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας και της επισκεψιμότητας στο σύνολο των χωρικών ενοτήτων, συμβάλλοντας παράλληλα και στο περιεχόμενο των υπόλοιπων αναπτυξιακών στόχων του ΠΠΑ.

III. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς:

Το ανωτέρω πλαίσιο έργων για την συντήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των μουσείων, μνημείων και πολιτιστικών τόπων, οφείλει να συνδυαστεί και με την προώθηση δράσεων που εστιάζουν στην προστασία, ανάπτυξη και προβολή της σημαντικής πολιτιστικής κληρονομιάς, επιβεβαιώνοντας την συνέχεια στο πολιτιστικό προϊόν της Περιφέρειας.

IV. Ενίσχυση θεματικών μορφών τουρισμού και δράσεις επιμήκυνσης τουριστικής περιόδου:

Η Περιφέρεια καλείται να διαφύγει του διαχρονικού κλασικού μοντέλου του σύντομου καλοκαιρινού παραθερισμού των επισκεπτών μέσω της αξιοποίησης των ποικίλων δυνατοτήτων που προσδίδει το ανάγλυφο και φυσικό πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, περιπατητικός τουρισμός, θρησκευτικός, ορειβατικός, συνεδριακός τουρισμός, περιήγηση σε παραδοσιακούς οικισμούς, φυσιολατρικός, γαστρονομικός τουρισμός κτλ), δημιουργώντας ολοκληρωμένα θεματικά τουριστικά προϊόντα, με το κατάλληλο marketing, ώστε να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος και να πολλαπλασιαστούν τα αναπτυξιακά οφέλη, κυρίως για τις χωρικές ενότητες που βρίσκονται σε υστέρηση.

V. Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και συμμετοχή σε εκθέσεις:

Αφορά σε δράσεις ενίσχυσης της φήμης της μεγάλης ποικιλίας προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια, εστιάζοντας κυρίως στην ποιότητα τους και τον παραδοσιακό τρόπο που παράγονται, με

την υποστήριξη της διεύρυνσης της δικτύωσης των παραγωγών και επιχειρηματιών και την συμμετοχή σε στοχευμένες διεθνείς εκδηλώσεις.

Σημειώνεται, ότι το χρηματοδοτικό πλαίσιο του ΠΠΑ και τα πλεονεκτήματα που το συνοδεύουν, σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό και με την προσαύξηση της δυνατότητας της Περιφέρειας να υλοποιήσει μια σειρά από απαραίτητες, αλλά και εξειδικευμένες μελέτες οι οποίες θα λειτουργήσουν προπαρασκευαστικά για την υλοποίηση έργων και δράσεων και από άλλες χρηματοδοτικές πηγές, στην κατεύθυνση της συνέργειας και συμπληρωματικότητας των περιφερειακών πρωτοβουλιών, καλύπτοντας με αυτή την προσέγγιση το σύνολο των καταγεγραμμένων αναγκών και προκλήσεων. Ιδιαίτερα μέριμνα λαμβάνεται στην προώθηση έργων και δράσεων συμπληρωματικά και χωρίς επικαλύψεις, με παράλληλα χρηματοδοτικά πλαίσια, όπως το ΠΕΠ και τα Τομεακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, το πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης, το Ταμείο Ανάκαμψης. Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι στην Στρατηγική του ΠΠΑ της Πελοποννήσου προστίθεται έκτος Άξονας Προτεραιότητας, που αφορά στην υλοποίηση έργων Τεχνικής Βοήθειας. Οι κατηγορίες δράσεων του Άξονα αναλύονται σε επόμενη ενότητα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΠΕΣΚΕ):

Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί στρατηγική πολιτική επιλογή για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης έχουν οξυνθεί τα φαινόμενα αυτά.

Στρατηγικός Στόχος της πολιτικής είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για μία αλληλέγγυα κοινωνία πολιτών με ίσα δικαιώματα, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, με ένα αξιοπρεπές κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο διαβίωσης για όλους/ες, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και στοχεύοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι ειδικοί στόχοι της ΠΕΣΚΕ[114] βρίσκονται σε άμεση διασύνδεση με την κοινωνική φροντίδα, την υγεία, την απασχόληση, τη δια βίου μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και αφορούν:

- Την καταπολέμηση των συνεπειών της κρίσης.
- Την ενδυνάμωση των δημοσίων πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Την προώθηση της κοινωνικής ένταξης αναπτύσσοντας παρεμβάσεις σε όλο το φάσμα των τομέων πολιτικής.
- Την υποστήριξη των παραδοσιακών ομάδων - στόχων των προνοιακών πολιτικών, αλλά και άλλων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται με αποκλεισμό από βασικά δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες.
- Τη διαχείριση του φαινομένου της μετανάστευσης προς όφελος της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Την προώθηση στοχευμένων παρεμβάσεων για την υποστήριξη της ομάδας των Ρομά.

[114] https://www.eydpelop.gr/2014-2020/wp-content/uploads/2017/10/b_11_Perifereia-Peloponnhsou_Perifereaikh-stratigikh-gia-thn-koinwnikh-enta3h.pdf

> Την εξασφάλιση ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, γεγονός που αποτελεί κεντρικό πολιτικό ζήτημα για την αντιμετώπιση της φτώχειας στην Ελλάδα.

> Τη σύνδεση με την Κοινωνία των Πολιτών.

> Την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής εντός της Περιφέρειας.

> Την παρουσίαση τεκμηριωμένων στοιχείων με σκοπό την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας καινοτόμων κοινωνικών πολιτικών και τον διαρκή επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής και τον καλύτερο συντονισμό ανάμεσα σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΠΣΕΕ) (RIS3)

Από την Επιχειρηματική Ανακάλυψη για την περίοδο 2014-2020 και την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου οι επιμέρους στόχοι της RIS3 ήταν:

- Η ανανέωση παραδοσιακών κλάδων με τον προσανατολισμό σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες αγορές (niche markets),
- Ο εκσυγχρονισμός με την υιοθέτηση και τη διάδοση νέων τεχνολογιών,
- Η διαφοροποίηση από υφιστάμενες εξειδικεύσεις με συναφή πεδία.

Ενώ είχαν αναγνωριστεί οι τέσσερις τομείς προτεραιότητας:

1. Αγροδιατροφικός Τομέας (πρωτογενής τομέας, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, αγροδιατροφή και γαστρονομία)
2. Τουρισμός – Πολιτισμός & Δημιουργική Βιομηχανία
3. Μεταποιητική Βιομηχανία και Λοιποί Δυναμικοί Τομείς (παραγωγή προϊόντων ξύλου, μετάλλου, προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, παραγωγή ειδών από πλαστικό, ειδών συσκευασίας, μηχανημάτων, οργάνων και δομικών υλικών, μαρμάρου)
4. Οριζόντιοι Υποστηρικτικοί Τομείς (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Ενέργεια, Περιβάλλον, Μεταφορές, Εφοδιαστική Αλυσίδα).

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου προχώρησε στο σχεδιασμό δράσεων προκειμένου να επιτύχει τους στόχους που είχαν τεθεί στην Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης εστιάζοντας στους τομείς προτεραιότητας που αναδείχθηκαν από τον Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης.

Στο πλαίσιο του ΣΠ1: «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού» ο βασικός στρατηγικό στόχος της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2014-2020 «Καινοτόμος και αειφόρος αυτοτροφοδοτούμενη εξωστρεφής ανάπτυξη, με διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής» εξακολουθεί να παραμένει επίκαιρος, όπως και οι επιμέρους στόχοι της RIS3 για:

- Ανανέωση παραδοσιακών κλάδων με τον προσανατολισμό σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες αγορές (niche markets),
- Εκσυγχρονισμό με την υιοθέτηση και τη διάδοση νέων τεχνολογιών,
- Διαφοροποίηση από υφιστάμενες εξειδικεύσεις με συναφή πεδία.

Η αντιστοίχιση με βάση τους οχτώ τομείς προτεραιότητας της ΠΠ 2021-2027 είναι οι κάτωθι:

- Αγροδιατροφική Αλυσίδα,
- Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες,
- Υλικά, Κατασκευές & Βιομηχανία
- με τους υπόλοιπους τομείς προτεραιότητας να κατατάσσονται αντίστοιχα στις οριζόντιες ανάγκες στόχευσης της Περιφερειακής RIS3.

Ειδικότερα στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευση (ΠΣΕΕ) (RIS3) Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2027, προτεραιότητα αποτελεί η βελτίωση / αναβάθμιση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης σε διαδικασίες και συμμετοχές μεγαλύτερου αριθμού συντελεστών του οικοσυστήματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας (τετραπλή έλικα), με αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργίας νέων υποδομών. Απώτερος στόχος αποτελεί η εξειδίκευση της περιφερειακής διάστασης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευση (ΕΣΕΕ) αλλά και την τροφοδότηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης που πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο με νέες καινοτόμες ιδέες.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έχει διαγνωσθεί το μικρό ενδιαφέρον των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Πελοποννήσου στη συμμετοχή τους στις διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης και στις δράσεις (προσκλήσεις) ενίσχυσης επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία.

Βασικός στόχος της Προγράμματος είναι η δημιουργία μίας κουλτούρας προς την έρευνα και την καινοτομία μέσα από τη βελτίωση / αναβάθμιση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης σε διαδικασίες και συμμετοχές μεγαλύτερου αριθμού συντελεστών του οικοσυστήματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας, με αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργίας νέων υποδομών.

Σημαντικό ρόλο στη διαδικασία αυτή αναμένεται να διαδραματίσει το “Innovation Office’ το οποίο θα ενισχυθεί από το ΠΕΠ Πελοποννήσου και θα υποστηριχθεί στη λειτουργία και το έργο του όχι μόνο από την Περιφέρεια και την ΕΥΔ Πελοποννήσου αλλά και από Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και τα Επιμελητήρια της Περιφέρειας. Απώτερος σκοπός είναι η συνεχής τροφοδότηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης μέσω της καταγραφής των αναγκών των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, της παρουσίασης καινοτόμων λύσεων και δράσεων έρευνας που μπορούν να υποστηριχθούν από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και λοιπούς φορείς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσεων και την παρουσίαση καλών πρακτικών. Στις επιχειρήσεις μέσω του ΠΕΠ Πελοποννήσου και των λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων θα προσφέρονται τα απαραίτητα χρηματοδοτικά εργαλεία προκειμένου να λαμβάνουν σημαντικό κίνητρο προς τις επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία.

Στο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) περιλαμβάνεται η περιοχή της Μεγαλόπολης (Δήμος Μεγαλόπολης) καθώς και οι όμοροι Δήμοι (Γορτυνίας, Οιχαλίας και Τρίπολης που ανήκουν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Στο σχεδιασμό του ΠΔΑΜ και τη συνέργεια του με τα λοιπά Προγράμματα, έχουν ληφθεί υπόψη οι τομείς προτεραιότητας της νέας ΕΣΕΕ καθώς και της αντίστοιχης Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Τομείς αιχμής και στρατηγικής στόχευσης παραμένουν οι τομείς της αγροδιατροφής και του τουρισμού πολιτισμού όπως αναδείχθηκαν από την ΠΣΕΕ της περιόδου 2014-2020 και επικαιροποιήθηκαν για την περίοδο 2021-2027 ενώ σημαντική κρίνεται η συμβολή των οριζόντιων τομέων.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΠΠΧΣΑΑ)

Το ΠΠΧΣΑΑ για την Περιφέρεια Πελοποννήσου[115] είναι θεσμοθετημένο από το 2003 και σε αυτό προσδιορίζονται οι αρχές και οι στόχοι που τίθενται για τη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας, καθώς και οι στρατηγικές κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο σχεδιασμό.

Οι γενικοί στόχοι του Πλαισίου αναφέρονται στα εξής:

> Ισχυροποίηση του περιφερειακού ρόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου και δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ενίσχυση εξωστρέφειας.

> Δημιουργία προϋποθέσεων για μελλοντική ανάδειξη της σε ισχυρό εναλλακτικό συγκοινωνιακό κόμβο στο Μεσογειακό χώρο.

> Ενίσχυση εξωστρέφειας.

> Εξορθολογισμός των σχέσεων αλληλεξάρτησης από το οικονομικό σύμπλεγμα Αθήνας - Πειραιά και ενίσχυση της διασύνδεσής της με τις Περιφέρειες Δυτ. Ελλάδας και Κρήτης.

> Ενίσχυση διαπεριφερειακής συνοχής.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν.2742/99, περιγράφεται ότι σε εφαρμογή κατευθύνσεων εγκεκριμένων Ειδικών ή Περιφερειακών Πλαισίων, μπορούν να χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) περιοχές εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών υφιστάμενων προ του 1923 ή εντός ορίων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως:

α) περιοχές που υφίστανται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα ή παρεμβάσεις, όπως δημιουργία νέων εδαφών από προσχώσεις, δημιουργία υδάτινων επιφανειών,

β) περιοχές με μειονεκτικό χαρακτηριστικό, λόγω γεωγραφικής απομόνωσης ή δυσμενούς προσπελασιμότητας, όπως ορεινές, νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές,

γ) περιοχές σε παραμεθόριες ζώνες που παρουσιάζουν κρίσιμα προβλήματα από γεωπολιτική άποψη,

δ) περιοχές που παρουσιάζουν έκτακτες και απρόβλεπτες ανάγκες λόγω φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών και κινδύνων, όπως σεισμών, πλημμυρών, κατολισθήσεων, δυσμενών κλιματικών συνθηκών.

Σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά των περιοχών που μπορούν να καταταγούν στην κατηγορία του εν λόγω άρθρου στην Περιφέρεια προτείνονται από το εγκεκριμένο Χωροταξικό Πλαίσιο κατά προτεραιότητα οι ορεινές και εσωτερικές μειονεκτικές περιοχές με συνεχή πληθυσμιακή μείωση και στις δύο ή τρεις 10ετίες των απογραφών, απομονωμένες ή δυσπρόσιτες με χαμηλές πληθυσμιακές

[115] ΦΕΚ 1485/Β'/10.10.2003

συγκεντρώσεις στην έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας και με εξυπηρετούμενο συνολικά πληθυσμό του συνόλου του ΟΤΑ μικρότερο των 5000 κατοίκων.

Μεταξύ των προτεινόμενων περιοχών αυτών αναφέρονται στο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο και οι ορεινές περιοχές του Ταϋγέτου, οι οποίες περιλαμβάνουν ορεινά τμήματα των δήμων Φαλαισίας, Καλαμάτας, Σπάρτης, του δήμων / δημοτικών ενοτήτων της Μεσσηνιακής Μάνης και άλλων δήμων της ανατολικής Μεσσηνίας και Δυτικής Λακωνίας. Στη συγκεκριμένη κατηγορία προτεινόμενων μειονεκτικών περιοχών, εντάσσονται τμήματα των δύο Δήμων της προτεινόμενης Περιοχής Παρέμβασης.

Από το 2016 ισχύει ο ν. 4447/2016 «Χωρικός σχεδιασμός, βιώσιμη ανάπτυξη»[116], μέσω του οποίου εφαρμόζεται νέα διάρθρωση Συστήματος Χωρικού Σχεδιασμού. Ο συγκεκριμένος νόμος μετονομάζει τα ΠΧΠΑΑ σε Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (ΠΧΠ) και επιδιώκει την ενίσχυση του ρόλου αυτών, ώστε να αποτελέσουν τον πυλώνα του συστήματος χωρικού σχεδιασμού ως εργαλείων συντονισμού/ σύνθεσης επιμέρους τομεακών χωροταξικών κατευθύνσεων, όπως αυτές προβλέπονται από τα ΕΠΧΣΑΑ, καθώς και συντονισμού με την αναπτυξιακή πολιτική και χρηματοδοτικά εργαλεία.

Σύμφωνα με την μελέτη «Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου»[117], δίνονται οι κατευθύνσεις που αφορούν κυρίως την οργάνωση των ορεινών περιοχών ως πεδίων παρεμβάσεων μέσα από τις νέες πολιτικές για την ανάπτυξη, με κατεύθυνση κυρίως προς τις ήπιες δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού και αναψυχής, με ένταξη και ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών, τη δημιουργία κέντρων βιοτεχνικών – οικοτεχνικών δραστηριοτήτων, συνδεδεμένων με τη δασική διαχείριση, ειδικές καλλιέργειες, βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία και εν γένει την ενίσχυση της πολυδραστηριότητας. Επιπλέον προτείνεται η αναδιάρθρωση - ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου σε επίπεδα λειτουργικής, διοικητικής και οικονομικής αλληλεξάρτησης.

Οι Στρατηγικές Κατευθύνσεις Χωρικής Ανάπτυξης είναι οι κατωτέρω:

> Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών Ταϋγέτου με βάση δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού.

> Ενίσχυση υποδομών κρουαζιέρας και θαλάσσιου τουρισμού.

> Δικτύωση σημαντικών αρχαιολογικών πόρων

> Προστασία / ανάδειξη οικιστικού συνόλου Μάνης.

> Ισχυρή αναβάθμιση προσπελασιμότητας στο σύνολο της ΠΕ Λακωνίας.

> Ενίσχυση κέντρων Καλλικρατικών Δήμων

Ειδικότερα, στο ΠΧΠ, οι κατευθύνσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού, έχουν ως εξής:

- Γενική κατεύθυνση είναι ο περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης για εγκαταστάσεις τουρισμού-αναψυχής και για παραθεριστική κατοικία και η ανάπτυξή τους κυρίως σε ειδικές ζώνες που να επιτρέπουν τις χρήσεις αυτές ή/και σε οργανωμένους υποδοχείς.

[116] ΦΕΚ Α' 241/23.12.2016

[117] https://ypen.gov.gr/chorikos-schediasmos/chorotaxia/meletes/

- Η ανάπτυξη του τουρισμού στην Πελοπόννησο ακολουθεί τις κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑΤ (2013).
- Οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑΤ εξειδικεύονται σε επίπεδο Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων.
- Η ανάπτυξη του ορεινού χώρου της Πελοποννήσου ακολουθεί τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου, καθώς και το ειδικό καθεστώς προστασίας βάσει διαταγμάτων που έχουν ή αναμένεται να θεσμοθετηθούν, με τις παρακάτω επιπλέον επισημάνσεις:
  - Ενισχύεται η υφιστάμενη τουριστική δραστηριότητα στους ορεινούς οικισμούς του Μαινάλου.
  - Προωθείται η αναδυόμενη τουριστική δραστηριότητα στην ορεινή Κορινθία.
  - Δημιουργούνται προϋποθέσεις ανάπτυξης τουριστικής δραστηριότητας στον Πάρνωνα.
  - Προωθείται ο οικοτουρισμός στον Ταΰγετο.
  - Διασύνδεση των παραπάνω περιοχών μεταξύ τους.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (ΠΕΣΔΑ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ:

Το ΠΕΣΔΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων, τα οποία παράγονται στην Περιφέρεια, προσδιορίζει τις γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείρισή τους, σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων και υποδεικνύει τα κατάλληλα μέτρα που προωθούν ιεραρχικά και συνδυασμένα: α) την πρόληψη, β) την επαναχρησιμοποίηση, γ) την ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, όπως ανάκτηση ενέργειας, και ε) την ασφαλή τελική διάθεση σε επίπεδο Περιφέρειας. Περιλαμβάνεται, επίσης, σχέδιο Πρόληψης για τη Δημιουργία Αποβλήτων.

Οι στόχοι που θέτει καθώς και τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης τους αποβλέπουν στη διαμόρφωση Οργανωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων οι οποίες θα καλύπτουν το σύνολο της Περιφέρειας. Το ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου διαρθρώνεται στους ακόλουθους άξονες δράσης:

> Βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων στο σύνολο της Περιφέρειας

> Πρόληψη ή μείωση της παραγωγής αποβλήτων (ποσοτική μείωση) καθώς και μείωση της περιεκτικότητάς τους σε επικίνδυνες ουσίες (ποιοτική βελτίωση).

> Επαναχρησιμοποίηση υλικών από τα απόβλητα.

> Αξιοποίηση των αποβλήτων (ανακύκλωση και ανάκτηση ενέργειας).

> Εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

> Εφαρμογή της αρχής της εγγύτητα Χρησιμοποίηση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την τεχνολογική εφαρμοσιμότητα και την οικονομική βιωσιμότητα.

> Προώθηση της οργάνωσης, με την ευθύνη του παραγωγού, ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης των άλλων ρευμάτων αποβλήτων, πλην των αστικών: μη επικίνδυνα βιομηχανικά, ελαστικά Αυτοκινήτων, ΑΕΕΚ, ΟΤΚΖ, ΑΗΗΕ, ιλύες ΕΕΛ, επικίνδυνα αστικά στερεά απόβλητα, κ.λπ.

> Ουσιαστική συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στους τομείς που παρουσιάζουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον.

> Αποκατάσταση όλων των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων.

> Ασφαλής τελική διάθεση των αποβλήτων.

> Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού έτσι ώστε να υπάρχει ενεργή συμμετοχή και ευθύνη των πολιτών στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (EL01):

Το Σχέδιο Διαχείρισης των Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ)[118] καταρτίζεται σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος για τις περιοχές που υπάρχουν δυνητικοί σοβαροί κίνδυνοι πλημμύρας ή είναι πιθανόν να σημειωθεί πλημμύρα οι οποίες ονομάζονται Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας.

Το Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (ΥΔ 01) αποτελεί ένα από τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα, στα οποία διαιρέθηκε ο ελληνικός χώρος με το Νόμο 1739/1987 (ΦΕΚ 201/Α/20-11-1987). Το Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου εκτείνεται γεωγραφικά στη δυτική και νοτιοδυτική Πελοπόννησο. Η συνολική έκταση του Διαμερίσματος είναι 7.235χλμ2 . Από διοικητικής άποψης, σε αυτή την έκταση περιλαμβάνονται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, οι Περιφερειακές Ενότητες Αρκαδίας, Ηλείας, Αχαΐας, Μεσσηνίας και Λακωνίας. Όσον αφορά στα φυσικά-γεωμορφολογικά όρια του Διαμερίσματος, αυτά είναι προς τα βόρεια οι ορεινοί όγκοι Ερύμανθου και Αροανίων, προς τα ανατολικά τα όρη του Αρτεμισίου, του Μαίναλου και του Ταΰγετου, προς τα νότια ο Μεσσηνιακός Κόλπος και προς τα δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος και ο Κυπαρισσιακός Κόλπος. Η μέση ετήσια βροχόπτωση εκτιμάται σε 1.100χλστ, με τις τιμές να είναι υψηλότερες για τις ορεινές περιοχές της Αρκαδίας και του Ταΰγετου και σημαντικά χαμηλότερες στα παράλια. Στα βόρεια, το Διαμέρισμα συνορεύει με το Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου (ΥΔ 02), ενώ στα ανατολικά, με το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Πελοποννήσου (ΥΔ 03). Οι Λεκάνες Απορροής Ποταμού Αλφειού (GR29) και Πάμισου – Νέδοντος – Νέδα (GR32) συγκροτούν το εν λόγω Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου (ΥΔ 01).

[118] https://www.eydpelop.gr/2014-2020/e-p-peloponnisos-2014-2020/periferiakes-stratigikes/eresimotites-pesda-ydata/

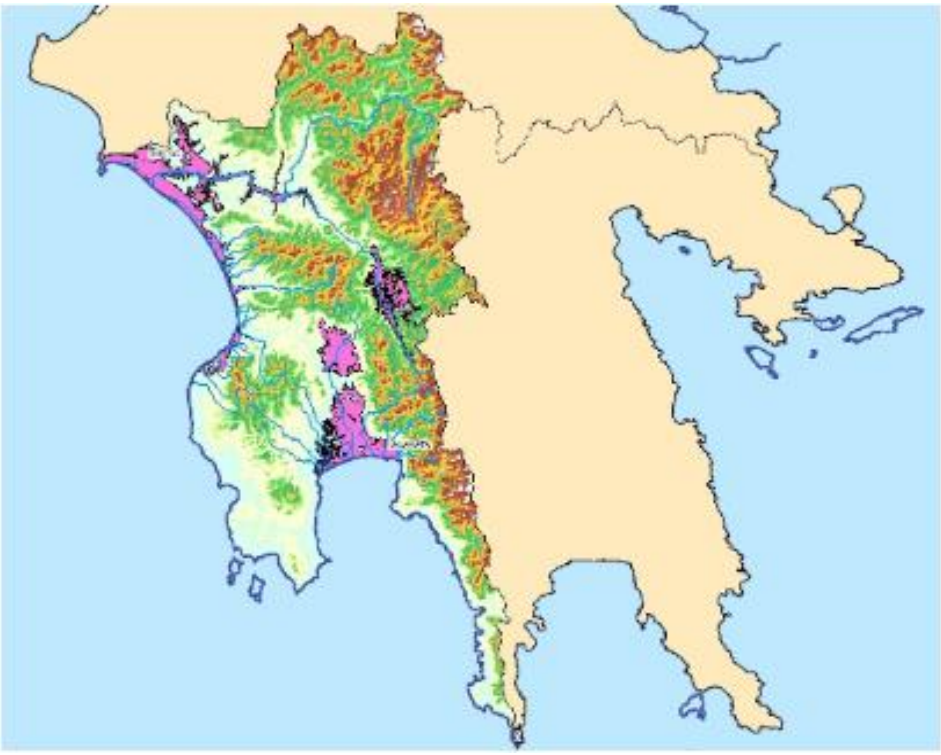

Εικόνα 2: Η χαρτογραφική απεικόνιση του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (EL01).

Πηγή: Ειδική Γραμματεία Υδάτων, ΥΠΕΝ, 2023

Τα ΣΔΚΠ, περιλαμβανομένων των Χαρτών Επικινδυνότητας και Χαρτών Κινδύνων Πλημμύρας, αποτελούν το στρατηγικό εργαλείο για την εφαρμογή της πολιτικής για την αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου πλημμύρας στο σύνολο της χώρας. Τα ΣΔΚΠ περιλαμβάνουν ένα Πρόγραμμα Μέτρων για την ορθή διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας σε όλες τις φάσεις διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας που θέτει η Οδηγία 2007/60/ΕΚ {Πρόληψη, Προστασία, Ετοιμότητα, Αποκατάσταση).

4.3.3. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους. Δεν πρόκειται απλώς για μια οικονομική μετάβαση. Στόχος είναι να γίνουν θεμελιώδεις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που θα επηρεάσουν όχι μόνο την οικονομική δραστηριότητα, αλλά και τις τεχνολογίες, τις νοοτροπίες και τους θεσμούς. Μία μετάβαση που συνδυάζει την οικονομική αποτελεσματικότητα με την καινοτομία και τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό με την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και τη δικαιοσύνη.

Το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σκοπεύει να είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα ψηφιοποιημένο και

πράσινο μοντέλο ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ευρωπαϊκές συστάσεις για την χώρα μας, σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις και τις αναγκαίες για την έγκαιρη ολοκλήρωσή τους επενδύσεις, και να προσθέσει ακόμη πιο φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αποτελούν μέρος της στρατηγικής ατζέντας της Ελληνικής Κυβέρνησης, πολλές από τις οποίες περιλαμβάνονται και στην έκθεση της Επιτροπής «Πισσαρίδη».

Το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή, (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Με οικονομικούς όρους, ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου είναι να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, εθνικό προϊόν και απασχόληση, κενό ενδημικό των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας κατά την τελευταία δεκαετία που επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας του COVID-19.

Σε αυτό το πλαίσιο, το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποσκοπεί στο να κινητοποιήσει σημαντικές δυνάμεις από τον ιδιωτικό τομέα χρησιμοποιώντας: (α) σε σημαντικό βαθμό Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων, (β) Εταιρείες Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών για την πραγματοποίηση έργων ενεργειακής απόδοσης στον δημόσιο τομέα και (γ) συγχρηματοδοτήσεις μέσω ποικίλων χρηματοδοτικών εργαλείων ώστε να συγκεντρώσει σημαντικότατα επιπρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια για τις επιλέξιμες ιδιωτικές επενδύσεις.

1. Ως προς την πράσινη μετάβαση, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: διασύνδεση των ελληνικών νησιών, η οποία θα μειώσει σημαντικά το ενεργειακό κόστος νοικοκυριών και επιχειρήσεων και θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού της χώρας σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Εγκατάσταση εκατομμυρίων έξυπνων τηλεμετρητών ενέργειας με στόχο την ενεργειακή εξοικονόμηση. Εκτεταμένο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, κτιριακών υποδομών επιχειρήσεων και δημοσίων κτιρίων και υποδομών. Ανάπτυξη προσβάσιμων σταθμών φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα. Μεταρρύθμιση του πολεοδομικού σχεδιασμού με την εισαγωγή πολεοδομικών σχεδίων που θα πληροφορούν έγκυρα και αμέσως για τις δυνατότητες χρήσης γης για σχεδόν τα 4/5 της χώρας. Προώθηση στρατηγικών αστικών αναπλάσεων υψηλής αναπτυξιακής και περιβαλλοντικής αξίας. Μεγάλες επενδύσεις σε αρδευτικά και αντιπλημμυρικά έργα μέσω ΣΔΙΤ συνοδευόμενα από αλλαγές στην χρήση των δικτύων άρδευσης και εγκατάσταση τηλεμετρητών για τον εντοπισμό διαρροών και την έξυπνη διαχείριση του νερού. Νέο Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης σε συνδυασμό με αναμόρφωση των δασικών χαρτών. Πρωτοβουλίες για προστασία της βιοποικιλότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν την ίδρυση Εθνικού Συστήματος Μόνιμης Παρακολούθησης ειδών και βιοτόπων και επιτήρησης των προστατευόμενων περιοχών. Δημιουργία Περιφερειακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας μέσω ΣΔΙΤ, κ.ο.κ.

2. Για την ψηφιακή μετάβαση, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: προεγκατάσταση υποδομής οπτικών ινών στα κτίρια για τη διευκόλυνση της μετάβασης στην χρήση δικτύων οπτικών ινών από επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ανάπτυξη διαδρόμων δικτύου 5G στους ελληνικούς αυτοκινητόδρομους. Ψηφιακό μετασχηματισμό επιχειρήσεων, με απόκτηση εξοπλισμού, υπηρεσιών cloud και διαδικτυακών υπηρεσιών. Ευρείες επενδύσεις σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν αναβάθμιση των ψηφιακών υπηρεσιών που παρέχουν τα υπουργεία, το

ψηφιακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ψηφιοποίηση πολεοδομιών δήμων, της δικαιοσύνης (e-justice) , τις “έξυπνες” πόλεις (smart cities) κ.ο.κ.

3. Ως προς τον πυλώνα απασχόλησης, δεξιοτήτων και συνοχής, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, που ενισχύει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διατήρησή τους σε περιόδους κρίσης. Προώθηση σύγχρονων Ενεργητικών και μη Ενεργητικών Πολιτικών για την Αγορά Εργασίας (Active and Passive Labour Market Policies), αποσκοπώντας σε ενεργοποίηση της αγοράς εργασίας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και δικτύου προστασίας κατά της ανεργίας. Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού μέσω ενός ανταποδοτικού συστήματος επικουρικών συντάξεων. Τα πλέον σύγχρονα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης για την αύξηση της απασχόλησης που δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταρρύθμιση στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και μαθητείας. Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενισχύουν την αυτονομία των ελληνικών πανεπιστημίων, τις επιδόσεις τους στην έρευνα και την ποιότητα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης και της σύνδεσής της με την αγορά εργασίας.

Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας, προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες υγείας υψηλής ποιότητας. Στις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται: ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, η αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας , η εισαγωγή θεραπευτικών πρωτοκόλλων στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, καθώς και η δημιουργία ατομικού ηλεκτρονικού φακέλου υγείας για κάθε ασθενή. Τέλος, μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενδυναμώνουν την κοινωνική δικαιοσύνη και το δίκτυο κοινωνικής προστασίας, μέσω προγραμμάτων ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων, που προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και στηρίζουν τη διαφορετικότητα, ενώ θωρακίζουν το σύστημα κοινωνικών παροχών.

4. Σε ό,τι αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις και τον θεσμικό μετασχηματισμό, το Σχέδιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που περιλαμβάνουν περαιτέρω ψηφιοποίηση των φορολογικών υπηρεσιών, κωδικοποίηση και εκσυγχρονισμό της φορολογικής νομοθεσίας, δράσεις κατά του λαθρεμπορίου, ηλεκτρονική διασύνδεση των ταμειακών μηχανών και των POS με τις φορολογικές αρχές και χρήση τεχνητής νοημοσύνης για τη διευκόλυνση των φορολογικών ελέγχων. Ενέργειες προς εκσυγχρονισμό του πλαισίου διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των δημοσίων επενδύσεων με δράσεις υπέρ της ενίσχυσης της διαφάνειας. Μια φιλόδοξη ατζέντα για τη βελτίωση της ταχύτητας και αποτελεσματικότητας στην απονομή της δικαιοσύνης, με μεταρρυθμίσεις, επενδύσεις και ψηφιοποίηση. Δέσμευση για περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς, και νέες δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους.

Τομεακές πολιτικές για ενίσχυση του πολιτισμού, του τουρισμού, της έξυπνης βιομηχανικής παραγωγής, και της αγροτοδιατροφής. Τέλος, ανάπτυξη πολυμορφικών, προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών, με βελτίωση της συνδεσιμότητας και μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου.

Αξιοποίηση των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων. Η Ελλάδα δικαιούται να αντλήσει από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δάνεια ύψους περίπου 13 δισ. ευρώ. Το ελληνικό Σχέδιο σκοπεύει να αξιοποιήσει το σύνολο αυτών των κεφαλαίων προκειμένου να προωθήσει και να χρηματοδοτήσει σημαντικές επιπρόσθετες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και έτσι να περιορίσει: (α) το πολύ μεγάλο παραγωγικό κενό (output gap) της οικονομίας που το 2020 προβλέπεται να φτάσει στο 12,3%, (β) το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο επενδύσεων που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία κατά την τελευταία δεκαετία: Το 2019 οι επενδύσεις έφτασαν το 10.1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 22,2% του μέσου όρου της ευρωζώνης, (γ) το σημαντικά υψηλότερο κόστος δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Περίπου τα 2/3 του συνολικού επενδυτικού κενού αφορούν στις επιχειρηματικές επενδύσεις, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη σημαντικών επενδυτικών ευκαιριών. Ως εκ τούτου, η αξιοποίηση των δανείων του Ταμείου για χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων, σε συνδυασμό με κατάλληλες μεταρρυθμίσεις, μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Γενικοί Στόχοι του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:

1. Πράσινη Μετάβαση

2. Ψηφιακός μετασχηματισμός

3. Απασχόληση, δεξιότητες, κοινωνική συνοχή

4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας

5.ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

5.1.ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΒΑΑ

Στη συγκεκριμένη υποενότητα εξειδικεύονται οι Άξονες της Στρατηγικής σε προβλεπόμενες Παρεμβάσεις – Δράσεις, που αντιστοιχούν στους Ε.Σ.. Ειδικότερα περιγράφονται οι προτεινόμενες Δράσεις και Πράξεις του Σχεδίου. Εκτιμάται πως το ποσοστό του Π/Υ των δράσεων της Στρατηγικής του στόχου πολιτικής 5 που αφορούν Πεδία Παρέμβασης που συμβάλουν στις δράσεις για το Κλίμα ανέρχεται στο 61,9%.

Πίνακας 38:Η εξειδίκευση Αξόνων Στρατηγικής και Ειδικών Στόχων σε Παρεμβάσεις – Δράσεις και Πράξεις (Έργα).

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ (ΕΡΓΑ)	ΔΕΙΚΤΕΣ (εκροών και αποτελεσμάτων)
Α.Σ.1.: Μετάβαση σε βελτιωμένες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές στο Δήμο Καλαμάτας	Ε.Σ.1.1.: Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.	5i	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων.	Δράση 1.1.1.: Βελτίωση λειτουργίας και εικόνας Ιστορικού Κέντρου.	Πράξη 1.1.1.1.: Αναδιάταξη – Αναδιοργάνωση Πλατείας 23ης Μαρτίου (Μεταφερόμενο Κωδ.έργου: 5150081)	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που

						συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		5i	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων.		Πράξη 1.1.1.2.: Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά (Μεταφερόμενο Κωδ.έργου: 5038694)	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		5i	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων.		Πράξη 1.1.1.3.:Αναζωογόνηση περιοχής Ανατολικού Τμήματος Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας (Α ΦΆΣΗ)	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης
		5i	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή	Δράση 1.1.2: Επέκταση και αναβάθμιση	Πράξη 1.1.2.1.: Ενεργειακή	RCO19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή

			μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	δημόσιων υποδομών του Δήμου Καλαμάτας με βάση τις αρχές βιώσιμης απόδοσης και κυκλικής οικονομίας	αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας	απόδοση
						RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		5i	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης		Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας	RCO19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
						RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για

						ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		5i	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης		Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.)	RCO19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
						RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

		5i	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης		Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης
		5i	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων.		Πράξη 1.1.2.5.: Ανάπλαση του δυτικού παράλιου μετώπου περιοχής "Κορδία" της Καλαμάτας	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης

		5i	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης		Πράξη 1.1.2.6.: Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Καλαμάτας	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης
		5i	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων.		Πράξη 1.1.2.7.: Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ (Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων)	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης
		2vi	58: Προσαρμογή στα	Δράση 1.1.3:	Πράξη 1.1.3.1.:	RCO75 - Στρατηγικές για

			μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)	Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο υλοποίησης του κλιματικού συμβολαίου	Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας	ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
		5i	81: Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές		Πράξη 1.1.3.2.: Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για

					οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου	ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		5i	82: Τροχαίο υλικό καθαρών αστικών μεταφορών		Πράξη 1.1.3.3.: Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των υπηρεσιών του Δήμου για τις ανάγκες των πολιτών.	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
		2vii	79: Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και		Πράξη 1.1.3.4.: Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται

			γαλάζιες υποδομές		περιοχή «Κορδία»	
Α.Σ.2.: Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος για την ενίσχυση της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας	Ε.Σ.2.1.: Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα	5i	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού.	Δράση 2.1.1: Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας	Πράξη 2.1.1.1.: Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Καλαμάτας (DMO).	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης

		5i	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού.		Πράξη 2.1.1.2.: Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού Δήμου Καλαμάτας (DMS)	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης
	Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας	5i	166: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών.	Δράση 2.2.1: Αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών για την ανάδειξη πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας	Πράξη 2.2.1.1.: Ψηφιακή Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Καλαμάτας	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
						RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

		5i	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού.		Πράξη 2.2.1.2.: Εκθεσιακό Κέντρο Αλιείας και Θάλασσας Δήμου Καλαμάτας	Χωρίς δεικτοποίηση – πράξη εκτός πόρων για τη ΣΒΑΑ βάσει της Πρόσκλησης
Α.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας στο Δήμο Καλαμάτας.	Ε.Σ.3.1.: Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.	5i	75: Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις ΜΜΕ	Δράση 3.1.1: Ενίσχυση της λειτουργίας των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για ανάπτυξη διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των	Πράξη 3.1.1.1.: Υποστήριξη των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για την ενσωμάτωση στη λειτουργία τους διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες) RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις

				πόρων.	των πόρων	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
						RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
						PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
Α.Σ.4.: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας	Ε.Σ.4.1.: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας	4ια	159: Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών κοινοτήτων.	Δράση 4.1.1: Αναβάθμιση και επέκταση υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και πρόληψης προς όφελος των πολιτών και των μειονεκτουσών ομάδων	Πράξη 4.1.1.1.: Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Διημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΚΔΗΦ)	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
		4ια	159: Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών		Πράξη 4.1.1.2.: Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) (Β΄ΦΑΣΗ)	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται

			κοινοτήτων.		(Μεταφερόμενο Κωδ.έργου: 5129394)	
		4ια	160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών).		Πράξη 4.1.1.3.: Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας (Μεταφερόμενο Κωδ.έργου: 5181161)	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
		4ια	158: Μέτρα για την αναβάθμιση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και προσιτές υπηρεσίες.	Δράση 4.1.2: Δημιουργία μηχανισμού για την ισότιμη πρόσβαση σε πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών στο Δήμο Καλαμάτας	Πράξη 4.1.2.1.: Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται

Πηγή:Ιδία επεξεργασία

5.1.1.Άξονας Στρατηγικής 1

Ε.Σ.1.1.: Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας:

Δράση 1.1.1.: Βελτίωση λειτουργίας και εικόνας Ιστορικού Κέντρου:

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.1.1.:** Αναδιάταξη – Αναδιοργάνωση Πλατείας 23ης Μαρτίου (Μεταφερόμενο, Κωδικός έργου: 5150081)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη αφορά στην ανάπλαση της οδού και της πλατείας 23ης Μαρτίου, σε μια περιοχή εντός των ορίων του Ιστορικού Κέντρου της Καλαμάτας, που αποτελεί μία από τις δύο περιοχές εστίασης της εγκεκριμένης ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας. Η οδός 23ης Μαρτίου αποτελεί το νότιο άκρο του κύριου πυρήνα του Ιστορικού Κέντρου της πόλης. Σε αυτήν απαντώνται αρκετά διατηρητέα κτίρια, που συνολικά μαζί με την ευρισκόμενη σε επαφή πλατεία – ιστορικό τόπο του Ι.Ν. Αποστόλων αποτελούν τοπόσημο ταυτισμένο με την ιστορική φυσιογνωμία της Καλαμάτας. Η πλατεία που βρίσκεται σε επαφή με την οδό έχει ονομαστεί σε ένδειξη μνήμης ως Πλατεία 23ης Μαρτίου, από όπου ξεκίνησε η Ελληνική Επανάσταση του 1821 και σε αυτή λαμβάνουν χώρα εκδηλώσεις στις εθνικές εορτές. Στη συνέχεια της πλατείας βρίσκεται το βυζαντινό εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων, που αποτελεί και το ιστορικό σύμβολο της πόλης. Η περιοχή του έργου περιλαμβάνει το τμήμα της οδού 23ης Μαρτίου, από την οδό Νέδοντος έως την οδό Σταδίου και στην οδό Υπαπαντής από το round - about μέχρι τα όρια της μελέτης διαμόρφωσης της οδού (περίπου 50μ. από τον κυκλικό κόμβο). Πρόκειται για μία ολοκληρωμένη παρέμβαση λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας του πολιτιστικού αποθέματος του Ιστορικού Κέντρου της Καλαμάτας. Προς την κατεύθυνση αυτή δίδεται προτεραιότητα στην κίνηση των πεζών με την αύξηση της επιφάνειας της πλατείας και των πεζοδρομίων της οδού 23ης Μαρτίου, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα φιλικό περιβάλλον για τους κατοίκους και τους πολυάριθμους επισκέπτες της πόλης, στην περιοχή παρέμβασης για την ανάδειξη του Ιστορικού Κέντρου της Καλαμάτας. Στο νέο προστιθέμενο χώρο της Πλατείας 23ης Μαρτίου πραγματοποιείται η εκ νέου χωροθέτηση των προτομών των ηρώων της Επανάστασης του 1821 στην υφιστάμενη βάση τους, οι οποίες βρίσκονται πάνω στη νησίδα ανάμεσα στα δύο ρεύματα κυκλοφορίας. Η τοποθέτηση και ο προσανατολισμός των προτομών γίνεται λαμβάνοντας υπόψη την άφιξη των συγκεκριμένων προσώπων κατά την Τελετή Αναπαράστασης της 23ης Μαρτίου. Ειδικότερα, με την προτεινόμενη παρέμβαση μειώνεται το διαθέσιμο οδόστρωμα κίνησης των οχημάτων επί της οδού Σταδίου, από την οδό Νέδοντος έως τον κυκλικό κόμβο με την οδό Υπαπαντής και επιτυγχάνεται: α) αύξηση του πλάτους των πεζοδρομίων εκατέρωθεν του δρόμου από τα 2,50 μ. στα 6,00 μ. και προστίθενται διαβάσεις πεζών, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζεται το δίκτυο όδευσης τυφλών από την οδό Αριστομένους επεκτεινόμενο προς την οδό 23ης Μαρτίου (τοποθετείται εντός των

	στοών) και β) αύξηση της Πλατείας 23ης Μαρτίου κατά περίπου 1 στρέμμα. Επιπρόσθετα μέσω της πράξης: • Τοποθετούνται καθιστικά τόσο στην πλατεία, όσο και στα πεζοδρόμια. • Εξασφαλίζεται η σωστή σήμανση για την κυκλοφορία των αυτοκινήτων και των πεζών. • Γίνεται νέα διαμόρφωση της φύτευσης με διατήρηση κάποιων υφιστάμενων δέντρων, φύτευση νέων δέντρων για σκίαση στους χώρους καθιστικών , φύτευση θάμνων και εγκατάσταση χλοοτάπητα, ενώ σχεδιάζονται επίσης νέα μικρά παρτέρια στα πεζοδρόμια και κατασκευάζεται δίκτυο άρδευσης. • Τοποθετούνται κάδοι μικροαπορριμμάτων χωρητικότητας 80 λίτρων. • Τοποθετούνται φωτιστικά τεχνολογίας Led ισχύος 43W και ισχύος 47W. • Πραγματοποιούνται λοιπές εργασίες τροποποίησης/ αντικατάστασης υπόγειων δικτύων υποδομών (ύδρευσης, αποχέτευσης) και έργων απορροής ομβρίων υδάτων της περιοχής.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.452.500,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η προτεινόμενη Πράξη ανάπλασης της οδού και της πλατείας 23ης Μαρτίου αποτελεί μία ολοκληρωμένη παρέμβαση λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας του πολιτιστικού αποθέματος του Ιστορικού Κέντρου της Καλαμάτας. Με την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης Πράξης αναμένεται περιβαλλοντική αναβάθμιση της περιοχής, αύξηση των περιοχών κίνησης των ευάλωτων χρηστών, αποσυμφόρηση του οδικού δικτύου περιφερειακά της πλατείας, αισθητική αναβάθμιση της περιοχής και βελτίωση της άνεσης της κυκλοφορίας των πεζών. Μέσω της συγκεκριμένης Πράξης θα αναδειχθεί το Ιστορικό Κέντρο και τα πολιτιστικά του στοιχεία, θα συνδεθεί με το εμπορικό τμήμα της πόλης, ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργηθεί ένα περιβάλλον φιλικό προς τους κατοίκους. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) Δήμου Καλαμάτας • Επιχειρησιακό Σχέδιο Εξασφάλισης Κοινόχρηστων και Κοινωφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-	-

2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.1.2. Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά Πράξη 1.1.1.3.:Αναζωογόνηση περιοχής Ανατολικού Τμήματος Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας (Α ΦΑΣΗ)
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.

	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** □
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2025
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.1.2.:** Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά (Μεταφερόμενο, Κωδικός έργου: 5038694)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η οδός Αναγνωσταρά με κατεύθυνση τον άξονα βορρά – νότου, που ξεκινά από την οδό Βαλαωρίτου και καταλήγει στην πλατεία 23^{ης} Μαρτίου, βρίσκεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της εντός των ορίων του Ιστορικού Κέντρου της Καλαμάτας, το οποίο αποτελεί μία από τις δύο περιοχές εστίασης της εγκεκριμένης ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας. Πρόκειται για ένα δρόμο που κατά το παρελθόν έσφυζε από ζωή λόγω των πολλών μικρών καταστημάτων λιανικής πώλησης που υπήρχαν. Η σημερινή εικόνα της οδού εμφανίζει σημεία εγκατάλειψης, καθώς πολλά καταστήματα έχουν κλείσει και παραμένουν κενά, με αποτέλεσμα η οδός να μην είναι ελκυστική για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων. Η συγκεκριμένη Πράξη της ανάπλασης της οδού Αναγνωσταρά εντάσσεται στην προσπάθεια του Δήμου Καλαμάτας για την αναβάθμιση περιοχών σημαντικού ιστορικού και εμπορικού ενδιαφέροντος στην πόλη, προκειμένου να αναδειχθεί εκ νέου σε εμπορική οδό. Η συνολική επιφάνεια των προτεινόμενων εργασιών είναι περίπου 5.000 τ.μ., ενώ οι εργασίες ανάπλασης αφορούν σε διαπλάτυνση των υφιστάμενων πεζοδρομίων με ταυτόχρονη δημιουργία εσοχών για στάθμευση οχημάτων ανάγκης και διανομής, αποξήλωση του υπάρχοντος οδοστρώματος και τοποθέτηση έγχρωμων κυβόλιθων τσιμέντου στην ίδια στάθμη που βρίσκεται σήμερα ο δρόμος, κατασκευή νέου δικτύου ηλεκτροφωτισμού, που θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και την τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων τύπου led, διευθέτηση των ομβρίων υδάτων και φύτευση δέντρων. Οι εργασίες που θα υλοποιηθούν περιγράφονται αναλυτικά στη με Αρ. 83/2018 εγκεκριμένη μελέτη. Η Πράξη χωρίζεται στα ακόλουθα δύο Υποέργα: • Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά • Αποξύλωση ξύλινων ιστών της ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ Δικτύων στην υπό ανάπλαση περιοχή
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	567.537,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ –	Η ανάπλαση της οδού Αναγνωσταρά στοχεύει, τόσο στην αναβάθμιση της

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	ευρύτερης περιοχής, όσο και στη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των καταστημάτων που βρίσκονται σε αυτή. Η υλοποίηση της παρούσας Πράξης θα αναβαθμίσει το Ιστορικό Κέντρο της Καλαμάτας και θα βελτιώσει την εικόνα και τη λειτουργικότητα της περιοχής παρέμβασης, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης. Παράλληλα, θα αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα αυξηθεί η προσέλκυση τουριστών. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) Δήμου Καλαμάτας • Επιχειρησιακό Σχέδιο Εξασφάλισης Κοινόχρηστων και Κοινωφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.1.1. Αναδιάταξη – Αναδιοργάνωση Πλατείας 23ης Μαρτίου Πράξη 1.1.1.3.:Αναζωογόνηση περιοχής Ανατολικού Τμήματος Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας (Α ΦΆΣΗ)
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική

	Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: - ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» - ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» - Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2025
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.1.3.:** Αναζωογόνηση περιοχής Ανατολικού Τμήματος Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας (Α ΦΆΣΗ)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Στη συγκεκριμένη Δράση επιδιώκεται η αναβάθμιση και αναζωογόνηση του Ανατολικού Τμήματος του Ιστορικού Κέντρου, που περικλείεται από τις οδούς Σταδίου, Αναγνωσταρά, Καίσαρη και Φαρών (έκταση ίση με 112.487 τ.μ.). Το παρόν τμήμα του ιστορικού κέντρου δεν έχει δεχθεί καμία επέμβαση

	ανάπλασης και η εικόνα του παραπέμπει σε υποβαθμισμένη περιοχή. Συνεπώς η σημερινή εικόνα του ανατολικού ιστορικού κέντρου της πόλης της Καλαμάτας δεν είναι ελκυστική τόσο για τους δημότες, όσο και για τους επισκέπτες του Δήμου. Η συγκεκριμένη Πράξη εντάσσεται στην προσπάθεια του Δήμου Καλαμάτας για την αναβάθμιση περιοχών σημαντικού ιστορικού και εμπορικού ενδιαφέροντος στην πόλη, προκειμένου να αναδειχθεί εκ νέου.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.000.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η αναζωογόνηση της περιοχής του Ανατολικού Τμήματος του Ιστορικού Κέντρου της Καλαμάτας θα βελτιώσει την εικόνα και τη λειτουργικότητα της περιοχής παρέμβασης, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Συγχρόνως, θα αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα αυξηθεί η προσέλκυση τουριστών. Πρόκειται για τμήμα του Ιστορικού Κέντρου που δεν έχει δεχθεί καμία επέμβαση αναβάθμισης και αναζωογόνησης, με πολλά εγκαταλελειμμένα διατηρητέα κτίρια και γενικά άδεια κελύφη παλαιών αποθηκών, εργαστηρίων και λοιπών επαγγελματικών χώρων. Στερείται παντελώς δικτύου πεζόδρομων – ποδηλατοδρομων, ενώ οι δρόμοι είναι πολύ στενοί, χωρίς σχεδόν καθόλου πεζοδρόμια, ελεύθερους χώρους και πράσινο. Λόγω της μακροχρόνιας εγκατάλειψης, η εικόνα παραπέμπει σε σημαντική υποβάθμιση αισθητική, λειτουργική, κοινωνική και οικονομική. Η έκταση της περιοχής καθιστά αναγκαία τη σταδιακή υλοποίηση των παρεμβάσεων κατά φάσεις. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) Δήμου Καλαμάτας • Επιχειρησιακό Σχέδιο Εξασφάλισης Κοινόχρηστων και Κοινωφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ	--

ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.1.1. Αναδιάταξη – Αναδιοργάνωση Πλατείας 23ης Μαρτίου Πράξη 1.1.1.2. Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1ο εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2ο εξάμηνο του 2027

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

Δράση 1.1.2: Επέκταση και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών του Δήμου Καλαμάτας με βάση τις αρχές βιώσιμης απόδοσης και κυκλικής οικονομίας.

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.1.:** Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της παρούσας Πράξης είναι η ενεργειακή αναβάθμιση του Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας, που βρίσκεται στην Καλαμάτα (οδός Μητροπολίτου Μελετίου 13) και κατασκευάστηκε το 1975. Όσον αφορά τη μορφολογία του κτιρίου, αυτό αποτελείται από τέσσερις ορόφους (υπόγειο, ισόγειο, Α΄ όροφος και Β΄ όροφος). Ο υπόγειος όροφος αποτελείται από αποθηκευτικούς χώρους, αρχείο και μηχανοστάσιο. Ο ισόγειος όροφος αποτελείται από γραφεία εξυπηρέτησης, κουζίνα, το γραφείο του Μητροπολίτη και το γραφείο του πρωτοσύγκελου. Ο Α΄ όροφος αποτελείται από την Αίθουσα του Θρόνου, βιβλιοθήκη, κειμηλιοθήκη, τραπεζαρία, κουζίνα και χώρο υποδοχής. Ο Β΄ όροφος αποτελείται από το Παρεκκλήσι, τον κοιτώνα του Μητροπολίτη, ξενώνες, κουζίνα, καθιστικό, καθημερινό και ιματιοθήκη. Στις όψεις του κτιρίου υπάρχουν περιμετρικά των κουφωμάτων και περιμετρικά όλου του κτιρίου διακοσμητικές κορνίζες. Επίσης, υπάρχουν έρκερ, κολώνες κυκλικής διατομής, σκοτίες και αρχιτεκτονικά στοιχεία τα οποία πρέπει να διατηρηθούν και μετά τις επεμβάσεις της ενεργειακής αναβάθμισης του κτιρίου. Τα κουφώματα και τα παντζούρια του Μητροπολιτικού Μεγάρου είναι ξύλινα και παλιά με μονό υαλοπίνακα. Η στέγη είναι ξύλινη με επικάλυψη κεραμίδια. Καθώς βάσει της τότε νομοθεσίας δεν υπήρχε απαίτηση ενεργειακής μελέτης, το κτίριο κατασκευάστηκε χωρίς θερμομόνωση (φέρων οργανισμός, τοιχοποιία, στέγη και δάπεδο). Η μελέτη για την ενεργειακή αναβάθμιση του Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας περιλαμβάνει τις παρακάτω κύριες οικοδομικές εργασίες: • Εξωτερική θερμομόνωση κελύφους d= 5cm • Θερμομόνωση και υγρομόνωση δώματος • Θερμομόνωση κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη • Αντικατάσταση κουφωμάτων • Θερμομόνωση πυλωτής - υπογείου • Αντικατάσταση και ενεργειακή αναβάθμιση φωτιστικών • Αντικατάσταση - ενεργειακή αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης και ψύξης. Επειδή το κτίριο έχει χρόνια να συντηρηθεί έχουν υπολογιστεί στη

	μελέτη και κάποιες επιπλέον εργασίες, οι οποίες είναι απαραίτητες και πρέπει να γίνουν μαζί με τις κύριες εργασίες της ενεργειακής αναβάθμισης του κτιρίου. Αυτές είναι οι εξής: • Επισκευή και συντήρηση παντζουριών • Βαφή (εξωτερικού χώρου) προσόψεων σε σημεία που δεν μπαίνει εξωτερική θερμομόνωση • Βαφή εσωτερικού χώρου Στις ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες περιλαμβάνονται τα εξής: • Αντικατάσταση των παλαιών και ενεργοβόρων φωτιστικών σωμάτων φθορισμού του υπογείου και των χώρων γραφείων του ισογείου με νέου τύπου φωτιστικά σώματα με χρήση λαμπτήρων τύπου LED. • Αντικατάσταση όλων των λαμπτήρων σε όλα τα φωτιστικά του κτιρίου με λαμπτήρες τύπου LED. • Αναβάθμιση του συστήματος θέρμανσης με αντικατάσταση του παλαιού και ενεργοβόρου χαλύβδινου λέβητα πετρελαίου με αντλία θερμότητας αέρα – νερού και με υψηλό βαθμό απόδοσης. Επειδή η λειτουργική χρήση των ορόφων του κτιρίου είναι διαφορετική επιλέχτηκε η χρήση ατομικής μονάδας αντλίας θερμότητας ανά όροφο του κτιρίου. • Κατασκευή νέου δικτύου θέρμανσης - κλιματισμού με σωλήνες θερμικής αυτοσυγκόλλησης PP-R με ενδιάμεσο στρώμα υαλονημάτων. Οι συγκεκριμένοι σωλήνες έχουν πολύ μικρό συντελεστή γραμμικής διαστολής, πολύ μικρές θερμικές απώλειες και ελάχιστες τριβές δικτύου. Συγχρόνως θα γίνει, βάσει μελέτης, νέα διαστασιολόγηση του δικτύου, με αποτέλεσμα την αποδοτικότερη λειτουργία του συστήματος θέρμανσης – κλιματισμού. • Αντικατάσταση όλων των θερμαντικών σωμάτων με νέα τύπου FAN COILS, Panel και θερμαντικά σώματα μπάνιου. Σε όλα τα θερμαντικά σώματα θα υπάρχει η δυνατότητα πλήρους αυτονομίας, ενώ στα σώματα τύπου Panel θα τοποθετηθούν θερμοστατικές κεφαλές. • Αναβάθμιση του συστήματος Ζ.Ν.Χ με τη χρήση αυτόνομης αντλίας θερμότητας αέρα – νερού μόνο για την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης και αποθήκευση σε δοχείο 500ltr. Με όλες τις παραπάνω επεμβάσεις το κτίριο αναβαθμίζεται ενεργειακά σημαντικά και κατατάσσεται στην ενεργειακή κατηγορία Β+ .
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.100.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στο πλαίσιο της πράξης ανταποκρίνονται στην αναγκαιότητα ενεργειακής αναβάθμισης των δημόσιων υποδομών και κτιρίων, που καταναλώνουν σημαντικές ποσότητες ενέργειας. Με την ολοκλήρωση της πράξης θα επιτευχθεί σημαντική βελτίωση των συνθηκών άνεσης, ασφάλειας και υγιεινής στο κτίριο, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ορθολογικής χρήσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς θα περιοριστούν οι θερμικές απώλειες και θα μεγιστοποιηθούν τα θερμικά κέρδη. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια:

	• Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Κλιματικό Συμβόλαιο Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση – Τιμή στόχου 2029: 1.969,35 τ.μ. RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.) Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις»

	• Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ ■ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☐**
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ ■ ΟΧΙ ☐**
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.2.:** Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Το Ζουμπούλειο Μέγαρο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Παν. Καίσαρη και Αναγνωσταρά, νοτιοανατολικά του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου. Πρόκειται για εντυπωσιακό εκλεκτικιστικό διώροφο κτίριο του 1905, με συμμετρία στα ανοίγματα και με ιδιαίτερα έντονα μορφολογικά

	στοιχεία. Το Ζουμπούλειο Μέγαρο διαθέτει σοφίτα, η οποία κοσμείται με αετώματα, σοβά που μιμείται λιθοδομή και εξώστες που έχουν μαρμάρινα φουρούσια και περίτεχνα μεταλλικά κιγκλιδώματα. Σήμερα, το ανακαινισμένο Ζουμπούλειο Μέγαρο στεγάζει τη Δημοτική Σχολή Χορού και είναι έδρα τους Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας. Το Ζουμπούλειο Μέγαρο αποτελεί ένα από τα πιο αξιόλογα διατηρητέα κτίρια του Δήμου Καλαμάτας, που έχει κηρυχθεί ως διατηρητέο από το ΥΠΠΟ (ΦΕΚ805/Β΄/22.09.78 και ΦΕΚ433/Δ΄/82). Με δεδομένο ότι η Σχολή Χορού σχεδιάζεται να μεταφερθεί στο Μέγαρο Χορού, σε χώρο όπου η μελέτη για τη διαμόρφωσή του ήδη έχει ανατεθεί και εκπονείται, ο Δήμος προτίθεται να αξιοποιήσει το κτίριο για άλλη χρήση, που θα συμβάλει στην ενίσχυση του πολιτιστικού αποθέματος που διαθέτει. Σε πρώτη φάση θα πρέπει να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες των απαιτούμενων επισκευών λόγω της φθοράς από τη μακροχρόνια χρήση, καθώς επίσης η επίλυση του θέματος της εξασφάλισης προσβασιμότητας για ΑμεΑ, που η έλλειψή της σήμερα καθιστά το κτίριο εντελώς δυσλειτουργικό. Τέλος, εξίσου σημαντικό είναι το ζήτημα της ενεργειακής αναβάθμισης, αφού η παλαιότητα και ο τρόπος κατασκευής του προσδιορίζουν ένα ιδιαίτερα κοστοβόρο ενεργειακά κτίριο.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	562.963,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στο πλαίσιο της πράξης ανταποκρίνονται στην αναγκαιότητα ενεργειακής αναβάθμισης των δημόσιων υποδομών και κτιρίων, που καταναλώνουν σημαντικές ποσότητες ενέργειας. Με την ολοκλήρωση της πράξης θα επιτευχθεί σημαντική βελτίωση των συνθηκών άνεσης, ασφάλειας και υγιεινής στο κτίριο, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ορθολογικής χρήσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς θα περιοριστούν οι θερμικές απώλειες και θα μεγιστοποιηθούν τα θερμικά κέρδη. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Επιχειρησιακό Σχέδιο Εξασφάλισης Κοινόχρηστων και Κοινωφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	

«ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση– Τιμή στόχου 2029: 560 τ.μ. RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.1.: Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.) Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και

	τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ ■ ΟΧΙ □ Δεν απαιτείται □**
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ □ ΟΧΙ ■**
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.3.:** Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Το έργο με τίτλο «Επισκευή κτιρίου πρώην Κινηματογράφου Ηλέκτρα για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (κινηματογράφου, πινακοθήκης κλπ.)» είχε ενταχθεί στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020 με Κωδικό ΟΠΣ (MIS): 5027233 με το ποσό των 1.372.680,00€ (με ΦΠΑ). Ωστόσο, υλοποιήθηκε μόνο πολύ μικρό μέρος αυτού με τελική δαπάνη περί τα 63.000,00 €, λόγω έκπτωσης του αναδόχου. Στην παρούσα φάση η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου έχει προβεί στον προσδιορισμό των προς εκτέλεση εργασιών για την ολοκλήρωση του έργου και στην επικαιροποίηση της σχετικής μελέτης, που ανέρχεται στο ποσόν των 1.770.000,00 €. Το έργο αφορά στην ανακαίνιση - επισκευή και επαναλειτουργία του κινηματογράφου «Ηλέκτρα», που βρίσκεται επί της οδού Αναγνωσταρά 41, στο κέντρο της Καλαμάτας και κατασκευάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Συγκεκριμένα, το κτίριο του κινηματογράφου «Ηλέκτρα» αποτελεί ένα συγκρότημα κτιρίων, που έχουν κατασκευαστεί σε διαφορετικούς χρόνους και ενοποιήθηκαν τη δεκαετία του 1960 με συνολική επιφάνεια 1505,32 τ.μ. Ειδικότερα, το συγκρότημα αποτελείται από τέσσερα ανεξάρτητα κτίρια: α) ένα επίμηκες ισόγειο που χρησιμοποιείται ως είσοδος

	β) ένα ισόγειο με βοηθητική χρήση (συγκρότημα λεβητοστασίου) γ) ένα διώροφο λιθόκτιστο, με ξύλινο μεσοπάτωμα και ξύλινη στέγη, με χρήση φουαγιέ στο ισόγειο και αδιαμόρφωτο τον Α΄ όροφο και δ) το κτίριο της αίθουσας προβολής και τον εξώστη της. Ο κινηματογράφος «Ηλέκτρα» αποτελούσε σημαντική πολιτιστική υποδομή και κέντρο αναφοράς των πολιτών της Καλαμάτας. Μέσω της επαναλειτουργίας του, στόχος είναι να δοθεί μια νέα πολιτιστική πνοή στην καρδιά της πόλης, τόσο από τη λειτουργία του κινηματογράφου, όσο και από τη στέγαση της Δημοτικής Πινακοθήκης. Παράλληλα, θα εξυπηρετηθούν οι πολιτιστικές ανάγκες των τοπικών πολιτιστικών συλλόγων και οι πολυεπίπεδες δραστηριότητες του Δήμου Καλαμάτας (σεμινάρια, διαλέξεις, εκθέσεις, συνέδρια). Επίσης, θα αναδειχθεί ένα δημοτικό κτίριο με σημαντική ιστορία και θέση στην πόλη, καθώς ο κινηματογράφος «Ηλέκτρα» αποτέλεσε ένα πρωτοποριακό τεχνικό έργο για την εποχή που κατασκευάστηκε. Η ανακατασκευή του πρώην κινηματογράφου «Ηλέκτρα» αποτελεί μέσο αναζωογόνησης του αστικού κέντρου της πόλης υπό το πρίσμα της βιώσιμης ανάπτυξης. Το κτίριο λόγω της θέσης και της έκτασής του προβλέπεται να αναδειχθεί σε ζωτικής σημασίας χώρο για την πόλη, τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις υιοθετούν τις αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού και της προσβασιμότητας από ΑμεΑ, δεν αλλοιώνουν τα αρχιτεκτονικά και αισθητικά χαρακτηριστικά του κτιρίου και ενσωματώνουν τη χρήση εφαρμογών και υλικών φιλικών προς το περιβάλλον. Μέσω της πράξης θα γίνει εξοικονόμηση ενεργειακών πόρων (μονώσεις, ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και με φωτισμό τύπου LED, κλιματισμός - θέρμανση - ψύξη με ταυτόχρονο αερισμό-), ενώ παράλληλα θα μειωθεί η εκπομπή του CO2. Το ανενεργό και μη λειτουργικό υπάρχον εγκαταλελειμμένο κτίριο του κινηματογράφου με τις προτεινόμενες παρεμβάσεις θα μετατραπεί σε πρωτοποριακό πολυχώρο πολιτισμού συμβάλλοντας στην τοπική ανάπτυξη και μέσω της συστέγασης δράσεων ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.770.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η προτεινόμενη πράξη θα αναδείξει το συγκεκριμένο χώρο σε πόλο έλξης επισκεπτών, ενώ παράλληλα θα προστατέψει και θα αναδείξει ένα δημοτικό κτίριο, που αποτελεί πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Η χρόνια εγκατάλειψη του κτιρίου, η έκθεσή του σε ένα έντονα διαβρωτικό περιβάλλον, η καταστροφή του εξοπλισμού αλλά και οι σημαντικές αλλοιώσεις που έχει υποστεί το κτίριο στα λίγα χρόνια που επαναλειτούργησε ως κέντρο διασκέδασης στις αρχές της δεκαετίας του '90, κατέστησαν το κτίριο σε αχρηστία, ανενεργό και μη λειτουργικό. Δεδομένου ότι το κτίριο βρίσκεται στον πυρήνα του εμπορικού, διοικητικού και πολιτιστικού κέντρου της πόλης, η σημερινή κατάστασή του διαχρονικά τείνει να εξελιχθεί σε ένα αστικό κενό και τείνει να αντιμετωπίζεται σαν στοιχείο υποβάθμισης της πόλης. Η πρόταση αποκατάστασης του κτιρίου δημιουργεί μια ενότητα ενταγμένη στον αστικό ιστό της πόλης. Η ανακαίνισή του προβλέπεται να αποτελέσει καταλύτη για την αναζωογόνηση του κοινωνικού, οικονομικού και αστικού τοπίου του κέντρου της πόλης. Με την προτεινόμενη ανακατασκευή και την απόφαση επαναλειτουργίας του επιτυγχάνεται η ουσιαστική αξιοποίηση και επανάχρησή του και η λειτουργική επανένταξή του στον αστικό ιστό της πόλης. Επίσης, μέσω της πράξης, ο Δήμος Καλαμάτας θα καλύψει την ανάγκη

	να ξαναδοθεί στην τέχνη του κινηματογράφου ένας χώρος ανάλογος της σημασίας του. Παράλληλα, θα εξυπηρετηθούν καινούργιες πολιτιστικές δραστηριότητες του μεγάλου αριθμού των καλλιτεχνικών συλλόγων του τόπου, αλλά και οι πολυεπίπεδες δραστηριότητες του Δήμου Καλαμάτας. Τέλος ο πολυχώρος «Ηλέκτρα» θα μπορεί να διατεθεί για σεμινάρια, διαλέξεις, εκθέσεις και συνέδρια ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανάπτυξη του τουρισμού ειδικών απαιτήσεων στην περιοχή. Άμεσο όφελος αποτελεί, λοιπόν, η αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών της πόλης και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών πολιτισμού. Το κτίριο, λόγω της θέσης και της έκτασης του, είναι ιδανικό για πολλαπλές χρήσεις και προβλέπεται να αναδειχθεί σε ζωτικής σημασίας χώρος για την πόλη και στοιχείο διεξόδου για τους κατοίκους. Με την ανακαίνιση του κτιρίου ενισχύονται η ανταγωνιστικότητα και η οικονομική δυναμική της πόλης καθώς αποκαθιστώντας τις υποδομές του κινηματογράφου ευνοείται η ευρύτερη χρήση του και η ενίσχυση του τομέα της Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας. Με τη στέγαση στο ανακαινισμένο κτίριο, παραρτήματος της Δημοτικής Πινακοθήκης, θα ενισχυθεί και θα ενδυναμωθεί η λειτουργία της. Η ανάπλαση του κτιρίου και η επανάχρησή του θα συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη δραστηριοτήτων (καθώς διασφαλίζονται οι υποδομές) για την οργάνωση εθνικών ή ευρωπαϊκών γεγονότων στο χώρο της κινηματογραφίας και των οπτικοακουστικών μέσων. Το δίκτυο των δράσεων που θα υλοποιηθεί σε συνεργασία του Δήμου Καλαμάτας με τους πολιτιστικούς φορείς της πόλης, προβλέπεται να αποτελέσει πόλο έλξης νέων επισκεπτών και τουριστών είτε εγχώριας είτε ξένης προέλευσης. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Επιχειρησιακό Σχέδιο Εξασφάλισης Κοινόχρηστων και Κοινωφελών Χώρων (ΕΣΕΚΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση– Τιμή στόχου 2029: 1.505,32 τ.μ. RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα

	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.1.: Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.

	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ ■ ΟΧΙ □**
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.4.:** Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της παρούσας Πράξης είναι η ενεργειακή αναβάθμιση του Ιστορικού Δημαρχείου της Καλαμάτας, που βρίσκεται στον πεζόδρομο της οδού Αριστομένους αποτελώντας ένα από τα νεοκλασικά στολίδια της πόλης. Χτίστηκε κατά τη δεκαετία του 1890 και αποτελούσε το αρχοντικό του Καλαματιανού μεγαλέμπορου Παναγιώτη Ψάλτη. Πρόκειται για ένα διώροφο κτίριο, με ξύλινη στέγη και επικάλυψη γαλλικών κεραμιδιών. Χαρακτηριστικά του κτιρίου είναι οι βορειοϊταλικές επιδράσεις, η συμμετρία στα επιμέρους στοιχεία και η ασυμμετρία στη γενική σύνθεση, ενώ στα αξιόλογα στοιχεία του περιλαμβάνονται οι μαρμάρινοι εξώστες και τα χυτοσίδηρα κιγκλιδώματα. Το Δημαρχείο Καλαμάτας ανακατασκευάστηκε πολλές φορές. Αρχικά, οι χώροι του ισογείου είχαν χρήση εμπορικών καταστημάτων και στον πρώτο όροφο ήταν κατοικία. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, έγινε μακρόστενη προσθήκη στο πίσω μέρος του αρχικού κτιρίου, που κάλυπτε όλο το μήκος του οικοπέδου, επί της οδού Κουμάντου και τμήμα επί της οδού Νέδοντος. Η προσθήκη έγινε στο ισόγειο και στον όροφο, επεκτείνοντας τους χώρους των καταστημάτων και της κατοικίας, δημιουργώντας και μία ανοιχτή βεράντα στον όροφο, στη βορειοδυτική γωνία του κτιρίου. Σε αυτή τη φάση, το κτίριο που μετέπειτα στέγασε το Δημαρχείο Καλαμάτας, μετατράπηκε σε τράπεζα. Η τρίτη ανακατασκευή του κτιρίου του Δημαρχείου Καλαμάτας πραγματοποιήθηκε γύρω στα 1960, με την προσθήκη στο τμήμα επί της οδού Νέδοντος μέχρι το κτίριο της Α' φάσης, ώστε να γίνεται τετράπλευρο και μακρόστενο. Σήμερα, στο ισόγειο του Δημαρχείου λειτουργεί το ΚΕΠ 260 του Δήμου Καλαμάτας με εισόδους από τις οδούς Νέδοντος και Αριστομένους. Η ενεργειακή αναβάθμιση του κτιρίου του Παλαιού Δημαρχείου της Καλαμάτας θα επιτευχθεί με τις παρακάτω εργασίες: • Εσωτερική θερμομόνωση της τοιχοποιΐας • Θερμομόνωση του δώματος

	• Αντικατάσταση όλων των κουφωμάτων του κτιρίου • Αντικατάσταση του υπάρχοντος λέβητα με νέας τεχνολογίας λέβητα πετρελαίου με συμπύκνωση καυσαερίων • Αντικατάσταση των υπαρχουσών κλιματιστικών μονάδων από νέες μονάδες inverter • Αντικατάσταση του συνόλου των φωτιστικών από νέα, τεχνολογίας LED.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.000.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στο πλαίσιο της πράξης ανταποκρίνονται στην αναγκαιότητα ενεργειακής αναβάθμισης των δημόσιων υποδομών και κτιρίων, που καταναλώνουν σημαντικές ποσότητες ενέργειας. Με την ολοκλήρωση της πράξης θα επιτευχθεί σημαντική βελτίωση των συνθηκών άνεσης, ασφάλειας και υγιεινής στο κτίριο, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ορθολογικής χρήσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς θα περιοριστούν οι θερμικές απώλειες και θα μεγιστοποιηθούν τα θερμικά κέρδη. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Κλιματικό Συμβόλαιο Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) 2029	--
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.1.: Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου

	Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.) Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο Προστασίας Κλιματικής Αλλαγής Καλαμάτας
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.5.:** Ανάπλαση του δυτικού παράλιου μετώπου περιοχής «Κορδία» της Καλαμάτας.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η περιοχή του Κορδία αποτελεί το δυτικό θαλάσσιο μέτωπο της πόλης. Σχεδιάζεται η ανάπλασή του και η μετατροπή του σε χώρο ζωτικής σημασίας. Ήδη έχει προταθεί η ένταξη του έργου «Ανάπλαση και μετατροπή σε χώρο αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή Κορδία» στη ΣΒΑΑ 2021-2027. Κρίνεται, όμως, ότι η παρέμβαση μόνο για τη διαμόρφωση της έκτασης των 17 στρεμ. δεν απαντούσε στην ανάγκη εξασφάλισης προσβασιμότητας στο δυτικό παράκτιο μέτωπο, ώστε να καταστεί επισκέψιμη περιοχή από την πλευρά της θάλασσας, αφού σήμερα είναι εντελώς απροσπέλαστη σε μήκος περίπου 1 χλμ. Η προτεινόμενη παρέμβαση περιλαμβάνει την κατασκευή ενός παραλιακού πεζόδρομου-ποδηλατοδρόμου, που θα διατρέχει το σύνολο της περιοχής και μαζί με εγκάρσιες διαδρομές θα συνδέεται με την οδό Πλαστήρα, που η ανάπλασή της ήταν έργο ενταγμένο στη ΣΒΑΑ Καλαμάτας (Ε.Π. Περιφέρειας Πελοποννήσου 2014-2020), καθώς επίσης με την περιοχή της Μαρίνας και την πόλη, ώστε να εξασφαλιστεί ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας του έργου. Τα έργα που θα υλοποιηθούν θα εντάξουν μια ξεχασμένη περιοχή στη ζωή της πόλης. Μιας περιοχής στην οποία είναι κυρίαρχο το θαλάσσιο στοιχείο, όπως κυρίαρχη είναι και η απρόσκοπτη θέα του Ταϋγέτου. Η πεζοδιαδρομή μήκους 1000 περίπου μέτρων, βρίσκεται σε άμεση επαφή με το υγρό στοιχείο εξασφαλίζοντας τη συνέχεια κατά μήκος του θαλάσσιου μετώπου και συνδέοντας την περιοχή με την πόλη της Καλαμάτας και τον οικισμό Κορδία. Συγκεκριμένα, θα δημιουργηθεί ζώνη πεζών/ποδηλάτων κατάλληλη για εξυπηρέτηση ατόμων με κινητικές δυσκολίες, αλλά και με πλήρη αστικό εξοπλισμό (καθιστικά, σκίαστρα, πράσινο, χώροι στάθμευσης, φωτιστικά, δίκτυα, κλπ.), η οποία θα καταλαμβάνει τη θεσμοθετημένη ζώνη παραλίας με κυρίαρχο στοιχείο σχεδιασμού την υλοποίηση μίας Παράκτιας Πλατφόρμας Αναψυχής. Πέραν αυτού θα αποτελεί ένα πρωτοποριακό αρχιτεκτονικό έργο, που θα λειτουργεί ως τοπόσημο και θα συμβάλει στην αύξηση της επισκεψιμότητας της ευρύτερης περιοχής. Ήδη ο Δήμος έχει εξασφαλίσει την κατ' αρχήν άδεια υλοποίησης του έργου από την Κτηματική Υπηρεσία Μεσσηνίας, ενώ έχουν ολοκληρωθεί οι μελέτες «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αναβάθμισης αστικού τοπίου δυτικού παραλιακού μετώπου Καλαμάτας (περιοχή Κορδία) περιοχή επέμβασης 01». Περιλαμβάνει τις ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες, μελέτες Η/Μ, στατικές, γεωτεχνικές και προκαταρτικές αρχιτεκτονικές μελέτες στην υπόλοιπη ζώνη. Το έργο παρουσιάζει ωριμότητα σε επίπεδο μελετών, ενώ εκκρεμούν τα τεύχη δημοπράτησης.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	2.000.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής χαρακτηρίζεται από πληθώρα περίκλειστων αθλητικών δραστηριοτήτων, που δημιουργούν σκληρά όρια, με την ύπαρξη ψηλών στοιχείων περίφραξης, ενώ παράλληλα στερούνται συνδέσεων μεταξύ τους. Ως αποτέλεσμα, οι πολίτες αδυνατούν να προσεγγίσουν με άμεσο τρόπο το θαλάσσιο μέτωπο, το οποίο σταδιακά απαξιώνεται και μετατρέπεται σε ανοίκειο χώρο για τους δημότες. Μέσω της προτεινόμενης παρέμβασης αποσκοπείται η ανάπλασή της περιοχής του «Κορδία» και η μετατροπή του σε χώρο ζωτικής σημασίας για το Δήμο Καλαμάτας. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Κλιματικό Συμβόλαιο Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	--
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.6. Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Καλαμάτας. Πράξη 1.1.2.7. Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ (Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων).
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

	• Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.6.:** Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Καλαμάτας.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ	Δήμος Καλαμάτας

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η Πράξη αφορά σε παρεμβάσεις για τη λειτουργία των αθλητικών εγκαταστάσεων που εποπτεύει ο Δήμος Καλαμάτας, με έμφαση στις πιο ενεργοβόρες, που είναι: • Το Κλειστό Γυμναστήριο Παραλίας, με επιφάνεια εγκατάστασης 2.016,00 τ.μ. • Τα Ανοικτά Γήπεδα Ποδοσφαίρου, με προτεινόμενες παρεμβάσεις που αφορούν τα εξής: - Αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης (λέβητα-καυστήρα) πετρελαίου με αντλίες θερμότητας - Αντικατάσταση παλαιών κλιματιστικών μονάδων (τοπικών, ημικεντρικών & κεντρικών) - Εγκατάσταση Μετρητικών Συστημάτων Παρακολούθησης Καταναλώσεων (BMS) - Αντικατάσταση υφιστάμενων φωτιστικών σωμάτων με φωτιστικά LED - Εγκατάσταση Αυτοματισμών στα συστήματα φωτισμού - Αντικατάσταση υφιστάμενων προβολέων με προβολείς LED Υποέργο 1: Ενεργειακή αναβάθμιση Κλειστού Γυμναστηρίου Παραλίας: Το κλειστό Γυμναστήριο Παραλίας, έχει κατασκευαστεί πριν το 1980 και αποτελείται από τους εξής χώρους: • Τον αγωνιστικό χώρο, με διαστάσεις 50μ. Χ 30μ. και ύψος τοιχοποιίας 10μ., όπου χρησιμοποιείται από αθλητές αγωνισμάτων κλειστών χώρων, επιφάνειας 1500τ.μ. • Το χώρο των αποδυτηρίων, με επιφάνεια 300τ.μ. • Τον προθάλαμο και το χώρο των γραφείων Διοίκησης, επιφάνειας 216τ.μ. • Το χώρο των αποδυτηρίων, με επιφάνεια 300τ.μ. • Τον προθάλαμο και το χώρο των γραφείων Διοίκησης, επιφάνειας 216τ.μ. Οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση και απόδοση των εγκαταστάσεων του γυμναστηρίου, αφορούν τα ακόλουθα συστήματα: • Θερμομόνωση του κελύφους • Εγκατάσταση Κλιματισμού – Εξαερισμού • Εγκατάσταση Θέρμανσης χωρίς πετρέλαιο • Εγκατάσταση Ζεστού Νερού Χρήσης • Κεντρικό σύστημα ελέγχου & χειρισμού εγκαταστάσεων (BMS) • Εγκατάσταση Τεχνητού Φωτισμού Χώρων Ο προϋπολογισμός των παρεμβάσεων είναι 705.600,00 €, ενώ επιτυγχάνεται ποσοστό εξοικονόμησης 60%. Υποέργο 2: Ενεργειακή αναβάθμιση συστημάτων φωτισμού ανοικτών γηπέδων και χώρων άθλησης: Οι ανοικτοί χώροι άθλησης στο Δήμο Καλαμάτας περιλαμβάνουν: • Το Δημοτικό Στάδιο Καλαμάτας • Τα γήπεδα ποδοσφαίρου του Δήμου Καλαμάτας: Παν. Μπαχράμης, Γ. Λουκαρέας, Δυτικής Παραλίας, Λαϊκων, Ασπροχώματος, Σπερχογείας, Άριος και Αρφαρών. • Τα γήπεδα αθλοπαιδιών της πόλης και των κοινοτήτων Οι καταναλώσεις των ανοικτών γηπέδων οφείλονται στη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας για το φωτισμό των χώρων όταν αυτά χρησιμοποιούνται βραδινές

	ώρες, ενώ για την παραγωγή ΖΝΧ χρησιμοποιούνται ηλιακοί συλλέκτες. Οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις αφορούν: • Την αντικατάσταση των ενεργοβόρων φωτιστικών σωμάτων • Την εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης της ενεργειακής κατανάλωσης Εκτιμάται η επίτευξη ποσοστού εξοικονόμησης της ηλεκτρικής ενέργειας κατά 60%. Ο προϋπολογισμός των παρεμβάσεων εκτιμάται σε 100.000,00 €, ενώ επιτυγχάνεται ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας κατά 60%.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	800.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η παρούσα Πράξη αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση των αθλητικών εγκαταστάσεων που εποπτεύει ο Δήμος Καλαμάτας. Οι παρεμβάσεις στις σχετικές εγκαταστάσεις αφορούν τη λειτουργία τους και πρόκειται να αποδοθεί έμφαση στις πιο ενεργοβόρες. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Κλιματικό Συμβόλαιο Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	45: Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) 2029	--
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.5. Ανάπλαση του δυτικού παράλιου μετώπου περιοχής «Κορδία» της Καλαμάτας. Πράξη 1.1.2.7. Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ (Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων).
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ /	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία

ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.2.7.:** Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ

	(Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων).
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Το Πάρκο των Σιδηροδρόμων (Πάρκο ΟΣΕ), είναι ένας χώρος έκτασης 54.000 τ.μ. μεταξύ των οδών Αριστομένους, Κρήτης, Ψαρών και Μακεδονίας. Στο συγκεκριμένο χώρο συνυπάρχουν χώροι πρασίνου, παιδικές χαρές, ο παλαιός εξοπλισμός του σιδηροδρομικού δικτύου και χώροι υλοποίησης εκδηλώσεων. Το Πάρκο βρίσκεται στο νοητό άξονα Βορά – Νότου και είναι ο συνδετήριος κρίκος της παλιάς πόλης με το λιμάνι και την παραλία, δημιουργώντας μια διαδρομή με έντονα τα σημάδια της τοπικής ιστορίας και το πολιτισμού.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	300.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η προτεινόμενη παρέμβασης αποσκοπεί στην αισθητική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ και τη μετατροπή του σε χώρο ζωτικής σημασίας για το Δήμο Καλαμάτας. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Κλιματικό Συμβόλαιο Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	168: Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	--
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ	Πράξη 1.1.2.5. Ανάπλαση του δυτικού παράλιου μετώπου περιοχής

ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	«Κορδία» της Καλαμάτας. Πράξη 1.1.2.6. Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Καλαμάτας.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** □ **Δεν απαιτείται** □
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** □ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

Δράση 1.1.3: Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο υλοποίησης του κλιματικού συμβολαίου.

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.3.1.:** Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η κλιματική αλλαγή αποτελεί ένα αδιαμφισβήτητο φαινόμενο σε παγκόσμιο επίπεδο, που σχετίζεται συνήθως με την άνοδο της θερμοκρασίας του πλανήτη, το φαινόμενο, δηλαδή, του θερμοκηπίου. Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος (IPCC — Intergovernmental Panel on Climate Change) ορίζει την κλιματική αλλαγή ως μια αλλαγή της κατάστασης του κλίματος, που προσδιορίζεται με επιστημονικές μεθόδους (π.χ. στατιστικές δοκιμές) και σχετίζεται με μακροχρόνιες αλλαγές (για δεκαετίες ή παραπάνω) στο μέσο όρο (π.χ. εποχικοί μέσοι όροι θερμοκρασίας και βροχοπτώσεων) ή στη μεταβλητότητα των ιδιοτήτων του κλίματος (π.χ. μοτίβα ανέμου). Η κλιματική αλλαγή έχει αρνητικές επιπτώσεις και στο αστικό περιβάλλον, που επηρεάζουν, τόσο την υγεία των πολιτών, όσο και τη βιοποικιλότητα, τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα του νερού, την κατανάλωση της ενέργειας και την ποιότητα των υποδομών. Η προτεινόμενη Πράξη αφορά στη δημιουργία και λειτουργία ενός μηχανισμού διαχείρισης και προστασίας του αστικού περιβάλλοντος του Δήμου Καλαμάτας από τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής. Ειδικότερα, η λειτουργία του μηχανισμού αποσκοπεί στα ακόλουθα: (α) Παρακολούθηση και καταγραφή των δεδομένων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. (β) Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή. (γ) Υλοποίηση δράσεων άμεσης παρέμβασης για την πρόληψη κινδύνων από την κλιματική αλλαγή. (δ) Υλοποίηση δράσεων διαχείρισης και αντιμετώπισης καταστάσεων που επιβαρύνουν το περιβάλλον του Δήμου. (ε) Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών γύρω από το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής με απώτερο στόχο την κινητοποίησή τους, ώστε να αντιμετωπιστούν σε τοπικό επίπεδο οι αιτίες που την επιδεινώνουν. Το Παρατηρητήριο θα είναι η βασική δομή που θα επεξεργάζεται τα δεδομένα και θα αξιολογεί την πορεία υλοποίησης του Κλιματικού Συμβολαίου, στο πλαίσιο της συμμετοχής του Δήμου στις 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030, με τρόπο επιστημονικό. Παράλληλα θα καταγράφει τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο που θα έχει κάθε δράση του Κλιματικού Συμβολαίου. Η πρόταση θα υλοποιηθεί μέσω αυτεπιστασίας, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα σε στελέχη του Δήμου να έχουν άμεση πρόσβαση στο σχεδιασμό και παρακολούθησή της, διασφαλίζοντας τη λειτουργική αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των δράσεων.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	400.000,00 €

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Σκοπός της συγκεκριμένης Πράξης είναι η δημιουργία και λειτουργία ενός μηχανισμού διαχείρισης και προστασίας από τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής στο αστικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας. Η λειτουργία του μηχανισμού αυτού πρόκειται να συμβάλει αποτελεσματικά στην ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών γύρω από το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής, ενώ η παρατήρηση και καταγραφή δεδομένων σχετικών με την κλιματική αλλαγή από το μηχανισμό πρόκειται να ενισχύσει την υλοποίηση δράσεων παρέμβασης για την πρόληψη κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή και την εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης αυτών. Παράλληλα, ο μηχανισμός δύναται να πραγματοποιήσει δράσεις διαχείρισης και αντιμετώπισης καταστάσεων που επιβαρύνουν το περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας. Η παρούσα Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Κλιματικό Συμβόλαιο Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	58: Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.2.1.: Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.) Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας

	Πράξη 1.1.3.2. Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου Πράξη 1.1.3.3.: Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου Πράξη 1.1.3.4.: Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή «Κορδία»
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ ■ ΟΧΙ □ Δεν απαιτείται □**
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ □ ΟΧΙ ■**

ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.3.2.:** Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η συγκεκριμένη Πράξη σχετίζεται με την προώθηση της ηλεκτροκίνησης για τις ανάγκες του Δήμου Καλαμάτας. Ο Δήμος Καλαμάτας στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην Αποστολή για τις 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις της Ευρώπης έως το 2030 και με βάση τις κατευθύνσεις του ΣΒΑΚ προτίθεται να οργανώσει χώρους στάθμευσης στα όρια του αστικού συγκροτήματος και να διευκολύνει την πρόσβαση στην πόλη με τη χρήση δημοτικού ηλεκτροκίνητου λεωφορείου, καθώς και δύο επιβατικών ηλεκτρικών οχημάτων για τις ανάγκες μετακινήσεων των υπηρεσιών του. Η παρούσα Πράξη αφορά στην οργάνωση ενός ειδικού χώρου στάθμευσης με τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις ηλεκτροφόρτισης στη νέα είσοδο της πόλης.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	200.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Ο όρος «κινητικότητα» περιγράφει μια εικόνα μετακινήσεων βιώσιμων, άνετων, αποτελεσματικών, ασφαλών και ευχάριστων. Ο όρος εμπεριέχει το βασικό τρίπτυχο «μεταφορά – μετακίνηση – προσβασιμότητα». Συνοδεύεται κατά κανόνα, επίσης, από τον όρο «βιώσιμη», για να υπογραμμιστεί η έμφαση σε βιώσιμους τρόπους μετακίνησης, όπως το περπάτημα, το ποδήλατο και η δημόσια συγκοινωνία. Ενδεικτικά, μέσω της παρούσας Πράξης δύναται να επιτευχθούν τα κατωτέρω στο Δήμο Καλαμάτας: • Πιο «έξυπνες» αστικές συγκοινωνίες • Προσβάσιμες αστικές συγκοινωνίες • Ασφαλείς αστικές μεταφορές • Πιο «πράσινη» πόλη Περιορισμός της ρύπανσης Η σκοπιμότητα της παρούσας Πράξης είναι η μείωση της κυριαρχίας του αυτοκινήτου στο Δήμο Καλαμάτας. Παράλληλα, αποσκοπεί στην προώθηση της χρήσης του ποδηλάτου, στην ενίσχυση της δημόσιας συγκοινωνίας και των ήπιων μέσων κοινής χρήσης και στη στήριξη της πεζής μετακίνησης. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες

	Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων (ΣΦΗΟ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	81: Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας Πράξη 1.1.3.3.: Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου Πράξη 1.1.3.4.: Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή «Κορδία»
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης

	δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** □ **Δεν απαιτείται** □
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης. Ο χώρος προβλέπεται να βρίσκεται στη νέα είσοδο της πόλης. Εναλλακτικά, θα γίνει διερεύνηση για την κατάλληλη επιλογή χώρου.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** □ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.3.3.:** Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των υπηρεσιών του Δήμου για τις ανάγκες των πολιτών.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Ο Δήμος Καλαμάτας, στο πλαίσιο υλοποίησης των δράσεων που έχει σχεδιάσει με τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα «MISSION» για τις 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις της Ευρώπης έως το 2030,

	προτίθεται να προβεί στην προμήθεια ενός ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και δύο επιβατικών οχημάτων για τις ανάγκες μετακινήσεων πολιτών και των υπηρεσιών του. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΣΒΑΚ και προκειμένου να εξασφαλίσει τη μείωση των μετακινήσεων με ΙΧ αυτοκίνητα μέσα στην πόλη, προτίθεται να οργανώσει χώρους στάθμευσης στα όρια του αστικού συγκροτήματος και η πρόσβαση στην πόλη να διευκολύνεται με χρήση δημοτικού ηλεκτροκίνητου λεωφορείου, που θα εξυπηρετεί το σκοπό αυτό. Πιλοτικά προβλέπεται η προμήθεια κατ' αρχήν ενός λεωφορείου που θα εξυπηρετεί τη μετάβαση από την περιοχή της νέας εισόδου και η προμήθεια δύο επιβατικών ηλεκτρικών οχημάτων για τις ανάγκες μετακινήσεων των υπηρεσιών του. Επισημαίνεται ότι η ύπαρξη ενός τέτοιου λεωφορείου θα μπορεί κατά περίπτωση να αξιοποιηθεί και σε περιπτώσεις τουριστικών επισκέψεων ή άλλων οργανωμένων μετακινήσεων.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	500.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Ο όρος «κινητικότητα» περιγράφει μια εικόνα μετακινήσεων βιώσιμων, άνετων, αποτελεσματικών, ασφαλών και ευχάριστων. Ο όρος εμπεριέχει το βασικό τρίπτυχο «μεταφορά – μετακίνηση – προσβασιμότητα». Συνοδεύεται κατά κανόνα, επίσης, από τον όρο «βιώσιμη», για να υπογραμμιστεί η έμφαση σε βιώσιμους τρόπους μετακίνησης, όπως το περπάτημα, το ποδήλατο και η δημόσια συγκοινωνία. Ενδεικτικά, μέσω της παρούσας Πράξης δύναται να επιτευχθούν τα κατωτέρω στο Δήμο Καλαμάτας: • Πιο «έξυπνες» αστικές συγκοινωνίες • Προσβάσιμες αστικές συγκοινωνίες • Ασφαλείς αστικές μεταφορές • Πιο «πράσινη» πόλη Περιορισμός της ρύπανσης Η σκοπιμότητα της παρούσας Πράξης είναι η μείωση της κυριαρχίας του αυτοκινήτου στο Δήμο Καλαμάτας. Παράλληλα, αποσκοπεί στην προώθηση της χρήσης του ποδηλάτου, στην ενίσχυση της δημόσιας συγκοινωνίας και των ήπιων μέσων κοινής χρήσης και στη στήριξη της πεζής μετακίνησης. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων (ΣΦΗΟ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	82: Τροχαίο υλικό καθαρών αστικών μεταφορών

ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας Πράξη 1.1.3.2.: Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου Πράξη 1.1.3.4.: Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή «Κορδία»
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

	Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ ■ ΟΧΙ □ Δεν απαιτείται □**
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης. Ο χώρος προβλέπεται να βρίσκεται στη νέα είσοδο της πόλης. Εναλλακτικά, θα γίνει διερεύνηση για την κατάλληλη επιλογή χώρου.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ □ ΟΧΙ ■**
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 1.1.3.4.:** Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή «Κορδία».
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η παρούσα πράξη αφορά στην ανάπλαση και μετατροπή σε χώρο αστικού πρασίνου και αναψυχής μιας δημοτικής έκτασης 17 στρεμμάτων στην περιοχή «Κορδίας» στη δυτική παραλιακή ζώνη του Δήμου Καλαμάτας. Ο Δήμος Καλαμάτας, τα τελευταία χρόνια, επιδιώκει συστηματικά την αξιοποίηση του δυτικού παράκτιου μετώπου της πόλης, το οποίο, σε αντίθεση με την ανατολική παραλιακή ζώνη, χρειάζεται πλήθος παρεμβάσεων αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης για να καταστεί ελκυστικό για τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση των αναγκαίων έργων ήταν η ολοκλήρωση της διαδικασίας παραχώρησης στο Δήμο Καλαμάτας, τμήματος 45 περίπου στρεμμάτων του Δημοσίου Κτήματος ΑΒΚ-635, που συντελέστηκε με το Ν. 4607/2019 (ΦΕΚ 65/Α΄/24.04.2019), Αρθρ. 46 «Παραχώρηση κατά χρήση χωρίς αντάλλαγμα τμήματος δημοσίου ακινήτου προς το Δήμο Καλαμάτας» για 99 έτη. Η προτεινόμενη Πράξη αφορά στη μετατροπή της έκτασης των 17 στρ. περίπου, που αποτελεί τμήμα της παραχωρηθείσας στο Δήμο έκτασης και σήμερα αποτελεί πλήρως αδιαμόρφωτο χώρο, σε χώρο αστικού πρασίνου και αναψυχής μέσα από παρεμβάσεις με ήπια έργα διαμορφώσεων εδάφους, σημαντικές φυτεύσεις και δημιουργία ζωνών

	πρασίνου, δίκτυα ύδρευσης – άρδευσης, αστικό εξοπλισμό, φωτισμό και λοιπές υποδομές αναψυχής. Η προτεινόμενη χρήση του χώρου έχει εγκριθεί και περιλαμβάνεται στο ΓΠΣ Δήμου Καλαμάτας ΦΕΚ 298/ΑΑΠ/2017.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	400.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Σκοπός της συγκεκριμένης Πράξης είναι η ανάδειξη των οικολογικών διαδικασιών, η προαγωγή της ποιότητας ζωής και η ενίσχυση της αειφορίας στο Δήμο Καλαμάτας. Τα οφέλη από τη δημιουργία περαιτέρω πράσινων υποδομών ή/και την ανάπτυξη των υφιστάμενων στο Δήμο Καλαμάτας είναι τα ακόλουθα: • Οικολογική σύνδεση πράσινων χώρων • Ενίσχυση της αστικής βιοποικιλότητας • Διαφύλαξη και αξιοποίηση υδρολογικού καθεστώτος (όμβρια ύδατα, σώματα νερού, υδροφόρος ορίζοντας) • Μικροκλιματική αναβάθμιση του αστικού τοπίου • Αναβάθμιση ποιότητας ζωής • Διεύρυνση δυνατοτήτων αστικής αναψυχής και κοινωνικής συναναστροφής • Ενίσχυση οικολογικής συνείδησης – επαφή με το φυσικό στοιχείο • εξάλειψη κοινωνικών ανισοτήτων - ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής μέσα από τη συμμετοχή και τη συνεργασία • Ανάδειξη αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς • Στήριξη τοπικής οικονομίας - δημιουργία ενναλακτικών πηγών εισοδήματος • Άμβλυνση οικονομικών ανισοτήτων • Ενίσχυση τουριστικής και εμπορικής δραστηριότητας • Δημιουργία υπεραξίας γης σε υποβαθμισμένες περιοχές • Ελαχιστοποίηση ενεργειακού κόστους – επανάχρηση πόρων Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Καλαμάτας (ΦΕΚ 298/ΑΑΠ/2017) • Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ) Δήμου Καλαμάτας • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.1 «Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	79: Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	

«ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029:1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 1.1.3.1.: Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας Πράξη 1.1.3.2.: Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου Πράξη 1.1.3.3.: Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ ΝΑΙ ■ ΟΧΙ ☐ Δεν απαιτείται ☐**

	οικοπέδου/ κτιρίου
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ■
	Ωριμότητα σε επίπεδο προμελέτης.
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.1.2.Άξονας Στρατηγικής 2

Ε.Σ.2.1.: Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.

Δράση 2.1.1: Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας.

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 2.1.1.1.:** Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Καλαμάτας (DMO).
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η Πράξη αφορά στη δημιουργία και λειτουργία Μηχανισμού για τη διαχείριση εξειδικευμένων δράσεων τουριστικού, πολιτιστικού και επιχειρηματικού προορισμού της πόλης της Καλαμάτας. Περιλαμβάνει ενέργειες και δράσεις προβολής, για τη σύνθεση ενός βασικού πλαισίου συνολικής προώθησης του προορισμού της πόλης της Καλαμάτας σύμφωνα με την εγκεκριμένη Τουριστική Χάρτα του Δήμου Καλαμάτας. Ειδικότερα, αφορά σε ενέργειες που θα συμβάλουν στην καλύτερη διαμόρφωση, διαχείριση και προώθηση του προϊόντος της πόλης της Καλαμάτας, με σημαντικά οφέλη στην παιδεία, την οικονομία και τον τουρισμό της περιοχής, εστιάζοντας σε ενέργειες όπως: α) Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προώθησης για την περιοχή παρέμβασης β) Η προώθηση της πόλης της Καλαμάτας στις αγορές του εξωτερικού γ) Η συνεργασία-δικτύωση με φορείς τουρισμού για την καλύτερη ανάδειξη

	του προϊόντος της περιοχής παρέμβασης δ) Η προώθηση και επικοινωνία της ταυτότητας της πόλης της Καλαμάτας και η ανάδειξη νέων δυνατοτήτων ενίσχυσης του τουριστικού προϊόντος ε) Η διεύρυνση του πεδίου διάδοσης του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή παρέμβασης Ο Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού θα αξιοποιεί το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού που αποτελεί παραδοτέο διακριτής Πράξης στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης και το παραγόμενο αποτέλεσμα θα είναι δωρεάν – ελεύθερο και καθολικό προς όλους.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	350.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Σε μια εποχή άκρως ανταγωνιστική, στον τομέα του τουρισμού και σύμφωνα με τις σύγχρονες προκλήσεις απαιτούνται ενέργειες οι οποίες θα διαφοροποιήσουν τον προορισμό της πόλης της Καλαμάτας και θα δημιουργήσουν εκείνες τις προϋποθέσεις προβολής των πλεονεκτημάτων και διάδοσης των επιλογών που μπορεί να τύχει ο δυνητικός επισκέπτης. Στην κατεύθυνση αυτή, η προτεινόμενη Πράξη επιδιώκει την εγκαθίδρυση και καθιέρωση καναλιών επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες σε αυτά, καθώς και με τους φορείς και τις ενώσεις που εκείνοι εκπροσωπούν. Η επιλογή, σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους τουριστικής ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας των κατάλληλων καναλιών επικοινωνίας, είναι, λόγω και της φύσης της τουριστικής προβολής, ένας αποτελεσματικός τρόπος προβολής και δημοσιότητας προορισμού. Δεδομένων των πολύπλευρων αναγκών προώθησης του τουριστικού προϊόντος της πόλης της Καλαμάτας, η πράξη αναμένεται να συμβάλει στη διασύνδεση του Δήμου με φορείς που διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στη διαμόρφωση των ροών των τουριστών με τις ακόλουθες προοπτικές: • Προβολή και ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης της Καλαμάτας • Ενημέρωση φορέων για τις διεθνείς εξελίξεις • Πληροφόρηση όλων των εμπλεκομένων φορέων ανεξαρτήτως κλάδου για τις δράσεις και τα αποτελέσματα των υλοποιηθεισών ενεργειών προώθησης • Διευκόλυνση της επιτόπιας γνωριμίας και προβολής του τουριστικού προορισμού της πόλης της Καλαμάτας Ειδικότερα, μέσω του Μηχανισμού Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Καλαμάτας (DMO) προωθούνται τα ακόλουθα: α) **Προσανατολισμός στην Τουριστική Εμπειρία**: Με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε μια αναμορφωμένη και κατάλληλα προσαρμοσμένη, βάσει αναγκών και απαιτήσεων, προσέγγιση (storytelling) με σκοπό την αποτελεσματική προώθηση του τουριστικού πλούτου και της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη μεταφορά γνώσης και ενσωμάτωσης σε αυτήν μιας μοναδικής τουριστικής προβολής και προώθησης της πόλης της Καλαμάτας, αναδεικνύοντας την τουριστική εμπειρία ως μέρος της γενικότερης προβολής της πόλης της Καλαμάτας με την ενεργή ενσωμάτωση των συμμετεχόντων. β) **Προσανατολισμός στη συνεργασία / δικτύωση**: Η Τουριστική Προβολή ως πυλώνας αναπτυξιακής πολιτικής προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας, προωθεί την άμεση και συνεχή επικοινωνία και

	συνεργασία με τους άμεσα ενδιαφερόμενους. γ) **Προσανατολισμός στην αποτελεσματικότητα υψηλής ποιότητας**: Η αποτελεσματικότητα των ενεργειών της τουριστικής προβολής βασίζεται στην αναβαθμισμένη ποιότητα των υπηρεσιών. Ο σχεδιασμός και λειτουργία του Μηχανισμού Διαχείρισης Προορισμού παράλληλα με την ανάπτυξη του Πληροφοριακού Συστήματος (DMS) είναι καινοτόμος για την πόλη της Καλαμάτας και αφορά σε ενέργειες διαφοροποίησης του τουριστικού – πολιτιστικού προϊόντος. Στόχος της είναι να αναδειχθεί το τουριστικό προϊόν και να εμπλουτιστούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες πληροφόρησης και ενημέρωσης προς το γενικό κοινό με έμφαση στην αειφόρο και βιώσιμη διαχείριση του προορισμού. Σημειώνεται ότι όλη η πληροφόρηση και ενημέρωση θα είναι ελεύθερη προς το γενικό κοινό. Επιπρόσθετα, η πράξη θα ενσωματώνει καλές πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών πόλεων, οι οποίες μέσω των οργανισμών διαχείρισης προορισμών αναπτύσσουν καινοτόμα συστήματα και έξυπνες ενέργειες προβολής και προώθησης. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Σχέδιο Μάρκετινγκ για τον Τουρισμό της Καλαμάτας
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.2 «Προστασία, ανάδειξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου και των τουριστικών πόρων της Καλαμάτας, με παράλληλη ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης.».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) 2029	--
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 2.1.1.2. Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού Δήμου Καλαμάτας (DMS)
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων

	Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ■
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 2.1.1.2.:** Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού Δήμου Καλαμάτας (DMS)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας

ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η πράξη αποτελείται από ένα πλέγμα υπηρεσιών και εφαρμογών, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως μια ευφυής Πλατφόρμα Διαχείρισης Αστικών Τουριστικών και Πολιτιστικών Ροών της πόλης της Καλαμάτας με τρόπο συμπληρωματικό με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού (Destination Management System – DMS) της πόλης της Καλαμάτας, ενώ θα ενισχύσουν σημαντικά τη δυναμική του ρόλου του Οργανισμού Διαχείρισης Προορισμού (Destination Management Organization – DMO) της πόλης. Για να είναι ολοκληρωμένη η ανάδειξη της πόλης της Καλαμάτας ως προορισμός, παράλληλα με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Προορισμού της πόλης, χρειάζονται στοχευμένες δράσεις με επίκεντρο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τουριστικής ζήτησης γενικότερα και των επισκεπτών ειδικότερα, οι οποίες θα επιτρέψουν εύκολες και άμεσες δράσεις και παρεμβάσεις διαφοροποίησης, προσαρμογής και προσωποποίησης του τουριστικού – πολιτιστικού προϊόντος. Η ευφυής Πλατφόρμα Διαχείρισης Ροών, θα αναπτυχθεί ως μια ολοκληρωμένη προσέγγιση: α) ανάλυσης τουριστικών και πολιτιστικών δεδομένων μεγάλης κλίμακας με στόχο τη βαθύτερη κατανόηση και την αποδοτική πρόβλεψη των εισερχόμενων τουριστικών και πολιτιστικών ροών επισκεπτών στην πόλη και β) προώθησης και διαφήμισης της πόλης ως πολιτιστικού και τουριστικού προορισμού μέσα από εργαλεία ενημέρωσης του τοπικού οικοσυστήματος για υψηλού επιπέδου τουριστικές υπηρεσίες, προσαρμοσμένες στα χαρακτηριστικά των εισερχόμενων ροών. Ειδικότερα, η πράξη αφορά στην ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων ανάλυσης μεγάλων δεδομένων στον τομέα του τουρισμού για την έξυπνη πρόβλεψη, προσέλκυση και βιώσιμη διαχείριση των αστικών τουριστικών και πολιτιστικών ροών στην πόλη της Καλαμάτας. Μέσα από μια ολοκληρωμένη διαχείριση και επεξεργασία μεγάλων δεδομένων, η Πράξη θα υποστηρίξει την ανάπτυξη εργαλείων προς αυτήν την κατεύθυνση. Ενδεικτικά, προβλέπονται οι ακόλουθες ενέργειες: • Ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων ολοκλήρωσης με τις διατομεακές πηγές δεδομένων που ενσωματώνει το Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού της πόλης. • Ανάπτυξη πλατφόρμας διαχείρισης και οπτικοποίησης μεγάλων δεδομένων για τον τομέα του τουρισμού. • Ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων ανάλυσης του προφίλ και της συμπεριφοράς των επισκεπτών. • Ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων εφαρμογής προχωρημένων τεχνικών ανάλυσης, πρόβλεψης και οπτικής παρουσίασης προς σχεδιασμό υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας στους επαγγελματίες του τουριστικού τομέα και τους επισκέπτες.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	350.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ –	Σκοπός της προτεινόμενης Πράξης είναι η ανάδειξη της πόλης της

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Καλαμάτας ως Διεθνώς Αναγνωρίσιμου Πολιτιστικού Κέντρου, αξιοποιώντας τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες ανάπτυξης που αναδεικνύονται. Με επίκεντρο την πόλη της Καλαμάτας, τις θετικές παραμέτρους προσέλκυσης ροών επισκεψιμότητας σε αυτήν, την προώθηση της οικονομίας, της επισκεψιμότητας και της αναψυχής, την ενσωμάτωση των εξελίξεων στις τεχνολογίες «έξυπνων πόλεων» και τη δημιουργική/πολιτιστική βιομηχανία ο Δήμος Καλαμάτας δύναται να διαμορφώσει μία ισχυρή ταυτότητα. Η υλοποίηση της Πράξης κρίνεται αναγκαία, καθώς η Καλαμάτα διαθέτει πλούσιο φυσικό και ιστορικό απόθεμα και μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Επίσης, δύναται να αποτελέσει προορισμό με το κατάλληλο πολιτισμικό και τεχνικό υπόβαθρο για να καταστεί δημοφιλής προορισμός καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Σχέδιο Μάρκετινγκ για τον Τουρισμό της Καλαμάτας
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.2 «Προστασία, ανάδειξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου και των τουριστικών πόρων της Καλαμάτας, με παράλληλη ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027/ Ίδιοι Πόροι
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) 2029	--
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) 2029	--
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 2.1.1.1. Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Καλαμάτας (DMO)
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

	• Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ■
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.

Δράση 2.2.1: Αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών για την ανάδειξη πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 2.2.1.1.:** Ψηφιακή Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Καλαμάτας.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της δράσης είναι η αξιοποίηση από το Δήμο Καλαμάτας των πλέον σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας για τη διάσωση και προστασία του πολιτιστικού του αποθέματος καθώς και για την, με αποτελεσματικό τρόπο, περαιτέρω ανάδειξη και προβολή του, με την ανάπτυξη καινοτόμου ψηφιακού περιεχομένου, που θα μπορεί να συμβάλλει στον εμπλουτισμό του πολιτιστικού και τουριστικού προϊόντος της χώρας. Η Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α. Τάσσος» στεγάζεται από το 2002 σε ανακαινισμένο νεοκλασικό κτίριο στο ιστορικό κέντρο της πόλης. Είναι χώρος μαρτυρίας και μνήμης της γενναιοδωρίας των Εικαστικών δημιουργών. Φιλοξενεί τα έργα που δωρίστηκαν από τους δημιουργούς τους μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1986 για την ανοικοδόμηση της πόλης, έργα που η πόλη προτίμησε να φυλάξει για να αποτελέσουν τον πυρήνα της «συλλογής» της Δημοτικής Πινακοθήκης. Ο πυρήνας των έργων της χαρακτηρίζεται από πολυμορφία εικαστικών τάσεων και ρευμάτων, ενώ τα εν λόγω έργα έχουν εμπλουτιστεί και από μεταγενέστερες δωρεές αρκετών καλλιτεχνών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν, επίσης, οι περιοδικές εκθέσεις που οργανώνονται από την ίδια την Πινακοθήκη ή σε συνεργασία με αναγνωρισμένους εικαστικούς φορείς και οι οποίες καλύπτουν όλες τις μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης, κλασικές αλλά και πρωτοποριακές. Η Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας διεκδικεί μια ξεχωριστή θέση στην πολιτιστική δραστηριότητα της Χώρας. Στο πλαίσιο της προτεινόμενης Πράξης θα υλοποιηθούν τα ακόλουθα: **1.** Φωτογράφιση, τεκμηρίωση και επεξεργασία 364 έργων τέχνης και 122 χαρτών **2.** Πληροφοριακό Σύστημα Τεκμηρίωσης **3.** Ανάπτυξη διαδικτυακού κόμβου **4.** Δημιουργία 3D εικονικής έκθεσης **5.** Εικονική περιήγηση **6.** Ψηφιακός Ξεναγός **7.** Επαυξημένη Πραγματικότητα **8.** Ντοκιμαντέρ για την ιστορία της έκθεσης Ο πολιτισμός αποτελεί προϋπόθεση για να υπάρξει βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη. Το προτεινόμενο έργο θα υπηρετήσει το βιώσιμο πολιτιστικό τουρισμό της Μεσσηνίας. Εκτιμάται ότι η ανάπτυξή του μπορεί να συνδράμει στην προσπάθεια για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιοχής. Ως προς τις υπόλοιπες πολιτικές και αρχές της ΕΕ, την περιβαλλοντική προστασία, το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προστασία της βιοποικιλότητας, η προτεινόμενη Πράξη σέβεται την αρχή της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος και ειδικότερα σε σχέση με τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις της υπ. αριθμ. 177229/15.12.14 ΚΥΑ Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020» για την ελληνική επικράτεια, όπως αυτή τροποποιείται και ισχύει. Όπου είναι δυνατόν, θα προσπαθήσει να επιτύχει θετική συνεισφορά για το περιβάλλον, όπως για παράδειγμα

	με τη χρήση τεχνολογιών και υλικών φιλικών προς το περιβάλλον. Ταυτόχρονα, στοχεύει σε έμμεσους τρόπους βελτίωσης, στοχεύοντας στην πλήρη αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών ενημέρωσης, που δεν ρυπαίνουν το περιβάλλον και δεν επιβαρύνουν τις μη ανανεώσιμες πηγές του πλανήτη. Η υλοποίηση της πράξης περιλαμβάνει τη χρήση νέων ψηφιακών εργαλείων, που αφορούν στη διάσωση και προβολή του πολιτιστικού πλούτου της Δημοτικής Πινακοθήκης και τη διάθεση του υλικού στους επισκέπτες της και όχι μόνο. Προκειμένου να ενισχυθεί επί τόπου η «εμπειρία του χρήστη», θα υπάρχουν εφαρμογές ψηφιακής ξενάγησης με οπτικό και ηχητικό υλικό. Όλα τα παραπάνω θα αναπτύσσονται με χρήση, όχι μόνο εξελιγμένων τεχνολογικά εργαλείων, αλλά και με ιδιαίτερη έμφαση στο φιλικό προς το χρήστη σχεδιασμό, καθώς και στη βιωσιμότητά του. Η προτεινόμενη Πράξη θα αποτελέσει πόλο έλξης για τους χρήστες του διαδικτύου, καθώς θα αποκτήσουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με την ιστορική και πολιτιστική μας κληρονομιά.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	347.000,00€
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Οι δράσεις της προτεινόμενης Πράξης έχουν ως στόχο την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και του Δήμου Καλαμάτας. Επικοινωνιακός στόχος της προτεινόμενης Πράξης είναι η προβολή των συλλογών σε όλη τη διεθνή κοινότητα. Ο παραπάνω στόχος επιτυγχάνεται πρώτον με την ανάδειξη και ολοκληρωμένη παρουσίαση των ανωτέρω στο διαδίκτυο και δεύτερον με την ένταξη του φορέα στη νέα ψηφιακή εποχή μέσω των νέων ψηφιακών εφαρμογών και αναδυόμενων τεχνολογιών και παραγωγών, οι οποίες ενισχύουν την εμπειρία του επισκέπτη μέσα από τη χρήση του διαδικτύου και των πολυμέσων. Η προτεινόμενη Πράξη αφορά στην αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων και στη χρήση αναδυόμενων τεχνολογιών για την προστασία, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας. Με γνώμονα την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής εξωστρέφειας του πολιτιστικού περιεχομένου, στο πλαίσιο της Πράξης θα υλοποιηθούν εργασίες ψηφιοποίησης, τεκμηρίωσης και ταξινόμησης, καθώς και ανάπτυξης μιας σειράς ψηφιακών εφαρμογών. Στόχος είναι να εμπλουτίζεται διαρκώς και να φιλοξενεί σημαντικές εκθέσεις, έτσι ώστε να διεγείρεται το ενδιαφέρον των συνδημοτών και των επισκεπτών, αλλά και να διευρύνει τον πολιτιστικό ορίζοντα, ως γνήσιος χώρος της πνευματικής και της αισθητικής αναζήτησης. Το προτεινόμενο έργο θα αξιοποιήσει καινοτόμες τεχνολογίες προκειμένου να εξασφαλισθεί με το βέλτιστο τρόπο η προσβασιμότητα στο ψηφιοποιημένο πολιτιστικό απόθεμα από όλους τους πολίτες. Επιπλέον, το ψηφιοποιημένο υλικό θα αξιοποιηθεί για την πλήρη τεκμηρίωση του πολιτισμικού αποθέματος, τη διαχείρισή του με βάση τη διαλειτουργικότητα και για την προβολή και ανάδειξή του με ελκυστικότητα και σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Επίσης, δίνει τη δυνατότητα στο φορέα να έχει άμεση πρόσβαση στο πολιτιστικό απόθεμα, χωρίς την ανάγκη να έρθει σε επαφή με το πρωτότυπο, περιορίζοντας έτσι τον κίνδυνο φθοράς. Εκτιμάται ότι το έργο θα έχει σημαντικά θετικά αποτελέσματα στην έρευνα και την εκπαίδευση. Η ψηφιοποίηση, επεξεργασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η δημιουργία υπηρεσιών συμβάλλουν στην Κοινωνία της γνώσης. Οι επισκέπτες, τόσο των διαδικτυακών εφαρμογών, όσο και οι φυσικοί επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα εκτενούς πληροφόρησης όσον αφορά το πρωτογενές υλικό,

	αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία. Η υλοποίηση των στόχων του έργου θα έχει σαν αποτέλεσμα την ανάδειξη του φορέα σε έναν από τους σημαντικούς διαχειριστές και διαθέτες ψηφιακού, πολιτιστικού, ιστορικού, κοινωνικού και ανθρωπολογικού αποθέματος στον κόσμο, προκαλώντας το ενδιαφέρον του κόσμου να ανακαλύψει τους θησαυρούς της συλλογής. Όσον αφορά τα αναμενόμενα οφέλη, το συγκεκριμένο έργο αναμένεται πως θα λειτουργήσει προς όφελος των ίδιων των χώρων και τεκμηρίων μέσω της παρουσίας τους στο διαδίκτυο, μέσω της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους επισκέπτες των φυσικών χώρων και της δημιουργίας νέων υπηρεσιών προς διαφορετικές ομάδες χρηστών του διαδικτύου της τοπικής κοινωνίας με την αναβάθμιση των μέσων που διαθέτουν οι χώροι για να παρέχουν βαθύτερη και βιωματικότερη γνωριμία με την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά του φορέα του εσωτερικού και εξωτερικού τουρισμού, η προσέλκυση του οποίου θα οδηγήσει τελικά στην προβολή και οικονομική τόνωση των περιοχών, αναβαθμίζοντας τη συνολική τουριστική εμπειρία των επισκεπτών της διαδικτυακής πύλης από την Ελλάδα και το εξωτερικό, μέσω της παροχής πλούσιου πολιτιστικού περιεχομένου με εύληπτο και βιωματικό τρόπο της εκπαιδευτικής κοινότητας μέσω της διάθεσης πλούσιας και έγκυρης πολιτισμικής πληροφορίας και με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών ως εκπαιδευτικών εργαλείων, παρέχοντας νέες ευκαιρίες στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων ως χρήστες του διαδικτύου. Επίσης, μεταξύ άλλων θα αποτελέσει ένα σύγχρονο Ψηφιακό Ξεναγό που με τρόπο ευφάνταστο και ευρηματικό, ο οποίος: • Θα απευθύνεται σε κατοίκους και επισκέπτες • Θα ενισχύει τη δια βίου μάθηση με τρόπο ευφάνταστο και δημιουργικό • Θα συνδέει την ιστορία του φορέα με την ιστορία και τους ανθρώπους της πόλης • Θα προκαλεί την ενεργή συμμετοχή του επισκέπτη • Θα εξατομικεύει την επίσκεψη ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις του επισκέπτη • Θα ενισχύσει σημαντικά την εξωστρέφεια όχι μόνο του φορέα, αλλά και όλης της ευρύτερης περιοχής • Θα διασυνδέσει αμφίδρομα, μέσω του Δήμου Καλαμάτας με τις υπόλοιπες περιοχές της Μεσσηνίας, προτείνοντας διαδρομές και επισκέψεις • Θα αναδείξει το Δήμο Καλαμάτας ως φορέα που στηρίζει την καινοτόμο ανάπτυξη που βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς των κοινοτικών ομάδων, που αποσκοπεί στην ανθεκτικότητα και βιωσιμότητα του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος και που συμβάλλει στην ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων, πληροφορίας και αγαθών.
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.2.: «Προστασία, ανάδειξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου και των τουριστικών πόρων της Καλαμάτας, με παράλληλη ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-	166: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών

2027	
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1 RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης - Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 2.2.1.2.: Εκθεσιακό Κέντρο Αλιείας και Θάλασσας Δήμου Καλαμάτας
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.

ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ■
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
	Το έργο είναι μελετητικά ώριμο γιατί είχε ενταχθεί στο Πρόγραμμα ΕΠΑΝΕΚ με το ποσό των 346.337,00€ και ανακλήθηκε η απόφαση ένταξης καθότι δεν δόθηκε έγκριση συμβασιοποίησης, διότι ο χρόνος υλοποίησης υπερέβαινε την καταληκτική προθεσμία του ΕΣΠΑ 2014-2020.
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 2.2.1.2.:** Εκθεσιακό Κέντρο Αλιείας και Θάλασσας Δήμου Καλαμάτας.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης αποτελεί η ανέγερση ενός κτιρίου στην Τοπική Κοινότητα Μικράς Μαντίνειας, το οποίο θα στεγάζει μουσειογραφική έκθεση προβολής και ανάδειξης της ναυτικής παράδοσης της περιοχής, μέσω της προβολής της αλιευτικής δραστηριότητας στο Μεσσηνιακό κόλπο ανά τα χρόνια. Παράλληλα, το κτίριο θα λειτουργήσει ως κέντρο προβολής της εξέλιξης και της συμβολής της αλιείας στην οικονομική δραστηριότητα της περιοχής και ως κέντρο παρατήρησης της ιχθυοπανίδας και των αλιευμάτων στην ευρύτερη περιοχή του Μεσσηνιακού κόλπου. Η Τοπική Κοινότητα Μικρής Μαντίνειας ή «Μικράς Μαντίνειας» είναι αγροτική ημιορεινή περιοχή που ανήκει στη Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας. Βρίσκεται 11 χλμ. νοτιοανατολικά της πόλης της Καλαμάτας και περιλαμβάνει τον ομώνυμο παραθαλάσσιο οικισμό και τον ημιορεινό οικισμό Παλιό Χωριό. Αποτελεί δημοφιλές τουριστικό θέρετρο και βρίσκεται σε υψόμετρο 160μ., ενώ βάσει της απογραφής του 2011 έχει 711 κατοίκους. Η κοινότητα, μέχρι σήμερα δεν διαθέτει κάποιον εκθεσιακό χώρο σχετιζόμενο με την αλιεία και τη θάλασσα. Επίσης, δεν υπάρχει κάποιος χώρος για την ενημέρωση/ πληροφόρηση/ ευαισθητοποίηση των κατοίκων και επισκεπτών για τη ναυτική παράδοση της περιοχής και την αλιευτική δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα στο Μεσσηνιακό κόλπο. Η πρόταση θα υλοποιηθεί σε δύο υποέργα ως κάτωθι: • Υποέργο 1: Ανέγερση κτιρίου στέγασης έκθεσης προβολής Αλιείας &

	Θάλασσας Δήμου Καλαμάτας προϋπολογισμού 250.000,00 € • Υποέργο 2: Περιεχόμενο εκθεσιακού κέντρου - Σχεδιασμός, προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού, προϋπολογισμού 80.000,00 €
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	330.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η υλοποίηση της πράξης θα συμβάλει άμεσα στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της αλιευτικής περιοχής, με την απόδοση καλαίσθητου χώρου έκθεσης και προβολής της αλιείας και της ναυτικής παράδοσης της περιοχής, στη βελτίωση της μορφής του οικισμού, με την ανάδειξη και ενδυνάμωση του τοπικού οικιστικού χαρακτήρα, στην αύξηση της επισκεψιμότητας και της τουριστικής κίνησης της περιοχής, στην προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων για δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τέλος στην προβολή και ανάδειξη της τοπικής φυσιογνωμίας της περιοχής. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Σχέδιο Μάρκετινγκ για τον Τουρισμό της Καλαμάτας
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.2 «Προστασία, ανάδειξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου και των τουριστικών πόρων της Καλαμάτας, με παράλληλη ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	165: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή των δημόσιων τουριστικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	Άλλοι πόροι Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027/ Ίδιοι Πόροι
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) 2029	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 2.2.1.1. Ψηφιακή Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Καλαμάτας.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021)

	• Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ■
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.1.3.Άξονας Στρατηγικής 3

Ε.Σ.3.1.: Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Δράση 3.1.1: Ενίσχυση της λειτουργίας των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για ανάπτυξη διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων.

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 3.1.1.1.:** Υποστήριξη των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για την ενσωμάτωση στη λειτουργία τους διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η εν λόγω Πράξη σχετίζεται με τη στήριξη της επιχειρηματικότητας για τη μετάβαση των ΜμΕ σε λειτουργίες φιλικότερες προς το φυσικό περιβάλλον. Πρόκειται για δράσεις υποστηρικτικού χαρακτήρα προς τους επιχειρηματίες με βασικό άξονα την προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των επιχειρήσεων. Ειδικότερα, προωθείται η αξιοποίηση και ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογιών, η αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και εν γένει των δραστηριοτήτων των ΜμΕ, με πριμοδότηση των ενεργειών οι οποίες αξιοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες, υποδομές και βέλτιστες πρακτικές σε θέματα ενεργειακής αναβάθμισης και κυκλικής οικονομίας.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	500.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Σκοπό της παρούσας Πράξης αποτελεί η ενίσχυση των ΜμΕ επιχειρήσεων προκειμένου να υιοθετήσουν πιο «πράσινα» συστήματα και λειτουργίες. Σύμφωνα με ειδική έκθεση της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ), οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν σημαντικές προκλήσεις σχετικά με την ανάπτυξη πράσινης επιχειρηματικότητας, στο πλαίσιο της μετάβασης σε μία πιο πράσινη οικονομία. Σε ένα περιβάλλον που αλλάζει ραγδαία, οι ΜμΕ καλούνται να είναι ευέλικτες, ανταγωνιστικές, καταρτισμένες, κεφαλαιουχικά ισχυρές και συνδεδεμένες με κόμβους πληροφορίας. Οι περιορισμένες δυνατότητες των ΜμΕ δημιουργούν εξωτερικές πιέσεις, οι οποίες είτε δημιουργούνται είτε εντείνονται λόγω της έλλειψης οικονομιών κλίμακας, σύμφωνα με την έρευνα υπό τον τίτλο «Διερεύνηση αναδυόμενων τάσεων, πρακτικών και πολιτικών στο πεδίο της πράσινης οικονομίας». Οι τάσεις και οι πολιτικές κατευθύνσεις της ΕΕ, πέρα από ευκαιρίες δημιουργούν και πιέσεις που ασκούνται στις ΜμΕ, που σχετίζονται κυρίως με την αυστηροποίηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, την υποχρεωτικότητα αυτής για τις ΜμΕ, καθώς και την προώθηση των πράσινων τεχνολογιών στις μεταφορές. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι ΜμΕ χρήζουν κατάλληλης τεχνογνωσίας και εξειδίκευσης προσωπικού στους τομείς της καινοτομίας και της πράσινης επιχειρηματικότητας. Επίσης, οι υφιστάμενοι χρηματοδοτικοί κανονισμοί και τα συγκεκριμένα προγράμματα θα πρέπει αρχικά να μπορούν να αναγνωρισθούν από τις ΜμΕ και στη συνέχεια να μπορούν να υποστηριχθούν, μέσω της κατάλληλης κατάρτισης προσωπικού, η προετοιμασία και προώθηση των απαραίτητων γραφειοκρατικών διαδικασιών υποβολής. Πολλές ΜμΕ και ιδιαιτέρως οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, δεν έχουν την ελάχιστη κεφαλαιουχική επάρκεια που θα τους δώσει τη δυνατότητα να προβούν στην προσέλκυση προγραμμάτων που αφορούν τη συγχρηματοδότηση έργων.

	Επίσης, αρκετές ΜμΕ δεν δύνανται να αφιερώσουν τον απαιτούμενο χρόνο για την ανεύρεση των συγκεκριμένων προγραμμάτων, αφού δεν διαθέτουν δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη, αλλά ούτε και την κατάλληλη τεχνογνωσία και το προσωπικό τους είναι αρκετά περιορισμένο και απορροφημένο από τις ήδη υπάρχουσες διαδικασίες της επιχείρησης. Επίσης, η κατάρτιση προσωπικού για την παρακολούθηση και την υποστήριξη των διαδικασιών που απαιτούνται για την υποβολή προτάσεων για τα προγράμματα αρκετές φορές έχει σημαντικό κόστος για τις ΜμΕ. Με δεδομένες, λοιπόν, τις εξωτερικές πιέσεις που ασκούνται στις ΜμΕ, αλλά και την έλλειψη οικονομιών κλίμακας στις ΜμΕ γίνεται σαφές πως για να υπάρξει η μετάβαση προς μια πιο πράσινη οικονομία αρχικά χρειάζεται περισσότερος χρόνος προσαρμογής για τις επιχειρήσεις, περισσότερη στήριξη που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των ΜμΕ, καθώς και δημιουργία των αναγκαίων οικονομιών κλίμακας. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) Δήμου Καλαμάτας • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.3 «Στήριξη της τοπικής οικονομίας, της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στη βάση ενίσχυσης της πράσινης οικονομίας».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	75: Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις ΜμΕ
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες) – Τιμή στόχου 2029: 10 RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις – Τιμή στόχου 2029: 10 RCO74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη – Τιμή στόχου 2029: 72.906 άτομα RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	PSR998 - Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης – Τιμή στόχου 2029: 1 φορέας
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Δράσεις και Πράξεις Ε.Σ.1.1 Δράσεις και Πράξεις Ε.Σ.2.1. Δράσεις και Πράξεις Ε.Σ.2.2.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ /	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία

ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ■
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ■
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.1.4.Άξονας Στρατηγικής 4

Ε.Σ.4.1.: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας:

Δράση 4.1.1: Αναβάθμιση και επέκταση υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και πρόληψης προς όφελος των πολιτών και των μειονεκτουσών ομάδων:

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 4.1.1.1.** Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Διημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας Για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΗΦ)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης είναι η λειτουργία Δομής Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας ΑμεΑ στο Δήμο Καλαμάτας, με σκοπό της παροχή υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας, εκπαίδευσης, δημιουργικής απασχόλησης και παραμονής σε 50 άτομα ΑμεΑ. <u>Κτιριακή Υποδομή</u> Το Κέντρο στεγάζεται σε μισθωμένο κτίριο με στέγη, ιδιοκτησίας της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, το οποίο έχει ανεγερθεί προ του έτους 1983. Το εν λόγω κτίριο λειτουργούσε ως Ιερατική σχολή. Το οικόπεδο βρίσκεται επί της οδού Αγ Γεωργίου 42 στην Καλαμάτα, από την οποία γίνεται και η πρόσβαση στο κτίριο. Η Πράξη περιλαμβάνει εργασίες συντήρησης και επισκευής των χώρων, καθώς και νέες διαρρυθμίσεις, ώστε να πληρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές που αφορούν στην κατασκευή Κέντρων Διημέρευσης - Ημερησίας Φροντίδας για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, όπως καθορίζονται στην υπ' αρ. Π4α/οικ.4633 (ΦΕΚ 789/Β΄/06.10.1993) Υπουργική Απόφαση. Το Κέντρο Διημέρευσης ΑΜΕΑ αποτελείται τουλάχιστον από τους εξής χώρους, οι οποίοι πληρούν τις προδιαγραφές της ΥΑ Π4α/οικ.4633/29.09.1993 (ΦΕΚ 789/Β΄/6.10.1993): - Αίθουσα αναψυχής – συγκεντρώσεων - Χώρος εργοθεραπείας – απασχόλησης - Χώρος ατομικής – ομαδικής άσκησης με στοιχειώδη εξοπλισμό ειδών φυσικοθεραπείας - Χώροι υγιεινής - Γραφείο ιατρού - Γραφείο Κοινωνικής Υπηρεσίας - Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης - Χώρος ησυχαστηρίου - Παρασκευαστήριο προγεύματος <u>Παρεχόμενες Υπηρεσίες</u> Το Κέντρο Διημέρευσης ΑΜΕΑ παρέχει υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας και παραμονής σε άτομα με αναπηρίες, όπως: • Η μεταφορά των ωφελούμενων προς και από το Κέντρο, με μεταφορικό μέσο του δικαιούχου

- Η διαμονή και η διατροφή τους (πρόχειρο γεύμα).
- Το πρόγραμμα πράξεων ειδικής αγωγής που έχουν ανάγκη ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ΑμεΑ (εργοθεραπείες, λογοθεραπείες, φυσικοθεραπείες και άλλα), βάσει του εξατομικευμένου προγράμματος του κάθε ωφελούμενου.
- Η παροχή ατομικής ή και ομαδικής άσκησης.
- Η εκπαίδευσή τους στην αυτοεξυπηρέτηση και την εκμάθηση δραστηριοτήτων καθημερινής ζωής.
- Η δημιουργική απασχόλησή τους και οι δραστηριότητες κοινωνικοποίησής τους.
- Η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης, γνώσεων και δεξιοτήτων σε διάφορες θεματικές κατηγορίες (Κηπουρικής, Ζαχαροπλαστικής, Εικαστικών, Κοπτικής – Ραπτικής, Αργυροχρυσοχοΐας, Μεταλλοτεχνίας, κ.λπ.)
- Η συμμετοχή τους σε προγράμματα ψυχαγωγίας, πολιτισμού και άθλησης
- Η υλοποίηση δράσεων δικτύωσης και συνεργασίας με κοινωνικούς φορείς / φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών κ.λπ.

Οι παραπάνω υπηρεσίες παρέχονται σε εργάσιμες ημέρες από τις 7:00 π.μ. έως τις 21:00 μ.μ. και όχι πάνω από 8 ώρες για κάθε ωφελούμενο, συμπεριλαμβανομένης της μμεταφοράς από και προς τη δομή.

<u>Ωφελούμενοι</u>

Ωφελούμενοι της πράξης είναι τα άτομα άνω των 18 ετών και των δύο φύλων, που πάσχουν από νοητικές και κινητικές αναπηρίες.

<u>Δημοσιότητα – Ενημέρωση</u>

Για την ενημέρωση των άμεσα και έμμεσα ωφελούμενων έχει αναπτυχθεί μια σειρά ενεργειών δημοσιότητας η οποία θα περιλαμβάνει:

- Αφίσες και ενημερωτικά δελτία
- Συνέντευξη τύπου και δελτία τύπου
- Καταχωρήσεις και ανακοινώσεις στα τοπικά μέσα ενημέρωσης και στα δημοτικά καταστήματα των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Καλαμάτας
- Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας

Ενημερωτικό υλικό θα αποσταλεί στους δυνητικούς ενδιαφερόμενους και φορείς που εδρεύουν στην Καλαμάτα και την ευρύτερη περιοχή. Επίσης, θα διανέμεται από τα ΚΕΠ του Δήμου Καλαμάτας και τις λοιπές δημοτικές υπηρεσίες ενημερωτικό υλικό. Τέλος, θα λειτουργεί τηλεφωνική γραμμή για την παροχή πληροφοριών και διευκρινίσεων στον αριθμό 27213-60736.

Η Πράξη περιλαμβάνει τα ακόλουθα 4 Υποέργα:

- Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
- Διαμόρφωση χώρου για τη λειτουργία Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
- Προμήθεια ειδών εξοπλισμού για τη λειτουργία του Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
- Προμήθεια οχήματος τύπου van για μεταφορά ωφελούμενων Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας Ατόμων με Αναπηρία

	(ΚΔΗΦ- ΑΜΕΑ) του Δήμου Καλαμάτας
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.100.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Το Κέντρο Διημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες αποτελεί μονάδα ημερήσιας φροντίδας και παραμονής ατόμων που έχουν μόνιμες ή προσωρινές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω, που προέρχονται από φυσική, ψυχική ή νοητική ανεπάρκεια, με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους προσφέροντας υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας. Μέσω της συγκεκριμένης Πράξης παρέχονται υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας, εκπαίδευσης, δημιουργικής απασχόλησης και παραμονής σε 50 άτομα ΑμεΑ (25 άνδρες και 25 γυναίκες). Άμεσα ωφελούμενοι είναι άτομα με κινητικές αναπηρίες ή με αισθητηριακές αναπηρίες ή με νοητική υστέρηση ή με πολλαπλές αναπηρίες ή με διαφορετικού είδους αναπηρία, στο σύνολο της εδαφικής περιοχής του Δήμου Καλαμάτας, οι οποίοι θα λαμβάνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Σε δεύτερο βαθμό ωφελούμενοι είναι τα μέλη των οικογενειών τους, στα οποία θα δίνεται η δυνατότητα συνέχισης ή εξεύρεσης εργασίας ή η ελάφρυνση όσων εξ αυτών δεν δύνανται για λόγους οικονομικούς ή κοινωνικούς να παρέχουν την κατάλληλη φροντίδα στα ωφελούμενα άτομα. Η Πράξη αφορά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ωφελούμενων, τη δημιουργική απασχόληση και την ενίσχυση της κοινωνικοποίησής τους και της κοινωνικής τους ένταξης. Η αναπηρία οδηγεί τους ασθενείς και τους οικείους τους στην απομόνωση λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνολική προσέγγιση του προβλήματος εξακολουθεί να είναι εσφαλμένη με αποτέλεσμα τον κοινωνικό αποκλεισμό των ασθενών και των συγγενών τους. Ως εκ τούτου, χρειάζεται να υπάρξει καλύτερη κατανόηση του στίγματος, της προκατάληψης και των διακρίσεων που συνδέονται με την αναπηρία, ενώ παράλληλα χρειάζεται να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο θα παρεμποδιστεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και θα ενθαρρυνθεί η ενεργός συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών έτσι ώστε να διαφυλαχθεί η αξιοπρέπεια και ο σεβασμός των ατόμων αυτών στον πυρήνα κάθε δράσης. Η αναγκαιότητα της Δράσης εστιάζεται στο ότι μέλη ευάλωτων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού του Δήμου Πειραιά χρήζουν ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και ημερήσιας φροντίδας μέσα από την υλοποίηση δράσεων ατομικής φροντίδας και υγιεινής, ψυχοκοινωνικής στήριξης και διασύνδεσης με υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης, συμβουλευτικής, ψυχοεκπαίδευσης και δημιουργικής απασχόλησης νέων, υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής επανένταξης. Η δράση θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη για τους ίδιους του ωφελούμενους, αλλά και για τα άτομα του στενού τους περιβάλλοντος, τα οποία επωμίζονται τη φροντίδα τους. Η παρούσα Πράξη προσφέρει στους ωφελούμενους ένα πλαίσιο κατάκτησης νέων δεξιοτήτων, που θα τους προσφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής και μεγαλύτερο επίπεδο αυτονομίας. Τα βασικά οφέλη από την ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερησίας Φροντίδας για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες είναι τα ακόλουθα: • Βελτίωση των υποδομών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας • Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών υγείας σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες • Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με την ισότιμη πρόσβαση όλων στην αγορά εργασίας και την πρόληψη φαινομένων

	περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού • Δημιουργία νέων κοινωνικών δομών • Αναβάθμιση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας • Δημιουργία θέσεων εργασίας Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 2014-2020 • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.4 «Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της συμπεριληπτικότητας, της κοινωνικής ένταξης και συνοχής».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	159: Μέτρα για την ενίσχυση της υλοποίησης υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών κοινοτήτων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 4.1.1.2. Ίδρυση και λειτουργία Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) (Β΄ΦΑΣΗ). Πράξη 4.1.1.3. Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας. Πράξη 4.1.2.1. Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας

	«Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 4.1.1.2.** Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) (Β΄ Φάση) (Μεταφερόμενο, Κωδικός έργου: 5129394)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της προτεινόμενης Πράξης είναι η ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων και αφορά στην παροχή

υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα, μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια κ.λπ.), των οποίων το οικογενειακό περιβάλλον που τα φροντίζει, εργάζεται ή αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει. Η συγκεκριμένη Πράξη απεντάχθηκε από τα «συνεχιζόμενα έργα» και θα υλοποιηθεί ως «νέο έργο».

Το ΚΗΦΗ, με δυναμικότητα εξυπηρέτησης 25 ανά βάρδια, με ωράριο λειτουργίας όπως ορίζεται στην με Αρ. Π1γ/ΑΓΠ/οικ.14963 (ΦΕΚ 1397/Β΄/22.10.2001), όπως ισχύει παρέχουν υπηρεσίες τις εργάσιμες μέρες ως εξής:

1) Για το προσωπικό:

Α΄ βάρδια από τις 6:00 π.μ. έως τις 14:00 μ.μ.

Β΄ βάρδια από τις 14:00 μ.μ. έως τις 22:00 μ.μ.

2) Για τους ωφελούμενους:

Το κέντρο προσαρμόζει τη λειτουργία του ανάλογα με τις ανάγκες των εξυπηρετούμενων και του οικογενειακού – συγγενικού τους περιβάλλοντος. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια λειτουργίας του κέντρου δεν μπορεί να είναι μικρότερη των επτά μισή ωρών σύμφωνα και με το άρθρο 5 του Ν. 1397/2001.

Η στελέχωση της δομής, συνίσταται σε:

- 2 Νοσηλευτές
- 4 Κοινωνικούς Φροντιστές
- 2 άτομα ως Βοηθητικό Προσωπικό
- 2 Οδηγούς
- 1 άτομο ως Διοικητικό Προσωπικό
- 1 φυσιοθεραπευτή

Επίσης, θα μπορεί να απασχολείται και προσωπικό άλλων ειδικοτήτων, ανάλογα με τις ανάγκες των εξυπηρετούμενων (π.χ. Κοινωνικοί Λειτουργοί, Εργοθεραπευτές κ.λπ.).

<u>Περιγραφή Κτιριακής Υποδομής</u>

Πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης και επισκευής των χώρων του ισογείου υφιστάμενου διώροφου κτιρίου με υπόγειο, αλλά και νέες διαρρυθμίσεις των χώρων του, ώστε να πληρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές για την ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων. Πρόκειται για διώροφο κτίριο με υπόγειο, ιδιοκτησίας του Δήμου Καλαμάτας, το οποίο βρίσκεται επί της οδού Θουκυδίδου 2 και Καμβύση στην Καλαμάτα.

Το κτίριο είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό από οπλισμένο σκυρόδεμα και εξωτερικές τοιχοπληρώσεις από μπατική οπτοπλινθοδομή, επιχρισμένη εκατέρωθεν, χωρίς θερμομόνωση. Το ισόγειο του κτιρίου βρίσκεται σε υποχώρηση σε σχέση με τον όροφο κατά 3,20 μ.

Η πρόσβαση στο κτίριο γίνεται από δύο εισόδους, επί της οδού Θουκυδίδου. Η δυνατότητα αυτόνομης και ασφαλούς προσπέλασης στο κτίριο από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών εξασφαλίζεται με κατάλληλη εξωτερική ράμπα, που αρχίζει από τη στάθμη ±0,00 του περιβάλλοντος χώρου του κτιρίου και διατρέχει την όψη της Θουκυδίδου.

<u>Παρεχόμενες Υπηρεσίες</u>

	Οι υπηρεσίες που παρέχει το ΚΗΦΗ εξατομικεύονται για κάθε ωφελούμενο και είναι: • Ημερήσια φιλοξενία • Παροχή πρόχειρου γεύματος καθημερινά • Ιατρικός έλεγχος της υγείας των ωφελούμενων • Παρακολούθηση φαρμακευτικής αγωγής • Συνταγογράφηση και προμήθεια φαρμάκων • Μέτρηση ζωτικών σημείων • Διασφάλιση ατομικής υγιεινής • Δραστηριότητες κοινωνικής ένταξης • Δραστηριότητες απασχόλησης <u>Παρακολούθηση Ωφελούμενων</u> Το ΚΗΦΗ παρακολουθεί τους άμεσα ωφελούμενους, καθώς και την πορεία της υγείας τους μέσα από συγκεκριμένο πλαίσιο ενεργειών, όπως περιγράφεται στο σχέδιο απόφασης υλοποίησης με ίδια μέσα. Σε όλη την διαδικασία υπάρχει απόλυτη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των άμεσα ωφελούμενων (προβλήματα υγείας, οικογενειακά κ.λπ.). <u>Δημοσιότητα - Ενημέρωση</u> Για την ενημέρωση των άμεσα και έμμεσα ωφελούμενων έχει αναπτυχθεί μια σειρά ενεργειών δημοσιότητας. Ενημερωτικό υλικό αποστέλλεται στους συλλόγους συνταξιούχων, στα ΚΑΠΗ, στους πολιτιστικούς συλλόγους, στους ιερούς ναούς κ.λπ., που εδρεύουν στην Καλαμάτα και την ευρύτερη περιοχή. Επίσης, διανέμεται ενημερωτικό υλικό από τα ΚΕΠ του Δήμου Καλαμάτας και τις λοιπές δημοτικές υπηρεσίες. Τέλος, λειτουργεί τηλεφωνική γραμμή για την παροχή πληροφοριών και διευκρινήσεων στον αριθμό 27213-60736. Η Πράξη περιλαμβάνει τα ακόλουθα 3 Υποέργα: • Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) • Διαμόρφωση χώρου για τη λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων • Προμήθεια ειδών εξοπλισμού για τη λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	545.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Καλαμάτας, παρέχει υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα, μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα. Οι ωφελούμενοι είναι συνολικά 50 (25 άνδρες και 25 γυναίκες). Άμεσα ωφελούμενοι είναι οι ηλικιωμένοι κάτοικοι που δε δύνανται να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια κ.λπ.), των οποίων το οικογενειακό περιβάλλον που τα φροντίζει, εργάζεται ή αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει, στο σύνολο της εδαφικής περιοχής του Δήμου. Σε δεύτερο βαθμό ωφελούμενοι είναι τα μέλη των οικογενειών τους, στα οποία θα δίνεται η δυνατότητα συνέχισης ή εξεύρεσης εργασίας ή η ελάφρυνση όσων εξ αυτών δε δύνανται, για λόγους οικονομικούς ή κοινωνικούς, να παρέχουν την κατάλληλη φροντίδα στα ωφελούμενα άτομα.

	Από τη λειτουργία της Πράξης αναμένονται οφέλη, τα οποία στο σύνολό τους μετουσιώνουν την εθνική και κοινοτική πολιτική για τη συνεκτικότητα του κοινωνικού ιστού και συνίστανται στην ενίσχυση του αισθήματος φροντίδας για τους ηλικιωμένους και της ικανότητας των μελών των οικογενειών των ηλικιωμένων για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και τις ίσες ευκαιρίες στην απασχόληση. Στο πλαίσιο της Πράξης αναπτύχθηκαν στο Δήμο Καλαμάτας υπηρεσίες στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας, που σε συνδυασμό με τις ήδη υπάρχουσες κοινωνικές δομές, δημιουργούν ένα ολοκληρωμένο υποστηρικτικό πλέγμα παροχών για τις ευάλωτες ομάδες και τις οικογένειές τους. Οι ανάγκες που έχουν προκύψει σχετίζονται με την έλλειψη συγκεκριμένων δομών, σε συνδυασμό με την ύπαρξη σημαντικού αριθμού ατόμων σε ευπαθείς ομάδες. Σκοπός της δομής είναι η βελτίωση των παρεχόμενων προνοιακών υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας και της ποιότητας ζωής της ευπαθούς ομάδας των ηλικιωμένων και των οικογενειών τους. Πρόκειται για μέρος ενός ολοκληρωμένου δικτύου κοινωνικών δομών στο σύνολο της πόλης της Καλαμάτας. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 2014-2020 • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.4 «Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της συμπεριληπτικότητας, της κοινωνικής ένταξης και συνοχής».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	159: Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών κοινοτήτων
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 4.1.1.1. Ίδρυση και λειτουργία Κέντρο Διημερίδας - Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΚΔΗΦ). Πράξη 4.1.1.3. Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας. Πράξη 4.1.2.1. Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης

	της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2025
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 4.1.1.3.** Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας (Μεταφερόμενο, Κωδικός έργου: 5181161)
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης είναι η παροχή υπηρεσιών για την πρόληψη των καρδιαγγειακών νοσημάτων και την προαγωγή της υγείας 1.000 ωφελούμενων του Δήμου Καλαμάτας. Ειδικότερα, η συγκεκριμένη Πράξη στοχεύει να προσεγγίσει: • Πολίτες ευπαθών κοινωνικά ομάδων • Υπερήλικες κατοίκους του Δήμου Καλαμάτας • Πολίτες με συμπτώματα τύπου ζάλης, αδυναμίας, αισθήματος παλμών, προ-λιποθυμικό ή λιποθυμικό επεισόδιο χωρίς προηγούμενο καρδιολογικό ιστορικό • Άτομα που υπέστησαν καρδιακό επεισόδιο, επέμβαση ή χειρουργείο καρδιάς, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι εφικτή η τακτική παρακολούθησή τους από ειδικό καρδιολόγο της πόλης • Εργαζόμενοι σε επαγγέλματα έντασης εργασίας, ηλικίας άνω των 40 ετών • Αθλητές και αθλούμενοι όλων των ηλικιών Μέσω της συγκεκριμένης Πράξης, προάγεται η δημόσια υγεία και εφαρμόζονται δράσεις προληπτικής ιατρικής στο Δήμο Καλαμάτας με σκοπό τον προληπτικό έλεγχο, ο οποίος θα επιτρέπει την έγκαιρη ανίχνευση καρδιακών συμπτωμάτων, καθώς και την άμεση αντιμετώπιση των πιθανών νοσημάτων, με θετικά αποτελέσματα, τόσο για την ποιότητα ζωής του ασθενούς και των οικείων του, όσο και για τη λειτουργία του δημόσιου συστήματος υγείας. Η δράση θα υλοποιηθεί με την αξιοποίηση εφαρμογών Ψηφιακής Τεχνολογίας στην Ιατρική και την πρόληψη, οι οποίες θα ενσωματώνουν τα επιτεύγματα της τεχνολογικής προόδου στους τομείς της Πληροφορικής, των Επικοινωνιών και των Βιοϊατρικών Οργάνων. Το έργο παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες: • Επικοινωνία και δημοσιότητα προγράμματος, για την ευαισθητοποίηση των πολιτών • Επικοινωνία με τις ομάδες ωφελούμενων • Εντοπισμός και διαδικασία ένταξης υποψηφίων ωφελούμενων σύμφωνα με το αν τηρούν τις προϋποθέσεις του πρωτοκόλλου επιλογής • Καταχώρηση στοιχείων ωφελούμενων και σύντομου ιστορικού σε πλατφόρμα παρακολούθησης και λοιπών στοιχείων, συμπλήρωση και καταχώρηση σχετικής δήλωσης αποδοχής • Αρχικές εξετάσεις βάσει πρωτοκόλλου από ιατρικό νοσηλευτικό team και τοποθέτηση συσκευής καταγραφής στον ωφελούμενο • Ανάκτηση συσκευής από ωφελούμενο, ανάκτηση καταγεγραμμένων

	δεδομένων και αποστολή στοιχείων σε ιατρική ομάδα αξιολόγησης • Έκδοση γνωμάτευσης και παράδοση σε ωφελούμενο, αλλά και σε άλλον ιατρό της επιλογής του ωφελούμενου αν απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση των ευρημάτων. Εάν απαιτηθεί η διαδικασία τοποθέτησης συσκευής για επανάληψη της συλλογής νέων δεδομένων θα είναι εφικτή. Σε αυτή την περίπτωση μπορεί να δοθεί και φορητή συσκευή παρακολούθησης άλλων λειτουργιών, π.χ. πιεσόμετρο, σπιρόμετρο, γλυκόζης κ.λπ. • Λειτουργία κέντρου παρακολούθησης και επικοινωνίας (call center). • Λειτουργία πλατφόρμας για το Call-center και για την επεξεργασία στοιχείων ωφελούμενων (ιατρικός φάκελος) με δυνατότητες διασύνδεσης με εξωτερικές υπηρεσίες (όπου κριθεί απαραίτητο, π.χ. Ηλεκτρονική Συνταγογράφηση κ.λπ.) • Παροχή στατιστικών δεδομένων στο Δήμο σε τακτά διαστήματα
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	1.200.000,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Η Πράξη αφορά στην ενίσχυση των δράσεων πρόληψης, στην προστασία της δημόσιας υγείας και στην προαγωγή της προληπτικής ιατρικής στο Δήμο Καλαμάτας, καθώς και στην παροχή υπηρεσιών με σκοπό τον προληπτικό έλεγχο, ο οποίος θα επιτρέπει την έγκαιρη ανίχνευση καρδιακών συμπτωμάτων, καθώς και την άμεση αντιμετώπιση των πιθανών νοσημάτων, με θετικά αποτελέσματα, τόσο για την ποιότητα ζωής του ασθενούς και των οικείων του, όσο και στη λειτουργία του δημόσιου συστήματος υγείας. Στα προσδοκώμενα οφέλη, εκτός από τις εξετάσεις πρόληψης και τα άμεσα αποτελέσματα αυτών, είναι και η ευαισθητοποίηση όλων των δημοτών του Δήμου Καλαμάτας, μέσα από την προβολή του προγράμματος και τη διάχυση των αποτελεσμάτων του, γύρω από την αξία της προληπτικής ιατρικής και την υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής. Επιπροσθέτως, οι επιμέρους δράσεις δημοσιότητας – ενημέρωσης για την προαγωγή της δημόσιας υγείας αφορούν όλο το πληθυσμό του Δήμου Καλαμάτας. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 2014-2020 • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027 • Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία 2021-2025
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.4 «Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της συμπεριληπτικότητας, της κοινωνικής ένταξης και συνοχής».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	160: Μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης (εξαιρουμένων των υποδομών)
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που

ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	υποστηρίζονται– Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 4.1.1.1. Ίδρυση και λειτουργία Κέντρο Διημερίδας - Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΚΔΗΦ) Πράξη 4.1.1.2. Ίδρυση και λειτουργία Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) (Β΄ΦΑΣΗ) Πράξη 4.1.2.1. Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ☐
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη

	διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** □
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2025
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

Δράση 4.1.2: Δημιουργία μηχανισμού για την ισότιμη πρόσβαση σε πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών στο Δήμο Καλαμάτας.

ΚΩΔΙΚΟΣ & ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	**Πράξη 4.1.2.1.** Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες.
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	Δήμος Καλαμάτας
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΞΗΣ	Η δράση αφορά στη ανάπτυξη δυναμικού πληροφοριακού συστήματος μέσα από το οποίο θα υποστηρίζονται όλες οι ενέργειες των κοινωνικών δομών του Δήμου καθιστώντας τις διαδικασίες υλοποίησης των δράσεων περισσότερο λειτουργικές και αποτελεσματικές. Το σύστημα που θα αναπτυχθεί θα υποστηρίζει διακριτές ενέργειες ταυτοποίησης ωφελουμένων, υποστήριξης της «διαδρομής» της Κοινωνικής Ένταξης μεταξύ των δομών και υπηρεσιών και δημιουργίας μοναδικού φακέλου για την εξατομικευμένη διαδικασία προώθησης της κοινωνικής ένταξης, σε επίπεδο ωφελούμενου.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	340.882,00 €
ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ / ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ή ΣΥΝΈΡΓΕΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ / ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	Το ενοποιημένο αυτό σύστημα θα υποστηρίζεται κατά τη λειτουργία του από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Καλαμάτας και θα χρησιμοποιείται από κατάλληλο σύστημα εξουσιοδοτήσεων, ώστε η εισαγωγή και επικαιροποίηση στοιχείων των ωφελουμένων να πραγματοποιείται από πιστοποιημένα στελέχη πεδίου των Κοινωνικών Δομών του Δήμου. Η συγκεκριμένη Πράξη παρουσιάζει συνέργειες με τις ακόλουθες Στρατηγικές και Σχέδια: • Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 2014-2020 • Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2021-2027
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	Η προτεινόμενη Πράξη συμβάλλει στην επίτευξη του Σ.Σ.4 «Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων

	κοινωνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της συμπεριληπτικότητας, της κοινωνικής ένταξης και συνοχής».
ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027	158: Μέτρα για την αναβάθμιση της ισότητας και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και προσιτές υπηρεσίες.
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΚΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 2021-2027)	-
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	RCO75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται – Τιμή στόχου 2029: 1
ΠΟΣΟΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ) & ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ 2029	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	Πράξη 4.1.1.1. Ίδρυση και λειτουργία Κέντρο Διημερίδας - Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΚΔΗΦ). Πράξη 4.1.1.2. Ίδρυση και λειτουργία Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) (Β΄ΦΑΣΗ). Πράξη 4.1.1.3. Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας.
ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ / ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Η ανάθεση και εκτέλεση της Δράσης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν, και ιδίως: • Το Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/08.08.2026) περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει • Το Ν. 4782/09.03.2021 (ΦΕΚ 36/Α/09.03.2021) • Το Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ» και άλλες διατάξεις» • Την ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027»
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Η Δράση θα υλοποιηθεί με βάση τις προβλέψεις των: ~ ΑΠ 114947/ΕΥΘΥ/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β΄) ΥΑ «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας Δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» ~ ΥΑ 114274/28.11.2022 (ΦΕΚ 6131/Β΄/01.12.2022) «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και

	Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027» ~ Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021- 2027, όπως ισχύει, για τη διασφάλιση της νόμιμης, επιλέξιμης και εύρυθμης υλοποίησης και λειτουργίας της παρέμβασης, παράλληλα με την άσκηση των απαραίτητων σχετικών ελέγχων από τον ΕΦΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ και τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για τη συνέχιση της λειτουργίας της δράσης, ο υπεύθυνος της πρότασης θα οφείλει να ορίσει φορέα υπεύθυνο για τη συντήρηση και λειτουργία.
ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**Ιδιοκτησία γης/ οικοπέδου/ κτιρίου** **ΝΑΙ** ☐ **ΟΧΙ** ☐ **Δεν απαιτείται** ■
	Στην περίπτωση της επιλογής «ΟΧΙ» αναφέρετε τον τρόπο, τη διαδικασία, το στάδιο και το χρονοδιάγραμμα απόκτησης.
	Έχουν εκπονηθεί όλες οι μελέτες και έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις/βεβαιώσεις/άδειες για την υλοποίηση της Δράσης; **ΝΑΙ** ■ **ΟΧΙ** ☐
ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έναρξη Δράσης: 1^{ο} εξάμηνο του 2024 Λήξη Δράσης: 2^{ο} εξάμηνο του 2027
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	

5.2.ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η συγκεκριμένη υποενότητα αποτελεί παρουσίαση του συνολικού χρονοπρογραμματισμού των δράσεων και πράξεων ανά Άξονα και Ειδικό Στόχο της Στρατηγικής.

Πίνακας 39:Ο χρονοπρογραμματισμός των Δράσεων & Πράξεων της Στρατηγικής.

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	**Ε** = έναρξη, **Π** = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β
1	**1.1.**	**1.1.1.**	**Πράξη 1.1.1.1.:** Αναδιάταξη – Αναδιοργάνωση Πλατείας 23ης Μαρτίου (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5150081).														
			Πράξη 1.1.1.2.: Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5038694).														
			Πράξη 1.1.1.3.: Αναζωογόνηση περιοχής Ανατολικού Τμήματος Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας (Α ΦΑΣΗ).														
		1.1.2.	**Πράξη 1.1.2.1.:** Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας.														
			Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση														

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	**Ε** = έναρξη, **Π** = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β
			Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας.														
			Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.).														
			Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας.														
			Πράξη 1.1.2.5.: Ανάπλαση του δυτικού παράλιου μετώπου περιοχής "Κορδία" της Καλαμάτας.														
			Πράξη 1.1.2.6.: Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Καλαμάτας.														
			Πράξη 1.1.2.7.: Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ (Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων).														
		1.1.3.	**Πράξη 1.1.3.1.:** Παρατηρητήριο για την														

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	**Ε** = έναρξη, **Π** = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β
			Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας.														
			Πράξη 1.1.3.2.: Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου.														
			Πράξη 1.1.3.3.: Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των υπηρεσιών του Δήμου για τις ανάγκες των πολιτών.														
			Πράξη 1.1.3.4.: Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή «Κορδία».														
2	**2.1.**	**2.1.1.**	**Πράξη 2.1.1.1.:** Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Καλαμάτας (DMO).														
			Πράξη 2.2.1.1.: Ολοκληρωμένο Σύστημα														

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	**Ε** = έναρξη, **Π** = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β
			Διαχείρισης Προορισμού Δήμου Καλαμάτας (DMS).														
	2.2.	**2.2.1.**	**Πράξη 2.2.1.1.:** Ψηφιακή Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Καλαμάτας.														
			Πράξη 2.2.1.2.: Εκθεσιακό Κέντρο Αλιείας και Θάλασσας Δήμου Καλαμάτας														
3	**3.1.**	**3.1.1.**	**Πράξη 3.1.1.1.:** Υποστήριξη των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για την ενσωμάτωση στη λειτουργία τους διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων														
4	**4.1.**	**4.1.1.**	**Πράξη 4.1.1.1.:** Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΚΔΗΦ)														
			Πράξη 4.1.1.2.: Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) (Β΄ΦΑΣΗ) (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου:														

ΑΞΟΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Β.Α.Α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΗ	**Ε** = έναρξη, **Π** = περάτωση													
				2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
				Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β	Α	Β
			5129394).														
			Πράξη 4.1.1.3.: Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5181161).														
		4.1.2.	**Πράξη 4.1.2.4.:** Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες.														

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

6.ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στο συγκεκριμένο Κεφάλαιο παρατίθεται ο Χρηματοδοτικός Πίνακας της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Πίνακας 40:Ο χρηματοδοτικός Πίνακας της Στρατηγικής.

ΑΞΟΝΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΑΞΕΙΣ	Π/Υ (€) Δ.Δ.	ΤΑΜΕΙΟ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
						Πρόγραμμα / Πηγή Χρηματοδότησης	Ειδικός Στόχος Προγράμματος	
1	**1.1.**	**1.1.1.**	**Πράξη 1.1.1.1.:** Αναδιάταξη – Αναδιοργάνωση Πλατείας 23ης Μαρτίου (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5150081)	**1.452.500,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**168**
			Πράξη 1.1.1.2.: Ανάπλαση οδού Αναγνωσταρά (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5038694)	**567.537,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**168**
			Πράξη 1.1.1.3.: Αναζωογόνηση περιοχής Ανατολικού Τμήματος Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας (Α ΦΆΣΗ).	**1.000.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**168**

		1.1.2.	**Πράξη 1.1.2.1.:** Ενεργειακή αναβάθμιση Μητροπολιτικού Μεγάρου Μεσσηνίας.	**1.100.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**45**
			Πράξη 1.1.2.2.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ζουμπούλειου Μεγάρου Μεσσηνίας.	**562.963,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**45**
			Πράξη 1.1.2.3.: Ενεργειακή αναβάθμιση κινηματογράφου «Ηλέκτρα» για επανάχρησή του ως Πολιτιστικού Πολυχώρου (Κινηματογράφος, Πινακοθήκη, κλπ.)	**1.770.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**45**
			Πράξη 1.1.2.4.: Ενεργειακή αναβάθμιση Ιστορικού Δημαρχείου Καλαμάτας	**1.000.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**45**
			Πράξη 1.1.2.5.: Ανάπλαση του δυτικού παράλιου μετώπου περιοχής "Κορδία" της Καλαμάτας.	**2.000.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**168**

			Πράξη 1.1.2.6.: Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Καλαμάτας.	**800.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**45**
			Πράξη 1.1.2.7.: Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση του Πάρκου ΟΣΕ (Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων)	**300.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**168**
		1.1.3.	**Πράξη 1.1.3.1.:** Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή του Δήμου Καλαμάτας.	**400.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**2vi**	**58**
			Πράξη 1.1.3.2.: Εγκατάσταση ηλεκτροφορτιστών και διαμόρφωση χώρου στάθμευσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων για την εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου.	**200.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**81**
			Πράξη 1.1.3.3.: Αγορά ηλεκτροκίνητου λεωφορείου 25 θέσεων και 2 μικρότερων	**500.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος»**	**5i**	**82**

			ηλεκτρικών αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των υπηρεσιών του Δήμου για τις ανάγκες των πολιτών.			**2021-2028**		
			Πράξη 1.1.3.4.: Αναβάθμιση χώρου αστικού πρασίνου και αναψυχής δημοτικής έκτασης 17 στρ. στην περιοχή «Κορδία».	**400.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**2vii**	**79**
2	**2.1.**	**2.1.1.**	**Πράξη 2.1.1.1.:** Μηχανισμός Διαχείρισης Προορισμού του Δήμου Καλαμάτας (DMO).	**350.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**165**
			Πράξη 2.1.1.2.: Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Προορισμού Δήμου Καλαμάτας (DMS).	**350.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**		**165**
	2.2.	**2.2.1.**	**Πράξη 2.2.1.1.:** Ψηφιακή Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Καλαμάτας.	**347.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος»**	**5i**	**166**

						2021-2028		
			Πράξη 2.2.1.2.: Εκθεσιακό Κέντρο Αλιείας και Θάλασσας Δήμου Καλαμάτας.	**330.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Άλλοι πόροι (ΠεΠ, Ίδιοι πόροι, άλλα Προγράμματα)**	**5i**	**165**
3	**3.1.**	**3.1.1.**	**Πράξη 3.1.1.1.:** Υποστήριξη των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για την ενσωμάτωση στη λειτουργία τους διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων	**500.000,00 €**	**ΕΤΠΑ**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**5i**	**75**
4	**4.1.**	**4.1.1.**	**Πράξη 4.1.1.1.:** Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΚΔΗΦ)	**1.100.000,00 €**	**ΕΚΤ+**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**4ια**	**159**
			Πράξη 4.1.1.2.: Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Ημερήσιας	**545.000,00 €**	**ΕΚΤ+**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος**	**4ια**	**159**

			Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) (Β΄ΦΑΣΗ) (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5129394).			**«Πελοπόννησος» 2021-2028**		
			Πράξη 4.1.1.3.: Δράσεις προληπτικής ιατρικής στα Καρδιαγγειακά προβλήματα στο Δήμο Καλαμάτας (Μεταφερόμενο, Κωδ.έργου: 5181161).	**1.200.000,00 €**	**ΕΚΤ+**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**4ια**	**160**
		4.1.2.	**Πράξη 4.1.2.1.:** Social Kalamata: Σύστημα οργάνωσης και βελτίωσης της διαχείρισης και πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες.	**340.882,00 €**	**ΕΚΤ+**	**Πόροι για ΣΒΑΑ Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2028**	**4ια**	**158**
ΣΥΝΟΛΟ Π/Υ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ				**17.115.882,00 €**				
ΣΥΝΟΛΟ Π/Υ ΣΒΑΑ ΑΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 21-27 (βάσει				**10.985.882,00 €**				

της Πρόσκλησης)			
ΣΥΝΟΛΟ Π/Υ ΑΠΟ ΛΟΙΠΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ		**6.130.000,00 €**	

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Αιτιολόγηση της ανάγκης για συμπληρωματική χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα – Πηγές Χρηματοδότησης:

Για τις δράσεις και έργα της Στρατηγικής οι οποίες δεν δύναται χρηματοδοτηθούν από πόρους της Στρατηγικής ΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας βάσει της Πρόσκλησης, θα αναζητηθούν πηγές χρηματοδότησης ενδεικτικά από: το ΠΠΑ Πελοποννήσου 2021-2025, άλλους πόρους του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027, ΤΠΑ 2021 – 2025, Τομεακά Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021 – 2027, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και από προγράμματα ενίσχυσης της αυτοδιοίκησης, όπως το πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης. Η χρηματοδότηση των ανωτέρω δράσεων και έργων αξιολογείται ως απαραίτητη, μιας και η ΣΒΑΑ έχει σχεδιαστεί και υποβάλλεται ως μια συνολική στρατηγική για το Δήμο για τη διασφάλιση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα, ενώ θα αναζητήσει επιπλέον πηγές χρηματοδότησης για την κάλυψη όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους των καταγεγραμμένων αναγκών και προκλήσεων.

7.ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

7.1.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ/ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Το Κεφάλαιο αυτό περιγράφει συνοπτικά τη διοικητική οργάνωση του φορέα που προτείνεται ως Χωρική/ Αστική Αρχή. Ειδικότερα, αναλύεται η διοίκηση, η διάρθρωση, το αντικείμενο και η στελέχωση των υπηρεσιών του.

Για την υλοποίηση της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας της ΠΠ 2021-2027 ως Χωρική/Αστική αρχή ορίζεται ο οργανισμός του Δήμου Καλαμάτας. Οι αρμοδιότητες του Δήμου Καλαμάτας αναφορικά με την εκπόνηση Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης καθώς και το περιεχόμενο αυτής σε επίπεδο δράσεων και έργων απορρέουν από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006-Β.3.π1) καθώς και το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010-Β3.π2). Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου, το οργανόγραμμα και οι αρμοδιότητες κάθε οργανικής μονάδας περιγράφονται αναλυτικά στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου. Αναλυτικά το αντικείμενο και η στελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου στην υπ. αρ. 176360/22-08-2017 απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου (ΦΕΚ 3072/Β'/6-9-2017) με την οποία εγκρίθηκε η με αρ. 364/2017 Απόφαση Δ.Σ. Καλαμάτας αναφορικά με την τροποποίηση του ΟΕΥ του Δήμου και στην υπ. αρ. 27117/18-2-2019 (ΦΕΚ 634/Β'/27-2-2019) με την οποία εγκρίθηκε η 4/2019 απόφαση Δ.Σ. Καλαμάτας αναφορικά με την μερική τροποποίηση του ΟΕΥ του Δήμου.

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δήμαρχο. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στη Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής και την Εκτελεστική Επιτροπή των δήμων, καθώς και στις αρμοδιότητες αυτών, εφεξής νοείται η Δημοτική Επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές. (άρθρο 74Α παρ.1 ν.3852/10, όπως προστέθηκε από το άρθρο 9 του ν.5056/23) (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.1237/94548/06.11.2023).

Πιο αναλυτικά, οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Επιτροπής είναι:

Αρμοδιότητες μεταφερόμενες από την Οικονομική Επιτροπή:

- Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού και ελέγχει την πρόοδο υλοποίησής του. Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου.
- Εγκρίνει τον απολογισμό του Δήμου.
- Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το πολυετές σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του δήμου και έχει την ευθύνη και την αποφασιστική αρμοδιότητα για την υλοποίησή του. Για την ετήσια

πρόοδο υλοποίησης του σχεδίου, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Επιτροπής ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο, σε ειδική συνεδρίαση, κατά τον μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους.

- Αποφασίζει για την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν σε έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους του Δήμου ή δημόσιους υπαλλήλους.
- Ασκεί καθήκοντα αναθέτουσας αρχής κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, πλην των περιπτώσεων της απευθείας ανάθεσης, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημάρχου και αποφασίζει για την έγκριση και παραλαβή των πάσης φύσεως μελετών του δήμου, σύμφωνα με το άρθρο 189 του ν. 4412/2016. Ειδικά για τις συμβάσεις που υλοποιούνται με σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα του ν. 3389/2005 (Α' 232) ασκεί τα καθήκοντα αναθέτουσας αρχής και κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτών και αποφασίζει για την τροποποίηση του φυσικού ή/και οικονομικού αντικειμένου τους, κατά τους όρους της σύμβασης σύμπραξης και της, κατά περίπτωση, εφαρμοζόμενης νομοθεσίας.
- Αποφασίζει για την υποβολή προτάσεων εκ μέρους του δήμου για τη χρηματοδότηση ή επιχορήγηση δράσεων, προγραμμάτων και αντίστοιχων έργων από εθνικούς πόρους, πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οποιουδήποτε άλλου φορέα και αποφασίζει, όπου απαιτείται, για την αποδοχή χρηματοδότησης ή επιδότησης ή επιχορήγησης πράξεων που εντάσσονται στα πάσης φύσεως αναπτυξιακά προγράμματα ή προγράμματα επιχορήγησης.
- Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές και αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά, **πλην** των περιπτώσεων δικών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης μεταξύ εργαζομένων και του δήμου, στις οποίες η άσκηση ενδίκων μέσων είναι υποχρεωτική. Επίσης, αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο ποσό έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, πλέον ΦΠΑ. Όταν το αντικείμενο της δίκης είναι άνω του ποσού αυτού, τότε εισηγείται τη λήψη απόφασης από το δημοτικό συμβούλιο. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου. Η απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής για τις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων, πλην αυτών που αφορούν στον προσδιορισμό ή τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης κατά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, λαμβάνεται **ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου**, η έλλειψη της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν η αρμοδιότητα ασκείται από το δημοτικό συμβούλιο.
- Αποφασίζει για:

  i. Τη μετακίνηση και την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις

περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή της, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι,

ii. Την καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας ή ομάδων διοίκησης έργου, που συγκροτούνται από την Εκτελεστική Επιτροπή ή τον δήμαρχο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαρ. Δ.9 του ν. 4336/2015 (Α΄ 94),

- Αξιολογεί και μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, διαπραγματεύεται με αυτά τον καθορισμό των όρων δανειοδότησης και υποβάλλει σχετική εισήγηση προς το δημοτικό συμβούλιο.
- Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη της περ. βε΄ της παρ. 1Β του άρθρου 73, αξιολογεί την υλοποίησή τους και εισηγείται τροποποιήσεις, όπου απαιτούνται. Οι κανονιστικές αποφάσεις αξιολογούνται υποχρεωτικά από τη Δημοτική επιτροπή κάθε δύο (2) χρόνια, από την έναρξη ισχύος τους.
- Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της, είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 281 του ν. 3463/2006 (Α' 114).
- Αποφασίζει για τη διευκόλυνση οφειλετών για ποσά άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- Αποφασίζει για την παραχώρηση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων προς τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, κατά την παρ. 4 του άρθρου 259 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,
- Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών προς τον Δήμο.
- Αποφασίζει για την αποδοχή πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεων, επιχορηγήσεων, συμπεριλαμβανομένων κατανομών Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, επιδοτήσεων, δωρεών προς τον δήμο και αποφάσεων ένταξης πράξεών του σε αναπτυξιακά προγράμματα, καθώς και για την παροχή δεσμευτικής εισήγησης αναμόρφωσης του προϋπολογισμού, κατά τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου έκτου της από 22.8.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 161), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4722/2020 (Α΄ 177).
- Αποφασίζει για το σύνολο των αρμοδιοτήτων του δήμου που έχουν ανατεθεί με τον ν. 4375/2016 (Α΄51) και την παρ. 10 του άρθρου 14 του ν. 4332/2015 (Α΄ 76).

- Αποφασίζει την αποδοχή των πάσης φύσεως μελετών που αφορούν σε έργα και παροχές τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συντάσσονται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου. (παρ.1 άρθρο 72 Ν.3852/10).
- Αρμοδιότητα **εξειδίκευσης πιστώσεων**, όπου απαιτείται. (περίπτ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 58 του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 203 του Ν.4555/18 και τροποποιήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 14 του Ν.4625/19).
- Αρμοδιότητα έγκρισης αποφάσεων διοικητικών συμβουλίων ΔΕΥΑ σχετικά με οικονομικά θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 11 (Ειδικό τέλος για την μελέτη, κατασκευή και επέκταση έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως), 25 (τιμολόγια) και 26 (διαφοροποίηση τελών) του ν. 1069/1980 (Α΄ 191) (παρ.5 άρθρο 11 Ν.4674/20).
- Άνοιγμα πάσης φύσεως λογαριασμών των Ο.Τ.Α. σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. (παρ.2 άρθρο 45 Ν.4647/19).

Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά σε κοινότητα έως διακοσίων (200) κατοίκων, γίνεται από τη Δημοτική επιτροπή, μετά από σύμφωνη γνώμη του **οικείου προέδρου** (παρ.5 άρθρο 82 Ν.3852/10, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 83 του Ν.4555/18) (παρ.2 άρθρο 18 και παρ.2 άρθρο 23 ν.5043/23).

Αρμοδιότητες μεταφερόμενες από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής:

- Αποφασίζει, με την επιφύλαξη του άρθρου 83, για:

α. τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου,

β. την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων επιχειρήσεων και λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του Δήμου,

γ. τη χορήγηση ή ανάκληση της άδειας παράτασης λειτουργίας μουσικής. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες αφότου περιέλθουν στην επιτροπή όλα τα νόμιμα δικαιολογητικά και στοιχεία,

δ. τη χορήγηση, ύστερα από γνώμη του προέδρου της οικείας δημοτικής κοινότητας, θέσεων στάθμευσης στους δικαιούχους κατοίκους, με βάση την κείμενη νομοθεσία και τις κανονιστικές αποφάσεις του Δήμου ή με βάση ισχύον σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης, καθώς και την ανάκληση ή την τροποποίηση της χορήγησης αυτών (άρθρο 73 παρ.1α Ν.3852/2010).

- Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο:

α. θέματα καθορισμού χρήσεων γης,

β. τα θέματα εφαρμογής των σχεδίων πολεοδομικού (ρυθμιστικού) επιπέδου, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ιδιωτικής πολεοδόμησης, και έγκρισης πολεοδομικών μελετών,

γ. τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος,

δ. τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (Α΄ 124) (ήδη Ν.4447/16 (ΦΕΚ 241/23.12.2016 τεύχος Α'), και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και όλων των σχετικών με το αντικείμενο αρμοδιοτήτων,

ε. το σχέδιο κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 79 και 82 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

στ. τη διατύπωση γνώμης κατά την υποπερ. 2.3 της παρ. Α΄ του άρθρου 3 του ν. 4258/2014 (Α΄ 94),

ζ. την έναρξη της διαδικασίας εκπόνησης Τοπικού Χωρικού Σχεδίου (ΤΧΣ) και Ειδικού Χωρικού Σχεδίου (ΕΧΣ) και

η. περί της τύχης των ενστάσεων που αφορούν αναθεωρήσεις, τροποποιήσεις σχεδίου πόλης και κάθε άλλη μορφή ρύθμισης του χώρου,

θ. ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άρθρο 73 παρ.1β Ν.3852/2010)

Οι αποφάσεις που αφορούν την κυκλοφορία λαμβάνονται από το δημοτικό συμβούλιο μετά από εισήγηση της επιτροπής ποιότητας ζωής (ήδη Δημοτικής Επιτροπής) του Δήμου και υποβάλλονται για έγκριση και εκτελούνται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 52 του ν. 2696/1999 (Α΄ 57) (παρ.2 άρθρο 82 Ν.3463/06, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 36 του ν.5013/23).

Ως Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) ορίζεται το επιχειρησιακό σχέδιο που καταρτίζεται από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού για τη διαχείριση των ΑΑ, σύμφωνα με τους στόχους του οικείου ΠΕΣΔΑ (άρθρο 56 παρ.1 Ν.4819/21).

Το ΤΣΔΑ εγκρίνεται με απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής (ήδη Δημοτικής Επιτροπής) του ΟΤΑ α' βαθμού, μετά από **παροχή γνώμης του οικείου ΦοΔΣΑ** μέσα **σε έναν (1) μήνα** από την αποστολή του σχετικού ερωτήματος. Εφόσον ο ΦοΔΣΑ δεν παρέχει γνώμη εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας, το ΤΣΔΑ εγκρίνεται σύμφωνα με τα παραπάνω και υποβάλλεται από τον Ο.Τ.Α. α' βαθμού στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στη βάση τυποποιημένης ηλεκτρονικής φόρμας, στην οικεία περιφέρεια και στον οικείο ΦοΔΣΑ, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 104 και του άρθρου 211 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Το ΤΣΔΑ είναι **πενταετούς διάρκειας**, επικαιροποιείται ετησίως και **υποβάλλεται έως τις 31 Μαρτίου** κάθε έτους στο ΗΜΑ, καθώς και στον οικείο ΦοΔΣΑ (άρθρο 56 παρ.2 Ν.4819/21).

Αρμοδιότητες μεταφερόμενες από την Εκτελεστική Επιτροπή:

- Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης.
- Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια: i) Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, ii) Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.
- Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο

περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

- Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης (άρθρο 63 Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/2010 τεύχος Α').

Αρμοδιότητες μεταφερόμενες από το δημοτικό συμβούλιο:

α) υποβολή αιτημάτων πρόσληψης του πάσης φύσεως προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων και νομικών συμβούλων με σχέση έμμισθης εντολής και των συμβασιούχων μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και για την αναγκαιότητα πρόσληψης του προσωπικού των άρθρων 206, 209, 211 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων [ν. 3584/2007 (Α' 143)] και 36 του ν. 4765/2021 (Α' 6),

β) τροποποίηση του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου συμβάσεων, σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη σε κάθε περίπτωση νομοθεσία, και την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της,

γ) έγκριση των όρων και τη σύναψη κάθε είδους προγραμματικών συμβάσεων και συμβάσεων του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147),

δ) διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, κατά το άρθρο 174 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)],

ε) επιστροφή από τον Δήμο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,

στ) σύναψη χρηματοδοτικών μισθώσεων (leasing) μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων του Δήμου,

ζ) δωρεές εξοπλισμού, ειδών και οχημάτων σε άλλους δήμους ή κοινωφελείς οργανισμούς (άρθρο 74Α παρ.2 ν.3852/10, όπως προστέθηκε από το άρθρο 9 του ν.5056/23).

Η απόδοση των ανωτέρω ενδεικτικά αναφερομένων αρμοδιοτήτων από το δημοτικό συμβούλιο στη δημοτική επιτροπή, σε καμία περίπτωση, δεν αποδυναμώνει το κύρος του δημοτικού συμβουλίου, αλλά αντιθέτως ενισχύει την ευχέρεια του τελευταίου να εστιάζει στις κρίσιμες τοπικές υποθέσεις (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.1237/94548/06.11.2023).

Όργανα διοίκησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, των Δημοτικών Κοινοτήτων και των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου είναι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας ή το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Τοπικής Κοινότητας (ή ο Εκπρόσωπος της Τοπικής Κοινότητας) αντίστοιχα. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Ο Δήμαρχος υποστηρίζεται στα διοικητικά του καθήκοντά του από τον Γενικό Γραμματέα, ο οποίος υλοποιεί τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν ιδίως την εποπτεία και τον έλεγχο των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου. Το Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι, που ορίζει ο Δήμαρχος, και στους οποίους

μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην (π.χ άσκηση εποπτείας συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών) και κατά τόπο (εποπτεία αποκεντρωμένων υπηρεσιών και ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένες ΔΕ).

Στο Γενικό Διευθυντή υπάγονται οι Διευθύνσεις του Δήμου με τις οποίες συνεργάζεται και συντονίζει τις ενέργειές τους. Όλες οι υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με την Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων κατά το σχεδιασμό και την παρακολούθηση εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των ετησίων προγραμμάτων και γενικά των προγραμμάτων δράσης του Δήμου. Όλες οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες και τα Αυτοτελή Γραφεία Κ.Ε.Π προκειμένου αυτά (α) να ενημερώνουν και να πληροφορούν τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων σχετικών με τις κεντρικές δημοτικές υπηρεσίες, (β) να παραλαμβάνουν αιτήσεις πολιτών για τη διεκπεραίωση υποθέσεών τους από τις κεντρικές υπηρεσίες και να διαβιβάζουν πλήρεις τους φακέλους των υποθέσεων των πολιτών στην αρμόδια για την διεκπεραίωσή τους δημοτική υπηρεσία και (γ) να παραλαμβάνουν από τις αρμόδιες κεντρικές υπηρεσίες τα τελικά έγγραφα που έχουν ζητηθεί από τους πολίτες και να μεριμνούν για την παράδοσή τους στους πολίτες.

Οι αρμοδιότητες των επί μέρους οργανικών μονάδων και των Προϊσταμένων τους θεωρούνται ως η γενική περιγραφή του ρόλου τους και αποτελούν το βασικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Λεπτομερέστερες περιγραφές αρμοδιοτήτων, μπορούν να γίνουν με τη σύνταξη κανονισμών ή εγχειριδίων λειτουργίας των διοικητικών μονάδων, στο πλαίσιο της πιστοποίησης των κρίσιμων διαδικασιών μεταξύ όλων των υπηρεσιών του Δήμου. Ο λεπτομερής τρόπος λειτουργίας της κάθε μονάδας, η διάρθρωση των Τμημάτων, οι θέσεις εργασίας της κάθε οργανικής μονάδας, οι περιγραφές καθηκόντων, καθώς και οι διαδικασίες διοίκησης και λειτουργίας της μονάδας, ορίζονται με αποφάσεις του Δημάρχου ή καθορίζονται με ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας που συντάσσονται με απόφαση του Δημάρχου μετά από εισήγηση των αρμόδιων Προϊσταμένων.

- Διάρθρωση Υπηρεσιών του Δήμου:

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

Ι) ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ:

1) Γενικός Γραμματέας

2) Γραφείο Δημάρχου & Αιρετών

3) Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων & Εθιμοτυπίας

4) Γραφείο Ειδικών Συμβούλων & Επιστημονικών Συνεργατών

5) Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας & Εξυπηρέτησης Πολιτών

6) Νομική Υπηρεσία

7) Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας

8) Γραφείο Διασφάλισης Ποιότητας, Εσωτερικού Ελέγχου & Διαφάνειας

ΙΙ)ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Α) ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Β) ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ-ΤΜΗΜΑΤΑ

1) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ: 1.1) Διευθυντής, 1.2) Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Νομικών Προσώπων, 1.3) Τμήμα Προσωπικού, Διοίκησης και Πρωτοκόλλου, 1.4) Τμήμα Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης, 1.5) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου

2) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: 2.1) Διευθυντής Τμήμα Λογιστηρίου και Μισθοδοσίας, 2.2) Τμήμα Προσόδων, Περιουσίας και Κοιμητηρίων, 2.3) Τμήμα Ταμείου Τμήμα Προμηθειών και Αποθήκης

3) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: 3.1) Διευθυντής, 3.2) Τμήμα Προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών Θεμάτων, 3.3) Τμήμα Διαγωνισμών και Συμβάσεων, 3.4) Τμήμα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, 3.5) Τμήμα Τουρισμού

4) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ: 4.1) Διευθυντής, 4.2) Τμήμα Μελετών, Τοπογραφικών Αποτυπώσεων και Εφαρμογών, 4.3) Τμήμα Εκτέλεσης Έργων, 4.4) Τμήμα Συντήρησης και Αυτεπιστασίας, 4.5) Τμήμα Συγκοινωνιών, Κυκλοφορίας, Σήμανσης, Διοικητικής Υποστήριξης και Αδειών – Εγκαταστάσεων

5) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ: 5.1) Διευθυντής, 5.2) Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών και Διοικητικής Υποστήριξης, 5.3) Τμήμα ΧΩΠΣ, 5.4) Τμήμα Ελέγχου Νομιμότητας Κατασκευών και Αυθαιρέτων

6) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ: 6.1) Διευθυντής Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Εποπτείας, Ελέγχων, 6.2) Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής, 6.3) Τμήμα Προσχολικής Αγωγής

7) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ: 7.1) Διευθυντής, 7.2) Τμήμα Γεωτεχνικών Έργων, 7.3) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, 7.4) Τμήμα Πάρκων, Αλσυλλίων και Παιδικών Χαρών

8) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ & ΟΧΗΜΑΤΩΝ: 8.1) Διευθυντής, 8.2.) Τμήμα Αποκομιδής και Καθαριότητας, 8.3)Τμήμα Οχημάτων, 8.4) Τμήμα Ανακύκλωσης

9) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΠ: 9.1) Διευθυντής ΚΕΠ Καλαμάτας (260), 9.2) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών-Υπηρεσία Ενιαίου Κέντρου Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.), 9.3) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης Γραφείο ΚΕΠ Άριος (299), 9.4) Γραφείο ΚΕΠ Αρφαρών (455), 9.5) Γραφείο ΚΕΠ Θουρίας (296), 9.6) Γραφείο ΚΕΠ Βέργας (580)

10) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: 10.1) Διευθυντής, 10.2) Τμήμα Αστυνόμευσης και Φύλαξης, 10.3) Τμήμα Ελέγχων και Αδειοδοτήσεων

- Διάρθρωση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών:

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα των Δημοτικών Ενοτήτων, εξυπηρετούν τις Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες της Ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες, οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες μονάδες των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου. Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι οι ακόλουθες:

I) ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΙΟΣ:

1) Γραφείο ΚΕΠ (299)

2) Γραφείο γενικών θεμάτων (Διοικητικών, Τεχνικών, Πρασίνου, Καθαριότητας κλπ)

II) ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΦΑΡΩΝ:

1) Γραφείο ΚΕΠ (455)

2) Γραφείο γενικών θεμάτων (Διοικητικών, Τεχνικών, Πρασίνου, Καθαριότητας κλπ)

III) ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΟΥΡΙΑΣ:

1) Γραφείο ΚΕΠ (296)

2) Γραφείο γενικών θεμάτων (Διοικητικών, Τεχνικών, Πρασίνου, Καθαριότητας κλπ)

IV) ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ:

1) Γραφείο ΚΕΠ Δημοτικής Κοινότητας Βέργας (580)

Η Εικόνα 3 παρουσιάζει το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας. Στις Εικόνες 4 και 5 περιγράφεται το οργανόγραμμα των Δημόσιων Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

Στη συνέχεια (Εικόνα 3) παρουσιάζεται το οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

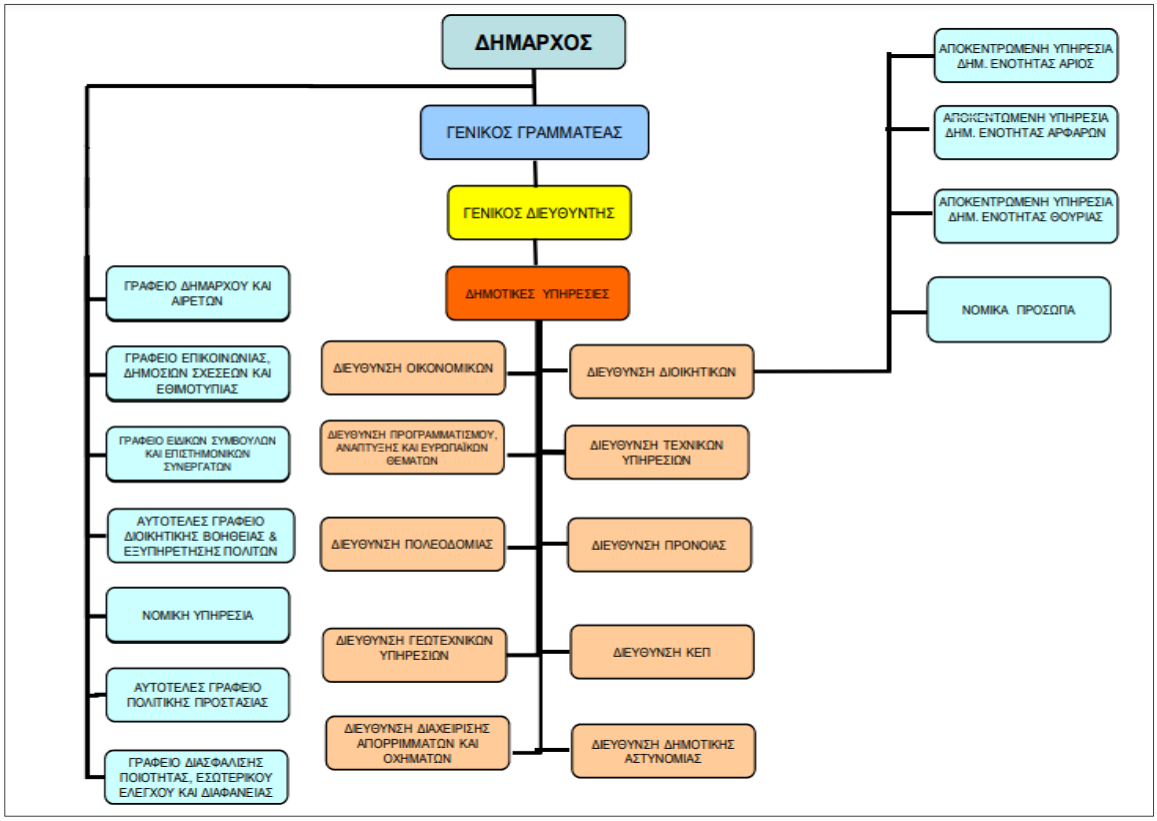

Εικόνα 3:Το Οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας.

Πηγή: Απόφαση 364/2017 Δ.Σ. Καλαμάτας, 2017

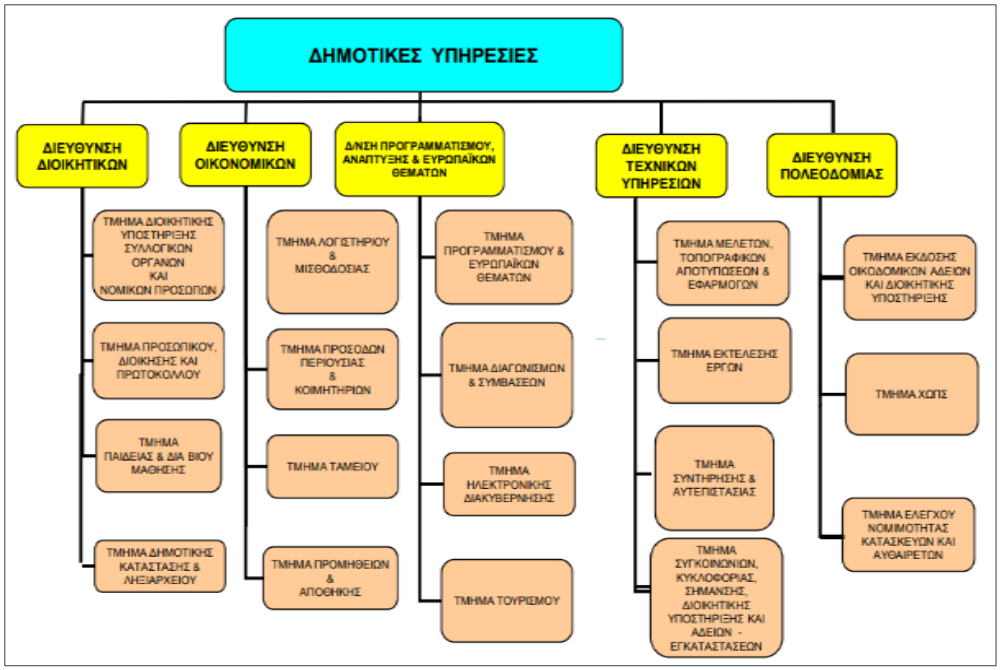

Εικόνα 4:Το Οργανόγραμμα των Δημοτικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας (Α).

Πηγή: Απόφαση 364/2017 Δ.Σ. Καλαμάτας, 2017

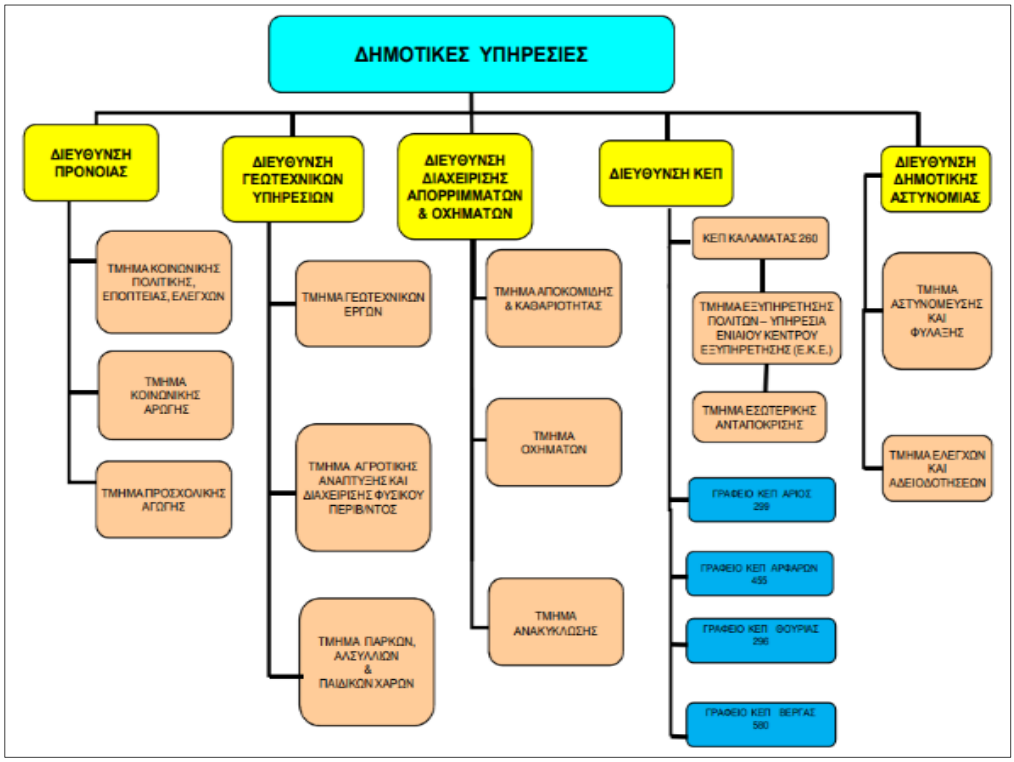

Εικόνα 5: Το Οργανόγραμμα των Δημοτικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας (Β).

Πηγή: Απόφαση 364/2017 Δ.Σ. Καλαμάτας, 2017

Για την τεκμηρίωση των θέσεων του, ο φορέας μπορεί να επισυνάψει τα χρήσιμα κατά την κρίση του έγγραφα, όπως το Οργανόγραμμα της Χωρικής/Αστικής Αρχής, διάφορες Αποφάσεις, κ.ά.

Με το υπ. αρ. 3136/2022 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου της Περιφέρειας Πελοποννήσου του Ειρηνοδικείου Καλαμάτας συντάχθηκε στις 22/6/2022 η πράξη (καταστατικό) σύστασης της Ανώνυμης Εταιρείας Ειδικού Σκοπού του Αναπτυξιακού Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Καλαμάτας. Η επωνυμία του αναπτυξιακού οργανισμού είναι «Αναπτυξιακός Οργανισμός Δήμου Καλαμάτας Μονοπρόσωπη Α.Ε.» και ο διακριτός τίτλος «Αειφόρος Πόλη». Η Εταιρεία διέπεται από τις διατάξεις του αρ. 2 του ν.4674/2020 «Στρατηγική Αναπτυξιακή Προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», από τις διατάξεις του Κ.Ν. 4548/2018 περί Ανώνυμων Εταιρειών, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καθώς επίσης και από κάθε άλλη διάταξη αναγκαστικού δικαίου που αφορά το σκοπό και τη λειτουργία της Εταιρείας.

Η Εταιρεία λειτουργεί υπέρ του δημόσιου συμφέροντος, συμπράττει με το Δήμο Καλαμάτας και τα Νομικά του Πρόσωπα και επιχειρήσεις του ή και με άλλους ΟΤΑ για την υλοποίηση αναπτυξιακής πολιτικής στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σκοπό της Εταιρείας αποτελούν:

1. Η επιστημονική, διοικητική, συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και επιχειρήσεων (αποτελεί, δηλαδή, το θεσμοθετημένο σύμβουλο του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους), με στόχο τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των βασικών υποδομών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, προκειμένου να καταστεί εφικτή η βιώσιμη ανάπτυξη και να προωθηθεί η ασφάλεια και η ποιότητα ζωής των πολιτών και η αξιοποίηση και υλοποίηση διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων.
2. Η σύνοψη, εποπτεία και επίβλεψη δημόσιων συμβάσεων μελετών και έργων κατ' αρ. 3 του ν.4674/2020, η εκπόνηση επιχειρησιακών, εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και των επιχειρήσεων (αρ. 7 ν.4674/2020), με τους οποίους μπορεί να συμβάλλεται με προγραμματική σύμβαση για τη διοικητική τους υποστήριξη σε θέματα που άπτονται των υπολοίπων αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών αυτών. Στην περίπτωση αυτή, η αρμοδιότητα έκδοσης της τελικής διοικητικής πράξης ασκείται από τον Προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας και σε περίπτωση έλλειψης αυτού για οποιονδήποτε λόγο, από το Δήμαρχο.
3. Η υποστήριξη του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και των επιχειρήσεων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (συμβατικές αναθέσεις υποστήριξης και την άσκησης των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ κατ' αρθ. 8 παρ. 2 του ν.4674/2020).
4. Η ωρίμανση έργων κατά την περίοδο της προπαρασκευής του έργου, που καλύπτει χρονικά όλο το φάσμα σχεδιασμού, της σύνταξης μελετών, τη λήψη απαιτούμενων αδειοδοτήσεων, την εξασφάλιση πόρων κ.α., η οποία ξεκινάει από τον γενικό προγραμματισμό και καταλήγει στη διακήρυξη της δημοπρασίας.
5. Η διοικητική υποστήριξη των Τεχνικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Δόμησης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και των επιχειρήσεων.
6. Η υλοποίηση πολιτικών κοινωνικής συνοχής, όπως ενδεικτικά δράσεων μετριασμού ή άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού, όπως λειτουργία κοινωνικών παντοπωλείων και φαρμακείων, δράσεων κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων και μεταναστών κ.α.

7. Η υλοποίηση πολιτικών ψηφιακής σύγκλισης, όπως η αναζήτηση, επιλογή και εφαρμογή, διαχείριση, λειτουργία, ανάπτυξη, ολοκληρωμένων λύσεων και υπηρεσιών στους τομείς της ηλεκτρονικής, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής, του διαδικτύου, καθώς και ο σχεδιασμός, εκτέλεση και διαχείριση αναπτυξιακών προγραμμάτων ψηφιακής σύγκλισης.
8. Η Βιώσιμη ανάπτυξη, ήτοι η υλοποίηση σχεδίων βιώσιμης αστικής κινητικότητας μέσα από συστήματα μεταφορών χαμηλών ή μηδενικών εκπομπών ρύπων, η αξιοποίηση ΑΠΕ, η εφαρμογή αναπτυξιακών σχεδίων νέων τεχνολογιών και διαδικασιών για τη βιοοικονομία, η εναλλακτική διαχείριση βιολογικών αποβλήτων – βιοενέργεια.
9. Η επιμόρφωση των στελεχών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και επιχειρήσεων του και η ανάπτυξη συνεργασιών με εκπαιδευτικά και ερευνητικά κέντρα και πανεπιστημιακά ιδρύματα, η χρήση εφαρμογών καινοτομίας και νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, καθώς και η ανάπτυξη δράσεων έρευνας και ανάπτυξης.
10. Η σύναψη προγραμματικών Συμβάσεων σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006).
11. Η διερεύνηση, μελέτη και συντονισμός διαδικασιών και μηχανισμών για την παραγωγή, ενημέρωση και παροχή πληροφοριών, διανομή και παροχή τεχνογνωσίας προς το Δήμο Καλαμάτας και τα Νομικά Πρόσωπα και τις επιχειρήσεις του.
12. Η παροχή υπηρεσιών επιστημονικού χαρακτήρα (διενέργεια ερευνών και απογραφικών μελετών) και η διαμεσολάβηση προς παροχή των υπηρεσιών αυτών από αντίστοιχα εξειδικευμένους επιστημονικούς και μελετητικούς φορείς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα προς το Δήμο Καλαμάτας και τα Νομικά Πρόσωπα και τις επιχειρήσεις του.
13. Η ανάπτυξη, εγκατάσταση και λειτουργία υποδομών κατάλληλων για την επίτευξη των σκοπών της Εταιρείας.
14. Η χάραξη και η εφαρμογή περιβαλλοντικών πολιτικών με στόχο την ορθή αξιοποίηση των φυσικών πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όπως και η ανάληψη δράσεων για την αναστροφή των συνεπειών στο ανθρωπογενές, το φυσικό και το οικονομικό περιβάλλον από τελεσθείσες φυσικές καταστροφές και πρόληψη για τυχόν επιγενόμενες.
15. Η χάραξη και η εφαρμογή πολιτικών δημόσιας υγείας και η ενίσχυση καλών πρακτικών για την προαγωγή και πρόληψη της υγείας και της δημόσιας υγείας με γνώμονα την βιώσιμη ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής.
16. Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
17. Η μελέτη, καταγραφή, έρευνα και αξιολόγηση των υφιστάμενων δομών και προβλημάτων σχετικά με την οικονομική και τουριστική δραστηριότητα, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αποτελεσματικών μεθόδων και δράσεων για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και τον εμπλουτισμό της τουριστικής εμπειρίας, την ανάδειξη του ιστορικού πλούτου, της πολιτιστικής κληρονομίας και της πολιτιστικής ταυτότητας της οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης, την προσέλκυση επενδύσεων και τη βελτίωση των υποδομών, καθώς και η ανάπτυξη νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού.
18. Η στήριξη και ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας και συγκεκριμένα η ενίσχυση επενδύσεων και η στήριξη της επιχειρηματικότητας και ιδίως η ανάπτυξη δράσεων αγροτικού τουρισμού και

ΜμΕ και συνακόλουθα, η στήριξη και αξιοποίηση των τοπικά παραγόμενων προϊόντων και η ενίσχυση της προσπάθειας μεταποίησης τους σε επώνυμα τοπικά προϊόντα, καθώς και η σύνδεση τοπικού παραγόμενου προϊόντος και τουριστικής υπηρεσίας.

19. Η επικοινωνία, ενημέρωση και προβολή πληροφοριών, δράσεων και ενεργειών δημοσίου ενδιαφέροντος για την πληροφόρηση του κοινού, καθώς και η σχετική αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας.
20. Η διοργάνωση εκδηλώσεων πολιτιστικού και αθλητικού χαρακτήρα, καθώς και η διοργάνωση ή συνδιοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων και άλλων εκδηλώσεων.
21. Η συμμετοχή σε προγραμματικές συμβάσεις, όπως και ο ορισμός της ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης για την υλοποίηση επιχειρησιακών προγραμμάτων και η ανάληψη κάθε συναφούς ρόλου, σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς της ισχύουσας νομοθεσίας.
22. Η συμμετοχή ως δυνητικής δικαιούχου σε ειδικά προγράμματα ενίσχυσης του υπουργείου Εσωτερικών.
23. Η υποβολή προτάσεων σχεδίων χωρικών στρατηγικών και να υλοποιεί ως ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) προς τους αρμόδιους φορείς, για λογαριασμό του Δήμου Καλαμάτας και των Νομικών του Προσώπων και επιχειρήσεων, υπό την επιφύλαξη των ειδικών προϋποθέσεων του ισχύοντος συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (ΣΔΕ) του εκάστοτε προγράμματος.
24. Κάθε άλλος σκοπός που σχετίζεται με τη λειτουργία του Αναπτυξιακού Οργανισμού, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση προς την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Η Εταιρεία διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), το οποίο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, κατά τις διατάξεις του ν.4548/2018. Το ΔΣ αποτελείται από πέντε μη εκτελεστικά μέλη και δύο εκτελεστικά μέλη. Μεταξύ των εκτελεστικών μελών ορίζεται υποχρεωτικά και ο Διευθύνων Σύμβουλος. Από τα επτά μέλη μόνο τα τρία μπορεί να είναι αιρετοί, συμπεριλαμβανομένου και του προέδρου που θα είναι μέλος του ΔΣ εκλεγμένο με την παράταξη της Δημοτικής Αρχής. Τα υπόλοιπα μη εκτελεστικά μέλη προέρχονται από το Δημοτικό Συμβούλιο και συγκεκριμένα από την παράταξη της Δημοτικής Αρχής και ένα από τις λοιπές Παρατάξεις, ενώ οι υπόλοιποι τρείς είναι φερέγγυα και αξιόχρεα φυσικά πρόσωπο με αποδεδειγμένη σχέση με το αντικείμενο της Εταιρείας. Αναλυτικότητα:

- Πρόεδρος: Αιρετός, Εκτελεστικό Μέλος από τη Δημοτική Αρχή,
- Διευθύνων Σύμβουλος: Μη Αιρετός, Εκτελεστικό Μέλος, ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση,
- Μέλος Μη Εκτελεστικό: Δημοτικός Σύμβουλος από τη Δημοτική Αρχή,
- Μέλος Μη Εκτελεστικό: Δημοτικός Σύμβουλος από τις λοιπές Παρατάξεις,
- Μέλος Μη Εκτελεστικό: Φυσικό Πρόσωπο Φερέγγυο και Αξιόχρεο,
- Μέλος Μη Εκτελεστικό: Φυσικό Πρόσωπο Φερέγγυο και Αξιόχρεο,
- Μέλος Μη Εκτελεστικό: Φυσικό Πρόσωπο Φερέγγυο και Αξιόχρεο.

Επίσης, κατά την εκλογή του ΔΣ εκλέγονται και τρία αναπληρωματικά μέλη.

7.2.ΠΡΟΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Τεκμηρίωση των διαδικασιών που θα εφαρμόσει και τις υπηρεσίες/στελέχη που θα εμπλέξει η Χωρική Αρχή στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση υλοποίησης της ΣΒΑΑ. Αφορά στον τρόπο οργάνωσης των λειτουργιών, τη διάταξη των υπηρεσιών και την εσωτερική κατανομή εργασιών, τις προβλέψεις για την επαρκή στελέχωση και τον τρόπο κάλυψης όλων των αναγκών που σχετίζονται με τις λειτουργίες **Διακυβέρνησης της Στρατηγικής**, όσον αφορά **τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και το συντονισμό της προτεινόμενης Στρατηγικής**.

7.2.1. Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης σε Επίπεδο Χωρικής/ Αστικής Αρχής

Με την υπ. Α.Π. 36419 Πρόσκληση της ΕΥΔ του ΠεΠ «Πελοπόννησος» 2021-2027 καλείται η Χωρική/ Αστική Αρχή του Δήμου Καλαμάτας, ως υπεύθυνη για την υλοποίηση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας με τίτλο «ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020: ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ» με αξιοποίηση της «"Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης" (ΟΧΕ)» στην Πελοπόννησο, να υποβάλλει επικαιροποιημένη πρόταση Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) στο πλαίσιο του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Στο πλαίσιο της υποβολής της ανωτέρω επικαιροποιημένης πρότασης, και για την υποστήριξη της διακυβέρνησης της Στρατηγικής ΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, θα απαιτείται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σχετική Πρόσκληση να συγκροτηθεί μια Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικής/Αστικής Αρχής με στόχο:

- Τον συντονισμό του σχεδιασμού της Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και τοπική κοινωνία.
- Τη διαμόρφωση του σχεδίου δράσης για την ωρίμανση των έργων και υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Την παρακολούθηση της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής.
- Την επίλυση προβλημάτων στην πορεία υλοποίησης.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 124143/ΕΥΣΣΑ /21-12-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ -ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ», η εν λόγω Ομάδα δύναται να αποτελείται από:

- Στελέχη των αρμόδιων Χωρικών Αρχών που αποδεδειγμένα διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία στο σχεδιασμό και υλοποίηση των χωρικών στρατηγικών και πράξεων.

1. Εκπροσώπους φορέων που μετέχουν στο σχήμα υποβολής του φορέα και που αποδεδειγμένα διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία στο σχεδιασμό και υλοποίηση των χωρικών στρατηγικών και πράξεων.
2. Εξωτερικούς Εμπειρογνώμονες.

Η Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικών/Αστικών Αρχών ανά ΣΒΑΑ, θα πρέπει να έχει συγκροτηθεί από τις αρμόδιες Χωρικές/Αστικές Αρχές πριν την έγκριση της Στρατηγικής και θα αποτελεί τμήμα

της Απόφασης Έγκρισης της Στρατηγικής από την ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027.

Με βάση τα ανωτέρω, σύμφωνα με την **Απόφαση Συγκρότησης Συνεκτικής Ομάδας σε επίπεδο Χωρικής Αρχής**, με την υπ' αριθμ. Απόφαση 38/2024 (Α.Π.: 14447 και ΑΔΑ: ΠΟΙΤΩΕΕ-2ΝΟ) της Συνεδρίασης 4/2024 του Δημοτικού Συμβουλίου, η Χωρική/ Αστική Αρχή του Δήμου Καλαμάτας, αποφασίζει και εγκρίνει τη συγκρότηση Συνεκτικής Ομάδας σε επίπεδο Χωρικής Αρχής με σκοπό τη Διακυβέρνηση της Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας για την περίοδο 2021-2027, η οποία αποτελείται από τους/ τις:

1. Στελέχη της Χωρικής/ Αστικής αρχής:

- Παπαευσταθίου Βασίλειος, Αντιδήμαρχος Στρατηγικού Σχεδιασμού και Κλιματικής Ουδετερότητας, **ως Πρόεδρος**
- Κουτραφούρης Βασίλειος, Αντιδήμαρχος Νέων Έργων και Πολεοδομίας, **ως Αναπληρωτής Πρόεδρος**
- **Τακτικά Μέλη:**
  - Κουράκλη Παναγιώτα, Διευθύντρια Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
  - Λυκουργιά Χριστίνα, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Τεχνικών Υπηρεσιών
  - Διονυσόπουλος Βασίλειος, Προϊστάμενος Τμήματος Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
  - Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Προϊστάμενος Τμήματος Τουρισμού της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
    - **Αναπληρωματικά Μέλη:**
      - Μπουρίκα Σοφία, Προϊσταμένη Τμήματος Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
      - Μπουμποπούλου Αγγελική, Προϊσταμένη Τμήματος Εκτέλεσης Έργων
      - Κουφοσωτήρης Θεοφύλακτος, Αναπλ. Προϊστάμενος Τμήματος Συντήρησης & Αυτεπιστασίας της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών
      - Πουλοπούλου Μαρία, Υπάλληλος του Τμήματος Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων (με παράλληλα καθήκοντα)

2. Εκπρόσωποι φορέων:
   - Κυριακόπουλος Νικόλαος, Μέλος Δ.Σ. Επιμελητηρίου Μεσσηνίας, **ως Τακτικό Μέλος**
   - Καπερώνης Γεώργιος, Μέλος Δ.Σ. Επιμελητηρίου Μεσσηνίας, **ως Αναπληρωματικό Μέλος** (σύμφωνα με το με αρ.πρωτ. 256/5-2-2024 έγγραφο του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας)
3. Εξωτερικοί εμπειρογνώμονες:
   - Ασημακόπουλος Φώτιος, Φυσικός, MSc Επιστήμης Υπολογιστών, Νέες Τεχνολογίες και Συστήματα Έξυπνων Πόλεων
   - Μάκιος Νάσος, Φυσικός, MSc στην Βιοοικονομία, Κυκλική Οικονομία& Βιώσιμη Ανάπτυξη, ΕΥΠρεσβευτής του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για το Κλίμα

- Στακιάς Νίκος, Διπλωματούχος Τμήματος Εφαρμοσμένων Μαθηματικών ΕΜΠ, Events Management στο Manchester Metropolitan, Σύμβουλος Στρατηγικού Σχεδιασμού
- Ρουμελιώτη Αγγελική, Κοινωνική Λειτουργός- Επιμελήτρια Ανηλίκων, MSc στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας

4. Εκπρόσωποι μειοψηφίας:
   - Χανδρινός Σπυρίδων, Δημοτικός Σύμβουλος, **ως Τακτικό Μέλος**
   - Κανάκης Βασίλειος, Δημοτικός Σύμβουλος, **ως Αναπληρωματικό Μέλος**

7.2.2. Εκοπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) επιδιώκει την ανοιχτή επικοινωνία και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ της Δημοτικής Αρχής, της Περιφερειακής αρχής και των υπηρεσιών της ΕΥΔ του ΠεΠ Πελοποννήσου, όπως και των Δικαιούχων των δράσεων/πράξεων που συνθέτουν τη στρατηγική ΣΒΑΑ, με στόχο την πλήρη επίτευξη των στόχων της.

Οι κύριοι άξονες της Στρατηγικής που εφαρμόζει η Συνεκτική Ομάδα είναι οι εξής:

- ✓ **Συνεργασία:** Υποστηρίζει τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος εργασίας όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις διαθέσιμες πληροφορίες και συνεργάζονται για την επίτευξη των στόχων της ΣΒΑΑ.
- ✓ **Ανοικτή Επικοινωνία:** Δημιουργεί σαφείς διαύλους επικοινωνίας, διασφαλίζοντας ότι όλα τα μέλη είναι ενημερωμένα για την πρόοδο της Στρατηγικής. Αυτό περιλαμβάνει την οργάνωση τακτικών συναντήσεων και την προώθηση εργαλείων για συζήτηση και σχόλια. Επιπλέον προβλέπει για τη κυκλοφορία αναφορών προόδου για την πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής προς όλα εμπλεκόμενα μέρη. Για το σκοπό αυτό αξιοποιούνται ψηφιακά εργαλεία όπως email, λογισμικό διαχείρισης έργου ή ψηφιακές πλατφόρμες επικοινωνία.
- ✓ **Αξιολόγηση:** Η υλοποίηση της Στρατηγικής αξιολογείται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι ακολουθεί τους εγκεκριμένους ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους. Κεντρικό σημείο της αξιολόγησης αποτελεί η έγκαιρη διαπίστωση τυχόν προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν.
- ✓ **Διαχείριση Κινδύνων:** Επεξεργάζεται, επικαιροποιεί και εξειδικεύει το εγκεκριμένο Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων.
- ✓ **Υποστήριξη Δικαιούχων:** Η Συνεκτική Ομάδα αναπτύσσει στρατηγικές για να υποστηρίξει και να βελτιώσει τη διαχειριστική ικανότητα και αποτελεσματικότητα των Δικαιούχων όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο και εφικτό.
- ✓ **Διαχείριση συγκρούσεων:** Διαχειρίζεται αποτελεσματικά τις συγκρούσεις μεταξύ των εμπλεκομένων μερών με τρόπο που να προωθεί αποδοτικά και δίκαια την υλοποίηση της Στρατηγικής.
- ✓ **Ευελιξία:** Η Συνεκτική Ομάδα είναι προετοιμασμένη να τροποποιήσει τη εγκεκριμένη Στρατηγική ΒΑΑ εφόσον οι συνθήκες στο εξωτερικό/εσωτερικό περιβάλλον αλλάζουν, βάσει και της πορείας υλοποίησης και των αποτελεσμάτων της εν εξελίξει διαβούλευσης.

Ειδικότερα, η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) κατά τη φάση σχεδιασμού της Στρατηγικής παρέχει και τις παρακάτω υποστηρικτικές ενέργειες:

- Παροχή κατευθύνσεων προς τη Χωρική/Αστική αρχή για θέματα που αφορούν τον προσδιορισμό της περιοχής παρέμβασης, το μείγμα των προβλεπόμενων δράσεων, τη στοχοθεσία και το χρονο-προγραμματισμό.
- Διασφάλιση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών και της τοπικής κοινωνίας τόσο στις διαδικασίες σχεδιασμού όσο και στις προβλεπόμενες διαδικασίες υλοποίησης.
- Συντονισμό σε τοπικό επίπεδο με άλλες χωρικές στρατηγικές που υλοποιούνται με γεωγραφική επικάλυψη ή στην περιοχή άμεσης επιρροής.

Επιπλέον, η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνδράμει στην επίσπευση της υλοποίησης των έργων της Στρατηγικής μέσα από την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Χωρικής/Αστικής αρχής και των Δικαιούχων, την καθοδήγησή τους και την παροχή τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

Η επίσπευση και ο συντονισμός της υλοποίησης του συνόλου της Στρατηγικής σχετίζεται με την παρακολούθηση και την καλή γνώση των ζητημάτων και των κινδύνων που αντιμετωπίζει συνολικά το Σχέδιο, αλλά και χωριστά το κάθε έργο, καθώς και των δυνατοτήτων παρέμβασης και αντιμετώπισης αυτών.

7.2.3. Παρακολούθηση Υλοποίησης Πράξεων

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική/Αστική αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του ΠεΠ για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής και των Πράξεων του Σχεδίου Δράσης. Ειδικότερα:

- Συμβάλλει στην καταλληλόλητα και την εγκυρότητα του προτεινόμενου συστήματος δεικτών και διατυπώνει απόψεις προς τον χωρικό φορέα για βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης.
- Υποστηρίζει το χωρικό φορέα στη διασφάλιση στοιχείων που εξυπηρετούν το βέλτιστο σχεδιασμό (evidence based).
- Διαμεσολαβεί στις σχετικές υπηρεσίες των δικαιούχων και των ωφελούμενων για την συλλογή ποσοτικής και ποιοτικής πληροφορίας που θα αξιοποιηθεί για την παρακολούθηση (εκτός δεδομένων ΟΠΣ που παραλαμβάνει από την Περιφερειακή Ομάδα ή απ ευθείας από την ΕΥΔ).
- Τα μέλη δύναται να παρέχουν ποσοτική και ποιοτική πληροφόρηση σχετικά με τον τομέα αναφοράς τους.
- Κινητοποιεί στο μέτρο του εφικτού την κοινωνία των πολιτών και την τοπική κοινωνία και διασφαλίζει τη συμμετοχή τους σε όλο το φάσμα του σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης της Στρατηγικής. Δύναται να καταστρώσει τοπικό σχέδιο δράσης για την κινητοποίηση των τοπικών φορέων και των πολιτών στην περιοχή της ΣΒΑΑ.
- Αποτελεί το σημείο επαφής (focal point) σε τοπικό επίπεδο.

Παρακολουθεί την εξέλιξη της Στρατηγικής καθ' όλη τη διάρκεια και όπου απαιτείται διαμορφώνει προτάσεις προς τη Χωρική/Αστική αρχή για την προσαρμογή της Στρατηγικής ή / και τη λήψη μέτρων επίσπευσης.

7.2.4. Διαδικασίες Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Αξιολόγησης και Ανασχεδιασμού της Στρατηγικής

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική/Αστική αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του ΠεΠ για τη διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και ανασχεδιασμό της Στρατηγικής ΒΑΑ.

Το Σχέδιο Δράσης αποτελεί τη βάση για την αποτελεσματική παρακολούθηση και υλοποίηση της Στρατηγικής. Αφετηρία του Σχεδίου Δράσης είναι η Στρατηγική και τροφοδοτείται περαιτέρω από τις Εκθέσεις Παρακολούθησης της Πορείας Υλοποίησης και περιεχόμενό του είναι οι προτάσεις ενεργειών ωρίμανσης και επίσπευσης της υλοποίησης των έργων στο πλαίσιο της Στρατηγικής. Η λογική του Σχεδίου Δράσης επικεντρώνεται στην επίλυση των προβλημάτων της στρατηγικής. Για τον λόγο αυτό εστιάζει στη χαρτογράφηση του προβλήματος που έχει ανατρέψει τον αρχικό σχεδιασμό και την αποτύπωση μιας σαφούς στρατηγικής για την απεμπλοκή του.

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνδράμει στην επίσπευση της υλοποίησης των έργων της Στρατηγικής μέσα από την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Χωρικής/Αστικής αρχής και των Δικαιούχων, την καθοδήγησή τους και την παροχή τεχνογνωσίας και εμπειρίας.

Η επίσπευση και ο συντονισμός της υλοποίησης του συνόλου της Στρατηγικής σχετίζεται με την παρακολούθηση και την καλή γνώση των ζητημάτων και των κινδύνων που αντιμετωπίζει συνολικά το Σχέδιο, αλλά και χωριστά το κάθε έργο, καθώς και των δυνατοτήτων παρέμβασης και αντιμετώπισης αυτών. Για την άσκηση του ρόλου αυτού οφείλει να γνωρίζει το «χάρτη» εμπλεκόμενων φορέων στη διαχείριση, την υλοποίηση και την υποστήριξη της ΣΒΑΑ, περιλαμβανομένων και των φορέων και μέσων παροχής Τεχνικής Βοήθειας.

Στο πλαίσιο των τακτικών συναντήσεων της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης:

(α) Αξιολογείται η πρόοδος της Στρατηγικής, ανά πράξη και συνολικά, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης που παρουσιάστηκαν προηγούμενα σε συνδυασμό με το βαθμό επίτευξης των εγκεκριμένων επιμέρους ειδικών στόχων. Διαπιστώνονται τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

(β) Χαρακτηρίζεται η πρόοδος της Στρατηγικής, ανά πράξη και συνολικά, είτε ως ικανοποιητική είτε ως χαμηλού ή υψηλού κινδύνου.

(γ) Όταν ο χαρακτηρισμός είναι χαμηλού κινδύνου, ενεργοποιείται από τη Χωρική/Αστική Αρχή το εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης κινδύνου που εξειδικεύεται ανά περίπτωση σε συνεργασία με τους Δικαιούχους και την ΕΥΔ.

(δ) Όταν ο χαρακτηρισμός αλλάξει σε υψηλού κινδύνου εφαρμόζεται το εξειδικευμένο σχέδιο διαχείρισης κινδύνου.

(ε) Η Χωρική/Αστική αρχή με την υποστήριξη της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης εξασφαλίζει ότι η υλοποίηση των απαραίτητων ενεργειών είναι σύμφωνη με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων 2021-2027 καθώς και με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζει κατά περίπτωση η Διαχειριστική Αρχή.

7.3.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η Χωρική/Αστική Αρχή περιγράφει και ιεραρχεί τα είδη των κινδύνων (επιχειρησιακών, οικονομικών, νομικών, τεχνικών προβλημάτων, στελέχωσης, θεσμικών) κατά την ανάπτυξη των Παρεμβάσεων - Δράσεων του Σχεδίου Δράσης και παρουσιάζει τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

Πίνακας 41:Η αναγνώριση και ιεράρχηση κινδύνων.

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
Ωρίμανση Έργων	Καθυστερήσεις στα προπαρασκευαστικά στάδια για την υλοποίηση έργων (π.χ. τεχνικές μελέτες, αποφάσεις εγκρίσεων, αδειοδοτήσεις, τεύχη δημοπράτησης).	Ιδιαίτερα δράσεις που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις του κτιριακού αποθέματος του Δήμου.	ΧΑΜΗΛΗ	Καθυστερήσεις στην ένταξη των έργων.	ΧΑΜΗΛΗ	Μη δυνατότητα έγκαιρης έκδοσης απαιτούμενων αδειοδοτήσεων στον προκαθορισμένο χρόνο όπως ορίζεται στην πρόσκληση.	ΧΑΜΗΛΟΣ
	Συχνές επανυποβολές Τεχνικών Δελτίων εκ μέρους των δικαιούχων μέχρι την ένταξη της πράξης.	Όλες οι δράσεις.	ΜΕΣΑΙΑ	Επίπτωση στον ετήσιο προγραμματισμό του, καθώς τίθενται συγκεκριμένοι ετήσιοι στόχοι ενεργοποίησης και απορρόφησης του ΠΕΠ	ΜΕΣΑΙΑ	Χαμηλός βαθμός ωριμότητας των πράξεων που υποβάλλονται.	ΜΕΣΑΙΟΣ

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
Εκπλήρωση Απαιτήσεων Χρηματοδότησης	Χαμηλή απορροφησιμότητα των διαθέσιμων κονδυλίων.	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων και δημόσιων υποδομών	ΧΑΜΗΛΗ	Ενδεχόμενες καθυστερήσεις στην έναρξη των προγραμματισμέν ων παρεμβάσεων.	ΧΑΜΗΛΗ	Απλούστευση διαδικασιών.	ΧΑΜΗΛΟΣ
	Μη ανταπόκριση με τους όρους και της προϋποθέσεις συμμετοχής στη χρηματοδότηση του έργου.	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων.	ΧΑΜΗΛΗ	Καθυστερήσεις στον χρονοπρογραμματισμό/ υλοποίηση των πράξεων.	ΧΑΜΗΛΗ	Απλούστευση διαδικασιών.	ΧΑΜΗΛΟΣ
Δημοπρατήσεις Έργων	Καθυστερήσεις στις δημοπρατήσεις των έργων.	Μη ώριμες δράσεις, νέα σχεδιαζόμενα έργα/ πράξεις.	ΜΕΣΑΙΑ	Καθυστέρηση υλοποίησης προγραμματισμένων δράσεων. Κίνδυνος μειωμένης απορρόφησης κονδυλίων από το Πρόγραμμα.	ΜΕΣΑΙΑ	Ελλιπής προετοιμασία και προπαρασκευή τους πριν τη φάση της Δημοπράτησης. Σφάλματα του φορέα κατά την κατάρτιση της	ΜΕΣΑΙΟΣ

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
						μελέτης και των τευχών δημοπράτησης.	
	Μη τήρηση του θεσμικού πλαισίου περί δημοσίων συμβάσεων (Ν. 4412/2016, όπως ισχύει σήμερα).	Όλες οι δράσεις	ΧΑΜΗΛΗ	Καθυστερήσεις στο χρονοπρογραμματισμό των έργων/ πράξεων λόγω ενδεχόμενων προβλημάτων στη νομιμότητα των ενεργειών.	ΧΑΜΗΛΗ	Ανεπαρκής γνώση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.	ΧΑΜΗΛΟΣ
Υλοποίηση Δράσεων	Μη παρακολούθηση των δικαιούχων των έργων.	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Πιθανές καθυστερήσεις στην έναρξη και υλοποίηση πράξεων.	ΜΕΣΑΙΑ	Μη τήρηση των ορόσημων που έχουν προγραμματιστεί, κάτι που δύναται να προκαλέσει καθυστερήσεις στην υλοποίηση του προγράμματος.	ΜΕΣΑΙΟΣ
	Μη κάλυψη των προβλεπόμενων από το οργανόγραμμα, θέσεων εργασίας της χωρικής/αστικής αρχής.	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Μη έγκαιρη ή πλημμελής υλοποίηση καθηκόντων της Χωρικής/Αστικής αρχής και προβλήματα στην ομαλή υλοποίηση του Προγράμματος	ΜΕΣΑΙΑ	Μη τήρηση των ορόσημων που έχουν προγραμματιστεί, κάτι που δύναται να προκαλέσει	ΜΕΣΑΙΟΣ

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (Χαμηλή, Μεσαία, Υψηλή)	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
						καθυστερήσεις στην υλοποίηση του προγράμματος.	

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 42:Η διαχείριση κινδύνων.

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλό, Μεσαίο, Υψηλό)	ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ	ΕΝΑΛΑΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ
Ωρίμανση Έργων	Καθυστερήσεις στα προπαρασκευαστικά στάδια για την υλοποίηση έργων (π.χ. τεχνικές μελέτες, αποφάσεις εγκρίσεων, αδειοδοτήσεις, τεύχη δημοπράτησης).	Ιδιαίτερα δράσεις που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις του κτιριακού αποθέματος του Δήμου.	ΧΑΜΗΛΗ	Αξιοποίηση του Αναπτυξιακού Οργανισμού ΜΟΡΕΑΣ ΑΕ για την ταχύτερη ωρίμανση των έργων μέσω υλοποίησης τεχνικών μελετών.	Σωστός χρονοπρογραμματισμός και τήρηση των ρητρών των συμβάσεων των έργων.

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλό, Μεσαίο, Υψηλό)	ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ	ΕΝΑΛΑΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ
	Συχνές επανυποβολές Τεχνικών Δελτίων εκ μέρους των δικαιούχων μέχρι την ένταξη της πράξης.	Όλες οι δράσεις.	ΜΕΣΑΙΑ	Συντονισμός και προγραμματισμός της διαδικασίας σχεδιασμού και ένταξης έργων.	Θέσπιση ανώτατου ορίου υποβολής Τεχνικών Δελτίων.
Εκπλήρωση Απαιτήσεων Χρηματοδότησης	Χαμηλή απορροφησιμότητα των διαθέσιμων κονδυλίων.	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων.	ΧΑΜΗΛΗ	Μείωση του χρόνου ωρίμανσης των έργων (με την αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας του Προγράμματος).	Απλούστευση των διαδικασιών (μείωση της γραφειοκρατίας).
	Μη ανταπόκριση με τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη χρηματοδότηση του έργου.	Όλες οι δράσεις και ιδιαιτέρως αυτές που αφορούν ενεργειακές αναβαθμίσεις και ανακαινίσεις κτιρίων.	ΧΑΜΗΛΗ	Αυστηρή παρακολούθηση και τήρηση των όρων και προϋποθέσεων χρηματοδότησης των έργων/ πράξεων.	Απλούστευση των διαδικασιών (μείωση της γραφειοκρατίας).
Δημοπρατήσεις Έργων	Καθυστερήσεις στις δημοπρατήσεις των έργων.	Μη ώριμες δράσεις, νέα έργα/ πράξεις.	ΜΕΣΑΙΑ	Λεπτομερής προ-δημοπρασιακός έλεγχος των δικαιούχων.	Νομική και διαχειριστική ενίσχυση/ υποστήριξη της αρμόδιας Μονάδας της Χωρικής/Αστικής αρχής για την επιτυχή και αποτελεσματική υλοποίηση του προ-δημοπρασιακού ελέγχου.
	Μη τήρηση του θεσμικού πλαισίου περί δημοσίων συμβάσεων (Ν.	Όλες οι δράσεις	ΧΑΜΗΛΗ	Εφαρμογή διαδικασιών ελέγχου και αξιολόγησης για τον περιορισμό του κινδύνου παρέκκλισης από το υπάρχον	Σε περίπτωση που διαπιστωθούν αστοχίες στη τήρηση του θεσμικού

ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ – ΤΥΠΟΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (Χαμηλό, Μεσαίο, Υψηλό)	ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ	ΕΝΑΛΑΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΔΡΑΣΗΣ
	4412/2016, όπως ισχύει σήμερα).			θεσμικό πλαίσιο.	πλαισίου, προτείνεται η ακύρωση της σύμβασης και η προκήρυξη νέου διαγωνισμού για την ανάληψη του έργου/ πράξης από άλλον δικαιούχο.
Υλοποίηση Δράσεων	Μη παρακολούθηση των δικαιούχων των έργων.	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Για την αξιολόγηση και τον συστηματικό έλεγχο των δικαιούχων, προτείνεται ο καταμερισμός της εν λόγω διαδικασίας σε ομάδες εργασίας της Χωρικής/Αστικής αρχής.	Αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας για υποστήριξη μέσω Τεχνικού Συμβούλου, ο οποίος εξειδικεύεται στην παρακολούθηση πράξεων.
	Μη κάλυψη των προβλεπόμενων από το οργανόγραμμα, θέσεων εργασίας της Χωρικής/Αστικής αρχής	Όλες οι δράσεις	ΜΕΣΑΙΑ	Ενίσχυση της Χωρικής/Αστικής αρχής με εξειδικευμένα στελέχη.	Χρήση Τεχνικής Βοήθειας για την υποστήριξη του έργου της Χωρικής/Αστικής αρχής.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

8.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Η παρούσα Ενότητα παρουσιάζει αναλυτικά τις ενέργειες διαβούλευσης κατά τη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης, που ακολουθήθηκαν για το σχεδιασμό της πρότασης ΣΒΑΑ και τα αποτελέσματά τους. Επίσης παρατίθενται οι ενέργειες που θα υιοθετηθούν στο στάδιο υλοποίησης της ΣΒΑΑ (επιλέξιμη περίοδος ενεργειών διαβούλευσης από την έγκριση του ΕΣΠΑ 21-27).

Η διαβούλευση με τους φορείς και τους πολίτες του Δήμου Καλαμάτας, αποτελεί μια πολύ ουσιαστική παράμετρο για την εκπόνηση και την υλοποίηση μια επιτυχημένης στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ). Οι διαδικασίες διαβούλευσης αποτελούν τμήμα της εκπόνησης του Σχεδίου δράσης και βασίζονται στους Στόχους και τους Άξονες Προτεραιότητάς του.

Σε αυτό το πλαίσιο, η επιλογή και ιεράρχηση των δράσεων και πράξεων, καθορίζεται από έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό που λαμβάνει υπόψιν του τις ανάγκες και τις αναπτυξιακές προοπτικές του Δήμου, καθώς και τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης. Οι διαδικασίες διαβούλευσης έχουν συνήθως δύο μορφές, μια εσωτερική και μια εξωτερική.

Η εσωτερική διαβούλευση περιγράφει τον ουσιαστικό συ-σχεδιασμό της Στρατηγικής με τις υπηρεσίες του Δήμου. Η εσωτερική διαβούλευση σχετίζεται με τη διαμόρφωση του οράματος, των Αξόνων Προτεραιότητας και του Σχεδίου Δράσεως της ΣΒΑΑ, μέσα από την συνεργασία του Δήμου και των Υπηρεσιών του. Στόχος της εσωτερικής διαβούλευσης είναι να αξιοποιήσει τις προτάσεις που απορρέουν από τις γνώσεις και την εμπειρία των εμπλεκομένων υπηρεσιών του Δήμου, ανάλογα με την ωριμότητα και τη σχέση τους με τους αντίστοιχους Άξονες Προτεραιότητας. Επιπλέον, στόχος αποτελεί η αξιολόγηση και η ιεράρχηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων σε ένα ενιαίο προγραμματικό στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό, όπως επίσης και της ένταξης αυτών των παρεμβάσεων στο χρηματοδοτικό πλαίσιο.

Στόχος της εξωτερικής διαβούλευσης, είναι να κάνει την τοπική κοινωνία συμμέτοχο στην αναπτυξιακή διαδικασία για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Να καταγράψει τα προβλήματα και τις ανάγκες, καθώς και τις προτάσεις, τόσο των φορέων του Δήμου Καλαμάτας, όσο και των ίδιων δημοτών και στη συνέχεια να συλλέξει και να αξιολογήσει πιθανές προτάσεις για δράσεις και έργα. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Καλαμάτας αξιοποιεί και τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης και των θεματικών εργαστηρίων κατά την εκπόνηση του Κλιματικού Συμβολαίου στο πλαίσιο συμμετοχής του Δήμου στην Ευρωπαϊκή Αποστολή των 100 Κλιματικά Ουδέτερων και Έξυπνων πόλεων της Ε.Ε. έως το 2030.

Βασικό εργαλείο για τη διεξαγωγή της εξωτερικής διαβούλευσης και τη διαμόρφωση ισχυρής εταιρικής σχέσης με τους πολίτες, τους τοπικούς οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, αποτελεί το ερωτηματολόγιο, το οποίο διαμορφώθηκε καταλλήλως και ψηφιακά, για την εισροή και αξιοποίηση στοχευμένης πληροφορίας και αξιολογικών κρίσεων επί των προτεραιοτήτων της Στρατηγικής, εκ μέρους των δημοτών και των εταίρων.

Α. Διαβούλευση για το Ζήτημα: Ψηφιακή Διαβούλευση

Ο Δήμος Καλαμάτας προωθεί την από κοινού ενεργό συμμετοχή των κατοίκων και των φορέων στο έργο του, καθώς και τις διαφάνειες των διαδικασιών του. Συνεπώς ο Δήμος Καλαμάτας δημιούργησε και προωθεί την ηλεκτρονική ιστοσελίδα (https://kalamata.espa2127.gr/), ως βασικό εργαλείο διάχυσης και ενημέρωσης και προώθησης της ΣΒΑΑ, στην οποία έχει ενσωματωθεί ερωτηματολόγιο. Το εν λόγω εργαλείο ενσωματώθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα (https://www.kalamata.gr/el/) του Δήμου Καλαμάτας.

Με τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας εξασφαλίστηκε η συμμετοχή των πολιτών, των ενδιαφερόμενων φορέων, των παραγωγικών και κοινωνικών εταίρων που επιθυμούσαν να λάβουν μέρος στη διαβούλευση συμβάλλοντας στα πορίσματα της.

Για την ενημέρωση του κοινού στην ηλεκτρονική διαβούλευση ενσωματώθηκε ανάρτηση banner σε κεντρικό σημείο της ιστοσελίδας του Δήμου Καλαμάτας.

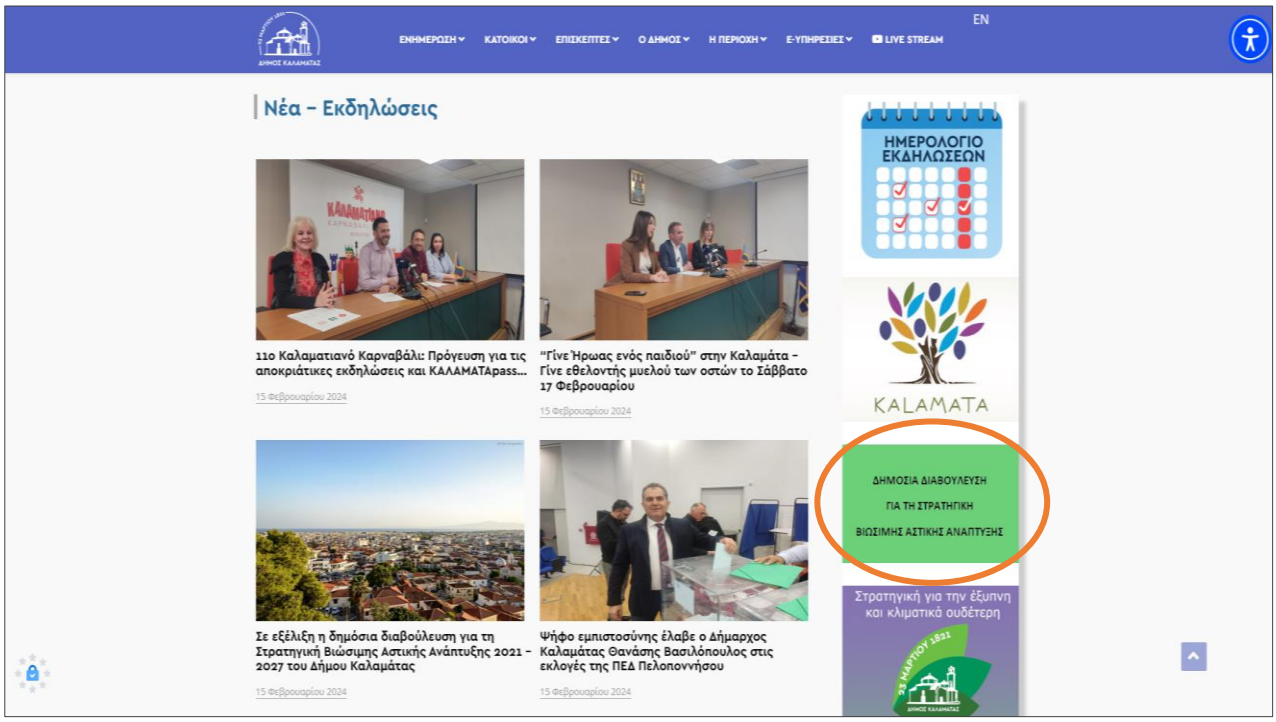

Όλοι οι όροι και οι αρχές διαφάνειας τηρήθηκαν βάσει της σχετικής νομοθεσίας, κατά την υλοποίηση των δύο πρώτων κύκλων διαβούλευσης και την προετοιμασία του επακόλουθου.

Οι ενότητες της ιστοσελίδας και το περιεχόμενο αυτών παρουσιάζονται ακολούθως:

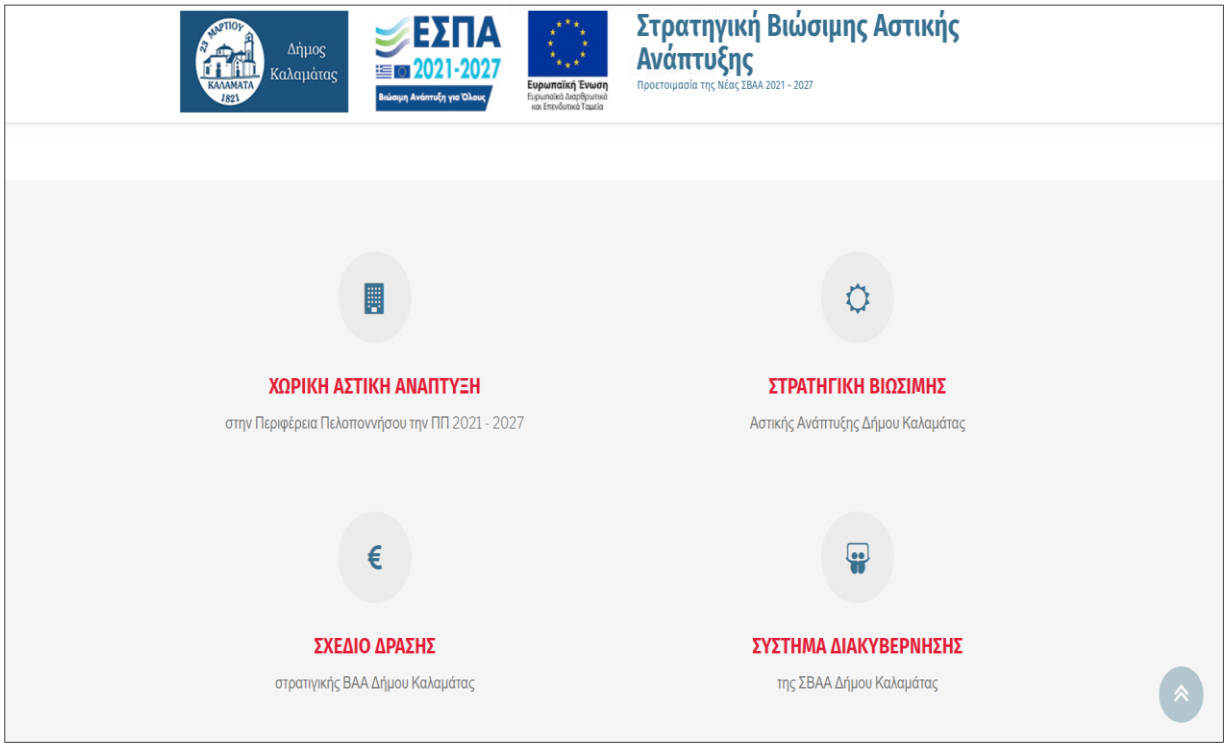

▽ **<u>ΧΩΡΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΤΗΝ ΠΠ 2021-2027:</u>**

Τα Χωρικά Εργαλεία στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 συγχρηματοδοτούνται κυρίως από τον Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης

και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών» των ΠεΠ και των ειδικών στόχων:

- ◊ 5.i την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·
- ◊ 5.ii την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη μέσω των χωρικών Εργαλείων ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ στηρίζεται στις κάτωθι κανονιστικές προβλέψεις για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027:

- ◊ *Άρθρα 28 - 34 του Καν 1060/22 Κανονισμού Κοινών Διατάξεων*
- ◊ *Άρθρα 3 , 9, 10 και 11 Κανονισμού 1058/22 για το ΕΤΠΑ/ΤΑ*
- ◊ *Προοίμιο (23) Κανονισμού 1059/22 για το ΕΚΤ+*
- ◊ *Άρθρο 4.2 Κανονισμού 1059/22 για το ΕΚΤ+*
- ◊ *ΕΣΠΑ 2021-2027*
- ◊ *Άρθρο 25-28 του Ν.4914/22 για τη Διαχείριση του ΕΣΠΑ*

Η Πολιτική Συνοχής συμβάλλει αποφασιστικά στη σύγκλιση, όχι μόνο μέσω των απαραίτητων πόρων, αλλά και με τη δημιουργία κινήτρων για μια περισσότερο αποτελεσματική διακυβέρνηση, βασισμένη στην εταιρική σχέση, στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και στην ολοκληρωμένη τοπική χωρική προσέγγιση (place based approach).

Σύμφωνα με την στρατηγική του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027, με δεδομένη την ύπαρξη έξι (6) κύριων αστικών κέντρων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, εκ των οποίων τα πέντε (5) είναι πρωτεύουσες των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων και το έκτο είναι το μεγαλύτερο αστικό κέντρο μιας Περιφερειακής Ενότητας (μεγαλύτερο σε πληθυσμό και από την πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας), αλλά και τα αποτελέσματα μελέτης της ΕΥΔΕΠ Πελοποννήσου που εκπονήθηκε σχετικά με μια αρχική εκτίμηση της δυναμικής και των προοπτικών ανάπτυξης στρατηγικών ΒΑΑ και ΟΧΕ, προγραμματίζεται να εφαρμοστούν οι ακόλουθες τέσσερις (4) Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ):

- Περιοχή Παρέμβασης Δήμου Καλαμάτας
- Περιοχή Παρέμβασης Δήμου Τριπόλεως
- Περιοχή Παρέμβασης Δήμου Σπάρτης
- Περιοχή Παρέμβασης Δήμων Κορινθίων -Λουτρακίου/Περαχώρας/Αγίων Θεοδώρων

Η αξιολόγηση και η έγκριση των ΣΒΑΑ θα γίνει στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων, τόσο ποσοτικών (π.χ. πληθυσμιακή συγκέντρωση), όσο και επί της ποιότητας των στρατηγικών, ως προς τους στόχους τους και ως προς το σύστημα διακυβέρνησής τους. Δεδομένου ότι βρίσκονται σε εξέλιξη δύο ΣΒΑΑ θα

πρέπει να δοθεί έμφαση σε ευρύτερες περιοχές παρέμβασης και οι δράσεις δύνανται να χρηματοδοτηθούν από περισσότερα του ενός Ταμεία.

Οι στρατηγικές ΒΑΑ που θα εφαρμοσθούν θα απαντούν ολιστικά σε συγκεκριμένες προκλήσεις των περιοχών παρέμβασης που θα επιλεγούν και θα εστιάσουν στην:

- Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων, ιδίως ως προς την μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη τοπική οικονομία μέχρι και το 2030, με προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα ή/και λύσεις που βασίζονται στη φύση.
- Ολοκληρωμένη στήριξη της ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης μέσω της αξιοποίησης του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για σκοπούς καινοτομίας.

Οι στρατηγικές θα εγκριθούν το ταχύτερο δυνατόν, ενώ ειδικότερα αυτές της ΠΠ 2014 – 2020 που επικαιροποιούνται για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 θα εγκριθούν το αργότερο 18 μήνες μετά την έγκριση των Περιφερειακών Προγραμμάτων.

▽ **<u>ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (ΣΥΝΟΨΗ):</u>**

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 υλοποιήθηκε η ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας με πλήρη τίτλο «ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020 – ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ». Ουσιαστικά ο όρος «βιώσιμη» παραπέμπει και στους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας (οικονομικό, κοινωνικό, και περιβαλλοντικό) και ο όρος «έξυπνη» παραπέμπει στον προσανατολισμό της πόλης στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, στοιχείο που διατρέχει και τους τρεις πυλώνες.

Συνεπώς, βασικό στοιχείο του οράματος της ΣΒΑΑ Καλαμάτας ήταν η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της με ολοκληρωμένο τρόπο, με την έννοια μιας προσπάθειας σε πολλά αλληλοϋποστηριζόμενα πεδία. Οι Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας 2014-2020 ήταν:

- ΑΠ 1 Βιωσιμότητα της οικονομίας και επιχειρηματικότητα
- ΑΠ 2 Κοινωνική βιωσιμότητα και δικαιοσύνη
- ΑΠ 3 Βιωσιμότητα στην πόλη και ποιότητα ζωής

Η πρόταση εφαρμογής ΟΧΕ-ΒΑΑ στο Δήμο Καλαμάτας για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2021-2027». Ουσιαστικά πρόκειται για τη συνέχεια της ΣΒΑΑ της προηγούμενης περιόδου και την επικαιροποίησή της, βάσει των αναγκών που εντοπίστηκαν και της ανάλυσης των προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών. Η επικαιροποιημένη και συνεχιζόμενη Στρατηγική είναι στοχευμένη προκειμένου να ανταποκρίνεται σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο τοπίο, γεμάτο προοπτικές και προκλήσεις.

Όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 αποτελεί το εξής:

«Η ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης της Καλαμάτας, μέσα από την ανάδειξη του πολιτιστικού και ιστορικού της κεφαλαίου και την ισόρροπή χωρική ανάπτυξή του Δήμου, διασφαλίζοντας ένα βιώσιμο και ανθεκτικό περιβάλλον, σε σύνδεση με τον τουρισμό, την τοπική οικονομία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στη βάση του τρίπτυχου Πράσινη – Ψηφιακή – Ολιστική Καλαμάτα.»

Ως κύρια περιοχή παρέμβασης εξακολουθεί να είναι η εστίαση στην ΠΖ (Παραλιακή Ζώνη) και στο ΙΚ (Ιστορικό Κέντρο) της ΟΧΕ-ΒΑΑ της ΠΠ 2014-2020 με δυνατότητα, στη νέα περίοδο, επέκτασης της αναφοράς σε όλη την περιοχή του Δήμου, στην κατεύθυνση ενίσχυσης της διασύνδεσης αστικού πυρήνα και περιαστικών περιοχών, σύμφωνα και με τις προτροπές της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 και του Εγχειριδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαικής Επιτροπής (JRC, EU, 2020).

Ως Στρατηγικοί Στόχοι (Σ.Σ.) της ΣΒΑΑ 2021-2027 του Δήμου Καλαμάτας τίθενται οι κατωτέρω:

Σ.Σ.1.: Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και λειτουργιών στη βάση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της ενσωμάτωσης έξυπνων και περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων.

Σ.Σ.2.: Προστασία, ανάδειξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου και των τουριστικών πόρων της Καλαμάτας, με παράλληλη ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης.

Σ.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας, της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στη βάση ενίσχυσης της πράσινης οικονομίας.

Σ.Σ.4.: Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών για την ενίσχυση της συμπεριληπτικότητας, της κοινωνικής ένταξης και συνοχής.

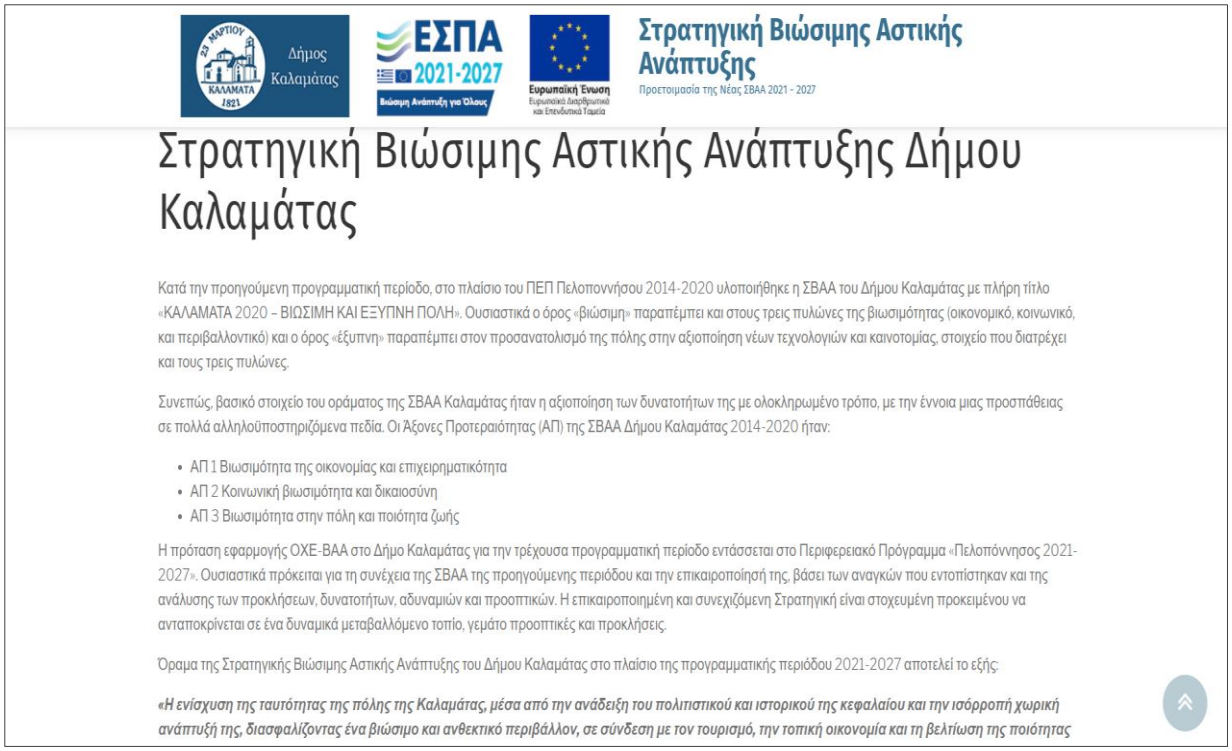

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
Προετοιμασία της Νέας ΣΒΑΑ 2021 - 2027

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Δήμου Καλαμάτας

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 υλοποιήθηκε η ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας με πλήρη τίτλο «ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020 – ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ». Ουσιαστικά ο όρος «βιώσιμη» παραπέμπει και στους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας (οικονομικό, κοινωνικό, και περιβαλλοντικό) και ο όρος «έξυπνη» παραπέμπει στον προσανατολισμό της πόλης στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, στοιχείο που διατρέχει και τους τρεις πυλώνες.

Συνεπώς, βασικό στοιχείο του οράματος της ΣΒΑΑ Καλαμάτας ήταν η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της με ολοκληρωμένο τρόπο, με την έννοια μιας προσπάθειας σε πολλά αλληλοϋποστηριζόμενα πεδία. Οι Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας 2014-2020 ήταν:

- ΑΠ 1 Βιωσιμότητα της οικονομίας και επιχειρηματικότητα
- ΑΠ 2 Κοινωνική βιωσιμότητα και δικαιοσύνη
- ΑΠ 3 Βιωσιμότητα στην πόλη και ποιότητα ζωής

Η πρόταση εφαρμογής ΟΧΕ-ΒΑΑ στο Δήμο Καλαμάτας για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2021-2027». Ουσιαστικά πρόκειται για τη συνέχεια της ΣΒΑΑ της προηγούμενης περιόδου και την επικαιροποίησή της, βάσει των αναγκών που εντοπίστηκαν και της ανάλυσης των προκλήσεων, δυνατοτήτων, αδυναμιών και προοπτικών. Η επικαιροποιημένη και συνεχιζόμενη Στρατηγική είναι στοχευμένη προκειμένου να ανταποκρίνεται σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο τοπίο, γεμάτο προοπτικές και προκλήσεις.

Όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 αποτελεί το εξής:

«Η ενίσχυση της ταυτότητας της πόλης της Καλαμάτας, μέσα από την ανάδειξη του πολιτιστικού και ιστορικού της κεφαλαίου και την ισόρροπή χωρική ανάπτυξή της, διασφαλίζοντας ένα βιώσιμο και ανθεκτικό περιβάλλον, σε σύνδεση με τον τουρισμό, την τοπική οικονομία και τη βελτίωση της ποιότητας

▽ **<u>ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ:</u>**

Οι Στρατηγικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε Άξονες Στρατηγικής (Α.Σ.). Η επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας για την ΠΠ 2021-2027 διαρθρώνεται σε τέσσερις Άξονες Στρατηγικής που αναφέρονται κατωτέρω, οι οποίοι με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους (Ε.Σ.):

Α.Σ.1.: Μετάβαση σε βελτιωμένες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές στο Δήμο Καλαμάτας:

Ε.Σ.1.1.: Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.

Α.Σ.2.: Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος για την ενίσχυση της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας:

Ε.Σ.2.1.: Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.

Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.

Α.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας στο Δήμο Καλαμάτας:

Ε.Σ.3.1.: Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Α.Σ.4.: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας:

Ε.Σ.4.1.: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.

Δήμος Καλαμάτας

ΕΣΠΑ 2021-2027

Βιώσιμη Ανάπτυξη για Όλους

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό και Επενδυτικό Ταμείο

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης

Προετοιμασία της Νέας ΣΒΑΑ 2021 - 2027

Σχέδιο Δράσης Στρατηγικής ΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας

Οι Στρατηγικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε Άξονες Στρατηγικής (Α.Σ.). Η επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας για την ΠΠ 2021-2027 διαρθρώνεται σε τέσσερις Άξονες Στρατηγικής που αναφέρονται κατωτέρω, οι οποίοι με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε Ειδικούς Στόχους (Ε.Σ.):

Α.Σ.1.: Μετάβαση σε βελτιωμένες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές στο Δήμο Καλαμάτας:

- Ε.Σ.1.1.: Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.

Α.Σ.2.: Προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος για την ενίσχυση της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας:

- Ε.Σ.2.1.: Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.
- Ε.Σ.2.2.: Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.

Α.Σ.3.: Στήριξη της τοπικής οικονομίας στο Δήμο Καλαμάτας:

- Ε.Σ.3.1.: Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.

Α.Σ.4.: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας:

- Ε.Σ.4.1.: Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.

▽ **<u>ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ:</u>**

Η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών ΟΧΕ και ΟΧΕ/ΒΑΑ συνδέεται στενά με τη διακυβέρνηση και την παρακολούθηση. Όπως δηλώνει το UN Habitat ειδικά για τον αστικό χώρο, η αστική διακυβέρνηση είναι το λογισμικό (software) που επιτρέπει στις αστικές υποδομές (hardware) να λειτουργούν.

Για την υλοποίηση της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας της ΠΠ 2021-2027 ως Χωρική/Αστική αρχή ορίζεται ο οργανισμός του Δήμου Καλαμάτας.

Στο πλαίσιο της υποβολής της επικαιροποιημένης πρότασης ΣΒΑΑ, και για την υποστήριξη της διακυβέρνησης της Στρατηγικής ΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας, απαιτείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 124143/ΕΥΣΣΑ/21-12-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τις «Κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ -ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ», να συγκροτηθεί μια Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικής/Αστικής Αρχής με στόχους:

- Τον συντονισμό του σχεδιασμού της Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και τοπική κοινωνία.
- Τη διαμόρφωση του σχεδίου δράσης για την ωρίμανση των έργων και υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Την παρακολούθηση της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής.
- Την επίλυση προβλημάτων στην πορεία υλοποίησης.

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) επιδιώκει την ανοιχτή επικοινωνία και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ της Δημοτικής Αρχής, της Περιφερειακής αρχής και των υπηρεσιών της ΕΥΔ του ΠεΠ Πελοποννήσου, όπως και των Δικαιούχων των δράσεων/πράξεων που συνθέτουν τη στρατηγική ΣΒΑΑ, με στόχο την πλήρη επίτευξη των στόχων της.

Η Τοπική Ομάδα Διακυβέρνησης (Συνεκτική Ομάδα) συνεργάζεται με τη Χωρική/Αστική αρχή και τις υπηρεσίες της ΕΥΔ του ΠεΠ για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής, των Πράξεων του Σχεδίου Δράσης, όπως και την αξιολόγηση και ανασχεδιασμό της Στρατηγικής ΒΑΑ, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Η Συνεκτική Ομάδα σε επίπεδο Χωρικών/Αστικών Αρχών ανά ΣΒΑΑ, συγκροτείται από τις αρμόδιες Χωρικές/Αστικές Αρχές πριν την έγκριση της Στρατηγικής και αποτελεί τμήμα της Απόφασης Έγκρισης της Στρατηγικής από την ΕΥΔ του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021-2027.

▽ **<u>ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ:</u>**

Ερωτηματολόγιο Διαβούλευσης για το σχεδιασμό της ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας

Σκοπιμότητα και Αντικείμενο Διαβούλευσης

Η παρούσα διαδικασία Διαβούλευσης αφορά στη συμβολή των πολιτών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την προετοιμασία της **Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) στο Δήμο Καλαμάτας.**

Οι ΣΒΑΑ αποτελούν ένα εργαλείο χωρικής ανάπτυξης μέσω του οποίου είναι δυνατό να εφαρμοστούν βιώσιμες αναπτυξιακές στρατηγικές στις αστικές περιοχές.

Η περιοχή παρέμβασης αφορά στο **σύνολο** του **Δήμου Καλαμάτας.** Η διαβούλευση αποτελεί ένα κρίσιμο στάδιο για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η περιοχή. Τα συμπεράσματα αυτά θα αξιοποιηθούν για τη χάραξη της καταλληλότερης Στρατηγικής για το Δήμο Καλαμάτας.

Με το παρόν ερωτηματολόγιο καλούνται **κάτοικοι, φορείς, επιχειρήσεις**, να καταθέσουν την συμβολή τους, σε μια σειρά από αναπτυξιακά ζητήματα, η οποία καθίσταται απαραίτητη και πολύτιμη για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής εταιρικής σχέσης κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της **ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας**.

Τονίζεται ότι η συμβολή στα ερωτήματα των συμμετεχόντων ΔΕΝ θα δημοσιοποιηθεί, θα αξιοποιηθεί ΜΟΝΟ για στατιστική επεξεργασία και την εξαγωγή συμπερασμάτων επί του συνόλου του δείγματος. Θα τηρηθούν όλοι οι όροι και οι αρχές εμπιστευτικότητας βάσει της σχετικής νομοθεσίας.

Η έρευνα δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί χωρίς τη δική σας συμβολή. Σας παρακαλούμε να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Ιδιότητα (κάτοικος, φορέας, επιχείρηση)	
Τόπος διαμονής/έδρας (υποχρεωτικό)	

1) Γνωρίζετε τι είναι το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου;

Ναι

Όχι

Αν ναι, πως ενημερωθήκατε για αυτό;

……

2) **Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΑΝΑΓΚΩΝ/ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ στην περιοχή (κυκλώστε την επιλογή σας):**

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ/ ΑΝΑΓΚΕΣ	**1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη**
Μειωμένη δραστηριότητα στους παραγωγικούς τομείς	1 2 3 4 5
Δυσκολίες προσβασιμότητας & κινητικότητας (οδικό δίκτυο, κίνηση πεζών, ποδηλάτων κ.λπ.)	1 2 3 4 5

Γήρανση πληθυσμού	1	2	3	4	5
Διαρροή πληθυσμού στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό	1	2	3	4	5
Εγκατάλειψη αγροτικών ή ορεινών περιοχών	1	2	3	4	5
Ανεργία	1	2	3	4	5
Έλλειψη τουριστικών υποδομών – χαμηλή ποιότητα τουριστικού προϊόντος	1	2	3	4	5
Ανάγκη ενσωμάτωσης έξυπνων προσεγγίσεων στον τομέα του τουρισμού	1	2	3	4	5
Ελλιπή αποτελέσματα στη τουριστική προβολή της περιοχής	1	2	3	4	5
Ανεπάρκεια περιβαλλοντικών υποδομών για απορρίμματα, ανακύκλωση, απόβλητα, ύδρευση κτλ.	1	2	3	4	5
Έντονα φαινόμενα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ηχορύπανσης στην πόλη	1	2	3	4	5
Υψηλή κατανάλωση ενέργειας από δημόσια κτίρια και υποδομές	1	2	3	4	5
Ελλιπής αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των αποβλήτων και την ανακύκλωση	1	2	3	4	5
Χαμηλή ποιότητα και επάρκεια αστικών υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, κτλ.)	1	2	3	4	5
Έλλειψη γνώσης νέων τεχνολογιών και καινοτομίας στις επιχειρήσεις και εργαζομένους	1	2	3	4	5
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη του φυσικού/οικολογικού πλούτου	1	2	3	4	5
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, κτλ.)	1	2	3	4	5
Ανεπαρκή συστήματα πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες, κτλ.)	1	2	3	4	5
Ανεπαρκείς υποδομές παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (υγείας, φροντίδας, στήριξη οικογένειας, παιδιών, ηλικιωμένων, ευάλωτων ομάδων κτλ.)	1	2	3	4	5
Φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας	1	2	3	4	5
Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο – έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	1	2	3	4	5
Αναφέρατε άλλη Ανάγκη/Πρόκληση:……	1	2	3	4	5

3) **Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ στην περιοχή (κυκλώστε την επιλογή σας):**

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	**1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη**

Πλούσιο φυσικό και οικολογικό περιβάλλον	1 2 3 4 5
Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών πόρων (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, κ.λπ.)	1 2 3 4 5
Περαιτέρω ενσωμάτωση καινοτομίας και ψηφιακών εργαλείων στη λειτουργία των επιχειρήσεων	1 2 3 4 5
Περαιτέρω ενσωμάτωση ψηφιακών/έξυπνων εργαλείων στη λειτουργία του Δήμου και της πόλης	1 2 3 4 5
Διαθεσιμότητα πλούσιων πολιτιστικών πόρων – πολιτιστικές διαδρομές	1 2 3 4 5
Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων και αστικού τουρισμού	1 2 3 4 5
Δυνατότητες ανάπτυξης αγροτικών δραστηριοτήτων	1 2 3 4 5
Ανάπτυξη προϊόντων αγροδιατροφής ΠΟΠ	1 2 3 4 5
Μεταποιητικές μονάδες μικρής κλίμακας	1 2 3 4 5
Αξιοποίηση βιομάζας από την αγροτική παραγωγή και τα δάση	1 2 3 4 5
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και των πράσινων υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, χώροι πρασίνου, κτλ.) με βιοκλιματικούς όρους	1 2 3 4 5
Βελτίωση των υποδομών και συστημάτων πολιτικής προστασίας έναντι φυσικών καταστροφών	1 2 3 4 5
Βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης σε δημόσια κτίρια και υποδομές	1 2 3 4 5
Ενίσχυση του τουρισμού με βάση τις ορεινές διαδρομές, το φυσικό πλούτο και τα πολιτιστικά μνημεία	1 2 3 4 5
Ενίσχυση του αστικού τουρισμού για την αύξηση της επισκεψιμότητας στην πόλη	1 2 3 4 5
Δράσεις Πολιτισμού και Αθλητισμού στο Δήμο	1 2 3 4 5
Σύνδεση της αγροδιατροφής και γαστρονομίας με τις τουριστικές δραστηριότητες	1 2 3 4 5
Ενίσχυση διασύνδεσης τουριστικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	1 2 3 4 5
Εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομίας στις τοπικές οικονομικές δραστηριότητες	1 2 3 4 5
Ενδυνάμωση της τοπικής απασχόλησης	1 2 3 4 5
Ενδυνάμωση της κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες	1 2 3 4 5
Προσέλκυση νέου ανθρώπινου δυναμικού στην περιοχή	1 2 3 4 5
Βελτίωση της προσβασιμότητας σε κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου	1 2 3 4 5
Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της πολιτιστικής/τουριστικής ταυτότητας του Δήμου μέσω νέων τεχνολογιών	1 2 3 4 5
Ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιοχής και της δικτύωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων	1 2 3 4 5

Αναφέρατε άλλο Πλεονέκτημα/Δυνατότητα:……..	1 2 3 4 5

4) **Αξιολογήστε τους τομείς που θεωρείτε ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της περιοχής;**

ΤΟΜΕΙΣ	**1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη**
Αστικές υποδομές & λειτουργίες	1 2 3 4 5
Ενεργειακή εξοικονόμηση και κυκλική οικονομία	1 2 3 4 5
Βιώσιμη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος	1 2 3 4 5
Ψηφιακή αναβάθμιση - Καινοτομία	1 2 3 4 5
Βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος	1 2 3 4 5
Τουρισμός – Προβολή ταυτότητας και εικόνας της περιοχής	1 2 3 4 5
Τοπική οικονομία – Απασχόληση - Επιχειρηματικότητα	1 2 3 4 5
Κοινωνική ένταξη & συνοχή – Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες	1 2 3 4 5
Άλλο:……	1 2 3 4 5

5) **Επιλέξτε (Χ) τους πιο σημαντικούς Ειδικούς στόχους της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την περιοχή (μέχρι 3 επιλογές);**

Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.	
Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.	
Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.	
Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.	
Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.	

6) **Αξιολογήστε τις παρακάτω κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητας τους για τη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στην περιοχή;**

ΔΡΑΣΕΙΣ	**1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη**				
Βελτίωση λειτουργίας και εικόνας Ιστορικού Κέντρου.	1	2	3	4	5
Επέκταση και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών του Δήμου Καλαμάτας με βάση τις αρχές βιώσιμης απόδοσης και κυκλικής οικονομίας.	1	2	3	4	5
Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο υλοποίησης του κλιματικού συμβολαίου.	1	2	3	4	5
Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας.	1	2	3	4	5
Αναβάθμιση υποδομών για την ανάδειξη πολιτιστικών πόλων υψηλής ιστορικής σημασίας του Δήμου Καλαμάτας.	1	2	3	4	5
Αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών για τη βελτίωση της ελκυστικότητας των τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.	1	2	3	4	5
Ενίσχυση της λειτουργίας των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για ανάπτυξη διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων.	1	2	3	4	5
Αναβάθμιση και επέκταση υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και πρόληψης προς όφελος των πολιτών και των μειονεκτουσών ομάδων.	1	2	3	4	5
Δημιουργία μηχανισμού για την ισότιμη πρόσβαση σε πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών στο Δήμο Καλαμάτας.	1	2	3	4	5

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ!

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
Προετοιμασία της Νέας ΣΒΑΑ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης ΣΒΑΑ

1 Σελίδα 1 — 2 Σελίδα 2 — 3 Σελίδα 3 — 4 Σελίδα 4 — 5 Σελίδα 5 — 6 Ολοκλήρωση

Η παρούσα διαδικασία Διαβούλευσης αφορά στη συμβολή των πολιτών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την προετοιμασία της **Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) στο Δήμο Καλαμάτας**.

Οι ΣΒΑΑ αποτελούν ένα εργαλείο χωρικής ανάπτυξης μέσω του οποίου είναι δυνατό να εφαρμοστούν βιώσιμες αναπτυξιακές στρατηγικές στις αστικές περιοχές.

Η περιοχή παρέμβασης αφορά στο **σύνολο** του **Δήμου Καλαμάτας**. Η διαβούλευση αποτελεί ένα κρίσιμο στάδιο για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τις ανάγκες, τα προβλήματα και τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η περιοχή. Τα συμπεράσματα αυτά θα αξιοποιηθούν για τη χάραξη της καταλληλότερης Στρατηγικής για το Δήμο Καλαμάτας.

Με το παρόν ερωτηματολόγιο καλούνται **κάτοικοι**, **φορείς**, **επιχειρήσεις**, να καταθέσουν την συμβολή τους, σε μια σειρά από αναπτυξιακά ζητήματα, η οποία καθίσταται απαραίτητη και πολύτιμη για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής εταιρικής σχέσης κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της **ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας**.

Τονίζεται ότι η συμβολή στα ερωτήματα των συμμετεχόντων ΔΕΝ θα δημοσιοποιηθεί, θα αξιοποιηθεί ΜΟΝΟ για στατιστική επεξεργασία και την εξαγωγή

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
Προετοιμασία της Νέας ΣΒΑΑ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης ΣΒΑΑ

1 Σελίδα 1 — 2 Σελίδα 2 — 3 Σελίδα 3 — 4 Σελίδα 4 — 5 Σελίδα 5 — 6 Ολοκλήρωση

2. Αξιολογείστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΑΝΑΓΚΩΝ/ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ στην περιοχή (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη):

	1	2	3	4	5
Μειωμένη δραστηριότητα στους παραγωγικούς τομείς	○	○	○	○	○
Δυσκολίες προσβασιμότητας & κινητικότητας (οδικό δίκτυο, κίνηση πεζών, ποδηλάτων κ.λπ.)	○	○	○	○	○
Γήρανση πληθυσμού	○	○	○	○	○

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
Προετοιμασία της Νέας ΣΒΑΑ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης ΣΒΑΑ

1 Σελίδα 1 — 2 Σελίδα 2 — 3 Σελίδα 3 — 4 Σελίδα 4 — 5 Σελίδα 5 — 6 Ολοκλήρωση

3. Αξιολογείστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ στην περιοχή (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη):

	1	2	3	4	5
Πλούσιο φυσικό και οικολογικό περιβάλλον	○	○	○	○	○
Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών πόρων (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, κ.λπ.)	○	○	○	○	○
Περαιτέρω ενσωμάτωση καινοτομίας και ψηφιακών εργαλείων στη λειτουργία των επιχειρήσεων	○	○	○	○	○

Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
Προετοιμασία της Νέας ΣΒΑΑ 2021 - 2027

Ερωτηματολόγιο διαβούλευσης ΣΒΑΑ

1 Σελίδα 1 — 2 Σελίδα 2 — 3 Σελίδα 3 — 4 Σελίδα 4 — 5 Σελίδα 5 — 6 Ολοκλήρωση

4. Αξιολογείστε τους τομείς που θεωρείτε ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της περιοχής (1=χαμηλότερη 5=υψηλότερη);

	1	2	3	4	5
Αστικές υποδομές & λειτουργίες	○	○	○	○	○
Ενεργειακή εξοικονόμηση και κυκλική οικονομία	○	○	○	○	○
Βιώσιμη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος	○	○	○	○	○

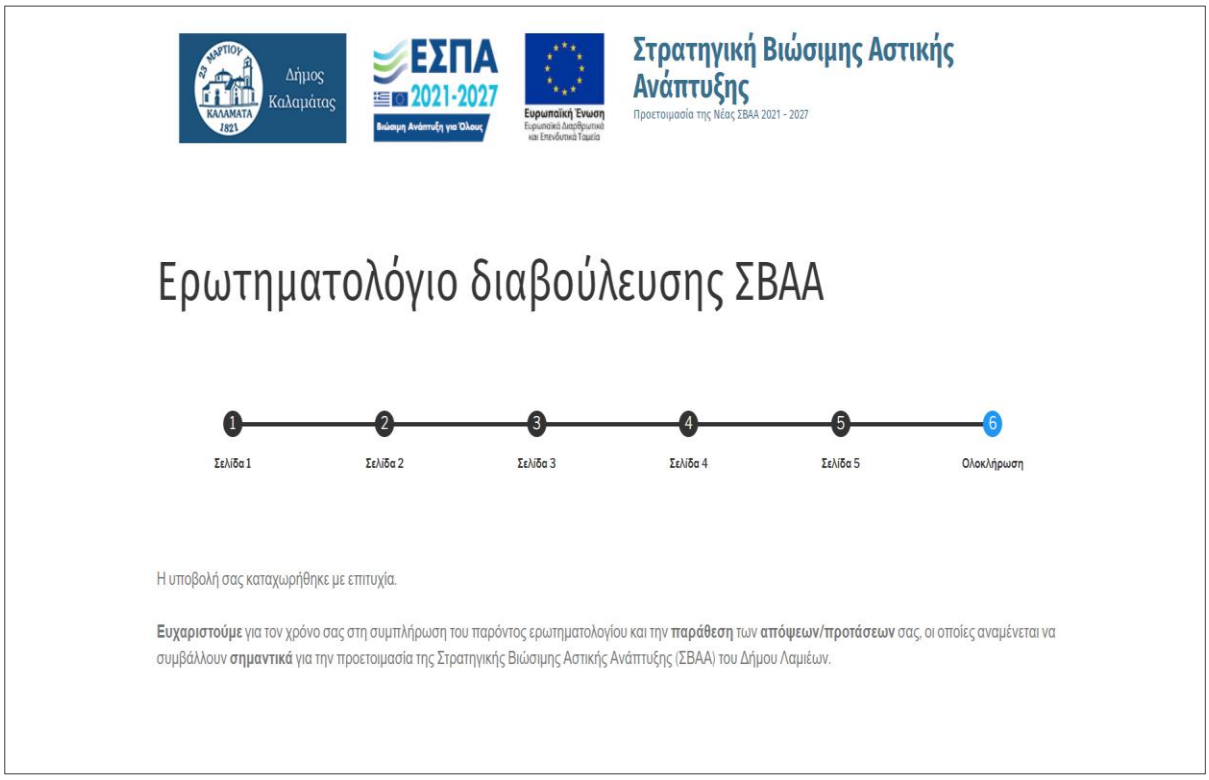

▽ **ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ:**

Θα ενσωματώνονται τελευταία νέα και εξελίξεις σχετικά με την πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής.

Β. Διαβούλευση για το Ζήτημα: Έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης για τη Στρατηγική Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη 2021-2027 του Δήμου Καλαμάτας

Την Πέμπτη 08 Φεβρουαρίου 2024 παρουσιάστηκε σε συνέντευξη τύπου η πλατφόρμα για τη Δημόσια Διαβούλευση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης 2021 - 2027 του Δήμου Καλαμάτας, κατά τη διάρκεια Συνέντευξης Τύπου, από τον Αντιδήμαρχο Στρατηγικού Σχεδιασμού και Κλιματικής Ουδετερότητας, Βασίλη Παπαευσταθίου και τον Αντιδήμαρχο Νέων Έργων και Πολεοδομίας, Βασίλη Κουτραφούρη.

Πρόκειται για τη νέα αστική στρατηγική της Καλαμάτας που έρχεται να συνεχίσει και να βελτιώσει την Στρατηγική ΒΑΑ 2014-2020 και η οποία θα εφαρμοστεί στο σύνολο του Δήμου εστιάζοντας κυρίως στην:

- Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων, ιδίως ως προς την μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη τοπική οικονομία μέχρι και το 2030 και στην
- Ολοκληρωμένη στήριξη της ανάπτυξης της περιοχής μέσω της αξιοποίησης του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών

Η Πρόσκληση της Περιφέρειας Πελοποννήσου έχει συνολικό προϋπολογισμό έως 10.985.882 € και καταληκτική ημερομηνία υποβολής της επικαιροποιημένης πρότασης την 22η Φεβρουαρίου 2024.

Ο Δήμος Καλαμάτας, επιβεβαιώνοντας τον καλό προγραμματισμό του, είχε προνοήσει μέσα από μια πολύ γόνιμη συνεργασία που έχει και με το Γραφείο Συμβούλων που παρέχει η Περιφέρεια, έχοντας προετοιμάσει τα επόμενα βήματα, με αποτέλεσμα άμεσα στη χθεσινή συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου να εγκριθεί ομόφωνα η συγκρότηση της Συνεκτικής Ομάδας για την υποστήριξη της διακυβέρνησης της Στρατηγικής του Δήμου Καλαμάτας, που έχει στόχο:

- Το συντονισμό του σχεδιασμού της Στρατηγικής και τη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία.
- Τη διαμόρφωση του σχεδίου δράσης για την ωρίμανση των έργων και υλοποίηση της Στρατηγικής.
- Την παρακολούθηση της πορείας ωρίμανσης και υλοποίησης των πράξεων της Στρατηγικής και
- Την επίλυση προβλημάτων στην πορεία υλοποίησης.

Παρότι στην προηγούμενη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 μια παρόμοια Επιτροπή αποτελείτο από υπηρεσιακούς παράγοντες, στη νέα περίοδο επιλέγει η συγκρότησή της από μια πιο ευρεία συντονιστική ομάδα που πέρα από τους αρμόδιους Αντιδημάρχους και τις Διευθύνσεις που έχουν την σχεδιαστική και επιχειρησιακή ευθύνη του Δήμου, περιλαμβάνει προσωπικότητες που ξεχωρίζουν στον τομέα της καινοτομίας, του τουρισμού, της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και της επιχειρηματικότητας καθώς και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Επιπλέον, όπως ανακοινώθηκε, είναι έτοιμη και ενεργοποιήθηκε online η πλατφόρμα δημόσιας διαβούλευσης στη διεύθυνση: https://sbaa2127.kalamata.gr/.

Όπως δήλωσαν οι αρμόδιοι Αντιδήμαρχοι, παροτρύνεται κάθε πολίτης, σύλλογος και ομάδα δράσης και πρωτοβουλίας, να συμμετάσχει με ιδέες και προτάσεις που θα βοηθήσουν το Δήμο και τους φορείς

της πόλης να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα με σκοπό να αναβαθμίσει τη λειτουργικότητα της αστικής περιοχής, τις υποδομές και τις υπηρεσίες της.

Όπως ανακοινώθηκε, την Πέμπτη 15 Φεβρουαρίου 2024 και ώρα 19.00, στο Αμφιθέατρο της Δημοτικής Φιλαρμονικής Καλαμάτας θα διοργανωνόταν η ανοιχτή προς τους συμπολίτες εκδήλωση, προκειμένου να επεξεργαστούν και να καταθέσουν τις δικές τους προτάσεις και δια ζώσης.

Πρωταρχικό μέλημα για το Δήμο Καλαμάτας και τη Δημοτική Αρχή είναι η λειτουργική αναβάθμιση της πόλης και η επίτευξη όσο το δυνατόν υψηλότερης ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους και τους επισκέπτες μας και η διασφάλιση της ποιότητας αυτής για τις μελλοντικές γενιές μας.

Η παρουσίαση που αξιοποιήθηκε στην εκδήλωση δίνεται ως συνημμένη στο Παράρτημα.

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
Προετοιμασία της Νέας
ΣΒΑΑ 2021 – 2027
Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής
Ανάπτυξης Δήμου Καλαμάτας
ΕΣΠΑ
2021-2027

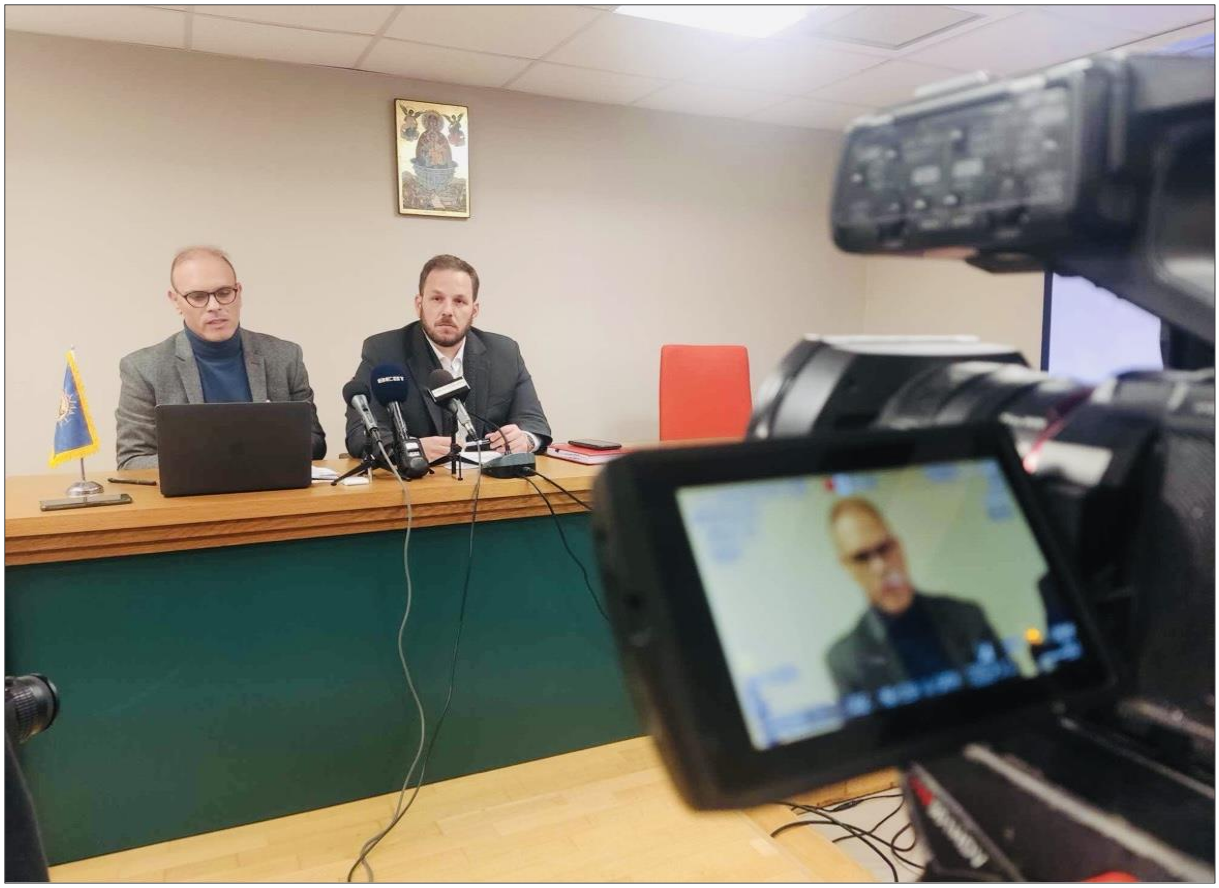

Γ. Διαβούλευση για το Ζήτημα: Συνεδρίαση Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης

Στις 15 Φεβρουαρίου 2024 πραγματοποιήθηκε συνάντηση των μελών της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας στο ισόγειο του συνεδριακού χώρου του Δημαρχείου Καλαμάτας κατά την οποία υπήρξε ανταλλαγή απόψεων και ενημέρωση από τον τεχνικό σύμβουλο κ. Σωτήρη Παυλέα.

Παρέστησαν:

- Παπαευσταθίου Βασίλειος, Αντιδήμαρχος Στρατηγικού Σχεδιασμού και Κλιματικής Ουδετερότητας,
- Κουτραφούρης Βασίλειος, Αντιδήμαρχος Νέων Έργων και Πολεοδομίας,
- Κουράκλη Παναγιώτα, Διευθύντρια Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
- Μπουρίκα Σοφία, Προϊσταμένη Τμήματος Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
- Μπουμποπούλου Αγγελική, Προϊσταμένη Τμήματος Εκτέλεσης Έργων
- Διονυσόπουλος Βασίλειος, Προϊστάμενος Τμήματος Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
- Κουφοσωτήρης Θεοφύλακτος, Αναπλ. Προϊστάμενος Τμήματος Συντήρησης & Αυτεπιστασίας της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών

- Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Προϊστάμενος Τμήματος Τουρισμού της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
- Πουλοπούλου Μαρία, Υπάλληλος του Τμήματος Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων

Εξωτερικοί εμπειρογνώμονες:

- Μάκιος Νάσος, Φυσικός, MSc στην Βιοοικονομία, Κυκλική Οικονομία & Βιώσιμη Ανάπτυξη, EU Πρεσβευτής του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για το Κλίμα
- Στακιάς Νίκος, Διπλωματούχος Τμήματος Εφαρμοσμένων Μαθηματικών ΕΜΠ, Events Management στο Manchester Metropolitan, Σύμβουλος Στρατηγικού Σχεδιασμού
- Ασημακόπουλος Φώτιος, Φυσικός, MSc Επιστήμης Υπολογιστών, Νέες Τεχνολογίες και Συστήματα Έξυπνων Πόλεων
- Χανδρινός Σπυρίδων, Πολιτικός Μηχανικός, Δημοτικός Σύμβουλος, ως Τακτικό Μέλος, εκπρόσωπος των Μειοψηφιών

Επίσης, παρέστησαν οι

- Γιαννόπουλος Γεώργιος, Πτυχιούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, υπάλληλος του τμήματος Εκτέλεσης Έργων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου
- Παπουτσής Κωνσταντίνος, Πολιτικός Μηχανικός, υπάλληλος του τμήματος Εκτέλεσης Έργων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου

Ακολούθησαν διάφορες προτάσεις / εισηγήσεις. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- κ. Γιαννακόπουλος: Πρόταση να δούμε το Kick-it που δραστηριοποιείται στην πόλη της Καβάλας και είναι μια δομή στήριξης επιχειρήσεων υπό του Επιμελητηρίου της πόλης.
- κ. Παυλέας:
  1. Στις προτάσεις να έχουν φτιαχτεί τα δελτία εξειδίκευσης.
  2. Οι δράσεις περατώνονται έως τις 31/12/2029
- κ. Μάκιος: Πρόταση για Παρατηρητήριο Κλιματικής Αλλαγής
- κ. Διονυσόπουλος: Να αποσταλεί σε όλους το Κλιματικό Συμβόλαιο και να ενσωματώσουμε δράσεις που προτείνονται
- κ. Χανδρινός: Να προσπαθήσουμε να εντάξουμε λιγότερα έργα με μεγαλύτερο προϋπολογισμό και να μην υπάρχει κατακερματισμός σε μικρότερα. Να δούμε τα ώριμα μελετητικά έργα κατά προτεραιότητα, όπως το κτίριο της Ηλέκτρας.
- κ. Στακιάς (απεστάλησαν με email μεταγενέστερα):
  1. Καταγραφή και υλοποίηση θεματικών διαδρομών που συνδέουν την ιστορία με τη σύγχρονη πόλη και δημιουργία υλικού (ιστοσελίδα, πινακίδες σήμανσης, εφαρμογές στα κινητά τηλέφωνα).
  2. Εκπαιδευτικά Προγράμματα για όλους, με στόχο τη διάχυση και τη διασύνδεση του στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης του τουρισμού και του branding με την τοπική κοινωνία. Κοινό αφήγημα. Βιωματική εκπαίδευση με βάση τις θεματικές διαδρομές.
  3. Μελέτη και σχέδιο δράσης για τη στοχευμένη διεθνή προβολή της Αναπαράστασης της 23ης Μαρτίου και τις παράλληλες εκδηλώσεις. Άνοιγμα της τουριστικής σεζόν από το Μάρτιο.

4. Δημιουργία φορέα διεκδίκησης διεθνών αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.
5. Καθιέρωση ειδικής εκδήλωσης και παράλληλων δράσεων για την παγκόσμια ημέρα ελιάς στις 26η Νοεμβρίου. Διασύνδεση με το γενικότερο branding και το λογότυπο του Δήμου.
6. Μελέτη και σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού τουρισμού.

EXIT
WC

EXIT
WC

Δ. Διαβούλευση για το Ζήτημα: Εκδήλωση στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης 2021-2027

Για την ενημέρωση του κοινού στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης εκδόθηκε Δελτίο Τύπου με θέμα «Σε εξέλιξη η δημόσια διαβούλευση για τη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης 2021 - 2027 του Δήμου Καλαμάτας[119]» και αναρτήθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας[120]

119 https://kalamata.gr/el/enimerosi/news/25957-se-ekseliksi-i-dimosia-diavoylefsi-gia-ti-stratigiki-viosimis-astikis-anaptyksis-2021-2027-tou-dimou-kalamatas

120 https://www.kalamata.gr/el/

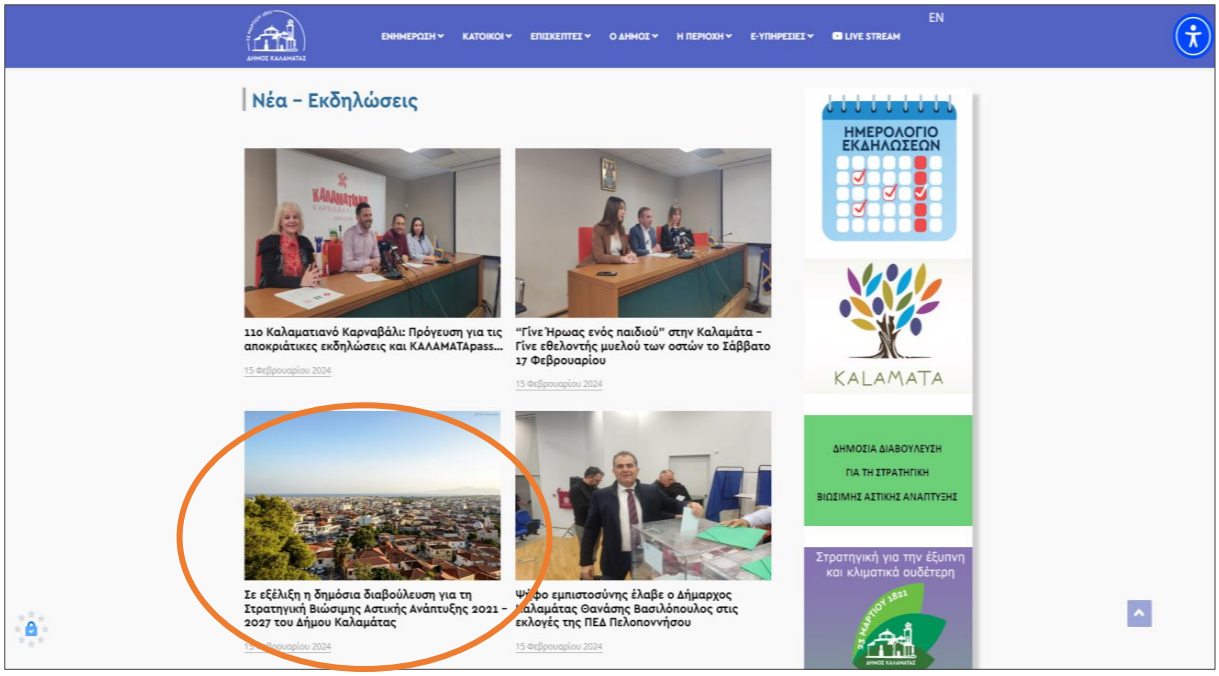

Ο Δήμος Καλαμάτας, προκειμένου να προβεί στην επικαιροποίηση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) 2021-2027, στο πλαίσιο της σχετικής Πρόσκλησης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Περιφέρειας Πελοποννήσου, διοργάνωσε ανοιχτή εκδήλωση στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης.

Η εκδήλωση, κατά την οποία παρέστησαν και τοποθετήθηκαν αιρετοί της αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, εκπρόσωποι φορέων και πολίτες, πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 15 Φεβρουαρίου 2024, στο αμφιθέατρο της Δημοτικής Φιλαρμονικής Καλαμάτας. Στο πλαίσιο αυτό κατατέθηκαν ιδέες και προτάσεις.

Σημειώνεται ότι η υπό σύνταξη πρόταση του Δήμου, στόχο έχει να συμβάλλει στο σχεδιασμό της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της Καλαμάτας, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής, της ανάγκης για κοινωνική συνοχή και οικονομική αναζωογόνηση καθώς και μίας καλύτερης ποιότητας ζωής και ενός ευοίωνου μέλλοντος για όλους.

Το συντονισμό της εκδήλωσης είχαν οι Αντιδήμαρχοι Βασίλης Παπαευσταθίου και Βασίλης Κουτραφούρης, μαζί με τη Διευθύντρια Προγραμματισμού του Δήμου Παναγιώτα Κουράκλη. Στην εκδήλωση παρέστη, επίσης, ο τεχνικός σύμβουλος Σωτήρης Παυλέας.

Ο Δήμαρχος Καλαμάτας Θανάσης Βασιλόπουλος χαιρέτησε την εκδήλωση και αναφέρθηκε στη φιλοσοφία και στους στόχους της Δημοτικής Αρχής για τη νέα Στρατηγική ΒΑΑ και τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027. Στην τοποθέτησή του επεσήμανε πως η Καλαμάτα έχει στο DNA της, την κουλτούρα της διαβούλευσης, αναφέροντας τα όσα και το προηγούμενο διάστημα εξελίχθηκαν στο πλαίσιο της Αποστολής για τις κλιματικά ουδέτερες πόλεις.

Ειδικότερα, κατατέθηκαν οι παρακάτω προτάσεις:

- κ. Τζαμουράνης:
  1. Αξιολόγηση εμπειρίας από την πρώτη απόπειρα του ΒΑΑ.
  2. 2 Ζώνες: παραλιακή ζώνη και ιστορικό κέντρο, δεν υλοποιήθηκε στο βαθμό που είχε σχεδιαστεί, Άλλαξε τα δεδομένα ανάπτυξης των περιοχών η πρώτη ΒΑΑ;
  3. Να περιορίσουμε την περιοχή παρέμβασης και όχι να την ανοίξουμε.
  4. Άξονας σύνδεσης μέσω της Αθηνών με την Περιφέρεια του Δήμου: Άρις, Θουρία, Αρφαρά.
  5. Περιοχή παρέμβασης από οδό Αριστομένους και Ανατολικού μέχρι Φαρών και από πλατεία 23ης Μαρτίου μέχρι την Καίσαρη. Επιτακτικό να προηγηθεί. Θα δώσει μεγαλύτερες δυνατότητες στην επιχειρηματικότητα και στη στέγαση. Βιοκλιματική αντιμετώπιση της περιοχής.
  6. Κτίρια: η εικόνα του Αχχίλειου δεν τιμά την Καλαμάτα. Να παρέμβουμε και να αποκαταστήσουμε τα δημοτικά κτίρια στον πιο πολυσύχναστο δρόμο.
  7. Εξασφάλιση προσβασιμότητας. Α) βελτίωση της ήδη υπάρχουσας υποδομής, πχ υπάρχοντες ράμπες. Β) προσβασιμότητα και στα δημόσια κτίρια.
  8. Αναβάθμιση της οδού Αθηνών. Πανεπιστήμιο – Νέο Δημαρχείο: (δύο πόλοι), να συνδεθούν με έναν άξονα που θα έχει τα χαρακτηριστικά της ΒΑΑ.
- κ. Λύρας Παναγιώτης:

  Προβλήματα:

  1. κυκλοφοριακή συμφόρηση – δύσκολες μετακινήσεις – χρήση Μ.Μ.Μ.
  2. υποβαθμισμένες αστικές Ράχη, Αγ. Άννα, Αγ. Σίδερης, Κορδίας, Αγ. Κων/νος
  3. επεκτάσεις ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων
  4. ελεύθεροι χώροι και πράσινο
  5. Πληροφοριακά συστήματα, αξιοποίηση και ανάπτυξη συστημάτων που εξυπηρετούν τους θεσμούς και τους πολίτες.
- κα. Μπούζα:

1. Έμφαση στην προσβασιμότητα στην πόλη. Υποδομές που θα αποτελέσουν τον τόπο έλξης της πόλης. Έργα που θα δημιουργήσουν συνθήκες ευζωίας. Όχι πολυκερματισμός του προγράμματος. Η πόλη είναι η ατμομηχανή ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

- κ. Χανδρινός Σπυρίδων:
  1. Να κρίνονται όλα από την αποτελεσματικότητα. Λιγότερα έργα και καλύτερα. Μεγάλου προϋπολογισμού και πιο στοχευμένα.
  2. Προσβασιμότητα για ΑμΕΑ, όχι μόνο στους Δημόσιους χώρους, αλλά και στα Δημόσια κτίρια.
  3. Να ενισχυθούν τα Μ.Μ.Μ. όσον αφορά την μεταφορά ΑμΕΑ.
  4. Δημόσια εγκαταλελειμμένα κτίρια να αξιοποιηθούν, όπως το κτήριο της Ηλέκτρας
  5. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και του τουρισμού.
- κ. Κυριαζόπουλος Αθανάσιος:
  1. Περιορισμός της περιοχής παρέμβασης στην Δ.Κ. Καλαμάτας – Να εξαιρεθεί ο ορεινός όγκος του Ταϋγέτου.
  2. Δράσεις ενίσχυσης των αστικών συγκοινωνιών – σοβαρό πρόβλημα στην πόλη οι μετακινήσεις: τα αυτοκίνητα, έντονη συμφόρηση , bus on demand.
  3. Αξιοποίηση και ενοποίηση των Κ.Χ.
  4. Ζώνες στην πόλη που θα «απορροφούν» το νερό.
  5. Δημιουργία ενός ανοιχτού χώρου – ερευνητικού κέντρου της σύγχρονης ιστορίας της πόλης.
  6. Να δούμε τους κλάδους που έχουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις και να προτιμηθούν αυτοί.
- κ. Γιαννακόπουλος Νίκος:
  1. Σύνδεση Πάρκου ΟΣΕ με την παραλία και της Μαρίνας με την παραλία. Πλατεία Όθωνος – Σπάρτης – Αλαγονίας. Αναβάθμιση της εικόνας.
  2. Κτίριο Δημοτικής Πινακοθήκης: αναβάθμιση.
  3. Πεζογέφυρα που θα ενώνει τα δύο παράλια μέτωπα.
  4. Ενοποίηση των κύριων κοινόχρηστων χώρων της πόλης.
  5. Σύνδεση Πάρκου ΟΣΕ με το παράλιο μέτωπο (Παρεμβάσεις σε Πάρκο Λιμενικού, Λιμάνι) και της ανατολικής παραλίας με την Μαρίνα (παρεμβάσεις σε οδο Ψαρών , Μαρίνα).
  6. Σύνδεση Ιστορικού κέντρου με τον χώρο του ανοικτού θεάτρου (παρεμβάσεις σε Πλατεία Όθωνος, Πλατειά Αγ. Ιωάννη – οδός Σπάρτης – Αλαγονίας, Αναβάθμιση της εικόνας - επανασχεδιασμός).
  7. Πεζογέφυρα ελαφρού τύπου στην εκβολή του Παμίσου. Το παραλιακό μέτωπο της Δυτικής παραλίας της πόλης της Καλαμάτας ενοποιείται για τους πεζούς και τους ποδηλάτες με την παραλία της Μεσσήνης.
- κ. Σάμιτας Παναγιώτης:
  1. Αρκετά με το παρελθόν, να κοιτάξουμε το μέλλον, να δούμε το 2050, να υλοποιήσοημε ένα πρόγραμμα 1000 πλατάνων, για κάθε βαρέλα μπετον που σκυροδετείται στην πόλη να φυτεύεται ένα πλατάνι.
- κα. Λαμπροπούλου Κατερίνα:

1. Να φτιάξουμε ένα συνολικό σχέδιο, όχι κατακερματισμός. Κάθε φορά που θα παίρνουμε χρηματοδότηση, να προσθέτουμε ένα διαφορετικό λιθαράκι υλοποίησης, όχι μεμονωμένα σχέδια. Κομμάτια της πόλης που είναι αδιαμόρφωτα, όχι άλλη επικέντρωση στα πυκνοδομημένα κομμάτια.

- κ. Καραμπάτος Γιώργος:
  1. Οραματίζομαι έναν γαστρονομικό προορισμό, να έρθουν Σεφ από όλον τον κόσμο και να πειραματίζονται με τις ελιές Καλαμάτας. Όταν μιλάμε για επιχειρηματικότητα. Η σχολή Παπαφλέσσα να γίνει σχολή μεσογειακής διατροφής.
  2. Αχίλλειον, για να φτιαχτεί χρειάζεται πολλά χρήματα, Να παραχωρηθεί σε ιδιώτη.
  3. Οι δρόμοι σκοτεινιάζουν διότι κλείνουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Επιδότηση βιτρίνας μέσω δημοτικού φωτισμού.
  4. Καθαρισμός ρεμάτων.
- κα. Κουρμούλη Δήμητρα:
  1. Να κλείσει το κέντρο από τα αυτοκίνητα, να παρκάρουμε εκτός κέντρου. Να μην κυκλοφορούν στο κέντρο αυτοκίνητα, να βρεθεί χώρος να παρκάρουν οι επισκέπτες.
- κ. Γαλανάκης Δημήτριος:
  1. Πρόβλημα φωτισμού του Ιστορικού κέντρου. Από Αγ. Αποστόλους μέχρι τον Αγ. Ιωάννη δεν έχουν γίνει έργα. Το στενάκι πίσω από τη Φιλαρμονική είναι θεοσκότεινο, εάν δεν έχει ολοκληρωθεί το έργο της 23ης Μαρτίου να μπει φωτισμός και σήμανση. Ένωση της Πλατείας Όθωνος με τη νέα αγορά.
- κ. Λευκιμμιάτης Χαράλαμπος:
  1. Η Καλαμάτα έχει σχέδιο από το 1905, αλλά δεν έχουμε προχωρήσει στην υλοποίηση του σχεδίου. Να υλοποιηθεί ότι προβλέπεται στα εγκεκριμένα σχέδια.
  2. Να ολοκληρωθούν οι μελέτες που είναι σε εκκρεμότητα , Ασπροχώματος, Μ. Μαντίνειας.
  3. Έμφαση στην υλοποίηση των σχεδίων (του υπάρχοντος σχεδιασμού).
- κ. Ντοκόπουλος Δημήτριος:
  1. Επιλογή έργων μέσα στα πλαίσια που αναφέρθηκαν από το 1986, όπως προβλέπεται να πεζοδρομηθεί η Αθηνών.
  2. Να αξιοποιηθεί η άμεση επαφή με την περιοχή NATURA, μια πράσινη όαση μέχρι το Φαράγγι του Νέδοντος, μέχρι το «πετρωμένο φίδι».
  3. Να μετεγκατασταθούν τα συνεργεία του Δήμου.
- κ. Στυλιανόπουλος Κώστας:
  1. Διασύνδεση επένδυσης με οικονομική επένδυση.
  2. Τα έργα να μας αποδώσουν χρηματικά, (π.χ. Φωτοβολταϊκά) και καθημερινά.
  3. Να φύγουν τα συνεργεία και να γίνει πάρκο.
- κα.Θεοδώρου Όλγα , από Δικηγορικό Σύλλογο Καλαμάτας:
  1. Τομέας Πολιτισμού – Ερώτηση για την τύχη του έργου της Ηλέκτρας.

Τι είναι η
Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
Τα τελευταία χρόνια, οι λέξεις «βιωσιμότητα» και «βιώσιμη ανάπτυξη» συναντώνται διαρκώς στον δημόσιο λόγο. Στην κλίμακα των πόλεων, ο στόχος της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) αποτελεί κοινό τόπο όλων των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών, ενώ πλούσιος είναι και ο διάλογος για το μέλλον των πόλεων και τα εργαλεία για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Παράλληλα η θεματική αυτή έχει μπαράζονη προϊστορία, η συζήτηση εντάθηκε από τις αρχές του 2010 και έπειτα, και συνδέθηκε με την οικονομική κρίση καθώς και με τις ολοένα και πιο έντονες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Τι είναι η
Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
Τα τελευταία χρόνια, οι λέξεις «βιωσιμότητα» και «βιώσιμη ανάπτυξη» συναντώνται διαρκώς στον δημόσιο λόγο. Στην κλίμακα των πόλεων, ο στόχος της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) αποτελεί κοινό τόπο όλων των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών, ενώ πλούσιος είναι και ο διάλογος για το μέλλον των πόλεων και τα εργαλεία για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Παρότι η θεματική αυτή έχει μακρόχρονη προϊστορία, η συζήτηση εντάθηκε από τις αρχές του 2010 και έπειτα, και συνδέθηκε με την οικονομική κρίση καθώς και με τις ολοένα και πιο έντονες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Για την ενημέρωση όλων των πολιτών σχετικά με την εκδήλωση Δημόσιας Διαβούλευσης εκδόθηκε Δελτίο Τύπου με θέμα «Διαβούλευση για την επικαιροποίηση της ΣΒΑΑ του Δήμου Καλαμάτας[121]» και αναρτήθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας[122].

[121] https://kalamata.gr/el/enimerosi/news/25963-diavoylefsi-gia-tin-epikairopoiisi-tis-svaa-tou-dimou-kalamatas

[122] https://www.kalamata.gr/el/

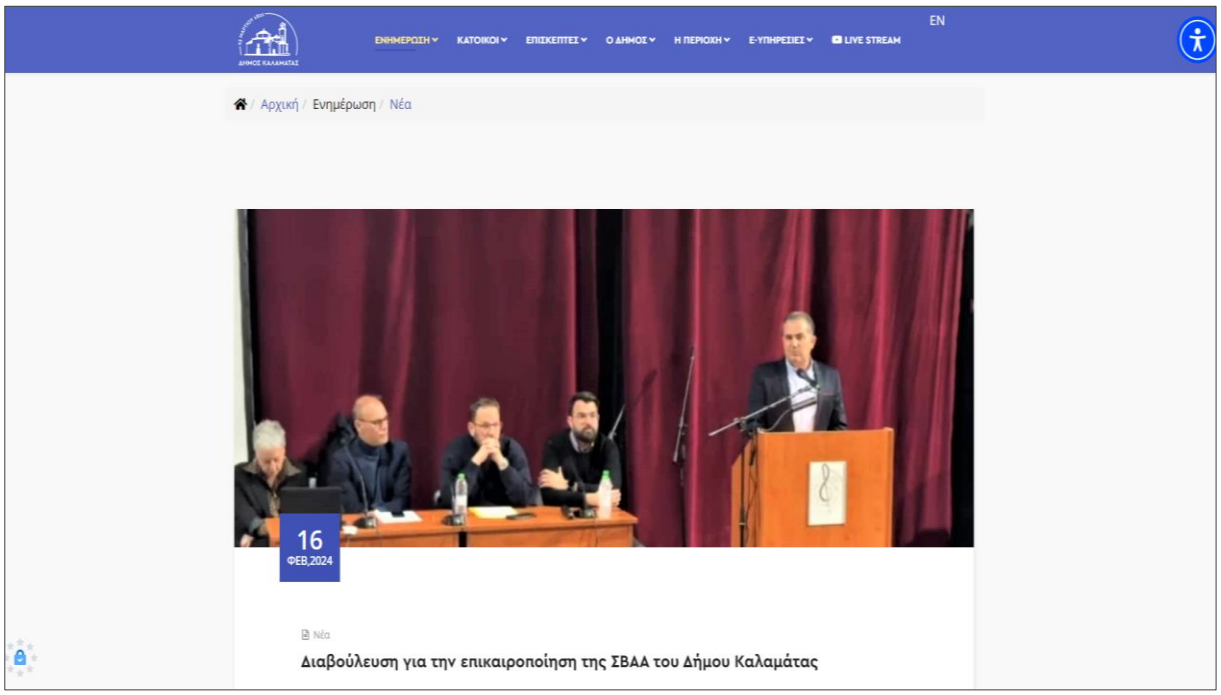

Ο Δήμος Καλαμάτας διατηρεί επίσημο λογαριασμό στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης «Instagram»[123], στο οποίο δημοσίευσε ανάρτηση σχετικά με τη Διαβούλευση για την επικαιροποίηση της ΣΒΑΑ[124].

[123] https://www.instagram.com/dimos_kalamatas/

[124] https://www.instagram.com/p/C3a0AWmtLKH/

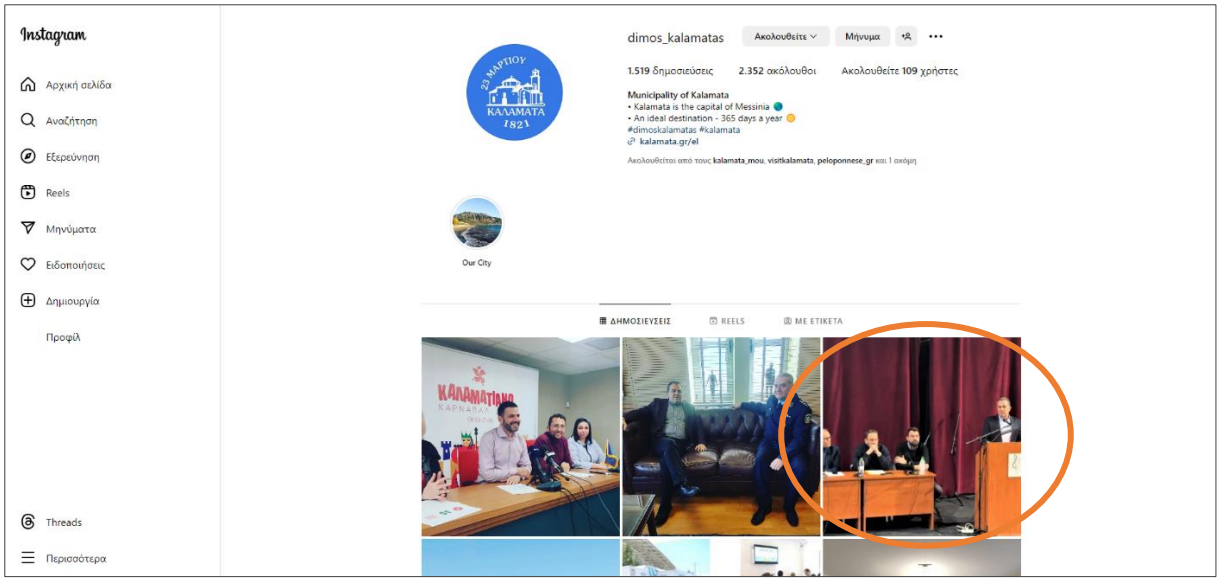

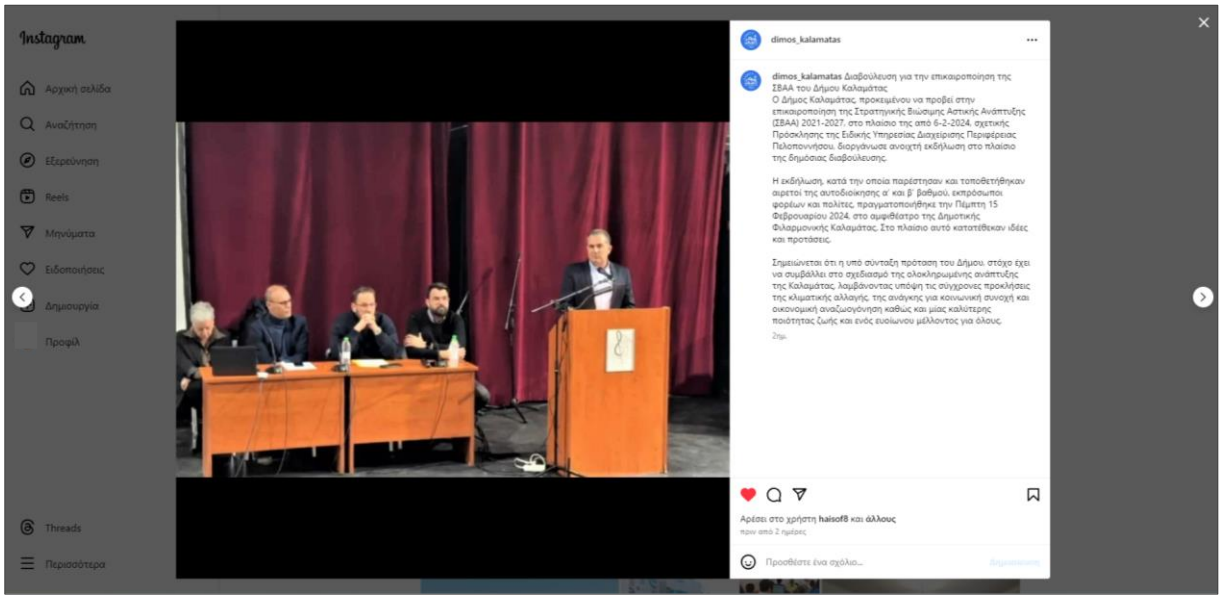

Ε. Αποτελέσματα Διαβούλευσης

Στη διαδικασία ηλεκτρονικής διαβούλευσης έλαβαν μέρος 39 ερωτηθέντες, απαντώντας στο ερωτηματολόγιο σχετικά με τη φύση και τη φιλοσοφία της Στρατηγικής. Τα αποτελέσματα της Διαβούλευσης παρουσιάζονται ακολούθως:

Διάγραμμα 25:Η δομή του δείγματος που έλαβε μέρος στην ηλεκτρονική Διαβούλευση.

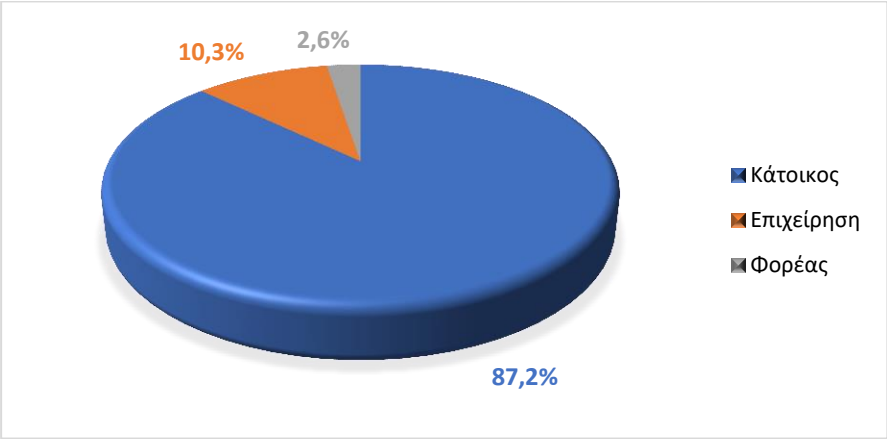

Πηγή:Ιδία επεξεργασία

1) Γνωρίζετε τι είναι το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου;	
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	**ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ**
ΝΑΙ	66,7%
ΟΧΙ	33,7%

1.i) Αν ναι, πως ενημερωθήκατε γι' αυτό;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	**ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ**
ΜΜΕ - Διαδίκτυο (Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου)	50%
Δήμος Καλαμάτας	16,7%
Εφημερίδα	16,7%
Τακτική ενημέρωση στο πλαίσιο της εργασίας	11,1%
ΣΒΑΑ Δήμου Καλαμάτας ΕΣΠΑ ΠΠ 14-20	5,6%

2) **Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΑΝΑΓΚΩΝ/ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ στην περιοχή (κυκλώστε την επιλογή σας):**

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ/ ΑΝΑΓΚΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Μειωμένη δραστηριότητα στους παραγωγικούς τομείς	4,0
Δυσκολίες προσβασιμότητας & κινητικότητας (οδικό δίκτυο, κίνηση πεζών, ποδηλάτων κ.λπ.)	3,5
Γήρανση πληθυσμού	3,7
Διαρροή πληθυσμού στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό	3,7
Εγκατάλειψη αγροτικών ή ορεινών περιοχών	3,6
Ανεργία	3,7
Έλλειψη τουριστικών υποδομών – χαμηλή ποιότητα τουριστικού προϊόντος	3,6
Ανάγκη ενσωμάτωσης έξυπνων προσεγγίσεων στον τομέα του τουρισμού	3,8
Ελλιπή αποτελέσματα στη τουριστική προβολή της περιοχής	3,3
Ανεπάρκεια περιβαλλοντικών υποδομών για απορρίμματα, ανακύκλωση, απόβλητα, ύδρευση κτλ.	3,5
Έντονα φαινόμενα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ηχορύπανσης στην πόλη	3,6
Υψηλή κατανάλωση ενέργειας από δημόσια κτίρια και υποδομές	3,7
Ελλιπής αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των αποβλήτων και την ανακύκλωση	3,5
Χαμηλή ποιότητα και επάρκεια αστικών υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, κτλ.)	3,6
Έλλειψη γνώσης νέων τεχνολογιών και καινοτομίας στις επιχειρήσεις και εργαζομένους	3,6
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη του	3,5

φυσικού/οικολογικού πλούτου	
Ανεπαρκής προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, κτλ.)	3,6
Ανεπαρκή συστήματα πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες, κτλ.)	3,8
Ανεπαρκείς υποδομές παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (υγείας, φροντίδας, στήριξη οικογένειας, παιδιών, ηλικιωμένων, ευάλωτων ομάδων κτλ.)	3,6
Φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας	3,8
Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο – έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	3,4
Αναφέρατε άλλη Ανάγκη/Πρόκληση:	• Ανάγκη/Πρόκληση: Έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στις δημοτικές υπηρεσίες • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Έλλειψη γνώσης νέων τεχνολογιών και καινοτομίας στις δημοτικές υπηρεσίες • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Προσλήψεις δικων μας παιδιών με συμβάσεις (2μηνες, 3μηνες, κοβιντ και ότι άλλο σκαρφιστούν οι Αρχοντες για καμια φωτογραφική στον ΑΣΕΠ • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Περισσοτερες Πινακιδες σε καθε έργο με ονόματα των δημάρχων και γιατί όχι αντιδημάρχων μαζί με την φωτογραφία του • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Αύξηση τελών ακόμα και για τον αέρα της πόλης. Χρειαζόμαστε λεφτά για φιέστες. Ούτε λόγος για απαλλαγή τελών για ευπαθείς συμπολίτες μας • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Ανάπλαση παραλίας καλαμάτας με αντικατάσταση της άμμου με νέα απο Καραϊβική • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Περισσότεροι αντιδήμαρχοι. Περισσότεροι φωτογράφοι για κάθε αντιδήμαρχο

	• Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Βοήθεια σε μη εκλεγέντες συνδιασμών για εύρεση εργασίας σε ΝΠΔΔ και Κοινωφελείς Επιχειρήσεις Δήμου • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Περισσότερη υποκρισία για λύσεις στα καθημερινά προβλήματα των δημοτών • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Ανεπαρκείς υπηρεσίες αστικών μέσων μαζικής μεταφοράς • Σπουδαιότητα: 5 • Ανάγκη/Πρόκληση: Ανεπαρκείς υποδομές και χώροι υποδοχής βιοτεχνικών & βιομηχανικών επιχειρήσεων • Σπουδαιότητα: 4

3) Αξιολογήστε τη Σπουδαιότητα των παρακάτω δυνητικών ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ στην περιοχή (κυκλώστε την επιλογή σας):	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ/ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	**ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ**
Πλούσιο φυσικό και οικολογικό περιβάλλον	3,9
Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών πόρων (υδατικοί πόροι, δασικοί πόροι, κ.λπ.)	3,8
Περαιτέρω ενσωμάτωση καινοτομίας και ψηφιακών εργαλείων στη λειτουργία των επιχειρήσεων	3,7
Περαιτέρω ενσωμάτωση ψηφιακών/έξυπνων εργαλείων στη λειτουργία του Δήμου και της πόλης	3,5
Διαθεσιμότητα πλούσιων πολιτιστικών πόρων – πολιτιστικές διαδρομές	3,8
Δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων και αστικού τουρισμού	3,6
Δυνατότητες ανάπτυξης αγροτικών δραστηριοτήτων	4,0
Ανάπτυξη προϊόντων αγροδιατροφής ΠΟΠ	3,8
Μεταποιητικές μονάδες μικρής κλίμακας	3,9

Αξιοποίηση βιομάζας από την αγροτική παραγωγή και τα δάση	3,8
Αναβάθμιση των αστικών υποδομών και των πράσινων υποδομών (πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, χώροι πρασίνου, κτλ.) με βιοκλιματικούς όρους	3,7
Βελτίωση των υποδομών και συστημάτων πολιτικής προστασίας έναντι φυσικών καταστροφών	3,5
Βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης σε δημόσια κτίρια και υποδομές	3,8
Ενίσχυση του τουρισμού με βάση τις ορεινές διαδρομές, το φυσικό πλούτο και τα πολιτιστικά μνημεία	3,6
Ενίσχυση του αστικού τουρισμού για την αύξηση της επισκεψιμότητας στην πόλη	4,0
Δράσεις Πολιτισμού και Αθλητισμού στο Δήμο	3,8
Σύνδεση της αγροδιατροφής και γαστρονομίας με τις τουριστικές δραστηριότητες	3,9
Ενίσχυση διασύνδεσης τουριστικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	3,8
Εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομίας στις τοπικές οικονομικές δραστηριότητες	3,7
Ενδυνάμωση της τοπικής απασχόλησης	3,5
Ενδυνάμωση της κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες	3,8
Προσέλκυση νέου ανθρώπινου δυναμικού στην περιοχή	3,6
Βελτίωση της προσβασιμότητας σε κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου	4,0
Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της πολιτιστικής/τουριστικής ταυτότητας του Δήμου μέσω νέων τεχνολογιών	3,8
Ενίσχυση της εξωστρέφειας της περιοχής και της δικτύωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων	3,9

Αναφέρατε άλλο Πλεονέκτημα/Δυνατότητα:	• Πλεονέκτημα/Δυνατότητα: Ενίσχυση εξωστρέφειας του πολιτιστικού & δημιουργικού δυναμικού Σπουδαιότητα: 5 • Πλεονέκτημα/Δυνατότητα: Παραγωγή πέλλετ από την υπηρεσία πράσινου του Δήμου και των πολιτών, ως καύσιμη ύλη για τις ανάγκες του Δήμου ή προς πώληση για την ενίσχυση του κοινωνικού παντοπωλείου Σπουδαιότητα: 5

4) Αξιολογήστε τους τομείς που θεωρείτε ότι πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της περιοχής;	
ΤΟΜΕΙΣ	**ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ**
Αστικές υποδομές & λειτουργίες	3,9
Ενεργειακή εξοικονόμηση και κυκλική οικονομία	3,8
Βιώσιμη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος	3,7
Ψηφιακή αναβάθμιση - Καινοτομία	3,5
Βιώσιμη διαχείριση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος	3,8
Τουρισμός – Προβολή ταυτότητας και εικόνας της περιοχής	3,6
Τοπική οικονομία – Απασχόληση - Επιχειρηματικότητα	4,0
Κοινωνική ένταξη & συνοχή – Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες	3,8
Άλλο:	• Τομέας: Τουρισμός - καινοτόμες τεχνολογίες προβολής και προώθησης Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Τεχνικές Υποδομές - αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός δικτύου αποχέτευσης Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Αστικές Υποδομές - επέκταση χώρων στάθμευσης Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Τεχνικές Υποδομές - βελτίωση υφιστάμενου οδικού

	δικτύου Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Τεχνικές Υποδομές - λειτουργική αναβάθμιση λιμενικών υποδομών (μαρίνα Καλαμάτας, λιμένας Καλαμάτας) Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Κοινωνικές Υπηρεσίες - εκπαίδευση και κατάρτιση μόνιμου προσωπικού σε σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία και μέσα Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Οργανωμένοι χώροι υποδοχής μεταποιητικών επιχειρήσεων Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού για παροχή βιώσιμων και πελατοκεντρικών υπηρεσιών Σπουδαιότητα: 5 • Τομέας: Πράξη Εφαρμογής Σχεδίων Πόλης από το 1986 στον οικισμό Παναγίτσα (Να φτιαχτούν η παιδική χαρά και ο βρεφονηπιακός σταθμός που προβλέπονται) • Σπουδαιότητα: 5

5) Επιλέξτε (Χ) τους πιο σημαντικούς Ειδικούς στόχους της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την περιοχή (μέχρι 3 επιλογές);

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
Βελτίωση αστικών υποδομών και λειτουργιών με έμφαση στη βιωσιμότητα και στην ανθεκτικότητα του Δήμου Καλαμάτας.	66,7%
Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών και τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.	43,6%
Ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας στο Δήμο Καλαμάτας για την αειφόρο διαχείριση των πόρων.	43,6%
Οργάνωση και ενίσχυση της προβολής της ταυτότητας και της εικόνας του Δήμου Καλαμάτας για τον εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του τουριστικού τομέα.	38,5%
Αναβάθμιση μηχανισμών και υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης στο Δήμο Καλαμάτας.	33,3%

6) Αξιολογήστε τις παρακάτω κατηγορίες Δράσεων βάσει της σπουδαιότητας τους για τη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στην περιοχή;

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Βελτίωση λειτουργίας και εικόνας Ιστορικού Κέντρου.	3,4
Επέκταση και αναβάθμιση δημόσιων υποδομών του Δήμου Καλαμάτας με βάση τις αρχές βιώσιμης απόδοσης και κυκλικής οικονομίας.	3,4
Παρεμβάσεις ενίσχυσης ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας του Δήμου Καλαμάτας στο πλαίσιο υλοποίησης του κλιματικού συμβολαίου.	3,7
Βελτίωση της οργάνωσης και της προβολής της τουριστικής ταυτότητας του Δήμου Καλαμάτας.	3,5
Αναβάθμιση υποδομών για την ανάδειξη πολιτιστικών πόλων υψηλής ιστορικής σημασίας του Δήμου Καλαμάτας.	3,9
Αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών για τη βελτίωση της ελκυστικότητας των τουριστικών πόρων του Δήμου Καλαμάτας.	3,6
Ενίσχυση της λειτουργίας των ΜμΕ στο Δήμο Καλαμάτας για ανάπτυξη διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον και αποδοτικής χρήσης των πόρων.	3,6
Αναβάθμιση και επέκταση υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και πρόληψης προς όφελος των πολιτών και των μειονεκτουσών ομάδων.	3,7
Δημιουργία μηχανισμού για την ισότιμη πρόσβαση σε πλέγμα κοινωνικών υπηρεσιών στο Δήμο Καλαμάτας.	3,8

Η συγκριτική πλειονότητα παρουσιάζει επίδοση αξιολόγησης από 3 έως 4 στις ανωτέρω ερωτήσεις. Συνεπώς γίνεται αντιληπτό από τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής Διαβούλευσης πως η επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ ΠΠ 2021-2027 του Δήμου Καλαμάτας επικεντρώνεται σε τομείς που ενδιαφέρουν και απασχολούν την τοπική κοινωνία.

9.ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Σε αυτήν την Ενότητα, παρατίθενται αναλυτικά οι ενέργειες Δημοσιότητας – Επικοινωνίας της Στρατηγικής και των Δράσεων/Πράξεων αυτής.

Πρόκειται για την περιγραφή Δράσεων για τη δημοσιοποίηση του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της διάδοσης των αποτελεσμάτων της Στρατηγικής. Οι Δράσεις θα περιγράφονται και θα καταγράφονται τα μέσα για την υλοποίηση του Σχεδίου, οι διαδικασίες που θα ακολουθηθούν, καθώς και ο ενδεικτικός προϋπολογισμός. Απαιτείται η κάλυψη των εξής προϋποθέσεων:

- Στοχευμένη επικοινωνία και πληροφόρηση του συνόλου των Ομάδων Στόχου και δικαιούχων της Στρατηγικής
- Αξιοποίηση έντυπων και ψηφιακών εργαλείων ενημέρωσης και επικοινωνίας
- Ενέργειες που δίνουν έμφαση στη διάδραση με το κοινό των Ομάδων Στόχου και τους δικαιούχους
- Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και προσβασιμότητας των ΑμεΑ στο επικοινωνιακό σχέδιο
- Πληρότητα και σαφήνεια του προτεινόμενου επικοινωνιακού σχεδίου

Η Στρατηγική Επικοινωνίας και Προβολής της Χωρικής/Αστικής αρχής του Δήμου Καλαμάτας, για τη δημοσιότητα και επικοινωνία των δράσεων της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) που συγχρηματοδοτείται από το ΠεΠ «Πελοποννήσου» 2021-2027, λαμβάνει υπόψη τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων COM(2018) 375, τα άρθρα 17(3), 35-37 και 41-45, καθώς και τις Οδηγίες που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Εθνική Αρχή Συντονισμού, αλλά και την εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή δράσεων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που υλοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στο πλαίσιο του ΕΠ «Πελοποννήσου» 2014-2020.

Η **Στρατηγική Επικοινωνίας** στοχεύει στη δημιουργία σαφούς εικόνας για τις υλοποιούμενες δράσεις, τις ευκαιρίες συμμετοχής και τις θετικές επιπτώσεις που δημιουργούν. Επιπλέον, καθορίζει τον τρόπο και τα μέσα προβολής ώστε να αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο δραστηριοτήτων που αντιστοιχίζονται με τους Άξονες Στρατηγικής της ΣΒΑΑ της Χωρικής/Αστικής Αρχής και το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Βασικός στόχος της Στρατηγικής Επικοινωνίας είναι η ανάδειξη και προβολή της συμβολής των αποτελεσμάτων και της προστιθέμενης αξίας των Στόχων Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Προτεραιοτήτων του Περιφερειακού Προγράμματος της Πελοποννήσου που επιτυγχάνονται μέσω της υλοποίησης της προτεινόμενης ΣΒΑΑ, με κεντρικό σημείο αναφοράς την ενεργοποίηση των πολιτών κατά την εφαρμογή του.

Οι ειδικοί στόχοι Επικοινωνίας είναι:

- Έγκυρη/άμεση ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων για τις ευκαιρίες και διαδικασίες χρηματοδότησης.

- Ενημέρωση του κοινού για τα επιτεύγματα της Πολιτικής Συνοχής μέσω του Προγράμματος και των ΕΔΕΤ.
- Σύνδεση του Προγράμματος με τις επιμέρους Ευρωπαϊκές, Εθνικές και Περιφερειακές Στρατηγικές.
- Διασφάλιση της μέγιστης διαφάνειας ως προς τη διαχείριση/υλοποίηση του ΠΠ και της εμπιστοσύνης στις ευκαιρίες που παρέχει η Ε.Ε.
- Υποστήριξη των Δικαιούχων ώστε να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά τις δράσεις τους με βάση τα προαπαιτούμενα των Κανονισμών.

Κοινό Στόχου

Με βάση τη γνώση και την εμπειρία που έχει σωρευθεί από την υλοποίηση Στρατηγικών Επικοινωνίας κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, παρουσιάζεται παρακάτω μία κατηγοριοποίηση των ομάδων κοινού, με μία στρατηγική προσέγγιση των μέσων/μέτρων και μεθόδων επικοινωνίας ανά κατηγορία κοινού και ανά κατηγορία παρεμβάσεων του Προγράμματος:

- ▽ **Δυνητικοί Δικαιούχοι & Δικαιούχοι:**

Η Χωρική/Αστική αρχή με την υποστήριξη της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης, εξασφαλίζει την ευρεία διάδοση στους δυνητικούς δικαιούχους και σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΣΒΑΑ, των στόχων και των ευκαιριών χρηματοδότησης που προσφέρει η χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα με αναλυτικά στοιχεία της χρηματοδοτικής συνδρομής από τα οικεία Ταμεία.

Σε ό,τι αφορά τους δικαιούχους, η Χωρική/Αστική αρχή τους ενημερώνει ότι η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των πράξεων που δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 49, παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 2021/1060. Επιπλέον, υποστηρίζει τους δικαιούχους στην τήρηση των υποχρεώσεών τους για την ενημέρωση και επικοινωνία, την έγκαιρη και σωστή υλοποίηση των πράξεων.

Οι Δυνητικοί Δικαιούχοι & Δικαιούχοι είναι οι εξής:

- ➢ Ο Δήμος και Εποπτευόμενοι φορείς του Δήμου
- ➢ Ο Αναπτυξιακός Οργανισμός της Περιφέρειας
- ➢ Οργανισμοί του Δημοσίου (ΝΠΔΔ & ΝΠΙΔ)
- ➢ Οικονομικοί & Κοινωνικοί Εταίροι (επιμελητήρια, κλαδικοί φορείς, επαγγελματικές ενώσεις, κ.ά.)

- ▽ **Ειδικές Κοινωνικές Ομάδες**

Οι δράσεις ΕΚΤ+ παρουσιάζουν ιδιαιτερότητα της άμεσης σύνδεσης της αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας με την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση των παρεμβάσεων. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δράσεων του ΕΚΤ+ επιτάσσουν έναν ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα στις ενέργειες επικοινωνίας που τις συνοδεύουν καθώς έχουν άμεσο και προσωπικό αντίκτυπο στη ζωή των πολιτών. Αφορούν στις ειδικές ομάδες κοινού όπως κοινωνικά ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, μακροχρόνια άνεργοι, άστεγοι, ΑμεΑ κ.α.

- **Ευρύ κοινό**

Η Χωρική/Αστική αρχή με την υποστήριξη της Τοπικής Ομάδας Διακυβέρνησης μεριμνά για την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος αλλά και στη δημοσιοποίηση του τρόπου με τον οποίο επενδύονται οι δημοσιονομικοί πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το κοινό-στόχος αφορά στους πολίτες του Δήμου, αλλά και της Περιφέρειας.

Τα μέσα διάδοσης και ενημέρωσης των κοινών στόχων είναι τα ΜΜΕ, οι Διαμορφωτές Κοινής Γνώμης στο διαδίκτυα και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (bloggers, αρθρογράφοι, influencers), καθώς επίσης και τα επικοινωνιακά εργαλεία φορέων (αναπτυξιακών, οικονομικών, κοινωνικών). Για την μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων επικοινωνίας, οι στόχοι και οι τρόποι επικοινωνίας θα διαμορφώνονται ανάλογα με το στοχοθετούμενο – κάθε φορά κοινό.

Επιλογή Μέσων Επικοινωνίας

Τα βασικά μέσα επικοινωνίας που προγραμματίζεται να αξιοποιηθούν κατά την εφαρμογή της Επικοινωνιακής Στρατηγικής προκειμένου να δημοσιοποιηθούν ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η διάδοση των αποτελεσμάτων της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Χωρικής/Αστικής αρχής είναι τα παρακάτω:

Internet/Ιστοσελίδα

Το διαδίκτυο αποτελεί το βασικό επικοινωνιακό εργαλείο. Για τους δικαιούχους αποτελεί το βασικό αγωγό παροχής πληροφορίας, υποδειγμάτων και οδηγιών, ενώ για τους δυνητικούς δικαιούχους αποτελεί εύκολη και γρήγορη μέθοδο παροχής «χρηστικής» πληροφόρησης με στόχο την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών ευκαιριών που προσφέρει η ΣΒΑΑ. Για τους κατοίκους της πόλης, τις ειδικές ομάδες πληθυσμού και τις επιχειρήσεις αποτελεί την έγκαιρη και έγκυρη πηγή πληροφόρησης σχετικά με τις ευκαιρίες που τους δίνονται από ΟΧΕ/ΒΑΑ για χρηματοδότηση, την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε ειδικές ανάγκες τους, καθώς και για τις αναπτυξιακές δράσεις. Επιπλέον, για το ευρύ κοινό, αποτελεί αποτελεσματικό μέσο ενημέρωσης για την πορεία υλοποίησης του ΣΒΑΑ. Παράλληλα δε αποτελεί σημαντική πηγή άντλησης πληροφοριών για τα ΜΜΕ.

Η διαδικτυακή πύλη αποτελεί βασικό επικοινωνιακό εργαλείο, θα περιλαμβάνει μηχανή αναζήτησης προσκλήσεων για όλες τις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων, τις εντάξεις έργων, πληροφορίες για δικαιούχους κλπ. Η οργάνωση του περιεχομένου θα είναι κατανοητή και η πλοήγηση στις ενότητες της ιστοσελίδας εύκολη. Η ιστοσελίδα θα είναι προσβάσιμη για ΑμεΑ σε επίπεδο προσβασιμότητας τουλάχιστον «ΑΑ» δίνοντας τη δυνατότητα για την επικοινωνία του συνόλου της πληροφορίας στα άτομα με αναπηρία.

Ενημερωτικές Εκδηλώσεις, Ημερίδες

Οι ενημερωτικές εκδηλώσεις και η διοργάνωση ημερίδων, εξασφαλίζουν την προσωπική επαφή με το στοχοθετούμενο κοινό και λειτουργούν συμπληρωματικά στις υπόλοιπες δράσεις επικοινωνίας, ως προωθητικές και υποστηρικτικές ενέργειες. Στην περίπτωση των δικαιούχων, οι πάσης φύσεως ενημερωτικές εκδηλώσεις είναι καίριας σημασίας, διότι προσφέρουν την ευκαιρία στο κοινό στόχο

να διατυπώσει τους προβληματισμούς και τις απορίες του, στις οποίες δίνονται απαντήσεις άμεσα και κατανοητά. Επιπλέον, οι εκδηλώσεις αυτές είναι εξαιρετικά χρήσιμες στην περίπτωση των πολλαπλασιαστών πληροφόρησης δεδομένου ότι καλούνται στη συνέχεια να μεταδώσουν οι ίδιοι την πληροφορία προς τα κοινά της ευθύνης τους.

Συναντήσεις εργασίας

Αποτελούν ένα εργαλείο διάχυσης της πληροφόρησης που λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούν οι ενημερωτικές εκδηλώσεις, ημερίδες κλπ. όταν απευθύνεται στους δικαιούχους.

Οι συναντήσεις εργασίας είναι κρίσιμης σημασίας όταν απευθύνονται στα μέλη των δικτύων, για την ορθή λειτουργία τους, με στόχο τη μεγιστοποίηση της επικοινωνίας και την εγκυρότητά της. Οι συναντήσεις εργασίας προτείνεται να λαμβάνουν χώρα μια φορά το χρόνο μεταξύ Χωρικής αρχής και δικαιούχων ώστε να συζητείται η πρόοδος των έργων και να τίθενται ερωτήματα και τυχόν δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι δικαιούχοι στην υλοποίηση των έργων (επιλεξιμότητα, οικονομική διαχείριση, δημοσιότητα κ.α.). Επιπλέον, οι συναντήσεις αυτές και τα συμπεράσματα που προκύπτουν μπορούν θα συνδεθούν και με τη Συνεκτική Ομάδα της Χωρικής Αρχής.

Ενημερωτικό Υλικό

Το ενημερωτικό υλικό, ηλεκτρονικά φυλλάδια/οδηγοί, παρέχουν εξειδικευμένες οδηγίες προς τους δυνητικούς δικαιούχους για τον τρόπο συμμετοχής τους στις δράσεις της ΣΒΑΑ και στους δικαιούχους στη συνέχεια ως υποστηρικτικό υλικό στην υλοποίηση των έργων τους. Επιπλέον, παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την συνολική πορεία υλοποίησης του Προγράμματος

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Η λειτουργία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Ραδιόφωνο, Τηλεόραση, Έντυπος και Ηλεκτρονικός τύπος) ως πολλαπλασιαστές πληροφόρησης και διαμορφωτές κοινής γνώμης αποτελεί ένα εργαλείο μέσω του οποίου επιδιώκεται η ευρεία ενημέρωση σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο με βάση τον κατάλληλο επικοινωνιακό και διαφημιστικό προγραμματισμό. Η προβολή του Προγράμματος μέσω των ΜΜΕ έχει ως κύριους στόχους, την εξασφάλιση ακρίβειας, αξιοπιστίας και σαφήνειας για πληροφορίες που αφορούν στη ΣΒΑΑ και την προβολή των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media)

Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, LinkedIn, YouTube, Instagram) αποτελούν ένα εξαιρετικό επικοινωνιακό εργαλείο για την δημοσιότητα της ΣΒΑΑ αφού είναι προσαρμοσμένο στη σύγχρονη τάση επικοινωνίας και ταυτόχρονα συνδυάζει στοχευμένη προβολή και ποιοτικά αποτελέσματα. Η χρήση των Social Media ενθαρρύνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηστών δραστηριοποιείται μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Η μέθοδος επικοινωνίας αποτελεί συνάρτηση του κοινού στόχου, των γενικών και ειδικών στόχων επικοινωνίας και βασίζεται πάνω στις στρατηγικές επιλογές. Περιλαμβάνει τα βασικά μέτρα ενημέρωσης και επικοινωνίας που θα λάβει η Χωρική αρχή για την ενημέρωση των δυνητικών

δικαιούχων, των δικαιούχων/ωφελούμενων και των πολλαπλασιαστών ενημέρωσης και των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό, η μεγιστοποίηση του επικοινωνιακού αποτελέσματος εξασφαλίζεται μέσα από τη συνέργεια, τη συμπληρωματικότητα, τη συνεκτικότητα και τη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια, λαμβάνοντας υπόψη τις παρακάτω γενικές στρατηγικές κατευθύνσεις της Διαχειριστικής Αρχής και της της Εθνικής Αρχής Συντονισμού:

- Την ενιαία σηματοδότηση με τη χρήση μιας ενιαίας οπτικής ταυτότητας σε όλες τις εφαρμογές και ενέργειες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας που συμβάλει στην αναγνωρισιμότητα των έργων και των δράσεων από τον πολίτη.
- Την αξιοποίηση της αναγνωρισιμότητας του ΕΣΠΑ με τη διατήρηση ίδιου ονόματος, καθώς αποτελεί πλέον ισχυρό brandname.
- Τον περιορισμό των λογοτύπων με στόχο τη δημιουργία μιας εύκολα αναγνωρίσιμης εικόνας και την αποφυγή σύγχυσης στο κοινό.
- Την απλοποίηση της γλώσσας που χρησιμοποιείται. Οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο των ενεργειών επικοινωνίας των Προγραμμάτων θα πρέπει να γίνονται εύκολα αντιληπτές από όλους τους πολίτες. Για το σκοπό αυτό να επιδιώκεται η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας αποφεύγοντας τους εξειδικευμένους όρους διαχείρισης.
- Τις φωτογραφίες και τα βίντεο με αξιοποίηση της δύναμης της εικόνας.
- Το αφήγημα (storytelling) - Εκπαίδευση του κοινού με την παρουσίαση εννοιών, στόχων, έργων και δράσεων με τη μορφή αφηγημάτων, συμπεριλαμβανομένων μαρτυριών και παραδειγμάτων, τα οποία το κοινό μπορεί να κατανοήσει και να συσχετίσει με τη δική του πραγματικότητα. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα να διαδοθεί το αναπτυξιακό όραμα.

<u>Η Διάσταση της Αναπηρίας και της Προσβασιμότητας στην Επικοινωνία</u>

Με βάση το άρθρο 9, παρ.3 του Καν ΕΕ 2021/1060 κάθε ΕΠ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 πρέπει να διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές δυσκολίες στην πληροφόρηση για το ρόλο των Ταμείων και τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχουν.

Η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στα μέσα πληροφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις της ΕΣΑμΕΑ μπορεί να διασφαλιστεί με τους εξής τρόπους:

Κατά τη διοργάνωση πάσης φύσεως εκδηλώσεων θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τα ακόλουθα:

- Η πρόσκληση της κάθε εκδήλωσης να αποστέλλεται στα συλλογικά όργανα εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία, ενδεχομένως και σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο, προς διανομή στα μέλη τους
- Η επιλογή των χώρων πραγματοποίησης των εκδηλώσεων θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης στους χώρους εκδηλώσεων μέσω ραμπών, ανελκυστήρων ή

αναβατορίων, θυρών ικανού πλάτους. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής και θέσεων στάθμευσης οχημάτων ΑμεΑ πλησίον του χώρου εκδηλώσεων,

- Σε περίπτωση διοργάνωσης εκθέσεων, τα εκθέματα θα τοποθετούνται σε τέτοια ύψη και θέσεις ώστε να είναι δυνατή αφενός η πρόσβαση σ' αυτά από χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, αφετέρου η ανεμπόδιστη διακίνηση ατόμων με κινητικές αναπηρίες ή συνοδευόμενων ατόμων, δια μέσου των εκθεμάτων.
- Θα εξασφαλίζεται η διερμηνεία στην ελληνική νοηματική γλώσσα και κράτηση θέσεων κωφών και βαρήκοων ατόμων, ώστε να εξασφαλίζεται η ορατότητα προς τον διερμηνέα νοηματικής.
- Πρόβλεψη παροχής έντυπου ενημερωτικού υλικού σε προσβάσιμες μορφές (π.χ. ηλεκτρονικά αρχεία, CDs, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, έντυπα σε γραφή Braille κλπ) Εναλλακτικά, το ενημερωτικό υλικό θα διατίθεται ηλεκτρονικά σε προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- Πρόβλεψη ανεμπόδιστης συνοδείας τυφλών και ατόμων με αναπηρία.

Κατά τη μετάδοση των ραδιοφωνικών μηνυμάτων, ενδείκνυται να επιλέγεται τουλάχιστον ένας ραδιοφωνικός σταθμός που διαθέτει σύστημα ραδιοπληροφόρησης (Radio Data System - RDS), ώστε να μεταδώσει ένα κρίσιμο για την πρόσβαση στην πληροφόρηση τμήμα του ραδιοφωνικού μηνύματος π.χ. Προγράμματα απασχόλησης Τηλ. 19999 ή www…..gr ώστε να είναι προσβάσιμο στα κωφά και βαρήκοα άτομα.

Κατά τον σχεδιασμό και την παραγωγή τηλεοπτικών μηνυμάτων λαμβάνεται μέριμνα ώστε αυτά να είναι προσβάσιμα και στους κωφούς, ή βαρήκοους/τυφλούς, ή άτομα με προβλήματα όρασης, με χρήση υποτιτλισμού, αφήγησης, διερμηνείας στη νοηματική κλπ.

Οι ιστοσελίδες που απευθύνονται στο ευρύ κοινό πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού έκδοση 2.0 σε επίπεδο προσβασιμότητας τουλάχιστον «ΑΑ» (WCAG 2.0 Level AA και Υ-ΑΠ/Φ.40.4/1/989 «Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης», Παράρτημα Ι – Ενότητα 7 «Προσβασιμότητα», ΚΥ. 49 και ΚΠ. 27).

Το ενημερωτικό υλικό παράγεται κατά περίπτωση και σε προσβάσιμες μορφές (π.χ. ηλεκτρονικά αρχεία, CDs, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, έντυπα σε γραφή Braille κλπ) και διατίθεται στους συλλογικούς φορείς των ατόμων με αναπηρία ή κατόπιν αιτήματος απευθείας στα ίδια τα άτομα με αναπηρία. Εναλλακτικά, το υλικό διατίθεται ηλεκτρονικά σε προσβάσιμη ιστοσελίδα και η ανάρτηση γνωστοποιείται στους συλλογικούς φορείς.